

Kasper Niesiecki

—

HERBARZ

POLSKI

H E R B A R Z

P O L S K I.

HERBARZ

P O Ł S K I

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘSZONY DODATKAMI Z POŹNIEJSZYCH AUTORÓW,
RĘKOPISMÓW, DOWODÓW URZĘDOWYCH

I WYDAŃY PRZEZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

T O M III.

W L I P S K U

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1 8 3 9.

Za pozwoleniem Cenzury.

Drukiem BREITKOPFA i HERTELA w Lipsku.

HERBY

I

FAMILIE SZLACHECKIE.

C.

Całowański w Mazowszu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan podsędek ziemi Czerskiej z sejmu w r. 1633. deputowany do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Czerskich: o czem konstytucya *fol.* 52. Alexander syn jego, Stanisław, Wawrzeniec stawali na elekcją Jana Kazimierza. Stanisław biskup Lacedemoński, suffragan i archidyakon Płocki, proboszcz Pułtuski, administrator generalny biskupstwa Płockiego w roku 1681. Inni ich piszą Caławański.

Cebrowski herbu *Holobok*. Ruskich województw ziemianie: kędy też Piotr Cebrowski w Podkamieniu kościół Najśw. Matce, na tamtem miejscu cudami wślawionej, przy OO. Dominikanach wystawił w roku 1464. *Okolski in Russia Florida fol.* 94. Cebrowska Hieronima Sieniawskiego małżonka. *Okolski pod herbem Leliwa*. Anna Teresa Balcerowicza podstolego Braclawskiego małżonka, w roku 1690. zmarła, na której nadgrodku w Krakowie u Ś. Trójcy herb *Holobok* widziałem. Elżbieta zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Stanisław w r. 1697. podpisał elekcją Augusta II. Czyli tym samym czyli innym Cebrowskim, *Kuropatnicki* herb *Pobog* przypisuje.

Cebulka herbu *Ostrzew*. Okolski w indexie tomu drugiego o nich pisze, kędy z Długosza pod rokiem 1419. wspomina jednego z nich, że był sekretarzem Witolda Wielkiego Książęcia Litewskiego. *Bielski fol.* 290. Butryma i Mikołaja pisarza Litewskiego namienia, który z inszemi Panami tak koronnemi, jako i Mazowieckimi posłowali do Wacława Króla Czeskiego w roku 1409. póty *Okolski*: nie wiemże jeżeli nie tenże sam Butrym przyjął, potem na sejmie Hrodelskim na siebie i na dom swój w roku 1413. herb

Topor, jako się wyżej mówiło, jakoż wielkie jest do tego podobieństwo.

Mikołaj Cebulka w roku 1424. wspomniany na obwieszczeniu przymierza między Władysławem Królem a Krzyżakami. *Cod. Dipl. Vol. IV. fol. 118.* — *Przypisy Krasickiego.*

Są także Cebulki herbu *Nieszuja*.

Cedro herbu Gryf. Od Teodora wojewody Krakowskiego swój początek wzięli, którego imię że prostemu gminowi ludzi ciężkie się zdało w wymowie, Cedrem go niektórzy, insi Chaderem nazywali; o czym się mówiło pod Branickimi, inni Czaderem, u *Okols. tom 2. fol. 115.* Na liście Kazimierza Wielkiego w roku 1339. znajdziesz Abrahama Czadera. To potem słowo, niektórzy sukcesorowie Teodora tak sobie przywłaszczyli, że się i podziśdzień piszą. Ciepielowski Domaradzki Cedro, albo Ceder: inni do pospolitego w Polsce akcentu akkomodując się, Cedrowskiemi zawołani: osobliwie w Mazowszu i Litwie kwitną, luboć ich nasi genealogistowie zapomnieli.

Cedrowski herbu Odrowąż. Ci Cedrowsey co w Litwie kwitną do tego herbu należą, a że się i podziśdzień z *Białaczowa* piszą dla tego wniesić trzeba, że jednaż linia z Białaczowskiemi. Stefan Cedrowski z województwa Mińskiego poseł na konwokacyą w roku 1648. podpisał konfederacyą stanów Rzeczypospolitej, i na sejm w roku 1658. z kąd deputatem ordynowany na trybunał skarbowy Litewski. Jan, Alexander, Tomasz z Mińskiego podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Wojciech zaś z województwa Mazowieckiego. Jan Cedrowski podczaszy Nowogrodzki, Stefan cześnik Mściślawski, i Grzegorz z Mińskiego województwa elekcyą Jana III. a dawniej to jest w roku 1632. Jan sędzia kapturowy. *Porzędek Elekcyi fol. 7.* Dwaj rodzeni bracia Cedrowsey, Hrehory i Mikołaj, mieli za sobą dwie rodzone siostry Wolanowny podsędkowny Oszmiańskie. Reina skarbnikowna Mińska z Zofji Oborskiej urodzona, była za Tomaszem Wolanem cześnikiem Oszmiańskim, siostra jej rodzona Krystyna, wydana za Jana Chrzczona Zabiełę podstolego Kowieńskiego, brat zaś ich Stefan najprzód Poniewieski, potem Bobrojski starosta, miał za sobą Krystynę Ottenhauzownę podkomorzankę Derpską herbu Jednorożec, splodzoną z Szwykowskiej starościanki Łódzkiej. Ojciec Stefana urodzony z Kochlewskiej sędzianki Brześciańskiej ziemskiej.

Hrehory Cedrowski z *Białaczowa* podczaszy Nowogrodzki którego brat Mikołaj, mieli za sobą dwie rodzone siostry *Wolanowny* podsędkownie Oszmiańskie, pisał się na zjeździe walnym pod *Olkinikami* roku 1700. z województwa Mińskiego. Także drugi Stanisław, z *Białaczowa* rotmistrz województwa Mińskiego

na tymże zjeździe podpisał się. Wojciech Cedrowski sędzia kapturowy Poznański pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Poznańskiego. — *Heraldyka Wielądkka.*

Cel herbu Kalinowa. Na Szląsku familianci tego domu znajdować się mają, jako pisze *Duryewski in MS.*

Celgowski herbu Rawicz, w województwie Rawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z familji Grotów poszli: z tych Małgorzata Celgowska żona Marcina Leszczyńskiego herbu Belina w roku 1520. Katarzyna Mikołaja Leszczyńskiego tegoż domu w roku 1534. Piotr Grot Celgowski pojął Annę Kurdwanowską, która *primo voto* była za Franciszkiem Grotowskim sędzią Rawskim: z nią miał córkę Zofią za Janem Oskim. Są i Celejowscy w Mazowszu. Felix, Kasper, Stanisław i Jan podpisali się tamże na elekcyą Jana Kazimierza. Jan Stanisław z ziemią Warszawską na Jana III. a w roku 1586. Paweł Celejowski podpisał kaptur Krakowski *Constit. fol. 406.*

Celiński herbu Zareba, w województwie Lubelskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Przydomek swój własny mają *Mysław.* a jako mam z relacyi ustnej, na pamiątkę tego, że od Mysława Zareby wojewodzica Sieradzkiego swój początek wzięli, który po porażce Jadźwingów w Lubelskiem województwie miał osieść. Od Celnego potem lasu, czyli od dóbr Celin potomstwo jego Celińskimi zawołane. Z tych Stanisław z Celin Celiński podstarości Łukowski, a potem tamże podsędek ziemski, od którego trzech się synów zostało: Józef, Adam i Jędrzej: brat podsędka był komornikiem ziemskim w tejże ziemi. Michał Marcyan z Izdebskiej urodzony: z pierwszej żony Horodeńskiej spłodził syna Jędrzeja: z drugiej Maryanny Glińskiej Mikołaja w zakonie naszym, Joannę Łukasza Gadzickiego małżonkę, Józefa, Jana, i Antoniego.

Krzysztof Celiński poseł ziemi Nurskiej na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Józef podczaszy Czarniechowski, niegdy minister Króla Stanisława Leszczyńskiego księcia Lotaryngji, u dworu Polskiego, pisał się *inter praesentes* na dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla. Miał za sobą Maryannę Józefa Szostkowskiego i Joanny Ostrowskiej córkę, a siostrę cioteczną prymasa Ostrowskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego, która była *1mo voto* za Łaskowskim, i z tego małżeństwa córka pozostała, Teresa Lasocka najpierw kasztelanowa Gostyńska, a teraz wojewodzina Ciechanowska. — *Heraldyka Wielądkka.*

Cellari herbu Sulima 2do. Paweł z familji Vicecomesów Medyolańskich urodzony, w roku 1593. od Zygmunta III. i Rzeczypospolitej indygenat otrzymał, o czem *Metryka Koronna.* Dóbr potem dziedzicznych sobie, i sukcesorom swoim

nabył, z których dwóch synów było, Paweł i Jędrzej: tym, tenże sam przywilej od Zygmunta dany, konstytucya sejmowa 1662. *fol.* 84. potwierdziła, nie małą pochwałę Pawłowi Cellaremu zapisawszy; że najprzód w cudzoziemskich obozach, przez wszystkie wojskowe szarże, tej w rycerskiej sztuce experyencyi nabył; że w koronnym wojsku zasłużył sobie być generałem majorem, więcej niż lat dziesięć na sławę imienia Polskiego żołąd prowadząc; kędy i męstwem, i fortuną własną tej ojczyźnie służył. Córka jego dostała się w małżeństwo Budkiewiczowi herbu Trzaska, i syn wojski Wislicki w roku 1697.

Paweł Cellari pisał się za Stanisławem Leszczyńskim w r. 1705. w *Korczynię* na konfederacyą Sandomierską. — *Heral. Wielądka.*

Krasicki w przypisach dodaje: Pawłowi i Andrzejowi Cellarim potwierdzony indygenat konstytucyą sejmu 1662. roku. *Vol. IV. fol.* 567. — Gdyby Cellari z familji Vicecomesów Medyolańskich pochodził nie pieczętował by się *Sulina* ale *Weżem*, ten jest albowiem herb Vicecomesów albo *Viscontiae* którzy przez niejaki czas byli Panami Medyolanu i dotąd ta zacna familia jeszcze we Włoszech kwitnie. — Z niej był ostatni Nuncyusz w Polsce, kardynał Eugenius Antonius Visconti, od którego, roku 1766. byłem w Warszawie konsekrowany na biskupstwo Warmińskie, w przytomności Króla Stanisława Augusta. —

Cema herbu Wezele. W Prusiech dom starożytny w herbie nosił Szachownicę, ale na trzy sztuki przelupaną, z których jedna pod drugą, każda osobno poprzeg ułożone, jakom widział na sztychowanej tego domu pieczęci. *MS. Konopatsc. de Famil. Pruss.* powiada, że się ten herb ich zowie *Vindicta*, a po naszymu Zemścić, czyli Pomścić: a to z tej racyi, że się przodek tego domu w szachy zagrawszy, gdy mu szczęście niesłużyło, zirytowany, rzucił szachownicę o swego antagonistę, która jak się na troje rozpadła, tak się też nią herbować poczęto: ale o tem obszerniej mówić się będzie pod herbem Wezele. Kazimierz Jagiellonowicz Król Polski, zawdzięczając wierność i zasługi domu tego ku sobie, Sztumskie i Kiszporskie starostwa puścił mu był, lecz potem tę łaskę odebrał Zygmunt August. *Histor. Posselii Pol. Pruth. fol.* 79. Okolski powiada, że Sambią i Malborg, w administracyą Cemom było dano. Jerzy Cema officyał Gdański koło roku 1525. na *Liscie Zygmunta I. o Inwentarzu Kościoła Panny Maryi w Gdańsku.* Achacy podkomorzy Pomorski, starosta Człuchowski, z któremi tytułami w roku 1526. podpisał list Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus.* Postąpił potem na kasztelanią Gdańską, a z tej na województwo Malborskie, umarł w roku 1565. jako świadczy nadgrobiek jego w Sztumskim kościele. Córka jego była za Janem

Preuk starostą Bronsberskim, ale ojcowskich błędów hereetyckich uporczywie broniła. *Hosius tom. 2. fol. 161. et 159. Histor. Possel. Pol. Pruthen.* drugiego Achacego Cemę między podkomorzemi Malborskimi kładzie od roku 1518. do roku 1522.

Fabian wojewoda Malborski, starosta Tucholski i Starogardzki, brat Achacego wojewody także Malborskiego, obadwaj byli z Bażeńskiej herbu Wiewiórka urodzeni, która w ten dom wniosła Lichtenfeldt, dobra nie daleko Kiszporka. Był wprzód ten Fabian kasztelanem Gdańskim, postąpił potem na województwo Pomorskie, aż też po śmierci braterskiej wziął Malborskie. Rozumiem, że córki jego, jedna wojewodzanka Malborska, żyła z Konopackim, druga z Bażeńskim, a po jego śmierci z Kostką podkomorzym Chełmińskim. Achacy Cema wojewoda Pomorski, starosta Sztumski i Gniewski, syn Achacego wojewody Malborskiego (o którym się wyżej mówiło) z Luzyańskiej *MS. Konopatse.* Sprzysiągł się był dożywotnie z Zofią córką Mikołaja Radziwiłła, wojewody Wileńskiego, kanclerza i marszałka Litewskiego, ta mu córkę powiła, (która zmówiona z Michałem Działyńskim wojewodą Inowrocławskim. *Genealog. Radziwiłłów na map-pie. Duryew. Niezeszła Pamięć fol. 58.*) i syna Achacego: ale ten młodo zniknął z tego świata.

Fabian wojewoda Malborski drugi syn Achacego wojewody Malborskiego z Luzyańskiej, umarł 1607. O nim osobliwszą rzecz napisał *Rescius in Vita Hosii Cardin. cap. 5.* Gdy jeszcze w akademji Krakowskiej do szkół chodził, z tego affektu, którym był od hereetyckich rodziców napojony; ustawicznie, przecięż kryjomo, Luterskim jadem zarażone księgi, Niemieckim językiem pisane, rad czytywał. W tym zapadł na wielką gorączkę; w której częstokroć nawiedzał go spółuczeń i konfident Hozyusz, a raz postrzegłszy, że się przed nim z ową księgą taił, prosił go, żeby mu jej na jaki czas chciał komunikować. Z trudnością przecięż uprosił Hozyusz: zrozumiawszy, że herezyą trącił autor, rzecze do niego: Już wiem prawi, co za okazy tak gwałtownej gorączki, ta a nie insza jest, na książkę pokazuje: jeżeli tedy chcesz, żeby maligna ustąpiła, ta książka raczej niech w ogniu spłonie: to wyrzekłszy odszedł. Usłuchał dobry młodzian zdrowej rady, w ogień rzucił Luterskie zakąły, a gorączka tegoż momentu ustąpiła: nadchodzi potem Hozyusz zdrowego widzi Cemę, i do prawdziwej go wiary nakłoniwszy kościołowi Bożemu pozyskał. Miał za sobą ten Fabian Pissieńską herbu Róża, z której córka najprzód z Mikołajem Ostrorogiem kasztelanem Bełzkim w małżeńskie związki weszła, a po nim

z Farenbachiuszem wojewodziec Inflantskim z obiema jednak żyla nieplodnie. Syn zaś Fabian kasztelan Chełmiński starosta Grudziądzki i Sztumski. Ten z Katarzyny Leszczyńskiej herbu Wieniawa nie zostawił tylko jedną córkę Annę, która zmówiona dożywotnie z Zygmuntem Gulderszteinem kasztelanem Gdańskim. I tak na nim chwala domu tego zesła w roku 1629.

Krasicki w przypisach, takie czyni o familji tej uwagi: Są w Szwabji Zehmenowie familia zacna, ci się tymże herbem pieczętują co i dawni Cemowie, wielkie jest tedy podobieństwo, iż jak i insze Pruskie, ta familia z Niemiec się do Prus z Krzyżakami przeniosła, i lubo linia Pruska ustala, drzeń w Szwabji wko-rzeniony dotąd trwa. — Z tych więc Cemów Karol Baron Zehmen proboszcz i suffragan Warmiński, biskup Leteński w roku 1778. — z braci jego jeden dziekan katedry Eichstadzkiej w Niemczech, drugi minister u elektora Saskiego. Matka ich z zancnej familji w Niemczech *Catzenellbogen*. W Kwidzynie na cho-rągwi napis. *Fabianus Czema Palatinus Marienburg. Capitaneus Sztumen. ex antiquissima et illustri Cemorum familia, in Prussia natus, ab Civis et Proavis Palatinati dignitate ornatus. Qui primam aetatem suam in Aula Romanorum Imperatorum Ferdinandi et Maximiliani II. magna cum laude egit, reliquum tempus Regibus Regno Poloniae et Patriae suae charissimae dicavit consecravitque; post decensum vero patru sui, ob virtutem morumque suavitatem a Rege Stephano Senatoria dignitate insignitus, cui per 28. annos graviter, fideliter prae-fuit. Senator integerrimus Patriae amantissimus, probusque, charissimus omnibus, adversus nemini, Vixit annos 66. obiit 22. Aug. anno D. 1605. — Marito exoptatissimo atque desideratissimo suo et liberorum nomine multis cum lachrymis Conjunx maesta Catharina a Reglin Piszyńska posuit. —*

W tymże Helsbergskim manuskrypcie.

Joannes von Zehma Palatinus Marienburg. anno 1546. — Fabian von Zehma Pal. Mariemb. 1566. — Fabian von Zehma Pal. Pomer. 1582. — Achacius von Zehma Pal. Pomer. 1565. — Fabian von Zehma Cast. Gedan. 1552. — Fabian von Zehma Succam. Gedan. 1548. — Achacius von Zehma Succam. Mar. 1518. — Fabian von Zehma Succam. Mar. 1546. — Fabian von Zehma Succam. Pomer. 1536. —

Cerekwicki herbu Zaręba. Z Cerekwicy w Kali-skiem województwie się piszą. Stanisław kwitnął w r. 1627. Wojciecha wspomina konstytucya w roku 1641. *fol. 28.* Jan starosta Średzki poseł na sejm w roku 1670. i 1683. ztam-tąd komissarz do uspokojenia pogranicznych dyfferencyi od Szląską *Constit. fol. 26.* potem na konwokacyą w r. 1674. zkład deputowany do ordynacyi Zamojskiej, *fol. 11.* i znowu w r. 1685. destynowany do rewizyi skarbu koronnego *Constit. fol. 8.* Cerekwicka była za Jędrzejem Dzierżanowskim.

Ceremowski na Pokuciu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych jeden miał za sobą Strzemeską

Zofią w roku 1599. *Acta Castren. Halicien.* Drugi miał za sobą Kalinowską córkę Walentego wojskiego Halickiego, *sterilis. Genealog. Kalinow.*

Cerkas herbu Leliwa. I o tych ciż genealogistowie nie mogli wiedzieć: bo Stefan Cerkas długo w koronnym wojsku, na dobro tej ojczyzny żołąd prowadząc, zasłużył sobie, że go Rzeczpospolita w komput synów wolności przyjęła przez konstytucyą sejmową w roku 1662. on zaś herb sobie przybrał Leliwa. Syn jego miał za sobą Bolestraszycką, z której córka Antonina za Antonim Mietelskim, i synów dwóch. W tymże roku Michał Czerkies porucznik pancernej chorągwi przez lat 44. w wojsku Polskim zasłużony, nobilitowany z synami trzema, Konstantym, Kazimierzem i Józefem, niewiem jednak jaki herb sobie przywłaszczył. *Constitut. fol. 41.*

Cętkowski herbu Pobóg. Okolski ich pisze Cętkowski w Dobrzyńskiej ziemi. Kazimierz, Wojciech i Jan podpisali elekcyą Augusta II.

Cetner herbu Przerowa, w województwie Ruskiem. Okolski o tej familji pisząc, raz ich początki do Mirosławia walecznego męża, i któremu za rycerską odwagę, pierwszemu ten herb Przerowa nadany od Bolesława Krzywoustego nakłania; drugi raz (na co przywodzi ucinki listu Fryderyka księcia Szląskiego) twierdzi, że w rekompensę zasług swoich, od Cesarzów Rzymskich do prerogatyw szlachty Niemieckiej wyniesieni. Atoli samo imię herbu, właśnie Polskie, Przerowa; oświadcza; że nie z Niemieckich Panów szczodrobliwości wyszło: być jednak może, że potomkowie Mirosławia, ile przez kilka set lat na Szląsku zamieszkawszy, w nadgrodzie kawalerskich dzieł swoich osobliwszą jaką łaską od monarchów Rzymskich ozdobieni byli, ale pewnie nie pierwszą. Z Szląska potem za czasów Zygmunta Augusta Króla Polskiego, czterech się braci do Polski wyniosło, Kasper, Balcer, Michał i Mikołaj. Z których Kasper znowu się do swej ojczyzny wrócił. Michał z Polskiego do Cesarskiego obozu przeniósłszy się, i tam długo żołąd prowadząc, przy znacznej szarzy poległ w okazyi. Mikołaj z Łaskim wojewodą Sieradzkim Moskwie silny, do Francyi z drugimi jeździł, królestwo Polskie Henrykowi Walezyuszowi ofiarując: żona jego Bidzińska herbu Janina: potomstwa jednak nigdzie nie czytał.

Balcer Cetner czwarty ich brat, w wojsku koronnym wiek długi straciwszy, gdy się heroicznymi dziełami wslawił; za Jana Zamojskiego hetmana wielkiego koronnego, rycerskich ludzi szacownika zaleceniem, i ziemskich posłów instancyą indygenat od Zygmunta III. Króla Polskiego w roku

1598. otrzymał, który potem cała Rzeczpospolita na sejmie w roku 1601. zgodnie approbowała. O czem konstytucya tegoż roku *fol.* 749. Jakoż w przywileju Zygmunta III. czytać chwalebne tego Balcera expedyce: a najprzód z Pawłem Secygniowskim pod Oczakowem na Tatarów, znać jak natarczywie stawał, kiedy z tej okazji ranę wyniósł, odwagi swojej oczywistego świadka. Potem z Jerzym Jazłowieckim pod wsią Manaczynem tychże pohańców gromił; tegoż mężstwa napatrzyl się sławni tamtego czasu regimentarze w różnych expedycach, Struś, Rożyńskie książe, Konstanty książę Ostrogski, Chodkiewicz, i sam Stefan Król w Moskwie pod Starodubem, w Wołoszech przeciwko Beglerbegowi i indziej, zdrowia i fortuny swojej nie żałując dla tej ojczyzny. Z Kurzańskiej siostrzenicy Stanisława Zółkiewskiego hetmana, córkę Jadwigę, która się dostała w małżeństwo Krzysztofowi Wasicyńskiemu, i czterech synów spłodził. Z tych Jan z tymże Zółkiewskim w Marsowych dziełach polerując lata swoje, w Moskwie umarł, z takim u wszystkich żalem, że ciało zmarłego za dwie mili kompania cała odprowadzała. Jędrzej drugi syn Balcera, podczaszy Lwowski, młodszy wiek długą peregrynacją w cudzych krajach przetrarłszy; w ojczyźnie potem, to na Moskwę, kędy pod Smoleńskiem czterysta ludzi do boju przywoził; to w Wołoszech z Zółkiewskim pamiętny wojownik, umarł w r. 1624. któremu pozostała małżonka Katarzyna Leśniowska herbu Gryf kasztelanka Bełzka nadgrobek we Lwowie postawiła. *Starowolski in Monumen.* żył jednak z nią bezpotomnie. Mikołaj trzeci syn Balcera fundował plebanią w Krupcu. *Okolski Chorągiew.* złączył się był dożywotnie z Maryanną Kaszewską, i z niej potomstwo Marcin i Stanisław, córek dwie. Stanisław był podkomorzym Krzemienieckim w roku 1691. zostawił synów dwóch, i córek trzy. Mikołaj starosta Barecki, porucznik usarskiej chorągwi Michała Potockiego wojewody Wołyńskiego: żona jego Teresa Firlejowna kasztelanka Sanocka: druga Kołucka, trzecia Rzeczycka. Jan starosta Tymbarski poseł z Wołyńskiego województwa na konwokacyą w r. 1696. i 1703. na sejmie Lubelskim, z kąd komissarz do rozsądzenia krzywd pogranicznych od Węgier *Constit. fol.* 22. Zona jego Maryanna Rozwadowska pozostała wdowa po Siecińskim, atoli bezpotomne małżeństwo, jako i *2do voto* z Mazowiecką.

Alexander czwarty syn Balcera, najprzód chorąży Podolski, i sławny rotmistrz, potem kasztelan Halicki, z którym tytułem z sejmu w roku 1653. komissarzem był deputowany do rewizyi szkód przez obóz pod Zbarażem poczyna-

nionych *Constit. fol. 2.* Jego szczodroblivości ku Bogu podziśdzień pamiątka stoi, kościół w Podkamieniu dziedzicznych swoich dobrach, przy obrazie Najśw. Matki, cudami wstawionej, który on z fundamentu OO. Dominikanom wymurował, drewniany dawniejszy, i już nadbutwiały zrzuciwszy. *Okolski in Russia Florida fol. 95.* Miłość ku ojczyźnie wyświadczają rany i niewola, w którą się był dostał w owej nieszczęśliwej pod Cecorą kampanji, z której drogo wykupiony na wolność wyszedłszy, z większem jeszcze potem sercem w Prusiech na Szwedów nacierał; na Tatarów także i Kozaków nieuleknionem męstwem stawał. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Annę Zamojską kasztelanę Lwowską, która mu dwóch synów powiła. Jana starostę Lwowskiego i Szczurowieckiego: wspomina go konstytucya w r. 1676. kiedy z sejmu koronacyi komissarzem był destynowany do uspokojenia dyfferencyi pogranicznych od Węgier *Constitut. fol. 31.* i znowu w roku 1678. posłem na sejm *Constitut. fol. 12.* W wielu kampaniach doświadczonej mąż odwagi umarł w roku 1680. zostawiwszy z Konstancyi Daniłowiczówny podczaszanki koronnej trzy córki. Teresa zręczona z Janem Potockim herbu Pilawa wojewodą Braclawskim: Helena z Mikołajem Lanckorońskim podkomorzym Podolskim. Dorota z Rzewuskim Stanisławem wojewodą Bełzkim, i hetmanem wielkim koronnym. *Olympia Rzewusc. Kazanie Chorażew. Ks. Siarkiewicza.*

Alexander starosta Trembowolski, drugi syn Alexandra kasztelana Halickiego z Gąsiewskiej hetmana Litewskiego wnuki w swem potomstwie szczęśliwy: bo krom córki Teofili, z Józefem Potockim herbu Pilawa strażnikiem koronnym, i starostą Bełzkim zręczonej, trzech miał synów. Z tych pierwszy Alexander starosta Szczurowiecki, którego potomstwo i podziśdzień żyje Stanisław, Karol i Jan; o nim konstytucye w roku 1690. *fol. 6.* i 1703. *fol. 22.* Józef drugi syn kasztelan Wołyński, deputat na trybunał koronny roku 1714. temu Bełżecka stolnikowna Bełzka tylko jednego syna spłodziła Antoniego starostę Korytnickiego, który temi czasy z Krasicką kasztelaną Chełmską wszedł w kontrakty małżeńskie. Franciszek trzeci syn, wojewoda Smoleński, senator i pańskim umysłem i zdrową radą tej ojczyźnie zasłużony: jego z pierwszej żony Anny Chodorowskiej herbu Korczak podkomorzanki Lwowskiej córka Zofia, wielkiej fortuny dziedziczka, chcąc się nią z Bogiem podzielić, fundowała we Lwowie Panny zakonne pod Regułą S. Benedykta *ab Adoratione Najśw. Sakramentu*, i sama się tamże na wieczną służbę Bogu poświęciła. Drugim związkiem tenże wojewoda

złączył się z Anna Tarłówną wojewodzanką Lubelską z której Jan starosta Kamionacki. Córka jego zmówiona z Michałem Rzewuskim starostą Wyszynskim.

Jan Cetner był kasztelanem Wołyńskim koło roku 1721. Franciszek zaś Cetner umarł 1732. wojewodą Smoleńskim. Jan kuchmistrz koronny po śmierci Augusta II. Króla na sejm konwokacyjny 1733. roku był posłem z województwa Ruskiego. Dominik starosta Stecki w roku 1760. był deputatem na trybunał koronny z ziemi Halickiej. Alexander z Czertwie Cetner pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Belzkiem. Ignacy Cetner w tymże czasie wojewoda Belzki. Jan Cetner starosta Stocki kawaler orderu Ś. Stanisława teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka*.

Kuropatnicki w dziele swoim w paragrafie piątym w ekstrakcie Gallicy i Lodomeryi *legitimatorum ad metriculas statuum inter magnates* umieszcza Ignacego i Dominika Cetnerów pod dniem 12. Września 1782. roku zapisanych. —

Krasicki w przypisach dodaje: Dominik starosta Stocki syn Jana wnuk Alexandra starosty Szczurowieckiego z *Oxdzanką* ma potomstwo synów dwóch. — Antoni Cetner starosta Korytnicki i Zytomierski z Anny *Krasickiej* spłodził córkę Eleonorę, ta wydana za Alexandra Sułkowskiego starostę Odolanowskiego i syna który następuje. — Ignacy wprzód oboźny koronny, dalej wojewoda Belzki z Ludwiki *Potockiej* wojewodzanki Poznańskiej ma córkę Annę, ta wydana roku 1774. za Józefa księ. Sanguszka marszałka Wielkiego Litewskiego, po którego śmierci powtórzyła małżeńskie związki z bratem swoim ciotecznym Kazimierzem księciem Sapiehą generałem artylleryi Litewskiej. — Jan starosta Kamieniecki dalej kuchmistrz koronny syn Franciszka wojewody Smoleńskiego, z *Szczuczanką* podkanclerzego koronnego córką wdową po Kąckim mieczniku i generale artylleryi koronnej, żył bezdzietny — umarł w młodych latach w Gdańsku 1735. roku. —

Cetys herbu Ciołek, w województwie Krakowskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Cetys miał synów dwóch, tyleż córek, z tych jedna Kochanowska, druga *primo voto* Zbikowska: *secundo voto* za Stanisławem Chmieleckim. Franciszek w województwie Ruskiem syn Jana, z Maryanny Błażewskiej spłodził czterech synów, Józefa, Jacka, Wojciecha i Krzysztofa, który wstąpił do zakonu Soc. Jesu. Jan brat Franciszka z Rykowskiej dwóch synów miał: Franciszka i Wojciecha.

Chabaszewski. Grzegorz Chabaszewski szlachcic Multański indygenat otrzymał w tem Królestwie na sejmie coronationis 1676. O czem konstytucya *fol. 59*.

Chabielski w województwie Sieradzkiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Ludwik na Chabielicach Chabielski z Sieradzkiem, Jędrzej z Inowrocławskiem województwem podpisali się na elekcyą Augusta II.

Chaborski herbu Lubicz. Okolski ich pisze Chabowski w województwie Płockiem: z których Marcina wspomina, że w Krakowskim pojawił się żonę osiadł, z której został się syn Hieronim. Stanisław Chaborski w województwie Ruskiem w roku 1700. Żona jego Anna Orzeszkowna podczaszanka Mińska, córka z niej dwie, jedna Magdalena z Stanisławem Stawskim stolnikiem Braclawskim: druga z Janem Pajączkowskim zaręczona. Wojciech Chaborski z województwem Płockiem podpisał elekcyą Augusta II. Bodaj w temże Płockiem nie masz Chabowskich herbu Junosza.

Ignacy kanonik Chełmski który w roku 1783. z kapituly Chełmskiej był deputatem na trybunał koronny. — *Heral. Wielądka.*

Chądzeński herbu Junosza. W Płockiem województwie. Okolski w indexie tomu pierwszego Chądżewski napisał, ale to omyłka prasy drukarskiej. Jan i Piotr z ziemią Ciechanowską podpisali się na elekcyą Jana Kazimierza. Paweł na Pęcicach z Warszawską na Jana III. i Tomasz skarbnik Rożański.

Wojciech Kazimierz Chądzeński wojski Rożański i poseł tejże ziemi na sejm konwokacyi roku 1764. także pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Rożańskiej. Toż w roku 1766. był komissarzem skarbu koronnego. Maciej Chądzeński skarbnik Mszczonowski. — *Heraldyka Wielądka.*

Chądzyński herbu Ciołek, w województwie Podlaskiem. Maciej Chądzyński, Zakrocimski i Błoński starosta, poseł na sejm w roku 1564. ztamtąd deputowany komissarz do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu *Constit. fol. 40.* i w roku 1567. do zapłaty wojsku *Constit. fol. 147.* Był i podkomorzym Drohickim. *Paproc. o herb. fol. 325.* Piotr Zakrocimski starosta, a bodaj nie syn Macieja, uproszony do rewizyi ksiąg grodzkich Zakrocimskich *Constitut. 1593. fol. 648.* Jędrzej starosta Nurski poborca łanowego w tejże ziemi *Constit. 1609. fol. 905.* tenże to zda mi się Jędrzej wojewodą był Podlaskim, umarł w roku 1631. Żona jego Zofia z Karniewa. *Głod Bractwo. Jarzyński Opisanie Warszawy.* Jan z Chądżyna starosta Nurski w roku 1633. podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV. Antoni Chądzyński wojewoda Podlaski w roku 1648. Stanisław podstoli Drohicki w roku 1632. Jan cześnik Bielski z sejmu w r. 1676. komissarz do rewizyi przywilejów Rusi nadanych w ziemi Drohickiej *Constit. fol. 23.* Walenty brat Macieja podkomorzego Drohickiego kanonik Płocki i Pułtusi. Kazimierz z Podlaskiem podpisał się na elekcyą Jana III. *Okolski t. 2. fol. 591.* pisze że Chądzyński starosta Nurski miał za sobą córkę Stanisława Dębińskiego Rawicza starosty Chęcińskiego.

Antoni Chądyński wojewoda Podlaski koło roku 1643. Józef Chądyński podstoli Podlaski koło 1763. Byli także Chądyńscy possessyonaci w ziemi Warszawskiej. Kazimierz Chądyński na zjeździe walnym W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w r. 1700. podpisał się z województwa Nowogrodzkiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Chądyński herbu Rogala. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widziałem ich z tym herbem, luboć ich niektórzy piszą Chondzyński. Burgrabia Krakowski w roku 1672. Kasper sędzia grodzki Włodzimirski w roku 1618. herbu Rogala. *Gabriel. Leopold. Justus Judex.*

Chajęcki herbu Korab, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław, Alexander, Krzysztof z Mazowieckiem, Antoni, Stanisław z ziemią Nurską podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Franciszek z ziemią Czerską na Jana III. Franciszek, Hieronim i Jakób tamże, Jędrzej z ziemią Nurską na Augusta II. Są i na Wołyniu z którego województwa Franciszek Chajęcki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Tomasz kanonik Kujawski. — Tomasz Chajęcki komornik ziemski Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka*.

Chala. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Chala towarzysz pod usarską chorągwią w roku 1638. pod Starczem w okazyi z Kozakami zginął.

Chalcznowski herbu Topacz. Tak ich Okolski napisał: atoli Paprocki *in Stromatibus* chce ich mieć raczej Chalknowski z Chalknowa, z których powiada, że za jego czasów kwitnął na Szląsku Jan Halknowski z Halknowa na Kisielowie, urodzony z matki Zegotowny herbu Kicki, jego zaś herb Topacz. Jan Halkowski w Mścisławskim w roku 1632.

CHALECKI

HERB.

O tym herbie ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jest zaś Abdank zwyczajny; na którego środku stoi strzała zła-

mana, i do góry żeleźcem obrócona: na hełmie strzała przez skrydkło sępie, czyli orle przeszyta. Tak go opisał *Ks. Rutka in MS. i Historia Sapieh. par. 3. fol. 103.* Przydaje pierwszy, że od książąt Litewskich, rycerzowi jakiemuś mężnie wojska płaszającemu nadany. Drugi zaś między przodkami tej familji liczy Grzegorza Chaleckiego metropolitę Kijowskiego, pobożnością życia znakomitego, którą (jako on powiada) lat trzydzieści pasterski ten urząd sprawował, przy jedności z kościołem Rzymskim, Ruś całą i W. Ks. Litewskie utrzymując. Nie widzę jednak, któryby to był Grzegorz, o którym on mówi, chyba ten co po Izydorze kardynale na tę stolicę wstąpił. Namienia potem Krzysztofa Chaleckiego wojewodę Nowogrodzkiego. Jędrzej z sejmu Warszawskiego w r. 1580. poborca łąnowego *Uniwersał Poborowy f. 367. i 1581. fol. 395.* Dymitr najprzód miecznik Litewski, z którym go tytułem wspominają konstytucye w r. 1581. *f. 396.* potem podskarbi Litewski, o czym *Constit. 1590. fol. 564. i 1595. fol. 652.* kędy go komissarzem do traktatów i znowu na wojnę Turecką z postronnemi ablegatami, deputowano: umarł koło roku 1598. Siostra jego Regina, Pawła Stefana Sapiehy podkanclerzego Litewskiego małżonka. *Historia Sapiehana p. 3.* Józef w r. 1589. poborca łąnowego *Constit. fol. 558.* Alexander z Chalcza marszałek Lidzki, poseł na sejm i marszałek izby poselskiej, *Constit. fol. 18.* i w roku 1629. z Trockiego posłował, z kąd był deputowany na trybunał fiskalny Wileński *Constit. fol. 15.*

Krzysztof miecznik Litewski, OO. Franciszkanom Wileńskim przyczynił fundacyi, o czym *Constit. 1635. fol. 33.* i kollegio naszemu Grodzieńskiemu, nie tylko pałace w Grodnie, ale też i wieś Horostów, i folwark Kielbasin darował, co approbowała konstytucya w roku 1647. *fol. 15.* Temuż, na dwór Grodecki przywilej dany niegdy Dymitrowi podskarbiemu (podobno ojciec jego był) potwierdzono na sejmie w roku 1641. *fol. 30.* niewiem czy nie tenże sam postąpił na chorążstwo Litewskie, czy też inny tegoż imienia, jako *Okolski świadczy tom 2. fol. 489.* Miał za sobą Maryą Eleonorę Stichinową z Niemiec. Mikołaj z Chalcza podpisał elekcyą Władysława IV. z Trockiego województwa. Władysław strażnik Litewski. *Histor. Sapieh.* Obożnym go Litewskim tytułuje, kędy też to o nim przydaje, że z Pawłem Sapiehą rycersko na wielu miejscach dokazywał, względem których zasług, na dobra Molezac w Słonimskiem, dziedzictwo otrzymał przez konstytucyą w roku 1661. *fol. 17.* Któryś z nich przybrał sobie w małżeństwo Maryannę córkę Jana Ogińskiego wojewody Połockiego i hetmana polnego Litewskiego

Genealog. Ogińskich na Mappie. Chalecki starosta Mozyrski pułkownik królewski w roku 1704. podpisał konfederacją Sandomierską. Bogusław podkomorzy rzeczycki elekcyą Jana III. Są i w Podlaskiem Chaleccy; bo Jakób na Bartkowie łowczy Podlaski, poseł z ziemi Drohickiej, podpisał konfederacją po śmierci Jana III. (*Histor. Sapieh.* twierdzi, że jedni są tak w koronie, jako i w księstwie Litewskiem. Okolski w indexie tomu trzeciego, mówi o Chaleckich herbu Samson, ale na karcie którą przywodzi 93. nie ma nic o nich.) Był ten Jakób syn Kazimierza także łowczego Podlaskiego. Alexander Chalecki podkomorzyc Rzeczycki syn Bogusława, siostra jego Konstancya z Benedyktem Przeddzieckim podstolim Połockim zręczona. Chalecki miał za sobą Eufrozynę Połubińską wojewodżankę Parnawską. *Genealog. Połubiń.*

Dymitr Chalecki herbu *Abdank* czytałem, iż był podskarbin wielkim Litewskim umarł roku 1598. Alexander Chalecki marszałek Lidzki był marszałkiem sejmowym w Warszawie roku 1621. Piotr podpisał konfederacją Sandomierską 1708. roku w Korczynie. Alexander na *Chalczu* Chalecki podczaszy Rzeczycki pisał się na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* 1700. roku. Tamże podpisał się Dominik z powiatu Rzeczyckiego. Kazimierz na *Chalczu* Chalecki starosta Rzezczański, był posłem z Rzeczyckiego powiatu na sejmie konwokacyi 1764. roku, pisał się także na elekcyą Stanisława Augusta Króla, wraz z Józefem podkomorzym Rzeczyckim. Gabryel Chalecki kanclerz. Kazimierz oboźny. Antoni Chalecki podkomorzy, Ignacy horodniczy Rzeczyccy. — *Heral. Wielądk.* Chalecka żyje temi czasy z Radziwillem starostą Rzeczyckim, brat jej wydał córkę za kniazia Szyjskiego chorążycą Brzeskiego. — W roku 1778. Stanisław Chalecki sędzia grodzki Wileński. — Kazimierz marszałek powiatu Rzeczyckiego. — Ignacy podstoli Rzeczycki. — Józef łowczy tegoż powiatu. — *Przypisy Krasickiego.*

Chaliński herbu Pomian. W województwie Brzeskiem Kujawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Chaliński skarbnik Brzeski Kujawski 1567. z sejmu Piotrkowskiego naznaczony do dystrybucy pieniężnej *Constit. fol. 146.* Stanisław burgrabia Radziejowski. Bartłomiej w roku 1632. z Bronowic: od którego dwóch synów zostało, Wojciech i Marcin w ziemi Dobrzyńskiej. Stefan burgrabia Radziejowski *Constit. 1676. fol. 47.* Władysław w województwie Kaliskiem. Są zda mi się i Slepowronowie Chalińscy, z których jeden miał za sobą Koszanowską, z której potomstwo zostało.

Marcin Chaliński miecznik ziemi Dobrzyńskiej koło roku 1763.

Andrzej Chaliński kanonik Płocki był deputatem z tejże kapituły w roku 1777. na trybunał koronny. — *Heral. Wielądk.*

Franciszek Chaliński w roku 1778. podstarości Rypiński. — *Przypisy Krasickiego.*

Chalpiński. Jakób Chalipiński szlachcic Multański, i bliska krew Stefana Piotra wojewody Multańskiego, dworzanin królewski indygenatem darowany na sejmie coronationis w roku 1676. *Constit. fol. 69.* niewiem czy nie jego synowie, Jakób starosta Zwoleński, i Jan podstoli Drohicki, kwitnęli w roku 1697.

Chamiec herbu Gryf. W województwie Sandomierskiem, Lubelskiem, i Bełżkiem, z familji Gryfów Jaxyców. Z tych czytam Abrahama Chamca, o którym list Władysława Jagiella, w roku 1390. dany, tak mówi: *Mente sollicita gratiose perpendentes fidelia, ac multum fructuosa obsequia, quibus Abraham Chamiec, noster fidelis dilectus, Majestati nostrae multipliciter complacuit; quorum intuitu sibi villas nostras Miedzyrzec et Stolpno in terra nostra Russiae in districtu Drohiciensi sitas, cum omnibus et singulis redditibus, censibus, sylvis, agris emolumentis dumus donamus perpetuis temporibus etc.* Jest ten list ingrossowany w proces rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brzeskiem Litewskiem, kędy to przydają; że te dobra poszły potem w insze domy, a między niemi dostały się były Zabrzezińskiemu wojewodzie Trockiemu. Przydał jednak Jagiello temuż Abrahamowi obligacyą, to jest żeby na każdą expedycyą wojenną samotrzeć stawał, każdy kopią łukiem i sajdakiem uzbrojony. Mikołaj Chamiec rotmistrz, i u Chodkiewicza hetmana podczas Chocimskiej marszałek dworu jego, z Mieleckim, Zamojskim, w Moskwie, Prusiech, Inflantach, Finlandyi doświadczony żołnierz. Seweryn brat jego dziedzic na Potoku w województwie Bełżkiem: z Orlikowny, czyli z Orlickiej córkę spłodził Zofią (którą wydał za Rafała Ładę Skrzyńskiego) i synów dwóch, Pawła i Stefana. Paweł z Chamczesna Chamiec rotmistrz królewski: żona jego Helena Stojcka. Genealogia Kalinowskich powiada, że Klara córka Walentego Jana Kalinowskiego, cześnika Halickiego była za Chamcem stolnikiem Bełżkim. Podobno też są Chamcowie Abdankowie.

Chamski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Krzysztof Chamski z Płockiem województwem podpisał elekcyą Jana III. Piotr z Anną Suchodolską *sterilis* w roku 1722.

W roku 1778. Adam Chamski podwojewodzy Płocki. — *Przypisy Krasickiego.*

Chańkowski herbu Korczak, w Ruskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jam mówił pod Boratyńskimi, że Iwan wnuk Dymitra z Bożego daru podskarbiego koronnego, wzięwszy działem Chańkowiec, od

nich nazwany koło roku 1520. atoli potem w sukcesyi po braci wziąwszy Boratyń, Boratyńskim zawołany.

Charbicki herbu Jastrzębiec. Paprocki pod herbem Nałęcz Charbickich Łęczyczanów położył, pod Jastrzębcem opuścił. Okolski zaś w indexie tomu drugiego do herbu Jastrzębca Charbickich referuje, Nałęczów zaś opuścił, i słusznie: bo jako się i mnie na różnych miejscach widzieć dostało Jastrzębcem się pieczętują Charbicy w Łęczyckiem województwie. Z tych Mściśława w roku 1464. księgi tameczne grodzkie wspominają, którego syn Jan, tego zaś Mikołaj, z Bykowską spłodził Swentosława, którego potomstwo *Imo* Piotr sędzia ziemski Łęczycki, ja go czytam stolnikiem Łęczyckim, kiedy posłował na sejm w roku 1618. z kąd był deputowany do kwarty Rawskiej *Constit. fol. 8.* Z Jadwigi Tarnowskiej siostry arcybiskupa Gnieźnieńskiego herbu Rolicz, zostawił synów trzech. Jana kanonika Poznańskiego: ten w cudzych krajach siedm lat na wyższych naukach strawiwszy, gdy się do ojczyzny wraca, z wielką przyszyłych honorów otuchą, prędką śmiercią zniknął z oczu. *Damalewicz.* Krzysztofa: ten od wuja swęgo scholastykiem Kujawskim podwyższony, od Wołuckiego proboszczem tamże, od Lubieńskiego Macieja biskupem Margarytańskim i suffraganem Kujawskim: w roku 1634. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim *Acta Synod.* W r. 1620. deputatem na trybunał koronny, proboszczem na ten czas Kujawskim i archidyakonem Dobrzyńskim, umarł w roku 1638. Prałat, jako go chwali *Damalewicz*, w karności kościelnej pilny, w przykładowem życiu nienaganny, wszystkim dla cnoty swojej miły. Piotra kasztelana Brzezińskiego, a przedtem stolnika Łęczyckiego w roku 1632. jego syn Stefan Kazimierz po stryju swoim Krzysztofie wziął probostwo katedry Kujawskiej, wkrótce potem biskupem Nikopolskim, suffraganem, kustoszem i officyałem generalnym Lwowskim ogłoszony: przy prelaturze Kujawskiej był kanonikiem Warszawskim, i na synodzie prowincyalnym Warszawskim w roku 1643. *Constit. Synod. fol. 3.* Stanisław drugi syn Swentosława zostawił syna Jana kawalera Jerolimitańskiego, do wytwornej którą z szkół zabrał nauki, experyencyi nie mniej przydał. W Węgrzech, Siedmiogrodzkiej ziemi z Rudolfem Cesarzem wojował, w Wołoszech i Podolu za ojczyznę swoją. Zwiedziwszy potem Włochy, Niemcy, Niderland, Francją, Hiszpanią, Korsykę, Malte, Macedonią i Konstantynopol, języków różnych i obyczajów cudzych dobrze wiadomy, Pańskie serca do miłości ku sobie i estymacyi nęcił, z kąd w trudnych tak prywatnych, jako i publicznych jego rady zażywano intere-

sach: na koniec pod Sokalem tamtego miejsca wesolością ujęty, osiadł; kędy też Pannom zakonnym S. Brygitty klasztor z gruntu wymurował i nadał pamiętny fundator: drugiego także OO. Bernardynów, siła swoją szczodrobliwością dźwignął i ozdobił: tamże przy ołtarzu, na który swoim kosztem wystawiony, łask wiele u stolicy apostolskiej wyprosił, pochowany spoczywa: umarł w roku 1623. Stefan kanonik Kruświcki, Kujawski i Poznański, a potem opat Przemęski, z temi tytułami na synodzie prowincyalnym Piotrkowskim stawał w roku 1607. wziął na ostatek Wąchockie opactwo. Co był zaczą człowiek z tego poznać; że go w różnych legacyach do Cesarza i innych Panów cudzoziemskich zażywano, wszystkie z pochwałą swojej dzielności, i wielkiego rozsądku odprawił. Stanisław poseł na sejm w roku 1623. *Constitut. fol. 9.* Paweł mąż rycerski wojski Łęczycki, Stanisław cześnik Dobrzyński. Stefan i Stanisław podpisali w Łęczyckiem elekcją Jana III.

Charbinowski herbu Sulima. Stanisław z Charbnio-wie chorąży Sandomierski w roku 1433. podpisał przywilej Jedliński Władysława Jagiella u Łaskiego w *Stat. fol. 53. Cromer. lib. 17. i Bielski fol. 306.* o nim świadczą, że on pierwszy dał znać Królowi, że Henryk Plaweniusz mistrz Krzyżacki z wielką potencją od Tucholi pod Koronów ciągnął. Tenże Kromer Piotra Charbinowskiego starostę Podolskiego wspomina: miał mówić Halickiego, jako go czytam u *Olszowskiego* na liście Jagiella Króla w roku 1406.

Charczewski herbu Cholewa. W Dobrzyńskiej ziemi. Nasi genealogistowie piszą ich Charszowski, ale się mylą. Z tych niektórzy jeszcze w tejże ziemi kwitną: bo na elekcją Augusta II. pisali się z nią Marcin Józef i Seweryn: a dawniej Jan i Marcin w roku 1648. w Płockiem. Drudzy za czasów Paprockiego wyniósłszy się ztamtąd w Sandomierskiem osiedli: z tych był Jan mąż chwalebny. Jego potomstwo w Przemyskiej ziemi gniezdzić się poczęło: jakoż widzieć podziśdzień jednej z tego domu matrony nadgrobek w kościele katedralnym Przemyskim położony z herbem Cholewa. Jan Karol Charczewski skarbnik Drohiczi: synów się jego trzech zostało: Pierwszy Sebastyan, najprzód podstoli Sanocki, potem kasztelan Słoński dziedzic na Złotkowicach: z Oźdżanki spłodził dwie córki, jedna z Ossolińskim stolnikiem Sandomierskim zmówiona, druga z Chełmskim. Kazimierz drugi chorąży Nowogrodzki dziedzic na Urku, Bielska córkę mu powiła i synów dwóch, Jana i Franciszka. Franciszek trzeci syn skarbnika dziedzic na Balicach podczaszy

Sanocki, żona jego Zofia Ossolińska. Siostra tych trzech braci Katarzyna z Janem Witowskim żyła.

Jan Charczewski kasztelan Słoński syn Kazimierza dziedzica na *Urku 1mo voto* żył z *Jalowicką* bezpotomnie *2do* z *Jezierskiej* spłodził Maryannę, ta złączona z Siekierzyńskim starostą Horodelskim — druga Róża z Antonim hrabią Krasickim. — Syn z Jezierskiej Władysław z *Męcinską* ma potomstwo: tenże Władysław w młodym wieku utonął roku 1774. zostawiwszy synów dwóch, Michała, Walentego i córkę Justynę. — Karol brat Jana kasztelana Słońskiego z *Bilskiej*, kasztelan Przemyski z *Zloczewskiej* miał syna Jana, ale ten młodo umarł, córki dwie, Joanna za Siekierzyńskim — Karolina za Baworowskim, trzecia w panińskim stanie życia dokonała. — *Przypisy Krasickiego.*

Charkowski. W Płockiem województwie, z którym Jędrzej i Wawrzeniec podpisali się na elekcyą Augusta II. Są i w Kaliskiem Charkowscy: jeden z nich mieszka w Habirowie, ma za sobą Bojanowską, i z niej syna.

Charłęski herbu Bończa. Z Tomaszewskich swój początek wzięli, ale od dóbr Charłęża wzięli swoją denominacyą. Piąciu braci wspomina Paprocki: z tych jeden był chorążym Kijowskim, z młodych lat swoich najprzód na dworze Królów Polskich, potem żołniersko służąc, w Kijowskiem województwie przyjaciela sobie dożywoтного dobrawszy, tamże osiadł i potomstwo zostawił, a bodaj nie jego syn Felix podkomorzy Kijowski z sejmu w roku 1598. komissarz do rozgraniczenia między województwem Kijowskiem i ziemią Mozyrską *Constitut. fol. 697. i 1601. fol. 704.* ale śmierć granicę życia rzuciła, jako wspomina *Constitut. 1607. f. 855.* syn jego Samuel. Sebastyan drugi brat chorążego podczaszy Królowy Katarzyny. Jerzy trzeci brat, syna zostawił Jędrzeja i córkę Zofią. Jan czwarty brat, kuchmistrz Królowy Bony mąż znaczny. Mikołaj piąty brat, ten na Wołyniu pojawiaszy Lubicką spłodził córek trzy i synów czterech. Z córek zda mi się jego Barbara, Jędrzejowi Czuryłowi, a drugim związkim Mikołajowi Stadnickiemu podczaszemu Sanockiemu zaślubiona. Z synów zaś Jan już w domu Rakuzkim, już Królowy Katarzynie służąc, w różnych językach umiejętności nabył. Podkomorzym Łuckim Jana czytam w konstytucyach 1590. *fol. 603.* i jeszcze 1601. kiedy posługując na sejm deputowany był do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu i Podlasiu należących *Constitut. fol. 728.* Umarł w roku 1616. Szymon brat Jana na dworze Francuzkim długo bawiąc, wielkiej tak w rzeczach, jako i językach umiejętności człowiek, ale i na wojnie doświadczonego męztwa, we wszystkich albo-wiem okazyach z Zamojskim z piechotą Węgierską siłą dokazował. Mikołaj z sejmu w roku 1613. do lustracyi dóbr

Lubecza naznaczony *Constit. fol. 29.* Stanisław do lustracyi ksiąg ziemskich Kijowskich *Constit. 1601. fol. 745.* Krzysztof dworzanin królewski, poseł na sejm w r. 1613. *Constit. fol. 3.* i 1629. deputowany na trybunał Radomski *Constit. fol. 7.* Jan kasztelan Braclawski, o którym konstytucye w roku 1620. *fol. 26.* i 1623. *fol. 4.* Senator i powagi i pobożności pełny, umarł w roku 1625. w kościele naszym Łuckim pochowany. Syn jego Hieronim starosta Łucki i Kaniowski. *Histor. Colleg. Luceorien. Porządek Elekcji 1632.* Adam miecznik Wołyński rotmistrz pancernej chorągwi: córka jego Anna Konstancya, trzy razy śluby małżeńskie ponawiała, raz z Silnickim kasztelanem Kamienieckim, drugi raz z Mikołajem Sapięgą wojewodą Braclawskim, trzeci raz z Franciszkiem Lubowieckim kasztelanem Wołyńskim. Genealogia Sienickich świadczy że Charłeska z Waclawem Hulewiczem kasztelanem Braclawskim była zmówiona. Jan o którym wyżej mówiłem podkomorzy Łucki zręczywszy sobie Szczęsną Siemaszkównę kasztelanekę Braclawską; z niej miał córki dwie: z tych Anna dostała się w małżeństwo Mikołajowi Wasieńcowiczowi podwojewodzemu Kijowskiemu: druga Piotrowi Deniszkowi starościcowi Zytomierskiemu. Piotr w zakonie Soc. Jesu życie swoje świątobliwie zakończył w Przemyśle w roku 1713. Niektórzy z nich w Litwie w Nowogrodzkim województwie osiedli: z którego Jan Michał z Charłesza Charłeski stolnik Smoleński, wójt Nowogrodzki posłował na sejm w roku 1670. i tam deputowany do konstytucyi formowania *Constitut. fol. 37.* Piotr tamże kwitnął w roku 1674. Jan podwojewodzy Nowogrodzki 1675.

W roku 1778. Gabryel Charłeski kanonik Kijowski — brat jego N. dziedzic na *Byszowie* (majątność ich dziedziczna w Owruckiej ziemi) pułkownik, młodzian — trzeci brat także bezżenny — czwarty umarł spłodziwszy córkę jedynaczkę wydaną za Hadziewicza. — *Przypisy Krasickiego.*

Charmański herbu Rogala: według *Kojatowicza in MS. herbu Bibersztein*, kędy ten autor przydaje że z korony w Wielkiem Księztwie Litewskim osiedli. Daniel Charmański, Kazimierz cześnik Trocki, syn jego Antoni, brat zaś Michał, oba w różnych expedycyach z hetmanem Michałem Pacem, doświadczonego mężstwa. Kazimierz cześnik Trocki i Felicjan z Trockiem województwem podpisali elekcyą Jana III.

Chartłupski, w województwie Sieradzkim. Wincenty z Chartłup Chartłupski podkomorzy Sieradzki w roku 1496. córka jego w dożywotnią przyjaźń wydana Wojciechowi Madalińskiemu wojskiemu Wieluńskiemu. O tych ani Pa-

procki, ani Okolski nie pisał: tylko ostatni namienia *tom. 2. fol. 41. Łask. Statut. na początku.*

CHARYTONO-
WICZ

HERB.

Są dwie litery większe łacińskie z sobą złączone, czy to N i E, czy też V i E, jako chcesz rozumiej, powinny zaś być złote w czerwonym polu, na helmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie fol. 1198. O herbach fol. 681. Okolski tom. 1. fol. 276. Poczet herbów.* Wszyscy się ciż pisarze zgadzają na to, że z Grecyi do nas ten herb przyniesiony dawnymi czasy; bo już w roku 1416. przydował katedrze Chełmskiej, władyka Charytonius jako stoi pod władykami Chełm. *Kojałowicz p. 2. Hist. Lithw.* w r. 1570. wspomina Jędrzeja Iwanowicza (to jest Iwana syna) Charytonowicza Obryńskiego z innemi Litewskimi posłami w legacyi wysłanego. *Starowolski in Monum.* nadgrobek położył Jana Charytonowicza chorążego Nowogrodzkiego zmarłego w r. 1582. z Buska wypisany: chwali go Paprocki, że na dworze Zygmunta Augusta był między pierwszymi, w obozie potem rycerskimi się dzielami wslawił, nie mało Moskiewskiego niewolnika i nie raz prezentując. Syn jego Siemion w tropy ojcowskie wkraczał. Okolski ich pisze Haratynowicz, ale z nadgrobu i autorów innych Charytonowicz być powinno.

Charzowski herbu Śreniawa. W województwie Krakowskim, Sandomierskim, Lubelskim z familji Rupniewskich swój początek wzięli, od wsi Charzewic Charzewscy nazwani. Z tych w roku 1500. Mikołaj z Rupniewa dziedzic na Charzewicach dworzanie Króla Zygmunta I. zostawił synów czterech, Adama, Jana, Kaspra, i Krzysztofa. Adam pojął Karską łowczankę Podlaską, Kasper Jarocką, z której synów czterech, Wawrzeniec, Jakób, Jan i Stanisław. Wawrzenica potomstwo, Wawrzeniec i Stanisław który w wojsku Cesarskiem żold prowadząc, tamże w okazji zginął. Krzyszto-

fowi Szypowska dwóch synów powiła, Adama i Wojciecha. Adam dziedzic na Cichawie wziął sobie w małżeńską ligę Barbarę Lipską. Wojciech w wojsku Cesarskiem służył, żąd powróciwszy, gońcem był do Cara Tureckiego. Piotr podsedek Nowogrodzki, Jan podkomorzy tegoż województwa, poseł na sejm coronationis w roku 1676. *Constit. fol. 21.* i 1678. komissarz do traktatów o pokój z Moskwą *Constit. Lit. fol. 1.* Marcyan Franciszek Charzewski sędzia ziemski Chełmski w roku 1697. Tak mi się zda, że są Charzewscy Gryfowie w Sandomierskiem, ale pewności nie mam. Charzowska zakonnica Ś. Klary w Sączu. Anna Charzewska Marcina Borzęckiego małżonka.

Charzyński herbu Szeliga. W województwie Mazowieckiem. Nasi ich pisarze Charzewskimi chcą mieć. Piotra Charzyńskiego żona, Katarzyna Oleśnicka starościanka Bełzka, która pierwszym związkiem żyła z Jędrzejem Zmiećkim. Paweł z Despotą w Węgrzech wojując, w nieszczęśliwej przegranej w niewolą się Turkom dostał. *Historja Cudów Częstochowskich*: chorążym go Wieluńskim tytułuje; ale od Stanisława brata wykupiony, na wolność wyszedł. Marcin z Płockiem podpisał elekcyą Władysława IV. synowie jego Jan i Jędrzej w roku 1697.

Chawejłowicz tegoż herbu co i Jałowicki, w Wołyńskiem województwie.

Cheński w Chełmskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Cheński skarbnik Chełmski z sejmu w roku 1647. komissarzznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich i Kranostawskich *Constit. fol. 38.*

Chebda herbu Pomian. Imię to w Polsce naszej starożytne: bo jeszcze w roku 1346. już w senacie Polskim zasiadał Hebda kasztelan Brzeski Kujawski, z którym tytułem podpisał list Kazimierza Wielkiego o erekcyi miasta Bydgoszczy. Tegoż czasu Hebda kasztelan Sieradzki w r. 1357. od którego dóbr Kwiatkowie nabyli Kwiatkowscy. Postąpił potem na województwo Sieradzkie, jakom mówił pod wojewodami. Miał to być dziad *recta linea* Łubieńskich, o czem na swem miejscu. *Paprocki o herb. f. 427.* nadgrobek wypisał z Gniezna Jana Chebdy z Niewiesza archidyakona S. R. Ecclesiae, dziekana Kujawskiego, kanonika Gnieźnieńskiego i Krakowskiego zmarłego w roku 1400. O tym Okolski powiada, że dla częstego do pobożności upominania, zabity był od brata swego Wieniawity, za który kryminal herb Wieniawa w Pomian zamieniony, to jest miasto pierścienia, miecz przez Zubrzą głowę przydany. Ale jak się myli, z niegoż samego poznać, kiedy dobrze dawniejszych przed rokiem 1400. liczy

familiantów herbu Pomian, a między niemi Włościborza arcybiskupa Gnieźnieńskiego w roku 1279. *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* pod rokiem 1439. Jana Pellę z Niewiesza dziekana Kujawskiego, kanonika Poznańskiego i administratora *Sede vacante* tej dyecezyi wspomina, Mikołaja także w historii swojej w roku 1448. proboszcza Kruświckiego: kędy przydaje, że na arcybiskupstwa Gnieźnieńskiego godność, miał niektóre suffragia od kapituły Gnieźnieńskiej, a między niemi wotował na niego Jan Hebda kanonik Gnieźnieński: u *Damalewicza* w dekrete kapituły w roku 1443. ferowanym, znajdziesz tego Mikołaja kanonikiem Gnieźnieńskim. Nie wiem czy nie tu należy, ale znać omyłką wydrukowany Wojciech z Chebdzina sędzia Czerski który podpisał pokój Brzeski u *Lask. w Stat. fol.* 140. Jan Hebda z Niewiesza dziekan Kujawski: wójtostwo w dobrach Łangu kupiwszy, kapitule Kujawskiej przyłączył, żeby za duszę jego corocznie pamiątka przed Bogiem była. *Damalewicz in Episc. Vladisl. fol.* 316. w roku 1455. z kąd dochodzę, że to jedenże był z tym o którym się trochę wyżej mówiło. Kwitnie jeszcze i podziśdzień ta Hebdów familia, bo Jan z Tropia, Jędrzej i Michał z Tropia na Radoczy Hebdowie podpisali konfederacyą Zatorską w roku 1705.

Chechelski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli konstytucya w roku 1662. jawnie o nich świadczy *fol.* 32. gdy wspomina Mikołaja Chechelskiego męża rycerskiego.

Chełchowski herbu Lubicz. W województwie Mazowieckiem. Pawła syn Jan chorąży Rożański, od tego Henryk, sekretarz królewski i pisarz skarbowy Pruski, syn się po nim został Jakób skarbnik Rożański w roku 1674. z tym tytułem podpisał elekcyą Jana III. Paweł kanonik i officyał Płocki, żył jeszcze w roku 1610. *Starowolski in Monum.* Alexander stolnik Witebski w roku 1674. w powiecie Orszańskim: Walenty i Wawrzeniec z Chełk w ziemi Ciechanowskiej. Stanisław z Ślazów tamże: Wojciech w Kaliskiem województwie w roku 1697. podpisali elekcyą Augusta II. Alexander cześnik Orszański w roku 1642. *Ks. Kojatowicz MS.* pisze: że Mikołaj Chełchowski miał synów Macieja, Marcina, i Jędrzeja i córkę Zofią Godziejowską sędzinę Połocką. Marcina synowie, Jan i Alexander. Jana synów pięciu Bazyli, Alexander, Jędrzej, Hrehory, Mikołaj, i Marcin.

Jan Chełchowski na zjeździe walnym województw ziem i powiatów W. Ks. Lit. 1700. roku pod *Olkinikami* podpisał się z powiatu Lidzkiego, Wiktor Chełchowski pisarz skarbowy Litewski. Ludwik Chełchowski pisarz skarbowy W. Ks. Lit. stolnik Ko-

wieński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Kowieńskiego, oraz Ignacy i Wincenty synowie jego.
— *Heraldyka Wielądkka.*

Chelkowski herbu Wczele. Paprocki w Gniazdzie tak ich położył, w herbach jednak Chwałkowski napisał: za nim poszedł Okolski, atoli że Chelkowscy są herbu Wczele, z tego dochodzę, że widział dedykacyą książki Jackowi Chelkowskiemu kanonikowi Poznańskiemu, Czernickiemu i Oleśnickiemu proboszczowi, deputatowi na trybunał koronny w roku 1670. przypisaną, z tym herbem.

Chelmicki herbu Nałęcz, w ziemi Dobrzyńskiej. Adryan poborca w tejże ziemi w roku 1580. *Uniwersał Poborów. fol. 366.* Syn jego Maciej, chorążym go Dobrzyńskim tytułują konstytucye w roku 1611. a w roku 1613. sędzią ziemskim Dobrzyńskim. Synowie jego Łukasz pisarz ziemski Dobrzyński, poseł na sejm 1631. a ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Constit. fol. 10.* Jędrzej i Adryan podpisali elekcyą Władysława IV. Piotr stolnik Dobrzyński, poseł na sejm 1621. ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej *Constitut. fol. 21.* i roku 1627. na trybunał Radomski, spłodził syna Stanisława. Jan chorąży Dobrzyński, a przedtem bodaj nie był miecznikiem: potomstwo jego Maciej kantor Poznański, deputat trybunału koronnego: gładkiej wymowy, dowcipu bystrego w filozoficznych i teologicznych materyach nauki wysokiej, życia nadto przykładnego prałat, godzien wszelkich honorów. Michał i Antoni. Franciszek w roku 1704.

Józef Chelmicki skarbnik ziemi Dobrzyńskiej, którego synowie Stanisław i Michał pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemią Dobrzyńską. Józef podczaszy Dobrzyński był posłem na sejm 1778. Tomasz stolnik Dobrzyński w r. 1780. był deputatem z ziemi Dobrzyńskiej na trybunał koronny. Ignacy kanonik Kujawski. Jakób wojski mniejszy Dobrzyński. — *Heraldyka Wielądkka.*

Marcin Chelmicki pisarz Dobrzyński w roku 1565. o czym świadczy reskrypt Zygmunta Augusta Króla w *Manuskry. Helsb.* — Józef podstarości grodu Bobrownickiego (1778.) Jakób wice-regent ziemski Dobrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Chelmski herbu Ostoja, w województwie Krakowskiem. Między przodkami domu Chelmskich, kładą niektórzy Scibora podkomorzego Poznańskiego i generała Wielkopolskiego; ale ten, lubo był Ostojczyk przecięż się pisał z Poniedza nie z Chelma: dla tego odrzuciwszy mniej gruntowne tej familji wywody, odłożywszy pospolitych wszystkim familiantom herbu Ostoja przodków, do litery O; tu tylko tych przytoczę, którzy już pod imieniem Chelmskich na dobro tej ojczyzny, na sławę domu swego robili. Piotr Chelmski kasztelan Połaniecki z tym tytułem podpisał pokój Brzeski

u Łaskiego w Statucie fol. 140. w r. 1436. Julian Chełmski kanonik Krakowski, proboszcz Ś. Marcina w Krakowie: Mąż w naukach biegłości wielkiej, umarł w roku 1531. którego nadgrobek z herbem Ostoja i podziśdzień widzieć w kościele katedralnym Krakowskim. Kościół ten Ś. Marcina, któregoś z przodków domu tego szczerobliwością z gruntu powstał i w dochody należycie opatrzony: dla tego *Jus Patronatus* przy nich zawsze dziedziczy. *Paproc.* Jan z Anny Zarębianki wojewodzanki Kaliskiej, córka Magdalena dostała się w małżeństwo Stanisławowi Orzechowskiemu herbu Oksza, sławnemu w Polsce naszej osobliwie jednak przeciwko heretykom pisarzowi koło roku 1560. *Orichov. dial.* 7. Marcyan chorąży Krakowski w roku 1586. podpisał z tym tytułem kaptur Krakowski *Constit. fol.* 405. i 1609. kędy komissarzem stanął do uspokojenia granic od Szląska i Węgier *Constitut. fol.* 897. Z Anny Pieniążkowny starościanki Nowotargskiej trzech synów zostawił: Stanisława, Mikołaja i Marcyana. Ten w ojcowskie ślady wstępując, chorążym najprzód był Krakowskim: z tym urzędem częsta o nim jest wzmianka w konstytucjach, jako 1616. *fol.* 19. 1618. *fol.* 4. 1629. *fol.* 16. 1634. *fol.* 3. Podkomorzym potem tamże zawołany, także starostą Ryczywolskim i Ujskim, Bocheńskim i Wielickim. Wszędzie czy to posługując na walne sejmy, czy komissarzem do różnych funkcyi, czy marszałkiem trybunału koronnego w roku 1640. Boga, sprawiedliwość, dobro ojczyzny, stawiał sobie przed oczy; tak wspaniałego serca, że go ani żadne pogroźki ustraszyć, ani pochlebne zmiękczyć nie mogły poszepty: i owszem że tu zażyję słów o nim Pawła Potockiego, ojca wielkiego dzisiejszego prymasa Polskiego *in Centuria Viror. fol.* 425. *Blanditias ut viro, ita libero homine indignas, et servilis indicia ingenii esse ratus, ne ad minima quidem ostentationis officia descendere voluit, ne dum his, honores emercari. Priscæ integritatis et candoris retinens, obrepentibus morum corruptelis laudabiliter irascebatur.* Starowolski *in Monum. fol.* 757. sławi jego rękę na Boga nie skurczoną; kiedy kollegio minori akademji Krakowskiej liczną w księgi różne, bibliotekę darował. Kościół w Bolesławiu już starością nadwątlony restaurował, kaplicę Gutteterowską przy kościele Panny Maryi w rynku Krakowskim wybornym pędzlem odnowił, w aparat kościelny przystroił, czynszem uposażył. Działa miedziane do Bolesławia na dzwony przeformować kazał. *Lessus Acad. Cracov.* Umarł w roku 1641. w Krakowie przy tymże kościele pochowany: z nadgrobkim który Marsowych jego ekspedycyi do tych czas jest świadkiem to w Pedemoncie, gdy się wojna między

Francuzami i Hiszpanami zawzięta, to w Węgrzech z Rudolfem Cesarzem przeciwko Amuratowi, pod Agryą, Jaury-nem, z chorągwią usarską swoim sumptem wystawioną lat kilka żołąd prowadząc, z tą pochwałą odwagi swojej; że mu Maciej Austriacus pod te czasy generalissimus wojsk wszystkich, *Fortissimi Equitis Poloni* tytuł przyznał: w ojczyźnie potem tak w Prusiech przeciwko Szwedom, kędy konia pod nim zabito, jak i pod Chocimem. Gdy Medycy choremu Marcyanowi zakazali ryb i postnych potraw; rezolutnie na to odpowiedział: *Amittam vitam, servem legem Ecclesiae*, niech życie ginie, byle matki kościoła prawo było wcale. *Kazanie P. Kowalicki fol. 130.*

Jan Scibor (tak się pospolicie familianci tego domu piszą, na pamiątkę że od Sciborów poszli, o których patrz pod herbem Ostoja) z Chełmu Chełmski łowczy Krakowski, starosta Ujski syn Marcyana podkomorzego, jako chce *Panegyryk Rzeszowski, Lunae et Martis*: poseł na sejm w roku 1637. ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Const. fol. 3.* Sędzia kapturowy w Krakowskim w roku 1648. komissarz w roku 1661. do kłótni pogranicznych ułacnienia od Węgier *Constit. fol. 34.* z Elżbiety Malickiej herbu Junosza dwóch synów zostawił, Jana i Marcyana: z drugiej, luboć jej zamilczał tenże Panegyrysta, tyleż synów: Samuela, który w Budziackiej zginął ekspedycyi, i Alexandra. Krzysztof brat tych stryjeczny porucznik Warszzyckiego miecznika koronnego: o Krzysztofie (rozumiem jednak że inszym) pisze *Kochow. climact. 1. lib. 1.* że się pod Żółtymi wodami dostał był w niewolę w roku 1648. Jędrzej podstoli Sandomierski syn łowczego Krakowskiego, a jakom słyszał i chorąży na koniec Sandomierski, pułkownik hetmana Jabłonowskiego. Pierwsza mu się pora do rycerskich dzieł z Jerzym Lubomierskim marszałkiem i hetmanem na Szwedów i Kozaków otworzyła: pod Cudnowem potem, Chocimem, Żórawnem, Wiedniem, Strygoniem, już wprawioną na nieprzyjacielskich karkach ręką, siła dokazał. Pod Niedoborem wyciekających Tatarów pamiętną zniósł klęską. Zona jego Maryanna Bieganowska herbu Grzymała, starościanka Mostowska. Marcyan brat jego obożny koronny i pułkownik królewski, wspominają go konstytucye w roku 1683. *fol. 11.* i 1690. *fol. 8.* 1697. *fol. 11.* Mąż do wojny urodzony, czego dał dowód z Szwedami, Moskwą, Kozakami, swoim własnym sumptem regimenty i chorągwie w pole wyprowadzając. Chwycił się był jednak Genewęskich nowinek, przy których jak gorąco stawał; tak głównym się nieprzyjacielem na publicznych zjazdach, prawowiernemu kościołowi i duchowieństwu pokazy-

wał: po wielu jednak znacznych ludzi perswazyach i królewskich napomnieniach, od jednego kapłana Soc. Jesu w swych błędach przekonany, Kalwińskich się wyprzysiągł plotek w roku 1679. *Histor. Colleg. Cracov. S. J.* Jędrzej starosta Brzeźnicki: żona jego Magdalena Jelcowna. Samuel poborca łańowego w roku 1613. *Uniwersał Pobor.* Stefan skarbnik Krakowski *Constit.* 1637. *fol.* 3. Jerzy z Kaliskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Stefan także dworzanin królewski i Jan Stefan rotmistrz województwa Krakowskiego. Marcyan podstoli Sendomierski, o nim konstytucya w roku 1678. *fol.* 12. i 1676. *fol.* 10. miał regiment arkabuzerów *Constit.* 1667. *fol.* 41. synów dwóch zostawił: ale ci z Francyi powróciwszy, prędką śmiercią zniknęli. *Panegir. Resson.* Jednego z Chelmskich czytaj pochwałę u *Tricesiusza lib.* 1. *Epigram.* Stanisław starosta Pobiedziski w roku 1668. Podobno syn jego Krzysztof podstoli Sendomierski z Elżbiety Ossolińskiej, spłodził trzy córki. Annę Mikołajowi Złotnickiemu, Teresę Stanisławowi Tarłowi wojewodzie Lubelskiemu, Maryannę Mikołajowi Książkiemu cześnikowi Krakowskiemu w dożywotnią zaślubił przyjaźń.

Stanisław Chelmski skarbnik ziemi Wschowskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Heliodor Chelmski w roku 1778. Kustosz kapituły Chelmińskiej. Brat deputatem w roku 1766. był deputatem na trybunał koronny. — *Przypisy Krasickiego.*

Chelstowski herbu Jastrzębiec. Jan Chelstowski opat Trocki w Litwie zakonu Ś. Benedykta w roku 1525. *Szczygielski in Tinecia.* Chelstowski z Chelstowy, rezygnacyą czynił części swojej w księgach grodzkich Ostrzeszowskich w roku 1574. Stanisław sądowy Michałowski w Prusiech w roku 1648. i drugi Stanisław w Pińskim powiecie. Paweł deputat z województwa Chelmińskiego. Zygmunt z Malborskiego w roku 1668. Marcin Chelstowski podkomorzy Chelmiński, a podwojewodzy Pomorski, deputat na trybunał koronny koło roku 1710. *magnae activitatis* człowiek. Z Zawadzkiej zostawił syna. Czytałem Chelstowskich herbu Drogosław, ale nie mam pewności. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisze. Chelstowska Stanisława Rudzińskiego żona.

Jerzy Chelstowski w roku 1700. pod *Olkinikami* na jeździe walmym województw ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Trockiego. Antoni Chelstowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Łomżyńskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Chilchen herbu Jelita. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Inflanciech się znajdują. Z tych Dawid Chilchen pisarz ziemski Inflantski, sekretarz królewski,

wydał do druku życie Jerzego Farensbachiusza wojewody Inflantskiego łacińskim stylem roku 1607. wspomina go *Starowolski in Monumen.*

Chilneteckii. Towarzysz Zborowskiego hetmana nadwornego, pod Pleszków do szturm szedł piechotą, z konia zsiadłszy w roku 1582. *Paprocki o herbach fol. 404.*

Chimiński. Krzysztof Chimiński łowczy Smoleński z powiatu Orszańskiego podpisał elekcyą Jana III. Króla w roku 1674.

Chlebowicz herbu Leliwa, w księstwie Litewskiem. *Strykowski fol. 268.* Moniwidów familji od Ejxjusza Ursyna herbu Róża, początki prowadzi: który to Ejxius, za Erdziwiła ksiązęcia Zmudzkiego hetmanił 1217. temu syna Muntwida czy Muniwida naznacza, od którego Montwidów imię w potomstwie rozplenione: jakoż *Kojałow. pag. 1. lib. 1. Strykow. fol. 353.* w r. 1280. Moniwida wspominają marszałka Litewskiego, kiedy Narymundowi ksiązęciu Litewskiemu, przy inauguracyi na to księstwo, trybem tamtego wieku, miecz nowy oddawał. Wszakże tenże sam *Kojałowicz in MS. Paprocki,* i wszyscy insi pisarze na to się zgadzają; że dom Chlebowiczów, własna krew była Gedymina ksiązęcia Litewskiego. Między synami albowiem Gedyminowemi Montwid, lubo do niego prawo natury, ile do starszego, całego księstwa Litewskiego rządu nakłaniało; atoli on niechcąc śmiercią braci swojej szukać Państwa, chciwości Olgerda rodzonnego swego brata unikając, wziął od niego w zamianę księstwo Kiernowskie i Słonimskie; na którym spokojnie między wielkimi tumanami, i ustawicznymi o księstwo Litewskie między bracią zabiegami siedział. *Kojałowicz in MS.* jednego mu tylko syna przypisuje Monwida wojewodę Wileńskiego, który przez Chrzest odrodziwszy się Bogu, imię sobie Wojciecha obrał: temu zaś trzech synów przyznaje, Olechna od którego Olechnowiczowie, Juszka od którego Juszkieviczowie, i Wiaza: od którego, według tegoż autora dwóch synów miało być: Wiaz od którego Wiazewiczowie i Chleb, od którego Chlebowiczów wslawiona familia. *Historia Sapiehana. Misztolt.* Atoli to trudno skombinować, bo po tym wojewodzie Wileńskim, który pierwszy chrześcijaninem został, kilku pod tem samem imieniem Moniwidów w senacie zasiadało, jako się niżej powie, ba i sam *Kojałowicz* w swojej historii o nich świadczy; któż tedy był ich ojcem? *Okolski tom. 2. fol. 88.* rozumie, że to tenże sam Monwid pierwszy, syn Gedymina ksiązę Kiernowski i Słonimski bałwochwalstwo porzucił, i herb Leliwa na dom swój przyjął, ale temu trudno wierzyć, bo Gedymin zabity w roku 1328. toćby syn

po śmierci ojcowskiej sto lat blisko żył. Dla tego kombinując tak lata, jako i autorów; Paprocki o herbach *fol.* 656. ba i w ogrodzie królewskim lepszą osnowę tego domu wypisał: a najprzód Monwidowi synowi Gedymina książęciu Słonimskiemu i Kiernowskiemu dwóch synów naznacza. Z tych pierwszy

Monwid Wojciech wojewoda Wileński. Tę mu godność podtracono w zamianę księztw, które ojciec trzymał. Widząc albowiem Jagiełło i Witold żeby były drobniały siły ich, gdyby się było księstwo Litewskie na rozplenionych wielką liczbą braci tak rodzonych, jako i stryjecznych dzielić miało; kontentując ich, w nadgrodeę zabranych Państw dziedzicznych, najwyższe im krzesła w Litwie porozdawał: nadto temuż Monwidowi, dobra obszerne w Żmudzi, po Widymuncie w koło wplecionym i zabitym Jagiełło wiecznym prawem puścił. *Strykowski lib.* 12. *cap.* 1. *Kojałow. p.* 1. Działo się to 1382. Tenże to sam zda mi się w roku 1407. powtórnią już kampanią, do Moskwy z wojskiem wpadłszy, tak nieprzyjaciela nastraszył, że o pokój prosić musiał. *Strykow. lib.* 14. *cap.* 8. *fol.* 517. przydaje *Kojałowicz p.* 2. że na weselu w Krakowie Cymbarki z innemi Panami Litewskiemu w roku 1412. assistował. Herb Leliwa, że na siebie i na cały dom swój przyjął: świadczą wszystkie statuta Polskie; znać przez respekt Jana Tarnowskiego na ten czas wojewody Krakowskiego. Zostawił według Paprockiego dwóch synów: Olechna i Juska, od którego familia Juskiewiczów, Zabrzezińskich i Dorohostajskich swój początek wzięła. Od Olechna zaś Kuchmistrzowiczów i Jerzykowiczów.

Jan Montwid brat Monwida według *Paprockiego* i on sam wojewoda Wileński (wprawdziec go *Cromer lib.* 20. *Strykow. fol.* 574. tylko wojewodą Trockim tytułują, o śmierci jego pisząc w r. 1432.) gdy Świdrygiełła dla okrucieństwa z księztwa zrzuconego, znowu chciał na Państwo wsadzić: bitwę pod Ośmianami z Zygmuntem książęciem Litewskim stoczył, od którego jak mu się batalia nie powiodła; pojmany i zabity, dobra jego skonfiskowane: luboć tem zabójstwem Zygmunt siła serc Panów Litewskich na siebie zajątrzył: *Kojałowicz p.* 2. który go też Wileńskim wojewodą zowie. Dwóch się synów po nim zostało: Wiaz Wiazewiczów i Chleb Chlebowiczów familji przodkowie. Musiał jednak być i trzeci brat ich Jan Monwid, o którym *Strykowski fol.* 598. świadczy, że po Janie Gastoldzie w roku 1443. wzięł województwo Trockie. *Kromer także o nim l.* 22. *Bielski fol.* 277. piszą w roku 1452. że zawaśniony na Polaków ten wojewoda, z Gastoldem na ten czas wojewodą

Wileńskim podarunkami obsyłali Sachmata Tatarów Zawolskich Hana, zawdzięczając mu to; że Podole najechawszy z ludem swoim w koło wszystkich ten kraj opalił i spustoszył, a zachęcając go do powtórnej wycieczki. Wszakże ten posłannik w Ecigereja Hana Perekopskiego ręce wpadł, ze wszystkiego wyzuty i przetrzęsiony: luboć *Kojałowicz* wymawia ten jego postępek, że to nie na zniszczenie Polski, ale na zachęcenie do dalszych okazji, te podarunki ponętą być miały. Postąpił potem tenże Monwid po śmierci Gastolda w r. 1460. na województwo Wileńskie. Zda mi się że to jego synowie Wojciech Monwid, który z innemi Panami odprowadzając Zofią Królową Polską księżęciu Bawarskiemu; powietrzem zarażony umarł 1475. *Długosz in MS.* Drugi Alexander Moniwidowicz namiestnik Trocki, o którym *Strykowski lib. 22. cap. 4. i Bielski twierdzą*: że Sachmata Tatarskiego wodza nad słowo dane pierzchającego, aż do Kijowa gonił.

Chleb wojewoda Smoleński syn Montwida wojewody Wileńskiego (cóżkolwiek bądź com pisał z niektórych autorów pod wojewodami Smoleńskimi, ale omylnie o Chlebie Wiazewiczu, to jest synie Wiaza:) spłodził trzech synów, Jerzego, Stanisława i Kucia: to *Paprocki*. Z tych Stanisław Chlebowicz w roku 1492. od Alexandra księcia Litewskiego posłując do Iwana Moskiewskiego księcia, upominał się Wiazmy i innych fortec i miast w Siewierzu zabranych. Ta jednak legacya żadnego skutku nie miała *Kojałow. par. 2.* Był potem ten Stanisław wojewodą i starostą Połockim: na sejmie Radomskim podpisał konstytucye 1505. *u Łask. w Stat. fol. 120.* z tymże tytułem znowu powtóre do Moskwy jeździł z Piotrem Myszkwskim i Janem Buczackim wojewodziecm Podolskim w roku 1502. przymierze z Moskwą na lat sześć gruntując, i więźniów się upominając. *Bielski fol. 498. Kojałowicz p. 2. w roku 1503.* jeszcze go tylko marszałkiem Litewskim zowie. Synów miał dwóch: pierwszy Stanisław wojewoda Podlaski, jam go wprawdzie między wojewodami Podlaskimi nie położył: musi być albowiem że jeszcze przed unią Litwy z Koroną na tym krześle siedział; ile że żaden z autorów roku nie przypisał. Drugi Mikołaj bardzo hojny, o którym *Paprocki*. Córka wojewody Podlaskiego z Radziwillem Mikołajem na ten czas łowczym Litewskim, a potem wojewodą Nowogrodzkim dożywotnie zmówiona. Brat jej Połockim nazwany. Kucia potomstwo na Podlasiu osiadło, którego rozumiem że synem był Jerzy namiestnik Witebski, o którym *Kojałow. p. 2.* świadczy, że w roku 1506. od Alexandra Króla sprawował legacyą w Moskwie dopominając się

provincyi zabranych i niewolników Polskich: tego zda mi się syn Mikołaj starosta Drohicki, jakom czytał na przywileju Zygmunta I. danym Sapiehom w roku 1512. Któryś z jego synów był chorążym Drohickim i poborcą łanowego w tejże ziemi *Uniwersał Pobor. w roku 1577. fol. 321.* Nie wiem czy nie od tych poszli Hieronim Dzieźyc Chlebowicz miecznik Lidzki, (tak się podpisał z Wileńskiem województwem na elekcyą Jana Kazimierza Króla) i drugi podczaszy Kijowski Chlebowicz dziedzic na Buryniu, z sejmu w roku 1641. komissarz do rozgraniczenia województw Kijowskiego i Czerniechowskiego *Constit. fol. 26.*

Jerzy Chlebowicz syn Chleba wojewody Smoleńskiego, to krzesło wziął po ojcu. Synów jego dwóch liczy Paprocki: Mikołaja i Jana. Podobno jednak był i trzeci, którego ja czytał w prawach narodu Ruskiego w roku 1519. Stanisława wojewodę Połockiego. Nawet Bielski i Okolski o tym Stanisławie mówią, którego ja wyżej wspominał. Mikołaj syn Jerzego w nieszczęśliwej pod Wieruszą potrzebie z Konstantym księżciem Ostrogskim wniewolą do Moskwy wzięty, po całych siedmiu lat wypuszczony, w Smoleńsku u ojca stanął: ale tydzień ledwo wytchnął z podróży, Smoleńsk Moskwa obległa. Mikołaj w którym i krew żywa i dziarski umysł, widząc ojca laty zgrzybiałego, uprosił sobie u niego, że na bezpieczniejsze uchyliwszy się miejsce, komendę miasta i zamku jemu oddał. Tam dopiero skarby ojcowskie między rycerstwo rozdawszy, i do pospolitej obrony wszystkich zachęciwszy, sam i dobrego żołnierza i rozsądnego wodza, dał dowód. Ciężkoć było wprawdzie utrzymać tej fortecy Mikołajowi, ile że ogniem zapuszczonym dziura sześć sążni w zamku była wygorzała: dla której wszyscy osobie byli wątpili: atoli czego siła i męstwo dokazać nie mogło, sztuka podparła. W traktat wszedł z Moskwą Mikołaj, deklarując się po trzech dniach poddać, jeżeliby przez ten czas żadnej odsieczy od swoich nie miał: a że przyrzekł był oraz Moskwie, że żadnej siekiery nie miał zażyć do restauracyi wypalonej dziury; dla tego piłami samemi przez ten czas, takie tarasy zbudował; że owo miejsce daleko bezpieczniej ugruntował, niżeli przedtem było. To widząc Moskwa, a zdesperowany o dobyciu Smoleńska, z swoim wstydem ustąpić musieli. Wsławił się tą odwagą Mikołaj: strudzony jednak to niewolą tak przewlokłą, to naprzykrzonym oblężeniem, wkrótce potem umarł. Ojciec też jako mówi Paprocki ustąpił Smoleńska dla starości swojej, wzięwszy w zamianę Wołkowysk i insze włości; atoli musiało to być przed rokiem 1499. bo w tym roku już Stanisława Kiszkę wojewodą Smo-

leńskim piszą *Strykow. i Kojalów.* umarł potem ten Jerzy w roku 1501.

Jan Chlebowicz wojewoda Wileński i kanclerz wielki Litewski, starosta Bobrojski i Boryszewski, z którymi tytułami podpisał przywilej ziemi Bielskiej u *Januszow. w Śtat. fol. 837.* w roku 1547. Syn drugi Jerzego wojewody Smoleńskiego. Ja go czytam marszałkiem Litewskim w r. 1516. na przywileju o ziemi Drohickiej u tegoż *Januszow. fol. 836.* nie przydano jednak czy wielki, czy nadworny, czy ziemski. Paprocki powiada że był starostą Mścisławskim, potem Witebskim wojewodą, dalej Połockim. Jak mężnie stawał przeciwko Moskwie pod Połockiem i pod Szebieżą z Starzechowskim: namienia, jako i o jego legacyach do Moskwy dwakroć, i na komisyją do Króla Zygmunta. Umarł w r. 1549. *Strykow. fol. 762.* Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Bartoszczyzną podobno wojewodzanką Brańską, która mu powiła pięć córek: Jadwigę zmówioną z Michałem Sapiehą wojewodziecm Podlaskim sekretarzem Litewskim *Histor. Sapieh. Walicki Kode.* Zofią z Zienowiczem kasztelanem Połockim, Krystynę z Kumajewskim, Annę z Kniaziem Sołomereckim kasztelanem Mścisławskim, Elżbietę z Siemiotem. Drugi raz z Anną córką Teodora Iwana Jawnuty księżęcia Zasławskiego w Litwie: która, że jedynaczką tego domu została; więc się księstwo Zasławskie z sukcesyją w dom Chlebowiczów przeniosło *Kojalów. p. 1. Strykow. lib. 12. cap. 1.* Córki jego z niej, Barbara Wolska z Podhajec kasztelanowa Czerska. Anna (jako ma *Paproc. o herb. fol. 653.*) czyli Elżbieta (jako chce *fol. 658.*) Odyńcowiczowa starościna Orszańska: a drugim małżeństwem Wołowiczowa starościna Smoleńska. Dorota Rejowa: i syn jeden Jan w pięciu lat od ojca odumarły.

Jan z księżniczki Zasławskiej urodzony, najprzód kasztelan Miński i podskarbi Wielki Litewski, jako się na swem miejscu mówiło: wkrótce kasztelan Trocki; potem wojewoda Trocki: młodsze lata już na dworze Cesarskim, już u Króla Augusta I. polerował: pod który czas na weselu Królowy Szwedzkiej z Mikołajem Wolskim mężnie kopią kruszył. Od dworu do obozu się udał: a gdy Moskwicin, Połock wielkiem wojskiem obległ, z poczem swoim ojczyźnie na ratunek przybył: ciężko jednak było trzech oraz zamków Zapołocia, Wielkiego posadu i Dziedzińca razem bronić w małej garstce, przeciwko gminnemu nieprzyjacielowi: dla czego zapalić nasi chcieli Zapołocie i Dziedziniec, a wszyscy się na Wielkim posadzie bronić. Odradził to Chlebowicz, i sam na siebie wzięwszy Zapołocie z ludźmi swemi i niektórą szlachtą, w niem

się zamknął. Wierchlejskiemu dostał się Wielki posad. Do wojnie wojewodzie Połockiemu Dziedziniec. Trwało to oblężenie od dnia drugiego Lutego, aż do jedenastego tegoż miesiąca: kędy Chlebowicz nie tylko że mężnie odpór dawał nacierającym szturmom, ale też wyciekając z Zapołocia Moskwę płaszał: znać było jego natarczywość, kiedy w tym zapędzie na nieprzyjaciela i koń ranny i Pan powrócił, lubo nie szkodliwie. Wszystkę tę naszych ochotę zgasił pożar zapuszczony od Moskwy do zamku, tak wielki, że gdy go przygasić niepodobna było, i już nic im nie zostawało, tylko w ogniu spłonać, w traktaty z Moskwą weszli nieszczęśliwe: bo Moskwa zapomniawszy słowa swego, wszystkich i Chlebowicza z nimi w niewolą zabrała, w kajdany okuła, do turmy wtrąciła. Przecież w ostatniej prawie nędzy swojej o ojczyźnie nie zapomniał Jan. Zebrał był wielkie wojsko książ Moskiewski na zgubę Polski w roku 1565. Z przestrogą i nowiną tak straszną wysłał Bojarskiego syna do swoich Chlebowicz: nie umiał się jednak sprawić ten posłannik, dla tego nieostrożności swojej życiem przypłacił: listy oddane Chlebowicza kniaziowi: do których on przyznawszy się, przydał: Krożby taki był, żeby ojczyźnie w której się urodził, nie miał dobrze życzyć. Na co zadumiały Moskwicin, do swoich obróciwszy mowę, rzecze: zli ludzie, a zabyście wy byli tak dobrzy, jako on: tu mieszkając mnie zdradzacie, on więźniem będąc, ojczyźnie życzliwie myśli. Karać ci go wprawdzie jawnie nie kazał, potajemnie jednak o zgubie jego myślił; dla tego trucizny podać mu kazał w potrawach które mu noszono, atoli przestrzeżony prędko, lekarstwami tak się ratował, że mu nic nie szkodziła. A że w tym liście było wiele słów z pisma Ś. dyskurs z nim zaczął książ o wierze: w którym gdy zrozumiał że był Chlebowicz Kalwińskich się błędów chwycił, odchodząc od niego, mówił: Oduczę ja ciebie herezyi. Do uwolnienia z tej niewoli siła mu pomógł Moskwicin Iwan Kozłów; radził on, dobrą myśl w kniaziu swym upatrzwszy, żeby w zamianę za swoich, Polskich wypuścił. Dwie rzeczy prawi sobie zjednasz tym procederem. Najprzód miłość u poddanych swoich, kiedy się o ich swobodę starać będziesz. Potem miłość u postronnych, bo ci wypuszczeni słać twoję ludzkość będą: i być może, że po Auguście Królu ile bezpotomnym, albo ciebie samego, albo potomstwo twoje na tron Polski wyniosą. Usłuchał tej rady książ, Chlebowicza wolno puścił, z tą jednak kondycją; żeby za niego Pleszczejowa i Ohlebina Polska wydała. Wprawdzie się za dosyć stało tej kondycyi, jednakże żałował książ wkrótce tego, gonić za Chlebowiczem kazał, ale ten

rażco do ojczyzny powracał, kiedy za dziesięć dni sto dwadzieścia mil upędził. Na wiele go potem funkcji ojczyzna narażała, jako świadczą o nim konstytucye w roku 1587. *fol.* 417. i 1590. *fol.* 564. Katarzyna Krotowska wojewodzanka Inowrocławska żona jego, z której dwóch synów miał, Mikołaja i Jana: ten jednak nie długo tej ojczyźnie służąc zszedł z tego świata.

Krasicki w przypisach namienia iż jest tego Jana Chlebowicza list do Kromera biskupa Warmińskiego pisany z *Radoszkowicz* dnia 5. Czerwca 1588. roku. — *Wielądek* zaś przydaje iż życia chwalebne dokonał 1593. roku. —

Mikołaj kasztelan Wileński, syn Jana wojewody Trockiego, Onixteński Radoszkowski starosta, a przedtem podstoli Litewski z którym tytułem komissarzem był do Rokoszanów w roku 1607. *Constit. fol.* 866.) potem wojewoda Smoleński (z tym honorem deputowany był do traktatów o pokój z Moskwą w roku 1611. *Constit. fol.* 1.) na koniec kasztelan Wileński. Ten błędów się Kalwińskich ojcowskich wyprzysiągl *Cichoc. Alloq. Osece. l. 2. cap.* 22. Jakoż znać w nim było szczerą ku Bogu skłonność, z której w Wilnie przy kościele S. Franciszka wystawił kaplicę S. Michałowi Archaniołowi: luboć ją potem syn jego Jerzy Karol, kwoli ojcu i bratu, tamże pochowanym, daleko większym nakładem z gruntu wyprowadził i ozdobił *Starowolski in Monument.* 1645. Kościół w Zaslawiu od heretyków sprofanowany, katolikom przywrócił, i uposażył. OO. Bernardynów w Dąbrownie dziedzictwie swoim, zkał się hrabiami pisywać zwykli, fundował zupełnie i opatrzył należycie. Mężtwo jego pamiętne, kiedy z Karolem Chodkiewiczem Szwedów zbił na głowę, to pod Dynamundą, to pod Parnawą, to pod Kircholmem: kiedy do Moskwy zaciekłszy się z wojskiem, w szerz ją i wzdłuż pustoszył za Zygmunta III. Złączył się był dożywotnie z Anną Marcellą córką Joachima księcia Koreckiego, z której dwóch synów spłodził, Jana Samuela, który posłował na konwokacyą Warszawską w roku 1632. *Acta Interreg.* ale wkrótce wielkich nadziei odumarł.

Jerzy Karol wojewoda Wileński Onixteński Radoszkowski, Jalowicki Mścibowski Drohobuski starosta, syn drugi Mikołaja kasztelana Wileńskiego, torem idąc ojca swego, województwa najprzód Smoleńskiego krzesło zasiadł, i podpisał *Pacta Conventa* Kazimierza Króla. Wziął potem starostwo Żmudzkie, aż też i województwo Wileńskie. Pan na ojczyznę szczodry, dla której fortuny swojej nie żałował, jako świadczy konstytucya sejmowa w roku 1680. *fol.* 8. W tem jednak ojczyzna, zda się być od niego niby ukrzywdzona,

że po sobie żadnej płci męskiej potomka nie zostawiwszy, wszystkę dzielność przodków swoich, z sobą razem wniósł do grobu. Dwie albowiem tylko córki spłodził z Katarzyny córki Krzysztofa Radziwiłła wojewody Wileńskiego i hetmana: jedną Annę Marcybellę; ta się dostała w małżeńską ligę Marcyanowi Ogińskiemu wojewodzie Trockiemu, a potem kanclerzowi Litewskiemu, której dobroczynność, konwent OO. Dominikanów w Trokach, i nasza rezydencya w Mińsku nieustającą pamięcią błogosławionej wieczności zaleca: jakoż była na wszystkich duchownych i ubogich nie skąpa. *Plinius Palemon. Constit. 1683. fol. 9.* Drugą Krystynę: ta z Kazimierzem Sapiehą wojewodą Wileńskim i hetmanem zmówiona *Histor. Sapieh. par. 2.* A że siostra jej Ogińska bezpotomnie z tego świata zesła, dla tego hrabstwo Dąbrowieńskie, ba i księstwo Zasławskie po Prababce jej do Chlebowiczów wniesione, w dom Sapieżyński z sukcesyą poszły. Taż *Histor. p. 3. fol. 8.* powiada, że Dorota Chlebowiczowna była za Janem Sapiehą wojewodą Podlaskim koło roku 1512. nie pisze jednak czyja córka była. Ja ile z komputu lat wnosić mogę, rozumiem że albo Jerzego Smoleńskiego wojewody, albo którego z jego braci. *Strykowski fol. 354.* świadczy, że za jego czasów Chlebowiczowie do ojczystego herbu Leliwy, przydawali i drugi herb Kintaura: a to dla tego, że któryś z ich przodków złączył się był z domem książąt Holszańskich, którzy ile dawnych książąt Litewskich potomkowie, tym się klejnotem szczylicili. Tak mi się zda, że albo Chleb wojewoda Smoleński, albo syn jego Jerzy w tę wszedł kolligacyą.

Chlebowski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Z Wybranowskich swoją dzielnicę wzięli, z których jeden wzięwszy działem Chlebów, Chlebowskiem zawołany: na pamiątkę tego jeszcze się i podziśdzień z Wybranowa piszą. Chlebowskiego, zamku Malborskiego starostę w roku 1494. wspomina *Treterus in Miraculis Eucharist. Posnan. c. 6.* Jakób z Wybranowa dziedzic na Chlebowie, znaczny kawaler w cudzoziemskim wojsku: brat jego Wojciech rotmistrz królewski we wszystkich na Moskwę Stefana Króla ekspedycjach: obadwa rycerskimi dziełami wślawieni, tak dalece, że Jakób dwóch razem wojewodów Moskiewskich pojmał i do Króla przyprowadził. Maciej starosta na Budzynie w Węgrzech: z kąd powróciwszy osiadł w ziemi Wieluńskiej. Zostawił synów dwóch: Stanisława, ten w batalji z Turkami życie dla ojczyzny położył: i Jana dziedzica na Galewicach, który z Daleszyńskiej pisarzowny Poznańskiej córkę spłodził z Adamem Suskim zręczoną, i syna Abrahama.

Jan Waleryan z Ługoszyna Chlebowski dziedzic na Chlebowie, Wolęcinie, Makowcu, i Chodorożcu w ziemi Dobrzyńskiej, pojął Magdalenę Piaseczyńską, siostrę kasztelana Chełmskiego: z tej został się syn Łukasz. Siostra zaś Waleryana przysięgła dożywotnią przyjaźń Ostrowickiemu. Arnolfa stryjcznego brata Waleryana, żona Lubiszewska. Jędrzej w Łęczycykiem. Jan w Płockiem w roku 1648. Paweł i Stanisław w Wieluńskiej ziemi w roku 1674. Ignacy Mikołaj w ziemi Czerskiej w roku 1690. Stanisław w województwie Poznańskiem. Zygmunt, Paweł, Jerzy, Jan. Mikołaj, Marcin i Wawrzeniec w ziemi Dobrzyńskiej w roku 1697. Tych czasów gdy to piszę Chlebowski kanonik Chełmski archidyakon i officyał Lubelski, deputat na trybunał koronny w r. 1727. i brat jego z Ruszkowskiej urodzeni. Rafał miał za sobą Siewierską Annę herbu Ogończyk: syn ich Józef.

W roku 1778. Melchior Chlebowski komornik ziemski Dobrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Chlewicki herbu *Odrowąż*, w Sandomierskiem województwie. Zdawna pod tem imieniem na dobro tej ojczyzny pracują: bo *Paproc. o herb. fol. 408.* przywodzi list Kazimierza Wielkiego, rozumiem że koło roku 1360. dany, w którym ten Pan, dobra Jakóba, Mikołaja i Piotra Chlewickich, to jest Chlewiska, Szydłowiec, Smagów, Schłoby, Topołą, Radzimików, Most, Dąbrowę, Dziurów i Kołyszony w Sandomierskiem województwie leżące, do prawa Magdeburgskiego, czyli jako go zowie tenże przywilej Śrzedzkiego przenosi. A ponieważ w tym przywileju położony Szydłowiec, toć jedenże musiał być dom Chlewickich i Szydłowieckich. Kiedy się jednak te dwa domy między sobą rozdzieliły, wiedzieć nie mogą. Paprocki osnowę domu tego zaczyna od Dobiesława Chlewickiego kasztelana Czechowskiego. Okolski go synem Jakóba podskarbiego czyni. Jeżeli o Jakóbie Szydłowieckim mówi, to się utrzymać nie może, bo ten Jakób umarł w roku 1510. a Dobiesław dobrze musiał żyć za Kazimierza Jagiellonowicza. Jeżeli o Chlewickim Jakóbie, tego pod tem imieniem podskarbiego nigdy nie było. Od Dobiesława dwóch się synów zostało: Szymon chorąży Sandomierski i kuchmistrz królewski, zszedł bezpotomnie, podpisał przywilej Zygmunta I. miastu Lwowskiemu w roku 1526. Piotr brat jego podstoli Krakowski: temu Spinkowna herbu Prus jednego tylko syna powiła Jakóba, dziedzica na Chlewiskach: który z Lubrańskiej córki Tomasza Lubrańskiego kasztelana Brzeskiego Kujawskiego, spłodził córek sześć: jedną wydał za Zamiechowskiego, drugą za Jana Kajmira. Trzecią za Jana Podlodowskiego kasztelana Zarnowskiego. Czwartą za Jana

Sucheckiego. Piątą Elżbietę za Wszebora Tymińskiego w r. 1610. Szósta nie mogę wiedzieć jak się obróciła. Synów także siedmiu. Z tych Mikołaj pod Pleszkowem postrzelony życie dla ojczyzny położył. *Bielski fol. 782.* ale tam Jana w tej expedycji wspomina nie Mikołaja Paprocki i Okolski. Jakób z Elżbiety Załuskiej podkomorzanki Rawskiej trzech miał synów, tyleż córek. Wawrzeniec trzeci syn Jakóba z Doroty Latalskiej, Jerzego wojewody Poznańskiego córki synów miał trzech, Jerzego scholastyka Rusieckiego, sekretarza królewskiego, na nasze kollegium Rawskie dobroczynnego. Świątobliwy to był prałat i pokory wielkiej, dla której i największych prelatur sobie od Prażmowskiego ofiarowanych przyjąć nie chciał, przy kościele Chlewickim życie swoje chwale Bożkiej konsekrowawszy. Mikołaja (jako chce *Frydrychow. in S. Hyacin.*) kasztelana Małogoskiego, pod Beresteczkiem, rotmistrza Chęcińskiego powiatu, Król Jan Kazimierz ku sobie wierności jawny miał dokument; kiedy uchodzącego przed Szwedzką potencją za granice do Opola, życzliwie z swemi ludzmi konwojował. Kościół w Chlewiskach wymurował, przydawszy do niego wspaniałą kaplicę, i wieżę dość piękną, aparat kościelny przystojny i Rożaniec fundowawszy. *Cypr. Stefan. dedic. libri.* Złączył się był dożywotnie z Eleonorą Drucką Sokolińską córka Jana pisarza Litewskiego, z której syn Stefan podczaszy Sandomierski i surrogator Radomski. Siostra to zda mi się jego, o której *Frydrych.* Marya Anna Beata, pierwszym związkiem żyła z Ferdynandem Myszkowskim, drugim (jako on mówi) z Piotrem Działyńskim wojewodą Chełmińskim, trzecim z Mikołajem Smoguleckim kasztelanem Gdańskim. Syn zaś tegoż podczaszego Kazimierz w roku 1689. a córka za Stawskim chorążym Przemyślskim. Jan trzeci syn Wawrzeńca, którego żona Anna Rochanowska chorążanka koronna. Córek tegoż Wawrzeńca było dwie z Latalskiej: Anna z Krzysztofem Korycińskim kasztelanem Wojnickim, Maryanna z Dominikiem Kazanowskim starostą Łukowskim zręczone. Jędrzej czwarty syn Jakóba, pojął Koniecpolską Jędrzeja kasztelana Połanieckiego córkę, z której córka Erazmowi Bolestraszyckiemu dożywotnie poprzysiężona. Jan piąty rotmistrz królewski z Katarzyny Przerębskiej kasztelanki Sieradzkiej, spłodził dwóch synów, Ferdynanda i Balcera ludzi rycerskich. Stanisław szósty, zszedł bezpotomnie. Samson siódmy, w Rzymie młodo umarł. Stefanowski wspomina, że Bernard i Jacek stryjeczni bracia Mikołaja kasztelana i Jerzego w zakonie Kaznodziejskim, na najpierwszych lekturach siedzieli, tak wnoszę, że Jakóba z Załuskiej synowie byli. Chlewicka Jana Morskiego,

druga Mikułowskiego Remigiana chorążego Wilkomierskiego małżonki. Zygmunt w roku 1697. *Glinka w Zwierzyńcu Jednorożca fol. 35.* powiada, że za Alexandra Króla koło r. 1497. Chlewickiego pod Bukowiną po porażce naszych wzięto w niewolę.

Chlewiński herbu Radwan. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Są w województwie Witebskiem i Mińskiem. Jakób Chlewiński, którego synowie, Jan, Marcin, Mikołaj i Krzysztof. — Krzysztof *in Societate Jesu* zacyjny kapłan umarł będąc professorem filozofji w akademji Wileńskiej. Piotr i Łukasz bracia Jakóba. — N. Chlewiński pisarz ziemski Rzeczycki. Znajdują się i w województwie Sieradzkim: bo Adam i Mikołaj podpisali elekcyą Augusta II. a w księstwie Litewskiem Tomasz i Sebastyan z Mińskiem na Jana Kazimierza, Piotr, Jan, Kazimierz, Jan, Daniel z Orszańskim powiatem. Tomasz podsędek Rzeczycki z Rzeczyckiem, Stanisław podstoli Starodubowski z Mińskiem na Jana III.

W księstwie Litewskiem roku 1778. Ludwik Chlewiński wojski Rzeczycki. — Kazimierz pisarz ziemski tego powiatu. — *Przypisy Krasickiego.*

Chlewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Jędrzej opat Oberski w r. 1628. był na synodzie prowincyalnym Piotrkowskim *Acta Synodi.* Katarzyna Chlewska Krzysztofa Korycińskiego kasztelana Wojnickiego małżonka.

Chlistowski herbu Szeliga. W województwie Mińskiem wyraźnie o nich Paprocki w Gniazdzie.

Chludziński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ztemwszystkiem konstytucye 1633. *fol. 53.* wyraźnie Chludzińskich ziemianów Łomżyńskich wspominają.

W roku 1778. Kazimierz Chludziński regent grodzki Orszański.

Chluski herbu Radwan, w księstwie Litewskiem: o nich wyraźnie Okolski, ale są i Chługwańscy tegoż herbu o których on zamilezał.

Chlusowicz w powiecie Orszańskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Krzysztofa Waleryana Chlusowicza chwali konstytucya sejmowa w roku 1662. *fol. 19.* męztwo, w Kozackich, Tatarskich, Szwedzkich, Moskiewskich, Węgierskich za Jana Kazimierza ekspedycyach; w nadgrodeń którego horodniczym Orszańskim deklarowany, oraz z nadzieją większej godności, cencie swojej zapisaną.

Chłapowski herbu Drya, w Poznańskiem województwie Bodzęta Chłapowski 1449. podsędek ziemski Kaliski *Acta terrestria Posnan.* zowią go. *Camerarium Regium.*

Wojciech Chłapowski sędzia ziemski Kaliski w roku 1598. wspominają go konstytucyje *fol.* 693. córka jego Elżbieta zmówiona z Wawrzeńcem Krzęckim, jest jej nadgrobek z herbem Drya w kościele Krakowskim u Ś. Trojcy. Tenże Stanisław Chłapowski miał synów trzech. Marcina, Piotra, i Mikołaja. Z tych 1. Marcin spłodził Stanisława skarbnika Poznańskiego, którego synowie z Laskownickiej, Bolesław i Władysław, ten zostawił syna Jana, ale bezpotomnego, tamten z Franciszką Koszubską, Kazimierza i Jakóba. Kazimierz z Konstancyi Makowskiej miał dwóch synów, Ludwika podczaszego Poznańskiego, posłował na walną radę Warszawską 1710. deputatem był na trybunał koronny 1718. i 1727. Anna Lipska trzech mu synów powiła: Stanisława, Floryana, i Jana: córek trzy Ludwikę, Wiktoryą i Magdalenę. Michałowi zaś bratu Ludwika, Dorota Sobocka, Ludwika i Kazimierza synów. Piotr, drugi syn sędziego pojął Szoldrską rodzoną siostrę biskupa z której był syn Jędrzej *sterilis*, i córka Jadwiga Kołaczkowska, Mikołaj trzeci syn Wojciecha sędziego miał za sobą Zakrzewską z której córka Hieronimowi Konarzewskiemu zaślubiona, syn zaś jego Bogusław z Brzezianki siostry rodzonej wojewody Poznańskiego, spłodził czterech synów. Wojciecha pisarza Waleckiego, Mikołaja, i Dominika *steriles*, Stanisława którego z Barbary Zóltowskiej dwaj synowie Józef i Bogusław.

Józef Chłapowski kanonik Poznański był deputatem z tejże kapituły w roku 1756. na trybunał koronny. Stanisław Chłapowski kasztelan Międzyrzyczy koło roku 1760. Jan podsędek Wschowski brat tegoż. Ludwik Chłapowski pułkownik wojsk koronnych pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Poznańskiem. Bogusław archidyakon Szremski. Felix kanonik Poznański. Xawery podczaszy Wschowski. Józef Chłapowski starosta Kościański kawaler orderów Orła białego i Ś. Stanisława mąż zacny, i pełen przymiotów, teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Chłopecki, w Bełzkim województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Chłopecki z sejmu w roku 1633. komissarz naznaczony do pogranicznych kłótni od Węgier ułaczenia *Constitut. fol.* 31. Adam z Ruskiem podpisał elekcyą Władysława IV. Wojciech pisarz Walecki w roku 1697.

Chłopicki. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Mikołaj z Wołyńskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Chłopicki porucznik roty panczernej starosty Sanockiego: żona jego Ustrzycka córka wojskiego Sanockiego; siostra zaś, Jana Chojnackiego małżonka. Bodaj to nie jeden dom z Chłopeckimi. *Okolski tom.* 2. *fol.* 630. o Chło-

powskich namienia, ale podobno omyłka w druku. Ewa Chłopicka była za Adamem Kościejem w roku 1500. *Acta Terrestria Leopoliensia*.

Chmiel herbu Nałęcz, w Mazowieckiem i Bełżkiem rozkrzewieni. Chmiela żona Urowiecka, z której syna spłodził Jana łowczego Bełżkiego, który podpisał elekcyą Jana III. Krystyna Chmielowna była za Kuropatwą herbu Jastrzębiec. Marcin i Stanisław ludzie rycerscy.

Chmielecki herbu Bończa na Podolu i w Przemyskiej ziemi osadzają ich pisarze nasi. Stefan Chmielecki wojewoda Kijowski, mąż w kawalerskiej odwadze i rycerskiej dziarskości nieporównany, ustawicznymi na Tatarów wycieczkami świata się wslawił. Ten początki żołnierskich expedycyi od Moskiewskich zaczął kampanji z Szymonem Kopytnickim doświadczonym Bohatyrem: mężką jego cnotę Wołoskie lepiej objaśniły, okazyje, tak z Samuelem Koreckim, jako i z Stanisławem Żółkiewskim, dobrze zasłużonym ojczyźnie pułkownikiem będąc. Prawda że pod Cecorą, gdzie niegdy Polska kawalerya szwankowała, nogi był z placu umknął z całym skrzydłem, przez środek nieprzyjaciół drogę sobie ścieląc do ojczyzny, zdrowie hetmana Żółkiewskiego, i drugich braci, owszem całego królestwa na szanie wystawiwszy; atoli jednak poprawił sławy swojej pamiętną nie raz odwagą, pierwszy przed wszystkimi szykami, na nieprzyjacielski lecąc impet, to pod Stanisławem Koniecpolskim z Zaporowskiemi Kozakami, to z Tomaszem Zamojskim pod Satanowem i Tarnopolem, z dzikimi Tatarami, tak dalece; że go też Koniecpolski, jak już doświadczonego żołnierza, na obronę całego Podola, sam się w Prusy na Karola Sudermanna wybrawszy, namiestnikiem swoim uczynił. Imię jego nieprzyjaciółom straszne dało się w znaki: gdy w roku 1626. pod Białącerkwią, z nie wielką swoich garstką na Tatarów uderzywszy, na czterdzieści tysięcy trupem ich na placu położył: dosyć że ledwo się ich druga część i to rannych nazad do Tauryki wróciła. A gdy znowu w roku 1629. mszcząc się tej swoich zguby, hurmem w granice Polskie wpadli; on z Stanisławem Lubomierskim, Ruskim na ten czas wojewodą, wielką ich klęską poraził, tak, że ledwo kto od jego ręki umknął. Pisze o jego zwycięztwach z wielką pochwałą *Brachel w swojej historyi lib. 3. et 4.* i przydaje, że tamtego wieku, nie miał sobie równego w Marsowych dziełach wojownika, i który pierwszy pokazał, jak Tatarów wojować: którzy uchodząc z placu najlepiej się potykają. Pisze o nim i *Leszczyński in Classico*, tak mówiąc:

*Tu Chmielecki, co gromić nauczył Tatary,
I wiatr w polu uganiać: co przedtem do wiary
Nie zdało się podobno: że w Krymie tulili,
Ile kroć matki dzieci swoje, nim straszły.*

W nadgrode tędy zasług jego, dano mu najprzód chorążstwo Braclawskie i starostwo Taborowskie; potem województwem Rijowskiem uczczony w roku 1630. Nie długo jednak na tem krzesle siedział, w tymże roku, z żalem Podola i całej ojczyzny świat pożegnał, w Barze pochowany. Mąż wiekopomnej pamięci godny. *Starowolski in Bellator. Sarmat. et Orat. in Obit. Sigism. III.* Sławi jego mężtwo konstytucya w roku 1631. *fol. 35.* kędy jego potomstwu część kontrybucyi niedopłaconych darowała. Zona jego Teofila na nasze kollegium Winnickie dobroczynna. Z niej syn Łukasz. Chmielecki pułkownik pod Korsuniem w niewolą wzięty w roku 1648. *Kochow. in Annal.* Jan łowczy Bełzki w roku 1674. Franciszek i Stanisław w województwie Łęczyckiem, Paweł i Jakób w ziemi Łomżyńskiej podpisał elekcyą Augusta II. Krzysztof w ziemi Liwskiej w roku 1632.

Józef Chmielecki regent grodzki i poseł z ziemi Sochaczewskiej a potem pisarz grodzki Sochaczewski wraz z Antonim posem tejże ziemi pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla 1764. roku. — *Heraldyka Wielądk.*

Chmielecki herbu Jastrzębiec, w województwie Ruskiem. Janusz z Chmielka dziedzic na Stubieńcu, Alexander, Hieronim, Sebastyan i Michał w ziemi Przemyskiej w roku 1540. Jan z Golan (bo się ztąd piszą) miecznik Podolski, którego nadgrobek wypisał *Starowolski in Monumen.* z Kamieńca Podolskiego. Tego syn Jan Jerzy: nadgrobek jego znajdziesz w Okolskim. Daniel z Zabłockiej spłodził trzech synów, Wojciecha, Stanisława i Franciszka. Z tych Wojciecha z Zofji Bobowskiej synów czterech: Michał w zakonie Soc. Jesu Józef, Benedykt i Jan. Stanisław dwa razy śluby małżeńskie ponawiał; pierwszy raz z Cetysową, która mu dwóch synów powiła, Jana i Józefa który pojął Gruszecką, drugi raz Suchodolską.

Chmielewski herbu Wieniawa. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są w Wielkiej Polsce. Tomasz Chmielewski w województwie Poznańskiem podpisał elekcyą Augusta II. Chmielewska Jana Braneckiego małżonka: ale bezpotomna.

Adam Chmielewski sędzia kapturowy pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkim. Także Wojciech burgrabia grodzki Płocki. Antoni komornik ziemi Zawskrzyńskiej, Mateusz i Franciszek pisali się na tę elekcyą 1764. roku z województwem Płockiem. Paweł podczaszy Byd-

goski. Józef Chmielewski kanonik Kamieniecki. Ludwik komornik graniczny Kaliski teraz żyjący, Walenty wice-regent Zawskrzyński, Wojciech łowczy Zydaczewski. Czytałem także w różnych aktach, iż się znajdują Chmielewscy w W. Ks. Lit. lecz nie wiem czyli są jedegoż herbu *Wieniawa* i zjednej dzielnicy pochodzą: jako to, Michał Chmielewski, Jan i Alexander w roku 1700. na zjeździe walnym pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pisali się z województwa Wileńskiego. Jerzy Chmielewski 16. Aprilis 1763. podpisał w grodzie Wileńskim manifest *de illegitimitate* trybunału. Wojciech Chmielewski, Antoni, Franciszek, Michał strażnik księstw Inflantskiego, Stefan skarbnik Wilkomierski pisali się na akcie konfederacji generalnej W. Ks. Lit. 28. kwietnia 1764. ogłoszonej w Wilnie. Michał skarbnik Wilkomierski podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta z powiatu Wilkomierskiego. Marcyan Chmielewski teraz żyjący budowniczy Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka*.

W roku 1778. Ludwik Chmielewski komornik ziemski Kaliski. Paweł podczaszy Bydgoski. — *Przypisy Krasickiego*.

Chmielicki herbu Poraj. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Starowolski tylko in Vitis Episc. Cracov.* powiada, że po śmierci Jana Radlicy, już się była cała kapituła zgodziła na elekcyą do katedry Krakowskiej na Sieciecha Chmielickiego herbu Poraj w r. 1392. ale Królowa Jadwiga urażona, że ją w dobrach Biskupich Jaxyce nazwanych, nie według godności majestatu kapituła traktowała, biskupstwo to na Piotra Wissa wy kierowała. Długosz go Chmielickim zowie kantorem Wiślickim i kanonikiem Krakowskim.

Chmielick herbu Kotwicz 2do. W Szląsku znajdują się.

Chmieliński herbu Leszczyc. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W województwie Krakowskim. Wojciech z Chmielna Chmieliński. Jan Zygmunt w roku 1705. w Lelowskim powiecie. Ludwik w Poznańskim. Jakób i Alexander w ziemi Ciechanowskiej w roku 1697. Są też w Pomorskiem województwie.

Chmielnicki herbu Mussalski. Ks. Kojalowicz ten im herb nadaje i wspomina Zacharyasza Chmielnickiego. Sławnego rebellizujących Polszcze Kozaków wodza Chmielnickiego potomek do prerogatywy szlachectwa przypuszczony w roku 1661. konstytucya *fol. 64.* i dobrami opatrzony Buhajowka i Berki.

Jerzy Chmielnicki hetman wojsk Zaporowskich na sejmie r. 1661. wziął od Rzeczypospolitej wiecznym prawem dzierżawy *Hadziacz* i *Mirhord* z przynależnościami. — Na tymże sejmie stwierdzenie przywileju na *Buhajówkę* i *Berki* Pawłowi Janowi Chmielnickiemu. — Stefanida Chmielnicka była za Neczajem. — *Przypisy Krasickiego*.

Chmielowski herbu Jastrzębiec. *Okolski tom. 2. fol. 291.* wyraźnie pisze, że Katarzyna Chmielowska herbu Jastrzębiec Jana Giszowskiego była małżonka: na tejże karcie przydaje, że Chmielowski złączył się z Katarzyną Giszowską córką drugiego Jana. Paweł Chmielowski archidyakon Lubelski sekretarz królewski od Zygmunta Augusta wysłany w legacyi do Szwecyi, którą życiem tamże zapieczętował: pisał o jego śmierci *Gregor. Samboritanus elegiam nonam.* O Janie Chmielowskim *Constit. 1613. fol. 32.* Grzegorz podstarości Zakrocimski poborca łanowego *Constit. 1601. f. 777. i 1626. fol. 39.* i inszych lat. Jakób, Maciej, Zygmunt Chmielowscy w Pińskim powiecie 1648.

Józef Chmielowski kanonik Kamieniecki w roku 1792. — *Heraldyka Wielądka.*

Benedykt Chmielowski proboszcz Rohatyński napisał księgę pod tytułem *Nowe Ateny* w 4ch Tomach. *Zbiór herbów Polskich.*

— Chmielowscy w Przemyskiem dziedzice na *Ruszelcycach.* — *Przypisy Krasickiego.*

Jednemu z Chmielowskich, Jan Kochanowski taki dał nadgrobek.

„Wiatry z północnem morzem na mnie się zmówiły,

„Aby mnie niewinnego gardła pozbawiły,

„I nakoniec dowiodły swego: bo stargawwszy

„Białe żagle i okręt w kęsy zdruzgotawszy

„Przybiły mię do brzegu pustego na desce.

„Tamżem został: bo wyjścia nie dawało miesce.

„A ty, co tedy płyniesz po głębokiej wodzie,

„Umiej o Chmielowskiego powiedzieć przygodzie.“ —

Chmielowski herbu Półkozic. O tych sam tylko *Starowolski in Vitis Episc. Cracovien. z Długosza pisze,* kiedy Michała z Chmielowa Półkozica sławi dobroczynność; z której w Popkowicach kościół Farny wystawiwszy, do niego niektóre dziesięciny od Piotra Wissa biskupa Krakowskiego uprosił. Był ten Michał sędzią ziemskim Krakowskim 1410.

Chmielowski. Franciszek Chmielowski oberszterlejtant w wojsku Polskiem cudzoziemskim nobilitowany na sejmie Grodzieńskim w roku 1726. *Constit.*

Chobieniecki herbu Szaszor. Kiedyś ten dom w Wielkiejpolszcze kwitnął, od Bartskich swój początek wzięwszy, dość dostatni bo do Chobienic, z których się pisali, dwanaście wsi należało. Dobrogost kanonik Poznański w r. 1557. wspomina go *Rojzius in Chiliasticho.* atoli według świadectwa Paprockiego już ten dom zszedł. Dobra z sukcesyą po córkach do Broniewskich przeniesione. Chobieniecki, miał za sobą Bartską córkę Macieja surrogatora Poznańskiego.

Chobrzyński herbu Rawicz, w województwie Podlaskiem. Stanisław Chobrzyński poborca w ziemi Mielnickiej

w roku 1603. córka jego Zofia dostała się w małżeństwo Jędrzejowi Sędzickiemu, a potem drugim związkiem Piotrowi Lissowskiemu.

Walenty Chobrzyński podstoli Brzeziński (podług Krasickiego w roku 1778. Inowłodzki) 1764. roku podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Łęczyckiem. — *Heraldyka Wielądka*. — *Przypisy Krasickiego*.

Chocholaty herbu Laryssa. O tych tak Paprocki, jako i Okolski świadczy: Tomasza Chocholatego pobożność i szczodrość na Pilecki kościół sławiąc.

Chochół herbu Jastrzębiec. Z tych Jan Chochół władyka Piński w roku 1596. Krzysztof w Wołyńskim w roku 1632. Antoni w ziemi Chełmskiej, Maciej i Floryan w Sandomierskiem województwie w roku 1697. Od tych potem poszli Chocholewscy: z tych Antoniego Katarzyna Czechowska małżonka: córka z niej z Łazarzem Iwanickim zmówiona w roku 1660. Chochół z Zaporowskiego wojska do prerogatywy szlachectwa przyjęty przez konstytucyą w roku 1661.

Chochorowski herbu Belty, w Krakowskiem województwie: od których potem poszli Śniechowscy.

Chocieński. O tych ani Paprocki Bartłomiej, ani Okolski nie pisał. Maciej z Chocienia Chocieński, z żoną swoją Dorotą Chodowską córką Grzegorza, na kościół Sierpski dobroczynny roku 1645. *Lucas Paproc. Łaski Cudów fol. 24.* Stefan w r. 1648. w Rawskim. Niewiem czy do tych należą Chocimski Hurko Jerzy i Kazimierz, tak się podpisali w Witebskiem województwie na elekcyą Jana III. Chocieńska Piotra Gizińskiego małżonka. *Idem fol. 26.*

CHOCIMIRSKI

HERB.

Są troje grabie, dwie do góry zębami, z których jeden w prawy bok, drugie w lewy naklonione, trzecie prosto na-

dół złożone, wszystkie białe, każde o siedmiu zębach w złotym polu, końcami niby utkwione w jabłku czyli cyrkułe, nad hełmem pięć piór strusich. *Bielski fol. 782. Paprocki w Gniazdzie. O herb. Okolski tomo 1. 234. Liber Klejnoty. Balbin. in histor. Miscell.* powiada, że Kostkowie w Czechach, grabiów jednych w herbie zażywali: o okazji i nabyciu tego herbu nie masz pewności: *Ks. Rutka in MS.* twierdzi, że rycerzowi pewnemu z domu Grabi, iż nieprzyjaciół z granic ojczystych spędził znaczną odwagą; do jednych grabi, dwoje przydano: inni (u *Paproc.*) powiadają, że z Czech do nas przyszedł, inni, że od Herburtów swój zabrał początek, świadczą: ale za trafunkowy jakiś przypadek, trzy miecze w troje grabi zamieniono. Tym się pieczętują Chocimirscy na Podolu, dom w ludzi kawalerskich nigdy nie skąpy. Wojciech starosta Lubaczowski, rotmistrz królewski, (wspominają go konstytucye w roku 1587. *fol. 417.*) z Stefanem Batorym na Moskiewskich kampaniach doświadczonego mężstwa. Synowie czterej od ojca nieodrodzeni, Adryan rotmistrz królewski z Jadwigi Smiotanczanki spłodził syna Stanisława. Stanisław i Tomasz w Wołoskiej ekspedycyi na placu polegli. Jan czwarty syn Wojciecha, zostawił syna Jakóba: ten miał za sobą Maryannę Kalinowską, Wojciecha łowczego Podolskiego córkę. Jan a bodaj nie rodzony brat Wojciecha, któremu Anna Szarawska trzech synów powiła: Wojciecha, Jakóba i Jana. Córka Jakóba dostała się w małżeństwo Pawłowi Jacimirskiemu wojskiemu Buskiemu. Mikołaj pisarz ziemski Halicki. Od któregoś z nich miasto Chocimierz fundowane, i kościół tamże wymurowany.

Chocimowski herbu Oksza, w województwie Sandomierskiem. Paweł Chocimowski podsędek Sandomierski, poseł na sejm 1607. ztamtąd komissarzem delegowany do lustracyi dóbr królewskich tak na Rusi jako i na Wołyniu będących *Constitut. fol. 841.* Chwali go *Cichocki lib. 2. Allocut. Osecen. cap. 12.* z wielkiej biegłości w prawie koronnem, i industrii dowcipu. Z Zofji Lipnickiej dwóch synów spłodził, Hieronima i Alexandra. Córki trzy: Cecylia z Marcinem Tokarzewskim. Druga z Zakliką. Trzecia z Mikołajem Lubomierskim starostą Tymbarskim zręczona. Hieronim syn Pawła sędzia Radomski: córka jego Franciszkowi Gotkowskiemu cześnikowi Sochaczowskiemu poślubiona. Aloizya Chocimowska najprzód Władysława Brzezińskiego, po nim Adama Lipskiego małżonka. Paweł miał za sobą Zofią Wilamownę, z której syn Krzysztof bezpotomny. Zofia z Alexandrem Brzezińskim zręczona, dziedzicem na Czernikowie.

Chociszewski herbu Junosza, w województwie Kalskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan kanonik Przemyski i Warszawski archidyakon Kruświcki, obojga prawa doktor w roku 1607. w synodzie Płockim. Ludowika Mielżyńska podobno kasztelanka Szremska, Piotra Chociszewskiego małżonka. Krzysztof w ziemi Wyszogrodzkiej podpisał elekyą Jana III. Grodzkie księgi Ostrzeszowskie w roku 1622. tranzakcyą tego domu zapisały. Chociszewska była za Hieronimem Ponińskim kasztelanem Gnieźnieńskim: o której synach niżej się powie. Druga była za Gałęskim podstolim Wschowskim. Trzecia za Przybyszewskim sędzią Bydgoskim.

Chociszewskich dom później żyjących, których przodkowie na *Chociszewie* mieli swoje possessye, w Wielkiejpolasze, między *Kcynem* i *Gniezmem* jako świadczą akta Ostrzeszowskie i Poznańskie. Z tych Dadzibog Chociszewski, zostawił Stanisława, i Wojciecha, ten z Johanną Skąpską, splotził, Stanisława, Józefa, i Jana księdza proboszcza w *Zdżanach*, także Annę Józefa Bronisza małżonkę. Józef podczaszy Bydgoski 1754. roku z Rozalią z Jordanów z *Zakliczyna* Stojewskich małżonką swoją. zostawił synów dwóch: Antoniego szambelana J. K. Mci i Józefa Kazimierza wojskiego Lubelskiego. Antoni ma za sobą Ludwikę *Karczewską* starościankę Liwską. Józef Kazimierz, Antoninę Trembińską sędziankę ziemską Lubelską. — Józef Chociszewski skarbnik Buski kolo r. 1763. Franciszek Chociszewski kanonik Chelmski był deputatem w r. 1788. z kapituły Chelmskiej na trybunał koronny. — *Wielądek*.

Chociszowski herbu Korab. Na Rusi. Wawrzeniec Chociszowski w 1734. roku.

Chociwski herbu Dąbrowa. W województwie Rawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z informacyi z tego domu wziętej osnowę kładę tej familji starożytnej: którzy na pamiątkę tego, że jednaż ich dzielnica z Rostkowskimi zawsze pisali się z Rostkowa: teraz zaś jakom czytał w Laudum sejmiku Rawskiego w roku 1692. Chociwscy Kostkowie. Między kilką braci był Janusz starosta Rawski: temu działem dostały się te dobra Wielki i Mały Chociw, Sierzechowy z przyległościami, Zwingrod na Rusi. Od tego był syn Floryan podkomorzy Halieki, który synów czterech splotził. Najprzód Arnolfa starostę Zydaczowskiego, który z Elżbietą Korytkowną starościanką Buską żył w małżeństwie. Dobrogosta chorążego Podolskiego: ten z Teresą Ożdżanką podkomorzanką Lwowską: Konstantego, ten z Unrążanką starościanką Szremską. Jana, ten z Korycińską chorążanką Krakowską. Jan ten był urodzony z Bylinianki chorążanki Latyczowskiej, syna miał Zygmunta starostę Szydłowskiego, a potem chorążego Sandomierskiego, sam podczaszym Rawskim umarł. Drugi syn jego Stanisław sędzia

ziemski Rawski, od którego Floryan podczaszy Rawski: tego nadgrobek z ojczystego ich grobu w Krzemienicy pod Rawą wypisuję dla większej wiary. Polskim ten stylem położony w te słowa. *Floryan z Rostkowa Chociwski, syn Stanisława sędziego Rawskiego, miłośnik ojczyzny tu leży który w Cęcorską, Multańską, Inflantską expedytce za jej całość zdrowie swoje odważył, torem zacnych przodków swoich Junusza Naddziada starosty, Janu Dziada podczaszego, Rawskich idąc. W Węgrzech i Rakusiech rotmistrzem Cesarza Rudolfa będąc, na sławę ojczyzny i domu swego odważnie zarabiał, teraz Bogu ducha oddał w roku 1618. 4. Grudnia.* Barbara Hieronima Trzecińskiego podkomorzego Sochaczewskiego córka, małżonkowi swemu ten nadgrobek położyć rozkazała. Synów miał trzech, i trzy córki. Z tych pierwszemu Janowi sędziemu ziemskiemu Rawskiemu Teresa Trzecińska podkomorzanka Rawska powiła te dzieci: Władysława chorążego Rawskiego, Marcina podkomorzego Rawskiego, Jędrzeja officyała Opoczyńskiego, kanonika Gnieźnieńskiego, suffragana Krakowskiego. Marcin drugi syn, spłodził Floryana pisarza ziemskiego Rawskiego, od którego potomstwo zostało: Franciszek miecznik Mielnicki, i Stefan: a córka Zofia z Bartłojem Podsekdowskim zmówiona. Floryan trzeci syn z Barbary Tarnowskiej podkomorzanki Sochaczewskiej spłodził Kazimierza miecznika Gostyńskiego i Pawła majora w cudzoziemskim wojsku. Jan Chociwski starosta Nurski, z Dębińskiej starościanki Chęcińskiej miał synów dwóch: Alexandra podczaszego Łukowskiego (którego córka Katarzyna Tomaszowi Miarnowskiemu zaślubiona) i Marcina.

Jan Chociwski w roku 1700. pod *Ołkinikami* na zjeździe walnym województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Witebskiego. — *Heraldyka Wielądku.*

Chodakowski herbu Dołęga, w województwie Sieradzkim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Stanisław Chodakowski wojski Sochaczewski poborca łanowego w roku 1624. podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV. 1632. *excepto articulo Confoed. de pace cum Haereticis.* Łukasz i Stanisław tegoż roku w Sieradzkim. Jan z sejmu w roku 1678. komissarz naznaczony do rozgraniczenia między ziemią Stężycką i województwem Lubelskim *Constitut. fol. 36.* miał za sobą Piaszczyńską: pisał się na Tymienicy. Krzysztof w ziemi Gostyńskiej w roku 1670. Kazimierz dziedzic na Balicach. Adam w zakonie Soc. Jesu życie świątobliwie zakończył: miał brata rodzonego, który dom ten jednymże być powiada z Kretkowskiemi, ale od dóbr działem wziętych tem imieniem zawołani. Czytałem w pewnym

manuskrypcie, Chodakowskich herbu Nałęcz, ale o tym nie mam żadnej pewności. Mikołaj Chodakowski pisarz grodzki Lwowski podpisał list Zygmunta III. w roku 1592. dany miastu Lwowskiemu.

Stanisław Chodakowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkim. Piotr sędzia kapturowy, a potem podstarości Ostrzeszowski, i Maxymilian na też elekcyą pisali się z ziemi Wieluńskiej: Także Józef Chodakowski, z województwa Witebskiego też elekcyą podpisał. Przeto i w Ks. Litewskim tenże dom znajduje się. Gdyż i w roku 1765. Kazimierz Chodakowski oboźny Wołkowycki, był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie. — *Heraldyka Wielądka*.

W r. 1778. Jan Chodakowski regent grodzki Belzki. — *Krasicki*.

z Chodcza herbu Poraj. Z tego Chodcza co jest na pokuciu, pisali się familianci tego domu: których prawda że niektórzy do herbu Junosza referują, ale Ks. Duryewski in MS. wyraźnie pod herbem Róża ich pisze. Stanisław z Chodcza kasztelan i starosta Halicki, jako się podpisał na przywileju Kazimierza Króla danym miastu Lwowskiemu w roku 1460. trzech synów zostawił: Stanisława który był najprzód kasztelanem Lwowskim, a po śmierci Myszkowskiego Piotra wojewody Łęczyckiego i marszałka w r. 1507. wziął laskę wielką koronną, z którą wraz trzymał starostwo Lwowskie, jakom czytał na liscie Zygmunta I. danym Krupkom w roku 1515. z tą laską, w tymże roku, Królowi kredensował na kongressie Wiedeńskim. Myli się tedy autor *Signatorum*, gdy śmierci jego rok zamierza 1515. bo tego zaden z tych autorów, których on przywodzi nie powiada, a *Bielski fol. 289.* nie ma nic o nim: lubo *fol. 529.* o nim wspomina. Prawdać, że *Bielski fol. 543. i Decius fol. 102.* gdy opisują kongres Wiedeński; ten go Stanisławem Halickim pisze, tamten Stanisławem z Chodcza, obadwa jednak dobrze: bo tegoż Stanisława z Chodcza, już Halickim zwano; dla tego że ojciec jego był Panem Halickim, jako się wyżej mówiło. U mnie to pewna, że ten Stanisław z Chodcza dopiero umarł w roku 1529. hom czytał list Zygmunta I. in MS. *Petricovien.* w którym tegoż roku po śmierci Stanisława, konferował laskę wielką Piotrowi Kmiciu. Mąż to był nie tylko w senacie, ale i w obozie zasłużony; kiedy pod Wiśniowcem z innemi na głowę Tatarów poraził. Otto brat Stanisława po nim wzięwszy kasztelanią Lwowską, nie długo na niej zabawił: postąpił albowiem na województwo Podolskie, z tego na Ruskie, z Ruskiego na Sandomierskie, z tego na Krakowskie, na którym umarł. Paweł kasztelan Połaniecki; (z tym tytułem czytałem go *inter praesentes* na liscie Króla Alexandra w roku 1505. danym

miastu Lwowskiemu) trzeci brat tamtych. Nigdzie mi się jednak o nich nie dostało czytać, żeby się potomstwo jakie po nich zostało.

Duńczewski w herbarzu Tom. I. stron. 316. zwie ich Chodeccy i utrzymuje iż pochodzą od Piotra Kołona kasztelana Inowrocławskiego który był dziedzicem Chodcza na Pokuciu i są herbu Junosza. Jakoż Bielski in Chroni. Polon. pag. 521. — Paprocki in Herby pag. 248. i Okolski Tom I. pag. 361. — o Stanisławie z Chodcza pod herbem Junosza umieszczają. —

Chodepski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Wojciech Chodepski z ziemią Ciechanowską podpisał elekcją Władysława IV.

Chodkiewicz herbu Kościeszka. Jeżeli który, tedy ten dom między najstarszemi w księztwie Litewskim, ale i najcelniejszemi słusznie rachować się może. Początków jego ściagać, rzecz bardzo trudna: ile że dawniejszych czasów w Litwie, kiedy ustawicznemi prawie wojnami gorzała, wszyscy się do szabli brali, żaden albo mało co kto do pióra. Niektórzy jako zaraz obaczysz twierdzą, że się Borejkami zwali: drudzy że Chodkami, a to z tej okazji, jako pisze autor *Rozmowy Polaka z Litwinem w roku 1565. wydanej, i Panegiryk Florilegium, i Chodkiewiczii Heroes.* Witenes W. Ks. Litewski Pańską melancholią chcąc rozerwać, na łowy sobie wyjechał: w tym dają mu znać, że go nieprzyjaciel w koło opasał: tak ściśnionemu zewsząd Witenesowi inszego sposobu do salwowania się nie stawało, tylko ten: że przodek któryś domu tego, na ramiona swoje Pana wziąwszy, tak go niósł na sobie o mil kilka, póki go na takim miejscu nie złożył, kędy mógł ubezpieczyć zdrowie księżęcia. Z tego tedy Chodkiem zawołany, a potomstwo jego Chodkiewiczami: działo się to koło roku Pańskiego 1300. Przez sto lat jednak o potomstwie jego, żaden z historyków nie namienia, dopiero *Kojałowicz p. 2. l. 2.* (lubo *Strykowski fol. 517.* tylko go zowie Iwan Borejkowicz, co być może, że dla ciasności wiersza, którym tamtę wojnę opisuje, uczynił) wspomina Jana albo Iwana Borejkowicza Chodkiewicza hetmana wojsk Smoleńskich i Siewierskich przeciwko Moskwie, na drugiej ekspedycyi Witoldowej, i szczęście jego, z którym w nieprzyjacielskie z ludźmi swemi zaciekłszy się kraje, tak się dał w znaki Bazylemu kniaziowi Moskiewskiemu; że zabiegając ostatniej ruinie Państw swoich, pokój z Witoldem uczynić musiał.

Jan Chodkiewicz namiestnik Witebski, od stanów Litewskich na sejm Parczowski z innemi destynowany, Wołynia się i Podola u Palaków domagał *Strykowski fol. 618. Kojałowicz p. 2. w r. 1453.* Za tychże autorów świadectwem

w roku 1458. ośm tysięcy Litwy na wojnę Pruską Kazimierzowi Królowi przyprowadził: kędy wraz z Polskiem wojskiem znaczną klęską Krzyżaków poraził. *Długosz i Kromer lib. 26.* dzielność jego potomności rozpisali: kiedy nasi w roku 1466. ścisłym obleżeniem Chojnic miasta dobywali; on z ludem swoim, wycieczki nieprzyjacielskie mężnie gromił. *Strykowski lib. 20. c. 1.* jeszcze go w roku 1474. wspomina, kiedy na Matyusza Króla do Szląska z wojskiem ciągnął. *Kojałowicz p. 2.* Wojewodą go Witebskim zowie, ale on się tylko namiestnikiem Witebskim, wielkim hetmanem Litewskim, marszałkiem ziemskim, z bratem swoim Pawłem namiestnikiem Kamienieckim w roku 1476. podpisał na Ruskich władków synodzie w jedności z kościołem Rzymskim zostających: z którego też synodu legacją do Sixta IV. Papieża z posłuszeństwem wysłali. Jest to poselstwo u Hipacego Pocięja do druku podane. To co niektórzy o nim roznieśli jakby Jerzego Podyebradyusza Króla Czeskiego, świeżemi z Polaków odniesionemi tryumfami dumnego, za Kazimierza Jagiellonowicza, miał ten Jan wojną przycisnąć; zda się być rzecz podejrzana, ile że Kazimierz z Jerzym żadnej nigdy zatargi nie miał. Genealogia tego domu wojewodą go chce mieć Kijowskim, luboć mi się tego czytać nigdzie nie dostało: i na województwie Kijowskim świeżo na ten czas postanowionem Marcin Gastold o te czasy siedział: jako się na swem miejscu mówiło. Jagiełłównę mu też Agnieszkę, synowicę Króla Jagiełła, za małżonkę tamże przypisują: aleć to pewna u historyków, że się żaden brat Jagiełła temże imieniem nie nazywał. *Septem Chodkiev. Heroes i Florileg.* o Mikołaju Chodkiewiczu roznieśli, że wojsko hospodara Wołoskiego z Zaporowskiemi Kozakami, i z wodzem ich Muchą Podole i Pokucie najeżdżających, w popiół wsi i miasteczka niszczących, dosyć w nie wielkiej liczbie swoich zbił na głowę: ale o tem bardzo cicho po wszystkich historykach naszych.

Alexander z inszemi Panami Litewskimi, Zygmunta I. w ozdobnym poczcie ludzi swoich na koronacją do Krakowa w roku 1507. odprowadzał *Strykowski lib. 23. c. 1.* Tu się *Okolski tom. 3. fol. 139.* pomylił, gdy Janowi Chodkiewiczowi namiestnikowi Witebskiemu syna przypisał Hieronima kasztelana Wileńskiego, któremu dwóch synów przywłaszcza, Jerzego i Jana. Drugiego potem lubo ojca jego zamilezał, Hieronima kasztelana Wileńskiego do Sixta IV. Papieża ablegata kładzie, od którego syn Jan kasztelan Wileński: tego zaś Jana Karol, Alexander i Hieronim. Dalej Alexandra Chodkiewicza wojewody Nowogrodzkiego, bratem stryjecznym

Jana albo Iwana wojewody czy namiestnika Witebskiego zowie. Kto komput czasu zważy, który którego roku i wieku żył, snadno osądzi, że się ta osnowa jego utrzymać nie może. Genealogia domu tego Alexandrowi Iwanowiczowi wojewodzie Nowogrodzkiemu dwóch tylko synów przyznaje Hieronima kasztelana Wileńskiego i Jerzego kasztelana Trockiego. Ale i ta się tak z historykami, jako i z inszemi autentycznymi które przywodem dokumentami nie zgadza: przecięż z niej dorozumiewam się że ten Alexander wziął potem krzesło województwa Nowogrodzkiego, a z Bazylissy księżny Jarosławowny spłodził trzech synów Gregorza Alexandra i Hieronima. Z tych

Grzegorz podkomorzym Litewskim ogłoszony w r. 1544. *Strykowski fol. 760. Orichov. in Panegyri Nuptiali 1553.* toż samo czytam w przywileju ziemi Bielskiej w roku 1547. *u Januszowskiego w Statucie fol. 837. zaś in Monumentis Collegii Ostrog. Soc. J.* tak się podpisał, Grzegorz Alexandrowicz Chodkiewicz wojewoda Kijowski, podkomorzy hospodarski, dzierżawca Mormiałowski w roku 1555. Z czego poznać że był synem Alexandra, rozumiem że nie tego o którym niżej mówić się będzie; bo wraz jednegoż roku gdy ten podkomorstwo, tamten brał województwo Nowogrodzkie, a podobno między bracią najmłodszy. Tamże żonę jego wspominają Katarzynę Iwanownę księżniczkę Wiśniowiecką i dobra Kniehynin pod Ostrogiem, które mu się z nią w posagu dostały; wspominają i córki jego z tegoż łoża w roku 1559. lubo ich nie wymieniają. Wziął potem po bracie Hieronimie kasztelanią Wileńską, z którą wraz trzymał i Buławę Wielką Litewską, tych odumarł w r. 1569. Genealogia domu tego, imię mu Hieronima daje, ale go Grzegorzem zowią konstytucye w roku 1569. *fol. 195. Paproc. o herb. fol. 662. Okolski. Sarnicki. Bielski fol. 616. Starowolski in Bellator. Sarmat. fol. 191. i 193. i inni, z których niektórzy jego dzielność w rycerskim polu sławiąc, to przydają: że raz dwadzieścia i sześć tysięcy Moskwy pod Ulą trupem na placu położył, w czterech tysięcy swoich, drugi raz w siedmiu tysięcy Litwy, pięćdziesiąt tysięcy Moskwy zbił. Dwóch się po nim synów zostało: pierwszy Alexander starosta Grodzieński, w ślady ojcowskie wstępując, oblężonej od Moskwy Wendzie miastu Inflantskiemu, z wojskiem na sukkurs idąc, tyle samego imienia swego postrachem sprawił; że nieprzyjaciel od murów odstąpił i imprezy, w roku 1578. *Paprocki o herbach fol. 432. atoli tegoż roku wielkie w nim nadzieje śmierć zagrzebla. Strykowski lib. 25. c. 3. fol. 288. Bielski fol. 737. kiedy z innemi Panami Litewskimi w r. 1576.**

witał Króla Stefana. Z Anną Sapieżanką żył bezpotomnie. *Genealogia Chodkiewiczów*. Taż i o jego bracie Jędrzeju podstolim Litewskim twierdzi, że miał za sobą Tarłównę: atoli i on potomka żadnego nie zostawił. Wszystkie się tedy fortuna z sukcesyą złała, na rodzoną ich siostrę, która zmówiona była z Romanem książęciem Sanguszkim: *Paprocki o herb*. atoli genealogia wspomniona, Jerzemu kasztelanowi Trockiemu tę księżnę Sanguszkową za córkę przyznaje.

Alexander wojewoda Nowogrodzki, to krzesło brał na sejmie Brzeskim od Zygmunta I. roku 1544. razem kiedy i Hieronim brat jego kasztelanią Trocką, a Grzegorz podkomorstwo Litewskie *Strykowski fol. 670.* z tymże potem tytułem, z temiż, w roku 1547. podpisał przywilej ziemi Bielskiej u Januszow. w *Stat. fol. 837.* Z komputu tedy lat poznać, że ten Alexander, inszy jest od tamtego, o którym się wyżej mówiło; ale ani synem jego mógł być Grzegorz: czego jednak popiera Okolski. *Historia Sapiehana* twierdzi, że Alexandra Chodkiewiczówna wojewodzanka Nowogrodzka w małżeńską ligę weszła z Pawłem Sapieżką wojewodą także Nowogrodzkim: toż samo czytam i w genealogji Chodkiewiczów. Kombinując lata, takbym rozumiał że to tego Alexandra córka była. O więcej potomstwa jego i dziełach nigdy się doczytać nie mógł.

Hieronim brat Grzegorza kasztelana Wileńskiego i Alexandra wojewody Nowogrodzkiego, a podobno najstarszy, najprzód od Zygmunta I. w roku 1542. wziął podczastwo Litewskie, Radon, i ciwuństwo Wileńskie *Strykowski f. 759.* We dwie lecie potem, to jest 1544. kasztelanią Trocką *Idem fol. 760.* dalej starostwo Zmudzkie w roku 1545. z temi obiema tytułami podpisał przywilej ziemi Bielskiej w r. 1547. u Januszow. w *Stat.* postąpił nakoniec na kasztelanią Wileńską, na której umarł w roku 1562. *Strykowski fol. 769.* Potomstwo jego według Paprockiego o herbach cztery córki, to jest Kłuchini Jarosławowa; Zofia księżna Czartoryska starościna Zytomiarska; Leśniowolska podczaszyna Lwowska, i starościna Hrodelska; Pacowa wojewodzina Witebska; i synów dwóch, Jan i Hieronim, o którym konstytucye w roku 1564. *f. 52.* w genealogji domu tego, żadnej o nim wzmianki nie czynią. *Stanisław Krzesiński* o nim powiada, że pięćdziesiąt tysięcy Moskwy zbil w Inflanciech: *Florilegium* zaś twierdzi, że ta batalia pod Kiesą być miała. *Okolski t. 3. f. 139.* *Histor. Sapieh. par. 2. fol. 14.* świadczą o nim, że w legacyi jeżdżąc od Zygmunta Augusta Króla do Wiednia, otrzymał tytuł nowy swoim successorom i sobie *Comitis S. R. Imperii*, i pierwszy się pisać począł hrabią na Szklowie i Myszy:

nadto herb Kościeszka, który według Bielskiego i Okolskiego, przodek jego przy unji pierwszej Litwy z Koroną na sejmie Hrodelskim w roku 1413. przyjął, w ten kształt przeformowany wyniósł: to jest tarczą, wzdłuż na dwie części przedzieloną, na prawej stronie jej herb zwyczajny Kościeszka złożony; na lewej Gryf biały w polu czerwonym, pazury, które tylko u nogi lewej niżej i wyżej widać czarne; język wywieszony czerwony, czyli raczej płomienisty, ogon żółty na grzbiet zadarty, przedniemi nogami do góry wspięty, miecz siniawy z rękojeścią srebrną wyniesiony aż za szyję, trzymając w przedniej nodze, głową w prawą tarczy skierowany: nad hełmem korona, z której takąż formą Gryfa widzieć. *Paprocki w Gniazdzie fol. 1157. O herbach fol. 661. Bielski fol. 761. Misztol. Histor. Sapiehana p. 2. fol. 14. MS. P. Rutka*, lubo przydaje, że Gryf ten jeszcze od książąt Litewskich, dawno przedtem domowi temu był nadany za to; że przodek ich zgwałtownego niebezpieczeństwa wyniósł Pana swego: ale się to utrzymać nie może, i Paprocki, którego on jednak na świadectwo przywodzi nigdzie tego nie mówi. *Okolski t. 1. fol. 95.* inszym kształtem herb Chodkiewiczów położył, a to dla skolligowanych z tym domem różnych familji herbów: to zaś, co powiada; że przed unią Litwy z Koroną, Chodkiewiczowie trzy pióra strusie w herbie nosili, nie ma żadnego po sobie ani autora, ani fundamentu.

Według tego opisanie którem położył, kładę tu wzór jego: wszakże już temi czasy, niektórzy samę Kościeszka na tarczy składają, a na hełmie Gryfa wzyż opisanego.

W Manuskryptach Helsberskich znajduje się list oryginalny tego Hieronima pisany z Gnezna wsi dziedzicznej, do kardynała Hozyusza 4. Kwietnia r. 1553. Podpis takowy: *Hieronim Chodkiewicz Kasztelan Trocki, Starosta Zmudzki*, z kąd znać iż naówczas oba te urzędy posiadał. — *Przypisy Krasickiego.*

Jan Hieronimowicz (tak się podpisał w roku 1569. na liście *Infeudationis in Ducatum Prussiae*: z czego poznać że był synem Hieronima, nie Grzegorza kasztelana Wileńskiego, jako chce *Starowolski in Bellator. Sarmat.* ani Jerzego kasztelana Trockiego z Hornostajowny jakom czytał w genealogji tego domu) hrabia na Szkwowie, Myszy i Bychowie kasztelan Wileński, starosta Zmudzki, marszałek Wielki Litewski, gubernator Inflantskiej ziemi, i hetman wojsk tej prowincyi, starosta Kowieński i Plotelski. Był wprzód stolnikiem Litewskim w roku 1562. jako pisze w *Zwierzyńcu swoim Mikołaj Rej. Starow. in Bellator. Sarmat. fol. 191.* kasztelanem go Zmudzki tytułuje, w czem się myli. Mąż wszystkich zdaniem swego czasu wielki: co i same wyliczone honory, które wszystkie wraz trzymał jawnie oświadczają. W młodszym wprawdzie wieku, odstrychnął się był od prawowiernej katolickiej wiary, heretyckim jadem, w szkołach dyssydenckich zarażony: zrazu się albowiem Wittemberskich nowinek chwycił: zważywszy jednak, jak daleko od prawdy stronią, do Genewęskich się przeniósł; ale potem z dyskursu z Franciszkiem Toletem Teologiem Soc. Jesu który był do Polski, z Komendonim kardynałem i legatem papieżkim zajechał, fałsz jawny widząc, publicznie na sejmie Warszawskim w roku 1572. nie niedbając na wielkich ludzi tąż herezyą zatwardziały poszepty, ba i z urąganiem uszczypki, do owczarni Chrystusowej wrócił się heroicznie. *Sachin. Histor. Societ. p. 3. l. 8. num. 205. Cichoc. Alloqu. Osecen. lib. 2. cap. 22. Epistola Gratiani de Colloquio Toleti cum Niemojevio.* Wyrzucał mu ktoś, że wiarę odmienił; ale odpowiedział: i owszem do tej się wróciłem, w której przez chrzest odrodziłem się Bogu. Gorliwie potem przy kościele katolickim stawał wszędzie: znać to było, to na elekcyi Henryka Walezyusza, pod czas Interregnum, kędy i racyami i całą siłą swoją bronił tego, żeby na Tronie Polskim herezya nie panowała: w czem przeciwko potężnym na ten czas dyssydentom powaga jego u wszystkich wielka, siła pomagała; to gdy żadnym perswazyom ani prośbom nie dał się nakłonić, żeby konfederacyą de pace fectarum był podpisał; co w nim chwali *Hosius Kardynał Epist. 270. f. 445.* to gdy kościoły od heretyków sprofanowane, nazad katolikom przywrócił. A że z natury był przyostrzejszy; wszystkie excessa przed nim się drzeć zdały: dwunastu zawsze ludzi gotowych do exekucyi sprawiedliwości stało przed pokojem jego *Janczyń. in MS.* Przecięż z ludźmi uczonej rad konwersował; Strykowskiemu osobliwie archidyakona Zmudzkiego i historyka Litewskiego wielce sobie szacował. Za Zygmunta Augusta, złą-

czywszy się z Mikołajem Radziwiłłem hetmanem Litewskim, Piotra Szujskiego, ze trzydziestą blisko tysięcy Moskwy idącego zbił na głowę pod ułą. Wkrótce potem gdy się Inflanty ostatnim swoim nieszczęściem przyciśnione, do jedności z nami nachylały: Jan do nich wysłany, lubo nie bez wielkiej trudności, tę prowincją do księstwa Litewskiego inkorporował: czego i podziśdzień jawna pamiątka. Zygmunt albowiem August Inflantczykom Gryfa Chodkiewiczów za herb nadał, przydawszy tylko na piersi jego dwie pierwsze z imienia swego litery S i A z sobą powiązane, to jest Sigismundus Augustus. Tam jako pisze *Starowolski in Bellator*. arcybiskupstwo Ryskie, w księstwo przeformowawszy, kasztelanów i inszych urzędników trybem Polskim ustanowił. W nadgrodeń tej swojej ku ojczyźnie przysługi gubernatorem ziemi Inflantskiej na sejmie deklarowany, urząd ten przedziwną przezornością, wspaniałością umysłu, w sądach sprawiedliwością, aż do zgonu życia swego piastował; to jest do roku 1579. *Strykowski lib. 25. c. 4.* Stefan Król nie tylko przez to, że go na Królestwo Polskie promowował, przyjeżdżającego na granicach witał *Bielski fol. 734.* wybierającemu się na Moskwę dziewięćset wyboru ludzi, sam niemocą złożony posłał: ale też dla jego wierności ku sobie i cnoty, szczególniejsz kochał. Akademia Wileńska wieczną mu powinna obligacją, że za jego staraniem i namową Król Stefan prawa jej nadał. *Stanisław Krzesiński.* Złączył się był dożywotnie z Krystyną Zborowską kasztelanką Krakowską, z której córka Alexandra z Joachimem ksiąźciem Koreckim zaślubiona. *Okolski t. 1. fol. 549.* Genealogia domu tego, krom Koreckiej o trzech jego córkach pisze: z tych jedna Drohostajska, druga księżna Wiśniowiecka, trzecia Pacowa wojewodzina Wileńska. Miał synów trzech: Alexandra, Jana Karola i Hieronima. O Hieronimie *Okolski świadczy tomo 3. fol. 139.* że bezpotomnie umarł. *Gvagnin. Chronic. Litew.* kasztelanem go Brzeskim tytułuje, inni go czezą kasztelanią Wileńską, ale bez fundamentu. Drugich dwóch synów wspomina konstytucya w r. 1581. *fol. 384.* kiedy im za wielkie ojca ich w Rzeczypospolitej zasługi, dobra Świsłość w powiecie Wołkowyskim leżące, wiecznym prawem w dziedzictwo Król Stefan i ojczyzna puściła: to jest Alexandrowi i Janowi Karolowi.

Alexander hrabia na Szklowie i Myszy wojewoda Trocki starosta Boryszowski syn Jana kasztelana Wileńskiego i marszałka. Jam go położył między wojewodami Podlaskimi idąc za konstytucją w roku 1607. *fol. 866.* aleć w tym roku Zbigniew Ossoliński na tym krześle siedział, jako świadczą konstytucye tegoż roku trochę wyżej *fol. 848.* W młodszym

wieku w akademji Ingolsztadzkiej filozofji słuchał, z której w roku 1588. publicznie defendując konkluzye do druku podał. Do Włoch potem idąc, na bystrej rzece w oczywistem życia niebezpieczeństwie widząc się, ślub uczynił wstąpić do zakonu Kaznodziejskiego: wybrnąwszy z tej toni, dyspensę w ślubie uczynionym w Rzymie otrzymawszy, fundował OO. Dominikanów w Szkłowie dziedzictwie swoim, rugowawszy wprzód ztamtąd Kalwińskich predykantów, w roku 1619. pod tytułem S. Tomasza z Akwinu, dochodami opatrzył na dwadzieścia cztery osób, i biblioteką znaczną z Myszy do Szkłowa przeniesioną. *Okolski Russ. Flor. fol. 129.* Pod czas Rokoszu przy Zygmuncie III. Królu nienadwerżenie stawał. Wspomina go konstytucya w roku 1613. *fol. 5.* kiedy go komissarzem ojczyzna uprosiła, na rozerwanie związanego na zgubę jej wojska. Z Katarzyny Korniaktowny, (genealogia domu tego mówi, że z Sienińskiej) syna miał Primusa Felicyana, ale ten młodo zszedł, i córkę Annę Eufrozynę, która z Prokopem Sieniawskim chorążym koronnym w małżeńską ligę weszła, a z nią w dom Sieniawskich Szkłowa, Mysz i insze obszerne dobra. Ta kościół OO. Dominikanów Lwowskich bogatym apparatusem ozdobiła, kędy też po śmierci spoczywa. *Okolski pod herbem Leliwa. Duryewski fol. 85. Okolski tom. 3. fol. 202.* Dziedoszycką mu żonę przypisuje.

Jan Karol hrabia na Bychowie, Szkłowie i Myszy, brat młodszy Alexandra wojewody Trockiego, wojewoda Wileński i hetman Wielki Litewski, gubernator Inflantski, Derpski Luboszański Wieloński starosta, a przedtem podczaszy Litewski, dalej starosta Zmudzki i hetman polny Litewski, syn Jana kasztelana Wileńskiego i marszałka, nie Grzegorza, jako chce *Starowolski in Bellator. i Gvagnin* w kronice Litewskiej czegom wyżej dowodził z konstytucyi. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy z Zofią Mielecką wojewodzanką Podolską, która mu syna powiła Hieronima Chryzostoma: (którego młodo zmarłego w lat 16. jeszcze za żywota swego ojciec strapiiony oplakał) i córkę Annę; ale i ta z Janem Stanisławem Sapiehą marszałkiem Wielkim Litewskim bezpotomnie żyła. Drugi raz z Anną Aloizyą księżniczką Ostrogską wojewodzanką Wołyńską: ale i tu żadnego sukcesora nie było. Ten to jest Jan Karol wysoce godny senator, i nie tylko w Polsce, ale i w obcych krajach, tryumfami i kawalerskiem sercem wślawiony mąż, którego Stefan Batory Król Polski jeszcze w dziecinnym wieku, mężem uznał. Gdy albowiem w szlachetnym innych Paniąt gronie w kollegium Wileńskim witał Pana, widząc Król, w pozorze i gestach jego Marsowaty geniusz, Pańskim humorem utemperowany,

rzekł: Pewnie ten swego czasu wielkim kawalerem i mężem rycerskim będzie. I nie omylił o sobie wielkich nadziei: zaraz się albowiem z młodych lat do Pańskich akcyi sposobił. Ztąd cudze kraje lustrającemu najmilsza była z wślawionemi tych tam czasów wojownikami konwersować, jako to z Albańskim i Parmeńskim książęty, Auryakiem i Maurycyuszem: ztąd Włochy, Malte, Francya, Niderland, Luzytanią, Anglią, Szkocyą, Hiszpanią, Węgry i Niemce objeżdżając, nie tylko się w różnych języków experyencyi, ale bardziej w wojennej sztuce polerując, do tej o sobie opinji przyszedł; że Car Turecki, gdy wojska nasze Skinder Basza i Sultan Gałga zniósł pod Cecorą; dał się z tym słyszeć: Już też w Polsce tylko uczniowie zostali w wojennych rzeczach, mistrzowie ich albo odemnie są pobici, albo w niewoli. Jednego tylko starego mistrza jeszcze mają Chodkiewicza.

Pierwsze mu pole do Marsowych dzieł Wołoska kampania otworzyła: na którą z bratem swym Alexandrem, w pięknym i licznym kompucie ludzi swoich stanął, pod Zamojskim Janem hetmanem przeciwko Michałowi Multańskiemu wojewodzie. Tam z wrodzonej do sławy chęci domagali się z Adamem Sieniawskim podczaszym koronnym u hetmana, żeby byli pierwsi na nieprzyjacielskie szyki uderzyli: ale przeczorny wódz Zamojski, temperując młode i gorące żądze, tego im dopuścić nie chciał, mówiąc: *Etsi certam suam fore victoriam sciret, illam tamen malle spernere, quam tales cives perdere*. Tam zaprawiwszy rękę na Wołoskich karkach, a do domu powróciwszy, żeby była chęć w nim do Marsowych dzieł nie stygła; cokolwiek mu czasu zbywało, wszystek ustawicznej exercytacyi poświęcił, już do pierścienia goniąc, już z dział do celu bijąc, już okopy sypiąc, albo zamki budując. Bywało i to, że skupiwszy poddanych swoich, do zamku im szturmować a siebie pod winą, mocno dobywać kazał. W tych ćwiczeniach, gdy się koń pod nim rozpędzony potknął: z niego szwankując nogę złamał. Z tym razem jeszcze dobrze nie doleczony, skoro się pora wojenna w Inflanciech otworzyła, zaraz się do obozu wyprawił, i już też odtąd prawie z pola nie schodził. Przecięż nie inaczej się na tę expedycyą wybrał, aż wprzód z ręką biskupich i chorągiew i szablę poświęconą a na ewangelji wprzód położoną odebrał: przy których ceremoniach protestował się, że najpierwej o cześć Boga i kościół jego, toż na dobro ojczyzny chce jej dobywać: inni przydają, że się krwią własną zapisał, i ślubem obowiązał na obronę wiary i kościoła prawowiernego. I szczęścił mu Bóg szczególnie, bo pod Rewlem w roku 1604. zniósł wojsko Szwedzkie, tysiąc pięćset

na placu trupem nieprzyjaciela położywszy: pod Derptem cztery tysiące w tymże roku: siedm tysięcy pod Białymkamiem w roku 1605. Samego Karola Szwedzkiego Króla gdy generałowi swemu Lindarowi szedł na sukkurs, na głowę zbił, jedenaście tysięcy w pień wyciąwszy i trzysta ludzi: dwa tysiące gdy ich z swoim wojskiem doganiał, w wodzie zatopiwszy. Klęska ta, Szwedów pod Kircholmem potkała, którą z wielką pochwałą Chodkiewicza opisał *Buleng. Gal-lus lib. 12. fol. 366.* Luboć drudzy chcą że tylko we trzech tysiący swoich, czterdzieści tysięcy doświadczonego żołnierza z Belgium, Szkocyi, Francyi i indziej zebranego wtenczas, ten przezacny wódz pobił: którą wiktoryą tak się wślawił po całej Europie, że go Cesarz i inni Monarchowie, już listami z powinszowaniem pełnym panegiryków, już Pańskimi podarunkami obsyłali. Osobliwiej jednak Paweł V. Papież wysławiwszy jego nieustraszone seree, rycerskiej sztuki umiejętność, odwagę w tak szczupłej swoich garstce, mówi tak do niego w liście swoim w roku 1605. danym, którym czytał *in MS. Collegii Ostrogien. Soc. Jesu. Plane specimen dedisti fortissimi atque Sapientissimi Ducis; et nos hanc tuam praestantem virtutem, qua generis tui praeclaram nobilitatem, adeo illustrati; mirifice laudamus, teque ob id, uti filium valde dilectum in Domino complectimur.* Wślawił się i u samych nieprzyjaciół; kiedy za pobitych w tejże batalji dwóch książąt Luneburskich i inszych wodzów nieprzyjaznej strony; pełne splendecyi i majestatu pompy, sam z całym wojskiem obchody czynił. Przypatrowała się temu Ryga, rozniosło się to po cudzych krajach, i nie tylko swój, ale i obcy przyznawali, wielkość umysłu w Chodkiewiczu. Pomagało mu do tej wygranej niebo, bo przed samą okazyą pokazał się na nim Ś. Stanisław Kostka, z mieczem zakrwawionym, całemu wojsku jego błogosławiąc. Pod Dynamundą potem, temże szczęściem sześć tysięcy Szwedów do szczytu wyciął, i chorągwie wszystkie zabrał. Derpt od Mansfelda oblężony, z ciężkiego razu oswobodził, Parnawę odzyskał. Wolmarią dość dobrze w ludzi i w ammunicyą opatrzoną gwałtownym w nocy przypuszczonym szturmem wziął, a co największa, bez najmniejszej w swoim wojsku straty: i insze główne w Inflanciech fortece odebrał. Nawet nie na ziemi tylko, ale też i na morzu dzielności jego doznał nieprzyjaciel; kiedy okręty Szwedzkie jedne popalił, drugie zabrał, ludzi pod miecz, działa na łup wzięwszy. Tak zaś przy nim statecznie fortuna stała; że lubo się tak wiele razy w ręcz z Szwedami scinał, żadnej jednak nie przegrał kampanji, i przycisnął do tego Karola Szwedzkiego Króla, że o pokój prosić musiał.

Gdy się tak od Inflantskiej wojny tryumfalnie uspokoił, na Moskwę siłę swoją obrócił: którą od Smoleńska spędziwszy, w kilka potem miesięcy pod Mozajskiem wielką ich klęską poraził. Polakom na stolicy Moskiewskiej oblężonym żywności dodał. Władysława IV. na ten czas Królewicza do Moskwy prowadząc i odprowadzając do ojczyzny, przytarłszy rogów nieprzyjacielowi; Siewierskie księstwo i Czerniechowskie Moskwie odebrał. Niewypowiedzianą zaś prędkością, błotniste rzeki, głębokie brody, zarosłe lasami drogi przebywał; pracą, skwarem, zimnem, głodem niezwyknięty. Więcej trudu zażył w kojeniu związanych na zgubę ojczyzny synów: których gdy ani perswazyą, ani prośbą od zawziętej imprezy powściągnąć nie mógł; pod Glinianami przeciwko rokoszantom przy dostojenstwie Zygmunta III. stanął, i szczęśliwie. Wojsko Polskie o niedopłacony sobie żołd, nieposłuszne, powagą swoją uspokoił, z własnej fortuny swojej, dwadzieścia i dziewięć tysięcy na nich wysypawszy: które konstytucya w roku 1613. *fol.* 47. wyliczyć mu rozkazała, a przedtem w r. 1609. *fol.* 910. Czopowe mu w księstwie Litewkiem w nadgrode zasług puściła. Na ostatek gdy na owej nieszczęśliwej pod Cecorą kampanji, Stanisław Żółkiewski hetman wielki koronny i kanclerz poległ, a Stanisław Koniecpolski polny hetman w niewolę się Turecką dostał: Osman Car Turecki tem szczęściem uwiedziony, spodziewając się, że całą Polskę w tym razie snadno pod jarzmo swoje podbije; ze trzech części świata na zgubę naszą ogromne wojsko wyprowadził, i do granic Polskich zbliżył: Zygmunt III. Król Polski, nie widząc komuby bezpieczniejszej fortunę tej ojczyzny mógł powierzyć nad Chodkiewicza, przez uchwałę sejmową hetmanem go na tę expedycyą tak koronnym jako i Litewskim ogłosił: przydawszy mu niektórych tak do rady, jako i do boju komissarzów. Syna nawet swego Władysława z nim posłał i na jego opiekę spuścił, żeby się był pod tak doświadczonym w różnych okazjach wodzem, w rycerskich dziełach polerował. Szedł Jan Karol przeciwko nieprzeliczonemu gminowi (bo samych Tatarów na siedmkroć sto tysięcy rachowano) nieuleknionem sercem. Wszystkiego wojska naszego komput był czterdzieści i trzy tysiące, Lissowczyków siedm tysięcy, Kozaków trzydzieści tysięcy; z którymi pod Chocimem obóz cały uszykował. Zastał go już gotowego Osman: ale i kilką utarczkami doznał z swoją szkodą, że na Polskiego Herkulesa trafił. Zyczyłci sobie wprawdzie Chodkiewicz generalną batalią sił swoich z Tyranem sprobować, i już był całe wojsko do boju uszykował, ale deszcz nagły, niespodziewaną powodzią wszystkich z pola do obozu spędził:

luboć i Zygmunt III. zakazał był wstępny bojem bić się Chodkiewiczowi; pókiiby sam w osobie swojej i z całym popolitem ruszeniem z nim się nie złączył. Tym czasem Jan Karol pracami i trudami wojennemi zwątlony, tamże pod Chocimem, na zaciejszy do nieba tryumf przeniósł się w roku 1621. dnia 24. Września.

Był to mąż wieków pamięci godny, w rozstawianiu straży nieporównany, w rozsyłaniu szpiegów nie zmordowany, w szykowaniu wojska nad inszych biegły, albo jako o nim mówi *Adol. Brachel histor. Longo armorum usu, et multis praeclare partis victoriis probatus Dux, non manu magis, quam consilio promptus, disciplinae vero militaris severissimus exactor. lib. 1. anno 1620.* W historyach i geometryi dobrze przepolerowany, w koniach i orężach jako najlepszych kochający się. Twarz jego jakąś powagą i wspaniałością tchnęła, nos Orli, wypogodzone czoło, wszystka ciała symetria, do wielkich urodzona akcyi. Z natury do cholery był skłonny; dla czego w szkołach jeszcze uczącemu się Karolowi, Ks. Lesiewski Soc. Jesu professor jego, w takich impetach, czyż kazał zasłaniać. Przecięż potem nie marsowatą posturą, ale Pańską dobroczynnością chciał certować z każdym; i lubo na przewinionych żołnierzy zdał się być przyostrzejszy, ztemwszystkiem po satysfakcyi od nich ukrzywdzonym zaszej, karę śmierci chętnie na lżejszą inną zamienił. Na innych zaś szczerdrze hojny, dla tego podupadłych, albo poranionych z wojska swego, to pieniądźmi, to żywnością opatrując, wodzem miłości zasłużył być nazwany. W fortyfikowaniu fortec kosztu nie żałował, znać to było po wałach i belluardach w Bychowie od niego reformowanych, znać po Lachowickim zamku osobliwszą sztuką, działami, ammunicją i potęgą od niego ubrojonym. Osman Cesarz powróciwszy od Chocimia z swoją konfuzyą, obraz Chodkiewicza w pokojach Cesarskich zawiesić kazał, poważając sobie męztwo jego, że pod którego potencją ziemia drżała, ten się jej przezacny mąż nie przeląkł. Dla tego zwykł był mawiać, gdy mu o wielkiej liczbie nieprzyjaciela znać dawano: *Hic hostem mihi computabit ensis*: coś podobnego znajdziesz Isajae 65. *Numerabo vos in gladio.* Ale największego podziwienia w takim Panu, i przy takim szczęściu cnota jego i pobożność godna; kiedy co Sobota do spowiedzi i komunji Ś. przystępował, mszy Ś. codziennie słuchał, i od niej choć mu też znać dawano, że tuż nieprzyjaciela dogania, oderwać się nigdy nie dał. Przed każdą batalią noc na modlitwie prawie całą przepędził, na gołej ziemi przy łóżku się porzuciwszy sypiał, w dzień zaś batalji nic nie jedząc ani pijąc, wpadłszy do namiotu, czy to kańczukiem,

czy paskami od szable, czy ostrym cierniem okrutnie aż do krwi ciało swoje krajał. Swywolne niewiasty jeźeliby się jakie w obozie znalazły, surowym dekretem rugować albo w Dniestrze topić rozkazał. Do Najśw. Matki szczególnie nabożny: której pieśni *Bogarodzica Dziewica* i tym podobne już do okazji idąc z całym wojskiem nabożnie śpiewał. Szczodrobliwość na Boga pamiętna, bo najprzód w Kretyndze OO. Bernardynów, w Bychowie kanoników regularnych, w Krosach na Zmudzi w roku 1614. kollegium Soc. Jesu wspaniale i dostatnie ufundował. Kościoły w Szklowie, Derpie, Myszy, Rydze Ś. Jakóba jego szkatułą powstały. Do drugich zaś jako Ś. Michała w Nieświeżu, Ś. Kazimierza w Wilnie siła Pańską munificencją dopomógł. Do Rzymu nawet i Loretu bogate posłał upominki: inszym przybytkom Boskim wiele kielichów, aparatów i ozdoby z jego ręki przybyło. Jałmużny wielkie czynił, tak, że inszy worek z pieniędzmi dla nich za nim, inszy za żoną, inszy za synem noszono. Zadnemi nie skorumpowany podarunkami, dla tego gdy kto do niego z niemi przyszedł, i on i pokojowy który puścił, surowo zgromieni.

Tradycya do naszego wieku podana, racją bezpotomnego wtórego małżeństwa tę głosi: że gdy rozkaz królewski i rzeczypospolitej oddający mu komendę wojsk na Chocimską expedycją zaszedł, nieodwłocznie w sam dzień ślubu, pożegnawszy nienaruszoną w Panieństwie oblubienicę; ruszył pod Chocim: gdzie jako się wyżej mówiło, siebie samego i wojsk Tureckich zwycięzca umarł. *Legite Poster!*

Pisali o nim *Starowski in Bellat. Sarmat. Tenże in Obitu Sigism. III. Jabób Sobieski in Commen. Belli Chotim. fol. 39. i w Mowie swojej na jego pogrzebie. Życie Anny Alojzy Chodkiewiczowy żony jego.* (Która gdy bunt Kozackie górę brały, ciało jego do Krakowa z Ostroga przeniósłszy, tam go do czasu złożyła, aleć już temi czasy gdy to piszę, w Ostrogu razem i z nią pochowany.) *Bierkowskiego Kazanie na jego pogrzebie i Stefanides. Annuae Societ. impressae an. 1604. Laurus Boceri. Junczyński in MS.*

Jerzy kasztelan Trocki. Jam go wprawdzie między kasztelanami Trockimi opuścił, ileżem się nigdzie roku doczytać nie mógł, którego na tem krześle siedział. Genealogia domu tego o dwóch żonach jego pisze: z pierwszej Hornostajowny, syna mu przypisała Jana kasztelana Wileńskiego i marszałka, o którym wyżej mówiłem: z drugiej Zofji Olelkowiczowny księżny Słuckiej, to jego potomstwo rachuje: Jerzego starostę Zmudzkiego, i Hieronima kasztelana Wileńskiego, o których zaraz niżej piszę: i dwie córki, z tych jedna księżna Hołowczyńska, druga księżna Sanguszkowa.

Tegoż Jerzego też genealogia synem chce mieć Alexandra wojewody Nowogrodzkiego, jakoż z komputu lat wielkie do tego podobieństwo: a zatem czterech synów tego Alexandra, trzeba by liczyć.

Jerzy starosta Zmudzki, a przedtem krajczy Litewski, z którym tytułem w roku 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, syn kasztelana Trockiego umarł w roku 1595. Z Zofji córki Mikołaja Radziwiłła księżęcia na Bierżach i Dubinkach wojewody Nowogrodzkiego, żadnego potomstwa nie zostawiwszy, w Brzostowicy pochowany, który kościół bogatym aparatem i Pańską hojnością ubogacił. Godziny kapłańskie prawie codziem mówił; wszystkim miły, ale najbardziej Bogu. *Brant Kazanie pogrzeb. Genealogia Radziwiłłów. Parentalia Sodalit. Okol. t. 3.* mówi o Konstancyi Chodkiewicz, że był rodzony brat tego Jerzego, i że umarł także *sterilis*.

Hieronim kasztelan Wileński, starosta Brzeski, brat Jerzego starosty Zmudzkiego. Jego szczodroblivość na OO. Bernardynów Wileńskich pamiętna, kiedy placu poblizszego klasztorowi ich z pałacem swoim i ogrodem wiecznymi czasy ustąpił: do tego organami bardzo pięknymi kościół ich przyozdobił, jako świadczy *Vadingus in Annal. Min. T. 6. 1468. num. 24.* z tego autora i jam go też między kasztelanami Wileńskimi pod tym rokiem położył, ale gdy *Vadingus* przydaje że był z księżny Słuckiej urodzony, dla tego o tym się to rozumieć powinno. Wspomina go konstytucya w roku 1607. kiedy go deputowała do zapłaty wojsku Inflantskiemu *Constitut. fol. 878.* i 1616. *fol. 47.* kiedy go uprosiła do rozgraniczenia województwa Podlaskiego od Litwy. Wspomina także *Historia Colleg. Bresten. S. J.* kiedy łaski jego na siebie, wiecznej przed Bogiem zapisała pamięci. Jego z Anny Tarłowny zda mi się wojewodzanki Lubelskiej cztery córki: Konstancya zakonnica, Elżbieta z Sapięą starostą Orszańskim, Barbara z Kopciem Bazylim kasztelanem Nowogrodzkim, czwarta z Ferncemberkiem zaślubione. Synów zaś dwóch spłodził: Jana Hieronima podstolego Litewskiego, ten z Krystyną Pawła Sapięy podkanclerzego Litewskiego córką żył bezpotomnie: i Krzysztofa. *Historia Cudów B. Stanisława Kostki. Wituński wiecznej woni Róża.*

Krzysztof wojewoda Wileński, Krewski Wiszniewski Bieliński starosta, marszałek trybunału Litewskiego w roku 1643. a pierwej chorąży Litewski, dalej koniuszy koronny, potem kasztelan Trocki, wkrótce kasztelan Wileński, na koniec i wojewoda. Z sejmu 1611. komissarz do traktatów z Moskwą *Constitut. fol. 2.* i 1641. do Królewca strony portu

tamtecznego *Constit. fol. 17*. Stryjeczny brat Jana Karola, i jego jak wszystkich batalji, tak i chwały tryumfalnej nierozdzielny towarzysz. Z nim przeciwko Rokoszanom za Zygmunta III. stanął pod Glinianami: przeciwko Szwedom w Inflanciech, kędy przy dobywaniu Parnawy, pierwszy na mury skoczył, i drugich swoim przykładem pociągnął: przeciwko Moskwie w Siewierzu; przeciwko Osmanowi i Turkom w Wołoszech, wszędzie wielkie męztwa i odwagi swojej zalecenie zostawiwszy. W sądach nieskorrumpowany, dla tego za jego w trybunale łaski, gdy herezya o swoje excessa popelnione pozwana, na obronę swoją, tylko kalumnie na katolików i akademią Wileńską, i złoto nie racye po sobie kładła; jego surowym dekretem przytłumiona upadła. Na Boga i jego domy, Pańskiej fantazyi: w Nowogrodku Litewskim kiedyś książąt Koryatowiczów stolicy, zakonowi Kaznodziejskiemu, szczerze z fundamentów kościoł wystawił, grunt na klasztor darował i budynek i innemi łaskami opatrzył. *Okolski in Russia Florida fol. 134*. Za jego staraniem zakonne Panny S. Benedykta do Mińska wprowadzone. Kościołowi naszemu przy collegium Wileńskim, wszystek aparat dość bogaty darował *Gratiae Seculares*. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Elżbietą Ryszczanką, drugi raz z księżną Zofią Horską. Potomstwo jego synów trzech.

Alexander Krzysztof biskup Inflantski: z tym tytułem podpisał w roku 1669. manifestacją duchowieństwa. To średni syn Krzysztofa wojewody Wileńskiego, umarł w r. 1676.

Jan Kazimierz pierwszy syn Krzysztofa, najprzód koniusz Litewski, potem kasztelan Wileński, z Zofji Pacowny kasztelanki Wileńskiej, syn jego Michał młodo umarł: córki zaś, Teresa z Janem Bonawenturą Krasińskim wojewodą Płockim zmówiona, żyli z sobą bezpotomnie. Anna z Mniszchem wojewodą Wołyńskim w kontrakty małżeńskie weszła. *Genealogia Chodkiewiczów*.

Hieronim Karol starosta Mozyrski, trzeci syn Krzysztofa, poseł na sejm w roku 1642. a z niego komissarz do zapłaty piechocie Smoleńskiej *Constit. fol. 23*. Wziął był *in Sociam vitae* Izabellę Ladzka starościankę Zmudzka, z której córka Joanna wydana za Jędrzeja Sapiehę starostę Czerwonogrodzkiego zesła bezpotomnie. Syn zaś z tejsze Ladzkiej Jerzy Karol obożny Litewski, starosta Błudeński, mąż rycerski pod Chocimem Zorawnem, Kamieńcem odwagą swoją wślawiony z Maryanny Naruszewiczowny podkanclerzanki Litewskiej splotzoną córkę Joannę, skolligował z Zarankiem Horbowskiem starostą Zmudzkiem: syna zaś z tejsze Jana Karola starostę

Bludeńskiego z Cecylią Sapieżanką wojewodzanką Trocką, z której krom Kazimierza w dzieciństwie zmarłego, ostatnia się tych czasów tego walecznego domu iskierka została, Adam Tadeusz starosta Bludeński.

Ostatnia ta iskierka domu Chodkiewiczów Adam Tadeusz na którym tu *Niesiecki* kończy w dalszym czasie został wojewodą Brzeskim, a wszedłszy w kontrakty małżeńskie z *Czapską* (Rozalią) wojewodzanką Pomorską z nią spłodził syna jedynaka Jana Chodkiewicza potem starostę Zmudzkiego, ten z *Rzewuskiej* wojewodzanki Krakowskiej ma potomstwo. — Po śmierci Jana Sapiehy kanclerza Wielkiego Litew. od którego rodzonej siostry ojciec pochodził, wielką ten starosta Zmudzki objął sukcesyją, mianowicie na Ukrainie miasto *Czarnobyl* z przyległościami. Umarł roku 1792. — *Przypisy Krasickiego*.

Jan Mikołaj Xawery hrabia Chodkiewicz starosta Zmudzki, generał lieutenant wojsk Rossyjskich, kawaler orderów Polskich, syn Adama wojewody Brzeskiego Litewskiego i Rozalji Czapskiej wojewodzanki Pomorskiej. Mąż ten z krwi tak sławnego w ojezynie imienia pochodzący, idąc w ślady wielkich przodków swoich, z młodego wieku swego, w cnoty, talenta, i wiadomości obowiązków prawdziwego obywatela sposobił się, na różnych potem publicznych funkcjach będąc, i dopełniając gorliwie usług dla swej ojezyny, z wielkim żalem wszystkich, w średnim wieku życia swego 43. zszedł z tego świata 1781. roku 26. Lutego. Zostawił po sobie potomstwo z godną małżonką swoją Ludwiką *Rzewuską* kasztelaną Krakowską spłodzonych dwóch synów, Józefa, i Alexandra, oraz dwie córki, Rozalią księżnę Lubomierską kasztelanową Krakowską, i Elżbietę księżnę Radziwiłłową kasztelanową Wileńską. — *Heraldyka Wielądkka*.

Krasicki w przypisach dodaje jeszcze: iż w księstwie Litewskim są Chodkiewiczowie oprócz starosty Zmudzkiego żyjącego w r. 1778. i dzieci jego wyżej wzmiankowanych: Kazimierz budowniczy, — Leo mostowniczy Mściślawskiego województwa, tak są albowiem podani w kompucie Urzędników Litewskich roku 1778., ale ponieważ ostatnim z domu był starosta Zmudzki zmarły w roku 1783. i dopiero zostawione potomstwo od niego z *Rzewuskiej* dalszą procedencją kontynuuje, przeto ci tu wzmiankowani Kazimierz i Leo Chodkiewiczowie inszego muszą być herbu. —

Chodkowski herbu Sas. Piszą się z Bobina. Łukasz Chodkowski rycerz odważny, w Moskiewskiej ekspedycyi porucznikiem będąc. Ciało jego złożone w Jaworowskim Farnym kościele. Stanisław z województwem Ruskiem podpisał elekcją Władysława IV.

Stanisław Chodkowski w roku 1700. pod *Olkinikami* na zjeździe walnym województw, ziem i powiatów podpisał się z województwa Wileńskiego. Stanisław Chodkowski komornik ziemski Stężycki w roku 1792. żyjący. — *Heraldyka Wielądkka*.

Chodorkowski herbu Ostoja, ci w księstwie Litewskim kwitną: bo Łukasz Jana Kazimierza, drugi tegoż imienia Chodorkowski Jana III. z Nowogrodzkiego wojewódz-

two podpisali elekeye. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Ks. Kojatowicz in MS.* pisze że przodek domu tego Rahodoszczanin przezwany, z ziemi Radomskiej wyniósłszy się osiadł był w Siewierszczyźnie, a gdy kraj Siewierski odpadł od Litwy do Moskwy, dwaj rodzeni tego domu do Króla się udali, Król jednemu z nich dał w Nowogrodzkim województwie Chodorkowice, drugiemu Unichowki. Od tych majątności, urosły nazwiska Chodorkowskich i Unichowskich. Andrzej Chodorkowski odważny rycerz i dworzanin królewski, Stefanowi Królowi poczet dworzański dwunastu usarów pod Połock stawiał. Łukasz służył na Ukrainie z Bałabanem w potrzebie pod Sniatyniem, gdzie Kantymirowi głowę uciąto, postrzał odniósł. Pod Smoleńskiem w głowę i rękę był ranny. Pod Łojowem w pól postrzelony, tak długo na sobie i na swoich impet Kozacki wstrzymał, aż insze chorągwie do sprawy przyszły.

Chodorowski herbu Korczak. W województwie Ruskim starożytna familia. Najdawniejszego *Paprocki* doczytał się Dymitra z Chodorowa łowczego Lwowskiego w r. 1436. jam drugiego Dymitra czytał 1489. na liście Kazimierza Króla danym miastu Lwowskiemu. Hektora Chodorowskiego kładzie tu *Okolski* który w roku 1462. z Krzyżakami mężnie się bijąc, na placu poległ: przywodzi po sobie *Bielskiego kartę* 426. ale ten autor wyraźnie przydaje, że ten Hektor był z domu Brogów, to jest herbu Leszczyc, z tego tedy autora wnosząc, że muszą być inni Chodorowscy Leszczycowie. Za *Paproc.* czasów było trzech braci rodzonych. Pierwszy Szczęśny: od tego się zostało trzech synów, to jest Mikołaj chorągży Halicki: a bodaj nie jego córki były Helena z Chodorostawu Stanisława Dobraczyńskiego, i Zofia Jana Podolskiego kasztelana Raciążkiego, Ciechanowskiego i Dobrzyńskiego starosty małżonki, które w r. 1626. brały sukcesyą po Janie Węglińskim wuju swoim. *Acta Castr. Leop.* Synowie zaś Kasper: żona jego Anna Sulimianka. Felicyan: ten spłodził syna Pawła i córkę Apollonią Jana Ostrowskiego herbu Gryf starosty Mościckiego małżonkę. Drugi Szymon: który z Bodzanowskiej miał synów trzech: Krzysztofa, (od którego z Sienińskiej kasztelanki Halickiej syn Szymon, tego zaś Franciszek i córek trzy: z tych jedna dostała się Gabryelowi Biereckiemu pisarzowi Przemyskiemu: druga Stanisławowi Gizickiemu, trzecia Barbara Janowi Humnickiemu.) Jana: temu Babska powiła syna Stefana sędziego Belzkiego, i córkę Wołodyjowską. Marcina: tego z Olizarowny stolnikowny Wołyńskiej zostało potomstwo. Trzeci Jan: i ten z Pretwiczową szczęśliwy w potomstwie. *Orichov. in Quin-*

cunce męztwo sławi któregoś z nich u Obertyna. Jan Chodorowski Soc. Jesu tegoż domu, lubo braci rodzonych ludzi zacnych miał, jednego kanonikiem Gnieźnieńskim, drugiego sędzią ziemskim Podolskim, przecież niezwyczęzoną pokorą i pracą prawie apostołski operaryusz leżących w gnoju obchodził, szpitale nawiedzał, katusze zbiegał, żeby był z wzgardzonych od świata miejsce, niebu bogaty profit czynił. W Poznańskim Ś. Łazarza szpitalu, zwrzodowaciały leżał, któremu dla nieznośnego fetoru, bo ciało na nim gnilo, żader się niechciał podjąć służyć. Podjął się go Ks. Jan, a z dziwną miłością i cierpliwością ochotną, cokolwiek tylko mogło być do wygody chorego wszystko opatrywał, wrzody obmywał, rany obwiązywał, karmił, dźwigał. Umierał mieszczanin pewny; przywołać do siebie kazał pisarza Miejskiego i świadków, do zakończenia testamentu swego. Przyszli; w tym chory straszliwym głosem zawołał: Pisz! Duszę moję zapisuję dyabłu, żonę i syna dyabłu, kamienicę, fortunę i wszystko moje piekłu. Włosy wstawały na głowie wszystkim, gdy to mówił. Zawołany do niego Ks. Jan, gdy do izby wchodzi, krzyczeń chory począł: wypchnijcie tego ztąd księdza, już mi nie po nim, bom spadł z nadziei zbawienia. Ostrzej mu się z razu stawił pobożny kapłan, i przyszedłszy bliżej rzecze: umilknij bestyo nie dufająca Bogu! atoli łagodną potem perswazyą przekładając nieskończonej wagi zasługi Chrystusowe, nieprzeczerpane i największym grzesznikom miłosierdzie Boskie, tyle w nim sprawił; że pierwszy testament skassował, inszy Chrześcijański napisał, sakramentami duszę oczyścił, i jako na Chrześcijanina należy w dobrej dyspozycyi życia tego dokonał. Pogrzeb nadchodził wkrótce, na który wielkim tumultem zbiegało się co żywo: gruchnęła albowiem po całym mieście bezbożna pierwsza jego rezolucya: że ją potem rewokował, jedni nie wiedzieli, drudzy nie wierzyli: rozumieli tedy, że według woli jego upominając się prawa swego do niego, i brać jako swego piekło miało. Na wniesieniu do kościoła ciała umarłego, wszedł na ambonę ksiądz Jan, tam upewniwszy ludzi, o nawróceniu do Boga tego grzesznika skassowaniu biesowskiej darowizny, wszystkich do większej w Bogu ufności gorącym kazaniem zachęcił. *MS. de stultis Sociis propter Deum.* Na ostatek służąc zapowietrzonym w Gdańsku w roku 1653. sam zarażony tymże jadem po koronę swych zasług poszedł. *P. Nadasi.* Krzysztof Chodorowski podkomorzy Lwowski złączył się dożywotnie z Katarzyną Jabłonowską miecznikówną koronną, córkę z niej jedynaczkę zostawił Annę, która *primo voto* żyła z Konstantym książęciem Wiśniowieckim wojewodą Bełzkim, *secundo*

z Janem Karolem Dulskim książęciem marszałkiem Litewskim, kościołowi katedralnemu Lwowskiemu, wiele bogatej ozdoby przyczyniła. Alexander dziedzic na Chodorostawie, Malezycach i Zurawnie, najprzód stolnik, potem podkomorzy Lwowski, fundował drugi kurs filozofji w szkołach naszych Lwowskich. Umarł w roku 1694. a że żadnego syna nie zostawił, krom córek trzech, dla tego na nim dom ten zdawna w tej ojezynie krzewiący się zszedł. Miał zaś za sobą Urszulę Stępkowską pozostałą wdowę po Bieganowskim staroście Mostowskim: z której Anna z Franciszkiem Cetnerem wojewodą Smoleńskim: Katarzyna najprzód z Stamirowskim podstolim Halickim, potem z Piotrem Potockim herbu Pilawa wojewodą Czarniechowskim, na kościoły i ubogie sieroty dobroczynna. Magdalena z Leszczyńskim Ignacym herbu Wieniawa kasztelanem Lwowskim, której za znaczną summę sobie zapisaną kollegium nasze Stanisławowskie pamiętne przed Bogiem dzięki płacić będzie; zmówione.

Adam Chodorowski w 1700. roku na zjeździe walnym pod *Olknikami* pisał się z województwa Mińskiego. — *Heral. Wielądk.*

W roku 1436. Dymitr Chodorowski (o którym najpierwszym Paprocki wspomina) stolnik Lwowski podpisał pokój Brzeski. *Cod. Dipl. V. IV. fol. 133.* — Konstytucją sejmu w roku 1658. za znaczne na wojnach zasługi, nadane, są Urodzonemu Chodorowskiemu służb sześć w województwie Wileńskim i powiecie Oszmiańskim, na których przedtem były dwie wioski *Litwiany* i *Nidziany*. *Vol. IV. fol. 537.* — Z wymienionej wyżej Anny Chodorowskiej zmówionej z Cetnerem wojewodą Smoleńskim została córka jedna fundatorka sakramentek Lwowskich dotąd jeszcze w tym zakonie żyjąca. — *Przypisy Krasickiego.*

Chodowski herbu Budzisz albo Paparona, w województwie Łęczyckiem. Paweł Chodowski z Anny Szczawińskiej cześnikowny Łęczyckiej, dziedziczki na Ozorkowie, miał syna Jana. Wojciecha zaś małżonka Ewa Krasieńska stolnikowna Sochaczewska. Stanisław na Chodowie pod Kłodawą w r. 1560. kwitnął. *Nieszporkow. Odrobiny Stołu f. 130.*

Chodowski herbu Sulima. W Dobrzyńskiej ziemi z Służewskich poszli. Z tych Grzegorz: którego córka Dorota, Macieja Chocieńskiego małżonka, pewną fundacją zapisała na msze do kościoła Sierpskiego w roku 1645. *Lucas Paprocki Łaski Cudowne fol. 24.*

Chodyński herbu Rawicz, o tych pisze *Kuropatnicki w części III. fol. 16.* *Wielądek* zaś w heraldyce twierdzi że są w Wielkiej Polsce, z tych: Andrzej Chodyński urodzony w województwie Poznańskim, przeniósł się na Podole, gdzie ożenił się z Konstancją *Pawłowiczówną*, co zaświadcza metryka ślubna w Pryłowcach pod Zbarażem, z tą spłodził synów czterech: 1. Wulfgang który obrał sobie stan duchowny, i został zakon-

nikiem Ś. Franciszka Bernardynów. 2. Józef małoletny umarł. 3. Franciszek Chodyński ten od młodego wieku udał się w służbę wojskową, był w brygadzie Dzierzka, potem Wielohorskiego, z tej przeniósł się do Mokronowskiego, gdzie przez stopnie zasług dystyngując się w różnych potyczkach, będąc chorążym, awansował na porucznika, i w czasie ataku pod Warszawą, gdy męztwa swego i odwagi dawał dowód, od kuli armatniej nogę utracił, i z tej rany umarł, o czem gazeta Warszawska pisała 1794. pod Nrem 40. i 41. Tenże Franciszek miał za sobą Katarzynę *Janczewską* herbu *Trzaska*, z którą spłodził synów dwóch: Tytusa i Ignacego. 4. Syn Andrzeja Chodyńskiego z *Pawłowiczowej* urodzony, Stanisław Kostka Chodyński i ten w czasie wojny Austriackiej, był zaciągnięty za towarzysza narodowej kawalerji Galicyjskiej pod generałem Odonellim, potem abszytowany się, był w wojsku Polskiem, w brygadzie Hadziewiczza, i znowu w brygadzie Deniska, i w kilku akcyach z nieprzyjacielem okazał dowód odwagi swojej, lubo był kilka razy rannym. Nareszcie dostał się do Krasno-Rossyi. Tychże siostr rodzonych trzy, jedna za *Langiertem*, druga za *Karpińskim*. Trzecia za *Ehrenkreitz* z Kurlandyi rodem. —

Chodyowski. *Okolski tom. 1. fol. 446.* wspomina że Chodyowska była za Grzegorzem Wołodyjowskim.

Chodzicki herbu *Kościeszka*. W Kaliskiem województwie. Chodzickiego Wojciecha wspomina Paprocki w Gniazdzie i o herbach, kędy przydaje, że był takiej siły w głowie, że gdy głową uderzył, by też w najmocniejsze wrota, padać się musiały; w Szyszak uzbrojony mąż nigdy nie wytrzymał, gdy taż głową zamach uczynił Chodzicki.

Chodzicki. Jędrzej Chodzicki do prerogatyw szlachectwa przypuszczony na ostatnim sejmie Grodzieńskim w roku 1726.

Chodźko. O tym domie przez niewiadomość *Paprocki*, *Okolski* i *Niesiecki* nie piszą. *Kuropatnicki* w paragrafie drugim o familiach rodowitej szlachty Polskiej i W. Ks. Litewskiego w rzędzie nazwisk domów umieszcza, jakiegoby byli herbu niewyraża. *Wielądek zaś w heraldyce* pisze jako czytał o tym zacnym domie w roku 1764. dnia 28. Kwietnia na akcyi konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie, iż się Józef Borejko Chodźko sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego, i Szymon Borejko Chodźko podpisali. Toż w tymże czasie żyjący Michał skarbnik i sędzia grodzki Oszmiański, Kazimierz łowczy Oszmiański: Tadeusz mostowniczy Oszmiański, oraz z tegoż powiatu N. Chodźko w roku 1793. na sejm extra ordynaryjny w Grodnie odprawujący się poseł, i z tegoż sejm u prowincyi W. Ks. Litewskiego obrany sędzia sejmowy. —

Krasicki w przypisach także wszystkich tych wymienia. —

Chojecki herbu *Korab*, w ziemi Warszawskiej o nich piszą nasi genealogistowie, z której Jan Samuel Chojecki podpisał elekcyą Jana III. Króla. Wawrzeniec z Liwską. Franciszek, Hieronim, i Jakób z Czerską Augusta II. Jędrzej

z Nurską. Paprocki wspomina, Macieja skarbnika Liwskiego, Wielkiego na Moskwę wojownika. Adam Jurkowiec Chojecki w roku 1648.

Chojecki herbu Lubicz, w Mazowieckiem województwie, i na Dobrzyńskiej rozkrzewieni. Są i na Podlasiu. Jan Chojecki ziemianin Podlaski w roku 1575. z zjazdu Parczowskiego podpisał list o grodzie Parczowskim. Stefan z Pińskim podpisał elekcyą Władysława IV. Tomasz sędzia grodzki Krasnostawski w r. 1674. *Manifest Ordynac. Zamojsk.* Jakób miał za sobą Pudencyannę Trzebieńską. Piszą się z Chojewa na Podlasiu w powiecie Brańskim: Kłosieńscy od nich swój początek wzięli. Jan Kanty Chojecki Soc. Jesu po filozoficznej w Kaliszu katedrze, potem Krzemienieckiem godnie rządził kollegium.

Tegoż herbu *Lubicz* dom Chojeckich, który teraz w Galicyi i Lodomeryi posiada possessye dziedziczne, jako z dawna mieli gniazdo swojej familji, na dobrach *Choi*, dowodzą tranzakcyę liczną, w aktach grodzkich Łukowskich znajdujące się. Z tych Andrzej Chojecki, miał syna także Andrzeja, od którego pochodzi Jan, mający za sobą Reginę *Oknińską*, Maxymiliana Okińskiego komornika ziemskiego Łukowskiego córkę, spłodził Szymona, który z Teresą *Rudzińską*, Józefa Rudzińskiego podczaszego Łukowskiego, i Kunegundy *Rozwadowskiej* córką, miał syna Kazimierza marszałka królestw Galicyi i Lodomeryi, orderu Ś. Stanisława kawalera, ten z Katarzyną *Rzymowską* Jana Rzymowskiego stolnika Owruckiego, i Zofji *Makowskiej* córką, zostawił po sobie syna Stanisława na *Choi* i *Rzqrzewie* Chojeckiego łowczego ziemi Łukowskiej, teraz żyjącego. —

Józef Chojecki miecznik ziemi Łukowskiej poseł Lubelski jako delegowany podpisał *Pacta Conventa* Stanisława Augusta Króla. Wojciech na *Choi* i *Rzqrzewie* oraz Stanisław miecznikowicz Łukowski, a syn Józefa pisał się na też elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Lubelskiego. Ignacy łowczy Owrucki. Kazimierz szambelan J. K. Mei, kawaler orderu Ś. Stanisława niewiem czy tenże sam chorąży Żytomierski 1763 r. Hilary Chojecki sędzia ziemski Kijowski kawaler orderu Ś. Stanisława. Jan Nepomucen Chojecki wojski Kijowski. Ignacy łowczy, Xawery burgrabia Kijowski. Jest także dom Chojeckich w księstwie Litewskiem, lecz niewiem do którego herbu należą, czyli *Korab* czyli *Lubicz*. Z tych czytałem podpisanego na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1764. roku 28. Kwietnia w Wilnie. Kazimierza Chojeckiego i Mikołaja rotmistrza powiatu Oszmiańskiego oraz Antoniego Dominika, i Tomasa Chojeckich. Także w roku 1700. Jerzy Chojecki na zjeździe walnym pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heraldyka Wielądka*. Temi czasy żyje Chojecki podwojewodzy Kijowski, zasłużony ojczyźnie przez częste na sądy graniczne z Moskwą i Tatarami delegacye. — W roku 1778. Jan Chojecki podczaszy Liwski. — Kazimierz chorąży Kijowski. — Hilary skarbnik Kijowski. — Roku 1778. Hilary chorąży Kijowski. — W wojewódz-

twie Lubelskiem w roku 1778. Kazimierz Chojecki wojski Łukowski. — W Przemyskiem Chojecki dziedzic na *Drohojowie* ma córkę za Drohojowskim sędzią Przemyskim i synów dwóch. — *Przypisy Krasickiego.*

Chojeński herbu Abdank. W Poznańskim i Kaliskiem województwach, z familji Konarskich Skarbków dzielnicę wzięli. Jan Chojeński, z sekretarza koronnego i archidyakona Krakowskiego (z temi tytułami, jest list jego do synodu Piotrkowskiego prowincyalnego za Jana Łaskiego złożonego przydany, który on i prawa na nim nowo postanowione dobrym porządkiem ułożył) biskup Przemyski, dalej Płocki, na koniec Krakowski i kanclerz koronny. Według Kromera zdania *lib. 5. Vir clarissimus, admirabili ingenio, excelso animo, maximo consilio, eruditione et jurisperitia non vulgari, rara celeritate in rebus agendis praeditus, in victu cultuque corporis elegans et moderatus, temporis parcissimus, constantia vero, integritate et liberalitate, in defendenda justitia, et injustitia oppugnanda singularis.* Zygmuntowi I. tak był do serca przypadł, że mu zazdrość pokątnie szepcąc to zarzucała, iż go Zygmunt więcej niżeli syna własnego kochał. Umarł nie spełna rok na Krakowskiej katedrze siedząc w r. 1538. Od brata jego zostało się dwóch synów: Hieronim kanonik Krakowski i Poznański, podpisał unię Podlasia z koroną 1569. *Constit. fol. 154.* i Piotr który na dworze Rudolfa Cesarza młodsze lata przepolerowawszy, dalsze na wojennych expedyacjach przepędził. Ja czytam w konstytucjach 1613. Piotra kasztelana Santockiego, kędy go ojezyzna komissarzem deputowała do lustracyi ceł Wielkopolskich *fol. 8.* miał mieć za sobą Helenę Sokołowską chorążankę Wiską. Chojeński u Władysława Dominika księcia Zasławskiego, pułkownik pod Starczem przeciwko Kozakom. Franciszka Chojeńskiego córka Zofia, Stanisława Mięszkowskiego w roku 1690. małżonka. Chojeńskiego z Maryanny Szoldrskiej kasztelanki Biechowskiej, siostry dzisiejszego wojewody Kaliskiego, córka Wiktorya, Gajewskiego starosty Kościańskiego małżonka. *Poesis P. Słowicki.*

Pochwałami Chojeńskiego biskupa Krakowskiego zagęścili historycy księgi swoje. Sławna jego emulacya z Gamratem o pieczęć i afront który w tej mierze publicznie w senacie Gamratowi był wyrządzony, od samego Zygmunta starego. — O śmierci Chojeńskiego w Piotrkowie *Tydeman Gize* tak pisze do Dantyszka biskupa Warmińskiego: — „*Ecce hac ipsa hora scribitur mihi „Gedano Rmum Episcopum Cracoviensem, secundo feria post „Invocavit vita excessisse, ac sexta feria post Regiam Maje- „statem sanam quidem sed maerore plenam Petricoviae solvisse. „Ita Regnum illud clarissimo ac necessario viro, et nos Patrono „optimo orbatu sumus, non dubito illum magis invidia quorun-*

„*dam quam morbo aut fato peremptum. 23. Martii 1538.*“ — *Manus. Helsbergski. — Przypisy Krasickiego.*

Choński herbu Korczak. W ziemi Chełmskiej. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Franciszek z Choina dwóch synów zostawił: Rafała którego z Katarzyny Marchockiej syn Kazimierz: i Jana skarbnika Chełmskiego: ten z Anny Jastkowskiej miecznikowny Przemyślskiej dwóch synów spłodził, Remigiana skarbnika Chełmskiego w roku 1690. i Józefa. Jędrzej zda mi się brat Franciszka skarbnik Chełmski z sejmu w r. 1638. do rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich i Krasnostawskich naznaczony. *Constitut. fol. 43.* Adam w wojwództwie Lubelskiem.

CHOLEWA

H E R B.

Dwie klamry żelazne, do góry podniesione, barkami do siebie obrócone, a między nimi miecz biały otłuczony, końcem prosto na dół idzie w polu czerwonym, na hełmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie fol. 400. O herbach fol. 271. Okolski tom. 1. f. 102. Bielski f. 126. i drudzy.* Inni piszą o czterech klamrach, z których dwie prosto na górze ułożone, dwie drugie pod nimi na dole; przecięż żadnego domu nie wspominają, któryby się takim herbem pieczętował. Nasz *Ks. Petrasancta* nie ma żadnego podobnego do tych herbów, z czego poznać że się tu w Polsce urodziły. Jakoż nasi pisarze świadczą o pierwszym: że od Bolesława Śmiałego nadany cieśli niejakiemu, Cholewa nazwanemu, od którego też to imię zabrał. Gdy albowiem ten Król zaciekł się daleko za nieprzyjacielem, który nagłą inkursją złupiwszy Polskę, sowity plon uwodził, a w głębokiej puszczy, drogę mu trudniła gęstwina i zarosłe chrosty; napadł szczęściem swoim na przerzeczonego Cholewę w tymże lesie drzewo ciosącego: ten ile świadomy tego miejsca, nie tylko

że Króla z wojskiem wygodnie przeprowadził, ale też pędzemi manowcami, na koczującego pod tymże lasem nieprzyjaciela przywiódł: mało na tem, tamże gdy się wojsko nasze potykało, a najeźdnik jakiś z przeciwnej strony na Króla nacierał; on jedną kłamrą, bo inszego oręża w rękę nie było, koniowi jego nogę podciął, że szwankować musiał, drugą natarczywego żołnierza zwałił, a potem mieczem jego własnym dohywszy go, i innych siłą trupem położywszy, w nadgrodeń swoją odwagi wziął od Króla też same kłamry dwie i miecz za herb: nadto połowę lasu otrzymał w darowiznie.

Herbowni.

<i>Babecki,</i>	<i>Marszewski,</i>	<i>Tłuchowski,</i>
<i>Charszowski,</i>	<i>Moraczewski,</i>	<i>Ubysz,</i>
<i>Chudziński,</i>	<i>Obrębski,</i>	<i>Umiński,</i>
<i>Czermieński,</i>	<i>Paprocki,</i>	<i>Wielicki,</i>
<i>Daniszewski,</i>	<i>Peszeński,</i>	<i>Zakrocki,</i>
<i>Dobrosielski,</i>	<i>Rojewski,</i>	<i>Złowodzki.</i>
<i>Kamiński,</i>	<i>Sawicki,</i>	
<i>Kitnowski,</i>	<i>Stypnicki,</i>	

Duńczewski w herbarzu, przydaje do herbu tego Gazeckich.

Tegoż herbu i domu był Mateusz biskup Krakowski: luboć go niektórzy do herbu Ostoja naciągają, a to dla podobieństwa wielkiego obudwu tych herbów. Atoli *Paprocki i Starowski in Episcop. Cracovien.* wyraźnie mówią, że był z familji Cholewów, z scholastyka Stobnickiego wzięty na tę katedrę w roku 1144. za promocyą Władysława księcia. Siedział na niej lat dwadzieścia i dwa, jednak nie bardzo u historyków sławny. Umarł paraliżem naruszony w roku 1166. *Starowski, Kęcki, Paprocki.* Trzy książki pierwsze, które się znajdują w historii Polskiej Wincentego Kadłubka, że od niego naksztalt dyalogizmu, albo rozmowy z Janem arcybiskupem Gnieźnieńskim, napisane; ale od Kadłubka lepszym porządkiem ułożone świadczy komentator tegoż Kadłubka i *Nakielski in Miechovia fol. 71.* Jana Wysockieca biskupa Poznańskiego między przodkami tego domu liczy *Paprocki i Okolski,* ale ja z *Długoszem i Treterem* pod herbem Łodzia mówić o nim będę. Jan z Opatowic zakonem Kaznodziejskiego biskup Chełmski drugi: zwano go *Episcopellus,* dla wzrostu małego. Jak wielki jednak i przeznacny był ten pasterz, z tego poznać, że przed wstąpieniem na tę katedrę, sześć lat rządził u swoich konwent Krakowski, prowincyałem potem obrany w roku 1411. w Sieradzu, w rozmnożeniu chwały Boskiej, i klasztorów swego zakonu tak się

zakrzatnął; że jako Długosz świadczy, w Kościanie, Łowiczu, Śrzedzie, Horodle, Hrubieszowie, jego industryą i zabiegami konwenty stanęły OO. Dominikanów. Za spowiednika go swego przybrał sobie Jagiełło, a wkrótce do infuły Chełmskiej po śmierci Stefana pomknął. Jest cnoty jego pasterskiej od tegoż Króla zalecenie. *Venerabilis in Christo Pater Joannes Electus Chelmensis, Praedicator et Confessor noster, Fratrum Ordinis Praedicatorum Provincialis olim Poloniae, quem exigentibus ipsius meritis, et virtutibus, favore prosequimur speciali, Ecclesiam suam Chelmensem, novam foundationis nostrae plantulam, vitae exemplo, et virtutum studio aedificans, populum Schismaticum, circumquaesque se positum, ad vitam non cessat erudire; et verbo Sacrae doctrinae, velut plantam primo positam foecundissimi fontis rore irrigare.* Dla tego na jego instancją Jagiełło Król dobra Łyszczę i Siedliska do katedry Chełmskiej wiecznemi czasy przyłączył. On zaś swoją dyecezyą rozporządzając, jedne kościoły z gruntu wystawił, drugie dochodami opatrzył, inne poświęcił, jako to Kumowski, Pawłowski, Grabowiecki, Łabuński, Chłaniowski, Ostrowski, Cernieciński. Chciał nawet do swojej dyecezyi trakt cały Lubelski przyłączyć, i już mu do tego łaska królewska pomagała, i papieżki konsens zaszedł, ale się oparł temu Zbigniew Oleśnicki biskup Krakowski, jakom namienił pod biskupami Chełmskiemi. Umarł w roku 1440. dwadzieścia lat i cztery świętobliwie ten kościół rządząc. *Długosz in descrip. Monast. Nakielski in Miech. fol. 399. et 403.*

Cholewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Cholewski z ziemią Sochaczewską podpisał się na elekcyą Jana III. Króla w roku 1674.

Wielądek w heraldyce herb *Cholewa* im nadaje, pewno z podobieństwa nazwiska, gdyż żaden inny autor o tem niewspomina, i następnie dodaje iż za panowania Stanisława Augusta Fabian Cholewski syn Franciszka, wychowany od młodości na dworze brata królewskiego prymasa, sprawował urząd podstarosty, a teraz posiada urząd sędziego ziemskiego w gniazdowej ziemi swojej Sochaczewskiej, dopełnił chwalebnie z tej i innych ziem księstwa Mazowieckiego kilku poselskich na sejm funkcyi, zażywany i do innych różnych posług publicznych, wierny zawsze Królowi, i równie wdzięczny bratu jego książęciu prymasowi, za daną edukacyą i stosowne postawienie go w stanie służenia ojczyźnie. —

Chołmiński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć: bo Stefan Chołmiński dopiero w r. 1659. otrzymał na sejmie nobilitacyą. O czem konstytucyą.

Chołoniewski herbu *Korczak*. W województwie Wołyńskiem. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Chołoniewskiego Hawryła wspomina metryka Wołyńska w r. 1528. Konstytucya zaś w roku 1662. *fol.* 30. Chołoniewskiego porucznika pod znakiem wojewody Sandomierskiego, męża walecznego już zmarłego. *Okolski tom. 1. fol.* 362. namienia, że Chołojowska (podobno miał mówić Chołoniewska) była za Grochowskim Junoszą. Ja się domyślam, że ten dom od Myszków swoją linią zabrał, bo się tak podpisał Samuel Myszka Chołoniewski na elekcję Jana III. z Wołyńskiem województwem.

Adam *Myszka* Chołoniewski podkomorzy Bielski, i poseł, podpisał dyploma elekcyi Stanisława Augusta króla; wyznaczony był komissarzem do rozgraniczenia województwa Kijowskiego, z Braclawskiem, o czem świadczy konstytucya 1766. roku *fol.* 490. Franciszek Xawery Chołoniewski łowczy wielki koronny. Alojzy kasztelan Buski kawaler orderu Ś. Stanisława. Ignacy Chołoniewski starosta Kołomyśki orderu Ś. Stanisława kawaler. Andrzej kustosz Łucki, który w roku 1783. był deputatem z kapituły Łuckiej na trybunał koronny. Rafał Chołoniewski starosta Dubiecki kawaler orderu S. Stanisława w roku 1778. był posem na sejm z województwa Podolskiego. Tenże potem miecznik koronny i w radzie nieustającej konsyliarz. — N. Chołoniewska za księżciem Czetwertyńskim kasztelanem Przemyskim. — *Heraldyka Wielądka.*

Temi czasy Chołoniewski kasztelan Buski, mąż w prawie biegły z podkomorstwa Bełzkiego na stopień kasztelanji Buskiej wyniesiony, z *Rączkiej* miał potomstwo. Syn najstarszy (Ignacy) starosta Kołomyśki — córka za Grocholskim kasztelanem Braclawskim — drugi syn Andrzej kanonik Lwowski — trzeci starosta Szczurowiecki — czwarty (Rafał) starosta Dubiecki. — *Przypisy Krasickiego.*

CHOMĄTO

HERB.

O tym herbie żaden z naszych genealogistów nie pisał, tylko *MŚ. Konopatsc. de Famil. Pruss. i Panegiryk. Scholarum Piarum Collegii Szczucińsk.* Jest zaś Chomąto, w którym woły kiedyś do pługa sprzągano, do góry końcami obrócone, a na lewy bok tarczy nachylone. Okazyją tego

herbu tę zakładają. Dobrosław z Cygiembergu, widząc że pod Królem i Panem swoim w potyczce konia zabito; salwując Pańskie, a w nim całego Królestwa zdrowie, z konia swego zsiadłszy, Królowi go poddał. Sam zaś w takim razie, napadłszy na wołu w chomacie i osiadłszy go; nacierającym za Panem nieprzyjaciółom tak mężnie odpór dawał, że zdrowie królewskie z niebezpiecznego razu fortunnie wyniósł. Za co mu toż samo Chomąto w nadgrodeń odwagi jego za herb, wdzięczny Pan nadał.

Herbowni.

Cygemberg. — Krzybawski. — Wulkowski. — Zaleski.

Chomecki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Bełzkim województwie, piszą się z Chomecisk. Manifest ordynacyi Zamojskiej.

Chomętowski herbu Bończa. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; lubo Sochów pod tym herbem kładą, od których ta familia swój początek wzięła, jakoż i podziśdzień pisali się Sochami Chomętowskimi w województwie Sandomierskiem. Niektórzy do tej familji przywłaszczają Abrahama Sochę wojewodę Płockiego, który w potrzebie z Edygą zginął; w roku 1399. ale ja z autorów przytoczonych herbu mu Zagłoba przypisałem. Walenty Socha z Chomętowa Chomętowski za Augusta I. Stefana, i Zygmunta III. z Pękosławskim starostą Sandomierskim przeciwko Gdańszczanom, Moskwie, Maxymilianowi Austryakowi, Wołochom doświadczonego mężstwa: umarł koło roku 1603. z Zofji Strzeszkowskiej zostawiwszy potomstwo, z których wszyscy w obozie na usłudze ojczyzny lata swoje strawili: jeden z nich żołnierską szarżę, w zakonną zamienił wstąpiwszy do zakonu Ś. Franciszka OO. Bernardynów. *Starowski in Monumen.* z nadgrodku tego Walentego w Radomiu wystawionego. *Kochowski climact.* 1. lib. 1. wspomina jednego z nich że pod Korsunem w niewolę się był dostał. Jam *in MS.* czytał że tego Walentego, ale z Kowalskiej podkomorzanki Wieluńskiej syn był Mikołaj, który z Grochowskiej spłodził Tomasza i Franciszka Antoniego najprzód łowczego Czerskiego, potem sędziego ziemskiego Stężyckiego, ten w dobrach królewskich Brzeziny nazwanych, kościół wystawił i nadał, a żeby był tym więcej chwały Boskiej przymnożył, dwa połanki do tegoż kościoła uprosił; co approbowała konstytucya w roku 1685. *fol. 17.* z Śląskiej herbu Grzymała: córka jego Katarzyna zmówiona z Janem Stanisławem Sierakowskim, łowczym Czerskim, i sędzią grodzkim Stężyckim herbu Dołęga. Syn zaś

Józef jeszcze w r. 1702. kwitnął. Piotr Socha Chomętowski w trzynastu latach w szkołach naszych Lubelskich ucząc się w roku 1667. od zajuszonego heretyka, lubo mu najmniejszej do tego nie dał okazji skromny i niewinny młodzian, z muszkietu postrzelony, gdy konać przyszło, świętem życiem zasłużył sobie na to, że widział nawiedzającą się Najśw. Matkę Boską, którą on, ile mógł w takim terminie uszanowawszy, wszystkim w koło siebie stojącym pokazywał, i z nią z pociechą serca rozmawiał. Umarł z wielkim żalem rodziców swoich ile jednak, w kościele naszym Lubelskim pochowany. *Historia Provinciae Polonae.*

Tomasz Chomętowski cześnik Czerniechowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sandomierskiem. — Antoni Socha Chomętowski wojski i sędzia grodzki Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka.*

Chomętowski herbu Lis. W Sandomierskiem województwie. Dom starożytny pod imieniem Pieczyngów, czego dowodem jest list Zygmunta I. potem od Chomętowa Chomętowskich przezwisko sobie przywłaszczył. Familia ta prawie od wojny urodzona: każdy z nich albo życie swoje dla ojczyzny poświęcił, albo w marsowem polu przy licznych tryumfach wiek strawił. Stanisław z Chyckiej urodzony osiadł na Rusi, córkę swoją wydawszy za Jana Jacimirskiego. Marcin z Rusieckiej urodzony waleczny z Stefanem Batorym pod Gdańskiem rycerz. Alexander mężnie przeciw Moskwie stawając na placu poległ. Marcin z Święcieckiej urodzony brat stryjeczny pierwszego, podkomorzy Braclawski, z chorągwią swoją kroku nieustępując nieprzyjacielowi, oraz z kilką synowcami swemi pod Sasowym rogiem w Wołoszech zginął. Siostry jego, jedna z Janem: Mietelskim żyła, druga zakonnica w Busku. Zostawił jednak chwały swojej successorsa syna Stefana. Ten będąc sędzią wojskowym najprzedniejszy ludzi rycerskich artykuł do exekucyi przyprowadził, że po wielu heroicznego animuszu dowodach, krwią i życiem miłości ojczyzny przypłacił. Jego syn z Kochanowskiej chorążanki koronnej

Marcin najprzód kasztelan Żarnowski, z którym tytułem destynowany był komissarzem do dystrybuty hiberny z sejmu 1685. *Constit. fol. 6.* i 1683. do traktowania o wiecznym pokoju z Carami Moskiewskimi *Constit. fol. 2.* Postąpił potem na województwo Braclawskie, a z tamtąd na Mazowieckie, na którym umarł w roku 1706. Był oraz i starostą Drohobyckim. Pod Bukowiną mężnie wytrzymał nieprzyjacielskie najazdy. Na zakon nasz dobroczynnie łaskawy, któremu kollegium w Samborze fundował. W tem się jednak

najznaczniej pobożność jego wydała, kiedy wiedząc ze fundatorom naszym wdzięczna ich szczodroblewości Soc. Jesu, trzy msze za żywota, trzy msze po śmierci wszystkim synom swoim po całym świecie zakonną zamierzyła ustawić; on duszom w czyściu zostającym wszystkie darował, sobie tylko jedną od każdej osoby mszą na suffragium zostawiwszy. Miał zda mi się brata Jakóba kasztelana Czechowskiego, z którego dwóch synów i córka z Popielem zręczona. Jego zaś z Wierzbowskiej wojewodzanki Sieradzkiej, (która w Samborze w kościele naszym złożona dnia ostatniego czeka) syn

Stanisław. Ten starostą jeszcze Radomskim, Zwoleńskim, Złotoryjskim i Drohobyckim będąc, posłował na różne sejmy. Został potem marszałkiem skonfederowanego przy Królu Auguste II. i rzeczypospolitej wojska, z którym Malborg od Szwedów oswohodził, na kilku miejscach, ale osobliwie pod górą Świętokrzyską i Częstochową szczęśliwie tegoż nieprzyjaciela gromił. Wziął potem po ojcu Mazowieckie województwo, którego w roku 1726. ustąpił, dla laski mniejszej koronnej: atoli w tymże samym roku wrócił się do tegoż krzesła, wziąwszy potem Buławę polną koronną. Umarł w roku 1728. z Doroty Tarłowny kanclerzanki koronnej, żadnego potomstwa nie zostawiwszy. Był to senator wspaniałego umysłu, którego dowód dał w sprawie dyssydentów Toruńskich: kiedy tak w ferowaniu sentencji, jako i eksekucyi dekretu, ani instancyom różnym, ani supplikującemu złotu nie dał się użyć. Dwie legacye walne odprawił z niemałym kosztem, z niemniejszą imienia swego sławą i ojczyzny ukontentowaniem: pierwszą do porty Otomańskiej, drugą do Piotra Alexyewicza Cara Moskiewskiego. Po pierwszej legacyi według ślubu w Turczach uczynionego, peregrynował ad Limina Apostolorum do Rzymu, gdzie mile od ojca Ś. Klemensa XI. przyjęty, a od Michała Tamburyna generała Soc. Jesu znaczną relikwią Ś. Stanisława Kostki udarowany, powróciwszy szczęśliwie do ojczyzny, złożył ją w kościele naszym Samborskim, przydawszy bogaty aparat i lampę srebrną dwadzieścia grzywnien ważącą. Sam też w tymże kościele jako fundacyi swojej, odpoczywa, na który i przy śmierci był pamiętny, kiedy na dokończenie jego znaczną summę, ostatnią wolą swoją ordynował.

Do tegoż domu należą Tomasz, Stanisław, Marcin, Jakób, Stefan, Wojciech, którzy w roku 1623. kwitnęli w Sandomierskiem.

Floryan *Pieczynga* Chomętowski skarbnik ziemi Stężyckiej, oraz Tomasz cześnik Czerniechowski, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sandomierskiem. —

Stefan wojski Stężycki koło 1786. roku. — *Heraldyka Wielądkka.* —

W roku 1778. Franciszek Chomentowski kanonik Przemyski. — Stefan wojski Pilźnieński. — Antoni podstarości Nowogrodzki. — *Przypisy Krasickiego.*

Chomętowski herbu Oksza na Rusi (*Okolski t. 2. fol. 647.* i Toporczyków Chomętowskich wspomina) Alexander z sejmu w roku 1678. komissarzem destynowany do rozgraniczenia ziemi Stężyckiej od województwa Lubelskiego *Constit. fol. 36.* Zona jego Katarzyna Strzemeska, z której syn Remigian. *Genealogia Strzemeskich.* Alexander i Piotr w Braclawskim w roku 1697.

Chomętowski herbu Prus 1mo, w Płockiem województwie i Prusiech. Z tych jeden był podstarościem Sądeckim. Marcin Karol w ziemi Łomżyńskiej podpisał elekcyą Jana III. Franciszek w ziemi Wiskiej 1704.

Mikołaj Chomentowski kanonik Kujawski 1792. roku żyjący. — *Heraldyka Wielądkka.*

Chomiak, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander Chomiak pojął Maryannę Krasieńską herbu Słepowron wojską Rożańską: *Genealogia Krasieńskich*, a *Metryka Wołyńska* w roku 1528. Chomiakowicza Jana ziemianina tamtecznego wspomina.

Chomiński herbu Poraj. W księztwie Litewskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Kojatowicz in MS.* świadczy iż używają tego herbu ale z tą różnicą że do róży białej w czerwonym polu, przydają dwie strzały rozdarte, z których jedna cała, druga zaś bez żeleźca, na helmie kładą trzy pióra strusie. Są w województwie Wileńskim powiecie Orszańskim: z tych jeden był sędzią Orszańskim drugi podstarościem Wileńskim. Chomiński marszałek Oszmiański, poseł na sejm w roku 1724. a w roku 1632. z Trockiem województwem Marcin Chomicz podpisał elekcyą Władysława IV. ale znać już się temi czasy Chomińskimi piszą.

Lubo *Niesiecki* pisząc o Marcynie Chomicz dodaje, iż ci Chomicze później Chomińskimi się przewali, jednak *Kuropatnicki* osobno familią tę umieszcza, a *Wielądek* oprócz wspomnianego Marcina dodaje jeszcze iż Jan i Marcin Chomicze w roku 1700. na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisali się z województwa Smoleńskiego. — W awrzeniec Chomicz pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Starodubowskiego. —

Krasicki w przypisach wspomina: Chomińskiego kanonika Wileńskiego, suffragana Zmudzkiego. — Także w r. 1788. Ignacy sędzia ziemski Orszański. — Xawery Chomiński starosta Piński mąż uczony, marszałkował izbie poselskiej w roku 1784. —

Ludwik Jakób Chomiński chorąży Oszmiański w roku 1700. pod

Ołkinikami, na zjeździe walnym województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. Michał kanonik Wileński, potem pisarz, w duchowny Litewski biskup Eleuzyjski, suffragan i kustosz Zmudzki. Konstanty starosta Hubski. Stanisław i Teodor podpisali się na akt konfederacji generalnej W. Ks. Lit. 1767. roku 28. Kwietnia w Wilnie. Stanisław Chomiński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Orszańskiego. Grzegorz wice-regent sądowy Łukowski. Ignacy sędzia ziemski Oszmiański. Joachim Chomiński w roku 1781. był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie. N. Chomiński porucznik Petyhorski w roku 1786. z Orszańskiego był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. Wileński. Franciszek Xawery Chomiński wojewoda Mściślawski kawaler orderów narodowych był wprzód starostą Pińskim, marszałkiem trybunału Wileńskiego 1786. roku kilkakrotnie na sejm posłem, generałem majorem amployowanym dywizyi pierwszej W. Ks. Litewskiego. — *Heraldyka Wieląka*.

Chonlewski. W Wołyńskim województwie, bo metryka Wołyńska w roku 1528. wspomina Jędrzeja Choniewskiego ziemianina swego. Paprocki i Okolski o nich nie piszą.

Chorażyczewski herbu Roch 2do. W województwie Mazowieckiem. Marcin Chorażyc w niewolą wzięty od Turków, w owej nieszczęśliwej pod Warną kłesce w roku 1444. lubo potem z niej wyszedł, jako świadczą *Bielski fol. 381. Cromer lib. 21.*

Chorczewski herbu Jastrzębiec, w województwie Mazowieckiem. Mikołaj z Chorzarma podczaszy nadworny u książąt Mazowieckich w roku 1454. na liście u *Okolskiego tom. 2. fol. 26.* niewiem czy nie jedenże dom z Choszczewskimi o których niżej, tylko że ich nasi genealogistowie rozdzielili.

Choromański herbu Lubicz, w województwie Mazowieckiem. *Paprocki tak w Gniazdzie jako i o herbach samych Choromańskich pod herbem Lubicz kładzie. Okolski tak Choromańskich jako i Choromatskich.* Mikołaj Choromański pisarz kancelaryi królewskiej w roku 1630. Antoni z województwa Nowogrodzkiego Jana III. Fabian, Mateusz i Walenty z ziemi Nurskiej Augusta II. podpisali elekcyę. Marcin Choromański w roku 1700. pod *Ołkinikami*, na zjeździe walnym województw, ziem, i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Witebskiego powiatu Orszańskiego. Tamże Kazimierz z województwa Mińskiego. Adam Choromański r. 1792. burgrabia ziemi Łomżyńskiej. — *Heraldyka Wieląka*.

Choryński herbu Abdank, w powiecie Kościańskim dom starodawny. Szymon Choryński z pierwszej żony spłodził trzech synów. Jakóba, ten u Ludwika Króla Węgierskiego znaczne rotę do boju wodził: kędy też na harcu mę-

źnie się potykając z działa od Turków zabity. Wojciecha człowieka rycerskiego i Jana. Z drugiej żony Luckiej dwóch synów, Marcina który zginął pod Kościanem i Macieja. Wszyscy ci bracia części swoje w Choryni Brodnickim herbu Łódzia przedali, i tak Chorynia z tego domu wyszła. Od Macieja zostało się potomstwo Krzysztof i Tomasz. Achacy Choryński z ziemi Zakrocimskiej podpisał elekcyą Jana III.

Chorzelski. Jakóba Chorzelskiego wspomina konstytucya w roku 1626. *fol.* 13. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Jerzy Chorzelski w roku 1764. 23. Kwietnia w grodzie Wileńskim, podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego.

Tenże pisał na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Oszmiańskiego. Antoni Chorzelski pisał się z województwa Płockiego. — *Heraldyka Wielądkka.*

Chośnicki, *herb ich tenże co i Podiaskich*, kędy i ja go też położyę: tu tylko przydaję że Chośnicy którzy się zowią Witkowie w Kaszubach w Lemburskim powiecie mieszkają w Chośnicy. To o nich *MS. de Famil. Pruss.*

Choszczewski *herbu Jastrzębiec.* W Podlasiu; to tylko o nich nasi genealogistowie napisali, alem i ja więcej nigdzie nie czytał.

Chotecki *herbu Nabram*, w Lubelskim województwie z Choteczy się piszą. Marcina Choteckiego i niektóre przywileje jemu nadane, wspomina konstytucya w r. 1607. *fol.* 852. O Piotrze i jego ku tej ojczyźnie zasługach w różnych kampaniach świadczy konstytucya w r. 1631. *fol.* 49. Stanisława były dwie córki: z tych jedna z Janem Krasowskim; druga *primo voto* z Siedliskim, *secundo* z Franciszkiem Krasowskim żyły. Paweł Chotecki pisarz ziemski Lubelski, Paweł archidyakon Chelmski kanonik Łucki, kilka razy deputatem zasiadał w trybunale koronnym. Umarł w r. 1706. w kościele Krakowskim u Ś. Barbary pochowany, któremu miejscu znaczną jałmużnę ostatnią wolą naznaczył. Franciszek brat jego, w Krakowskim województwie.

Sebastyan Chotecki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sandomierskiego. — *Heral. Wielądkka.*

Chotecki *herbu Poraj*, w województwie Kaliskiem z familji Koźmińskich. Bartłomiej z Koźmina Chotecki starosta Odolanowski.

Kromer opisując bezkrólewie po śmierci Ludwika Króla czyni wzmianki o Bartłomiejaju Choteckim, który na Ziemowita księcia Mazowieckiego chciał zamek Kaliski zdobyć, ale gdy ztamtąd odparty został: *dictionem suam* (mówi Kromer) *Cosminecium non ita pridem a Sigismundo Marchione captam; recepit Choteciam item praesidio communit et Prosna amne transmissio Cosminum contendit.*

Chotelski herbu Janina. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wit z Chotla kasztelan Płocki 1228. o którym mówiłem pod kasztelanami. Jan 1648.

Konstytucye roku 1677. pisały o Kazimierzu Chotelskim wojskim Witebskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Chotkowski herbu Ostoja. W województwie Sieradzkim. Mikołaja Chotkowskiego dobra dziedziczne Mikołajowice i insze czytam na liście Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus.* Jan Chotkowski podczaszy Sieradzki. Jędrzej z Łęczyckiego Jana III. Jan z Borkowa Chotkowski, Władysław, Wojciech i Bartłomiej Augusta II. podpisali elekcyę. Kazimierz z Mińskiego Jana Kazimierza.

Szymon Chotkowski 1700. roku na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisał się z województwa Mińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chotolski herbu Lubicz 4to. W księstwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Zabków familji poszli: bo tak czytam Bazylego Zabkę Chotolskiego pisarza ziemskiego Witebskiego w konstytucyach w roku 1627. *fol. 9.*

Chotomski. O tych Okolski nie pisał. Gerward dziedzic na Chotomi, Policku, Rokietnicy, Dziedzicach, Gólkowie Chotomski w r. 1313. położony na liście Jakóba Świnki arcybiskupa Gnieźnieńskiego *u Damalewicza fol. 171.* Chotomski miał za sobą Szczawińską herbu Prawdzie cześnikową Łęczycką *Paproc. o herb. fol. 496.* Jędrzej o którym konstytucya w roku 1611. *fol. 31.*

Józef Chotomski podwojewodzy Serocki koło roku 1776. mający possessyą na *Prusinowicach* w ziemi Zakroczymskiej. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Chotowski herbu Kościeszka. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Do tego domu niektórzy referują Piotra z Chotkowa, tego imienia czwartego biskupa Płockiego: luboć *Łubieński in Vitis Episc. Płocen.* inszą o nim relacyą czyni. Dowcip wielki i niepospolita nauka, na tę go godność wyniosła. Najprzód albowiem w Krakowskiej akademji doktorem filozofji zawołany, też samę z katedry publicznie dyscyplomom explikował: pod którym Jędrzej Oporowski podkanclerzy koronny, a potem arcybiskup Gnieźnieński tyle postąpił; ile oświadczają, od niego z wielką chwałą urzędy w tej koronie największe, utrzymane. Do Bonońskiej dalej akademji przeniósł się Piotr, gdzie tak w medycynie, jako i w filozofji, której i tam był professorem, taką o sobie opinią uczynił; że go między pierwszemi doktorami rachowano. Z tej sławny Bolesław książę Mazowiecki z Włoch go do siebie przyciągnął, i synów swoich pod instytucyą jego poddał.

Gdy na tym dworze dzielność we wszystkich funkcyach i in-dustria Piotra, oczy na siebie Bolesława obróciła; i serce wkrótce skierowała. Kanclerzem Mazowieckim od tegoż ksią-żęcia uczyniony z przydatkiem probostwa Ś. Michała, i ka-nonji Płockiej: a po śmierci Kazimierza z książąt Mazowie-ckich biskupa Płockiego, wziął infułę Płocką w roku 1481. Na tym pasterskim urzędzie żył do zbudowania i ukontento-wania dobrych, w których się kochał, rozwiozłym do po-wściągnięcia. Na ubogich szcudry, dla których w Pułtuskuszpital pod tytułem Ś. Ducha wystawił i fundował. Kaplicę także przy kościele katedralnym Płockim, i mieszkanie dla Mansyonarzów, żeby ci Kurs z Wotywą o w Niebowzięciu Najśw. Matki na każdy dzień śpiewali: do której fundacyi szcudroblivością swoją przyłożył się Jan książę Mazowiecki. Kapitulę Płockiej prowentów przyczynił, od stołu swego oder-wawszy niektóre dziesięciny. Tak siedząc na tem biskupstwie lat szesnaście; poszedł po zapłatę prac swoich, w r. 1497. w dzień Wniebowzięcia Najśw. Maryi, której łaskom successa życia swego przypisował. Długosz go zowie Piotrem z Kot-kowa: jako na liście Bolesława księcia Mazowieckiego tak się podpisał. *Datum per manus Petri de Kotkowo Medicinæ Doctoris, Praepositi S. Michaelis, et Canonici Majoris Płocensis, et Varsaviensis, Łowicensis et in Makowo Ecclesia-rum Curati et Cancellarii Curiae anno 1478.* Maciej Chot-kowski umarł w roku 1648. żona jego Maryanna Kościu-szkowna, siostra zaś Szawławska. *Kazanie Kościusza Orłow-skiego.* Maciej z ziemi Mielnickiej podpisał elekeją Jana III.

Chotyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Chotyński z Chotynia w ziemi Wieluńskiej w r. 1578. rezygnacją czynił bratu swemu w księgach grodzkich Ostrze-zowskich.

Choynacki herbu Trzaska w Rawskim, Poznań-skiem, Podolskiem, Ruskiem województwach rozrodzeni. Pa-weł opat Lubiński. Teofil sędzia Rawski w r. 1607. którego córka dostała się w małżeństwo Janowi Pikarskiemu sędziemu także Rawskiemu. Seweryn, Jan, Łukasz, Adryan, Woj-ciech i Floryan z województwa Rawskiego: Marcin z ziemi Łomżyńskiej podpisali elekeją Władysława IV. Zygmunt, Konstanty i Jan Rylski na Woli Jana III. Wojciech Choy-nacki w ziemi Przemyskiej pojął Chłopicką: ta mu spłodziła sześć córek. Jedna była za Gogolińskim. Druga pierwszym związkiem za Komorskim, powtórnym za Lipskim. Trzecia Konstancya, najprzód za Grabią potem za Alexandrem Szcza-wińskim kasztelanem Kruświckim, dalej za Bazylim Ban-drowskim pisarzem Sanockim, na ostatek za Turzańskim sta-

rostał Hadziackim. Eleonora za Kazimierzem Gołkowskim łowczym Czerniechowskim. Piąta Justyna za Karolem Leszczyńskim. Szósta Maryanna za Janem Leszczyńskim cześnikiem Dobrzyńskim: a *secundo voto* za Piotrem Dwernickim. Synów także Wojciecha było czterech: z tych Adam pojął najprzód Barbarę Bielecką, pozostałą wdowę po Władysławie Gołkowskim, z której córkę zostawił Elżbietę: potem pojął Ossolińską, pozostałą wdowę po Korytku. Dominik złączył się z Młodecką wdową, ale bezpotomne małżeństwo. Antoni z Podolską: z tej był syn Józef. Józef czwarty syn Wojciecha komornik Przemyski z pierwszej żony spłodził Zygmunta: druga była Trembecka. Jędrzej Choynacki starosta Zytomierski, żona jego Tymińska cześnikowa Lidzka w r. 1666. *Histor. Colleg. Luceorien.* Choynacki miał za sobą Annę Ogińskiego Macieja cywuna Wileńskiego córkę. *Genealogia Ogińskich.* Choynacki usarskiej chorągwi towarzysz pod Starcem ranny. *Okolski. Dyariusz* w r. 1638. o Marcynie Choynackim i jego potomstwie patrz w konstytucyi roku 1678. *fol. 43.* Stanisław Choynacki Ordin. Praedic. przez wysokie nauki i najprzedniejsze regencye w zakonie swym zasłużony: tego roku gdy to piszę konwentem S. Magdaleny we Lwowie godnie rządzi.

Oprócz tego opisu umieścił Niesiecki w suplemencie do Tomu IV. inny opis któren się o wiele różni od pierwszego i ten przeto całkowicie tu kładę.

Zygmunt, Stanisław, Jan, Maciej, Hilary, Ludwik, Władysław Franciszek na Choynatach Choynaccy bracia rodzeni z ziemi Rawskiej. Z tych Stanisława, i matki Barbary z Bujard Bujarskiej, syn Marcin, na dworze Królów, Jana Kazimierza, Michała i Jana III. dobrze zasłużony, osiadł w województwie Sandomierskiem, nabywszy dóbr dziedzicznych w ziemi Steżyckiej, tam z Anny Bieczyńskiej, zostawił ośmiu synów, Adama, który obrawszy sobie stan duchowny, w nim życia dokonał, Marcina, Jana, Jędrzeja, Stanisława, Macieja, Mateusza, Antoniego, i córkę Annę. Z synów niektórzy młodo pomarli, drudzy pożenieni, Anna córka poszła za Werbacha pułkownika królewskiego, Jędrzej zaś brat jej cześnik Gostyński, z Jadwigi z Leszczyn Bylinowny spłodził córki trzy, Ludwikę Tomasza Skotnickiego, chorążego Zakrocimskiego małżonkę, Teresę i Maryannę zakonnice S. Klary w Krakowie u S. Jędrzeja, tyleż synów, Józefa Brunona w zakonie S. Pawła Pustelnika, definitora i przeora Krakowskiego, Jana kanonika katedralnego Krakowskiego, deputata na trybunał koronny w roku 1738. i Jana Kantego. Jan brat Stanisława tu na początku położonego z Chłopickiej kasztelanki Przemysł-

skiej zostawił czterech synów, Dominika, Adama, Antoniego, i Józefa, z tych Dominik młodzianem umarł: (co piszę z informacyi z tego domu przysłanej mi, luboć z pierwszej danej mi jak wyżej umieściłem inaczej mówiłem) Adam z Barbary Ossolińskiej trzech synów zostawił, Karola cześnika Buskiego, Jędrzeja w zakonie Karmelitańskim *antiquae Observantiae*, Michała w Franciszkańskim. Antoni także trzech synów spłodził w ziemi Sanockiej. Józef czwarty syn z Chłopickiej, komornikiem był Przemyslskim, umarł 1740. syn jego Edmund, którego żona Dymińska, i córki trzy, jedna Ułaniecka, druga zakonnicą w Przemyślu, trzecia jeszcze Panną. Ludwik trzeci brat Stanisława i Jana także w Przemyslskim, z żony Moczelskiej, miał syna Jana, który młodo umarł, drugiego Stanisława w zakonie Dominikańskim prowincyała, umarł 1740. trzeciego Antoniego, ten z Humnickiej spłodził syna.

Edmund Antoni z wielkich *Choynat* Choynacki łowczy Zydzewski, i Maciej pisarz grodzki i poseł ziemi Sanockiej który w roku 1766. był deputatem na trybunał koronny, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. Stanisław regent Radziejowski a potem skarbnik Inowrocławski. — *Heraldyka Wielądka*.

Kuopatnicki w dziele swoim w paragrafie piątym, w ekstrakcie *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatum equitum*: Mateusza i Franciszka Choynackich, pod dniem 10. Września 1782. roku zapisanych umieszcza. —

Józef Choynacki regent grodzki Czerniechowski. W roku 1778. Maciej pisarz grodzki Sanocki. — Józef podsędek Łucki. — Edmund Choynacki łowczy Zydzewski z *Błażewskiej* spłodził córkę, ta złączona z Horodyńskim pisarzem grodzkim Przemyskim, syn zaś tegoż Edmunda Antoni miał za sobą Truskulańską. — *Przypisy Krasickiego*.

Choynowski herbu Lubicz, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech w Podolskiem, Jan w ziemi Rożańskiej w roku 1648. Tomasz Choynowski regent Wąsowski, Wojciech, Mateusz i Jan w ziemi Wiskiej w roku 1690. Idzi, Mikołaj, Jędrzej i Jakób w ziemi Łomżyńskiej w r. 1697. Choynowska była za Janem Kwiatkowskim. Kazimierz w Ruskiem.

Baltazar z *Choynowa* Choynowski poseł ziemi Wizkiej 1764. r. Jan, Michał, Paweł, Wawrzeniec, Szymon, Walenty Choynowscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta z ziemią Łomżyńską. Józef Choynowski regent ziemski Wizki. Jan pisarz grodzki Przemyslski. — *Heraldyka Wielądka*.

Chrapiecki herbu Rola. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli *Historia Polon. Pruth. fol. 604.* wyraźnie o nich mówi; gdy o Mikołaju Chrapieckim biskupie Chełmińskim pisze: był to (jako tam mówi Posselius) prałat

w zgodzie i miłości się kochający: dla czego mężem go pokoju zwano. Kościół katedralny Chełmiński w złoto, srebro i aparat należyty ubogacił. Za jego perswazyą Król Alexander Chełmą z zamkiem i Starograd do tejże katedry wiecznie przyłączył. Rezygnowawszy potem biskupstwo, umarł w znacznej opinji o życia swego świętobliwości w r. 1514. pochowany w Lubawie w klasztorze OO. Bernardynów, który on z fundamentów wyprowadził, a zakonnikami z Saxonji sprowadzonemi osadził w roku 1502. luboć potem tenże klasztor od herezy nadrujnowany, czyja insza ręka dźwignęła. *Historia Polona Pruthenica* przydaje, że za Krzyżaków jurisdycy w Prusiech, niektóre dobra od kościoła Chełmińskiego przez nich były oderwane: więc gdy w dalszych latach Prusy wróciły się do rąk Królów Polskich, i te dobra razem z inszemi, między królewskimi rachowano. Atoli ten Mikołaj tak na zjeździe Toruńskim jako i Malborskim remonstrawwszy to Alexandrowi Królowi, tyle u niego sprawił, że się nazad do swojej katedry wróciły: przecięż że niektóre z nich pozastawione w różnych summach były; te ciężary kazano Mikołajowi znosić. Kładzie na dowód tego też historia list Alexandra Króla.

Chraplewski herbu *Kolumna*, w Poznańskim województwie. To tylko o nich nasi genealogistowie piszą: alem i ja więcej o nich nie czytał.

Chrapowicki herbu *Gozdawa*, w księstwie Litewskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Danilewicz Chrapowicki chorąży Witebski, poseł na sejm w r. 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską. Adam podsędek Trocki z sejmu 1613. poborca. Krzysztof stolnik Witebski z sejmu 1647. komissarz do rozgraniczenia *Constit. fol. 22*. Alexander sekretarz królewski w roku 1648. Józef chorąży i podwojewodzy Witebski w roku 1674. syn jego Mikołaj. Chrapowicka była za Ogińskim Dymitrem *Genealogia Ogińskich*. Jerzy horodniczy Witebski w roku 1653. deputat na trybunał skarbowy Litewski. *Constitut. fol. 16*. Jan Antoni najprzód chorąży Smoleński w roku 1653. *Constit. fol. 9*. dalej podkomorzy, z którym tytułem zagęszczone o nim konstytucye. Marszałkował izbie poselskiej na sejmie 1665. i na konwokacyi w roku 1668. wziął potem województwo Witebskie 1671. z którym tytułem w roku 1674. był komissarzem do rewizyi skarbu koronnego *Constit. fol. 12*. i w roku 1678. do traktowania o pokoju wiecznym z Moskwą *Constit. f. 1*. i 1683. *fol. 2*. Był oraz Olwickým, Pilwiskim, Oziereckim, Markowickim dzierzawcą: Senator tych tam czasów ojczyźnie dobrze zasłużony. Z synów jego Stefan Antoni starosta Pil-

wiski z sejmu 1697. komissarz do traktatów z wojskiem Litewskim. Drugi Michał w młodym wieku od rozsadzonego działa zabity. Trzeci Jan. Czwarty Franciszek. Antoni Chrapowicki kasztelan Smoleński w roku 1697. podpisał obwieśczenie. Jędrzej stolnik Witebski, w roku 1722. Któryś z nich podkomorzy Smoleński posłował na sejm Warszawski. *Petricius l. 2. Histor. Moschov.* pisze o Chrapowskim (znac omyłką drukarską) że z zmyślonym Dymitrem Carem Moskiewskim zginął w Moskwie. — *Ks. Kojatowicz in MS.* przydaje: Teodor Chrapowicki chorąży Witebski poseł do Moskwy, zostawił syna Jana chorążego Witebskiego, ten Krzysztofa stolnika Witebskiego, ten Jana Antoniego, najprzód chorążego, potem podkomorzego Smoleńskiego, nakoniec wojewodę Witebskiego, posłował do Moskwy. Synowie jego Jan kasztelan Smoleński, Krzysztof po abdykacyi Króla Kazimierza z nim do Francyi pojechał, i tam lat kilka bawił, umarł kasztelanem Smoleńskim. Michał trzeci. Czwarty Stefan. Antoni Chrapowicki zakonu *Ordin. Min. de Observ. Doctor Jubilatus*, czytał teologią przez lat 12. był gwardyanem w Grodnie, kustoszem w Wilnie i definitorem. Eustachi wojski Połocki.

Michał Chrapowicki chorąży Witebski oraz Antoni i Stefan starosta Pilwiski, pisali się na zjeździe walnym pod *Olkinikami* z województwa Mińskiego. Jan łowczy Połocki koło roku 1763. Eustachi Chrapowicki instygator W. Ks. Lit. w roku 1762. był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. z województwa Smoleńskiego. Antoni starosta Starodubowski poseł z województwa Smoleńskiego w roku 1775. był także deputatem. Mikołaj marszałek Oszmiański, kawaler orderu Ś. Stanisława. Józef Chrapowicki pisał się na elekcyę Stanisława Augusta Króla, z województwa Połockiego, też był posłem na konwokacyę 1764. generałem majorem wojsk W. Ks. Lit. Także marszałkiem rady nieustającej 1784. roku, potem kasztelanem Mściślawskim, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler. — *Heral. Wielądka.* Krzysztof Chrapowicki stolnik Witebski obrońca kraju w więzieniu w Moskwie życia dokonał: Wdzięczna heroicznej śmierci jego ojczyzna, kazała śmierć jego w konstytucyę koronne zapisać roku 1677. — W roku 1778. Józef Chrapowicki sędzia ziemski Smoleński. — Mikołaj marszałek powiatu Orszańskiego. — Józef instygator Litewski. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrapuński herbu Junosza, w Płockiem województwie. Z familji Rościszewskich swój początek wzięli, od dóbr Chrapuny Chrapuńskimi nazwani.

Chreptowicz herbu Odrowąż, w księztwie Litewskim. Od Wyszgierda czy Wyszgierta swój początek wzięli, który pierwszy na siebie i na swoich sukcesorów przyjął herb *Odrowąż* na sejmie Hrodelskim 1413. jako ma *Łask. Statut. fol. 127.* Tego znac trzech wnuków było. Wyszgierd, któ-

rego potomstwo jeszcze i podziśdzień dawne przodków swoich Wyszgierdów imię na sobie utrzymuje. Drugi Jan Littawor starosta Nowogrodzki i marszałek Litewski w roku 1499. tak się podpisał u Łaskiego w *Statut. fol. 130.* gdy dawne pakta z Polską Litwa potwierdzała. W roku 1492. przy inauguracji Alexandra na księstwo Litewskie miecz mu goły oddawał i łaskę. *Decius in Alexandro. Strykowski l. 21. c. 1. Bielski fol. 479. Gvagnin. Chron. Lithv. Kojalowicz p. 2.* luboć go on przeciwko wszystkim innym historykom wojewodą chce mieć Nowogrodzkim: drugiego roku w legacyi jeździł do kniazia Moskiewskiego, ale to poselstwo żadnego nie miało skutku. *Kojalowicz p. 2.* Pod Wieruszą z Konstantym książęciem Ostrogskim w nieszczęśliwej okazji dostał się w niewolą Moskiewską w roku 1499. z której aż w roku 1508. przez pakta uwolniony *Strykowski lib. 23. cap. 3.* Przydaje tenże autor, że był oraz starostą Słonimskim: jam go czytał jeszcze w roku 1512. na pewnym przywileju, i starostą Kobryńskim. O drugim także Littaworze Mikołaju świadczy *Historya Cudów Częstochowskich*, że w ciężkiej niewoli u Moskwy będąc, w zamku Białejeziro nazwanym ściśle zamknięty ślub uczyniwszy do Najśw. Matki, dziwną sprawą Boską na wolność wyszedł w r. 1566. c. 8. f. 152. Bohdan Chreptowicz referendarz Litewski w r. 1609. *Relacya i uważanie postępków*: bodaj to nie ten był wnuk Littawora marszałka, a ojciec tych co następują. Eustachi Littawor Chreptowicz podkomorzy Nowogrodzki z tym się tytułem podpisał na elekcyą Jana Kazimierza. Siostra jego Elżbieta z Kopciem marszałkiem Lidzkim dożywotnie żmówiona. Alexander brat Eustachiego (żona jego Bohdana Hieronima Zyzemskiego podkomorzego Mozyrskiego córka w r. 1620.) mąż rycerski tak w ojczyźnie jako i w Węgrzech. Jerzy brat Alexandra, najprzód kasztelan Smoleński, potem Zmudzki, dalej wojewoda Mścislawski, na koniec Nowogrodzki, fundator OO. Dominikanów w Wilnie przy kościele Ś. Jakóba w roku 1632. córka jego Zuzanna zręczona z Tomaszem Sapiehą wojewodą Nowogrodzkim. *Histor. Sapieh. par. 3. fol. 108. Felix Pęski Panegyry, Nupt.* Syn zaś Jan w owej oplakanej porażce naszych pod Żółtymi Wodami, w niewolą się Tatarską dostał. *Kochowski climact. 1. lib. 1.* Melecysza Chreptowicza archimandrytę Pieczarskiego, władkę Włodzimierskiego i Brzeskiego kładzie *Okolski tom. 2.* Michał pisarz ziemski Nowogrodzki w roku 1632. Piotr podsedek Grodzieński w roku 1674. wspominają go konstytucye w roku 1662. *fol. 21.* z tytułem podstarościę Grodzieńskiego. Tegoż roku konstytucye *fol. 16.* sławią męztwo Mi-

chała i Bogdana Chreptowiczów. Adam podkomorzy Nowogrodzki fundator Bazylianów unitów w Nowogrodzku przed rokiem 1632. zmarły. *Prawa Jedność Święta fol. 65*. Historia zaś cudów Panny Maryi w Nowogrodzku w roku 1667. powiada, że Anna Dziewałtowska, podkomorzego Nowogrodzkiego Chreptowicza małżonka żyła na ten czas. Kazimierz w zakonie naszym w roku 1691. życie swoje świątobliwie zakończył. Kazimierz Stanisław podczaszy Mściślawski w roku 1674. Leodold i Karol. Michał stolnikowicz Nowogrodzki w roku 1688. Trzeci brat był od którego kwitnęła linia Chreptowiczów Bohuryńskich w Kijowskim i Wołyńskich województwach. Z tych był Bohdan ziemianin Wołyński w roku 1528. *Metryka Wołyńska*. Piotr Bohdanowicz, to jest syn Bohdana Chreptowicz, miał za sobą Anastazyą córkę Teodora księcia Czartoryskiego koło roku 1560. *Genealog. Czartor. z Ksiąg Ziemijskich*. Konstanty Chreptowicz Bohuryński, tak się podpisał w roku 1624. *in Monum. Colleg. Ostrog*. Hieronim tegoż czasu uczył się w Ostrogu. Władysław dziędziec na Bohurynie stolnik Kijowski w roku 1648. pisał się z Wołyńskiem na elekcyą Jana Kazimierza. Chreptowiczowna matka Stefana Jacynicza marszałka Słonimskiego.

W roku 1501. Fietko Chreptowicz podskarbi nadworny Witolda księcia Litewskiego podpisał przymierze z kawalerami Infantyskiemi. — *Cod. Dipl. v. V. fol. 160*. — Jakób Chreptowicz stolnik Grodzieński z Teodory *Tymińskiej* spłodził Józefa proboszcza Grodzieńskiego, kanonika Infantyskiego, — Karola pisarza ziemskiego Grodzieńskiego, ten, z *Chreptowiczowną* bezdzietny. — Tomasz a miecznika Grodzieńskiego — temu *Alexandrowiczowna* powiła córkę i synów dwóch. — Marcyan Chreptowicz starosta Werbelski z *Wojnianki* spłodził Annę, ta z Chreptowiczem pisarzem ziemskim Grodzieńskim złączona, i syna który następuje: — Joachim sekretarz wielki Litewski z *Przeździecką* podkanclerzanką Litewską miał potomstwo: z sekretary na stopień podkanclerzego Litewskiego posuniony, mąż uczony, roztropny, w interesach politycznych tak ojczyzny jako i innych Państw Europejskich biegły. — *Przypisy Krasickiego*. Chryzostom Chreptowicz w roku 1700. na zjeździe walnym województw, ziem, i powiatów. Ks. Lit. pod *Ołkinikami* podpisał się z województwa Mińskiego. Tomasz Chreptowicz miecznik Grodzieński, koło roku 1763.

Jan *Littawor* stolnik i poseł województwa Nowogrodzkiego, w r. 1732 na konwokacyi sejmie. Ten z Anną z *Szpilewskich* spłodził Ignacego, który pisał się na elekcyą Stanisława Augusta z powiatu Grodzieńskiego, potem pisarz ziemski Grodzieński, ten z Anną *Bouffalową* wojską Grodzieńską, siostrą Franciszka Bouffala, dziś marszałka ziemi Sokolskiej, zostawia potomstwo: Joachima Chreptowicza stolnika ziemi Sokolskiej, syna jednego, i córki Rozalią *Gliniecką*, Maryannę za Marcinem *Dankiewiczem* skarbnikiem Grodzieńskim, i Karolinę za Dominikiem Matkiewiczem podczaszym ziemi Sokolskiej.

Jan Chreptowicz kasztelan Nowogrodzki koło roku 1752. Karol starosta Grodzieński.

Adam *Littawor* Chreptowicz kasztelan Nowogrodzki, spłodził Michała, który z Katarzyną N. małżonką swoją miał synów dwóch, Jana i Marcina, oraz córkę jedną Annę. Jan kasztelan Nowogrodzki zostawił potomstwo trzech synów, Józefa, Antoniego, i Stanisława. Marcin spłodził Joachima, który najprzód starosta Orszański, potem sekretarz W. Ks. Lit. konsyliarz w radzie nieustającej, wielokrotnie poseł na sejmie. Toż potem marszałek trybunału W. Ks. Lit. w roku 1765. potem podkanclerzy Litewski, na którym urządzie ciągle przez lat kilkadziesiąt, ministra obowiązek pilnie dopełniający, został nareszcie kanclerzem wielkim Litewskim. Mąż roztropności wielkiej, i przymiotów licznych, Królowi wierny, w urządzie swym ministrowskim głęboką posiadający doskonałość, pracowity, i dla swej ojczyzny, wiek swój w usługach zawsze publicznych przepędzający, obowiązku jako sędzieja sądów assessorskich W. Ks. Lit. czule i pilnie dopełniający, w wyrokach swoich sprawiedliwy, w zdaniach, i rady dawaniu gruntowny; przytem ducha religii i pobożności pełen, na ubogich miłosierny, w szczerobliwości wspinały, z ludzkości wszystkim miły i przyjemny, lubo w sędziwym zostający wieku, jednak zdrowie i siły swoje, oraz majątek zupełnie dla dobra publicznego poświęcający. W godnem potomstwie swoim, z Konstancją *Przeździecką* podkanclerzanką Litewską małżonką, spłodzonym: Adamie rotmistrzu kawalerji narodowej orderu Ś. Stanisława kawalerze, Ignacym i Ironeszu synach, oraz w córce Ewie *Brzostowskiej* starościnnie Mińskiej, w naśladowaniu chwalebnych cnót swoich i zasług w ojczyźnie, wiekopomną zostawuje pamięć. — *Heraldyka Wielądkka*.

Chroberski herbu Topor. W województwie Sandomierskiem, z familji Tęczyńskich od Chrobrzy tak nazwani. Stanisławowi Chroberskiemu chorążemu koronnemu, wojskiemu Krakowskiemu, Zygmunt Tarło z Szczekarzowie sekretarz koronny, nadgrobek postawił w kościele Panny Maryi w Sandomierzu w roku 1522. *Starowolski in Monumentis*. Cóżkolwiek bądź że nasi genealogistowie rok naznaczają 1469. którzy go zowią Krajczym Króla Albrychta i Zygmunta I. lubo ci, jako wiadomo z historii Polskiej, nierychło po tym roku, w Polsce naszej panowali. Mikołaja z Chrobrzy komornika Sandomierskiego w roku 1519. czytam na liście klasztoru Miechowskiego u *Nakielsk. fol. 596*. Jan starosta Sieradzki. Piotr w Sandomierskiem 1630.

W roku 1512. w ślubnej intercyzie Zygmunta I. z Barbarą Zapolską podpisał się Stanisław Chroberski z tym tytułem *Vexillifer — Incisor — et Pincerna R.* — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 120.* — *Przypisy Krasickiego*.

Chronowski herbu Gryf. W województwie Sandomierskiem, z familji Gryfów Jaxyców. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Chronowski dziedzic na Łoniowie, z Maryanny Borowskiej herbu Abdank spłodził dwie

córki: Annę, ta z Kaspem Duninem Wolskim. Joannę ta z Antonim Kopytyńskim w małżeństwie żyły; i synów dwóch: Krzysztofa, od którego był Wojciech i córka Katarzyna za Adamem Popowskim: i Władysława pisarza skarbu koronnego: ten z Krwackiej Katarzyny zostawił syna Mikołaja. Wspominają go konstytucye 1667. fol. 25. Wojciech dziedzie na Łoniowie w roku 1660. miał synów trzech, Grzegorza, Stanisława i Stefana. Krzysztof z Chronowa kanonik Krakowski i Sandomierski, scholastyk Kielecki, sekretarz królewski: umarł w roku 1680. pochowany w kościele Krakowskim katedralnym, z herbem Gryf na nadgrobk. Mikołaj kanonik Krakowski, scholastyk Sandomierski w tymże roku. Kazimierz Chronowski podwojewodzy Wiślicki (stryjowie jego, Kazimierz podstoli Krakowski, drugi kanonik Krakowski,) trzy razy wkraczał w kontrakty małżeńskie, pierwszy raz z Chmieleńską, drugi raz z Chmielecką herbu Bończa, z tej była córka Elżbieta, która pierwszym ślubem żyła z Achingerem, drugim z Poleskim, z tej ma syna i trzy córki, trzecim z Piorunowskim, i synowie trzej, Jan umarł młodo. Michał skarbnik Wiślicki, żona jego pierwsza z Mogielnicy, z tej córkę Magdalenę wydał za Antoniego Morskiego herbu Topor. Druga żona jego Ludwika Ożarowska Tomasza cześnika Sandomierskiego córka, z niej zostawuje dwóch synów, Józefa i Franciszka. Józef stolnik Mielnicki podwojewodzy Wiślicki. Trzeci syn z Chmieleckiej ma za sobą Maryannę Kurowską z Iskrzyckiej herbu Pobog urodzoną, córkę Jędrzeja, z tej ma syna jednego Stanisława i córki dwie, Jozafata zakonnica w Tarnowie, Elżbieta za Janem Gawrońskim Rawiczem. Trzecia żona Kazimierza Koczowska, z tej syn Antoni podczaszy Braclawski, złączył się dożywotnie z Sobolewską, siostra zaś jego Magdalena, wydana za Jędrzeja Studzińskiego. Grób Chronowskich w Sandomierzu u S. Maryi Magdaleny u OO. Dominikanów.

Kazimierz z *Chronowa* Chronowski podwojewodzy powiatu Wiślickiego, pisał się na konfederacyą Sandomierską 1705. roku. Józef z *Chronowa* Chronowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Krakowskiego. Ludwik z *Chronowa* Chronowski skarbnikiewicz Wiślicki, na też elekcyą 1764. roku podpisał się z województwa Sandomierskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Chrościchowski herbu Bończa. Chrościejowskich tegoż herbu piszą nasi genealogistowie, o tych zaś nie mają. Są zaś w Lubelskiem województwie. Z tych Piotr miał pięciu synów. Jakóba który porucznikował u pisarza koronnego. Stefana, który Jezuitą umarł: Kazimierza ten z Hańską spłodził Piotra. Wojciecha, ten Adama i Seweryna, którego

z Anny Kozmińskiej syn Piotr, żona jego Anna Wereszczyńska cześnikowna Łatyczowska, z niej synów czterech. Jan mąż rycerski z Pruszkowskiej miał syna Piotra, Wojciech Franciszek z Antoniną Tchorzewską, i Antoni. Stefan i Samuel w roku 1648.

Józef Chrościchowski wice-regent grodzki Lubelski 1792. roku. —

Chrościcki herbu Rola. Paprocki i Okolski na miejscu swoim o nich nie pisał, ale pod herbem Łódzia *tom. 2. fol. 177.* Chrościcką tego herbu wspomina: była to Szarackiego herbu Radwan małżonka: i *Nakielski w Miechovii fol. 396.* powiada, że dziedzictwo ich, Chrościce są w Sandomierskiem w powiecie Wiślickim. Stanisław miał za sobą Katarzynę Pikarską. Walenty i Kazimierz z Chrościc, Chrościcy w ziemi Ciechanowskiej w roku 1697. Maciej w ziemi Gostyńskiej 1674. *Konstancya w roku 1702.* Są jednak zda mi się i Chrościcy w temże województwie, bo się tak podpisał Mikołaj **Chrościcki** podsędek ziemi Stężyckiej, utwierdzając ręką swoją *Pacta Conventa Władysława IV. Porządek Elekcyi fol. 18.* Córka jego Anna dostała się w małżeństwo Janowi Rzeszowskiemu.

Stanisław i Ignacy Chrościcy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Kalskiego. — *Heral. Wielądka.*

Chrościński. Tych przodek Stanisław Chrościński nobilitowany w roku 1685. o czem konstytucya.

Wojciech Stanisław Chrościński sławny poeta Polski. Są w druku od niego wydane księgi następujące: *Farsalia Lukana.* — *Rozmowy Dam Greckich Owidyusza.* — *Job cierpiący.* — *Zbiór krótki rytmów pobożnych.* — *Opis zwycięstwa pod Wiedniem.* — *Anan albo historia Esthery.* — *Józef od braci zaprzędany.* — *Laur poetyczny.* — Był sekretarzem Jana III. Króla Polskiego i syna jego Jakóba. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrosnia, w województwie Mazowieckiem. Chrosnia towarzysz Pieniżka pod Pleszkowem do szturm idąc, zabity w roku 1582. *Paprocki o herb. fol. 405.*

Chrostowski herbu Ostoja. W Mazowieckiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan z powiatu Pińskiego Augustyn z ziemi Wiskiej pisali się na elekcyą Władysława IV. Waleryan, Kazimierz, i Bartłomiej na Augusta II.

Stanisław Chrostowski w roku 1700. na zjeździe walnym W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisał się z województwa Mińskiego. Tamże Michał Chrostowski mostowniczy Inflantski. — *Heraldyka Wielądka.*

Chruścicki herbu Leliwa. Ignacy Chruścicki Soc. Jesu. —

Wojciech, Franciszek dwóch imion Chruścicki pod. Łuc. na zjeździe walnym pod *Olkinikami,* pisał się z województwa In-

flantskiego. Jerzy Chruścicki rotmistrz Wilkomierski, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wilkomierskiego, województwa Wileńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chruśliński na Podolu. *Okolski in Russia Florida fol. 114.* powiada, że Chruślińska była za Wileńskim, po którego śmierci wstąpiła do klasztoru Panien Dominikanek w Kamieńcu Podolskim, i jej siostra rodzona Barbara koło roku 1630.

Chrybski herbu Prawdzic. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jakób Chrybski w roku 1578. poborca łanowego w Poznańskim województwie *Constitut. fol. 352.* Chrybska, Smuszewskiego kasztelana Santockiego małżonka, herbu Prawdzic. *Kazanie Hippolita Stojkowskiego.*

CHRYNICKI

HERB.

Jest węda o dwóch haczystych końcach, tak złożonych, że jeden na jednej, drugi na drugiej stronie, z krzyżem białym wprost spojona tak jednak, że węda do góry, krzyż na dół prosto obrócony w polu czerwonym. Na helmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol. 1129. O herbach fol. 677. Okolski tom. 1. fol. 275. Klejnoty fol. 98.* Okazyją tego herbu, ciż wypisali. Przodek tej familji rycersko służąc, gdy na niego straż przypadła, ubezpieczony tak z tej miary, że żadnej o nieprzyjacielu pogłoski nie było, jako i ztąd, że w pogodny dzień prędzej mógł postrzedz nadchodzącego nieprzyjaciela; zsiadłszy z konia i za cugle w jednej ręce go trzymając, wędę w poblizszą rzekę na ryby zarzucił. Tym czasem chybkim pędem wypadło ku niemu kilku Tatarów: nie się tem nie strwożywszy, wsiadł co prędzej na konia mężny Junak, i jednego z nich zabiwszy, drugich rozproszywszy, jeszcze z między nich jednego pojmawszy, do swego hetmana czy księcia żywo przyprowadził. Za którą dzielność, wędę mu tym kształtem jako widzisz i krzyż w herbie

nadano. Tym się herbem Chryniccy na Wołyniu pięczętują: luboć Okolski w tomu trzeciego rejestrze Chrynickich położył herbu Trąby. Iwan Chrynicki podsędek ziemski Łucki w r. 1590. u *Januszowskiego w Statuc. fol. 361.* ja go w konstytucyach w roku 1611. czytam sędzią ziemskim Łuckim, kiedy go Rzeczpospolita deputowała do rewizyi ksiąg tak grodzkich jako i ziemskich Łuckich. Alexander chorąży Wołyński, poseł na sejm 1619. a z tamtąd destynowany do kwarty Rawskiej *Constit. fol. 6.* Jan Chrynicki na Kniehyninie z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia województw Wołyńskiego i Bełzkiego *Constit. fol. 19.* Stefan deputat na trybunał koronny 1650. jest o nim wzmianka w konstytucyach 1653. *fol. 4.*

Chrzanowski herbu Korab, w Warszawskiej ziemi. Jędrzej Chrzanowski podpisał się na elekcyą Władysława IV. drugi Jędrzej w ziemi Rożańskiej. Stanisław z Chrzanowa w województwie Płockiem. Adam i Walenty w ziemi Warszawskiej w roku 1697. Franciszek z Broniszów Chrzanowski 1704. *Confoed. Sedom.*

Zygmunt Chrzanowski podsędek ziemi Warszawskiej mający swoje dziedzictwo na *Chrzanowie* niedaleko Warszawy żył koło r. 1763. Tomasz Chrzanowski herbu *Korab*, z *Teresą Cybulską*, spłodził *Macieja*, który z *Elżbietą Skierdowską* spłodził *Kazimierza*, ten z *Maryanną Jurkowską*, zostawił potomstwo, *Józefa*, i *Marcina*, podsędką ziemi Warszawskiej, orderu S. Stanisława kawalera. Który idąc drogą prawdziwego obywatela swój talent, i prace poświęcił na usługi ojczyzny, będąc na funkeyi, już to w komisyi skarbowej koronnej regentem, już to w urzędowaniu ziemiańskim, ziemi Warszawskiej podsędkiem, i na różnych komisyjach, trudów swoich, i usług dla publiczności, dał dowody: ten w pierwszym małżeństwie z *Maryanną Andrynhiewiczową* spłodził syna *Maxymiliana*, *Elżbietę* za *Wiel. Ignacym Rudnickim* sędzią ziemskim *Stężyckim* *Maryannę* za *Wiel. Alexandrem Młyńskim* cześnikiem *Raciązkim* będące, *Józefę* i *Rozalią* córki. W powtórnym z *Józefą Szemplińską*, *Kazimierza* i *Józefa* synów, *Kunegundę* córkę. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrzanowski herbu Nowina, w Lubelskiem województwie i Brzeskiem Litewskim. Z tych *Zygmunt Benedykt Chrzanowski* cześnik i podstarości sądowy województwa Brzeskiego, starosta *Rewiatycki* w roku 1711. *Jan* 1691. *Jędrzej*, *Zygmunt*, *Tomasz Jan* w roku 1632. w powiecie *Pińskim*. *Mikołaj* miał za sobą *Bielecką*, synów z niej dwóch, *Jana* i *Stanisława*. *Jędrzej* i *Krzysztof* w *Sendomiernym* 1632.

W roku 1778. *Piotr Chrzanowski* komornik graniczny *Kijowski*. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrzanowski herbu Rogala. Pisze o nich *Kojatowicz* iż są w *Lidzkim* powiecie, z tych *Krzysztof Chrzanowski* 1648. roku. —

Stefan Stanisław, podsędek ziemski powiatu Pińskiego, oraz Jan Michał na *Chrzążowie*, w roku 1700. na zjeździe walnym województw i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się z powiatu Lidzkiego. Marcin Chrzążowski w roku 1764. 28. kwietnia w aktach Wileńskich, podpisał akt konfederacji generalnej W. Ks. Lit. Szczesny Chrzążowski pisarz grodzki Brzeski Litewski 1792. roku. Roch Chrzążowski koniuszy Piński w tymże czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka*.

Chrzążowski herbu Poraj, w Sandomierskim województwie. Jan Chrzążowski opat Wągrowiecki sekretarz królewski *Auctor 50 Singular*. Dominik kanonik Chełmski deputat na trybunał koronny w r. 1693. Marcin w Ruskiem województwie 1632. Samuel Chrzążowski oberszterleittnant nobilitowany 1676. *Constit*.

Antoni Chrzążowski podczaszy Czerwonogrodzki. Franciszek *Poraj* Chrzążowski w roku 1705. w Korczynie pisał się na konfederacyą Sandomierską. Józef z *Chrzążowa*, na elekcyą Stanisława Augusta z województwa Sandomierskiego, Stanisław z *Kozietul*, na tęż elekcyą z województwa Sieradzkiego. Tomasz z województwa Poznańskiego podpisali elekcyą 1764. roku. Hermenegild Chrzążowski, wprzód Nakielski, potem ziemski Gnieźnieński pisarz, był deputatem w roku 1776. na trybunał koronny z województwa Gnieźnieńskiego. — *Heral. Wielądka*. W r. 1788. Marcin Chrzążowski podstarości Stężycki. — *Przypisy Krasickiego*.

Chrzążstowski herbu Kościeszka w Podgorzu. Mikołaj Chrzążstowski, o grzech z Anną Królową niewinnie obwiniony; bo tę kalumnię zła gęba ze wstydem swoim odwołała. Przecięż Mikołaj znać unikając od Pańskiego gniewu Króla Jagiella, jeszcze przed dekretem, który świadkiem był jego cnoty, wyniósł się za granicę. *Cromer 1407. Bielski fol. 288*. atoli znać potem, że do ojczyzny powrócił, ponieważ mężtwo jego pod Koronowem słaui *Bielski fol. 307*. był miecznikiem Krakowskim 1422. *List Jagiella*. Mikołaj drugi, o którym Długosz pisze, że Władysława Króla do Węgier odprowadzał 1440. a w roku 1443. zbiwszy z tymże Władysławem Baszę Natolskiego Carambeja, chorągwie i proporce w tem zwycięztwie zdobyte, w Budzyńskim kościele zawiesił: *Bielski fol. 373*. Piotr biskup Przemyski po Janie z Lubienia herbu Doliwa na tę katedrę wstąpił czy 1435. czy 1437. jako inni chcą u *Nakiel*. lubo o tęż samę infulę konkurrował Franciszek Oretius, podobno Orzeski, dziekan Lwowski, kanonik Przemyski. Długosz go wspomina w r. 1447. kiedy sejm Piotrkowski opisuje. Siedział na tej katedrze lat siedmnaście, umarł w roku 1452. był przed biskupstwem proboszczem u Ś. Floryana i kanonikiem Krakowskim. Mikołaj wojski Krakowski 1454. poseł do Władysława Króla Węgierskiego i Czeskiego, od Kazimierza III. *Bielski*

fol. 401. *Cromer. lib. 22.* Jakób Chrzastowski z Magdaleny Trojeckiej stolnikowny Przemyskiej spłodził dwóch synów, Adama i Jana, tyleż córek: z tych Ewa z Krzysztofom Szylingiem, Anna z Wacławem Stanem dożywotnie zmówione. Piotra, Anna Orzęcka małżonka, pozostała wdowa po Ramulcie. Są i w Litwie tegoż domu Chrzastowscy, Wacław i Daniel miecznik Zmudzki, pisali się z Zmudzkiem na elekcyą Jana Kazimierza: był potem tenże Daniel kasztelanem Zmudzkiem, od którego został się syn Jan. Wojciech Kazimierz 1648. Józef starosta Rysieński w roku 1674. Samuel miecznik Zmudzki w roku 1669.

Ignacy Antoni Chrzastowski podstoli Zmudzki, potem sędzią ziemski Telszewski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z księstwa Zmudzkiego. Także *konstytucya 1764. fol. 163.* wspomina, iż był wyznaczony lustratorem do kwarty dóbr królewskich w księstwie Zmudzkiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrzastowski herbu Krzywda. Że są w księstwie Zmudzkiem i województwie Brześcijańskim wyraźnie pisze *Ks. Kojalowicz in MS.* Z tych o jednym powiada, że był podskarbin Litewskim, z kąd potomstwo jego zwano podskarbicami. Wacław Alexander Chrzastowski, starosta Botocki. Tomasz 1632. Stefan podstoli Zmudzki, ciwun Berżański wprzód instygator, potem skarbný Litewski. Daniel miecznik Zmudzki brat skarbnego. Jan, Wojciech i Kazimierz w Brześcijańskim 1642. Józef pisarz ziemski Zmudzki.

Józef Chrzastowski podstoli i poseł Grodzieński roku 1793. z księstwa Zmudzkiego. —

Chrzastowski herbu Łodzia, w województwie Kaliskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piszą się zaś z Tuskowa z Bnińskimi jednaż ich dzielnica: to o nich świadczy Antoni Drews zakonu Cystercyeyń. w książce od siebie do druku podanej *Armamentarium.* Z ustnej zaś relacji jednego z Chrzastowskich Zadorów, to mam: że od początków swoich jedenże był dom Chrzastowskich Zadorów i Łodziów. Bo gdy któryś Chrzastowski Zadora, ożenił się z Bnińską: oraz Dumy tego Łódź przyjął, na helmie Zadorę zostawiwszy. Widzieć ten herb i podziśdzień w domu Chrzastowskich Łodziów odmalowany. Marcin Chrzastowski, (którego siostra rodzona Anna zmówiona z Alexandrem Łochyńskim pisarzem Nakielskim herbu Jelita) syna spłodził Zygmunta, ale ten bezzenny młodo umarł: córka zaś Zofia z Skoroszewskim miecznikiem Kaliskim zręczona. Mikołaj z Tuskowa brat stryjeczny Marcina, kasztelan Nakielski, ten honor prawie poniewolnie przyjął, lubo wyższych zawsze był godzien, to dla krwawych zasług swoich, w różnych expedykach Tatarskich, Kozackich i Szwedzkich, to dla wyso-

kiego rozsądku, ludzkości i miłości u wszystkich. Siostra jego Dorota z Stanisławem Wąglikowskim dożywotnią przyjaciółnią poprzysięgła: kasztelan zaś z Wąglikowskiej siostry rodzony Władysława zostawił dwóch synów: Antoniego, temu Kadzidłowska Konstancya podkomorzanka Inowrocławska powiła dwóch synów, Jana i Franciszka i córkę jedną. Józefa, tego z Joanny Waldowskiej dwóch synów Wojciech i Antoni. Jan rodzony brat kasztelana miecznik Wschowski, z pierwszej żony Broniewskiej spłodził syna Władysława i córkę. *Secundo voto* z Konstancyi Grochowickiej łowczanki Kalińskiej, miał Teresę córkę która poszła za Karwowskiego, i synów sześciu. Franciszek zda mi się jeszcze młodzian. Mikołaj zakon sobie Cystercyeński w Koronowie obrawszy Stefanem nazwany. Jan i Bartłomiej in Soc. Jesu. Maciej stan duchowny przyjął. Antoni w Trzemeśnie *Canonicus Regularis*.

Chrzastowski herbu Ostoja, w Rawskim województwie. Jakób Chrzastowski z sejmu w roku 1670. komisarz do kontrowersyi ułaczenia od Marchji Brandeburskiej *Constit. fol. 26*. Jędrzej Piotr roku 1697. podpisał *Pacta Conventa Augusta II. Constit. fol. 23*. Stefan i Teofil w województwie Łęczyckiem w roku 1674. Stanisław Krzysztof, którego córka Dorota poszła za Jędrzeja Stokowskiego herbu Drzewica w r. 1578. a po nim za Jana Masłowskiego herbu Samson 1586. *Acta Castren. Opoczniensia*.

Chrzastowski herbu Zadora, w Krakowskim województwie. Piszą się z Brzezia, jako i Lanckorońscy: gdyż to jedenże dom, tylo że się ci od Lanckorony Lanckorońskimi, tamci od Chrzastowa Chrzastowskiemi przezwali. Mikołaj kasztelan Chelmski w roku 1470. syn jego Floryan. Piotr dziedzic na Markocicach 1610. żona po śmierci jego poszła za Szymona Jasińskiego, syn zaś Stanisław *Histor. Dom. Probat. Cracov.* a bodaj nie podsędek Krakowski. Piotr, Adam i Alexander pisali się z Krakowskiem na elekcję Jana Kazimierza. Stanisława syn Piotr sędzia grodzki Sądecki 1660. od którego był Stanisław, siostry zaś Piotra sędziego, Barbara Wojciechowi Dąbskiemu kasztelanowi Sierpskiemu, Jadwiga Jerzemu Czernemu, trzecia Marcinowi Czernemu zaślubione. Krzysztof Chrzastowski Soc. Jesu niespracowany na usłudze bliźnich operaryusz, z których też jednego już prawie w pół przegniłego na ramionach do grobu zaniósł: na ostatek służąc zapowietrzonym, poszedł po zapłatę wieczną w roku 1629. Tyburcy Chrzastowski z Joanny Garczyńskiej, spłodził dwóch synów, z których Władysław, obrał sobie zakon Soc. Jesu, Antoni zaś osiadł na Podolu: z Bro-

niewskiej ma dwóch synów. Brat ich stryjeczny Jakób Chrząstowski przeuczywszy z wielką pochwałą kilkanaście lat retoryki, gdy w ciężką a prawie śmiertelną wpadł chorobę; ślub uczynił na honor Ś. Franciszka Xawerego jeszcze dziesięć lat tęż pracę kontynuować, jeźliby go Bóg do przeszłego zdrowia przywrócił. Uzdrawiony cudownie, nie bez wizyi tego Ś. ślub swój wypełnił z wielką aplikacją, i dyscyplinów swoich w tej nauce postępkim. Chrząstowska w klasztorze Sandomierskiem Panien Benedyktynek księżni: w którym inne dwie tegoż imienia, Bogu życie swoje poświęciły.

Andrzej Piotr z *Brzezia* Chrząstowski, pisał się na elekcyą Augusta II. Króla. Alexander z *Brzezia* Chrząstowski, generał adjutant buławy polnej koronnej, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Krakowskiem. — *Heraldyka Wielądka*.

Chrząszcz herbu Salamandra, w Sandomierskiem województwie. Chrząszczami nazwani od Chrząszczowej woli na pograniczu Czeskiem: zkąd potem do Polski przyszli, za czasów Stefana Króla. Samuel z Baranowskiej herbu Grzymała podkomorzanki Wiskiej spłodził Marcina rotmistrza królewskiego, pod Gdańskiem i w inszych ekspedycyach doświadczonego. Temu pierwsza żona Lisowska powiła trzech synów, Jana, Seweryna i Alexandra. Druga zaś Dobrzelewska, Marcyana łowczego nadwornego u Zygmunta III. Króla Polskiego. Samuela, ten się przeniósł do Węgier. Jana, ten służąc w wojsku Cesarskiem, w okazyi z Turkami poległ. Alexandra, ten w Prusiech przeciwko Gustawowi i Szwedom; na Rusi przeciwko Kozaków i Tatarom przez lat dwadzieścia i sześć wojownik, pojął Zofią Splawską. Kazimierz z Chrząszczowej woli Chrząszcz podczaszy Starodubowski w Bełzkim w roku 1697.

Chrząszczewski herbu Trzaska, w województwie Rawskiem. Adam z Chrząszczewa Chrząszczewski z Rawskiego w Podgórze się przeniósł, któremu zmarłemu w roku 1631. nadgrobek syn wystawił, u OO. Franciszkanów w Krośnie: zostały się dwie córki po nim. Teodozya za Jerzym Boguskim, Katarzyna za Szymonem Rylskim. Felicyan w województwie Brzeskiem Kujawskiem w roku 1630. miał synów Marcyana i Jędrzeja. Franciszek i Wojciech 1697.

Franciszek Chrząszczewski komornik ziemski Braclawski, był sekretarzem konfederacyi generalnej Targowickiej 1792. roku. Ignacy Chrząszczewski wice-regent Braclawski. — *Heraldyka Wielądka*.

Chrzczonowski herbu Pilawa, w Sandomierskiem województwie gniazdo tego domu zakładają nasi genealogistowie, mnie się o nich nigdzie nie dostało czytać.

Chrzczonowski herbu Trzaska, w województwie Mazowieckiem. Z tych jeden był opatem Lubińskim. Paweł Mikołaj i Kasper w księstwie Zmudzkiem w r. 1670. Franciszek, Stanisław, Józef i Kazimierz w ziemi Łomżyńskiej w roku 1697. Adam w zakonie naszym w roku 1682. młodo, ósmego roku życia zakonnego umarł w wielkiej pobożności. Alexander Chrzczonowski podsędek ziemi Rawskiej 1763. roku.

Chrzewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Atoli Jędrzej Lipski kanclerz niegdy koronny *quaest. publ. dec. 1. quaest. 8.* jawnie o nich świadczy, a z powiatu Rzeczyckiego podpisał elekcyą Jana III. Piotr, ale Chrzniwski.

Chudkowski herbu Jastrzębiec, w ziemi Łukowskiej.

Chudzewski herbu Ciolek. Duńczewski Tom I. stron. 27. i 456. obszernie o tychże pisze łącznie z Chądzyńskimi, i tak te dwie familie rozróżnia: — Ci którzy z *Chudzewa* Chudzewscy różnie się w tranzacyach swoich pisali, a niektórzy cudzą ręką wyrażali, jako pisać nie umiejący, to jest jedni a *Chudzewo* Chudzewscy, drudzy od teźże włości Chądzeńscy, insi Chądzeńscy, lubo jednego herbu Ciolek byli, i z jednego dziedzictwa pochodzili, to jest od *Chudzewa* w ziemi Dobrzyńskiej, jak mam informacyą od Stanisława z *Chudzewa* Chudzewskiego. Ze tedy Chądzyńskimi herbu Ciolek zwać się powinni ci, którzy w Podlaskiem województwie ziemi Drohickej ze wsi Chądżyna pochodzą, potwierdza dokument *u Okolsk. T. I. f. 116.* który ich tak zowie w Podlaskiem województwie zostających. — Tu wymienia *Duńczewski* Chądzyńskich tych którzy wyżej są umieszczeni i tak dalej prowadzi: — Ci jednak, którzy pochodzą z ziemi Dobrzyńskiej ze wsi *Chudzewa*, nie Chądzeńskimi, ani Chądzyńskimi zwać się mają, ale Chudzewskimi, mówiąc *genuine*. Jako albowiem w Wielkiej Polsce, ziemi Dobrzyńskiej, Panowie Ossowscy zowią się od wsi *Ossowki*, od *Zbojny* Zboińscy, od *Karnkowa* Karnkowscy, od *Jankowa* Jankowscy, lubo idą z jednego początku od *Karnkowa* wszyscy, i tym przydomkiem starożytnym dotąd zaszczycają się; tak z *Chudzewa* Chudzewscy, z *Chądżyna* Chądzyńscy, albo Chądzeńscy zwać się mają, według zwyczaju Rzeczypospolitej, lubo jeden początek wzięli od Witelliuszów starożytnych: albowiem *accidens non variat substantiam rei*, byle z jednej krwi mieli swoję procedencyą, są jednego pokolenia, lubo się inaczej od swoich wsiów zowią: przez to jednak sukcesyja nie spada wzajemnie bez wyprowadzenia należytej procedencyi: bo *cognata nomina* tylko *aequivoce* mają do siebie relacyą. — Poźniej zaś stron. 456. tenże *Duńczewski* wypisuje następne dokumenta do tychże Chudzewskich czyli Chądzyńskich (bo i tak ich nazywano) ściągające się. *Anno 1609. feria 5ta post Judica, in Castro Bobrownicen. G. Hedvigis Jasińska, G. Stanisłai Jasiński filia, G. vero Stanisłai Chudzewshi consors, eundem maritum suum, a submissione G. Chelnicki facta liberat. Anno eodem, feria 2da post Jubilat, G. Joannes Chudzewski, olim Laurentii filius, G. Martinio Chelnicki, sortes suas haereditarias in bonis Chudzewo, in Terra et Districtu Dobrinensi consisten. obligat in*
Tom III. 7

Castro Bobrovicensi. Anno eodem et feria G. Martinus Chelmicki, G. Annae Paszkowna, G. Joannis Chudzewski Laurentii filii consorti, summam certam pro vigilia festi S. Joannis Baptistae, coram Actis Castrensibus Lancicien. reponendam inscribit, Actus Castren. Bobrovnicensis. Jest wiele tranzakcyi Chudzewskich w tym Grodzie, do którego ciekawych odsyłam, tu lata i ferie namieniając tylko, jako *in anno 1662. feria 2da ante fest. SS. Trinitatis. Anno 1668. Sabbatho post fest. S. Lucae Evangel. Anno 1669. feria 6ta post festum S. Martini Pontificis. Anno 1681. Sabbat. ante fest. S. Martini Pontif. et anno eodem ac die eadem. Item anno eodem feria 4ta post fest. S. Hedvigis, et alia transactio die eodem. Anno 1682. feria 3tia in crastino S. Bartholom. Apostol. Anno 1688. feria 4ta in crast. S. Apolloniae. Anno 1694. et 1696. Sabbat. in crasti. S. Laurentii Mart. etc.* Ta wieś Chudzewo, w ziemi i powiecie Dobrzyńskim, parafji Moskowskiej, dyecezyi Płockiej zostaje, gdzie znajdujący się w starym wieku szlachetni Chudzewscy, pokazują w tymże kościele wymalowanego na portrecie Chudzewskiego, z herbem Ślepowrona, z kąd *non postremum oritur dubium*, czy Ciolkim, czy Ślepowronem pieczętować się mają, ponieważ w żadnych herbarzach to imię Chudzewskich nie znajduje się.

Chudziński herbu Cholewa, w Poznańskim województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech pisarz grodzki Poznański w roku 1611. o którym uniwersał poborowy w tym roku i 1613. córka jego z Adamem Kornatowskim zaślubiona. Jana w ziemi Gostyńskiej żona Naramowska. Stanisław i Piotr w roku 1697. Są i w Płockiem, bo się z tem województwem podpisał na elekcyą Władysława IV. Wawrzeniec, a na Augusta II. Adryan i Wojciech, ale podobno ci należą do herbu Oksza.

Niesiecki w supplementie do Tomu IV. umieszcza *Chudzickich herbu Ostoja* i odwołuje się do opisu pod tym herbem umieszczonego, gdzie jednak już nie o *Chudzickich* ale o *Chudzińskich* pisze: wyjaśniając „że Chudzińskim w województwie Poznańskim mylnie herb *Cholewa* przypisał, bo przywilej nobilitacyi „ich od Zygmunta III. dany roku 1592. za zgodą wszystkich „stanów herb im *Ostoja* przyznaje do którego przypuścił ich Jan „Gajewski sędzia ziemski Poznański.“ — Pomimo tego dodać tu muszę iż i w innych autorach późniejszych trafiło mi się czytać *Chudzickich herbu Ostoja*, jako to w *Kuropatnickim, Małachowskim* — jednak obszerniejszego opisu niedostaje.

Co do Chudzińskich *Wielądek* w *heraldyce* tak obszerniej pisze: Dom Chudzińskich czytałem, iż się także znajduje w W. Ks. Lit. Z tych Alexander Chudziński w roku 1700. na walnym zjeździe pod *Olkinikami* województw, i powiatów w Ks. Lit. podpisał się z województwa Połockiego. Na elekcyą zaś Stanisława Augusta Króla 1764. roku. Michał Chudziński pisał się z województwem Witebskiem.

Chudziński *herbu Cholewa* w księstwie Mazowieckiem teraz possessyve dziedziczne mający z tych Wojciech z Anną Piotra Trzebińskiego, i Ewy z *Wiśniewskich* córką, a małżonką swoją, zоставił córkę Annę, Michała Węgrzeckiego burgrabiego grodzkiego

Warszawskiego i plenipotentą skarbu koronnego, małżonkę, i syna Antoniego Chudzińskiego bywszego sędziego ziemskiego Czerskiego, na wsi *Jastrzębia* w parafji Grodzickiej ziemi Czerskiej dziedzica, który z Ewą *Puchalanką* córką Walentego Puchaly podsejdyki Warszawskiego, mający potomstwo, syna jednego Filipa, i córki 4. Maryannę, Różę, Antoninę, i Katarzynę. —

Chwalibóg herbu Strzemie, w województwie Krakowskiem. Dom to starodawny, bo przywilej Króla Kazimierza dany temu domowi w roku 1347. wspomina trzech braci rodzonych, Czesława, Aprosława, i Faliboga: tych zaś stryjecznych braci pięciu, Stanisława, Falimira, Benisza, Rosława i Janusza, i synowców tychże Piotra Klemensa i Jana. Z tej familji potem był Jędrzej dziedzic na Janowicach Chwalibóg konfundator kościoła i probostwa S. Jakóba w Krakowie; za którym była Barbara Jordanowna miecznikowna Krakowska: z tą miał synów sześciu. Pierwszy Jakób doświadczonego w różnych expedyacjach mężstwa, temu Nahojowska spłodziła Waclawa, który w kampanji Wołoskiej w niewolę się był Turecką dostał, z niej jednak na wolność wyszedłszy, związał się dożywotnie z Barbarą Ługowską pisarzówną Krakowską, z niej zostawił pięć córek (z których Zofia była za Janem Trembeckim) i synów trzech Bogusława, Stefana i Michała. Drugi Piotr z obozu wyszedłszy, wszedł w kontrakty małżeńskie w Wielowiejską: ta mu powiła synów czterech, Zbigniewa Stanisława ten żył z Burzyńską. Jędrzeja którego z Oleśnickiej podkomorzanki Sanockiej syn Piotr. Jana, tego z Bogusławskiej synów trzech, Jan, Stanisław i Kazimierz. Piotra, tego z Krzepickiej synów pięciu, Piotr, Stanisław, Jan, Franciszek i Mikołaj. Trzeci Jędrzej zrodził z Konopnickiej Jakóba pisarza ziemskiego Krakowskiego, (który żył z Zofią Wiktorowną.) Remigiana, Sebastyana, Zygmunta, Piotra, i Jędrzeja. Czwarty Jan zszedł bezpotomnie. Piąty Stanisław w obozie całe życie swoje ojczyzny dobru poświęcił. Szósty Samuel rotmistrz powiatu Sądeckiego podczas *interregnum* w Polsce, z Strzemeskiej zostawił trzy córki. Tego wieku gdy to piszę, kwitnęli Stanisław z Janowic podstoli i vicesgerent Krakowski, deputat na trybunał koronny w roku 1710. Michał podstoli Braclawski. Kazimierz burgrabia Krakowski deputat trybunału koronnego. Jan łowczy Wołyński, żona jego *primo voto* Łubieńska, 2do Michałowska sędzianka Krakowska, córka zaś jego za Antonim Boguckim.

Stanisław z *Janowic* Chwalibóg burgrabia zamku Krakowskiego, delegat z województwa Krakowskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Józef z *Janowa* vice-regent grodzki Biecki, oraz Józef komornik graniczny powiatu Książkiego toż Szymon podwojewodzy Proszowski, a potem burgrabia zamku Krakowskiego i pisarz grodzki Krakowski, pisali się z województwem Krakow-

skiem na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Wincenty Chwalibóg, był deputatem na trybunał koronny w roku 1789. z województwa Krakowskiego. Józef Chwalibóg wojski większy Krakowski kawaler orderu Ś. Stanisława, teraz żyjący. — *Wielądek.*

Chwallbogowski herbu Nałęcz, w Sieradzkiem województwie gniazdo temu domowi zapisali nasi genealogistowie: atoli Krzysztof z Chwalibogów z województwem Mazowieckiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Chwallbowski herbu Jastrzębiec, w Kaliskiem województwie. Jan Chwalibowski kanonik Warmiński 1602.

Chwalibowski herbu Korab. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; ale Stojkowski w kazaniu swoim pogrzebowem wyraźnie o nich świadczy.

Chwalikowski herbu Grzymała, w Wielkiejpol-szcze. Piotra podrządcę Krakowskiego Chwalikowskiego do tych referuje Paprocki.

Chwalszewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli konstytucya w roku 1578. *fol.* 353. Wojciecha Chwaliszewskiego poborcą kładzie Inowrocławskim.

Chwałkowski herbu Odrowąż. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Chwałkowski regent grodzki Wschowski, córka jego Anna była za Jerzym Naramowskim, druga także Anna za Hieronimem Naramowskim. Mikołaj brat-regenta rezydent księżęcia Kurlandzkiego, i jego konsyliarz, Jan Jerzy i Samuel tegoż regenta bracia, o których konstytucya w roku 1676. *fol.* 60. Franciszek z Poznańskiego podpisał konfederacyą Sandomierską 1704. Chwałkowska Grzymalanka Czackiego małżonka.

Tego Mikołaja Chwałkowskiego rezydenta księcia Kurlandzkiego jest w druku *Jus Publicum Regni Poloniae. Pamiętnik dziejów Pruskich. Dzieje Polskie itd.* — Jan Jerzy wydał pismo: *Discursus politicus de consiliis ante, in et post bellum.* — Łukasza dzieło z druku wyszłe: *de principe Sveciae Regno Poloniae praeficiendo* — *Carmen in obitum Stephani Regis.* — *Krasicki.*

Andrzej Chwałkowski herbu Odrowąż, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Poznańskiem, był potem skarbnikiem Wschowskim, a w roku 1766. deputatem na trybunał koronny z województwa Poznańskiego. — *Wielądek.*

Chwałkowski herbu Prus 1mo. W Krakowskiem województwie. Piotr z Chwałkowa łowczy Sandomierski na liscie Władysława Jagiełła Króla 1404. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 373.

Chwedkowicz herbu Jastrzębiec. *Kojałowicz* wyraźnie o nich powiada że są tego herbu i że wyszli z Smoleńszczyzny. — Z tych Iwan Chwedkowicz dziedzic na Brzozowiu Brzozowskim nazwany, z Jalińskiej sędzianki Brzeskiej spółdził Brzozowskich o których się wyżej mówiło.

Chybicki herbu Syrokomla, w Mazowieckiem województwie. Wojciech z Chybie Chybicki, znaczny kawaler w wojsku Polskiem za czasów Stefana Króla. Franciszek w ziemi Warszawskiej pisał się na elekcją Augusta II.

Chybowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jakób Chybowski z powiatem Pińskim podpisał elekcją Jana Kazimierza.

Chybski. O tych sam Długosz pisze w roku 1431. kiedy wspomina Stefana Chybskiego kanonika Poznańskiego, pisarza nadwornego Króla Jagiella, i przydaje że był z domu Luba, atoli o tym herbie i jego nazwisku żaden z naszych genealogistów nie namienia.

Chycki herbu Gryf, w województwie Krakowskiem. Hrabia Stefan herbu Gryf wojewoda Krakowski, z swojej ku Bogu ochoty, klasztorowi Miechowskiemu, od brata Jaxy fundowanemu przyłączył był wieczną darowizną, tak mniejszą jako i większą Chyczą, co znać z katalogu patriarchy klasztor Miechowski wizytującego; ale gdy potem te dobra od Miechowitów odpadły, znać przez zamianę jakąś, okazały dały przezwiska Chyckim: a ponieważ Chyczka wieś, aż po te czasy w domu Branickich Gryfów dziedziczyła: bo ją dopiero od nich w roku 1670. kupił Franciszek Konarski, dla tego dorozumiewam się, że Chyccy z jednejże linji pochodzą co i Branicy. W roku 1546. kwitnął Sebastyan Chycki dziedziec na Sendziejowicach sędzia grodzki Nowomiejski, w którym roku między jego dobrami i Miechowskiemi było rozgraniczenie: *Nakielski in Miechovia fol. 644. i 671*, miał za sobą Barbarę Gnoińską a z nią córkę Chomentowską herbu Lis i syna Stanisława męża rycerskiego, od którego był Stefan: tego z Krupeczanki podobno córka najprzód z Marcinem Omiecińskim, potem z Jędrzejem Telefusem zmówiona. Jędrzej poborca w Sandomierskiem z sejmu w roku 1613. Marcyan stolnik Sandomierski w roku 1678. posłem na sejm będąc, z tamtąd deputowany na lustracją starostw Chęcińskiego i Zarnowskiego. *Constit. fol. 14. et 7.*

Chyczewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech Chyczewski z województwa Płockiego podpisał konfederację Sandomierską.

Ignacy Chyczewski z województwa Sandomierskiego, Wojciech z województwa Płockiego pisali się na elekcją Stanisława Augusta Króla. Marcin Chyczewski biskup. Turoneński suffragan kujawski i dziekan, był deputatem na trybunał koronny 1780. r. — *Heraldyka Wielądka.*

Andrzeja Chyczewskiego, w ekstrakcie *apud tabulas Regni, Galliciae et Lodomeriae inmatriculatorum*, *Kuropatnicki* w dziele

swojem w §. V. pod dniem 10. Września 1782. roku zapisanego umieszcza. —

Chylewski herbu Jastrzębiec, w województwie Mazowieckiem. To z naszych genealogistów: więcej o nich nigdzie nie czytał: ale z tego województwa Chylicki Jan i Waleryan pisali się na elekyą Jana Kazimierza.

Leon Chylewski nobilitowany roku 1767. — *Krasicki*.

Chyliński herbu Jastrzębiec. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław pojął Jadwigę Łysakowską podkomorzankę Łomżyńską, synów miał z nią dwóch, Jana i Marcina, i córkę Annę, *primo voto* za Walentym Zawiszą, *2do* za Stanisławem Piątkowskim. Jan wszedł w kontrakty małżeńskie z Dębińską herbu Rawicz starościanką Lubomską. Marcin w ziemi Wiskiej w roku 1632. Jan i Wojciech w ziemi Rożańskiej, Seweryn i Sebastyan w roku 1630. *Melanius*. Paweł komornik Wiski w roku 1697. Józef w Płockiem. Wojciech w roku 1674. w ziemi Wyszogrodzkiej. A dawniej przedtem to jest roku 1454. znajdziesz *inter praesentes* na liście u *Okolsk. tom. 2. fol. 26*. Chylińskiego Wojciecha, starostę Rawskiego i Sochaczewskiego.

Piotr, Antoni, Rajetan, i Michał Chyliński, są zapisani w dziele *Kuropolitnickiego*, w ekstrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatum* pod dniem 8. Października 1782. Rafał Chyliński Franciszka n exorcysta w nadziei świątobliwości umarł 1748. którego ciało w *Łagiewnikach* złożone, w województwie Łęczyckiem.

Wielądek w heraldyce Tom. V. następującą nadesłaną sobie z Gallicyi legitymacyą autentyczną umieszcza: „*Caesareo Regium terreste Leopoliense judicium. Magnificos Andream a Chylin Chyliński vicesgerentem castrensem Lublinensem, bonorum Chomęciska et Jarostawice obligatorium possessorem, et Rochum Chyliński fratres germanos, olim magnificorum Joannis Josephi binominis et Theresiae Budowska conjugum legitimorum filios, olim vero Mfcorum Joannis et Eufrosinae de Swiradow conjugum nepotes, olim Petri et Eleonorae Menciska pronepotes, olim denique Stanislai a Chylin Chyliński ensiferi Chelmensis bonorum Chylin in terra Chelmensi bonorumque Latyczyn ac aliarum in Pallatinatu Belzensi haeredis, et Catharinae Olendzka conjugum abnepotes, ab abavis caeterisque praedecessoribus suis, nobilitate tituloque ac praerogativis eisdem competentibus insignitis, recte processisse, utrosque proinde tam ante quam post reivindicacionem horum regnorum, semper pro nobilibus reputatos, et patronimis suis, suorumque antecessorum conspicuos esse, praesentibus attestatur. Datum Leopoli die 13. Septembris 1782. anno in sessione Judicii, ejusdem. Nicolaus de Gadomski iudex terris Leop. Rochus de Czechowicz subjudex terris Leopoliens. mpp. Vincent. de Cofbau Notarius Ter. Leop. L. S. Intabuletur: decretum in sessione Caes. regiae commissionis tubularis Leopoli die 29. Octobr. 1782. A Welz. mpp. actuarius. L. S. Praesens attestatum die 13. 7bris 1782.*”

apud C. R. Tabu. praesentatum in lib. majest. gen. T. 1. pag. 325. ingrossatum est. Actum Leopoli die 6. Xbris 1782. Joan. Hausknecht, mpp. C. R. A. C. et R. In Cro Camen. Podol. feriu quarta post festum Assumptionis in caelum gloriosissimae Virginis Mariae id est die 17. mensis Augusti Anno Domini 1786. intro conto attestati deductionis nobilitatis suscepta oblatio, suscepi Ławski mpp. Collatio. natum.

Krasicki w *przypisach* namienia, że niedawnemi czasy, umarł Gabryel Rafał Chyliński zakonu Franciszkańskiego w wszelkiej opinji świątobliwości — komissye *in ordine* roztrząśnienia życia i łask przez jego intercessyą uczynionych, wyznaczone — jest wzmianka o nim w aktach sejmowych po bezkrólewiu Augusta III. —

Chyńcza herbu Dziutosza. Tych Okolski już pod tym herbem, już pod Szaszorem położył, ale że się piszą z Rogowa, ja o nich pod Rogowskiemi mówić będę, tu tylko namieniam że Chyńczowna była za Janem Polanowskim cześnikiem Halickim.

Chynowski herbu Rogala, w województwie Mazowieckiem, jednaż dzielnica z Łoskiami, bo się tak podpisał Jan Łoski z Woli Chynowskiej kasztelan Wiski na dekrete przeciwko heretykom w roku 1528. u *Łubińsk. in Episcop. Płocen.* Gotard Chynowski miał za sobą Zofią Leszczyńską herbu Belina w roku 1483. *Acta Castren. Raven.* Bartłomiej i Jerzy w ziemi Czerskiej w roku 1697.

Chyrski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jacek sędzia Wyszogrodzki, z tejeż ziemi podpisał elekcyą Jana III.

Chyski. I o tych ciż genealogistowie mileżą. Chyski Gabryel z Wołyńskiego poseł na sejm w roku 1589. podpisał tranzacyą Będzińską.

Chyszewski herbu Kórczak, w Chełmskiej ziemi, Okolski na miejscu położył ich Chyszewski, w indexie zaś tomu pierwszego Chryścieński.

Chyżanowski herbu Korab, pod Błoniem dziedzictwo im zapisali nasi genealogistowie.

Chyżewski herbu Ostoja. Okolski zowie ich Chyziński w ziemi Ciechanowskiej. Jan, Wojciech, Mateusz i Antoni podpisali elekcyą Augusta II.

Cichocki herbu Nałęcz w Podgórzu. Z tych jeden w roku 1630. brał successyą po śmierci Mikołaja Wolskiego marszałka koronnego. Kasper Cichocki wydał do druku *Allocutiones Osecenses.* Ludwik Cichocki zakonu Ś. Franciszka Conventualium, rządził prowincyą Polską w roku 1654. a potem konwenty Warszawski i Piotrkowski; kiedy w Warszawie jego staraniem i przemysłem klasztor drewniany sta-

nął: a Piotrkowskiemu siła dobrodziejstw wyświadczywszy, tamże żyć przestał w roku 1683. *Biernac. Speculum. Minor. fol. 288.* Jędrzej Cichocki metrykant koronny nobilitowany na sejmie w r. 1726. Zofia Cichocka Jerzego Ossolińskiego na ten czas wojewody Sandomierskiego małżonka umarła w roku 1628. pochowana u Karmelitów Bosych w Krakowie *Hist. Coll. Cracov.* Jan burgrabia Przemyski w roku 1674.

Adam Cichocki wojski mniejszy Nowogrodzki 1784. roku. Ignacy burgrabia Gostyński. — *Heraldyka Wielądka.*

Kaspra Cichockiego oprócz księgi *Colloquia Osiecensia* jest w druku *Anatomia, consilii editi, de stabilienda pace Poloniae — 1611.* — Cichocki Mikołaj Jezuita wydał następujące księgi: *Credo Arianorum, seu liber afferens 100 rationes pro naturali Christi Divinitate.* — *Colloquium Kijowiense de proces. Sp. Sanct.* — *Responsum pro exemptione a Decimis PP. Soc. Jesu 1649.* — *Rationes contra Arianos.* — *Tribunal SSrum Patrum.* — *Speculum Arianorum 1661.* — *Triumphus SSinae Trinitatis.* — *Manes Schlichtingiani contra Faustum Socinum.* — *Fragmenta et Sententiae ex D. Thoma de B. V. M. Immaculate concepta.* — *Przypisy Krasickiego.*

Cichocki herbu Lubicz. *Wielądek w heraldyce Tomie III.* umieszcza ich lubo żaden inny autor o nich niewspomina, ale o *Cichowskich* Lubiczach są wzmianki. *Wielądek* jednak tak obszerniej donosi. Jan August syn Jana Józefa Cichockiego pułkownika wojsk koronnych, i Eleonory z domu *Geitz*, z familji zacnej w Morawach znajdującej się. Mąż ten, od wieku swego młodego, starał się doskonalić, w tem wszystkiem, coby go mogło uczynić zdolnym do usług ojczyzny. Udał się najpierw do służby wojskowej, zostając w korze artylleryi koronnej, gdzie z swojej aplikacyi, umiał się przypodobać nie tylko swemu szefowi pod ówczas grafowi Brühlowi generałowi artylleryi koronnej, lecz oraz wszystkim: idąc przez stopnie własnych zasług, od najniższej szarży, doszedł przez sprawiedliwe względy panującego Stanisława Augusta Króla do godności generała majora i szefa regimentu. Prace zaś bezustanne podejmujący, jako prezes kommissaryatu wojskowego, tak dalece, że momentu nie mając dla siebie do odpocznienia, wszystkie godziny poświęcał dla usług ojczyzny. Jakoż ten pilny jego dozór, zaświadcza konstytucya sejmu Grodzieńskiego 1793. kwitująca go zupełnie z powierzanych onemu na expens millionów, bez najmniejszego skarbu uszkodzenia, ale raczej oszczędził przeszło dwakroćstotysięcy. Tenże zaszczycony orderem S. Stanisława. Z sejmu Grodzieńskiego wyznaczony komissarzem wojskowym koronnym, toż jako komendant garnizonu Warszawskiego przez czas długi, pilnie obowiązku swego dopełniał. Z Agnieszką Józefa z *Abillewiczów*, z familji księstwa Saskiego w Turyngji, zostawia potomstwo synów trzech Aloizego, Józefa, i Tadeusza równie do wojskowej służby poświęconych. —

Cichowski herbu Wąż 2do. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Cichowski łowczy Halicki w r. 1620. Jędrzej Michał wojski Podolski sędzia grodzki Krasnostawski

syn Wojciecha. Żona jego *primo voto* Krasowska, z której córka Maryanna: 2do Kurdwanowska, z której syn jeden.

Józef Tadeusz S. G. Ch. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Grodzieńskiego. Tenże dom jest także w księstwie Mazowieckiem od dawności, ma swoje siedlisko wieś *Cichowo* w ziemi Ciechanowskiej, powiecie Przemyskim. Z tych Bartłomiej Cichowski z *Długolecką* spłodził Wojciecha, Walentego, i Andrzeja. Walenty z Ewą z *Milkowskich* małżonką, zostawił potomstwo dwóch synów, Jana i Dyonizego. Jan z Ewą *Jezierską* pisarzówną Łukowską wszedł w śluby małżeńskie. — *Heraldyka Wielądką*.

Cichrowski. I o tych nasi genealogistowie milczą. Serafin Cichrowski kanonik Gnieźnieński, któremu zmarłemu w roku 1581. nadgrobek wystawił w katedrze Gnieźnieńskiej Paweł brat kanonik Kujawski: wspomina tego Pawła synod Piotrkowski w roku 1586. *fol. 8. Starowolski in Monumen.*

Ciechanowicz herbu Mogiła, w księstwie Litewskiem. *Rojatowicz in MS.* pisze o nich jak następuje: Bogdan Ciechanowicz w roku 1442. od Władysława Jagiellonowicza Króla Polskiego i Węgierskiego, wziął daninę wiecznością w Mścisławskim województwie. Siemion Ciechanowicz podkomorzy Orszański 1413. Hawryło podsędek, potem podkomorzy Słonimski, po dwakroć od Alexandra Króla w poselstwie do Francyi jeździł, jako jest w metryce koronnej 1503. (wątpię jednak żeby już w tym czasie w księstwie Litewskiem, urzędy ziemskie były.) Paweł rotmistrz królewski, w pułku kniazia Boratyńskiego. Jerzy służąc z Filonem Kmitą starostą Orszańskim, zabity jest w potrzebie z Moskwą. Frac Suk sławny żołnierz, pułkownik królewski za Hrehora i Jana Chodkiewiczów, Stefanowi Królowi, pułk Woluntaryuszów stawił, i nie mało niemi sprawiwszy, przeciw Moskwie, umarł z gorączki pod Pskowem: Ostafiej chorąży Mścisławski. Dymitr rotmistrz królewski, pisarz ziemski Połocki, odprawował poselstwo do Cara: a gdy w czterech tysięcy swoich, Jędrzej Sapięcha dwadzieścia cztery tysiące Moskwy zbił, lewem skrzydłem regimentował. Hieronim rodzony synowiec jego, sędzia ziemski Smoleński, młodszy wiek w wojsku, na expedycyach Moskiewskich, Inflantskich i Wołoskich, trawił; dwadzieścia pięć razy był posłem na sejm: odprawował poselstwo do Moskwy 1648. nie przyjął Witebskiej i Nowogrodzkiej kasztelanji, od Władysława IV. sobie ofiarowanej, umarł 1651. zostawił synów z Wołodkiewiczówny, Hieronima i Stanisława: którzy z Gosiewskim hetmanem w wojsku służyli. Alexander brat Hieronima, łowczy Smoleński, podstarości Słonimski, synowie jego: Tymoteusz w zakonie Ś. Franciszka observantium, pojmany od Moskwy, wiele cierpień dla wiary

świętej statecznie wytrzymał. Wojciech kanonik Chelmski, człowiek uczony, umarł 1657. Paweł żołnierz w wojsku kwarcianem. Samuel był gońcem do Moskwy. Alexander podczaszy Smoleński, sędzia grodzki Słonimski, lat piętnaście w wojsku kwarcianem służył z Chmieleckim. Za Władysława Króla pod Smoleńskiem, był rotmistrzem chorągwi Kozackiej, umarł 1663. będąc deputatem na trybunale Wileńskim, syn jego Mikołaj. Alexander sekretarz królewski. Mikołaj miecznik Mściślawski. N. była za Hieronimem Puzyną podsejdkiem Upitskim, druga za Władysławem Puzyną pisarzem ziemskim Upitskim, były te obiedwie rodzone siostry.

Ciechanowicz herbu Natęcz zawiązany, w księztwie Litewskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Atanazy i Hieronim w akademji Wileńskiej w roku 1605. Alexander podstarości Słonimski. Marcin podczaszy Smoleński z Nowogrodzkiem stawali na elekcyą Jana Kazimierza. Hieronim podsedek Smoleński, poseł na sejm w roku 1628. *Constit. fol. 10.* a potem sędzia ziemski Smoleński w roku 1638. *Constitut. fol. 35.* Alexander horodniczy Smoleński. Hieronim horodniczy w r. 1670. Smoleński, *Constit. fol. 9.* a potem w roku 1674. pisarz ziemski Smoleński. Stanisław chorąży Piński, komissarz do Hiberny z sejmu w roku 1678. *Constit. fol. 4.* Mikołaj podczaszy Słonimski w roku 1674. Ciechanowiczowna była za Puzyną Władysławem pisarzem ziemskim Upitskim *Genealog. Ogińskich.* Tych czasów władyka Piński.

Hieronim na *Pokornowie* Ciechanowicz pisarz ziemski Smoleński, starosta Drohobuski. Kazimierz cześnik Inflantski z województwa Sendomierskiego; Jan Konstanty łowczy Smoleński z województwa Nowogrodzkiego; Kazimierz cześnik Smoleński z województwa Mińskiego, ci wszyscy na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. w roku 1700. pod *Olkinikami* pisali się. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciechanowiecki herbu Dąbrowa, w księztwie Litewskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Dom Kiszków w temże księztwie, przeszłych wieków kwitnący, że się z dawna z Ciechanowca pisał, jawnie oświadcza, że Ciechanowieccy jednaż krew jest z niemi; albo jako mówi Panegiryk weselny Stanisława Rodkiewicza, jeden ze dwóch braci Zgierskich, do Litwy z Mazowieckiego województwa zaszyłych, Kiszką nazwany, drugi od dóbr Ciechanowca, Jerzy Ciechanowiecki. Tenże Rodkiewicz trzech Jerzemu synów przypisał, Piotra wojewodę Podlaskiego, Izydora i Janusza miecznika Litewskiego, starostę Rożańskiego. Wojewodzie Podlaskiemu syna przywłaszcza Nikodema, marszałka Litewskiego, starostę Mielnickiego, i Drohickiego, atoli u Janu-

szowsk. w Stat. fol. 837. na Przywileju Ziemi Bielskiej w roku 1547. tak się podpisał, Nikodem Janowicz (to jest Jana syn) starosta Mielnicki. Siostra tego Nikodema z Gastoldem wojewodą Wileńskim zmówiona. Zona zaś jego Julianna księżniczka Mściławska, która *primo voto* żyła z ksiąźciem Zbaraskim. Z tej Julianny zostało się dwóch synów, Jędrzej kasztelan Małogoski, i Stanisław stolnik Litewski, od którego za świadectwem pomienionego autora, było dwóch synów. Jeden z sędziego Orszańskiego, na krzesło Witebskiego województwa już był nominowany, ale nim go ta nowina doszła, tym czasem na inszy się świat przeniósł. Drugi Krzysztof wojewoda Miński starosta Mściławski, ja go czytam sędzią ziemskim Mściławskim na elekcyą Jana Kazimierza. Konstytucye w roku 1653. że był kasztelanem Mściławskim świadczą. Mąż i w ręce, którą z Karolem Chodkiewiczem, zwycięzko nieprzyjaciół płażał, pułk cały swoim kosztem na potrzebę ojczyzny wystawiwszy; i w radzie nieporównany, dla czego komissarzem go Rzeczpospolita uprosiła do traktatów o pokój z Moskwą: jakoż szczęśliwie go dotarł, bo siła prowincyi Polsce od Moskwy odzyskał. Z synów jego Mikołaj miecznik Mściławski, a potem dalej postępując, na koniec wojewoda i starosta Mściławski, cztery razy w trybunale Litewskim marszałkiem prezydował, na sejmy walne prawie ustawiczny poseł. Drugi Wojciech Konstanty oboźny Litewski, starosta Orszański, właśnie do wojny urodzony, czego dowodem ciężkie za Jana Kazimierza ekspedycye. Dostyc że mężtwo jego i odwagę szacując sobie pomieniony Król, w nadgodę trudów marsowych, łańcuch złoty z piersi swoich zdjawszy na niego włożył; żona jego Anna Kantakuzena, ze krwi Cesarzów Wschodnich Paleologów idąca, dwie mu córki powiła, Ludowikę Skorulską i Teresę, synów zaś sześciu, Samuela podkomorzego Mściławskiego, Michała stolnika Smoleńskiego, Bogusława starostę Opelskiego, ale ten młodo umarł 1675. Karola Hipolita Konstantego starostę Opelskiego, Nikodema, (kwitnęli w roku 1683.) i Dominika stolnika Mściławskiego, deputata na trybunał Litewski. *Póty Rodkiewicz*. Sebastyan i Adam 1648. W tymże roku jeden z tego domu był sędzią Smoleńskim. Anna stolnikowna Orszańska wpisała imię swoje 1674. do kongregacyi S. Barbary przy Krakowie.

Hipolit Krzysztof z *Ciechanowa* Ciechanowiecki starosta Opelski poseł z Braclawskiego na elekcyą Augusta II. 1697. Nikodem starosta Stęgwilski z województwa Połockiego, Samuel z *Ciechanowa* skarbnik i rotmistrz powiatu Orszańskiego podpisali się w r. 1700. na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, Franciszek Ciechanowiecki chorąży Petyhorski,

starosta Dudziński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Braclawskiego. Marcin wojski i poseł na sejm 1761. z województwa Mścisławskiego. Józef kanonik Żmudzki. Michał chorąży Mścisławski w roku 1768. był posłem na sejm z województwa Mścisławskiego. Józef Ciechanowiecki generał adjutant J. K. Mci kawaler orderu S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka*.

Roku 1529. Piotr z *Ciechanowca* wojewoda Połocki podpisał przy mierze w Wilnie między Zygmuntem I. Królem a Albertem księciem Pruskim. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol. 261*.

Za Ciechanowskim starostą Opeskim była *Strutyńska*, ta po śmierci jego poszła za Manuccęgo Włocha, umarła roku 1778. W tymże roku Józef Ciechanowiecki kanonik Żmudzki. — Stefan regent ziemski Mścisławski. — *Przypisy Krasickiego*.

Ciecholewski herbu Chomąto w Prusiech. Sam tylko *MS. o Famil. Pruss.* o nich namienia, w Tzewskim powiecie w Ciecholewach pod Starogardem. Z tych Jerzy dziedzic na Wacimierzu i Zakrzewku, z Katarzyny Jerokówny, którą Bąkowska spłodziła dwie córki miał i dwóch synów: jeden z nich Cystersem w Peplinie: drugi pojął *1mo voto* Justynę Dębiczównę, z której trzech synowie, i dwie córki. *2do* Alexandrę Bartlińską.

Ciecholewski herbu Doliwa. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Wielkiej Polsce. Stefan Ciecholewski z województwa Sieradzkiego podpisał *Pacta Conventa* Jana Kazimierza Króla. Samuel złączył się dożywotnie z Wąglikowską, z której córkę zmówił z Wojciechem Zaleskim.

Ciecholewski herbu Kuszaba, w Prusiech *MS. o Famil. Pruss.* sam tylko. Felix podstarości Bydgoski, którego córka zakonnica w Bydgoszczy 1621. Jerzy Michał opat Pepliński, oficyał Gdański 1682. jego synowców dwóch 1699. z których Michał jeden. Jan sędzia ziemski Czczewski, spłodził córkę zmówioną z Kazimierzem Gralewskim, sądowym ziemskim Czczewskim i syna Antoniego starostę Parchow. żona jego Krokowska.

Ciecholewski herbu Sepia głowa. I o tych sam tylko tenże *MS.* świadczy w Prusiech. Pięciu było braci z Doroty Konarskiej zrodzonych, z tych Jan i dwaj inni bezpotomnie zesli, Stanisław i Samuel, dwie siostry Dulskie Elżbietę i Justynę za sobą mieli. Syn jeden Stanisława pojął Kamocką: drugi Czarlińską z Tuczna. Córka z tejże Konarskiej była za Powalskim.

Są też Ciecholewscy herbu *Ogończyk*.

W kościele farnym Chojnickim, jest nagrobek Ciecholewskich, który postawili dla domu swego w kaplicy od siebie fundowanej roku 1624. — Z tego nagrobku wiadomo iż fundatorowie byli

Stanisław i Samuel Ciecholewscy bracia. — Ciecholewscy w Niemieckim języku *von Ziszgoltz — Zygholtz*. — *Przypisy Krusickiego*.

Ciechomski herbu Wąż, w województwie Rawskiem. Jędrzej z Ciechomic Płocki kasztelan w roku 1436.: prawdac że go u Łask. w *Stat. fol.* 140. napisano z Czechowicz, za którym autorem i jam poszedł: atoli w konstytucyach synodalnych u *Karnkowskiego fol.* 85. Jędrzej z Ciechomic tak się krom tego podpisał już na województwo Mazowieckie postąpiwszy w roku 1446. na przywileju od Władysława księcia Mazowieckiego danym katedrze Poznańskiej. Od tego wojewody był potem Stefan Ciechomski cześnik Gostyński, którego z pierwszej żony Puczkowny zostało się dwóch synów, Jan sędzia Gostyński, z tym tytułem podpisał tranzakcyą Będzińską w roku 1589. i Szymon. Z drugiej Myśluborskiej czterech synów. Paweł podstoli Gostyński o którym *Constit. fol.* 604. Sebastian najprzód pisarz ziemski Gostyński posłował na sejm 1607. *Constit. fol.* 841. dalej sędzia ziemski. Wawrzeniec w rycerskich dziełach doświadczony, i Michał. Od Sebastjana sędziego było dwóch synów, Stefan i Jędrzej z Mokrskiej spółdzonych, ten Stefan zda mi się był podkomorzym Inflantskim, co o nim świadczy konstytucya 1623. *fol.* 3. kiedy go komissarzem do traktatów o pokoju z Szwedami deputowano, luboć i drugiego Stefana podczaszego Gostyńskiego czytam w konstytucyach 1629. *fol.* 3. Jan wojski Gostyński *Constit. fol.* 30. w roku 1613. Stanisław i Jan z Krakowskiem Jana Kazimierza, Piotr z Płockiem, Wojciech z ziemią Sochaczewską Jana III. podpisali elekcyę. Ciechomski podczaszy Mielnicki, marszałek na sejmiku Czerskim w roku 1701. Jan w ziemi Sochaczewskiej miał za sobą Morską 1710.

Jerzy Ciechomski stolnik ziemi Gostyńskiej, na *Ciechomicach* w teźże ziemi będących dziedzic, z Elżbietą *Suską*, spółdził synów pięciu. 1. Michała chorążego ziemi Sochaczewskiej. 2. Józefa stolnika ziemi Gostyńskiej. 3. Leona kanonika Chełmskiego. 4. Teodora. 5. Dyzmana. Michał z Elżbietą *Chąjęcką*, spółdził syna Wincentego cześnika ziemi Sochaczewskiej. Józef z *Ludwiką Korytyńską* zostawił czterech synów. Jana szambelana J. R. Mci. Wojciecha wojskiego, Ignacego księdza proboszcza Służewskiego, i Antoniego. Jan z *Balbiną Zawiszanką* spółdził córkę jedną Józefę. Wojciech z *Wiktoryą Niemojewską*, syna jednego Józefa, i córkę Antoninę. Wincenty, ma za sobą *Eleonorę Niemcewiczównę* i z tą ma potomstwo. Którego trzy siostry, Helena, druga *Kunegunda* za *Fabianem Staniszewskim*, i *Maryanna* za *Felixem Szadkowskim*. — *Heraldyka Wielądka*.

Cieclerski herbu Ślepowron, w województwie Mazowieckiem. Jedni z nich z *Cierska*, drudzy się z *Cieciorek*

piszą. Kozmę rotmistrza i mężtwo jego chwali Okolski. Adam w Ruskiem, Stanisław w Podolskiem, Dobiesław w Sendomierniem 1632. Jan w roku 1699. w Prusiech, kwitnęli. Balcer miał za sobą Gębicką kasztelanę Nakielską, z której córka poszła za Stanisława Dębińskiego sędziego Krakowskiego. Stanisława, Jadwiga Wilkanowska kasztelanica Wyszogrodzka małżonka.

Wielądek w heraldyce pisze jeszcze obszerniej o Ciecierskich ale im w tym dalszym opisie herb *Rawicz* nadaje, jakby osobny dom tworzyli, lubo ich od powyższych herbu *Słepowron* prowadzi, być przeto może iż później herb swój *Słepowron* na *Rawicz* zamienili. — Opis ten jest jak następuje: Ciecierski herbu *Rawicz*: z tych Tomasz Ciecierski syn Stanisława, wnuk Adama, prawnuk Pawła z Jadwigą *Godlewską* zostawił syna Baltazara, ten z Anną Gębicką kasztelaną, spłodził córek dwie; Elżbietę która w małżeństwo dostała się Cieciszewskiemu, starościcowi Mielnickiemu, bezpotomna. Drugą Monikę, w zakonie Antoninę Sakramentkę. Synów pięciu. 1. Józefa Ciecierskiego, cześnika Podlaskiego, który z Malechowską, spłodził Maryannę, ta dostała się w małżeństwo Skorzewskiemu generałowi lieutenantowi wojsk koronnych. 2go Franciszka kleryka. 3go Ignacego Ciecierskiego stolnika Drohickiego, którego małżonka Teodora z książąt *Korybutów Wiśniowieckich*; z tą zszedł bezpotomnie. 4. Jana Ciecierskiego Jezuitę, fundatora *Collegium Nobilium* w Warszawie, które z zakonem zgłosiło. 5go Jakóba Ciecierskiego stolnika Drohickiego 1mo voto miał za sobą *Grodzicką*. 2do voto Konstancją *Kuczyńską*, podkomorzanekę Drohicką, z tą spłodził syna Dominika. —

Cieciszewski herbu Roch 2do, w województwie Mazowieckiem. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* położyli w prawdzie Cieciszewskich herbu *Oliwa*, ale w drugiej o herbach książęce poprawił się. Dom to starodawny bo jeszcze w roku 1406. Mroclaw z Cieciszewa podczaszy Czerski był na Warszawskim kongressie *Statut. Masov. fol. 79*. Maciej z Cieciszewa sędzia Nurski w roku 1453. tamże *fol. 98*. Piotr Cieciszewski starosta Grabowiecki z województwa Bełzkiego w roku 1575. *Constit. fol. 234*. Paweł chorąży Liwski, zostawił córkę jedną Janowi Kłodnickiemu zaślubioną: synów zaś dwóch. Z tych pierwszy Stanisław z Gojsca najprzód podkomorzy Liwski, komissarz do rewizyi ksiąg Liwskich w r. 1647. *Constit. fol. 33*. potem kasztelan Liwski w roku 1661. deputowany do rozgraniczenia między dobrami królewskimi i ziemskimi: synów jego sześciu, Jan podkomorzy Liwski starosta Rogowski: żona Zbąska siostra rodzona biskupa Warmińskiego, w roku 1696. posel na konwokacyą. *Confœder. Ordin.* Tomasz sędzia ziemski Liwski na konwokacyą posłował w roku 1674. *Constit. fol. 19*. spłodził dwóch synów, Józefa Gabryela podczaszego Liwskiego w roku 1696.

i Łukasza cześnika Liwskiego. Wojciech stolnik Liwski. Jacek łowczy Liwski, Jerzy i Zygmunt w roku 1696. Drugi syn Pawła, Abraham podstoli Liwski, po nim się zostało trzech synów, Stanisław łowczy Czerski, Mateusz sędzia ziemski Płocki i Kazimierz najprzód chorąży Liwski, poseł na sejm 1661. *Constit. fol. 3.* potem starosta Mielnicki, komissarz z sejmu 1683. do rozgraniczenia *Constit. fol. 11.* Siostra ich Zofia z Wojciechem Baranowskim herbu Grzymała wojskim Parczewskim skolligowana. Syn zaś tegoż Kazimierza Jan Seweryn starosta Mielnicki. Krom tych już wyliczonych, Jerzy starosta Grabowiecki podpisał w roku 1606. zjazd Lubelski. *MS. Petricov.* Augustyn w zakonie Kaznodziejskim. *Okolski.* Zofia Cieciszewska, Mikołaja Łysakowskiego herbu Lubicz kasztelana Chełmskiego małżonka. *Paprocki pod Lubiczem.* Seweryn, Marcin, Samuel w roku 1632. Cieciszewski stolnik Liwski, Antoni podstoli Liwski 1704. Cieciszewski pisarz ziemski Liwski, poseł na sejm 1724. Jan kasztelan Czerski umarł roku 1723. żona Anna Gozdzka. Cieciszewski in Soc. Jesu.

Niesiecki pisząc o herbie *Kolumna* namienia że za czasów *Paprockiego* Cieciszewscy z wielu innemi do herbu *Roch* należeli, lecz później wszyscy się do *Kolumny* przenieśli: *Wielądek w heraldyce*, tę samą wzmiankę czyni i już późniejszym Cieciszewskim herb *Kolumna* nadając, tak o nich dalej pisze: —

Dominik Cieciszewski herbu *Kolumna*, podczaszy ziemi Liwskiej, z *Suffczyńską*, zostawił synów trzech. Ignacego, terażniejszego podkomorzego, ziemi Liwskiej. Adama Józefa, pisarza w kor. Kazimierza Kacpra, biskupa Kijowskiego. I córkę jedną Antoninę, Franciszka *Szeluty* cześnika Rzeczyckiego, małżonkę. Ignacy *Kolumna* Cieciszowski, dziedzic dóbr *Ozorowa cum attinentiis* przez stopnie zasług w tejże ziemi, od różnych urzędów postąpił na podkomorstwo ziemi Liwskiej, jako dobry obywatel, dopełniał i innych publicznych funkcji, gdy był pokilkakrotnie na sejmach posłem; w jurysdykcji łaski w. koronnej sędzią przez lat kilka, nareszcie też w ziemi swojej, sędzią ziemskim Liwskim, i podstarostą. Z Anną *Jezierską*, Jacka *Jezierskiego* chorążego Łukowskiego córką, spłodził syna Jacka szambelana J. K. Mci. i córki dwie, Franciszkę, Piusa Kicińskiego, kasztelana Połanieckiego, małżonkę, i Maxymilianę Józefa Deszerta, sekretarza gabinetowego J. K. Mci małżonkę. Jacek syn tegoż podkomorzego Liwskiego, wszedł w śluby małżeńskie z Teklą *Markowską*, chorążanką Mielnicką, z których potomstwo córka Anna, małoletnia.

Adam Józef drugi syn Dominika pisarz w. koronny. Dóbr *Okrzeja*, *Czerniewa*, i *Woli*, także *Okrzejska*, w województwie Sandomierskiem będących dziedzic. Od początku wieku swego młodego, ćwiczący się, i doskonalący w obowiązkach obywatelskich, zawsze się starał pomnażać zasługi, w ojczyźnie swojej, a z tych talentów mianych, i charakteru zacnego obywatela, mocno był ulubiony od Króla panującego, Stanisława Augusta, gdy do

boku jego wezwany, ciągle był przez lat kilkanaście szefem gabinetu J. R. Mci, toż komissarzem skarbu koronnego, sekretarzem sejmu w roku 1776. za laski Mokronowskiego, wojewody potem Mazowieckiego, także na funkcyi poselskiej, na sejmach pokilkakrotnie, w pracach dla dobra publicznego pełnionych, nigdy nie utrudzony. Postąpił na urząd pisarza wielkiego koronnego, i wyższych zapewne przez stopnie swych zasług, doszedłby godności i urzędów, gdyby niewczesna śmierć z żalem wszystkich jego znających z tego świata nie zabrała, która w roku 1783. nastąpiła. Tenże z Teresą, Henryka *Loelhoeffel de Loevelsprung Lelewel* córką, zostawił potomstwo. Synów dwóch, Jana, i Adama. Córek trzy: Alexandrę, Jana Łuszczewskiego, starościca Sochaczewskiego małżonkę, Annę i Antoninę małoletnie.

Trzeci Kacper Cieciszowski, syn Dominika biskup Kijowski, dóbr *Skaryszewa*, i *Sławnego cum attinentiis*, w województwie Sandomierskiem w powiecie Radomskim, prawem wieczystem emfiteutycznym dziedzic, ten podobnież jako i jego wzwyz bracia rodzeni, od młodego wieku obrawszy sobie stan duchowny, w tym jak najściślej, podług obowiązku, przyzwoicie postępując, przez swe zasługi, będąc najpierw kanonikiem Warszawskim, a potem officyałem, postąpił na biskupstwo Kijowskie, której godności, tak jako pasterz przykładowy w dyecezyi swojej, tudzież jako senator w czasie odprawianych sejmów, zawsze gorliwy o religią, pełen pobożności i licznych przymiotów, dopełniać, z sławą domu swego i przykładem dla innych nieprzestawał.

Antoni Cieciszewski w roku 1755. kasztelan Połaniecki. —

Cieklński herbu Abdank, w województwie Krakowskiem. List Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus* świadczy o Cieklńskich Jastrzębczykach, ale już teraz Zalisławskimi się zowią, kędy i ja o nich mówić będę. Z Skarbków zaś Cieklńskich, Mikołaj burgrabia Krakowski w r. 1587. podpisał ustawy Proszowickie *Constit. fol. 422*. Zostawił dwóch synów Krzysztofa męża walecznego i Floryana (*Constit. 1587. fol. 427.*) komornika Sanockiego, temu Krezowna powiła córkę Zofią *primo voto* Adamowi Bielińskiemu stolnikowi Zakrocimskiemu, *secundo* Rusieckiemu, skarbnikowi Warszawskiemu zaślubioną, i synów trzech, Jana sędziego grodzkiego Nowomiejskiego i komornika Sandomierskiego, ten z Sułowskiej spółdził córkę, która się dostała w małżeństwo Józefowi Kowalskiemu podkomorzemu Wieluńskiemu. Stanisława rotmistrza królewskiego, krwawe zasługi dla ojczyzny chwali konstytucya 1609. *fol. 926*. kędy mu z skarbu koronnego cztery tysiące złotych wyliczyć kazała, miał za sobą Katarzynę Śmiotanczankę chorążankę Podolską: a z niej zda mi się syn jego Marcin sędzia surrogator w grodach Kamienieckim i Latyczowskim za Jakóba Potockiego generała Podolskiego *Constit. 1611. fol. 24*. Mikołaja z Jeremim wojewodą Multańskim doświadczonego żołnierza, synów jego było trzech. Dobiesław kasztelan Czechowski 1648. pojął Katarzynę Zofią,

jedyną córkę Mikołaja Rafała Kostki starosty Malborskiego, dziedziczkę dóbr Tyczyna, Sokolowa, Zalesia, z kąd dochodzi *Duryewski fol. 68.* że urodzona była z Zoffi Pileckiej z Zalesia. *Constitut. 1653. fol. 2.* tego Dobiesława, deputatem piszą na trybunał skarbowy. Alexander brat Dobiesława, którego dwie córki Kalińska i Miączyńska. Jakób tych dwóch brat rodzony. Stanisław brat Mikołaja burgrabi Krakowskiego podstarości Sanocki, któremu nadgrobek w Krośnie w roku 1568. położony to przyznaje: *Virtute, Sapientia, ac pietate praestantissimus*: z Skarbkowny potomstwo jego, trzech synów. Jędrzej kanonik Krakowski w roku 1583. podpisał pewną tranzakcją z Krakowskim miastem: sławi go Paprocki z dowcipu, mądrości i powagi w obyczajach. Stanisław sekretarz królewski brat Jędrzeja, od którego został się syn Jędrzej, tego dwie córki tylko, rozebrały w insze domy fortunę, to jest Anna najprzód z Stanisławem Witowskim komornikiem Pilźnieńskim, potem z Adamem Gorskim: i Urszula z Samuelem Sienińskim komornikiem Sandomierskim zrzęzione. Piotr trzeci brat Jędrzeja i Stanisława podczasy Krakowski, tak go czytam na liście Zygmunta III. danym miastu Lwowskiemu w roku 1606. posłował do Rzymu i do Cara Tureckiego. Córka jego pierwszym związkiem z Broniewskim starostą Lubaczowskim, drugim z Kaspem Wielopolskim podkomorzym Krakowskim w małżeńskie weszła kontrakty. O Józefie Cieklińskim konstytucya w r. 1627. *fol. 17.*

W roku 1705. Jan Ciekliński pisał się w *Korczynie* na konfederacyą Sandomierską, za Stanisławem Leszczyńskim Królem. — *Heraldyka Wielądka.*

Milites Praesidiarii Arcis Urbis Moscuae se cessionem ad sextam Januarii Anni 1612. condixerunt, adveniente ita illa die, cum nec monitionibus Regis nec praecibus praefectorum militarium a proposito suo avocari possent, discessum conclamarunt et concilio facto elegerunt sibi Mareschallum Josephum Ciekliński ac certos Consiliarios et Tribunos, quibus commiserunt imperium Militare istisque Ducibus recta in Poloniam abjerunt. — *Chron. Piasecki f. 277. ad An. 1611.* —

Kochowski in An. 1648. gdy wzmiankę czyni o zdaniu Kisiela wojewody Braclawskiego na radzie wojennej, ażeby wstępny bojem z Kozakami poczynać, przydaje: *Subscribebant sententiae Palatini et Dobeslaus Ceklinius Castellanus Czechoviensis, qui omnium consiliorum Ducis arbiter, pervincebat.* — *Przypisy Krasickiego.*

CIELĄTKOWA HERB.

Księżyc jak na nowiu, rogami do góry obrócony, z którego środka od spodu wychodzi drugi także księżyc, ale go

CIELĄTKOWA

HERB.

tylko połowę widać, rogiem w prawą tarczy skierowany, tak, że półtora księżyca jest w tym herbie. Trzy gwiazdy, po jednej na każdym jego rogu złożone, wszystko żółte, w polu błękitnem: na helmie trzy pióra strusie. Pisali o nim *Bielski fol. 93. Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol. 1066. O herb. fol. 574. Okolski t. 1. fol. 106. Klejnoty. Potock. Poczet herbów*. Przecież żaden z nich o początkach i okazyi tego herbu nie namienia. O familiantach nawet tego herbu tak napisał Paprocki. Byli Cielątkowie ludzie rycerscy, w tym jednak wieku, jeżeli ich własne potomstwo jest, albo w którym kraju, dowiedzieć się pewnie nie mógł: jedni powiadali o nich w Sandomierskiem, drudzy na Rusi, inni w Sieradzkim.

Wielądek utrzymuje iż tym herbem pieczętuje się dom Łyków. —

Cielecki herbu Zaręba, w Kaliskiem województwie. Jerzego (sekretarzem był u Zygmunta Augusta) Cieleckiego, zmarłego w roku 1598. nadgrobek z Krakowskiego kościoła napisał *Starowolski in Monumen*. Mikołaj podsędek Poznański: wspomina go *Okolski t. 2. f. 239*, któremu po śmierci w roku 1622. syn jego Jakób Poznański i Płocki kanonik pamiątkę z marmuru wystawił w katedrze Poznańskiej *Starowolski in Monumen*. było tego podsędka z Szoldrskiej trzy córki, Katarzyna za Mikołajem Proskim. Druga za Stanisławem Gnińskim. Trzecia za Szczanieckim. Hieronim biskup Płocki długi wiek na dworze królewskim przepędziwszy, w lat pięćdziesiąt życia swego stan sobie duchowny obrawszy kaplanem poświęcony, najpierwej regentem cancellaryi koronnej od Zygmunta III. deklarowany, od którego też w legacyi jeździł do książąt Włoskich: potem kanclerzem Konstancyi Królowy, dalej referendarzem koronnym i proboszczem Poznańskim, już w sześćdziesiąt lat i jeden wziął nakoniec

infułę Płocką, na tej nie mając względu na szędziwy wiek i lata podeszłe, wszystkie pasterskie funkcyje sam przez się odprawował, od czego nawet i w ostatniej swojej chorobie żadnym się perswazyom odwieść nie dał: umarł w r. 1627. dwie lecie na tej katedrze prezydując. Był prałat samą szczerością tchnący i mąż pokoju; z kąd się o to szczególniejsz starał, żeby się był nikomu nie naprzykrzył. Nadgrobek mu wystawił Zygmunt synowiec jego proboszcz Poznański, kanonik Gnieźnieński. Ten gruntu swego własnego w Poznaniu na podzamczu ustąpił na klasztor i kościół ojcom Franciszkanom. *Biernacki Speculum Min. fol. 286.* Umarł w r. 1652. Krzysztof najprzód podczaszy Poznański, poseł od Wielkopolskich województw do Króla Zygmunta 1608. a potem kasztelan Śremski z sejmu 1620. deputat do kwarty Rawskiej *Constit. f. 24.* Wojciech był surrogatem Poznańskim 1605. którego roku posłował na sejm. *MS. Calissien.* Bartłomiej wojski Poznański w roku 1620. poseł na sejm, ztamtąd deputowany na trybunał Radomski *Constit. fol. 19.* Łukasza z Cielce (bo się inni piszą z Wielawsi) kładzie nadgrobek *Starowolski in Monum. z Tumu Poznańskiego.* Maciej sekretarz królewski 1648. Alexander, Piotr i Marcyan. Jan kanonik Płocki w roku 1643. *Constit. Synod. Plocen.* Mikołaj kanonik Płocki, deputat na trybunał koronny w roku 1694. Katarzyna Cielecka Jana Gębickiego podczaszego Poznańskiego. Dorota Gotarda Korabiowskiego. Urszula Zygmunta Tomickiego herbu Drya. Urszula Jana Stanisława Korzeniowskiego herbu Nałęcz starosty Kościańskiego, regenta kancelaryi koronnej 1670. *Cyboni Amor Nałęcius.* Dorota najprzód Lipskiego herbu Grabie, tuż Hieronima Osińskiego Węzyka stolnika Sieradzkiego 1667. małżonka. *Acta Castren. Caliss.* Ludwik, Jędrzej, Karol, Krzysztof w Kaliskiem w r. 1697. Szymon w Inowrocławskiem, Wojciech, Jan 1726. W księztwie także Litewskiem Cielecki Timkowicz Jerzy, podpisał się z Mińskim na elekcyą Władysława IV. ale niewiem czy tego herbu.

Krasicki w przypisach następujące czyni postrzerzenia: — z listów oryginalnych tegoż Hieronima Cieleckiego do Rudnickiego biskupa Warmińskiego pisanych znajdujących się in archivo Helsberg. pokazuje się iż ten Hieronim Cielecki był człowiek interesów dworu Zygmunta III. wiele wiadomy, z sposobu zaś pisania znać doskonałość jego w sprawowaniu interesów. Pisze sam o sobie iż wziął probostwo Poznańskie roku 1609. sprzeciwia się to kalkulacyi Niesieckiego który pisze iż dopiero w 50 lat duchowny sobie stan obrał, umarł zaś biskupem 1627. mając lat 63. od daty albowiem wzięcia probostwa Poznańskiego: do śmierci jego przypadłej na rok 1627. jest przeciąg lat 18. jeżeli więc w 63. roku umarł wziął probostwo mając lat 45. a przedtem

jeszcze jak sam wspomina od lat kilku miał kanonią Krakowską i probostwo Kruświckie. Tenże Niesiecki w pierwszym tomie herbarza swego, kładzie wstęp Firleja z katedry Płockiej na Gnieźnieńską roku 1618. Śmierć zaś Cieleckiego następcy Firleja na rok 1627. — nie dwa więc lata ale dziewięć na tej katedrze siedział: — Kładzenie Niesieckiego pod bisk. Płockiemu omylnie — Firlej bowiem w roku 1624. na arcybiskupstwo Gnieźnieńskie postąpił, dwa więc przeszło lata tak jak wyrażono siedział Cielecki na krześle bisk. Płockiego. — To *Krasicki*. —

Franciszek Cielecki *Zaremba* starosta Zgierski, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Łęczyckiego, i Wojciech Cielecki, także z województwa Kijowskiego. Celestyn Cielecki kanonik Płocki, Józef rotmistrz kawalerii narodowej kawaler orderu Ś. Stanisława. Stanisław generał adjutant J. R. Mci, kawaler orderu Ś. Stanisława: Andrzej Cielecki chorąży Szadkowski był deputatem na trybunał koronny 1780. z województwa Sieradzkiego. Wojciech starosta Machnowski deputat na trybunał koronny 1790. roku z województwa Rawskiego. Jan *Zaremba* Cielecki kasztelan Spicimierski teraz żyjący. —

Łukasz Cielecki z *Walewską* małżonką swoją spłodził Józefa i Macieja. Józef *1mo voto* z Maryanną *Miaskowską* spłodził Jana kasztelana Spicimierskiego *sterilem* i córkę Eufrozynę za Stefanem Zielonackim podkomorzym Kaliskim. *2do voto* z Maryanną *Wstowską* spłodził Ignacego syna szambelana J. R. Mci. *3tio voto* z Katarzyną z *Wstowskich Biernacką sterilis*. Ignacy syn Józefa wszedł w śluby małżeńskie z Wiktoryą *Zbijewską*, z tą spłodził trzech synów: Pawła, Onufrego i Stefana, i córek dwie Genowefę i Józefę. — *Heraldyka Wielądka*.

Cielemęcki herbu Rogala. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Łukowskiej ziemi rozrodzeni, tak że się jedni z nich Cielemęccy Rogalowie, drudzy Borutowie, inni Nakonieczni, inni Niemierkowie zowią. Z tych Walenty z Zofią Kreską spłodził Piotra Antoniego, ten najprzód z Joanną Misiewiczówną zostawił syna Józefa bezpotomnego, i Jana Antoniego, którego z Tokarzewskiej Anny potomstwo Ignacy, Felicyan, Romuald i córki Franciszka i Ewa. Po Misiewiczównie pojął Jezierską, ta mu powiła Franciszka, Jacka, Krzysztofa, Józefa, Eleonorę. Jan, Piotra Antoniego brat rodzony, ale *sterilis*. Agata siostra ich, Pawła Cielemęckiego małżonka; z którym zostawiła Antoniego i Józefa i Jędrzeja i córek pięć. Siostry tejsze Agaty Rzążewska, druga Dziewolska, a potem Jastrzębska. Wawrzeniec z Lubelskiem województwem podpisał się na elekcyą Władysława IV.

Cieleski herbu Doliwa. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: widziałem jednak ten herb Janowi Cieleskiemu sądowemu Michałowskiemu przypisany. Stefan pisarz Łucki z Kosakowskiej spłodził syna Stefana i córek trzy, Teresę, Annę i Katarzynę. *MS. o Famil. Pruss.* powiada że

w herbie ich w pasie trzy krzyże złote, na hełmie pięć piór strusich.

Antoni Cieski sędzia kapturowy i poseł z województwa Chełmińskiego w roku 1733. na sejm konwokacyjny w Warszawie.
— *Heraldyka Wielądka.*

Ciemierzyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr Ciemierzyński w roku 1606. Paweł poseł na sejm w roku 1601. z tamądznaczony do rewizji dóbr królewskich, tak na Rusi jako i na Podolu zdezolowanych *Constit. fol. 742.* Jan łowczy Podolski, córka jego Jadwiga z Walentym Glinką zaślubiona, syn zaś jej Prokop podstarości Łatyczowski, poseł na sejm 1616. *Constit. fol. 40.* Katarzyna zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie.

Ciemniński herbu Dębno. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. *Bielski fol. 793.* powiada o Stanisławie (lubo go Cienińskim wydrukował) że na weselu Zamojskiego z Batorową w roku 1583. gonił z kopią. Ciemieńska, dobra Olszą Tymienieckiemu zapisała w roku 1606. *Acta Castren. Ostrzeszow.* Elżbieta Ciemieńska księżni Ołobocka w r. 1606. *Wysocki Dobra Duchowne.* Wawrzeniec proboszcz Kazimirski, kustosz Klimuntowski 1655.

Maciej Ciemniński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Chełmińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciemniewski herbu Prawdzic. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Idą zaś z Radzanowskich, dla czego też jeszcze podziśdzień piszą się z Radzanowa. Krzysztof Ciemniewski zostawił synów dwóch, Stanisława i Jana: i córkę Sobiejuską. Stanisław z Elżbiety Wilkanowskiej kasztelanki Wyszogrodzkiej spłodził Kazimierza syna i córkę Zofią Wojciecha Krasieńskiego herbu Słepowron kasztelana Sierpskiego małżonkę. Jan przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Sobiejuską. Kazimierz cześnik Ciechanowski w roku 1674. Antoni miał za sobą Gowarczewską w ziemi Chełmskiej. Paweł Ciemniewski chorąży Warszawski zostawił trzech synów, Władysława, ten z Łosiowną zrodził Jakóba bezpotomnego. Wojciecha, ten z Narzyską kasztelanką Warszawską, Stanisława, i Franciszka skarbnika Zakrocimskiego. Jana, ten z Barbarą Ostaszewską skarbnikówną Ciechanowską Kazimierza i Franciszka. Z tych Kazimierzowi rotmistrzowi królewskiemu Zofia Zwierzchowska sędzianka Łomżyńska powiła dwie córki, Konstancją Rembowską i Rozalią: synów zaś Ignacego w zakonie Pustelników S. Augustyna, Marcinem nazwanego, Alexandra, Józefa, Jana i Franciszka. Franciszkowi zaś cześnikowi Chełmskiemu Ludowika Gawarecka miecznikowna Chełmska, Jana, Macieja i Józefa.

Wielądek w heraldyce obszernie o tej familji donosząc namienia iż genealogia przez *Niesieckiego* umieszczona mylnę jest w wielu miejscach i dla tego z podanych mu wiadomości tak onę umieszcza: Ciemniewscy herbu *Prawdziec*, zaczynają familją swoją, od Andrzeja dziedzica z *Niszczyc* kasztelana Wizkiego, Jakóba dziedzica z *Ciemniewa* braci rodzonych, tudzież Jana synowca ich, z *Rodzanowa* piszących się i dzielących miastem *Uchnowem*, w województwie Belzkiem r. 1514. Od Andrzeja idą Niszczycy, Jakób bezdzietny, a Jan z *Radzanowa* Ciemniewski, spłodził Piotra, od którego idą czterech synów: 1. Tomasz bezdzietny. 2. Jan od którego Krzysztof. 3. Jakób. 4. Stanisław, który z *Wilkanowską*, kasztelanką Warszawską, spłodził córkę jedną, Zofią Wojciecha *Krasńskiego* kasztelana Sierpskiego małżonkę, i dwóch synów: Jana, od którego Antoni, i Kazimierza cześnika Ciechanowskiego, ten zostawił jednego tylko syna Pawła chorążego Warszawskiego, od którego córka jedna, Anna, Jana *Narzymskiego* kasztelana Warszawskiego małżonka bezpotomna, i synów trzech. 1. Władysław który z *Łosiwną*, spłodził Jakóba i Tomasza bezdzietnych. 2. Wojciech ten z *Narzymską* kasztelanką Warszawską, zostawił, czterech synów. 1. Franciszka skarbnika Zakroczymskiego, i Michała, *steriles*. 3. Pawła od którego Józef. 4. Stanisława, ten z *Kuklińską* stolnikówną Ciechanowską, miał synów czterech. Adama, od którego Alexander. Michała, od którego Maryanna, Hieronima *Zielińskiego* łowczego Nurskiego żona. Antoniego, od którego Franciszek i Ambroży. Augustyna, od którego Jan i Tomasz. Trzeci syn Pawła chorążego Warszawskiego. Jan, ten z Barbarą *Ostaszewską* spłodził dwóch synów, Franciszka, ten z Ludwiką *Gaworecką*, miał trzech synów: Jana i Józefa *steriles*, i Macieja: ten z Izabellą *Dydyńską* chorążanką Krasnostawską, Józefa szamhelana J. R. Mci, i Antoniego: także córek cztery, Teklę, Franciszkę, Elżbietę, i Maryannę. Drugi syn Jana z *Ostaszewskiej*, rotmistrz królewski, który z Zofią *Zbierzchowską* sędzianką Łomżyńską, spłodził: Ignacego Augustyniana księdza. Alexandra i Franciszka bezdzietnych. Jakóba księdza, i Józefa sędziego ziemskiego Rożańskiego, ten z Maryanną *Sobieszczanką* zostawił Tomasza *sterilem*: i Jana sędziego ziemskiego Rożańskiego, który z Maryanną *Okęcką* chorążanką Warszawską, spłodził teraz żyjących dwie córki: Urszulę, Leona Tymieńskiego komornika Rożańskiego żonę, i Rozalią. Także trzech synów: Jana kanonika Kaliskiego, Hieronima, i Andrzeja Ciemniewskiego, posła na sejm Grodzieński 1793. roku, z ziemi Rożańskiej województwa Mazowieckiego, którego acz w wieku młodym, wielkie przymioty, i dla niezczęśliwej ojczyzny, w czasie urzędowania okazane prawdziwie obywatelskie czyny, niech mi się godzi uwielbić, i wyrazić. Świadkiem byli znajdujący się w składzie sejmu tegoż, senatorowie, ministrowie, i posłowie; świadkiem przytomni na sessjach sejmowych współ-obywatele: świadkiem publiczne dyaryusze, tegoż sejmu, i mowy jego w aktach oblatowane, jak roztropnie w każdej materji zdania swoje dawał: jak odważnie uszkodzenia kraju i ojczyzny swojej bronił: jak mężnie i statecznie przy sprawiedliwości, w wielu materyach obstawał; jak bezparcyalnie, nie

idąc za prywatą, ani własnym zyskiem, zawsze we wszelkich okolicznościach i materyach, prawdę mówił. Niech zostawione mowy i zdania jego na tymże sejmie Grodzieńskim miane, współczesnym i potomnym, będą nauką, wzorem, i przykładem, jak należy być każdemu obywatelowi, z przywiązaniem szczerem, bez żadnej prywaty i zysku swego przychylnym i wiernym swej ojczyźnie. Ten wyraz krótki, żyjący świadek autor dzieła tego, (*Wielqdek*) bezparcyalnie, żetelnie, tak zacnemu mężowi, dla wiecznej pamiątki zostawia. —

Krasicki przydaje: w roku 1778. Michał Ciemniwski podstoli Ciechanowski. — Jan sędzia ziemski Ciechanowski. — Ciemniwski *Schol. Piar.* zakonnik. — W województwie Ruskim Maciej Ciemniwski podczaszy Chelmski. —

Cieński herbu Pomian, w województwie Sieradzkiem z Cienia się piszą. Jedną ich dzielnicą z Łubieńskimi, tylko że ci od dóbr Łubieńskimi, ci od Cienia Cieńskimi zawołani. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich w roku 1534. rezygnacją czyni Cieni mniejszych ojciec synom, Janowi, Swentosławowi, Wojciechowi, Kasprowi; a w roku 1595. kwitnie Cieński Stawiskiego z wyliczonego posagu: W roku 1525. znajdziesz rezygnacją Cieni większych w tychże księgach. Franciszek w roku 1648. Hieronim kustosz Ś. Michała na zamku Krakowskim, proboszcz Łubieńskich kaplicy, w r. 1650. *Damalew. in Archiep. Gnesnen. f. 30.* Jan rotmistrz królewski w roku 1674. Marcina syn Wojciech, honorów żadnych nie szukał, z swojej cnoty i uprzejmości ku wszystkim, godzien najwyższych w tej ojczyźnie urzędów, z Jadwigi Trzebieckiej siostry Jędrzeja Trzebieckiego biskupa Krakowskiego dwie córki spłodził, Magdalena z Sebastyanem Karsznickim chorążym Łęczyckim, Katarzyna z Bnińskim zręczona, i synów pięciu. Z tych Kasper dziekan Krakowski i administrator biskupstwa Krakowskiego *Sede vacante*, proboszcz Piotrowiński, deputat kilka razy na trybunał koronny: Wujowi swemu w kościele Krakowskim Ś. Piotra nadgrobek bogaty postawił, kilkanaście tysięcy na to łożywszy, a w dziedzictwie Trzebieckich z ostatniej woli tegoż biskupa, kościół z fundamentów wyprowadził i uposażył, na zakon nasz dobroczynnie łaskawy, umarł w r. 1703. Marcin najprzód chorąży Sieradzki, dalej podkomorzy, pod królewską usarską chorągwią rotmistrz; pod Wiedniem, Parkanem, Strygoniem, Budą, Chocimem, Zwańcem, nieustraszonego męztwa, zda mi się miał za sobą córkę Koniecpolskiego Alexandra, z Sroczyckiej urodzoną, ale zesła bezpotomna. Stanisław trzeci syn Wojciecha kantor Gnieźnieński, kanonik Krakowski, prędką śmierć dalsze o nim nadzieje pomięszala. Czwarty syn Alexy, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, po filozoficznej i kaznodziejskiej ka-

tedrze, uprosił się na missyą Wołoską, z której, po apostolsku pracując, gdy się Polszcze wojna z Turkami otworzyła, rugowany; na obozową missyą z hetmanem Jabłonowskim wyprawił się; atoli słuchając spowiedzi ludzi żołnierskich w obozie, od nich śmiertelną chorobą zarażony, poszedł po zapłatę prac swoich w roku 1683. we Lwowie. Marcyan piąty syn zostawił dwóch synów, Wojciecha stolnika Braclawskiego i Mikołaja, którzy pod znakiem usarskim podskarbiego koronnego służyli. Maciej syn Marcina podkomorzego pod znakiem Królewicza Alexandra. Hieronim w województwie Inowrocławskim w roku 1697. Tu jeszcze to przydaje, co uważają niektórzy; że Łubieńscy od prawej ręki tarczy, miecz przez głowę Zubrzą przeciagniony w herbie noszą; Cieńscy zaś od lewej ręki, ale to rozumiem, że się omyłką jaką stało, ile że jakom mówił jedenże dom Cieńskich z Łubieńskimi.

Kacper Cieński łowczy nadworny koronny koło r. 1742. Ignacy Cieński kanonik Kujawski, był deputatem na trybunał koronny 1751. i 1757. a potem kanclerzem Gnieźnieńskim, toż znowu w roku 1765. prezydentem trybunału koronnego. Piotr burgrabia grodzki Rożański. Stanisław Cieński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwa Łęczyckiego. Andrzej stolnik Brzeski Kujawski, podpisał dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla z województwa Brzeskiego Kujawskiego, był także starostą Kruświckim. — *Heraldyka Wielądka.*

Cieński kanonik Gnieźnieński i Kujawski, proboszcz Kruświcki w porze lat świat i z nim dalsze nadzieje pożegnał. Umarł r. 1767. Brat jego rodzony Andrzej starosta Kruświcki: obadwa urodzeni z *Kossowskiej* siostry rodzonej sekretarza koronnego. — W roku 1778. Stefan Cieński miecznik Brzeski Kujawski. — Józef wojski Radziejowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Ciepielowski herbu Gryf, w województwie Sandomierskim, w powiecie Pilźnieńskim. Ci najprzód zwali się Prochańskimi, których potomkowie dziedzicząc na Ciepielowie, Ciepielowskiemi nazwani, luboć inni zowią ich Czepielowscy. Stanisław *Swoboda* albo *Gryf* podpisał się na Lubelskim kongressie przeciwko Zygmuntowi III. w roku 1605. *MS. Petricov.* Maciej z Prochna Ceder Ciepielowski na pokuciu mężnego serca żołnierz, który pod Kumejkami przeciwko Kozakom, z Potockim hetmańskim synem stawając, tamże samopalną kulą w głowę postrzelony zginął, pochowany w Nizińskim kościele zakonu kaznodziejskiego. Z Anny Krupczanki, która *primo voto* żyła z Czuryłem, została się córka *primo voto* Wojciecha Morskiego, 2do Humnickiego małżonka i syn Michał, wojski Przemyski, żona jego Teresa Sienicka pozostała wdowa po Reju staroście Libuskim. Antoni w województwie Sandomierskim 1697.

Od Macieja pochodzi Antoni Cielowski 1697. roku który spłodził Wawrzeńca, ten wszedł w śluby małżeńskie z Maryanną *Lenkiewiczówną* herbu *Kotwicz*, z którą zostawił synów trzech: Jana, Tomasza i Jakóba. Jan Cielowski ten od wieku młodego poświęcił się na usługę wojskową w ojczyźnie, będąc przez lat dwadzieścia dwa w kawalerji narodowej w brygadzie Dzierzka, w której do szarży podporucznika zostawał, potem ożenił się z Heleną z *Matkowskich* Golicą, z tą spłodził synów dwóch: Piotra i Józefa, i córkę Maryannę za Antonim Młockim herbu *Półkozic* będącą, Jakób Cielowski ożeniony, zostawia córkę jedną. — *Heraldyka Wielądka*.

Ciepiński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Felix Ciepiński z Płockiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Stefan Ciepiński w roku 1700. na zjeździe walnym pod *Olkiniami* podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heral. Wielądka*.

Ciepliński herbu Osorya. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w województwie Ruskiem. Z tych Jan Ciepliński w roku 1658. pisarz ziemski Sanocki, na kolegium nasze Krosieńskie szczodrobliwie łaskawy: umarł w roku 1675. przy tymże kościele pochowany. Miał za sobą pierwszym związkiem Krzeszownę, z której trzy córki spłodził, Annę z Janem Karolem Bieleckim herbu Janina burgrabią Łuckim, Katarzynę z Władysławem Krasowskim, trzecią z Stryjskim dożywotnie zmówione: drugim Pobiedzińską.

Dom ten starożytny, w województwie Brzeskiem Kujawskiem, ma swój początek od dawności, których przodkowie, dziedziczyli dobra *Cieplinie*, w temże województwie, w powiecie Przedeckim będące, jako z pomiędzy innych licznych tranzakcyi, świadczy dokument 1636. roku, w aktach grodzkich Poznańskich: *Feria secunda ante festum Nativitatis S. Joannis Baptistae*, w którym; Jan Ciepliński, niegdy Wojciecha syn, z Anny *Bielickiej*, na *Sampolenu* dziedziczki, spłodzony, na części swoje dziedziczne we wsi *Cieplinie*, Stanisławowi Sokolowskiemu surrogatorowi grodzkiemu Poznańskiemu, uczynił donacyą. Tenże Jan Ciepliński, pisarz ziemski Sanocki, dwu ślubny, *Imo voto* miał Ursulę *Krzeszownę*: *2do voto*: Barbarę *Pobiedzińską*, przeniósłszy się potem w ziemię Sanocką, województwo Ruskie, zostawił trzy córki Annę za Janem Bielickim, Eleonorę za Janem Strzyskim, i Katarzynę za Władysławem Krasowskim. Synów zaś dwóch: Stanisława Alexandra, od tego z Ludwiką *Bandrowską* córki Anna i Katarzyna. Synowie, Franciszek, Jan i Michał. Drugiego Macieja Alexandra, ten z Anną z *Dydnj Dydyńską*, dwuślubną, która *secundo voto*, była za *Tomaszewskim*, od których córka Ludwika Petronella, Antoniego *Makowieckiego* starosty Tynbarskiego małżonka. Rzeczonny Maciej Alexander Ciepliński, spłodził córkę Katarzynę, Michała Chmielowskiego małżonkę i Stanisława syna, ten z Anną *Szymańską* dwu ślubną, która *2do voto* była za Antonim *Wagą*, od tych był syn Józef *Waga*, i córka Ludwika, Piotra *Dydyńskiego* małżonka. Wspomniony Stanisław Ciepliński, spłodził córek

dwie: Katarzynę zakonnice Augustyankę w Krakowie, i Zofią za *Modelskim*, synów zaś dwóch: Andrzeja Karmelitę i Marcina, który z Salomeą *Kosicką*, zostawił potomstwo, córek sześć: Maryannę i Wiktoryą Augustyanki zakonnice. Teodozyą za Eliaszem Szeliskim. Rozalia Panna. Tekla za Gorskim, Salomea za Rotowem i synów siedmiu. 1. Adama, który z Dorotą *Gawłowską* spłodził trzy córki: Teklę, Franciszkę, i Józefę. 2. Stanisława Kostkę, ten z Anną *Sikorską* ma córkę Teresę, za Kolyszka generałem majorem wojsk koronnych. 3. Ignacego wice-brygadiera będącego w korpusie kadetów. 4. Ludwika, który z Kunegundą *Nowakowską* ma potomstwo. 5. Wincentego. 6. Sebastjana mającego za małżonkę *Duninownę*. 7. Jana Ciepłińskiego. Ta genealogia z autentycznych dowodów ułożona i podług ekstraktu, wyjątego *ex Tabulis Galliciae et Lodomeriae* pod dniem 17. Sierpnia 1789. zapisanego. — *Heraldyka Wielądka*.

Cierznicki z Cierznic się piszą. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Adam z Cierznic Cierznicki podpisał obwieszczenie 1697.

Ciesielski herbu Lubicz. Luboń i o Jastrzębzykach czytałem w Ruskiem województwie. Adryan Ciesielski wszedł w kontrakty małżeńskie z Iwanicką, pozostała wdową po Sienińskim. Nasi pisarze w Ciechanowskiej ziemi dziedzictwo ich założyli.

Koło roku 1763. Franciszek Ciesielski był podwojewodzym Bełzkim. — *Heraldyka Wielądka*.

W roku 1775. Tadeusz Ciesielski cześnik Lubacki. — *Przypisy Krasickiego*.

Ciesielski herbu Zadora, w Sieradzkiem czy Sandomierskiem województwie. Mikołaj w Sandomierskiem w r. 1674. Wojciech w Bełzkim 1697. Stanisław w Mińskim 1632. Michał tamże 1674. pisali się na elekcję Królów Polskich. Jędrzej kanonik Gnieźnieński 1519. jakom czytał na przywileju kolleg. Łowickiej.

Cieślński herbu Junosza, w Krakowskiem województwie: atoli Piotr podsędkiem był i komornikiem Lwowskim w roku 1548. jakom go czytał na pewnym ekstrakcie z ksiąg ziemskich Lwowskich. Jan w województwie Brzeskiem w roku 1632. Maryanna Antoniego Bratkowskiego małżonka.

Cieszacki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w województwie Ruskiem. Jakób z wielkiego Cieszacina Cieszacki sędzia ziemski Przemyślski w roku 1480. tego syn Stanisław sędzia grodzki Przemyślski w roku 1532. Cieszacka Lisowskiego małżonka. Piotr 1630. Anna z Cieszacina dziedziczka na Kisielowie, była za Stanisławem Gorzkowskim sędzią ziemskim Chełmskim w roku 1600.

Cieszanowski herbu Jelita, w województwie Bełzkim. Jan na Cieszanowie Cieszanowski pojął Zofią Strzy-

żonę sędziankę Halicką, z której syn Stanisław z sejmu 1589. deputowany do obrad publicznych *Constit. fol. 442.* syna miał Alexandra pisarza grodzkiego Grabowieckiego, za tym była Borchowska. Teresa Cieszanowska, Humnickiego małżonka. Antoni i Adam 1712. *Okolski tom. 2. fol. 197.* pisze o Ciekanowskich.

Ignacy Cieszanowski łowczy Sanocki. Antoni Rajetan wice-regent grodzki Sanocki. Także Franciszek i Bartłomiej, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciż sami, są zapisani w ekstrakcie, *ad tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae* dnia 26. Listopada 1782. roku. —

Józef Cieszanowski sędzia ziemski Sanocki z *Giebuttowskiej* miał synów. — W roku 1788. Franciszek Cieszanowski stolnik Pilźnieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Cieszewski herbu Jastrzębiec, w Płockiem województwie. Jakób z Cieszewa podstoli Warszawski w r. 1496. był na zjeździe książąt Mazowieckich w Czersku *Statut. Masov. fol. 110.* Adam podpisał się z Płockiem na elekcyą Jana III. Michał zaś z Witebskiem z powiatu Orszańskiego. Cieszewska starościna Grabowiecka Kaspra Sienickiego herbu Bończa małżonka.

Stefan Cieszewski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Płockiego. — Józef kanonik i deputat Kujawski 1742. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Cieszkowski herbu Dołęga. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: piszą się z Cieszkowa. Z Łęczyckiego województwa na Wołyń i w Podlaskie trzech się braci przeniosło. Mikołaj skarbnik Nowogrodzki od którego trzech synów zostało. Jan w zakonie S. Franciszka Ordin. Minor. Observan. Łukasz w zakonie naszym w roku 1694. życie swoje pobożnie zakończyli, *Histor. Collegii Cracovien.* i Wojciech cześnik Trembowelski, któremu Lubieniecka trzech synów powiła: Jana Mikołaja łowczego Czerniechowskiego, którego potomstwo Wiktor i Antoni, Józefa cześnika Trembowelskiego, tego syn Maurycy, i Antoniego skarbnika Nowogrodzkiego. Paweł brat Mikołaja spłodził Wiktora i Felicjana ordinis S. Pauli. Stanisław trzeci ich brat rotmistrz królewski, wyszedłszy z niewoli z Boguszewską miał siedmiu synów. Z których Franciszek sędzia ziemski Czerniechowski: temu Iwanicka herbu Pełnia zrodziła tych synów: Marcina starostę Kleszczelowskiego, tego żona Załęska podkomorzanka Nowogrodzka z której syn Konstanty. Daniela chorążego Czerniechowskiego, (posłował na sejmy różne pięć razy, i deputatem był trzy razy na trybunał koronny:) tego żona Katarzyna Kaszewska podkoniuszanka Litewska, synowie z niej, Józef

w zakonie naszym, Stanisław, Franciszek i Felix, i córka Konstancya za Prokopem Nowickim. Stanisława starostę Kleszczelowskiego oberszterleitnanta królewskiego w wojsku cudzoziemskim. Tobiasza podczaszego Czerniechowskiego, chorążego pancernej chorągwi: żona jego Teresa Podborodeńska cześnikowna Mielnicka. Józefa stolnika Czerniechowskiego, który deputatem i posłem bywał: Żona jego Joanna Załęska podkomorzanka Czerniechowska, syn z niej Stanisław i córka Franciszka. Stefan podczaszy Nowogrodzki, żona jego Popławska. Jan kanclerz i kanonik Łucki, proboszcz Uchański. Alexander Felicyan podkomorzy Czerniechowski, a przedtem chorąży Nowogrodzki i porucznik pancernej chorągwi, pod Chocimem mężnie stawając, z działa postrzelony, że nie zginął dziwnej sprawy Boskiej było dzieło, jest tego w konstytucjach koronnych wieczna i z rekompensą pamiątka zapisana. Teodor stolnik Łęczycki zginął pod Wiedniem. Adam także brat jego pod Mohilowem. Krzysztof siódmy syn Stanisława najprzód stolnik Łęczycki i deputat na trybunał koronny w roku 1693. potem podkomorzy Nowogrodzki, aż też i kasztelan Sochaczewski, miał za sobą Mokrzycką, z tej synów dwóch: Stanisława starostę Kotelnickiego, żona jego Gałęzowska pisarzowna Lubelska: i Wiktora sędziego ziemskiego Liwskiego, a potem kasztelana tejże ziemi: od którego z Nowosielskiej został się syn Jan. Siostra jego z Oborskim podkomorzym Liwskim zmówiona. Drugim związkiem tenże Krzysztof pojął Zabicką, z której syn Ignacy, i córki dwie, Franciszka za Brzezińskim chorążym Nurskim, Brygitta za Wodzińskim chorążym Liwskim.

Niesieckiemu, jak z opisu tego widać początki familji tej wiadome niebyły, i dopiero późniejszą genealogią ich umieszcza, lubo familia ta już dawniej dobrze znaną była. *Duńczewski w T. I. stron. 456.* pod herbem *Dotęga* tak o Cieszkowskich pisze. Cieszkowscy herbu *Dotęga* piszą się na Cieszkowie wielkim i małym, w województwie Łęczyckiem, któren od lat kilkuset w domu swoim, i do tych czas dziedziczą. Dla czego krzywdę imieniowi temu uczynił tak *Paprocki w Gniazdzie Cnoty*, jako i *Okolski in Orbe Polono*, herbarzach swoich; z którego imienia i za życia tych pisarzów, już znajomi byli w piastowanych przyzwocie szlacheckiemu stanowi tytułach. Bo jeżeli *Paprocki żyć* i pisać przestał (jako świadczy *Niesiecki* w swojej koronie) w r. 1614. to z imienia tego kwitnął na Wołyniu Jan Cieszkowski, podstarości grodzki Włodzimierski, około roku 1609. jako świadczą akta tegoż Grodu. Równym sposobem i *Okolski* omylił się, piszący później swój herbarz r. P. 1641. w którym czasie służyli na wojennych ekspedycjach, Stanisław skarbnik Nowogrodzki, Tobiasz w rycerskiem stanie, i inni. Domu tego przodków pragnący wiedzieć, od dawniejszych wieków, doczyta się obszernie w aktach grodu i ziemstwa Łęczyckiego; którzy, jak byli życzliwi

publicznemu dobru, i ojczyźnie zasłużeńi, świadczy z pochwałą domu tego przywilej Króla Michała, dany na cześnikostwo Trembowelskie Mikołajowi Cieszkowskiemu: *Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, ea esse Generosi Nicolai Cieszkowski viri vetusta familia, multisque honoribus ac titulis conspicua progeniti, avitisque majorum suorum decoribus ornati merita, tam in functionibus publicis, quam in expeditionibus bellicis, singulari fide animique fortitudine probata, ut jure merito a nobis ea, quae ad ornandum munerandumque eum serviunt, exposeant praemia. Quare vacante ad praesens Pincernatu Trembovlensi etc. Dat. Varsaviae die 6. mensis Junii A. D. 1672. Regni vero nostri anno tertio. Michael Rex.*

Jędrzej Cieszkowski w województwie Łęczyckiem spłodził trzech synów, o czym świadczą *Acta Castrensia Lanciciensia 1560. anno.* Z tych Jędrzej osiadł na *Cieszkowie* ojczystej fortunie, inni dwaj na Wolyń się wynieśli. Jan w ojczystym prawie z młodu się ćwicząc, tyle sobie zasłużył affektu u Krzysztofa księcia Zbarawskiego koniuszego kor. Włodzimierskiego starosty, że widząc w nim umiejętność ojczystego prawa, konferował mu podstarostwo grodzkie Włodzimierskie, złączył się dożywnie z *Gielgutowną*, herbu *Działosza* z którą zostawił syna Wojciecha Hieronima, w stanie duchownym młodo zmarłego i córek cztery: 1. Wilkońskiemu herbu *Odrawąż*, 2. Trzczańskiemu herbu *Gozdawa*, 3. Janickiemu herbu *Rogala*, 4. Straszowi herbu *Korczak* poślubione: Wojciech brat Jana, będąc na dworze i pod znakiem księcia Zbarawskiego wojewody Braclawskiego, nieodstępny w wszelkich wojennych okazjach, pryncypała swego, tak piękny rycerskiej umiejętności dał dowód, na ekspedycyi Podolskiej przeciwko grassującym i napadającym tamten kraj Tatarom, w roku 1577. iż mu tenże książę będąc pod ten czas generalnym regimentarzem, rotmistrzostwo w wojsku konferował, umarł roku pańskiego 1590. miał za sobą Annę *Snopkowską*, herbu *Rawicz*, z której spłodził córkę Krystynę, Grzegorzowi Dzikowi herbu *Doliwa* poślubioną, i synów trzech Tobiasza *sterilem*, Stanisława skarbnika Nowogrodzkiego rotmistrza królewskiego, pod ten czas gdy Zygmunt III. wysłał w roku 1600. Zamojskiego hetmana w. k. z wojskiem przeciwko Mikołajowi gospodarowi Wołoskiemu wybijającemu się z hołdu i posłuszeństwa rzeczypospolitej, i najeźdnikowi granic Polskich; wielu Panów miłością ojczyzny uwiedzeni znaczne swym kosztem wystawione chorągwie, i pułki na też wysyłali ekspedycyą, między którymi i chorągiew księcia Zbarawskiego, (pod której znakiem i Stanisław zostawał) w licznym stawił się kompucie. Podczas żwawej tedy pod Telezynem utarczki, gdy obojętne z razu tak Wołoszy, jako i naszym służyło szczęście, wzięty jest w niewolę i w ścisłe do Konstantynopola więzienie odesłany, tam tedy przez lat dwadzieścia będąc, gdy już i długim przeciągiem czasu, i umiejętnością Tureckiego języka przymilił się Turkom, dali mu zwierzchność Jedykuly nad będącemi w niej niewolnikami, tem go kontentując, aby łatwiej namówić mogli do zaprzeczenia się wiary katolickiej. Już tedy Stanisław ciężką i długą przyciśniony niewolą, chcąc się z tak przykraj oswobodzić mizeryi, dał się łatwo namówić; by zaś mocniej w nim to utwierdzili przedsięwzięcie,

Paszowskiej godności od Turków nastąpiła deklaracja. Naznaczony tedy czas ceremoniom obrzezania i inwestytury Bissurmańskiej; w tych okolicznościach położony biedzi się z myślami Stanisław, reflektując się i na miłość zbawienia swego, i na dane Turkom słowo, bo już zupełna do tego aktu była gotowość. W tej melancholji twardym snem zasypia, widzi się być przez sen w kościele, idzie do konfessyonatu, i prosi o generalną spowiedź kapłana, po wyznanych grzechach swoich, spytany od tegoż, czyliby jeszcze więcej czego niepamiętał, że nic a nic więcej nie wie, ofuknie się na niego spowiednik, i rzecze, bezbożny człowieku, a czyż to nienajwiększy grzech twój, że się chcesz zapierać Boga, dla tej mizernej wolności podać w wieczną niewolą czarta, czyliż nieduśasz w Bogu i jego świętem miłosierdziu, że cię ztąd wyswobodzić może? Wtem ocknie się drżący i struchlały Stanisław mocno rozważając, a bardziej myśląc o sposobie uniknienia przybiecanego Turkom słowa, wkrótce wyjdzie przed więzienie, widzi przechodzących się gęsto po Konstantynopolu Polaków, zawoła z nich jednego, pyta się ciekawie, co za przyczyna ich na tem miejscu przytomności? czyni mu relacją Polak, że po owej sławnej w roku 1622. pod Chocimem, z Turkami ekspedycyi, według umowy Paktów Chocimskich, żeby Polska, na poparcie zawartych traktatów posła w. do Porty wysłała, stanął tu w tym charakterze od całej delegowany rzeczypospolitej, Krzysztof książę Zbarawski koniuszy koronny. Ucieszony tą nowiną Stanisław, i za cud osobliwy Boskiej opatrności, to uznawszy, że pryncypał jego, w sam czas potrzeby przybył, razem tedy z Koniępcolskim hetmanem, i Jerzym Żółkiewskim, za staraniem i kosztem tego Pana na wolność wyszedł. Powróciwszy do ojczyzny, ponieważ prędko książę Zbarawski umarł, przy Koniępcolskim hetmanie dalszy wiek na usłudze rzeczypospolitej trawił. Wkrótce potem wojna Szwedzka dała mu pole szukania rycerskiej sławy, w roku tedy 1629. pod Kwidzynem za odważne przeciw nieprzyjacielowi serce, wziął rotmistrzostwo w wojsku. Umarł około roku 1660. wieku swego w lat 83. z Maryanny *Boguszewskiej*, herbu *Juńczyk 2do*, skarbnikowny Bełzkiej miał siedmiu synów. Krzysztof trzeci syn Wojciecha mąż rycerski, z *Przytuską* herbu *Sulima* spłodził dwóch synów Pawła, i Mikołaja. Teodor stolnik Łęczycki, i syn Stanisława zginął pod Wiedniem w roku 1683. podpisał elekcyą Jana III. z województwa Wołyńskiego. Adam skarbnik Czerniechowski, brat jego, w roku 1666. pod Cudnowem, gdzie znaczną klęską porażone wojska Polskie od Tatarów i Kozaków męźnie zginął. Jan, trzeci syn Stanisława, kanclerz katedralny Łucki, kanonik Rijowski, Uchański i Kleszczelewski proboszcz. Deputat na trybunał koronny z kapituły Łuckiej umarł w roku 1701.

Alexander Felicjan najprzód chorąży Nowogrodzki, potem podkomorzy Czerniechowski, starosta Kleszczelewski czwarty syn Stanisława, młode lata swoje na wojenną rzeczypospolitej oddawszy usługę, zasłużył sobie rycerską doskonałością, że mu Stanisław Łużecki kasztelan Podlaski, a potem wojewoda Podolski, pułkownikostwo w swem znaku konferował, dał próbę w wielu wojennych okazjach, jako z hazardem życia szukał rycerskiej sławy, stawiwszy się z pułkiem swoim pod Chocim, w roku

1673. kiedy najwyższy wojsk skonfederowanych, generalissimus Jan Sobieski hetman w. k. na imię Króla Michała, niezliczonym Tureckim wojskom plac wojenny wypowiedział, kulą tedy armatną w samym największym ogniu od nieprzyjaciela raniony, tak mocno, że mu sztuka ciała wyleciała. W tak śmiertelnym razie doznał osobliwszego cudu i protekcji Matki Boskiej, do której się łaskami słynącej, w *Studziannej* ofiarował, jakoż niezawiodł się na protekcji tej Pani, bo wkrótce ozdrowiawszy na znak pamiętnej łaski, tę sztukę ciała w srebrnej trumience, przy tym obrazie złożył. Jest ten cud zapisany w książce wydanej o dziwnych łaskach miejsca tego. Zgromadzone zaś stany Rzeczypospolitej, na konfederacyi generalnej, podczas konwokacyi głównej Warszawskiej w roku 1674. w konstytucyach koronnych, wieczną i z rekompensą pamiętkę zapisały. *Vol. Legi 5. fol. 225.* Jan III. zostawszy Królem Polskim, będąc pamiętnym tej usługi w oczach jego pokazanej, starostwo Kleszczelewskie *ex distributiva iustitia*, konferował mu, które i podziśdzień w domu tym zostaje, dwa razy funkcy deputackie odprawił, pierwszy raz w r. 1691. z województwa Wołyńskiego pod łaską Jana Drochojewskiego kasztelana Czerniechowskiego, drugi raz w roku 1695. z województwa Czerniechowskiego, pod łaską Michała Potockiego starosty Krasnostawskiego. Poseł kilkakroć na sejmy koronne, *ex gremio* szlachty województwa Czerniechow. z Olizarem podsejmdkiem Kijowskim deputat obrany, na komisyją Warszawską roku 1691. do odebrania sum dla exulantów województwa Czerniechowskiego, od Carów Moskiewskich *ratione avulsorum, et desolatorum bonorum*, tak z tamtej jako i z tej strony Dniepru, gdzie mu za prawo należące do dóbr *Zadubienia, Tuszczyna i Zulfwianki* złotych 5000. komisyja naznaczyła. W *Częstoborowicach* dobrach swoich, kościół parałalny drewniany walący się, inszym kształtem z gruntu wymurował, wszelkim kościelnym porządkiem ozdobiwszy. Podpisał elekcyą Jana III. z województwa Czerniechowskiego, trzy razy małżeńskie śluby ponawiał 1. z *Karpiowną*, 2. z *Rusiecką*, herbu *Rawicz* kasztelanką Mińską. 3. z *Kołudzką* herbu *Pomian*, ze wszystkimi *sterilis*; wziął był przywilej od Augusta II. na kasztelanią Czerniechowską, po Janie Drochojewskim, ale nieprzysiągłszy na nie, umarł roku 1708.

Franciszek sędzia ziemski Czerniechowski, piąty syn Stanisława, ten na dworze hetmana Koniecpolskiego, aż do śmierci bawiąc się, wojenną traktował, kiedy w lat kilkanaście, podczas częstych za Jana Kazimierza Króla i mniej fortunnych z Moskiewskiem wojskiem bataliach, wzięty w niewolę i na samej stolicy przez lat 4. w ścisłym trzymany więzieniu, powróciwszy do ojczyzny, zaraz na dobro tejeż pracować zaczął. Posługując w roku 1674. na konfederacyą generalną Warszawską, którą podpisał *ex turno* województwa Czerniechowskiego. Deputat roku 1691. na trybunał koronny z tegoż województwa, a zaś z województwa Wołyńskiego, sędzia kapturowy po śmierci Króla Jana. Komisyja z Carami Moskiewskimi za odjęte dobra *Iwanchorodyszcz, Lisztwina, i Podstulbicy*, summę fl. 5000. wyliczyć mu deklarowała: złączył się dożywotnie z Joanną *Iwanicką*, herbu *Pelnia* z której dwie córki Maryanna *Gostyńskiemu* wojskiemu Włodzimiers. Katarzyna Jerzemu Cyrynie stolnikowi Trembowolskiemu poślubione, i synów pięciu.

Stefan podczaszy Nowogrodzki, szósty syn Stanisława, z województwa Czarniechowskiego podpisał elekcyą Jana III. Komissya Moskiewska za dobra *Poznopyły*, pewną mu summę naznaczyła: z *Poplawską* herbu *Trzaska sterilis*.

Krzysztof siódmy syn Stanisława, najprzód stolnik Łęczycki, potem po bracie Alexandrze podkomorzy Czarniech. aż też i kasztelan Sochaczewski, na publicznych ojczyzny funkcjach częsty poseł i deputat, zwłaszcza w roku 1693. z księztwa Mazowieckiego pod laską Marcina Oborskiego wojewody Podlaskiego, z młodości zaraz *militaria* traktował pod sławnym wojownikiem Czarniekiem poruczniując znakowi pancernemu, u Stanisława Widlicy Domaszewskiego kasztelana Sanockiego. Podczas grassującej ordy za Michała Króla wzięty od Tatarów w niewolę, w zamian jednak niewolnika niepoznany że officerskiej był rangi prędko z niej wyszedł.

Z województwa Wołyńskiego podpisał elekcyą, Jana III. komissya zaś z Carami Moskiewskimi za pretensye do dóbr *Roiszczu*, *Pietruszyna*, *Klonu* i *Studzianki*, w Czarniechowskiem fl. 4000. naznaczyła. W *Kopciach* dobrach swoich dziedzicznych ziemi Liwskiej a dyecezyi Poznańskiej, uczynił zapis na nową fundacyą, *cum obligatione perpetui suffragii*, za duszę swoją, po którego śmierci żona jego wieś *Piotrowice ex mente Testamenti*, na aukcyą funduszu zapisała, umarł w roku 1720. życia swego lat 73. Dwa razy, śluby małżeńskie ponawiał, raz z *Mokrzcęką* z której córka Eleonora, Józefowi *Oborskiemu* podk. Liwskiemu poślubiona, i syn Stanisław. — Paweł pierwszy Krzysztofa, z Anną *Wituńską* herbu *Rola*, spłodził syna Mikołaja skarbnika Nowogrodzkiego, służył ten wojenno z Bogusławem Słuszką hetmanem polnym Lit. któremu *Buczyńska*, herbu *Strzemie*, urodziła Alexandra zakonu S. Pawła, pierwszego pustelnika, z *Zardeckiej* zaś herbu *Ciołek*, syn Wiktoryn, pisarz ziemski Liwski deputat z województwa Wołyńskiego na trybunał koronny, roku 1737. pod laską Rzewuskiego wojewody Podolskiego, i powtóre z województwa Mazowieckiego, in anno 1749. pod laską Rudzińskiego kasztelana Czerskiego, którego z Hilaryi *Laskowskiej* syn, Michał towarzysz znaku królewskiego regent ziemski Liwski, syn tego Ludwik z *Zaborowskiej*. — Stanisław syn Krzysztofa wojski Liwski starosta Kotelnicki, deputat z województwa Czarniechowskiego na trybunał koronny, anno 1706. z województwa Sandomierskiego podpisał elekcyą Augusta II. z Justyny *Węzowny* stolnikowny Liwskiej zostawił jedną córkę Kandydę, Jana Mikołaja Cieszkowskiego podkomorzego Nowogrodzkiego małżonkę. Druga żona jego Gałęzowska, pisarzowna Lubelska, z którą *sterilis*.

Wiktor Felicyan na *Proszowie* i *Bolechowie* dziedzic, drugi syn Krzysztofa z *Mokrzcękiej* najprzód sędzia Liwski, potem kasztelan tejeż ziemi po Cieciszowskim, młodość swoje doskonalił, na dworze Króla Augusta II. w roku 1715. deputat z województwa Czarniechowskiego, pod laską Rybińskiego wojewody Chelmińskiego, na sejm Warszawski poseł w roku 1722. tegoż czasu komissarz do Radomia, pod laską Potockiego wojewody Kijowskiego. Zaczętą fundacyą ojca swego w *Kopciach*, zupełnie udoskonalił, gdy za approbacyą Piotra Tarła biskupa Poznańskiego, kościół parafjalny, *de nova radice* erygował, kilka wsi

swoich i kilkanaście szlacheckich, dla dziesięciny na prowent plebanji przyłączywszy, trzy razy w kontrakty małżeńskie wchodził, *primo voto* z *Cieszkowską* kasztelanką Liwską, z której córka *Elżbieta Duczyńskiego* łowczego Nurskiego małżonka, *secundo* z *Magdaleną Oborską*, podkomarżanką Liwską, z której trzy córek, *Krystyna* pod regułą *S. Brygitty* w konwencie Warszawskim zakonnica. *Teodora Dłużewskiemu* chorążemu Chelmskiemu, *Teofila Grzybowskiemu* podstolemu Liwskiemu poślubione. *3tio voto* z *Antoniną Nowosielską* starościanką Łukowską, która potem żyła z *Kazimierzem Rudzińskim* wojewodą Mazowieckim, z której syn *Jan* podczaszy Liwski kapitan gwardyi koronnej, młody dowcip w akademji Króla *Stanisława* w *Lunewillu* polerował, ztamtąd cudze zwiedziwszy kraje, powrócił do ojczyzny nieopuszczając zaraz tych okazji, które cnotę zdobyły kawalerską. Już poseł na sejm Warszawski, w roku 1743. komissarz na trybunał skarbowy *Radomski*, we wszystkich bataliach w Szląsku, między *Saskiem* wojskami, a *Prusakami*, pięknego serca kawaler, dalej w r. 1748. deputat z księstwa *Mazowieckiego*, na trybunał koronny, pod laską *Łosia* kasztelana *Kamienieckiego*, lecz zaraz po funkcyi śmierć dalsze o nim z życiem zagrzebała nadzieje. Powtórnie małżeństwem *Krzysztof* kasztelan z *Katarzyny Zabickiej* stolnikowny *Liwskiej*, spłodził *Brygittę* *Stanisława Brzezińskiego*, herbu *Lubicz* podkomorzego *Nurskiego* i *Franciszka Wodzińskiego* podkomorzego *Liwskiego*, małżonki, i syna *Ignacego* starostę *Kleszczewskiego*, deputata 1732. z województwa *Wołyńskiego*, z tegoż i powtóre w roku 1736. pod laską *Rudzińskiego* kasztelana *Czerskiego*, ten z *Franciszką Suffczyńską* kasztelanką *Lubelską*, żył dożywotnie, z której potomstwo, *Antonina* zakonnica reguły *S. Benedykta* od ustawicznej adoracyi *Najś. Sakramentu*, w klasztorze *Warszawskim*. *Hilarya* kanoniczką w *Marywilu*. *Krzysztof* *Stanisław* i inne. *Mikołaj* drugi syn *Krzysztofa*, rotmistrza, cześnik *Trębowolski*, któremu przywilej wyżej adnotowany od *Michała* Króla ten urząd nadany, żył dożywotnie z *Mirowicką*, z której córki *Jadwiga* *Liniowskiemu*, *Marcyanna* *Iwanickiemu* podstaroście *Włodzimierskiemu* poślubione: i synów trzech. *Bartłomiej* w zakonie *S. Franciszka*, ord. min. de observ. *Łukasz* w zakonie *Soc. Jesu* w roku 1694. życie swoje pobożnie zakończyli. *Wojciech* zaś trzeci syn po ojcu cześnik *Trębowolski* towarzysz znaku pancernego *Zygmunta* *Galeckiego* wojewody *Inowrocławskiego*, z województwa *Braclawskiego*, podpisał elekcyą *Augusta* II. *Komissya* z *Carami* *Moskiewskimi* za pretensyę do dóbr lennych *Rudki i Ryżyki*, pewną mu summę deklarowała, żył dożywotnie z *Konstancją* *Lubieniecką* podstolanką *Nowogrodzką* herbu *Rola*, z której *Maryanna* za *Janem* *Lassotą* łowczym *Wendeńskim*, *Katarzyna* za *Józefem* *Trerem* *Nowogrodzkim* cześnikiem, (tej córka *Kandyda* *Felixa* *Godurowskiego*, stolnika *Wschowskiego*, małżonka) dożywotnie zmówione i synów trzech *Józef* podsędek ziemski *Nowogrodzki*, sędzia kapturowy z województwa *Włodzimierskiego* po śmierci *Augusta* II. z tegoż województwa, poseł na elekcyą *Augusta* III. dwa razy śluby małżeńskie ponawiał. 1. z *Zuzanną* *Łychowską* miecznikowną *Braclawską*, z której syn *Maurycy* towarzysz pancerny pod znakiem księcia *Sanguzka*, marsz. *Lit.* młodo umarł. 2do voto żyje z *Maryanną* z kniazia *Tom* III.

- ziów Kuryatowiczów *Kurczewiczówną* miecznikówną Żytomierską. Antoni drugi syn Mikołaja cześnik Trębowel. umarł.
- J**an Mikołaj trzeci syn Wojciecha stolnik Steżycki a potem podkom. Nowogrodzki posłował na sejm do Grodna roku 1728. pod łaską Ossolińskiego podskarbiego koron. powtóre na elekcyą Augusta III. z województwa Czarniechowskiego, sędzia kapturowy, województwa Ruskiego po śmierci Augusta II. komissarz do Radomia w roku 1740. z Czarniechow. żyje w małżeńskim związku, z Kandydą *Cieszkowską* starościanką Kotelnicą, z której dwie córki, Aniela i Maryanna i synów czterech. — Wiktor szambelan J. K. Mci Augusta III. od ostatniego stopnia ten sobie na dworze Pańskim, zasłużył honor, Maryanna *Nowosielska* podkomorzanka Lubelska dwie mu urodziła córki, Annę i Maryannę, i synów czterech, drugi Prosper w zakonie S. Dominika, S. teologii doktor, trzeci Kryspin arcykatedralny Lwowski proboszcz Rohatyński, czwarty Franciszek. — Tobiasz podczaszy Nowogrodzki 1. syn Franciszka sędziego Czarniech. nosił chorągiew pod znakiem pancernym księcia Lubomierskiego, wojewody Czarniech. z Teresą *Podchorożyńską* cześnikówną Mielnicą, *sterilis*.
- L**udwik Stanisław kasztelan Sochaczewski, general major wojsk koronnych drugi syn Franciszka, militaria traktując pod znakiem Branickiego wojewody Podlaskiego od tegoż do cudzych krajów wystany *in assistentiam* synowi a terażniejszemu hetmanowi w. k. wiele sobie zasłużył affektu u tego Pana, po Krzysztofie Mierzejewskim, w Białymstoku podczas bytności najjaśniejszych monarchów Polskich, roku 1752. odebrał przywilej, na to krzeszło, Marcin starosta Kleszczelewski 3. syn Franciszka z Woronieckim stolnikiem Wendeńskim był posłem z województwa Wołyńskiego *cum recognitione* do Króla Augusta II. żył dożywotnie z *Zaleską* podk. Czarniech. z której córki Elżbieta *Zaleskiemu*, Joanna *Berezeckiemu* wojskiemu Krzemienieck. poślubione, i syn Konstanty cześnik Nowogrodzki, ten z *Piaskowskiej* spłodził syna Stefana i córek dwie, pierwsza *primo* Gostyńskiego. *Zdo voto* kniazia Kurczewicza, druga *Majewskiego* pisarza Łuckiego, małżonki.
- D**aniel czwarty syn Franciszka najprzód chorąży Czarniech. sędzia grodzki, a potem podkomorzy Włodzimierski, dla dobra ojczyzny nieraz wstawiony funkcyami, pięćkroć razy na walny sejm stawając posłem, trzykroć na koronny trybunał deputatem, z różnych województw, jako w roku 1711. z Czarniechowskiego w roku 1726. z Wołyńskiego, wspomina go Konstancya roku 1710. w recesie generalnej Sandomierskiej konfederacyi *fol.* 205. sprzyścił się był dożywotnie z Katarzyną *Kaszewską* podkomorzanką Lit. z księżniczki Czetwertyńskiej zrodzoną, z której córka Konstancya za Ignacego de Kopenhagen starostę Sieleckiego obersztleitnanta infanteryi koron. wydana, i synów pięciu. Józef w zakonie Soc. Jesu: Stanisław w stanie duchownym. Franciszek kanonik Łucki proboszcz Swojczewski, Kajetan w zakonie S. Trojcy, i Ignacy łowczy Czarniechowski.
- J**ózef najprzód chorąży Nowogrodz. potem podkomorzy, dalej kasztelan Czarniechowski piąty syn Franciszka sędziego Czarn. z młodu zaraz zaciągnawszy się pod znak pancerny, z Denhofem wojewodą Płockim, zasłużył sobie officerską rangę, będąc najprzód chorążym, a potem porucznikiem tegoż znaku, stanął de-

putatem z województwa Czern. roku 1728. za łaski Radomickiego wojewody Inowrocławskiego, z tegoż i Wołyn. województwa trzykroć razy, poseł na walne sejmy do Grodna i Warszawy. Na elekcyą Króla Augusta III. pierwszy poseł z województwa Czerniech. na tęż elekcyą rotmistrzem będąc z województwa Wołyn. całe województwo Czerniech. pod swoją prowadził komendą i *ex turno qua* poseł podpisał sejm pacificationis, konfederacya zaś generalna *omnium ordinum* na konwokacyi Warszawskiej roku 1733. z prowincyi Małopolskiej naznaczyła go *ad consilium* księciu prymasowi. Komissarzem naznaczony na trybunał Radomski od wojska roku 1737. pod prezydencyą Jana Lipskiego kardynała, zasłużwszy się tedy tak pięknie ojczyźnie niemniej i pomnożeniu Boskiej chwały przychylny, kiedy w majątności swojej Ochnowie, kościół nową strukturą z gruntu reformował, OO. zaś Dominikanom na fabrykę klasztoru Włodzimierskiego (gdzie i grób tegoż imienia) fl. 10000. wyliczył. Będąc zaś w obozie pod komendą Tarła wojewody Sandomierskiego, pod czas rewolucyi, obstawając przy dostojenstwie majestatu, całości swobód i praw Polskich, od przeciwniej partyi pod Nadarzynem postrzał odniósł, żył w dożywotnim związku z Joanną *Zaleską* podkomorzanką, z której dwie córki Eleonora i Ludwika w klasztorze Bełzkiem WW. PP. Dominikanek na wieczną Bogu poślubione usługę. Honora, ta zaś Orańskiemu podkomorzycowi Czerniech., Franciszka Ludwikowi Podhrodyńskiemu pisarzowi ziem. Włodzim. w małżeństwo wydane, i syn Stanisła w stolnik Czerniech. chorąży znaku pancernego Rostkowskiego starosty Wiskiego, poseł z wojew. Czerniech. roku 1746. powtóre z województwa Wołyńskiego na sejm koronny do Warszawy w roku 1753. komissarz do Radomia z tegoż województwa: wziął w małżeństwo hrabiankę *Krasicką* chorążankę Litewską.

Wielądek w heraldyce umieściwszy cały ten opis z *Duńcewskiego* tak dalej prowadzi: Ignacy Cieszkowski kasztelan, ziemi Liwskiej, starosta Zbuczynski i Kliszczelewski, orderu Ś. Stanisława kawaler, funkcyę odbywał deputackie z Wołyńskiego. Był marszałkiem konfederacyi ziemi Liwskiej, regimentarzem prowadzącym ziemię na elekcyą Króla Stanisława Leszczyńskiego, ten z Franciszką z *Suffczyńskich* kasztelaną Lubelską herbu *Szeliga*, spłodził synów dwóch Krzysztofa i Floryana. Krzysztof kasztelan ziemi Liwskiej, równie z województwa Mazowieckiego i Wołyńskiego, po razy kilka odbywał poselskie funkcyę, pod znakiem husarskim był chorążym, zaszczycony orderem Orła białego Ś. Stanisława, żyje w kawalerskim stanie.

Drugi syn Floryan Cieszkowski starosta Kleszczelewski, orderu Ś. Stanisława kawaler, od młodych lat swych, sposobiący się do zdolności służenia, i radzenia swej ojczyźnie, najpierw zostawał przy boku Jana Klemensa Branickiego hetmana wielkiego koronnego, kasztelana Krakowskiego, adjutantem, z tamtąd, udał się za granicę i różne zwiedzał obce kraje, powróciwszy, pełnił usługi tronowi, gdy wkrótce po elekcyi Stanisława Augusta Króla, został powołany do obowiązku szambelana: jednal sobie obywatelską przyjaźń, z której korzystał, że go na funkcyę z województw Mazowieckiego i Podlaskiego, po kilka razy ochotnie wybierali. Także w czasie walnego sejmku 1788. roku obrany był sędzią ziemiańskim z powiatu Garwolińskiego, i na tych będący, nieznał intrygi, nieśluchał powabów, któreby dzielność duszy jego

łamać usiłowały, swem zdaniem, swym majątkiem, w celu tylko mając dobro publiczne, radził i decydował, odbywał funkcyę poselskie i deputackie. Zaślubiony z Katarzyną *Bobrownicką*, córką Augustyna i Barbary z *Ręczyńskich* Bobrownickich stolnikostwa Mielnickich, spłodził z tąż godną małżonką trzech synów, Józefa, Ignacego, Pawła, córek dwie, Barbarę i Weronikę. Ignacy Cieszkowski podkomorzy Nowogrodzki kawaler orderu Ś. Stanisława Daniela i Katarzyny z *Kaszewskich* księżniczki Czetwertyńskiej podkomorzanki W. Ks. Lit. urodzonej małżonków Cieszkowskich, podkomorstwa Włodzimierskich, spłodzony syn, który był deputatem z Czarniechowskiego, i posłem na sejm powtórnie zaślubiony, jest z Jmć Panią z Cieleckich pierwszego małżeństwa *Bratowską*, ten bezdzietny.

Stanisław Cieszkowski chorąży powiatu Włodzimierskiego, kawaler orderu Ś. Stanisława, Józefa z Joanną *Zaleską* podkomorzanką Czarniechowską, Cieszkowskich kasztelaństwa Czarniechowskich syn, który od młodych swych lat sposobił się tak do wojskowych, jako też cywilnych, ojczyźnie posług, w wojsku porucznikiem, poselskie, deputackie i komissarskie funkcyę odbywał, zaślubiony z Anną hrabianką *Krasicką*, chorążanką W. Ks. Lit. z którą w małżeństwie spłodzili po między dwiema córkami już w stanie zamężnym będącemi, synów Józefa, Franciszka, Rajetana, Antoniego, którzy to synowie w wojsku, i u dworu J. K. Mci, idąc torem przodków swych, bieg wieku swego przyzwoicie pędzą.

Ksiądz Kryspin Cieszkowski biskup Nysseński wprzód officyał Lwowski, dziś kustosz i kanonik katedralny Lwowski, w kościele Bożym przykładowy, w publicznościach zdatny, był na funkcyi, z kapituły Lwowskiej, deputatem, prezydenta zastępował miejsce w trybunale, zawsze dobrze życzący ojczyźnie, i nieskapiący, tak publiczności jako znaczniania kościołów, wyfundowania szpitalów. Jest on synem Jana i Kandydy z *Cieszkowskich* starościanki Kotelnickiej Cieszkowskich podkomorstwa Nowogrodz. którzy spłodzili wspomnionego biskupa, Wiktora szambelana J. K. Mci, i starosty Błotnickiego, Franciszka podkomorzycy Nowogrodz. z Wiktora i Nowosielskiej, podkomorzanki Lubelskiej, zostało się dwie córek, Anna mniszka, Joanna zaślubiona Podhorodyńskiemu, generałowi inspektorowi wojsk koron. rzeczpospolitej. Po Franciszku z Doroty *Hondorfowny*, herbu *Nabran*, pułkownikowej wojsk kor. spłodzone dwie córek. Aniela Panną jest, Apollonia zaślubiona z Alexandrem Skarbkiem Lewikowskim, podstolim Bełzkim.

Michał Cyprian dwóch imion Cieszkowski, chorąży ziemi Liwskiej kawaler orderu Ś. Stanisława, s. p. ww. ichmość, państwa, Wiktoryna z Hilaryą z *Laskowskich*, wojską Stężycką, pierwszego małżeństwa *Treterową*, a w powtórnym Cieszkowskich pisarstwa ziemskich grodzkich Liwskich syn którego ojciec będąc razy trzy deputatem, tyleż posłem, komissarzem po dwa razy do Radomia, powtórnie był komissarzem w Mohilowie, do rozgraniczenia i rozpoznania pretensyi między państwami. Funkcyą pisarstwa ziemskiego i grodzkiego Liwskiego, przez lat dwadzieścia, bez żadnego zażalenia na siebie, sprawował. Syn zaś tego wzywyż wspomniony od regencyi aż do pisarstwa, na którym lat dziesięć zostawał, doszedł stopniami urzędów aż do dziś,

w którym zostaje. Zaślubiony jest z Agnieszką *Zaborowską* herbu *Grzymała*, sędzianką Czerską, z którą spłodził synów dwóch, i córek dwie, starszego Ludwika sędziego grodz. Liwsk. któren jest ożeniony z Antoniną *Lewikowską* stolnikówną Rijowską, i z nią spłodził synów dwóch, Józefa i Bronisława. Drugi zaś młodszy Baltazar komornik ziemski Liwski w kawalerskim stanie, a zaś Klara i Helena córki; Pannami.

Konstanty Cieszkowski, z Anną z *Piaskowskich*, spłodził Stefana syna i dwie córki, jedna za *Majewskim*, druga za *Kuczewiczem*. Ten z Teresą *Glogowską* miał synów 5. i córkę jedną: Ludwik, Piotr, Mateusz, Kasper, Jan i Maryanna siostra. Ludwik z Ewą *Weżykówną* ożeniony zostawił potomstwo. Dominika i Sylwia. Piotr pisarz ziemski Włodzimierski, Mateusz komornik Nowogrodzki, z Teklą *Wnorowską* komornikówną Włodzimierską, miał syna Rocha. Kasper major wojsk kor. i Jan cześnikiewicz Nowogrodz. z *Kisielówną* mający potomstwo.

Józef syn Stanisława majora wojsk koronnych. Kajetan marszałek Belzki, i Antoni Cieszkowski wojski Czerniechowski. I siostry ich Franciszka za Wydźgą szamb. J. K. Mci. Bogusława, i Bronisława, w Pamięńskim stanie chorążanki Włodzimierskie. —

Cieszkowski herbu *Pilawa*. Alexander, Balcer i Swentosław z Łęczyckiego podpisali elekcyą Jana III. Okolski ziemianami ich Sieradzkiemi zowie.

Cieszkowski herbu *Zerwikaptur*, w województwie Krakowskiem dom według Paprockiego rozrodzony. Stanisław w Sandomierskiem 1697.

Cieszowski herbu *Lis*, w ziemi Wieluńskiej. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: z Cieszowoy się piszą, jakom widział w kościele Kłobuckim i herb ich, i w Studziannym na nadgrobkju Jana Cieszowskiego. Jakób mąż rycerski z Janem Zamojskim w Wołoszech, Moskwie i innych okazach mężnie się za ojczyznę stawił, lat ośmdziesiąt dopędziwszy, umarł w roku 1641. Stanisław w ziemi Wieluńskiej stawał na elekcyą Władysława IV.

Cieszycki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie, rezygnacyą Cieszecina w roku 1593. od jednego z nich zapisały. Piotr Cieszycki z Ruskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Cieszyński. I o tych nasi genealogistowie milczą. Bartłomiej Cieszyński kanonik i kanclerz katedralny Wileński, proboszcz Kowieński w roku 1631. wydał do druku panegiryk Ś. Kazimierzowi, na dziękczynienie za zdrowie swoje przez jego protekcyą od zarazy morowej utrzymane. Jan kanonik Kamieniecki w roku 1692. Krzysztof i Tomasz w Wołyńskiem 1632.

CIETRZEW

HERB.

Jest Cietrzew czarny w czerwonym polu głową i sobą w prawą tarczy obrócony, nad hełmem i koroną miesiąc jak na nowiu, rogami obiema do góry, we środku jego dwie gwiazdy jedna nad drugą. Tak ten herb opisuje *MS. de Familiis Prussiae*, a toli o początkach i okazji jego milczy, i to tylko przydaje, że tym się herbem szczyłą *Birkhanowie* czyli jakem ja ich na swem miejscu napisał *Berkhan. Sikorski i Ketrzyński*.

Cikowski herbu Radwan, w województwie Krakowskiem: Okolski raz ich Czykowskich, drugi raz Cikowskich zowie: idą z Zebrzydowskich, ale od dóbr Cikowa tego imienia nabyli. Z tej familji w roku 1470. był znaczny kawaler Cikowski, podsędek Krakowski: ten taką miał miłość u szlachty województwa Krakowskiego, że gdy mu Król Kazimierz dobra dziedziczne konfiskował, o to że w puszczy Niepołomską często na łowy jeździł; oni mu w nadgodę tej straty znaczną summę złożyli i darowali; za którą wieś Wojsłowice kupił. *Bielski fol. 467.* Mikołaja potem kasztelana Sądeckiego w roku 1531. czytam u *Nakiel. w Miechowie*. drugiego także Mikołaja stolnika koronnego w roku 1547. na liście Zygmunta I. danym miastu Lwowskiemu. Ten kasztelan Sądecki i starosta Sanocki posłem był do Cara Tureckiego *Bielski fol. 586.* miał za sobą Krupeczankę, z nią córek trzy; jedna była za Adamem Gierałtowskim sędzią Sądeckim, druga za Balcerem Porębskim wojskim Krakowskim, trzecia za Adamem Glińskim chorążym Sandomierskim: synów także trzech, Stanisława, Mikołaja i Piotra. Stanisław kasztelan Biecki, (o którym *Bielski fol. 617.*) będąc na miejscu Leśniowskiego hetmana, wtargnął do Moskwy, przyszedł pod Smoleńsk, spalił przedmieście, poraziwszy nie mało Moskwy, drugich pojmawszy: potem ciągnął do Siewierskiej ziemi,

gdzie nie mało włości popalił, i w całości się do domu wrócił. Pod Krasnogródek zamek Moskiewski znowu chodził, gdzie ogniem i mieczem wielkie szkody poczynił w roku 1565. miał synów dwóch, Stanisława i Krzysztofa, i córkę za Felicyanem Ługowskim. Stanisław dziedzic na Krzelowie, Salaczu, Tarnowy, Swaryszowie, Bielowicach, Swierczu, Skoczkanie i Wojciechowie w powiecie Książnieńskim, podkomorzy Krakowski starosta Czorsztyński. Krzysztof mąż wojenny pod Pskowem, zostawił syna Jana, na którego złała się cała fortuna po stryju podkomorzym. Mikołaja syn Jędrzej sekretarz królewski, za którym była Elżbieta Bolestraszycka cześnikowna Przemyska, z tą spółdził syna Hieronima i córkę Annę z Janem Wilamem zręczoną. Stanisław i Balcer w roku 1705. Stanisław podkomorzy Krakowski, był posłem do Króla Angielskiego w roku 1604. zostawił z Działyńską potomstwo, syna jednego Stanisława, i córkę Annę czy Zofią, Krzysztofa Ossolińskiego wojewody Sandomierskiego małżonkę. Stanisław podkomorzy Krakowski miał za sobą Błońską, atoli z nią żył *sterilis*. Jędrzej Cikowski starosta Ucieński wziął w dożywotnią przyjaźń Ościkową, wojewodzinę Mściławską, z której syn młodo umarł, (to *Baranow*.) to jest wdowę po Jerzym Ościku wojewodzie Mściławskim, była zaś rodem z Morawy, Magdalena z Łomnice, parentelatka w tych tam krajach.

Mikołaj Cikowski kasztelan Zarnowski był marszałkiem dworu Izabelli Królowej Węgierskiej wdowy, siostry Zygmunta Augusta Króla, co znać z poselstwa i instrukcyi jemu danej, gdy był wyprawiony od Królowej do Zygmunta Augusta. — Instrukcyja ta znajduje się w *Manuscrp. Helsbergskim*. — *Krasicki*.

CIOŁEK

HERB.

Jest Ciołek czerwony w białym polu, z rogami, w prawą tarczy głową i całym sobą obrócony: nad hełmem i koroną połowa tegoż Ciołka w prawą tarczy z korony wyskakują-

cego. *Bielski fol. 51. Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol. 32. et 1188. O herb. fol. 370. Okolski tom. 1. f. 108. Klejnoty fol. 44. Nasz Ks. Petrasanctu* o wielu bardzo we Włoszech, Brytanji, Niemczech, Francyi, Hiszpanji, i wielkich domach świadczy, że się Ciołkiem pieczętują: a między temi powinni się rachować, dwaj najwyżsi w kościele Chrystusowym pasterze, i Papieżowie, Callistus III. w roku 1454. *Busstier. Chronol.* o którym i proroctwo S. Malachiasza Hibernji biskupa (jako rozumieją) takie było *Bos pascens*. Drugi Alexander VI. albo jako go też profecya nazywa *Bos Albanus in Portis*, z Portueńskiego biskupa na tę godność wysadzony. Obadwa ci z familji książąt Borgji byli, wsławionej siłą książąt, a najbardziej S. Franciszkiem Borgią księżęciem niegdy Gandyi, Vicerejem Catalaunji, potem generałem III. zakonu naszego. Witelliuszów także w Rzymie imię, od herbownego ich Ciołka urosło: z których Lucius Vitellius Nepos, roku od założenia Rzymu 787. od narodzenia zaś Chrystusowego 37. był konsulem Rzymskim: we dwie lecie potem Vitellius Syrii starostą. *Miraeus Chronol.*

Z tych tedy Witelliuszów, że dom Ciołków w Polsce naszej, i krew i początki swoje zabrał świadczą *Długosz, Bielski fol. 51. Paprocki i Okolski*. Robert albowiem Vitelliusz, na pierwiastach gnieźdzącej się u nas prawowiernej wiary, z Rzymu od stolicy apostolskiej na arcybiskupstwo Gnieźnieńskie wakujące po śmierci Hattona w roku 917. wysłany; pociągnął za sobą rodzonego swego Paulina w też kraje, który dóbr w Polsce nabywszy i osiadłszy, w potomstwie swoim familją Ciołków rozmnożył. *Parisius in MS.* raczej rozumie, że z Sarmacyi do Włoch ta familia przeniesiona, niżeli ze Włoch do Polski, co mówi być mogło za czasów Teodoryka Ostrogota, Albuina Longobarda Królów, za Karola Wielkiego, kiedy Sarmatowie idąc za szczęściem powodującym się, wielką liczbą w Włoskich krajach osiadali; atoli z tego com powiedział wyżej poznać, że dawniej przedtem wiekiem, Witelliuszowie w tych tam krajach kwitnęli. Okazują zaś herbu Ciołków, tenże autor tę naznacza. Za czasu Probusa Cesarza, Sarmatom zabrano wielkie i mnogie stada bydła i do Francyi zapędzono: zebrali się Sarmatowie, i niespodzianą wycieczką odzyskali swoją szkodę bez najmniejszego krwi rozlania: fundament tego ma z *Vopiscu in Probo num. 5. i in Bonoso*, który o tem namienia. Za tę odwagę, mówi że pierwszym z tego wojska rotmistrzom Ciołka za herb nadano, w białem polu: ale to omyłka Paryzyusza. *Sarnicki lib. 4.* tego zdania, że z Gotów krew swoje i początki wzięli Ciołkowie nasi.

Jabym rozumiał, że herb ten dawniejszy jest od czasów Roberta arcybiskupa Gnieźnieńskiego: luboć nie przeczę, że i on z tym ojczystym swoim do nas przyjechał klejnotem: bo jakom namienił pod *Orlem* z Paprockiego, i sam Lech kiedy tu w tych krajach osiadał, Ciołkiem się w herbie szczycił, choćci go potem w *Orlą* zamienił. Jakoż dawnemi czasy w zwyczaju był u Rzymian Ciołek, znać to z Pliniusza historyi *lib. 10. c. 4. Erat et antea prima cum quatuor aliis Lupi, Minotauri, Equi, Apri etc.* co tłómacząc *Lipsius lib. 4. de Militia Rom. diul. 5.* mówi: *Unde rusticulis illis Romanis, Minotaurus et fabella innotuit? Vide ne vere, non Minotaurus sed Taurus fuerit, uti alia animalia illu nota Italiae. Certe et Taurus, robustum ac ferox animal, atque aptum pugnae.* O familiantach tego herbu tak Długosz jako i Bielski i inni świadczą, że byli pobożni i jak siły tak i męztwa wielkiego.

Herbowni.

<i>Brzeski,</i>	<i>Goryszewski,</i>	<i>Poniatowski,</i>
<i>Bzicki,</i>	<i>Gutowski,</i>	<i>Powskiński,</i>
<i>Cetys,</i>	<i>Korycki,</i>	<i>Woźnicki,</i>
<i>Chądzyński,</i>	<i>Koszewski,</i>	<i>Zaleski,</i>
<i>Ciołek,</i>	<i>Lipowski,</i>	<i>Żardecki,</i>
<i>Czarnoluski,</i>	<i>Maciejowski,</i>	<i>Żelechowski,</i>
<i>Dobrzywiecki,</i>	<i>Malinowski,</i>	<i>Zieliński,</i>
<i>Drzewicki,</i>	<i>Ostrołęcki,</i>	<i>Żuliński.</i>
<i>Ewil,</i>	<i>Pilecki,</i>	
<i>Głuski,</i>	<i>Podfilipski,</i>	

Przodkowie domu tego.

Robert arcybiskup Gnieźnieński trzeci, pobożnością życia, przykładem obyczajów do dobrego, mądrością i ludzkością znakomity, rządził tą dyecezyą lat dwadzieścia, wstąpił albowiem według *Damalew. in Archiep. Gnes.* w roku 972. umarł 996. a według *Janicyusza* komputu wstąpił po Hannonie 971. zszedł 995. Po nim miał tą katedrą rządzić S. Wojciech.

Marcellus biskup Poznański. Temu *Długosz in Vitis Episc. Posnaniens.* herb taki przywłaszczył. Ciołek w lewą tarczy idący, pianę z ust tocząc. Był ten Marcellus rodem Rzymianin z sławnej we Włoszech Marcellów familji, Auditor Palatii et Decretorum Doctor, w prawie dziwnie biegły, po śmierci Benedykta biskupa, od Kazimierza Króla uproszony do tej katedry w roku 1048. cnotą i nauką wszystkim

się stał miły, przecież że języka Polskiego nie umiał; przez tłumaczów tylko, powierzone sobie owieczki rządził przez lat siedmnaście, umarł w roku 1065. w katedrze Poznańskiej pochowany.

Paulin biskup Kujawski, bratem go zowie Roberta arcybiskupa Gnieźnieńskiego *Damalewicz in Episcop. Vladisl.* ale to nie mogło być, ile że Robert stem lat i kilka przed nim, już był świat pożegnał. Wstąpił na biskupstwo Kruświckie, albo jako go teraz zowią Kujawskie w roku 1098. na nim prezydując lat dwanaście, zasnął w Panu w r. 1111. Za niego część Pomeranji, która się była od tej dyecezyi oderwała, znowu do niej inkorporowana. Do tego herbu i domu, pociąga *Janicius* Zdzisława arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ale że go inni autorowie do Koźlorogów referują, dla tego i ja tam o nim mówić będę.

Jędrzej biskup Płocki, mąż dzielnej roztropności, której długą experyencyą nabył. Tą nadrobił, że lubo wiele inszych kompetytorów o tę infułę zabiegało, nie tylko mu do possessyi jej, już od większej części kapituły obranemu nie przeszkadzali, ale też swoje suffragia wszyscy na niego złali. Zważnie stawał przy karności kościelnej i prawach duchownych, aż też szóstego roku prac swoich, apoplexya życie mu to doczesne wydarła w roku 1260. *Długosz i Łubieński in Vitis Episc. Płocensium.* Był wprzód proboszczem Płockim.

Stanisław biskup Poznański, z ojca Stanisława z Ostrołęki wojewody Mazowieckiego urodzony, we wsi Zelechowie w Sandomierskiem, zaraz się z młodu sposobieć począł, do najpierwszych w tej ojczyźnie godności. Poeta swego wieku między pierwszemi; czem, jako pisze Długosz, tak Pańskiemu sercu przypadł był do gustu, że do kantoryi Krakowskiej i kustodyi Gnieźnieńskiej, pieczęć mu mniejszą koronną powierzono: tę że piastował, aż póki nie wziął infuły Poznańskiej, znać z listów Jagiella Króla u *Nakielsk. w Miechow. fol. 414. i Okolski t. 2. fol. 84.* Cóżkolwiek bądź choći go kanclerzem tytułuje Paprocki, na co przywodzi *Kromera lib. 21.* Od kapituły Poznańskiej biskupem obrany: póki żył Mirosław na tę katedrę od Marcina V. Papieża nad wolą i elekcyą kapituły podany, póty nie mógł przyjść do swojej konsekracji: we dwie lecie jednak Mirosław i z godności i z życia gdy ustąpił, wolną Stanisławowi drogę, do tej infuły zostawił, na której on pół dziesiąta lata żyjąc, w r. 1438. osierocił dyecezyą swoją. Zostało się po nim siła pięknych ksiąg i klejnotów kościołowi Poznańskiemu, w którym po śmierci złożony. Na Concilium Bazylejskim sam jeden z biskupów Polskich zasiadał, dokąd z Pańską komitywą i splen-

decyą stawil się; z niemniejszą exekwie zmarłemu Władysławowi Jagiellonowi tamże sprawował. Powróciwszy z Bazylei do ojczyzny, Abrahama Zbąskiego od społeczności z kościołem przez klątwę odciął; że w Zbąszynie heretykom Czeskim kościołowi nieposłusznym protekcyą dawał. O co rozgniewany na niego Zbąski, gdy się na życie jego zasadzał, musiał się Stanisław, uchodząc zawziętych na siebie impetów przez niejaki czas w Krakowie tacić. *Długosz in Vitis Episc. Płocen.* Napisał był satyrę wierszem na Elżbietę Pilecką Królową zmarłą, o co rozgniewany Jagiełło od dworu swego rugował go; atoli potem dla stylu łacińskiego w którym był wytworny, znowu go do łaski przyjął. *Długosz 1428.*

Erazm Ciołek biskup Płocki. *Decius, Cromer i Łubiński* cale go niechęcą mieć z tego domu. Był człowiek bystrego dowcipu, głęboki w radzie, dla czego Alexander, z którego też łaski na tę godność wyniesiony, i Zygmunt na nim polegali: jest jego mowa w druku, którą miał *ad Ordines Imperii* na kongressie Wiedeńskim. Zażywał go Zygmunt w trudnych legacyach do Cesarza i stolicy apostolskiej, kędy w roku 1520. wyjednał u Leona X., na wszystkie kościoły Polskie odpust albo indulgentiam 7. annorum, którejby każdy co Piątek mógł dostąpić: przywodzi o tem bullę papieżką *Nakielski in Miechow. fol. 597.* Trzeci raz do Rzymu w poselstwie jeżdżąc, tamże tego życia dokonał w r. 1524. w kościele Panny Maryi *de Populo* pochowany. Synowica jego była za Jędrzejem Święcieckim pisarzem ziemskim Nurskim.

Od Paulina brata rodzonego Roberta arcybiskupa Gnieźnieńskiego, rozpleniona familia Ciołków, wiele znacznych i godnych senatorów w Polsce liczyła, luboć ich starożytność głęboko przed nami utaiła: przecież ilem się mógł doczytać, ci byli. Zeugno kasztelan Lubelski w roku 1252. Łukasz kasztelan Krakowski w roku 1356. Jan wojewoda Mazowiecki koło roku 1300. Erazm a bodaj nie syn Jana, także wojewoda Mazowiecki: jam go w roku 1388. położył, ale bodaj nie wyższych lat na tem krześle siedział. Jana potem wojewodę Mazowieckiego Paprocki wspomina, męża rycerskiego, i że od trucizny zginął. Stanisław, tego Długosz tak w historii swojej w roku 1428. jako i *in Vitis Episc. Posnaniensium* wojewodą chce mieć Mazowieckim i syna mu Stanisława biskupa Poznańskiego przywłaszcza, o którym się mówiło wyżej. Paprocki ani tego honoru, ani syna mu nie przyznaje, ale Jędrzejowi bratu jego, o którym niżej. Był ten Stanisław tak wielkiej siły, że kadź dnem w górę przewracał. Podeszwę do młyńca albo drzewo, którego dwudziestu chłopstwa u jednego końca ledwo podnieść mogło, on sam

u drugiego końca bez wielkiej satygi z ziemi dźwignął. *Paprocki namienia i Długosz*, dziesięciu ludzi mężnych razem zmocował, *Okolski*, atoli potem w potrzebie za ojczyznę poległ. Jędrzej Ciołek chorąży Płocki w roku 1377, *Statut Masoviae fol. 67.* brat Jana wojewody Mazowieckiego i Stanisława, syn także jego Stanisław biskup Poznański według *Paprockiego*. Atoli *Bielski fol. 281.* Jędrzeja wojewody Mazowieckiego śmierć na rok 1396. zapisał, o którym to przydaje. Zasiadał w Czerwieńsku na sądach, sprawa się wytoczyła Jędrzeja Rzeszotki z Czerwieńcem ziemianina tamecznego z Janem księżęciem Mazowieckim Panem jego własnym, o pewną majątność. Wszyscy kollegowie jego, którzy przy nim zasiadali, choćci sama słuszność za ubogim szlachcicem mówiła, faworyzując jednak Panu, odsadzają fortuny Rzeszotkę, przyśadzają księżęciu: sam tylko wojewoda Jędrzej przy sprawiedliwości stanął, i nic się na Pańskie nie oglądając respekta, za Rzeszotką a co największa głównym swoim nieprzyjacielem decydował: umarł potem jako on mówi od trucizny. Synem jego chce mieć Stanisława mocarza, o którego wielkiej sile, to jeszcze potomności wypisał. Dziecięciem prawi będąc, dwu chłopców na obu dłoniach nosił. W Krakowie dzwon wielki u Panny Maryi wniósł na wieżę, którego czterdzieści ludzi nie wciągnęło. Drzewo jakie surowe ścisnąwszy w rękę, wodę z niego wyciskał: dwie podkowy razem łamał, powróż by najmocniejszy stargał: mieczów dwanaście razem za końce wzięwszy, podniósł. Czecha jednego na weselu królewskim zapaśnika sławnego stłukł. Miał dwu braci, leżą wszyscy z ojcem w Warce. *Póty Bielski.* A ponieważ tak niezgadzające się kontrowersye między autorami pozachodziły, dla tego tak Jana jako i Stanisława między wojewodami Mazowieckimi opuściłem.

Wigand z Ostrołki kasztelan Czerski w roku 1436. syn Jędrzeja chorążego Płockiego według *Paprockiego*, ten wziął działem Ostrołkę i Powsin, zkąd potem potomstwo jego różne od dóbr nazwiska sobie przybrali, to jest Powsińskich, Ostrołęckich, Gutowskich, Pileckich i Dobrzyńskich. O każdym z tych na swoim miejscu mówić się będzie. Od Stanisława jakom wyżej mówił z Długosza wojewody Mazowieckiego idą Zelechowscy, ile że według niego pisał się i dziedziczył na Zelechowie, albo według *Paprockiego* od jednego z braci jego. Są jeszcze i podziśdzień niektórzy, co się starożytnem Ciołków imieniem zowią, tak Mikołaj i Władysław z Wileńskiego, Alexander z ziemi Liwskiej, Adam z Sandomierskiego Ciołkowie podpisali elekyą Władysława IV.

Pomimo tego zadziwiającego pobratymstwa naszych *Ciołków* z *Witelliuszami*, *Wielądek* łączy do nich jeszcze i *Torellich* a nawet wprost od tychże ród *Poniatowskich* wywodzi. Lubo *Krasicki* w *przypisach* swoich do *herbarza Niesieckiego* już i łączność z *Witelliuszami* epigrammem być utrzymuje — jednak gdy w opisie *Torellich* przez *Wielądkę* położonym wiele interesujących rzeczy się znajduje, umieszczam go tu całkowicie, aż do miejsca, gdzie już podług *Wielądkę* *Poniatowski* zwać się począł, dalszy opis o *Poniatowskich* w miejsce należne odkładając. Tak więc pisze *Wielądek*: —

Dom *Torellich* w *Polskiem* nazwisku toż samo, co *Witelliuszów* znaczący, to jest *Ciołków*, nim przyjdzie mi wyrazić, iż z *Państwa Włoskiego* wszedł do *Polski*, jeszcze za *Zygmunta Augusta*, przez otrzymany indygenat, do praw i przywilejów narodowych, przypuszczony: najprzód muszę o tym godnym i starożytnym domie, na fundamencie autentycznych dowodów, z wielu autorów przezemnie czytanych, namienić, i o tej zacnej familji niewiadomych objaśnić.

Dom *Torellich* czyli *Ciołków*, nie tylko w jednymże znaczeniu będący, co dopiero opisanego domu *Witelliuszów*, lecz jak widzieć się daje, i czytałem w wielu autorach, osobliwie w *Długoszu* historyku *Polskim*, iż od dawności, z *Taurellemi* czyli *Torellemi*, w jakowejś był konnexyi, i krwi z sobą związku, co dowodzi tenże *Długosz*: (*Długosi Histor. Polon. Lib. VII. pag. 733.*) w te słowa: „*Petrus Plocensis episcopus, Posnaniensem episcopum Boguphalum secutus, morte absumptus. Andream praepositum Plocensem, Ciołek cognominatum, habuit successorem; cum annis quinque in pontificatu Plocensi sedisset. Praefatus autem Andreas, genere nobilis, erat de domo Taurorum, a Falcone Gnesnensi archiepiscopo, ducibus Masoviae, Semovito et Casimiro, electionem illius approbantibus, apud Gnesnam confirmatus et consecratus est.*“ *Jasny* ten wyraz okazuje, że za książąt jeszcze *Mazowieckich*, *Ziemowita* i *Kazimierza*, *Jędrzej Ciołek* biskup *Płocki* pochodził z familji *Taurorum*, które słowo łacińskie, w *diminutivum* z czasem zamienione, *Taurellich* czyli *Torellich* zostało. Tenże *Długosz* (*lib. XI. fol. 240.*) tak pisze: „*Ordinum, vexillorum, et insignium terrarum Regni, ac virorum, qui bello Pruthenico, interfuerunt, enumeratio. Tertium cubiculariorum, cujus vir armatus, equo candido insidens, gladiumque manuvibrans, in campo rubeo, erat insigne. Andreas Ciołek de Zelechów de domo Taurorum, Joannes de Sprowa de domo Odrowąż ducebant. anno 1410.*“ Toż jeszcze tenże autor, na inuем miejscu (*lib. XI. fol. 496.*) „*Quo obeunte Martinus Papa Ex capitulo autem Posnaniensi, nonnullis praelatis et canonicis, Regiis motis intercessionibus, Stanislaum Ciołek regni Poloniae vice cancellarium, nobilem de domo Taurorum, eligentibus permotus, et devictus providit.*“ *Kilkakrotny* ten wyraz *Długosza* historyka *Polskiego*, przeświadcza, że także *Stanisław Ciołek* z szlacheckiego domu *Taurellich* pochodził, i był podkanclerzym koronnym, oraz biskupem *Poznańskim*. Ten jest dowód prawdziwy, co do konnexyi krwi *Torellich* od dawności w *Polszcze* należący. Teraz przystępuję *ad directam lineam* tegoż domu, na fundamencie wielu dawnych autorów, jako to: *Ughellus Ital. Sacra. Carolus de Lellis de familiis Neopo-*

litani Regni. Muratori Annal. Antonio Guarini. Ludovico Vittorio Savioli An. Chronologie Historique au Ducs de Baviere, że też familia *Torellich* była od dawnych wieków sławna, pochodząca z krwi Królów i książąt Saskich, dziedzicząca w *Ferrarze*, w *Gwastalli*, *Montechiarugolo*, *Parmie*, *Milanie* i *Placencyi*, co w następującem krótkiem opisanu dowodzę.

Fryderyk zwany *Taurello* syn *Ludolfa de Saxe*, a wnuk Henryka księcia Bawarskiego w roku 955. ¹⁾ odziedziczył znaczną dobrą w *Ferrarze*, roku 1080. ²⁾ ożeniwszy się z córką Piotra *d'Ermengarda* księcia Romanji, i margrabięgo we Włoszech, zostawił po sobie syna, *Gwidona I.* nazwanego *Salinguerra*. Ten nie tylko powiększył majątek po ojcu swoim zostawiony, lecz prawie całej *Ferrary* został Panem ³⁾. W którym mieście wiele wspaniałych wystawił domów, murami dla obrony do koła obwiodł, i 32. basztami zmocnił. Wielka w nim odwaga i czułość w wojennych czynach, była powodem do nazwiska przydomku: *Salinguerra* czyli *saliens in guerra*, to jest: „z wysokiem popędliwy na wojnie,“ którego przydomku i dalsi potomkowie używali. Los atoli w sztuce wojennej nie wszystkim pomyślny, nie zawsze mu sprzyjał. W wiekach dawnych ledwie nie w całym świecie, po wszystkich państwach i królestwach, bezustannie trwały wojny, jedni na drugich najeżdżali monarchowie, książęta i panowie, każdy tym sposobem rozprzestrzeniał sobie granice. Dom *Torellich* dziedziców *Ferrary*, nie uchronił się od tego prześladowania; gdy już to od *Gwelfów*, na których czele margrabia *d'Azson d'Est*, byli atakowani, już to od *Wenelów*, *Milanczyków*, *Mantuanów*, *Bolonów* i *Werończyków*, po kilka razy z *possessyi Ferrary* rugowani: już to od margrabiów *Franciszka Renauda*, i *Obizzona d'Est*, wieku 1310. całe państwo *Ferrary* było spustoszone, i ogniem splonione. *Muratori Annal. d'Ital. Tom. VIII. Pignia ibid. Tom. IV.*

Lubo *Salinguerra Torelli III.* szukał sposobów odzyskania dziedzictwa od przodków swoich mianego, jednak odtąd większa przemoc domu *d'Est*, przy *possessyi Ferrary* utrzymała się. Osiedl więc w dobrach innych dziedzicznych, po *Hingildzie*, żonie *Ludolfa de Saxe*, z piątego pokolenia babie swojej w *Rawennie*. Także miał inne majątności z żony swojej *Johanny*, córki sławnego *Alberta Pallavicini*, dziedzica na *Milanie*, *Brescia*, *Kremonie*, *Placencyi*, *Tortonie* i *Alexandryi*. (*vide Sansovino Famigl. illustr. d'Ital. pag. 385.*) a wnuczki *Papieża Adryana V.*

Gwido II. Torelli, nazwany wielki, z krwi królewskiej *Saskiej*, w trzecim stopniu po *Salingerze III.* będący, wnuk *Gwidona I.* i *Eleonory* córki *Filipa Gonzagi*, księcia *Mantuy*, syn *Marsilego* i *Heleny* hrabianki *d'Arces* ⁴⁾ najpierwszym został dziedzicem *Gwastally* i *Montechiarugolo*, czyli margrabstwa *Świętej*

1) *Patrz Chronologie historique uu Ducs de Baviere pag. 397.*

2) *Ludovico Vittorio Savioli Ann. Bologne Tom. I. part. 1.*

3) *Savioli Annal. Bologn. Tom. I. pag. 173.*

4) *V. le Ducs de Parmes et Plaisance Chronol. Histor. pag. 655. les Seigneurs de Milan. pag. 645. et de Mantoue pag. 665.*

Góry ¹⁾, które otrzymał od *Otona de Terzi*, swego krewnego, i z przychylenia się *Maryi Visconti*, księżnej Milanu, która ożeniła go z swoją bliską krewną *Orsyną Wiskontą*, i oddała one-muż w possessyą prawem sukcesyjnym, na jego potomków, z płci męskiej, rzeczzone margrabstwa *Gwastallę* i *Montechiarugolo*, czyli *Świątną Górę*, co nastąpiło 3. Października 1406. r. Czyny wspaniałe *Gwidona II. Torellego*, dzieła, odwagi i mężstwa pełne, przez otrzymanie zwycięztwa nad *Genueńczykami*, i poddanie onychże ksiąźęciu Milanu, pociągnęły *Joannę II. Królową Neapolitańską*, do użycia onegoż przeciwko *Alfonsowi V. Królowi Arragonji*: prosiła przeto o pomoc *Filipa Maryi* ksiąźęcia Milanu, którą za wstawieniem się *Papieża Marcina V.* ofiarował, dawszy rozkaz *Gwidonowi*, ażeby wziął flotę 12 wielkich okrętów i 25 galer, z którą natychmiast pospieszył ku Neapolu. (*Isteriano Istor. di Geneva fol. 169. et 172.*)

Uskutecznił tę pomoc *Gwido*, raptem wpadwszy na *Gaete*, przymusił miasto i fortecę do poddania się: wojska *Alfonsa* kapitulowały, a za ich przykładem inne nadmorskie miasta, poddały się *Torellemu*, i wkrótce oneż pod posłuszeństwo *Królowej* oddał. W tymże czasie od *Jakóba Calderi* wodza *Króla Alfonsa* oblężony Neapol, 12. Kwietnia 1424. roku uwolnił. Miasto *Kapue*, siłą wojskową zabrał, i pełen sławy, z zwycięztwem do Neapolu powrócił. (*Giustiniano Istor. di Geneva fol. 184. Muratori Annal. d'Ital. Tom. X.*)

Joanna II. Królowa, wspaniałe przyjęła swego obrońcę i wybawiciela, na którego, w publiczny dzień festynu, sama włożyła puklerz złoty i bardzo kosztowny, z herbem zwycięzcy i znakami wojennemi; na nim wyrznięty był lew z azuru płomień ognisty z serca swego wydający, który okazywał znak odwagi jego. Oprócz tego w tymże roku deklarowała go baronem księztwa *de la Pouille* i *Kapuj*, oraz nadała dobra, *Toretta*, *Caluzia*, i *Cajazzo*. (*Carlo de Lellis Tom. I. pag. 220*)

Powróciwszy *Gwido* do margrabstwa swego *Gwastalli* przedsięwziął oneż ubezpieczyć, i w najlepszą obronę opatrzeć, przeciwko *Wenetom*, którzy 12. Stycznia 1425. roku podpisali swój związek z *Florencezykami*, i margrabiami *d'Est* i *Montferratu*, przeciwko ksiąźęciu Milanu. Gdy nastąpiła bardzo żwawa wojna roku 1426. *Gwido Torelli* poprowadził wojska swoje do *Filipa Maryi Viscontego* ksiąźęcia Milanu, *Franciszek Carmagnola*, na czele wojska *Weneckiego* będący, obległ *Brescia*. Inne dywizye atakowały *Casal-Maggiore*, a z znaczną częścią wojska *Weneckiego*, pod niebytność *Gwidona* w swym domu, poszedł przeciwko *Gwastalli*, i uczynił oblężenie onejże.

Orsina Visconta, małżonka *Gwidona Torellego*, która pod ów czas, o dziesięć mil oddalona była, dowiedziawszy się o tem, zebrała jak najprędzej wojsko, wsiadła na konia, jako wódz prowadzi ich przeciwko nieprzyjaciółom, dając pomoc oblężcom. Nim ruszyła z wojskiem, stanąwszy na czele onegoż, okryta zbroją

1) *Montechiarugolo* czyli *Świątna Góra*, jest zamek mocny, na wysokiej górze w *Parmezanie* sytuowany, o milę od rzeki *Lenza*, która przedziela *Reggio*, od *Parmy*. Ten zamek z margrabstwem otrzymał *Gwido Torelli* w r. 1415. od *Otona de Terzi*, potem ksiąźęcia Milanu.

z kaszkietem na głowie, te rzekła do nich słowa: „Żołnierze, wierni! teraz jest ten moment w którym oczekuję dowodu waszego mężstwa. Idźmy, postępujmy śmiało przeciw nieprzyjacielowi. Co do mnie! zaręczam wam, iż nie zdejmę dotąd zbroi, w którą mnie widzicie przybraną, i broni nie porzucę, aż wraz z wami zwyciężę naszych nieprzyjaciół, i uwolnię z ich rąk dzieci moje, i waszych współ braci.“ Wtem przypuściła atak z tak mocnym impetem, że pierwsze stráže zniosła, w całym wojsku wielkie zamieszanie zrobiła, tak dalece, iż Wenetowie w jednym momencie w rozsypkę poszli, i uciekać musieli: wiele nawet własną ręką na placu położyła, nie mało ranionych zostawiwszy, 500 nieprzyjaciół w niewolę zabrała ¹⁾. Obywatele *Gwastalli* widząc tak sławne zwycięztwo, rozkazali dla wiecznej pamiętki na murze kościoła Ś. Bartłomieja wymalować ²⁾. A wszystkie miasta księstwa Milanu, i w samym zamku, uwiadomieni o tejże sławnej akcji, na znak radości domy swoje illuminowali, i inne festyny z ukontentowaniem odprawiali. W tym czasie, kiedy *Orsina*, tak wielką chwałą była okryta, mąż jej Gwido Torelli, z wyprawy swojej wojennej, przyprowadził niewolników 4000 konnych, a 3500 piechoty. Maranowie widząc zatrudnienie Gwidona, buntowali szlachtę w *Montechiarugolo*, ażeby z pod rządu Torellego, udali się do margrabiego *d'Est*. Lecz margrabiowie *Albert da Barbiano*, *Ludwik da Fermo*, sąsiedzi księcia Milanu, swem wojskiem wstrzymali ten zamach. Gwido buntowników konfiskowaniem dóbr ukarał, i pokój zupełny w roku 1428. przywrócił. Księżę Milanu zawdzięczając usługę wojenną *Torellemu*, na wieczne czasy *Gwastallę*, *Kremonę*, *Montechiarugolo* i *Parmezan*, jemu wraz z następcami płci męskiej i kollateralnej, przez dyploma dnia 6. Lipca 1428. roku nadał ³⁾. Przytem dobra *de Casei*, *Cornale* i *Setiemo*, z tytułem margrabiego, wieczyście darował dnia 14. Czerwca 1431. roku.

Po tak licznych szczęśliwie odprawionych na wojnie zwycięztwach, Gwido II. Torelli, słusznie był nazwany *le grand* wielki, bo pelen sławy i honoru, życie swoje przepędzał, które dnia 8. Lipca 1449. roku, wieku swego 70. skończył. Ciało jego w kościele Ś. Franciszka z Mantuy w grobie swych przodków jest pochowane.

Krzysztof i Piotr synowie Gwidona, nie tylko odziedziczyli margrabstwa zostawione, *Gwastallę*, *Montechiarugolo*, i inne wielkie dobra, lecz w ślady mężnego i odważnego ojca swego wstępując, sami wraz i z dalszemi swemi następcami, zawsze z chwałą i sławą swoją rządzili się. Z tych Franciszek Torelli w roku 1505. przejeżdżającego przez Włochy Ludwika XII. Króla Francuzkiego, miał u siebie w *Montechiarugolo*, gdzie go wspinał z całym jego dworem przyjmował. Tenże z *Tryuulcyą* małżonką swoją, spłodził syna Pawła, o którym następuje, i pięć córek.

Paweł Torelli syn Franciszka, w młodym wieku po śmierci ojca, pod opieką matki zostawiony, która w roku 1522. dopełniając intencji męża swego, fundowała klasztor Ś. Franciszka, blisko

1) *Filippus de Bergame, de claris mulieribus cap. 157. fol. 143.*

2) *Alffo Istor. de Gwastalla lib. 5.*

3) *Carlo de Lellis Tom. I. pag. 220.*

zamku *Montechiarugolo*. Po skończonem jej życiu 1528. Margrabia Paweł Torelli udał się do Wiednia do Cesarza Karola V. przy którym czas niejaki bawiąc się, ztamtąd pojechał do Polski do Krakowa, na żądanie Królowej Polskiej Bony, córki Franciszka *Florencyi* księcia Milanu, a małżonki Zygmunta I. Króla Polskiego. Ta Pani pamiętając, jak wiele dom jej był winien *Gwidonowi II. Toremlemu*, sławnemu obrońcy Milanu, odwdzięczała to jego potomkowi *Pawłowi*, swoją grzecznością i estymacją dla niego okazaną. Margrabia przez czas bytności w Polsce, był obowiązany sekretnie, do niektórych interesów od *Klementa VII. Papieża*, które odbywszy i ułatwiwszy, pojechał na powrót do Rzymu, dla uczynienia wiadomości Papieżowi, o zleconym mu w Polsce interesie.

Tenże Paweł Torelli, dwojaki odprawił śluby małżeńskie. Z pierwszego związku z grafiną *Izabellą Contrari*, miał syna jednego *Franciszka*, który udawszy się do Francyi, tamże był jalmuznikiem *Karola IX. Króla*, i opatem komendaryuszem *Lexatu*. Z drugiego ślubu około roku 1550. miał za sobą *Beatrix* córkę *Jana Franciszka Pik* grafa *Mirandoli*, z *Jana Karaffy*, wnuczkę *Papieża Pawła IV.* Z tegoż powtórnego małżeństwa, było trzech synów i dwie córki. 1. *Pomponio*. 2. *Paweł Kamilli*, który za *Henryka II.* w *Francuzkiem* wojsku będąc generałem dał dowód męstwa swego pod *Metz* 1552. roku, i potem młodo umarł. 3. *Adryan* pułkownik infanteryi w wojsku *Hiszpańskiem*, toż potem w wojsku *Papiezkim* i *Francuzkiem*, umarł w *Niert*. Córka była jedna zakonnicą, a druga za grafem *Coenis*. Tenże Paweł Torelli, jako był w naukach doskonały, tak wielki miał dla siebie szacunek u *Papieża Pawła III.* który na dowód przywiązania ku niemu, odwiedził go w margrabstwie jego *Montechiarugolo*, z nim było sześciu kardynałów; książę *Ferrary*, i cały dwór onychże. Przez dni kilka dawał wielkie festyny, i z honorem swoim tak znacznych gości przyjmował.

Pomponio Torelli, syn *Pawła*, urodzony około 1539. roku, był z młodu pod opieką *Beatricis Pik* z *Mirandolów*, matki swojej, i kardynała *Augustyna Trivulci*, edukowany w akademji *Padewskiej*, z pożytku nauk, okazał nadzieję dalszych wielkich swoich czynów. Odwiedził kraje południowe i północne w Europie, wszędzie dał dowód doskonałości swojej, śmierć braci jego, przynagliła go do powrotu, do *Montechiarugolo* margrabstwa swego, w roku 1566. z *Maryą* księżniczką *Portugalską* przeznaczoną dla księcia *Farnezy* i *Alexandra*, jeździł w kompanji do *Flandryi*. Powróciwszy, kardynał *Alexander* ożenił go z *Izabellą Bonellą*, siostrą swoją, a wnuczką *Papieża Piusa V.* Zkąd był w Polsce, i otrzymał indygenat, za *Zygmunta Augusta*, na sejmie *Lubelskim* 1569. roku ¹⁾ potem znowu pojechał do Rzymu w roku 1588.

1) Tu się wyraża całe *Diploma Indigenatu*, które in *Actis metrices Regni* znajduje się.

Diploma Indigenatus generosi ac magnifici Pomponii Torelli Comitis Montis Clariculi, quod in libris metrices Regni reperitur, in eum, qui sequitur, modum.

Sigismundus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae, magnus Dux Litvanie. Significamus praesentibus Literis nostris, quorum interest, universis

Po przepędzonym chwalebnie życiu swoim, i otrzymaniu za zasługi miane od Króla Hiszpańskiego Filipa II. księztwa *de Terra nova*, gubernią Milanu, zamienioną potem w cytadelę Placencją.

et singulis. Quum retulissent nobis quidam consilarii nostri, simul etiam legatione hac de re ad nos missa cognovimus, generosum ac magnificum Pomponium Torelli Comitem Montis Clariculi ex Italia illustri familia comitum Vastallae ortum, atque ab antiquissima Saxonica stirpe Regia profectum, omni genere virtutum, atque scientiarum feliciter imbutum, ingenio, fortitudine, prudentia, magnitudine animi praeclarum, velle huc ad nos in Regnum nostrum Poloniae, adhaec per nostram gratiam, cum uno vel pluribus ex Liberis suis ad habitandum, et hac stabiliendum commigrare, seque inde cum opibus et omni domestica suppellectili offerre, atque hic in Regno nostro aliquo in loco, quem sibi opportunum repererit, conferre, supplicatum nobis fuit nomine dicti generosi ac magnifici Pomponii Comitis, ut cum sic in nos et gentem nostram propensum in gratiam et tutelam nostram reciperemus, tutumque et liberum sibi una cum omnibus suis liberis et liberorum descendantibus in Regno nostro receptum, atque incolatum praestare, fundos, agros, possessiones, et quaevis alia bona mobilia, sive immobilia, victui atque commoditati suae necessaria, emere, atque comparare admitteremus, et in jura ac praerogativas Regni ac incolarum illius, praesertim quibus gaudet Ordo Equestris, assisteremus, offerens et spondens nobis et Reipublicae Regni nostri perpetuam fidem et obsequentiam, et ad ferenda quaevis onera Regni una cum aliis Regnicolis pro jure Patriae parem obedientiam, conditione tamen liberi rursus, quando voluerit, redditus ad sua sibi relicta; Nos itaque petitioni memorati generosi Pomponii Torelli Comitis et consiliariorum nostrorum pro eo suffragantium, omniaque pro eo, quae nobis et Regno ipse Torelli Comes offert, spondentium inclinati, cupientes illum praeclarum hunc, quem in nos et Patriam nostram, gerit animum, benignitatis nostrae Regiae officium sustinere, et tanto alacriorem non solum ipsum, sed etiam hujus exemplo alios quovis exteris genere et virtute praestantes, ad benemerendum de nobis et Regno nostro excitare, ipsum generosum Pomponium Torelli, Comitem Montis Clariculi, sic ut petit, cum uno aut omnibus suis liberis natis aut nascituris, et cum opibus et universa suppellectili sua in Regnum et ditionem nostram recipimus tutelaeque et patrocínio aggregamus: Dantes et concedentes illi omnem potestatem et tutissimam securitatem, quomocunque voluerit in Regnum nostrum venire, commigrare, sua importare, domicilium, ubicunque libuerit, sibi comparare, agros, praedia, possessiones, villas, castra, et quaevis alia bona tam immobilia, quam mobilia in usum et necessitatem suam, ac suorum hic in Regno nostro et ditionibus quibusvis illi adjunctis, ubicunque poterit, emere, et hanc potestatem, comparare, detrudere, vendere omnibus liberis suis, et descendantibus, legitimis et de legitimo matrimonio natis et nascituris, usque ad infinitum transmittimus et inperpetuum concedimus: Nos igitur tenore praetium universis praesentibus et futuris significamus, quod cupientes dicti generosi et magnifici Pomponii Torelli Comitis honori intendere, eodem in Regno nostro Poloniae sigillo frui, quo ex avo et patre et ex majoribus suis Comitibus Vastallae uti consueverat, scilicet parvulo Bove cornupeto in Campo rubeo quod vulgari nostro Idiomate Ciolek dicitur, cum duobus serpentibus devorantibus infantem rubeum in Campo albo, et duobus Leonibus in Campo croceo volumus, decernimus, et confirmamus perpetuo et in aevum, et insuper eundem Pomponium Comitem una cum sua posteritate legitima, inter nobiles Equestris

Umarł 1608. roku 12. Kwietnia w Parmie, któremu nadgrobek w kościele *dell' Annuziata* w kaplicy złożonemu, *Balli* jego przyjaciel, takowy napisał:

Parcere, si meritis hominum mors improba vellet,

Non te Pomponio clauderet iste lapis.

Zostawił po sobie sześciu synów z Izabelli *Bonelli*. 1. Paweł urodzony 1576. który był prałatem, roztroprnym, cnotliwym: od Papieża wiele razy legatem, arcybiskupem Roslany¹⁾ inkwizytorem Maltańskim, umarł w Rzymie 3. Kwietnia 1630. roku. 2. Pio Torelli, z którego został syn Adryan, z tego pokolenia pochodzi teraz żyjący we Włoszech; Krzysztof Torelli. 3. Franciszek wielki podkomorzy księcia Toskańskiego, bezpotomny. 4. Marsilio kawaler Maltański. 5. Pompilio, także kawaler Maltański młodo zmarły. 6. Gwido Severus Salinguerra urodzony w Parmie 3. Lutego 1587. z którego dalsze pochodzi pokolenie. Jedno osiadło w Francyi, przez *Filiberta* syna, a teraz w żyjącym Klodiuszu Torellim w roku 1783. w wojsku Francuzkim aktualnym pułkowniku. Drugie pokolenie dziedziczy dotąd w Polsce od Józefa Torellego, o którym następuje.

Józef Torelli, syn Salinguerra IV. a prawnuk Pomponiusza Torellego, margrabiego *de Montechiarugolo*, czyli margrabstwa *Świętej Góry* dziedzica, urodzony 7. Stycznia 1612. r. W cza-

Ordinis Regnicolas, subditos nostros adoptamus, admittentes et adscribentes illum benigne in omnes praerogativas, libertates et jura communia, quibus reliqui omnes ex eodem ordine Equestri militari in hoc Regno gaudent, cum quibus illum exaequantur ad omnia insuper onera Regni et nostra, more aliorum regnicolarum ferenda obligamus et adstringimus; Quod ad universorum cujusque status atque conditionis hominum subditorum nostrorum notitiam deducentes, serio illis mandamus, ut memoratum generosum et magnificum Pomponium Torelli Comitem Montis Clariculi, sicut pro Indigena et Incola Regni nostri susceptum et in ordine equestri ad jura, praerogativas illius omnes per nos acceptatum, pro vero et legitimo Indigena nobili Polono, suos omnes posteros ex suo corpore descendentes habeant, sibi que locum, et debitum honorem, partem cum reliquis ex eodem equestri ordine exhibeant, omnibus justis et dignis favoribus et humanitatis ac benevolentiae officii complectantur. Pro gratia nostra, debitoque officii sui, aliter facere non ausuri. In cujus rei fidem datum D. Lublini in conventionem die 11. mensis Martii anno Domini M.D.LXIX. Regni vero nostri Vigesimo Primo. Sigismundus Augustus Rex.

1) *Ferdinand Ughello* w dziele swoim, pod tytułem: *Italia sacra, sive de episcopis Italiae*, w Tomie XI. pag. 311. w te słowa wyraża. *Pautus Comes Taurellus, Parmensis, Pomponii Comitum Montis Clariculi, et Isabellae Bonellae Pii V. Pontificis pronepotis filius, Michaelis cardinalis Alexandrini nepos, cujus literarum scientia, animique egregiae dotes, adeo summis Pontificibus fuerunt in pretio, ut iisdem ad publicam ecclesiae salutem usi fuerint. Urbanus VIII. Rossanensi archi-episcopatu exornavit, die 7. Octobr. 1626. quam ecclesiam, summa sui nominis fama, per aliquot annos, consultissime administravit, ac eo munere, se absolvit, cumque ei prospera fortuna videretur arridere decessit 3. Apr. 1630. aetatis suae 54.* Tenże autor w Tomie VIII. fol. 313. wyraża: *Vincencius Taurellus ecclesiae Lesinensis episcopus. Defunctus 1538. anno. Item Universal-Lexicon Johann Zedler fol. 403.*

sie bytności Maciejowskiego w Rzymie, który od dawnych swoich przodków, był w związku krwi z Torellemi, zobligował onegoż, ażeby udał się do Polski, co gdy wykonał; na fundamencie poprzednika swego, otrzymanego w Polsce indygenatu przez Pomponiusza pradziada, jak się wyżej rzekło, za Zygmunta Augusta, użył prawa tegoż indygenatu dla siebie, nawet co do nazwiska z Włoskiego słowa *Torelli*, na Polskie *Ciołek* przelożonego, podług wyrazów w temże dyploma indygenatu znajdujących się, i innych aktów publicznych.

Przychylność familji Maciejowskich, była powodem onemuż, do ożenienia się w Polsce, gdy pojął za małżonkę Zofią córkę Wojciecha z *Poniatowa* Poniatowskiego, z Anny Leszczyńskiej splotzoną; z tą otrzymał część dziedzictwa *Poniatowa*. Dopelnivszy obowiązków obywatela dobrego w tej ojczyźnie, umarł r. 1650. Zostawił po sobie potomka syna Jana.

Jan hrabia *Torelli z Poniatowa* czyli *Ciołek* Poniatowski ¹⁾ dnia 12. Grudnia 1630. roku urodzony w Krakowie. —

Dopóty pisze *Wielędek* o *Torellich*, dalszy zaś opis umieszczony będzie pod Poniatowskimi. —

Ciołkowski herbu Jastrzębiec, w województwie Mazowieckiem. Marcin podsędek Wyszogrodzki w roku 1632. *Porządek Elekeyi*, wspomina go konstytucya w roku 1611. Marcin z ziemią Wyszogrodzką Jana III. Jakób i Waleryan z Płockiem województwem 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Wacław, Marcin, Tomasz, Józef Ciołkowscy z województwa Płockiego, Władysław z województwa Czarniechowskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Franciszek Ciołkowski pisarz ziemski Płocki 1792. Szymon Ciołkowski z ziemi Dobrzyńskiej. — *Heraldyka Wielędka*.

Ciosnowski herbu Pomian; inni ich piszą Ciasnowski w Wielkiej Polsce i w Kujawskiem województwie. Z tych Rafał skarbnik Poznański, Krzysztof Ciosnowski z Brzeskiego Kujawskiego pisał się na elekcyą Władysława IV. był miecznikiem Brzeskim dziedzic na Powierciu. *Jędrzej Pawłowski w Kazaniu swoim* pisze ich Czosnowski.

Cisowski w Pomorskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Michał Cisa (tak się albowiem zrazu zwali) przez wiele lat ksiązęcia Pruskiego konsyliarz, potem starosta Borzechowski, w różnych legacyach do postronnych narodów i Panów odprawionych z pochwałą, szczęśliwy, co z nadgrobkujego wypisał *Starowolski in Monumentum*. umarł zaś w roku 1596. O tej familji *MS. Konopatse*. świadczy, że w Prusiech i w Warmji starostów i inszych

1) To przezwisko użyte, jako zawsze i inne domy starożytne podobnie czyniły, od possessy *Poniatowa*, wziętej dziedzicznem prawem, po żonie swojej, przez Józefa *Torellego* czyli Ciołka.

urzędników zdawna miewała. Kazimierz sądowy Tucholski, Jakób w tymże powiecie possessyonat w roku 1699. Cissowskich wspominają grodzkie księgi Ostrzeszowskie.

Józef i Wojciech Cisowski z województwa Chełmińskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, Józef starosta Starorypiński był deputatem 1766. roku na trybunał koronny z województwa Malborskiego. — *Heraldyka Wielądku*.

Ciświcki herbu Wieniawa, w Wielkiej Polsce: piszą się z Zbąszyna. Jan Ciświcki wojski Kaliski z sejmu Piotrkowskiego w roku 1567. poborca w Poznańskim województwie *Constitut. fol. 145.* i 1587. Abraham kasztelan Szremski z sejmu 1631. komissarz do pogranicznych od Szląska i Marchji dyfferencyi. *Constitut. fol. 26.* i 1641. *Constitut. fol. 18.* Był to Pan fortuny swojej na dobro ojczyzny nie żałujący, w legacyach które odprawował dzielny, na wojnie nieustraszony: widziałem herb jego Wieniawa, z drugim Nałęcz, z kąd się dorozumiewam, że albo on z matki był Zbąskiej Nałęczanki urodzony, albo Zbąską miał za sobą, dziedziczkę tych dóbr: z którą wszedł był Zbąszyn w ten dom. Jakoż *Jan Dekan* w książce którą wydał do druku o artylleryi, tego Abrahama kosztem, przyznaje mu to, że Zbąszyn terazniejszą manierą, wielkim sumptem restaurował i ufortyfikował: aczkolwiek mu Szwedzi, podczas pierwszej w Polsce naszej od nich inkursyi, w samych działach i amunicyi zdradą na niego przypadłszy, więcej niż na osmdziesiąt tysięcy szkody uczynili. W Grojcu także pałac wystawił. Z synów jego czterech się zostało: Władysław i Marcin w roku 1632. Piotr scholastyk Poznański kanonik Gnieźnieński, Stanisław, Franciszek kasztelan Miedzyrzycki, starosta Stawiszyński w cudzoziemskich językach biegły, z sejmu 1661. i 1670. komissarz do pogranicznych kłótni, między Wielkąpolską i Szląskiem. *Constit. fol. 21.* Synów jego trzech było, Ludwik starosta Stawiszyński, z Anny Zofji Oleśnickiej spłodził syna Stanisława starostę Stawiszyńskiego *Acta Confoed. Sedom. anno 1704.* i córkę Ludowikę: ta najprzód z Wojciechem Jaskolskim starostą Stulińskim, potem z Bogusławem Tomickim pisarzem Kaliskim żyła. Jan chorąży gwardyi królewskiej, żona jego Wężykowna starościanka, ale *sterilis*. Trzeci ich brat stan sobie duchowny obrał.

Ciszewski herbu Zudora, w ziemi Przemyskiej. Z tego domu N. Ciszewski ordinis praedic. S. teol. doktor, wiceprowincyał Ruski, i gdy to piszę przeor konwentu Bożego ciała we Lwowie; mąż wielkich przymiotów i godności. Są też i w Prusiech Ciszewscy, ale nie wiem czy tego herbu.

Ciszkowicz w księztwie Litewskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tego domu jeden rotmistrzował pod Pleszkowem. Hrebory Ciszkowicz z sejmu Warszawskiego poborca łanowego w ziemi Braclawskiej w Litwie *Uniwersał. Pobor. fol. 394.* w roku 1581. i 1589. *fol. 558.* Jerzy, ale go już piszą Czyszkiewicz pisarz ziemski Słonimski z sejmu 1601. poborca *Constit. fol. 777.*

W roku 1778. Leon Ciszkowicz albo Ciszkiewicz, regent ziemski Wilkomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Michał Cieszkiewicz *Minolgański* rotmistrz powiatu Wilkomierskiego pisał się z tegoż na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciszkowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan chorąży Zakrocimski w roku 1525. podpisał dekret książąt Mazowieckich przeciwko heretykom u *Łubieńsk. in Vitis Episc. Płocens.* Ciszkowska Anna z Ciszkowa Mikołaja Gizickiego małżonka.

Antoni Ciszkowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Krakowskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Crivellus. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Sebastyan Crivellius, z sławnej w Mutynie familji urodzony, do indygenatu w Polsce od Króla Stefana przypuszczony, przy Jędrzeju Zborowskim marszałku nadwornym koronnym wiek swój strawił. *Metryka Koronna. Michael Brutius.*

Familia ta dotąd w państwach Włoskich kwitnie, gniazdo jej w Medyolanie. Temi czasy (1800.) umarł Antonius Crivelli kardynał legat Ferrary, był wprzód nuncyuszem w Wiedniu. — *Przypisy Krasickiego.*

CROMER

HERB.

Jest tarcza na dwie części przedzielona, z których jedna wyższa, druga niższa: na wyższej jest pół orla naturalnego koloru po piersi, z wyciągnionemi w górę skrzydłami, lau-

rową koroną szyja u niego otoczona, głowa w prawą tarczy skierowana, w czerwonym polu. Na niższej części jest herb domu Austriackiego, to jest pas czerwony w białym polu: nad hełmem i koroną orzeł czarny w pół, o dwóch głowach, jakiego więc Cesarze Rzymscy zażywają. *Paproc. o herb. fol. 586. Okolski t. 1. fol. 499. Klejnoty fol. 61.* Wyższa część tego herbu nadana Marcinowi Kromerowi biskupowi Warmińskiemu od Zygmunta Augusta Króla Polskiego: znać i po samym herbie, że w rekompensę wielkiej jego mądrości i pracy w pisaniu historii Polskiej, laurem uwiecznionego orła odebrał. Druga część od Ferdynanda Cesarza Rzymskiego, u którego siedm lat od Króla Polskiego wysłany rezydując, tak był przypadł do serca, że mu własny domowi swemu klejnot do pierwszego przydał.

O początkach orła Polskiego i herbu korony naszej jużem mówił; krótko namienię o herbie i okazji jego nabycia w domu Austriackim. *Paprocki w Ogrodzie fol. 107.* na co przywodzi *Munsterę kartę 696. lib. 3.* powiada, że margrabiowie Austrii, za czasów Trajana Cesarza, w sławnej owej przeciwko Decebalowi Królowi ekspedycyi, gdy się tam heroicznie stawili, pięciu skowronków złotych w polu błękitnym w herbie wynieśli. Atoli *Ks. Maimburg w historii swojej o Krucyatach lib. 5.* pisze, że nabyty dawniej w Palestynie, przy oblężeniu miasta Ptolomaidy. Tam albowiem, gdy się mężnie potykał Leopold książę Austrii, tak dalece, że już też wpadł był i na mury z niektórymi ludźmi swemi, gdy jednak wszystkich koło niego pobito, widząc się samego tylko, rzucił się w morze, wszystek czerwony własną krwią i nieprzyjaciół swoich, oprócz tego miejsca, na którym się był pasem białym przepasał. Zaczem Fryderyk Cesarz na wieczną pamiątkę tak pięknego uczynku, dał mu za herb pole białe w polu czerwonym, a bindzie srebrnej. Ale potem Leopold IX. margrabia Austrii, przeciwko Prusakom Poganom na ten czas mężnie wojując, w zamianę pierwszego herbu białą w czerwonym polu odebrał.

Marcin Cromer w Bieczu miasteczku w Podgorzu urodzony, jako chce *Treterus, Posselius, Starowolski in Hecatombe* (lubo on sam o sobie pisząc, cztery herby z rodu swego wyprowadza, to jest: z ojca herb Pierzchała i Osmoróg, z matki herb Ramułt i Jastrzębiec) w akademji Krakowskiej tyle prędnością dowcipu i chciwą aplikacyą postąpił pod Janem Kazimierczykiem, że *primum et secundum lauream* zasłużył: w Niemczech potem i Włoszech peregrynując dalszego poleru nabył, tak dalece, że jak się do ojczyzny powrócił najpierwsi w tej koronie na ten czas Panowie pra-

wie go sobie wydzielali: jako to Chojeński biskup Krakowski i kanclerz, po nim Gamrat od którego kanonikiem Krakowskim, Sandomierskim, Rieleckim i kustoszem Wiślickim wyniesiony. A gdy się sława nauki jego i na dwór królewski przecisnęła, Zygmunt August, archivum koronne na jego opiekę spuścił, i do konnotacyi wszystkich monimentów praw i przywilejów w nim się zamykających zażył: wszystko z wielką prawdzie pracą, ale z niemniejszą swojej roztropności pochwałą szczęśliwie zakończył Cromer. Z tej lustracyi znaczny wziął supplement do pisania historyi Polskiej, którą od początków Królestwa tego, aż do czasów Zygmunta I. przeciągnął, i na trzydzieści ksiąg podzielił, ułożeniem i stylem łacińskim wybornym ozdobił, z tą u wszystkich approbacyą, że dawniejszych naszych historyków daleko piórem swym przewyższył. Dla tegoć jeszcze za życia Cromera, tak wzięta była u mądrych ta historya jego, że w samej Bazylei trzy razy z pod prasy drukarskiej wychodziła, czwarty raz w Kolnie, ale jeszcze lepiej od autora przejrzana i na wielu miejscach nie małą aukcyą wyperfekeyowana. Nadto na Niemiecki język przetłómaczył ją *Henryk Pantaleon* i podał do druku w Bazylei w roku 1562. na Polski zaś, *Marcin Błażowski* szlachcic Polski. Prawdać że niektórzy na jego historyczne pióro sarkają. *Warszawicki de optimo Statu Libertatis lib. 2.* zadaje mu, że niektóre rzeczy z umysłu, niektóre z niewiadomości opuścił: toż poświadcza *Joachim Bielski* w dedykacyi swojej historyi, rozumiem jednak żeby byli umknęli obadwa ręki od tej na tego przezacnego biskupa cenzury, gdyby byli wiedzieli, co też o ich lukubracyach późniejsze wieki sądziły i mówiły: a mianowicie Bielski, co o nim napisał Strykowski. To zaś pewna, że Cromer pospolicie Długosza torem idzie, i w ojczystej historyi opisaniu wziął go sobie za cel, i chyba tam od niego ustąpił, gdzie albo z jawnych dokumentów prawdziwszej dociekl relacyi, jako o erekcyi biskupstwa Chelmińskiego, o kluczu Łowickim do arcybiskupstwa Gnieźnieńskiego przyłączonym, i indziej, albo w wątpliwości od Długosza zostawionej, swoje zdanie przytacza. *Balbinus też świeży Historyk Czeski*, jego historycznej prawdzie przymawia, ale niewinnie: jakoż jeżeli Bóg pozwoli na swem miejscu się kiedyż tedyż pokaże. Jawnie jednak za Cromerem i same jego pisma oświadczają, że bez respektu i względu, historyi swojej osnowę przeciągnął, tak dalece że też siła był wielkich domów w tej ojczyźnie nienawiści na siebie oburzył: luboć to potem z czasem ucichło: aż też zgromadzona na walny sejm Warszawski rzeczpospolita publicznie mu za jego podjętą w historyi fatygę dziękowała, Stefan Król z Tronu

pochwalił, a dawniej przedtem Zygmunt August, jako się wyżej mówiło, nowym herbem przyozdobił. Z cudzoziemskich pisarzów *Joan. Bapt. Porta in dedicat. Physiognomiae Coelestis* zowie Cromera *Accuratissimum Scriptorem*. *Spondanus* 1548. num. 12. *Insignem Scriptorem historiae Poloniae*. *Possevinus Bibliot. Selec. lib. 1. cap. 23. Fidelissimum et optime de Ecclesia meritum etc. Scripsit nitidam uberem et veram historiam*. Z naszych *Joachinus Pastorius. Nulli Historicorum, seculi sui secundum, sive peritiam morum, sive elegantiam Latii sermonis spectes*. *Potocki in Centuria Livium Nostratem* nazywa. Krom historyi Polskiej pisał wiele inszych ksiąg i podał do druku ten mądry biskup, a najprzód wierszem *Poema de Christi triumpho. Elegia de adversa valetudine Sigismundi I.* w Litwie w roku 1534. *Deliberatio Lucretiae post vin Sexti Turquini* elegia in 4to. *Aurea Carmina Pythagorae, et quaedam alia fragmenta ex quibusdam* na łaciński język przetłómaczył. *Orationes S. Joannis Chrysostomi aliquot translatae a Cromero exstant in operibus S. Chrysostomi. Oratio habitu in funere Sigismundi I. Regis Poloniae. De conjugio et coelibatu Sacerdotum* od Stanisławu Orzechowium in 8vo 1561. która książka jak się dostała do rąk Piusa IV. Papieża, dziwnie ją najwyższy pasterz w swoim do Cromera danym liście wychwalił. *Polonia sive de Situ Populis, Moribus, Magistratu et Republ. Regni Poloniae lib. 2. Apologia pro nobilitate sua a se conscripta. De Musica seu concentibus quos chorales vocant. Monachus sive Colloquiū de vera et falsa religione. Epistola de optima politia ad Senatum Regni Poloniae*. Drugie zaś listy jego Karnkowski arcybiskup Gnieźnieński podał do druku. *Sermones Synodales*; które miał na prowincyalnych synodach. Katechizm po Niemiecku i po Polsku dla swojej dyecezyi. Dla tej jego tak wysokiej nauki, i nienagannego rozsądku zażywały go Majestaty Polskie w różnych legacyach do postronnych monarchów, jako to do Karola V. Cesarza z Mikołajem Radziwiłem na ten czas marszałkiem Litewskim, do Ferdynanda sukcessora Karolowego, a na ten czas Króla Rzymskiego, kędy gdy dla kollegi jego i dla niego, taką ławkę przyniesiono, że ich dwóch dosyć wygodnie sięć mogło, kollega jego pierwszy tak usiadł na niej, że dla Cromera już miejsca nie było; co widząc Ferdynand, że Cromera umyślnie tym postępkim chciał od siebie rugować, rzekł: *Sedeat uterque cum et in Legatione uterque contineatur*. To Warszawicki de Legato, który że to słyszał z ust samego Cromera, świadczy. Dziesięć razy różnych czasów do tego Ferdynanda posłował Cromer, a jedenasty raz

przez siedm lat ordynaryjnym był u dworu Wiedeńskiego ablegatem. *Kreczmer de Vitis Episcop. Varmien.* w takiej zaś był u niego estymacyi, że i do stołu jednego z nim siadał, i w jednymże wózku jeździł, czego i księżętom swoim rzadko pozwolił Ferdynand. *Orichov. Colloq. de execat.* 6. Pawłowi IV. Papieżowi imieniem Zygmunta Augusta posłuszeństwo oddawał, kędy gdy się z swojej industrii i dowcipu najwyższemu pasterzowi zalecił, pytał się Paweł coby za łaski od niego prosił, odpowiedział na to Cromer. Z Króla mego respektu mam dosyć wszystkiego. Co go tem więcej Papieżowi przymiliło. Posłował i na zjazd Frankfordzki, na którym Maxymilian na ten czas Król Czeski, na Królestwo Rzymskie brał koronę: i do miast Anseatyckich z Janem Kostką Gdańskim na ten czas kasztelanem. Tak tedy dobrze zasłużony ojezynie tej prałat, gdy Hozyusza kardynała Pius IV. Papież do Rzymu wezwał: obawiając się, żeby dyccezya jego od herezyi w Prusiech szerzącej się w bliskości, szkody jakiej nie poniosła, Cromera, swego niegdy dyscypuła koadjutorem na biskupstwie Warmińskim uczynił: na której funkcyi pięknie i ze wszystkich pochwałą sprawował tę dyccezyą, aż do śmierci Hozyusza, która przypadła na rok 1579. po której poświęcony na tęż katedrę od Stanisława Karnkowskiego biskupa na ten czas Kujawskiego, i żarliwością o część Boską i zabiegami koło dusz sobie powierzonych, i administracją sprawiedliwości wszystkim był miły; aż też już sędziwych lat dopędziwszy, na perswazyą Batorego Króla, synowca jego Batorego Jędrzeja kardynała, koadjutorem sobie na toż biskupstwo z konsensem kapituły swojej uczynił: wkrótce potem w roku 1589. wieku swego 77 zasnął w Panu, mąż niespracowany, i korony Polskiej ozdoba.

Krasicki w przypisach najprzód co do familji Kromera takie czyni dodatki: Urodzenie Kromera w Bieczu manuskrypta jego oryginalne w archiwum biskupstwa Warmińskiego zostające świadczą, tamże doczytałem w liście Kromerowym do St. Sokolowskiego, iż ojciec jego był Plebejus matka zaś i Babka szlacheckiego rodu: miał Kromer biskup braci dwóch Mikołaja ten był opatem w Wielgradzie niedaleko Ołomuńca, drugi brat Marcina, Bartłomiej sprowadzony do Warmji tamże życia dokonał, zostawwszy syna Sebastjana kanonika Warmińskiego, o innym potomstwie Bartłomieja wzmianki w skryptach i korespondencyach Marcina Kromera nie masz. —

Do życia zaś Kromerowego jak następuje:

Sam w listach swoich do kardynała Hozyusza wspomina po kilkakrotnie iż ofiarowanej od niego koadjutoryi przyjąć niechciał i prawie przymuszony Piusa V. rozkazem wziął to jarzmo na siebie. Urzędy dycceczne w Warmji i dotąd konserwowane nader zbawienne przepisy i ordynacye dowodzą jaka była tego wielkiego męża pilność w zadosyć uczynieniu biskupim obowiązkom. Mszały

agendy i inne kościelne księgi dyecezyi swojej z wielką pracą ułożył i niemniejszym kosztem drukować kazał. —

W przedmowie kroniki swojej, a raczej w dedykacji onej Królowi Zygmuntowi Augustowi wspomina zaraz Kromer iż był wychowancem Gamrata arcybiskupa Gnieźnieńskiego i biskupa Krakowskiego. — W teź dedykacji wspominając iż mu Król archiwum koronne otworzyć rozkazał, czyni się powinowatym Ocieskiego kanclerza naówczas w. kor. — *Sic autem aestuanti tu mihi Sigismunde Auguste licet aliud agens succurristi; idque sive ultro, sive viris, omni in genere prudentiae dexteritatis, fidei virtutisque laude cumulatissimis et erga me propensissimis Joanne Ociessio affini meo Cancellurio et Joanne Przerembio Procancellario itd.* —

Założył był w Warmji Kromer wieś Kromerowo, i ta dotąd z temże nazwiskiem trwa, chciał na nie bratu dać przywilej ale kapituła Warmińska przeszkodziła tej jego intencji. —

W apologii oryginalnej ręką Kromera pisanej te są słowa — *fateor ingenue, me matrem et aviam paternam et utrisque parentibus nobiles, patrem vero Plebejum et oppidanum honestum habuisse. itd.* — *Mskr. Hlsb.*

Cudowski herbu Leliwa. *Ks. Kojałowicz* powiada że nad księżycem i gwiazdą jak zwyczajnie są w herbie Leliwa, kładą strzałę, prosto żeleźcem w górę wyrzuchowaną, bez piór, a w hełmie trzy pióra strusie. Z tych był Marcin Cudowski sędzia wojskowy rycerz odważny zabity pod Szkłowem. Tymże sposobem kształtują herb swój Daszkiewiczowie w Litewskiem. —

Niesiecki w supplementie umieszczonym przy Tomie IV. odwołuje się do Cudowskiego pod herb *Leliwę*, gdzie znów pisze iż w Tomie I. pisał o nich ale herbu niewiedział i cytuje stronicę, na której jednak nie o Cudowskich, ale o Czudowskich bez wyrażenia herbu pisze. Pewno więc omyłka w piśmie zachodzi, tem bardziej że familia Czudowskich herbu *Leliwa* do dziś dnia istnieje i między przodków swoich liczy wspomnianego tu Marcina. — *Wielądek* pisze i o Cudowskich i o Czudowskich, dodając do pierwszych jako czytał iż w roku 1784. Cezary Cudowski opat Połocki Hlebo Boryski. —

Patrz niżej pod **Czudowski**.

Cudzinowski herbu Jastrzębiec. W Krakowskiem kiedyś województwie pod tem imieniem na dobro ojczyzny pracowali, ale według naszych pisarzy już temi czasy od dóbr, Borowskich imię sobie przejęli.

Cursellus. O nich świadczy Dawid Chilchen w życiu Farenbachiusza wojewody Inflantskiego, że w Inflanciech między najdawniejszemi ten jeden kwitnął; z tych Curselia matką była tegoż Farenbachiusza wojewody.

Cwieligowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Zygmunt Cwieligowski archidyakon Uniejowski, Kujawski, Płocki kanonik w roku 1652. *Jan Kaptowski*.

Cwikliński herbu Nałęcz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ale w Tarnowie widziałem Nałęcz zawiązany, własny tego domu herb. Są w Mazowieckiem województwie, bo Wojciech Cwikliński w ziemi Ciechanowskiej Jana Kazimierza, Stanisław i Kazimierz w Płockiem Jana III. podpisali elekcyę.

Cwilihowski. I o tych ciż pisarze milczą. Cwilihowskiego Jeziorkowska małżonka, pozostała wdowa po Kondrackim.

Cybulski herbu Prawdzic, w województwie Mazowieckiem. Alexy czy Alexander Cybulski podsędek Wyszogrodzki, podpisał dekret przeciwko heretykom *u Łubieńsk. in Vitis Episc. Plocen.* tenże czy inszy już sędzia Wyszogrodzki w roku 1564. o którym konstytucya *fol. 67.* Synów miał pięciu, Jana wojskiego Wyszogrodzkiego, *Constit. 1569. fol. 172.* i 1581. *fol. 395.* Macieja kasztelana Wyszogrodzkiego, podpisał list *Infeudat. in Prus. 1578.* Jędrzeja cześnika Wyszogrodzkiego. Adama kanonika Płockiego. Felixa który w Krakowskiem osiadł, i córkę Annę za Janem Wróblewskim podsędkiem Wyszogrodzkim. Adam brat Alexego spłodził dwóch synów, Jakóba i Tadeusza, tyleż córek. Zofia z Marcinem Nieborskim podsędkiem Wyszogrodzkim, Katarzyna z Jakóbem Nieborskim zmówione. Szymon rotmistrz w roku 1658. *Komput Wojska.* Sebastyan, Jan i Jędrzej w województwie Rawskiem w roku 1674. Jan w Sendomierskiem 1697.

Jan Cybulski wojski Wyszogrodzki marszałek trybunału 1580. Mateusz z województwa Witebskiego, powiatu Orszańskiego, Dominik, Jerzy i Tadeusz Cybulscy z powiatu Oszmiańskiego w roku 1700. pisali się na walnym zjeździe pod *Olknikami* obywateli W. Ks. Lit. Ignacy Cybulski z ziemi Bielskiej pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Nikodem Cybulski komornik ziemi Czerskiej, w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Cygański herbu Prus 1mo, w Łęczyckiem województwie.

Cygemberg herbu Chomąto, MS. o Familiach Pruskich tak ten herb opisuje: Chomąto białe w czerwonym polu, hełm zawarty, na wierzchu czapka Czeska, binda czerwona, i podszewka pod nią, na czapce Chomonto, na każdym po cztery pióra pawiego ogona: a że go pod Chomąto inaczej udałem, uczyniłem to idąc za Panegirykiem nie dawno Zaleskim przypisanym. Takim zaś kształtem jak go tu teraz kładę, widzieć go w kościele katedralnym w Chełmży w oknie na północy, i w kościele Chełmińskim w oknie ku południowi, i na tumie Warmińskim. Starożytności domu Cygenber-

gów, dowodem jest przywilej, na zafrymarczenie wsi Suchostrzyg za Zajączków w roku 1338, Augustynowi Cygenbergowi, od Teodoryka grafa z Altenburgu dany, którego Augustyna potomek rozkrzewiwszy się, tak na Dobrzyńskiej, jako i na Chełmińskiej ba i Pomorskiej ziemi, wielu inszych familji stał się przodkiem, które po dobrach różne sobie przybrali nazwiska, jako to po Orłu Orłowski, po Suchostrzygach Suchostrzycki, po Zalesiu Zaleski, po Bochlinie Bochliński, po Knybawie Knybawski, po Sadlinie Sadliński, czyli już temi czasy Czadliński. O tych domach pism wiele było, w księgach Tczewskich, ale gdy pod czas wojny z Gdańszczanami Tczew zgorzał, i księgi te w popiół poszły. Przecież znajduje się w Kwidzynie, albo *in Castro Marianae Infulae* w roku 1289. przywilej dany, kędy między inszemi są ci podpisani, Meinhard z Quiernwoida Mistrz ziemi Pruskiej, Helvitus Commendator w Kiszporku, Arnold z Wałdowa herbu Mars. Bartosz z Ruthenberku herbu Przewoskich. Henrych z Cygenbergu, Jan z Ebern, rycerze. Michael Schafter w roku 1394. z herbem Chomąto leży w Piasecznie w kościele, jako świadczy jego nadgrobek, ale napisu trudno wyczytać. Z Niemiecka wieś Suchostrzygi zowią Von der Launaw z których jeden był kanonikiem Warmińskim, leży w Warmji pochowany w Tumskim kościele, z takim napisem na kamieniu: *Anno Domini 1443. die 2. Mart. Obiit Venerabilis Dominus et Magister Peregrinus de Cygenberg Canonicus Varmiensis, cujus anima requiescat in pace.* I drugiego tegoż miejsca kanonika *Mathias de Launaw Cantor et Canonicus Ecclesiae Varmiensis Obiit anno 1495. die 21. 7bris.* Von Cygenberg chorąży Chełmiński na dworze Zygmunta I. człowiek zasłużony. Jan Suchostrzycki chorąży ziemi Chełmińskiej, nie pisał się Suchostrzyckim, ale z Cygenbergu. Do tegoż herbu należą Wulkowscy, o których na swem miejscu.

Cym herbu Ogończyk. *MS. o Familiach Pruskich,* Cymów, że kiedyś w Prusiech kwitnęli wspomina, a bodaj nie jednejże dzielnicy z Działyńskimi. Z tych był jeden, Von Cym kanonik Chełmiński, którego nadgrobek widzieć na Chełmińskiej w kościele Gostkowskim. Felix Cym dziedzic na Kamionkach. Jest na Bożej męce za Kamionkami, imię to Cyma, jadąc do Gostkowa: póty ten *MS.*

CYREMBERG HERB.

Jeleń czerwony w prawą tarczę bieżący, i nogami przedniemi na zielone pagórki wskakujący w białem polu, na

CYREMBERG

HERB.

helmie bez korony Jelenie rogi, czerwone albo koralowe, labry czerwone i białe. Tak go opisuje *MS. de Familiis Prussiae*, kędy przydaje, że z Hassyi z Niemiec z arcybiskupstwa Bremeńskiego, w te się kraje przenieśli. Jakoż *Michael ab Isselt in Historia sui temporis anno 1572.* tak mówi: *Comes Cerembergus, qui Auriaci Principis sororem, conjugem habebat, a quibusdam Gelris, aliisque finitimis, veteris Reipublicae administrationis, pacisque publicae pertaesio incitatus, exercitum non contemnendum conscribi jussit, in Comitatu Zutphaniae, Velavia et Transisellania, quaedam oppida capit.* Jest ich genealogia w trybunale koronnym Piotrkowskim produkowana, którą tu kładę. Henryk Cyremberg z Oldowny to potomstwo spłodził; Mikołaja w Rhodyjskiej kawaleryi był przeorem, Hillę księżnią tamże. Hasekę zakonnice w Niegelwoldzie: Bechę Mniszkę Rodyjską. Jana którego z Schopieryanowny trzy córki, Dorota, Katarzyna i Barbara i syn Daniel, tego zaś z Schachmanowny synowie Jan żył z Kerłowną, Kasper z Hejnówną od której Henryk Daniel i Ernest synowie. Jakób ostatni potomek Henryka pierwszego z Kenkelianowny miał Henryka, poległ pod Libiszawą w roku 1577. i Konrada któremu Barbara Rozemberkowna powiła dwie córki Dorotę i Elżbietę. Z synów zaś Jan z Zofji Pampowskiej zostawił pięciu synów, Michała, Konrada, Jana Marcina i Jędrzeja. Jakób z Howemanowny córkę Barbarę Bobartową, i Jerzego bez potomnego. Konrad wrócił się do ojczyzny swojej do Bremy. Daniel z Mathesianowny córki dwie Krystynę i Dorotę i Jana *sterilem.*

Cyrowski w Mazowieckiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Mikołaj Cyrowski Soc. Jesu misyonarz obozowy z wojskiem Polskiem w Mo-

skwie Dymitra zmyślonego na rządy tego państwa odprowadzającym; którą to missyą z jakim pożytkiem w duszach, z jaką ochotą niesfatygowaną i żarliwością odprawił, wypisali insi obszerniej. Powróciwszy z Moskwy, rządził kollegia, Lwowskie, Jarosławskie, Poznańskie lat trzynaście, na ostattek w wielkiej opinji życia swego świątobliwości umarł w Poznaniu w roku 1625.

Cyryna herbu Trąby 2do, w województwie Braclawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jerzy Cyryna Dougil z Łyczkowa rotmistrz pancerny w r. 1658. *Komput Wojska*: był potem stolnikiem Trembowelskim. Syn jego Mikołaj pisarz ziemski Braclawski, sędzia grodzki Grabowiecki starosta Niechorowski deputat na trybunał koronny w roku 1699. tego zaś syn Józef starosta Niechorowski. Michał i Marek w temże województwie kwitneli 1674. Cyryna w zakonie S. Franciszka ordinis minor. Conventualium, w nauce i w zakonności u wszystkich wzięty. Teofila Cyrynianka Promińskiego małżonka 1702. Inni ich piszą Carzyna, inni Czaryna.

Cyryna herbu Działosza. *Niesiecki* przypisuje im herb *Trąby 2do* lubo inny autorowie herb im *Działosza* przyznają a nawet sam *Niesiecki* pisząc o herbie *Działosza* między herbownemi, pierwszych Cyrynów kładzie. *Duńczewski* w herbarzu swym T. I. stron. 59. umieszcza obszerny opis tej familji, z którego pokazuje się iż to ci sami Cyrynowie są którym *Niesiecki* herb *Trąby* na daje. Lubo genealogia przez *Duńczewskiego* umieszczona prawie zupełnie się z *Niesieckiego* zgadza, gdy jednak więcej w sobie interessujących szczegółów obejmuje, skróconą przeto o ile się Cyrynów dotyczy, umieszczam jak następuje: —
Na dokument niżej wyrażonej procedencyi, na dobrach Łyczkowie, od książąt Litewskich Witolda i Gedymina nadanych, Dogilów Cyrynów, herbu *Działosza*, kładę tu wypis z ksiąg grodzkich, zamku Włodzimierskiego, roku 1727. dnia trzydziestego Października, genealogii przez Franciszka z Łyczkowa Dogila Cyrynę, stolnika Trębowelskiego, *per oblatam* podanej, *tenoris sequentis*: W Rocznki sądowe grodzkie Włodzimierskie, od dnia dwudziestego trzeciego miesiąca, roku wzwyz na akcie wyrażonych przypadłe, i sądownie odprawować się zaczęte, przedemną Wojciechem Stanisławem Antonim, na starych Iwaniczach Iwanickim, łowczym Nowogrodzkim, podstarościm grodzkim Włodzimierskim, i księgami niniejszemi grodzkiemi starościami, *Comparens personaliter* Franciszek Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski, tę genealogią imienia swego, *per oblatam* podał *de tenore verborum sequenti*.

Cyriacus Dogil in Łyczków Jaroszewicz, a quo Timotheus, a quo Matthias, a quo Nicolaus, qui cum Theodora Pacouna, Stanislaw, a quo exstat proles; Petrum, a quo exstat itidem proles. Joannem, qui cum Borejkwona, primo voto Theodora Diakowska Georgium quinubum, Michaelem, a quo cum Gębarzowska Andreas, a quo exstat proles, Marianna Generosi Joannis Sobieszcański

consors, Marcum, a quo cum Anastasia Karlińska Georgius sterilis occubuit a Svecis, Marianna Generosi Joannis Podbereski consors, primo cum Generoso Iziernicki sterilis; Christinam binubam, secundo cum Generoso Garbowski, Franciscum in saeculo, in Christo Bernardinum, primo cum Gener. Michaelē Daniele binominis, Izycki, Constantinum, a quo exstat proles, Annam binubam, quae Michaelē, a quo itidem exstat proles; Tereciam Generosi Winnicki consortem, secundo Generosi Stephani Dąbski, cum quo Magdalenam virginem inuuptam, primo voto Danielis Alexandri binominis Stepkowski, Mariannam Alexandram binominis binubam, a quo Joannes, a quo exstat proles, secundo Generosi Burkacki, a quo exstat proles, primo Generosi Matthiae Wojna, Stanislaus, a quo exstat proles, Anastasiam binubam, a qua Marianna maritata. Secundo Generosi Samuelis Miączyński, Adalbertus sterilis, Barbara Generosi Rakowski. Secundo voto cum Chomentowska sterilem; tertio cum Dorothea Łajszczewska, quae primo voto fuit Łopacka sterilem; quarto voto cum Marianna Potocka, cum qua Nicolaum Notarium Terrestrem Braclaviensem, qui cum Skotnicka primo voto Modryńska Josephum, cum Janiszewska Capitaneum Niechorowiensem Udalricus, Carolum, Georgium Dapiferum Trębowlensem, Vice-Capitaneum Castrensem Włodzimiriensem, qui cum Catharina Cieszkowska Jacobum sterilem, Franciscum, qui cum Francisca Stoińska Mariannam Apolloniam binominis, Marciannam Mag. Jacobi Orański, Judicis Terrestris Czerniechowiensis, secundo cum Dorothea Iwanicka steriliter: primo cum Christina Więckowska Mariannam Generosi Joannis Rabczewski consortem, Joannem binubum, Justinam Generosi Przyłuski consortem, Catharinam sterilem, secundo cum Marianna Jaroszewiczowna, cum qua Angelam, primo cum Generoso Zieliński, Theofilam binubam, secundo cum Promiński, cum utrisque sterilem, Alexandrum sterilem. Quinto voto cum Alexandra Mieszkowska, quae primo voto fuit Wydzdzyna sterilem; Alexandrum, qui cum Hulanicka Joannem in saeculo, in claustrum Antonium Sancti Francisci Minorum Conuentualium. Georgium in saeculo, in claustrum Petronium Ord. Praedicator., Mariannam Generosi Łazarski sterilis; Helenam Generosi Hulewicz, a qua Marianna Generosi Martini Czarnecki, Christinam Generosi Jacobi Kiliński, cum quo Thomas sterilis, Catharinam maritatum, Franciscus Notarius Ovrucensis, qui cum Helena Pawłowska Apolloniam, Mariannam, Annam, haec demortua, Danielem, Carolum, Sanuclem sterilem, Marianna sterilis. Augustinus sterilis, Ludovica Generosi Korzeniowski, a quo proles exstat, Magdalena Generosi Sobieszcański, a qua exstat proles; Catharinam Christinam binominis, a qua cum Mag. Leduchowski, Casimirus, a quo exstat proles; Tercsia Generosi Wyrzykowski, cum quo proles exstat. W tej genealogji podpis ręki Jegomości podawającego w te słowa: Franciszek z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowski. Która to genealogia za podaniem i prośbą wzwyz rzezconego Jegomości per oblatam podawającego, a za mojem urzędowem przyjęciem do ksiąg niniejszych grodzkich Włodzimierskich, de verbo ad verbum jest ingrossowana, z których i ten wypis pod pieczęcią grodzką Włodzimierską jest wydany, pisany w zamku Włodzimierskim. (Locus † Sigilli.) Correxat Zaleski. Legit cum Actis Szawłowski.

Cyryak na Łyczkowie Dogil, od Jarosza Dogila Antenata swego, Jaroszewicz: miał syna Tymoteusza; wnuka Matyasza, prawnuka Mikołaja Dogil Cyrynow: a że ciż Ichmość *Cives* powiatu Lidzkiego bywali na sejmikach w Trocku i Lidzie podczas obrad, jako dokumenta i inne transakcye specyfikowane *expresse* utwierdzają, od roku 1500. 1507. za Króla Alexandra, i 1578. 1596. Ten Mikołaj prawnuk Cyryaka, wszedł *in foedera* małżeńskie z Teodorą *Pacowną ad obloquentiam* transakcyi pierwszej, za panowania Króla Stefana roku 1576. *die 19. 9bris* datowanej; powtórnej, to jest testamentu też Teodory, *alias Fedi Pacowny*, w majątności Łyczkowskiej roku 1581. *die 29. Aprilis* spisane *in originali*. Także w trzeciej roku 1625. *die 6. Maii in originali*, a *per oblatam* 1643. *die 3. Junii* podanej.

Tegoż Mikołaja na Łyczkowie Dogila Cyryny, z Teodory *Pacowny*, pierwszy syn Stanisław, drugi Piotr; od Stanisława dopiero wspomnionego, idzie syn jeden Semion, który z *Mączyńską* synów czterech spłodził, pierwszego Jana bezdzietnego, drugiego Pawła, który z Maryanną *Ludwiską* miał Annę urodz. Popławskiego, i Teresę urodz. Brudzowskiego małżonki. Trzeciego syna Wacława, który z Zofią *Kożuchowską sterilis*. Czwartego i ostatniego Stefana, który z Maryanną *Zankowską* spłodził Konstantego, ten w pierwszym małżeństwie z Agnieszką *Lipską* miał synów dwóch, Mikołaja z potomstwem, i Jana bezdzietnego, w powtórnym z Anną *Korczakowską*, także dwóch, Marka z potomstwem, i Andrzeja w szkołach jeszcze będącego. Od Piotra *proles exstat foemella*. Jan z Łyczkowa Dogil Cyryna, cześnik Braclawski, syn trzeci Mikołaja Dogil Cyryny, z Teodory *Pacowny* spłodzony, wziął w małżeństwo Teodorę *Borejkową*, herbu *Kościusza*.

Tegoż Jana z Łyczkowa Dogil Cyryny, z *Borejkową* było synów dwóch, Jerzy, który śluby małżeńskie pięć razy ponawiał, Alexander, o którym niżej; i córka jedna Katarzyna Krystyna *binominis* za Leduchowskim.

Ten Jan Dogil Cyryna, cześnik Braclawski, był przyjaciel *intimus* książąt Ostrogskich, Janusza kasztelana Krakowskiego, i Władysława Dominika wojewody Sandomierskiego, od których pierwiej książęcia Krakowskiego, prawo przywilejem na dobra wieś *Klitenkę* w powiecie Krzemienieckim leżące, *Jure ordinationis* z potomkami swemi otrzymał; tylko że to prawo, pod czas nieszczęśliwej wojny Piławieckiej w oryginalu zginęło. Przeto przez wyżej wyrażonego książęcia wojewodę Sandomierskiego, powtórny przywilejem, roku 1649. dnia 1. Marca w Tarnowie, temuż Janowi Dogil Cyrynie z potomkami jego na pomienione dobra wieś *Klitenkę* potwierdzone, które przywileju prawo, *ad comparitionem* Jerzego rotmistrza, syna tegoż wyrażonego Jana, do grodu Krzemienieckiego, *proprui Districtus*, roku 1654. *die 4. 9bris*, *per oblatam* podane, a potem oblatą powtórna do ksiąg grodzkich Włodzimierskich, roku 1722. dnia 23. Lutego *ingrossowane*.

Jerzy z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski, rotmistrz wojska pancernego J. K. Mości i Rzeczypospolitej, podług transakcyi dekretu w sprawie na sądach hetmańskich, w obozie pod Warszawą, roku 1656. *die 22. Junii* ferowanego, a *per oblatam* do ksiąg ziemskich, województwa Rijowskiego, trybunału Lu-

belskiego, roku 1673. miesiąca Augusta *die* 19. podanego, syn pierwszy Jana z *Borejkwony*, w różnych okazyach wojennych dzielny i doświadczony rycerz, za Króla Jana Kazimierza mężnie stawał, jako dawnością rodowitości zasług domu swego, przykładem antecessorów wojnę traktował. Wiele bowiem rozruchów, i wojen gwałtownych z Moskwą, Turkami, Chmielnickim, Tata-rami, i Kozakami tego wieku było, przeciwko którym rycerstwo koronne, i W. Ks. Lit. ucierać się mężnie ochotę miało; o czem *Stanislaus Robierzycki kasztelan Gdański, Autor Laudatus lib. 6. pag. 376. item lib. 7. fol. 448. et 469. Joannes Pastorius de Bello Scythico, Cosatico, et aliis.* Tenże Jerzy Dogil Cyryna, pisał się z Łyczkowa, jak świadczą transakcyje różne, także na wypisie z ksiąg grodzkich zamku Włodzimierskiego roku 1681. dnia 14. Czerwca, którego też czasu pomieniony Jerzy Dogil Cyryna był stolnikiem Trębowelskim, sędzią deputatem z województwa Braclawskiego na trybunał koronny. Ten najwprzód wszedł w kontrakty małżeńskie z Teodorą *Diakowską*, herbu *Trąby*.

Michał Dogil Cyryna, wojski Lubelski, syn pierwszy Jerzego z *Diakowskiej*, którego z *Gembarowskiej* syn Jędrzej, mający potomstwo płci białogłowskiej, i Maryanna córka, z Sobieszczań-skiego małżonka, których także potomstwo. Marek syn drugi Jerzego Dogil Cyryny, także z *Diakowskiej*, był sędzią de-putatem tujbunału koronnego z województwa Braclawskiego, w roku 1673. podług transakcyi autentycznych, *ad ejus comparitionem*, imieniowi swojemu służących, tegoż roku dnia 19. Sierpnia, do ksiąg trybunalskich województwa Kijowskiego *Lublını*, jako się namienilo wyżej, *per oblatam* podanych; a na ostatek wyżej specyfikowane dokumenta, z transakcyą *sub Acta* roku 1701. *in Castro Varsaviens.* będącą *ad proprium Territorium* grodu powiatu Lidzkiego roku 1721. *die* 21. *Junii per oblatam* przeniesione, którego Marka z Anastazyą *Karlińską* syn także Jerzy bezpo- tomny, i córka Maryanna, pierwszym małżeństwem za Iziernickim bezdzietna, drugim związkim z Podbereskim, jest potomstwo. Krystyna córka tegoż Jerzego z *Diakowskiej*, była za dwiema mężami, *primo voto* za Michałem Danielem Iżyckim, z których Konstanty mający potomstwo, Józefa i Anna *binuba*, z której syn Michał: *secundo voto* też Krystyna z Garbowskiego urodziła Franciszka, któremu w zakonie Bernard. Teresa druga córka Jerzego z *Diakowską*, pierwszym małżeństwem była za Winni-ckim bezpotomna, drugim małżeństwem za Stefanem Dąbskim, których córka Magdalena. Maryanna Alexandra *binominis*, trze-cia córka Jerzego z *Diakowską*, pierwszy raz ślubowała Ale-xandrowi Stępkowskiemu, których syn Jan mający potomstwo; drugim ślubem żyła z Burkackim, z których także potomstwo. Anastazyja czwarta córka Jerzego z *Diakowską*, dwa razy także śluby małżeńskie ponawiała, pierwszy z Matyaszem Wojną, któ-rych syn Stanisław mający potomstwo. Córka Maryanna zameż-żna, i syn drugi Wojciech bezdzietni: też Anastazyja w dru-giem małżeństwie z Samuelem Miączyńskim miała córkę Barbarę za Rakowskim, i z nich potomstwo.

Wzwyż wyrażony Jerzy z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trę- bowelski, rotmistrz wojsk pancernych, z drugą żoną *Chomen- towską*, i trzecią Dorotą *Łajszczewską*, żył bezdzietnie.

Z czwartej zaś żony Maryanny *Potockiej*, herbu *Janina*, to jest tarcza brunatna w czerwonym polu, na hełmie pawie pióra; miał synów czterech, Mikołaja, Jerzego, Jana. i Alexandra; córkę zaś jednę Teofilę.

Mikołaj Dogil Cyryna, pisarz ziemski województwa Braclawskiego, podstarości i sędzia grodzki Grabowiecki, pierwszy syn Jerzego z Maryanny *Potockiej*, herbu *Janina*, ożeniony z *Skotnicką Ima voto* Modrzyńską, splodził synów dwóch, Józefa starostę Niechworowskiego, którego z *Janiszewską* syn jeden, Udalryk, umarł bezpotomny: Karola także bez potomnego.

Jerzy z Łyczkowa, na Nerodyczach Dogil Cyryna miecznik, pisarz grodzki Winnicki, potem ziemski Braclawski, podstarości, sędzia grodzki Włodzimierski, *ad obloquentiam* transakcyi działu, *ex vi* sukcesyji między sobą, i innemi konsukcessorami, r. 1705. die 14. *Februarii* nastąpnego in *Originali*, a *per oblatam* w Grodzie Owruckiem *proprii Districtus* tegoż roku, dnia 16. Marca podanego, dóbr Nerodycz dziedzic, syn drugi Jerzego Dogil Cyryny, rotmistrza, i Maryanny *Potockiej*, herbu *Janina*, małżonków; był kilka razy posłem na sejmy, gdzie z Mikołajem bratem swym rodzonym będąc posłami na sejm *Electionis* z województwa Braclawskiego, też elekcyą w Warszawie Najjaśniejszego Króla Jmci Augusta II. roku 1697. podpisali.

Ten Jerzy Dogil Cyryna, podstarości sędzia grodzki Włodzimierski, był dwa razy sędzią deputatem trybunału koronnego, z województwa Braclawskiego roku 1705. z województwa Czerniechowskiego roku 1721. miał dwie żony, pierwszą Katarzynę *Cieszkowską* sędziankę ziemską Czerniechowską, z tych niżej wyrażone potomstwo; a z drugą Dorotą *Iwanicką* bezdzietnie umarł roku 1723.

Z tych tedy Dołęgitów Katarzyna *Cieszkowska* sędzianka, jako się namieniło, z Jerzym Dogil Cyryną miecznikiem, a potem pisarzem ziemskim Braclawskim, podstarostem sędzią grodzkim Włodzimierskim małżonkiem, potomstwo, Jakób bez potomny. Franciszek z Łyczkowa Dogil Cyryna, pierwiej stolnik Trębowelski, potem sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Taborowski, *Vir emeritus*, był elektem na podkomorstwo Czerniechowskie, podług *Laudum* ksiąg Grodu Włodzimierskiego, roku 1733. die 8. *Januarii*; i po różnych funkcyach, z wszelką doskonałością, przytem modestya, skromnością, a oraz estymacyą publiczną, przy fundamentalnej rekognicyi, w trybunałach koronnych będąc od Reassumpcyi *post Festum Sancti Frannisci* w Piotrkowie, *ex turno* marszałkiem na ten czas, aż do terminu *Limity Sabbatho ante Dominicam Palmarum*, oddał *intaminate* laskę prześwietnemu ziemstwu. Także w Lublinie częstokroć *Scipionem Themidis* w dyrekcyi miał, którego dobrze zasługi w ojczyźnie wiadome. Zostawszy sędzią deputowanym z prześwietnego województwa Wołyńskiego, na trybunał koronny roku 1744. taki odebrał Panegiryk, między inszemi wspólnymi sędziami deputatami koronnymi.

Multis saeculis Lechicum circumvolans orbem, Gentilitia Tua penna, etiam Oratorios sub ala recondit calamos. Illustrissime ac Excelentissime Domine, Maecenas Gratosissime. Haec enim continuo fatigata volatu, non tamen deplumata; (quia ingenti meritorum vestita copia, quotidie accrescit) et ideo elogiorum indiget incremento. Haec est illa penna, quae velocem suum cursum, semper

elevat sursum, qua comite Illustrissime Maecenas, ad alta Honorum subsellia evolasti. Haec est penna, quae Te in sacra Themidis ara, ceu victimam Diis gratam collocavit. Te etenim vetustissimo hoc alatum decore, et Gentilitia vulturis decoratum ala, dum magnarum alarum Aquilae (Cives, Proceresque Regni intelligo) observarunt; illico Judicem Terrestrem Novogrodensem decantarunt. Pervenit cantus iste ad Palatinatum Czerniechoviensem, qui Judiciarum Tuam reverendo potestatem, Te ad ulteriorem movit, promovitque gradum, jam ad Comitata Generalia Regni jucundissimum Legatum, jam ad Tribunal Radomiense Commissarium procreando. Distrahunt majestatem honoris Tui Palatinatus, ut integram habeant. En iterum Palatinatus Volhyniae ex Districtu Vlodimiriensi Te ad Celsissimum Tribunal Regni Judicem Deputatum ex millibus unum concordi elegit voto, nec quidem sorte, sed virtute. Coluit mox Sarmaticus orbis multas in Te praestantissimas qualitates, obstupuit admirandas probitates, dum altum tuum ingenium ad consilia, Comitata, et ferenda iudicii natum probavit, et approbavit. Stetisti enim inter Statistas pro facundo Demosthene, longe jucundior Dogil, pro Catone gravior Cyryna, ubique non degener Illustrissima Antenatorum Filius, nuncupatus. Quid de Illustrissima Tua dicendum Prosapia? quae Antecessorum Tuorum rectefactis titulis, jam plurimos replevit annales; ut vero ad perpetuam rei memoriam perennent, Gentilitia Penna ad Superos elevavit. Fato illa corpore divisa, sed factorum, fastorumque aeviterna immortalitate donata, illa est magnae Domus Tuae memoria, quae inbelli oratori oblivionem parit, quam lingua tangere ori molesta est, obsequiosa describere penna; calamo calamitas est: ne uterque erret in explicando. Timet quidem calamus, sed timorem pellit obligatio: Jam itaque non encomiis impar celebrare, verum calamo adorare incipio Illustrissimum ac Excellentissimum Dominum Georgium Ensiferum, post Notarium Terrestrem Braclaviensem, Judicem Castrensem Vlodimiriensem, Illustrissimae Dominae Catharinae Cieszkowska foedere sociatum Patrum Tuum. Hic est, cui lectissima Femina Mater sua Potocciana ad omnia prospera benedixit Cruce. Hic est, qui Nomen suum immortalibus annotavit rectefactorum fastis, aliquoties saluberrimus ad generalia Comitata Regni Legatus accuratissimus; bis ad Tribunal Regni Iudex Deputatus justissimus: et nonne meritorum erga Rempublicam hic Stator Patriae, ingentem asportavit thesaurum? Sequitur virtute Georgium, Illustrissimus Dominus Nicolaus Dogil Cyryna Notarius Terrestris Palatinatus Braclaviensis, et Iudex Castrensis Grabovecensis, cum Illustris. Domina Skotnicka Hymeneo nexu sociatus Patrus Tuus, visceribus Maternis cum Germano junctus, nec meritis, honoribus, functionibus, Legati Iudicis Tribunalis Regni ab Illo divisus. Emergit a Nicolao cara Diis, et Patriae Soboles, Illustris Dominus Iosephus Dogil Cyryna, qui Capitaneatum Niechvoroviensem virtute acquisivit, ac ornavit. Plures adhuc Patros Tuos recentiori aetati saecula restituunt: et ne illorum heroica celentur facta, curant inscribi actis. Adest Illustris Dominus Joannes Subdapifer Braclaviensis, qui et ipse ad consilia natus, et natam sibi Progeniem, ut de Reipublicae consulet bono, serio educavit, et Sarmatico orbi dedicavit; Illustris Dominus Alexander Dogil Cyryna strenuus pro Patria

Hector, qui in conflictu Calissiensi Alexandrino, cum hoste dimicans corde, impavidum animum in Martiales effudit campos. Singuli Illustrissimi Domini Dogil Cyrynae novi Lechiadum orbis Macedones; Genus insuperabile bello, quorum aeterni nunquam morientur honores. Majores quidem natu Illustres Domini, Michael Tribunus Lubliensis; et Marcus olim ad Celsissimum Tribunal Regni Deputatus Dogil Cyrynae, sed pari honorum, morumque excellentia aequaliter certantes: non modo antiquissimae Domus Cyrynorum, verum et Patriae immobile Fulcrum erant. Descenderem ad Illustrissimos Dominos Avos, Abavos, Atavos, Atavorumque Tuorum Atavos Illustrissime Maecenas, sed dum illorum praecelsa Nomina nec perampla valent capere folia, etiam praesens veretur includere charta; propono tamen aliquos, quos pridem proposuit et praeposuit orbis. Gloria Gentis erat Illustrissimus Dominus Georgius Dogil Cyryna Dapifer Treboulensis Avus Tuus, quem, impavidum pectus, pro Patria semper mori paratum, Cohortis loricate Rotmagistrum fecit. Vir erat Marte et arte certans, qui et gladio pro Gente pugnavit, et Orbi Lechico mente Minervam genuit, multoties in Tribunali Regni Judex Deputatus acceptissimus. Minime oblivioni dandus Illustrissimus Dominus Joannes Dogil Cyryna, Pincerna Braclaviensis, Proavus tuus, quem insigni dotatum prudentia, ditatum civilitate praeterita adusque plorant, praesentia sibi invident, futura summe anhelant saecula. Gratosus ille Joannes, Columen Orbis Sarmatici, cui, ne de suis jurium et libertatis ruat fundamentis, Petrum, et Stanislaum Dogil Cyrynas, in eisque non degeneres sui successores invictos omnes Heroes providit. Quid tandem de Tuis dicendum Abavis, Atavisque, cum plus ultra non suavis Suada progredi non valet, nec tantos audet canere Viros, quos pridem cecinit Sarmaticus orbis, de vivis gloriando, mortuos deplorando, sinilae a Superis implorando. Dicerem de Illustrissimis Dominis Nicolao, Mathia, Timotheo, Ciriaco, Atavis Tuis, sed non quaeram aliunde gloriam Illustrissimae Domus Tuae, cum Tu ipse Maecenas Gratosissime, decus et ornamentum sis: adsunt tibi clenodia mille ex Illustrissima Domina Francisca e Stoinskius Consorte Tui Gratosissima, quae tantum in tui Familiam sanguinis alti induxit Genus, quantam sufficit ad Laticlaviam et Trabeas: adsunt e liliato Casiniri Nomine Filii Tui; ad cujus Candorem adversis non nigrescit Lechia fatis. Superaddunt illa praetiosae Tuae et Illustri Domui, Potoccorum, Pacorum, Alexandroviczorum, Borejkorum, Cieszkowsciorum, Skotniccorum, Paszoviorum, Rybinsciorum, Niemierzycciorum, Oskercorum, Woroniczorum, Bylinarum, Oransciorum, Principum Czetwertinsciorum, Iwanicciorum, Kisielorum, Stecciorum, Rudzinsciorum, Nowosielsciorum, Zalesciorum, Gostynsciorum, Mlocciorum, Lipsciorum, Boguszewsciorum, Malachowsciorum, Stoinsciorum, Hulewiczorum, Leduchowsciorum, Wielhorsciorum, Rohozinsciorum, Kaszewsciorum, Brodowsciorum, et aliorum infinitorum Colligatae Familiae; ubi illae in Te, Tu in illis, resplendes gloriose: sed nec istos tangam calamo, ne laedere magis, quam eruditus laudare elogiis contingat. Circumivi quidem antiquissimae Tuae Prosopiae Illustrissimam Domum, sed metan et terminum Dignitatis Tuae non attingi: per longum et latum Illustrissimorum Cyrynorum inquisivi et quaesivi Familiam, sed

nullum elogiorum genus inveni; quo tam digna Nomina et Numina collaudentur. Causam omnem investigare volui, sed errabundus recessum feci, dum te Judicem perhorruui. Non ergo de Te amplius judicabo, qui judicas orbem, judicent Te Proceres Regni, non rigoribus, sed supremis dignum honoribus sentenciando; quos ut Gentilitia Tua, quam velocissime incolumis, ac longaevus advoles Penna, Superi faxint.

Ten Franciszek z Łyczkowa, na dobrach Niskieniczach w powiecie Włodzimierskim leżących, Dogil Cyryna sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Taborowski, miał za sobą Franciszkę *Stoińską*, niegdy Macieja *Stoińskiego* herbu *Janina*, i Apolonji Hulewiczówny herbu *Nowina*, małżonków córkę.

Z tąż Franciszką *Stoińską*, Franciszek z Łyczkowa Dogil Cyryna, sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Taborowski, miał synów dwóch, Kazimierza, i Pawła; córek zameżnych dwie, Maryannę Apollonią dwóch imion, Piotra Rzązewskiego stolnika Braclawskiego małżonkę, i Dorotę Ignacego z Liniewa Liniewskiego, łowczego Grabowieckiego syna, z Antoniego i Anny Romanowskiej, podkomorzanki Chełmskiej, Liniewskich małżonków spłodzonego żonę.

Inne córki Franciszka i Franciszki z *Stoińskich* Dogil Cyrynow są *minorenes*. Marcyanna córka, niegdy Jerzego Dogil Cyryny wprzód miecznika, potem pisarza ziemskiego Braclawskiego, podstarościego sędziego grodzkiego Włodzimierskiego, a siostra rodzona Franciszka sędziego ziemskiego Nowogrodzkiego, starosty Taborowskiego, z Katarzyny *Cieszkowskiej* urodzona, była żoną niegdy Jakóba Wojny Orzańkiego, sędziego ziemskiego Czerwiechowskiego, z których synów dwóch Józef, i Jan, córka zaś jedna Teresa Iwanickiego skarbnika Nowogrodzkiego małżonka, z których potomstwo małoletne. Jan Dogil Cyryna podstoli Braclawski, syn trzeci Jerzego stolnika Trębowskiego rotmistrza wojsk pancernych, z Maryanny *Potockiej* drugiego małżeństwa. Tenże Jan podstoli Braclawski miał żony dwie, pierwszą Krysztynę *Więckowską*, z której Maryanna Rabczewskiego żona ma potomstwo; druga tejeż siostra Justyna, pierwszym związkiem za Przyluskim bezdzietna, drugim małżeństwem za Piotrem Wieczieńskim miecznikiem Owruckim, od których Antoni; trzecia z nich siostra Katarzyna *sterilis*; z drugą żoną *Jaroszewiczówną* Jan podstoli Braclawski, spłodził córkę Angelę. Alexander syn czwarty Jerzego stolnika Trębowskiego z Maryanny *Potockiej* Dogil Cyryna, pod Kaliszem odważnie stawając przeciwko nieprzyjacielowi, poległ na placu, bezpotomny: rodzona siostra jego starsza Teofila, najprzód za Zielińskim, potem za Promińskim z obiema mężami bezpotomna. Piątą żonę miał pomieniony Jerzy z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowski, rotmistrz wojsk J. K. Mci i Rzeczypospolitej. Alexandrę *Mieszowską*, pierwszego małżeństwa Wydzdżynę, którą bezpotomnie odumarł, podług testamentu roku 1686. dnia 18. Maja w Lubilnie pisanego. Alexander Dogil Cyryna, drugi syn Jana cześnika Braclawskiego, a brat rodzony dopiero wspomnionego Jerzego stolnika Trębowskiego, rotmistrza, z Borejkwony urodzony, miał Hulanicką, a z niej synów dwóch, Jana na świecie, a w zakonie Antoniego WW. 00. Franciszkanów prowincyała zacnego i mądrego Ś. teologii doktora. Drugiego Jerzego na świecie, a Petroniego w za-

konie Kaznodziejskim Ś. Dominika: tychże braci, siostry rodzone, córki Alexandra trzy, Maryanna za Łazarzem bezdzietna, Helena za Hulewiczem, z których Maryanna Czarnieckiego żona. Trzecia Krystyna, za Kilińskim, których syn Tomasz bezpotomny, drugi Franciszek pisarz grodzki Owrucki; są i siostry pomienionych, Kilińskie. Córka Jana Dogil Cyryny cześnika Bracławskiego, z Borejkonny, Katarzyna Krystyna *binominis*, za Leduchowskim będąc, zrodziła syna Kazimierza, od którego dalsza procedencya, i Teresę, która z urodzonym Wyrzykowskim ma potomstwo: byli Leduchowscy wojewodami kasztelanami, i innemi, dignitarzami, i teraz są urzędnikami Wołyńskimi. —

Cywiński herbu Puchala, w Wielkiej Polsce. Bartłomiej dworzanin Zygmunta Augusta. Marcin w województwie Poznańskim, syn jego Stanisław. Jan w Sieradzkim, Józef, Mikołaj, Maciej i Wojciech w Płockim w r. 1697. Jan w zakonie naszym rządził kollegia Bydgoskie, Gdańskie i Piotrkowskie. Wojciech i Piotr z Cywina Cywińscy, z Mroczkowskiej urodzeni 1700. Widzieć i podziśdzień jednego z Cywińskich nadgrobek w Chelmie u Fary.

Józef Cywiński wojski Poznański w roku 1742. a potem podczas Ignacy Puchala Cywiński regent grodzki i sędzia kapturowy powiatu Oszmiańskiego podpisał się na akt konfederacyi W. Ks. Lit. dnia 28. Kwietnia 1764. roku w aktach grodu Wileńskiego, Jan, Franciszek Puchala Cywiński, oraz Antoni i Walenty podpisali się z ziemią Warszawską na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielkąda*.

Czachorski herbu Abdank. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są w Krakowskim. Kazimierz z Czachor Czachorski 1705. Wojciech brat jego z Zofji Bielskiej herbu Prawdzie spłodził Antoniego, Alexandra Soc. Jesu Józefa i Franciszka. Jerzy trzeci brat z Kałuszowską *sterilis*.

W roku 1788 Alexander Czachorski wice-regent Włodzimierski. — *Przypisy Krasickiego*.

Czachowski czy **Czacharowski herbu Korab**, w Kaliskim województwie. Czachowska Stogniewa Stanisława małżonka. Fabian w Kujawskim w roku 1697.

Na elekcyą Stanisława Augusta Króla Paweł i Jan Czachowscy pisali się z województwem Płockim. — *Heraldyka Wielkąda*.

Czacki herbu Świnka, w województwie Poznańskim, a temi czasy i w Wołyńskim. Jędrzej dziekan Kujawski, kantor Poznański, kanonik Gnieźnieński dwadzieścia i siedm razy deputatem zasiadał w trybunale koronnym, z czego takiej w ojczystym prawie umiejętności nabył, że go ojczyzna do korektury praw koronnych z sejmu Warszawskiego 1589. destynowała *Constitut. fol. 516.* i z sejmu 1601. do tejsze funkeyi *Constitut. fol. 734.* Czacki z Czac miał za sobą Chwałkowską, z tej syn pojął Brzozogajską, która mu trzy córki powiła; Annę, ta z Janem Gajewskim sędzią Poznańskim

(była to gorliwa o wiarę Pani, dla czego w dziedzicznym swoim miasteczku, żeby heretycki zbór wystawiono, żadną miarą zezwolić nie chciała: Białecki kościół z gruntu restaurowała, a na inne kościoły hojną ręką cztery tysiące wysypała. *Kazanie, Żałobny Katafalk.*) Elżbietę z Łukaszem Mielżyńskim podkomorzym Kaliskim. Trzecią z Stanisławem Szoldrskim (była to matka biskupa Poznańskiego Szoldrskiego) zmówione. Augustyn Czacki 1648. i Hieronim 1652. życie swoje w zakonie Ś. Franciszka ordin. minor. observant. Bogu poświęcili, z których pierwszego jest kazanie w druku *Jasna przy ciemnej nocy Jutrzenka* na pogrzebie Heleny z Grodowskich Zieleńskiej chorążyny Ciechanowskiej miane: jakoż że i Czaccy z Zielińskich familji poszli, a od dóbr tylko to imię odmienili, czytałem *in MS.* Wojciech chorąży Wołyński, starosta Włodzimierski, porucznik hetmański, z dzielności swojej tak rozumu, jako i ręki rycerskiej u Jabłonowskiego hetmana w pierwszych respektach, na Wołyniu osiadł, wspominają go *Constit.* 1685. *fol.* 14. a pojawiwszy Katarzynę Zahorowską kasztelanę Wołyńską, synów z niej dwóch zostawił. Michała stolnika Wołyńskiego, którego zgromadzona na walne sejmy rzeczpospolita, posłującego nie jednym razem słyszała, i tak dowcipu wielkiego obrót, jako i wrodzoną fakundią pochwaliła. Zona jego Wielhorska kasztelanica Wołyńska, z niej syn i córka. I Stefana łowczego Wołyńskiego starostę Medyńskiego komissarza do traktatów pod czas konfederacyi 1717.

Szczesny Czacki bywszy podczaszy koronny, mąż nie tylko pełen gorliwości obywatelskiej, ojczyściej miłości ku swej ojczyźnie, różne funkcyę odbywający, wielokrotnie na sejmach posłował, dawał swej nie interesowanej myśli dowody, ale nawet grunt czystej religji w sobie mający, pełnił obowiązki doskonałego obywatela. Nakłady na wydawanie dzieł, które ludzi do cnoty sposobiły zwyczajem mu się stały. Z przyczyn politycznych wzięty w niewolę przez Rossyan, w ciągu której, doznając nawet od nieprzyjaciół swoich szacunku, stał się wielu wspólnie uwięzionym pomocnym. Schyłony wiekiem, obywatelom przez sążenie licznych kompromissów, użytecznym być się starał. Oddał ten szanowny mąż dług śmiertelności w roku 1790. dnia 2. Czerwca w dobrach swych *Brusilowie* w województwie Rijowskiem wieku 67. Śmierć jego życiu cnotliwemu zupełnie odpowiedziała. Zostawił dwóch synów, Michała podczaszego koronnego, na wielu sejmach posłującego i w zdaniach swoich z pożytkiem dla narodu otwartego, oraz inne publiczne funkcyę odbywającego. Drugiego Tadeusza starostę Nowogrodzkiego przez lat cztery ciągle urząd komissarza skarbowego pilnie odprawującego, którego wysokie talenta znane były publiczności, i w dalszych latach pewną czyniły nadzieję zjednania onemuż sławy, przez zasługi swej ojczyźnie dopełnione. Michał Czacki kasztelan Wołyński 1772. roku, Franciszek Czacki strażnik wielki koronny, podpisał dyploma elekcyi Stani-

ślawa Augusta Króla z województwa Czarniechowskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Krasicki w przypisach dodaje: iż Michał Czacki z Stolinka Wołyńskiego kasztelan tegoż województwa, z *Wielhorskiej* zostawił trzy córki: (nie jedną jak Niesiecki chce) jedną za Czackim, druga za Ćwiczkowskim, trzecia za Konarskim kasztelanem: i synów dwóch: Felix (Szczęsny) podczaszy koronny, ten złączył się dożywotnie z *Matachowską* kanclerzanką, z której potomstwo, córka za Krasińskim, syn starszy Michał po ustąpieniu ojca podczaszy koronny, drugi syn (Tadeusz) starosta Nowogrodzki. — Franciszek strażnik koronny, drugi syn Michała kasztelana Wołyńskiego, złączył się dożywotnie z Kunegundą księżniczką Sanguszkówną marszałkówną W. Ks. Lit. — ta po lat blisko dziesięciu nieplodności roku 1774. powiła mu syna Dominika i córkę: tenże Franciszek umarł roku 1787. —

Czajewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Krzysztof Czajewski cywon małych Dyrwian z księstwem Żmudzkiem podpisał się na elekcyą Jana III.

Czamański. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander i Łukasz Czamańscy z województwem Kujawskiem pisali się na elekcyą Augusta II.

Czampski herbu Grzymała, w Dobrzyńskiej ziemi. O nich to Paprocki napisał, że przodkowie tego domu przeciwko Krzyżakom heroicznie walczyli; Czerwonkę rotmistrza ich pojmanego, obwiesić kazali. Jędrzej Czampski podsędek ziemi Dobrzyńskiej, poseł na sejm 1576. ztamąd deputowany do kwarty Rawskiej *Constit. fol. 260.* i do korektury praw koronnych *Constit. fol. 516.* wspominają go konstytucye 1590. *fol. 603.* żona jego Skarbkowna herbu Cholewa. Jędrzej synowiec jego harcerz Króla Stefana, mąż sławny i pamięci godny, był potem rotmistrem na Moskiewską ekspedycyą, umarł 1582. Domarat w prawie oczystem biegły, w różnych funkcjach na siebie włożonych przezoru wielkiego.

Inni autorowie piszą ich *Czampscy*, i *Czapscy*.

Czapiński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Atoli dwóch Stefanów Czapińskich z Wileńskiem województwem podpisało elekcyą Władysława IV.

Kazimierz Czapiński w roku 1700. pisał się pod *Olkinikami* z powiatu Braclawskiego. — *Heraldyku Wielądka*.

CZAPLA HERB.

Jest Czapla czubata, w pysku rybkę trzyma, w lewą tarczy niby idąca, skrzydła do góry trochę wzniesione, właśnie jakby chciała wlecieć, nad hełmem takąż Czapla *Proc. o herb. f. 569.* Tym się herbem pieczętują Kochciocy na Szląsku, którzy że wąpię, żeby się w Polsce znajdować.

CZAPLA

HERB.

wać mieli, albo którykolwiek inszy dom, do tegoż herbu należący, dla tego tylko tu o nich namienię i dla tego że się z niektórymi Polskimi domami skolligowali. Reincysz koło roku 1307. od Wojciecha księcia Szląskiego dóbr Kochcie zamianą za insze nabywszy, nazwiska Kochcieckich był okazyą, syn jego Rupert w r. 1329. kwitnął. W dwieście potem lat Herman Kochciecki, od Władysława Króla Czeskiego i Węgierskiego różne legacye do postronnych Państw szczęśliwie zakończywszy, najwyższym komornikiem wyniesiony, a w dalszym swoim wieku ochmistrzował u Walentego księcia: umarł 1538. urodzony był z matki Strzałowny, a z Katarzyny Stolcowny, córka jego jedna z Jerzym Szeliłą zaślubiona: druga Jadwiga Bogu na wieczną służbę w Raciborskim klasztorze. Syn zaś Jan z Faustyny Jordannowny spłodził także Jana: temu Anna Zarębianka Wacława Zaręby kasztelana Nakielskiego starosty Stawiszyńskiego córka, powiła syna Jana sędziego Opolskiego i Raciborskiego, brat Jana Herman z Lasocianki z Stebłowa kanclerza Opolskiego córki, zostawił syna Hermana. Kochciecka z Kochcie Jana Gebułowskiego herbu Lis małżonka. *Gutowski Hartowna Strzała. Paprocki in Colloq. dedic. Bielski fol. 737. i Okolski* namieniają, że Jan Kochciecki, od Maxymiliana Cesarza jeździł do Polski w legacyi pod czas *Interregnum*, ale go obadwa do herbu Sroka naciągają, atoli ten herb którym opisał, jest ich własny.

Czapla herbu Radwan. O Maxymilianie Czaplí Okolski świadczy że się tym herbem pieczętował. Mają być w województwie Mazowieckiem i w Litwie. Nie wiem czy nie do tych należał Jan Czapla, Kujawski i Płocki scholastyk, kanclerz księcia Mazowieckiego Konrada, którego ten książę w samej tylko suspicyi, i o zaden kryminal nie przeświad-

czonogo zabić kazał: o czym *Długosz, Cromer, Łubiński in Vitis Episcop. Plocen.* i inni.

Konstytucya sejmu r. 1581. nadała Maxymowi Czapli trzy włoki prawem dziedzicznym we wsi *Szostakach* dzierżawy kamieńca Litewskiego. — *Constit. V. II. fol. 1025.* —

Czaplic herbu Kierdeja, w Kijowskiem i Wołyńskiem województwach, ba i w Litwie. Bazyli Czaplic Szpanowski, który według ustawy sejmu Wileńskiego powinien był wystawić dziesięć koni na expedycyą wojenną, z tych dóbr, które miał w ziemi Wołyńskiej w roku 1528. *Metryka Wołyńska*. Piotr zaś i Kadyan Czaplicowie pięć koni. Tenże uproszony na przyjacielską ugode od książąt Koreckich, pięciu braci dzielił ojczystą ich fortuną. *Okolski tom. 1. f. 549.* Córka jego czyli siostra Marya z ksiąźciem Koreckim Bobuszem wojewodą Wołyńskim, starostą Łuckim w kontrakty małżeńskie weszła. Piotr czy Jakób kasztelan Kijowski, podobno miał za sobą Liniewską sędziankę Łucką. Teodora Czaplicowna, Jerzego ksiąźcia Wiśniowieckiego kasztelana Kijowskiego małżonka, fundowała OO. Dominikanów i z mężem w Busku. *Okolski in Russia Florida*. Jan wojski Wołyński w roku 1583. Alexander, Marcin, Jerzy sędzia kapturowy Wołyński. Jędrzej Krzysztof w roku 1632. Samuel, Jan, Hieronim w województwie Witebskiem w roku 1674. Jędrzej kapitan królewski i Władysław w Wołyńskiem. Teodor sędzia ziemski Łucki, zostawił trzech synów: Marcina podkomorzego Kijowskiego posłem był na konwokacyą 1696. z Katarzyny Sieniucianki, córka jego Teodora z Tobiaszem Iwanickim zmówiona: Krzysztofa podstolego Kijowskiego: Jerzego podkomorzego Kijowskiego za tym zda mi się była Anna Niemierzycówna z której potomstwo Gryzelda zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie: z synów zaś jeden Gabriel w zakonie S. Dominika, drugi kanonik Łucki, Anna Jędrzeja ksiąźcia Czetwertyńskiego małżonka. Eufrozyna Daniela Borejka. Stanisław dziedzic na Haliczanach stolnik Owrucki, miał za sobą Ludowikę Gołuchowską podkoniuszankę Litewska, która *primo voto* była za Lubienieckim chorążym Łomżyńskim. Jędrzej stolnik Wołyński starosta Krzemienczucki, podwojewodzy sądowy Kijowski, deputat na trybunał koronny. Alexander i Józef dziedzicy na Witoniu 1715.

Na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w r. 1700. pisali się, Kazimierz z powiatu Lidzkiego, Floryan z województwa Witebskiego, Michał z powiatu Pińskiego Czaplicowie. Jan Czaplic podkomorzy Chełmiński, Benedykt koniuszy powiatu Pińskiego, kolo roku 1763. Joachim Czaplic podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie dnia

28. Kwietnia roku 1764. Michał z *Szpanowa* Czaplic z województwa Rijowskiego. Benedykt Szpanowski Czaplic koniuszy powiatu Pińskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta króla. Celestyn z *Szpanowa* Czaplic łowczy wielki koronny, orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler, syn Ignacego podstolego Wyszogrodzkiego i Franciszki *Piaskowskiej* małżonków. Mąż ten w zdaniach swoich roztropny, wielokrotnie na różne funkcye publiczne poświęcał się dla ojczyzny, już to na poselskie, deputackie, toż marszałkiem sejmowym był w roku 1766. także w radzie nieustającej i komisyyach różnych dopełniał obowiązki, ten z małżonką swoją Anną Piotra *Drzewickiego* i Maryanny z *Wiśniewskich* chorążanki Lit. córką, podkomorzanką Krzemieniecką, zostawują potomstwo córek dwie. Pierwsza Tekla, za książecciem Antonim Jabłonowskim kasztelanem Krakowskim. Druga Teresa za Franciszkiem Xawerym Wojną starostą Stanisławowskim. — *Heraldyka Wielądka.*

Czaplicki herbu Kotwicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Czaplicki pięć tysięcy zapisał konwentowi Ostrowieńskiemu OO. Dominikanów koło roku 1640. *Okolski in Russ. Florida fol. 134.* Jan pisarz grodzki Winnicki w województwie Podolskiem. Daniel podstarości Czechryński z Chmielnickim o dobra Sobotów miał zatargę, o czem *Kochow. climact. 1. lib. 1.* Czaplicki podstoli Braclawski, żona jego Dorota Geschawowna. Są i w Mozowieckiem, Antoni w ziemi Łomżyńskiej, Felicyan, Zygmunt i Marcin. Franciszek z Bucie w ziemi Ciechanowskiej 1697. *Porządek Elekcyi.* Samuel rotmistrz pancерnej chorągwi 1658. *Komput Wojska.* Są i w Kujawskiem, Mateusz, Alexander i Gabryel 1697. Są i w Kaliskiem Marcin Czaplicki dziedzic na Łagiewnikach, wspomina go konstytucya 1676. *fol. 49.*

Michał Czaplicki w roku 1700. pod *Olkinikami* na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Mińskiego. Alexander Czaplicki sędzia kapturowy Łomżyński, pisał się z tejże ziemi na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Antoni wojski mniejszy Chęciński, Władysław w burgrabia grodzki Ciechanowski, Michał komornik Sandomierski w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Michał Czaplicki vicesgerent Chęciński. — Sebastian subdelegat grodzki Chęciński. — *Przypisy Krasicckiego.*

Czaplicki herbu Lubicz. Pisze o nich *Morski w Zodyaku.* Z tych Maciej Czaplicki podstoli Braclawski miał za sobą Dorotę Geszawownę. (?) —

Ten Maciej jest już wyżej pod Czaplickiem *Kotwiczami.*

Czapliński herbu Drogostaw. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: przecięż *Paprocki o herb. fol. 40.* namienia o Czaplińskim, że pod Skoworodkiem 1577. przeciwko Tatarom między inszemi mężnie stawał. Władysław będąc jedynakiem w domu ojcowskim, obrał sobie jednak

dobrowolnie ubóstwo w zakonie naszym, w moryfikacyach, któremi trapił ciało swoje, przyostrzejszy na siebie, z tem się dawszy słyszeć: radbym prawi wszystkie siły moje wydystylował, żebym przynajmniej jedną z nich kroplą gust Boski ukontentował. Umarł w Kaliszu w r. 1638. wieku swego 23. Marcina wspomina konstytucya w roku 1611. Jan w Żmudzi, Paweł w Sandomierskiem w roku 1632. *Porządek Elekcyi*, którego dwie córki, Zofia z Balcerem Niewiarowskim. Druga z Anzelmem Pikarskim cześnikiem Łomżyńskim dożywotnie zmówione. Zacharyasz 1648. Sebastyan 1705. Jan Kazimierz w województwie Kaliskiem w roku 1697. *Ks. R. in MS.* przydaje, że Janowi Czaplńskiemu za heroiczne jego podczas Chocimskiej pierwszej dzieła, kiedy szyki Tureckie nie raz odważnie łamał, herb Drogosław tak odmieniono, że na hełmie miasto pięciu piór strusich, które pospolicie nad tym herbem składają, rękę mu zbrojną wyniesiono: bodaj to nie o tym konstytucya w roku 1638.

Jerzy Czaplński na zjeździe pod *Ołkinikami* obywateli W. *Ks. Lit.* w roku 1700. pisał się z województwa Mińskiego. Józef Czaplński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Orszańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czapski herbu Leliwa. Że o tej familji Paprocki ani Okolski nie pisze; nie dziw bo osobliwie Paprocki rzadko którą wspomina familją, która origine z Inflant, Kurlandyi, i Prus. Dziedzictwo ich zdawna dobra Smołąg były nie daleko Starogardu: ale już w roku 1644. w Biedrzyckich possessyą znać przez sukcesyą poszły. Z tych Hugona z Smołąga kasztelanem Gdańskim położyłem w roku 1482. z *Posseliusza i MS. Konopatse.* Poźniejszych zaś czasów *MS. Konopackich*, po Hugonie kasztelanie Gdańskim kilka generacyi opuścił, i nie wspomina tylko Sebastyana Czapskiego, który miał za sobą Konopacką; a z niej syna Juliusza: Juliusz z Wierzbowską, herbu Dołęga miał córek dwie, jedna z nich poszła za Świętosławskiego, druga była przeoryszą Zukowską zakonu Ś. Norberta. Synów zaś sześciu. Z których pierwsi trzej, każdy od dziedzictwa swego osobną formują linią. I tak od Sebastyana idą Czapscy z Bękowa. Od Franciszka Czapscy z Smentowa. Od Jana Czapsy z Swarozyna.

Sebastyan sędzia ziemski Tczewski pierwszy syn Juliusza dziedzic Bękowa z Małgorzaty Von Felden Zakrzewskiej (która z Kosteżanki urodzona) splodził trzech synów, Jana który z Konojadzką, Mikołaja który z Kobylińską, obadwaj *steriles*: trzeciego Piotra, który z Konarską herbu Koło, kasztelanką Chelmińską, miał córek trzy, jedna za Jasińskim, druga za Zembowskim, trzecia za Kempsem kasztelanem Dobrzyń-

skim, roku 1679. Starszy syn tego Piotra Franciszek Mirosław, najprzód chorąży Pomorski, potem podkomorzy Malborski. Tego Franciszka pierwsze początki dzieł rycerskich wprzód pod Beresteczkiem, potem wkrótce w Prusiech i całej Pomeranji: który nie tylko że się sam w ręcz męźnie i jawnie z Szwedami potykał, ale też własną swoją substancją na obronę ojczyzny chorągiew porządnie utrzymywał, braci swoich własnych, jako to Sebastjana mając officyerami, i innych: którą chorągwią wielce okrytą od wielu fortec w Prusiech nieprzyjaciela wstrzymywał, i odpędzał. Co widząc książę Radziwił kanclerz koronny, i tyle wiedząc jego szczęśliwych expedycyi serce nieulęknione; pod swoim znakiem usarskim dał mu pułkownikostwo. Tym znakiem i swoją chorągwią, Tucholi Szwedom wzięść nie dał i całe obronił, pod Gniewem, Tczewem, Starogardem, Nowym, Grudziądzem, i indziej nieprzyjaciela fortunnie niszcząc: a osobliwie, gdy w czterdzieści tylko koni pod Chojnicami sto siedmdziesiąt rajtaryi Szwedzkiej trupem na placu położył, drugich niedobitków w niewolę zabrał. Potem od Pruskiej szlachty do siebie cisnącej się rotmistrzem uproszony przeciwko pospolitemu nieprzyjacielowi. Pod Starogardem pięćdziesiąt Szwedów wyciął, drugich pojmał. Człuchowa dobył z Szwedami, i działa zabrał, które do tych są czasów; potem wkrótkim czasie wespół z Lubomirskim Malborg ścisłym oblężeniem opasał. A gdy Raczyna pułkownika Cesarskiego Szwedzi z pola spędzili, on wielką siłą z tyłu na nich uderzył, tak, że na się obrócił wszystkę nieprzyjacielską potęgę, czem Niemców Cesarskich od zguby salwował. W tej potyczce Sebastian brat jego rodzony widząc rotmistrza pewnego, męża zacnego szwankującego, w sam ogień skoczył posiłkując ginącego, lecz gdy pod nim koń zabity, ten przezaeny i godny pamięci rycerz tak męźnie się bronił, że siebie, i już ginącego rotmistrza obronną ręką wyprowadził. Forbusa na całe Prusy officyera Szwedzkiego, którego być twierdzili charakternikiem swoją ręką pod Gniewem zabił. Wielką ten Franciszek był od najazdów Szwedzkich Prusom zasłoną, i obroną. Ale i hojność jego ku Bogu pamiętna: kiedy w dobrach swoich kościół już prawie zdezolowany z gruntu wymurował, rozprzestrzenił, i apparatus przyozdobił, szpital przy nim wystawił, i dochody różne opatrzył: *Korpalewski Bieg Księżycy do Petni*, który przydaje że przodkowie domu tego znacznie się do fundacyi OO. Bernardynów w Nowym przyłożyli. Nie mniejszą tenże Franciszek Mirosław w dziełach rycerskich sławny, ozdobie prowincyi Pruskiej w godnym potomstwie imienia swego walecznego zostawił pamiętkę, sło-

dziwszy z Von Holtowny synów czterech i córek tyleż: jedna była za Dobrskim chorążym Michałowskim, podwojewódzym Chełmińskim, trzy zakonnicami ojca S. Benedykta. Z tych synów starszy, Jan Chryzostom najprzód podkomorzy Malborski. Był deputatem, z Działyńskim krajczym koronnym marszałkiem trybunalskim, a w tenże czas vice-marszałkiem, pod czas swojej funkcyi, kasztelanem Kruświckim od Jana trzeciego uczyniony, dalej pod czas *Interregnum per pluralitatem vocum* marszałkiem kapturowym w województwie Pomorskiem obrany. Potem kasztelaną Elbląską od Augusta II. wzięwszy, z regimentem po Felkiersonie wojewodzie Inflantskim, miał i batalion osobliwy w prowincyi Pruskiej. Kilka razy był komissarzem na trybunał skarbowy, ten na cały wiek godny wspomnienia senator, dla wielkiej u wszystkich powagi i miłości. Z Ludowiką Rudnicką herbu Nałęcz godne potomstwo w czterech synach, tyleż córek wdzięczną po sobie zostawił pamięć. W starszym Adamie prawdziwie duchownym prałacie kanclerzu katedralnym Kujawskim, z teje kapituły deputacie na trybunał koronny; w Franciszku: ten najprzód rotmistrzem pod rajtaryą, potem miecznikiem ziem Pruskich, deputatem na trybunał koronny, komissarzem na trybunał skarbowy, dalej podkomorzym Chełmińskim, teraz kasztelanem Gdańskim, starostą Kiszewskim: który z Katarzyną Iwanicką dotąd ma dwie córki. Trzeci syn Jana Chryzostoma, Ignacy w rycerskich dziełach zrosły kapitanem, majorem, dalej obersztleitnantem batalionu ojcowskiego: teraz miecznikiem ziem Pruskich, na trybunał skarbowy komissarzem. Ten z Konopackiej dziedziczki Rynkowki, kasztelaneki Chełmińskiej Bogu na chwałę, ojczyźnie na obronę godne zostawuje potomstwo w synach i córkach. Czwarty syn Jana Chryzostoma Józef, z Raczyńską kasztelaną Kaliską, nie bez zacnych chwały swojej successorów. Córki tegoż Jana Chryzostoma, jedna za Kruszyńskim kasztelanem Gdańskim, druga za Pawłowskim chorążym Malborskim: trzecia za Dobrskim chorążym Michałowskim, czwarta za Stolińskim.

Drugi syn Franciszka podkomorzego Malborskiego, Piotr Alexander wielkiej godności senator. Najprzód chorągiew nosił pod znakiem usarskim Jabłonowskiego, potem starostą Kłęckim, kasztelanem Kruświckim, na trybunał koronny i skarbowy kilka razy komissarzem, dalej kasztelanem został Chełmińskim. Ten *primo voto* z Kosowną wojewodzanką Chełmińską, zostawił godnego potomka Jana starostę Kłęckiego Łąkorskiego, Bratyańskiego kawalera, nie tylko koronie Polskiej, lecz i innym cudzym, Włoskim, Niemieckim, Francuzkim krajom znajomego i znacznego. Ten z Zamojską

ordynata Zamojskiego łowczego koronnego córką starszą, zostawuje potomstwo. Córki tego Piotra kasztelana Chełmińskiego starsza w stanie Panieńskim, młodsza za Narzymskim podkomorzym Nurskim. Tenże Piotr *2do voto* miał za sobą Szydłowską pozostałą najprzód po Gnińskim, potem po Bystramie podkomorzym Pomorskim wdowę.

Trzeci syn Franciszka podkomorzego Malborskiego Stanisław, ten młodzianem w kwitnącym zszedł wieku.

Czwarty syn Franciszka podkomorzego Tomasz Franciszek, ten w młodości życie swoje Bogu konsekrując, najprzód kanonikiem Chełmińskim, potem za Skoroszewskiego koadjutorem, wkrótce opatem Peplińskim po dwa razy nie tylko Comissarius, ale prawdziwie Patronus Ordinis Cisterciensis w Polsce: teraz został biskupem Dyaneńskim, i koadjutorem biskupstwa Chełmińskiego. Na kościół i konwent Pepliński szczodrobliwie hojny, kędy też opactwo, a w Pogutkach wspaniały wielkim kosztem kościół wymurował.

Drugi syn Piotra dziedzica Bękowa Sebastyan w rycerskich dziełach znaczny i chwalebny z Franciszkiem. Najprzód podkomorzym Malborskim, deputatem do boku królewskiego dla obrad publicznych przeciw wojnie Tureckiej, potem kasztelanem został Chełmińskim. Ten z Wilczyńską miał synów czterech, starszego Melchiora, miecznika ziem Pruskich, który z Kruszyńską kasztelaną Gdańską splodził Józefa, który z Niewieścińską starościanką Mławską zostawuje potomstwo. Drugi syn Melchiora Franciszek młodzian; trzeci Antonni in Soc. Jesu. Córki Melchiora dwie, obie poszły za Płaskowskich braci rodzonych. Drugi syn Sebastyana kasztelana Chełmińskiego Franciszek w stanie duchownym prałat, katedry Chełmińskiej scholastyk, kilka razy godny deputat na trybunał koronny. Trzeci syn Sebastyana kasztelana Chełmińskiego Piotr w młodym wieku wielkiej godności, zasłużył być najprzód kasztelanem Chełmińskim, wkrótce wojewodą Pomorskim, starostą Skarszewskim, Knyszyńskim, Radzyńskim, Sobowidzkim. Ten z Gnińską herbu Drach, starościanką Radzyńską, Knyszyńską, Sobowidzką godne zostawuje potomstwo. Córka Sebastyana kasztelana, za Tuchołką kasztelanicem Gdańskim. Trzeci syn Piotra dziedzica Bękowa, Jan, umarł młodzianem. Czwarty syn Alexander, najprzód starosta Parchowski, potem chorąży, dalej podkomorzy Malborski. Ten miał *primo voto* starościenę Parchowską, *secundo* Działyńską siostrę wojewody Chełmińskiego, z tej było dwóch synów, Adam i Teodor którzy pomarli młodzianami. *Tertio* Konarską. *Quarto* Tuchołczanke, starościankę Jasieniecką,

z której miał syna jednego terażniejszego eremity ordinis S. Pauli.

Drugi syn Juliuszów z Wierzbowskiej Franciszek, dziedzic na Smentowie, podwojewództwa Pomorski, ten z Bąkowską herbu Ryś dwóch miał synów, i trzy córki: jedna Anna za Kostką z której córka, matka Konopackiego kasztelana Chełmińskiego, dziedzica Rynkowki. Druga za Plemińskim, trzecia za Pisińskim. Syn Franciszka podwojewódzkiego starszy Stanisław, z Leską żył *sterilis*. Drugi syn Franciszka podwojewódzkiego Jan, który z Klińską miał synów ośmiu i córek cztery. Tego Jana w akcji Szwedzi byli wzięli, i kilka lat w Sztokholmie więzili, potem wielkim sumptem wykupiony, krótko żył. Córki tego Jana *sterilis*. Syn starszy Jan Jerzy, który z Trzebińską spłodził dwie córki (jedna jest przeoryszą Zukowską zakonu S. Norberta. Druga była za Doręgowskim, z której zostało potomstwo) i syna Wawrzeńca, który synów zostawił Karmelitę, i Cystersa professa Sulejowskiego, i Józefa, który z Trzebińskiej zostawił dwie córki. Wawrzeńca, córki, jedna za Gorskim, druga za Bętkowskim. Drugi syn Jana Wojciech, który z Kossowską *sterilis*. Trzeci syn Marcyan, który się był rozrodził, lecz pod czas powietrza w roku 1712. wymarł, ze wszystkiem, ostatni syn utonął na jeziorze Kowalewskim będąc Dzierżawcą Kowalewskiego starostwa. Czwarty syn Jana Michał, który w województwach Ruskich, z Drohojewską *sterilis*. Piąty syn Jana Alexander, który *1mo voto* z Łaszewską *sterilis*, *2do* z Białachowską miał synów pięciu, córek trzy. Syn starszy Jan oberszterleintnant cudzoziemskiego zaciągu, *sterilis*. Drugi syn Alexandra Walenty scholastyk katedralny Poznański, proboszcz Dubiecki Świecki, i kollegiaty Zbąszyńskiej, kilka razy deputat na trybunał koron. teraz *electus* koadjutor opactwa Peplińskiego. Trzeci syn Alexandra Maciej, major cudzoziemskiego zaciągu. Czwarty syn Alexandra Piotr kapitan cudzoziem. zaciągu, dziedzic Smentowa, który z Dorpowską zastawuje potomstwo. Piąty Michał porucznik cudzoziem. zaciągu młodo umarł *sterilis*. Córki Alexandra Maryanna zakonnica w Żukowie Zofia za Von Olse *sterilis*. Katarzyna za Lewińskim zastawuje potomstwo. Szósty syn Jana Jakób, który *1mo voto* z Brzezińskiej spłodził Franciszka *sterilem*, i Annę która z Pawłowskim zostawiła potomstwo. *2do* z Balińskiej zostawił Marcina, który z Dorpowskiej zostawił dwóch synów; z tych Piotr z Węsierskiej zastawuje potomstwo: a Barbara córka jest za Wypczyńskim. Siódmy syn Jana Władysław, który *1mo voto* zastawuje syna Piotra Dominikana. *2do* z Kossowską zastawuje Alexandra i Jana młodzianów, córka jego

za Gutrym, drugą panną dotąd. Ósmy syn Jana Marcin podkomorzy Wendeński, który z Gosławską spłodził Jana; ten z Bagniewskiej zostawuje potomstwo Józefa który z Ostrowicką dotąd *sterilis*, córkę jednę za Zakrzewskim. 2do z Gutrzanki syna jednego.

Jan Czapski trzeci syn Juliuszów dziedzic na Swarożynie miał za sobą Swarożyńską, z tą zostawił trzy córki, i dwóch synów: to jest Mikołaja (żona jego Bąkowska podkomorzanka Pomorska: Ta spłodziwszy mu dwóch synów, i dwie córki, poszła za Jeremiego Dębińskiego) i Krzysztofa: ten zaślubił sobie Mandywłownę, pozostałą wdowę po Lubockim, sędzim Puckim, miał z nią synów i córki, jedna z nich żyła z Mikołajem Kossem, druga z Dembiczem na Wacimierzu; trzecia z Kaweczyńskim na Świeckiej. Z tych jeden zostawił potomka Jana Czapskiego, który z Weiberowną zostawił Krzysztofa kasztelana Gdańskiego; ten także z Weiberowną miał syna terażniejszego kasztelana Gdańskiego. Drugi także zostawił jednego syna, a ten z Krokowskiej córkę, która z Adamem Potulickim zostawiła potomstwo. Jędrzej czwarty syn Juliuszów miał za sobą Drohojewską herbu Korczak w potomstwie szczęśliwy. Piąty syn Juliuszów w Litwie się ożenił, którego żona owdowiała, z Jeremim Konopackim śluby małżeńskie ponowiła. Szósty syn jak się obrócił nie pisze pomieniony *MS*.

Czapski na Wołyniu podczaszy Parnawski, żona jego Humiecka *sterilis*. Czapski Marcyan w zakonie naszym, mąż wielkiej koło dusz żarliwości. Czapski Marcyan podstoli Kijowski; poseł i sędzia kapturowy w wojewódz. Wołyń. 1674. Czapski Mikołaj, Zygmunt, Tomasz i Wojciech 1648. w ziemi Liwskiej. *Porządek Elekcyi*.

Wielądek w heraldyce T. III. pisząc obszernie o tej familji, utrzymuje, iż z familji Niemieckiej *von Hutten* pochodzi i tak jej następstwo układa. Rycerz Niemiecki *von Hutten* herbu *Leliwa* koło r. 1121. za panowania Bolesława Krzywoustego, z księstw Niemieckich w tysiąc kilkaset koni zbrojnych żołnierzy, przyszedł do Polski, i złączywszy się z wojskiem tego monarchy, poszedł przeciwko Prusakom, na ten czas poganom, po których zwycięztwie, przepasany od króla rycerskim znakiem, w poczet jego rycerstwa policzonym został. O czem *Kochenberg* i *Hartknoch* piszą. Ten *von Hutten Leliwa*, zostawiwszy kilku potomków, z tych jedni w Krakowskim i Sandomierskim osiadłszy, oddzielne uformowali Leliwitów linie i imiona. Jeden zaś *von Hutten Leliwa*, w Prusach dobrami udarowany, był gubernatorem Elbląskim, czyli województwa Malborskiego, o czem świadczą akta miasta Elbląga, gdzie i nagrobek tamże wystawiony, pamiątkę jego starożytności wspomina.

Hugo *von Hutten*, dóbr *Bekowa*, *Smolany*, i *Swarożyna*, dziedzic, za rządów Krzyżackich w Prusach, przy inkorporacyi roku

1454. tej prowincyi do Polski, będąc przytomnym, pisał się kasztelanem Gdańskim, którego synowie, imię swe dawne *von Hutten* na Polskie odmieniwszy, Czapskimi nazywać się zaczęli. Ten więc Hugo jest prawdziwym protoplastą licznego pokolenia Czapskich, na trzy linie dzielących się od dóbr w Prusach będących, zwanych, *Bękowo, Smoląg, Smentowo, Orchów, Smarozyn, Krag* i *Przywidz*, które jeszcze przed inkorporacją Prus do Polski posiadali, i dotąd w dziedzictwie tychże Czapskich zostają, którzy w późniejszym czasie, znaczne dobra w województwie Chełmińskim, Malborskiem i Pomorskiem, do dziś dnia dziedziczą. Rzeczony *von Hutten* Czapski umarł 1482. roku.

Czapscy namienione dobra dziedziczący, pierwszymi w Polsce, a mianowicie w Prusach teraz zachodnimi zwanych, zaszczytzeni byli urzędami. O czem przekonywają, nie tylko liczne dla familji tej od królów dawane przywileje oryginalne, ale najszczególniej, akta generałów ziem Pruskich, w których prawdziwemi są indygenami, archiwa koronne, miast Torunia, Elbląga i Gdańska, nadto uniwersalny *Lexicon* Niemiecki, kroniki Pruskie, historia *Posselti Polono Pruthenica: Paprocki, Okolski* i *Niesiecki* w swoim herbarzu. Najdowodniej zaś prawdziwą genealogią domu tego, liczne działy urzędowe dóbr wżwyż rzeczonych, z których trzy dzielnice dom Czapski prowadzi, zaświadcza. Z tych Jerzy na *Bękowie* i *Orchowie von Hutten Leliwa* Czapski roku 1533. za panowania Zygmunta I. był wojewodą Belzkim Jan Czapski na *Smolągu*, pod panowaniem tegoż, przewodniczył wojskom Polskim przeciwko krzyżakom. Andrzej Alexander Czapski, na *Bękowie*, w ten czas był podkomorzym Chełmińskim. Od tych rozrodzeni potomkowie, tak w Prusach, jako i w Polsce osiedli, i oddzielne poformowali swego domu linie.

Linia Czapskich na Bękowie.

Sebastyan Czapski podkomorzy województwa Pomorskiego, z *Konopacką*, Macieja barona *de Konopatz* podkomorzego Chełmińskiego córką, który potem postąpił na województwo Chełmińskie, spłodził Juliusza sędziego ziemskiego powiatu Tczewskiego, na *Bękowie* dziedzica, ten z Małgorzatą *von Felden Zakrzewską* zostawił Jana i Mikołaja bezpotomnych, oraz Piotra. Tenże Piotr na *Bękowie* Czapski podkomorzy Chełmiński, z Heleną *Konarską* kasztelaną Chełmińską, spłodził trzech synów. I. Franciszka Mirosława, podkom. Malborskiego. II. Sebastyana kasztelana Chełmińskiego. III. Piotra Alexandra podkomorzego Malborskiego, potem kasztelana Chełmińskiego.

I. Franciszek Mirosław, podkomorzy Malborski, syn Piotra z Heleny *Konarskiej* spłodzony, na *Bękowie* dziedzic z *von Huttenowną*, miał trzech synów. *Pierwszego* Jana Chryzostoma, najprzód podkomorzy Malborski, potem kasztelan Elbląski, szef regimentu pieszego, dystyngujący się w roku 1692. pod Wiedniem, za Króla Jana III. ten miał za żonę Ludwikę *Rudnicką*, z którą spłodził 1go Adama kustosa katedralnego Kujawskiego. 2go Franciszka kasztelana Gdańskiego, który z *Iwanicką*, miał dwie córki, jedną Ewę Norbertankę zakonnice, drugą Ludwikę wydaną za Skorzewskiego podkomorzego Poznańskiego.

3go Ignacego kasztelana Gdańskiego, który pojął za żonę Teofilę Grabiankę *Konopacką*, ostatnią z familji hrabiów *Imperii* kasztelanekę Chelmińską, z którą spłodził trzech synów Józefa, Antoniego, i Franciszka Stanisława Kostkę, o których niżej.

Drugi syn Franciszka Mirosława, Piotr Alexander Czapski kasztelan Chelmiński, ten z *Kossowną* wojewodzanką Chelmińską, spłodził jednego syna, Jana Anzgarego, który za panowania Augusta II. był wojewodą Chelmińskim, a za Augusta III. podskarbin wielkim koronnym. Tenże Jan Anzgary z *Zamojskiej* ordynatowny wojewodzanki Lubelskiej, spłodził trzy córki, dwie bezpotomnie umarły, a trzecia Marya, oddana w małżeństwo, najprzód *Potockiemu* staroście Kołomyjskiemu, z *Łaszczowny* urodzonemu, a wnukowi Józefa Potockiego, kasztelana Krakowskiego i hetmana w. koronnego, która owdowiawszy, powtórzyła małżeństwo za dyspensą, z Tomaszem Czapskim wojewodzie Pomorskim, starostą Knyszyńskim, o którym niżej.

Trzeci syn Franciszka Mirosława, Tomasz Franciszek biskup Chelmiński.

II. Sebastyan Czapski, drugi syn Piotra na *Bekowie*, z Heleny *Konarskiej* spłodzony, a brat Franciszka Mirosława, najprzód podkomorzy, potem kasztelan Chelmiński, z *Wilczyńskiej*, miał trzech synów: 1go Piotra wojewodę Pomorskiego. 2go Franciszka scholastyka Chelmińskiego. 3go Melchiora miecznika ziem Pruskich.

1. Piotr Czapski z *Wilczyńskiej* spłodzony, syn Sebastjana, wojewoda Pomorski, z *Gnińską* starościanką Radzińską, miał czterech synów, Tomasza starostę Knyszyńskiego, Pawła starostę Radzińskiego, *sterilem*, Antoniego komornika Krakowskiego, i Jana starostę Sobowickiego, *sterilem*; córki dwie, Różę i Magdalenę. Syn 1wszy tegoż Piotra wojewody, Tomasz był starostą Knyszyńskim, który z Maryą Czapską pierwszego małżeństwa *Potocką*, starościną Kołomyjską, Jana Anzgarego Czapskiego podskarbiego w. koron. córką, spłodził, oprócz synów w małoletności zmarłych, dwie córki, Urszulę i Konstancyę. Z których Urszula, była za Stanisławem *Nalęcz Malachowskim* referendarzem w. koronnym, sejmu sławnego Warszawskiego 1788. roku zaczętego, marszałkiem, ciągle cztery lata, z sławą imienia swego, pracującym, z którym bezpotomnie żyjąc, umarła. Druga Konstancya, ta była *primo voto*, za Dominikiem księżciem *Radziwillem*, z którego pozostała jedna córka księżniczka Radziwiłłowna Marya. Potem powtórzyła małżeństwo, za dyspensą Rzymską, za tegoż godnego marszałka Stanisława *Malachowskiego*, z którym zrodzone potomstwo, w małoletności z tego świata zeszło, a za niem cnotliwa matka, cnotliwego męża, w czasie prac jego sejmowych, z wielkim onegoż pożegnała żalem. Pierwsza córka Piotra Czapskiego wojewody Pomorskiego z *Gnińskiej* zrodzona, a siostra Tomasza starosty Knyszyńskiego rodzona, Róża, oddana była w małżeństwo *Chodkiewiczowi* wojewodzie Brzeskiemu Litewskiemu, z którym spłodziła Jana *Chodkiewicza*, starostę Zmudzkiego, a ten z Ludwiką *Rzewuską* kasztelaną Krakowską, zostawił dwóch synów, i dwie córki, jedną księcia Alexandra *Lubomirskiego* kasztelana Kijowskiego, drugą księcia Macieja *Radziwiłła* kasztelana Wileńskiego mał-

żonki. Ta zaś Róża z Czapskich Chodkiewiczowa wojewodzina Brzeska Litewska, powtórzyła po śmierci Chodkiewicza małżeństwo, z Jakóbem Czapskim podskarbinem ziem Pruskich, z którym spłodziła jedną córkę Konstancją, oddaną w małżeństwo *Mielżyńskiemu* pisarzowi w. koronnemu. Druga córka Piotra wojewody Pomorskiego, Magdalena Czapska, a siostra Róży, była za Hieronimem książęciem *Radziwillem*, chorążym Litewskim, i ta bezpotomnie umarła.

2gi syn Sebastjana, Franciszek Czapski scholastyk Chełmiński.

3ci syn Sebastjana z *Wilczyńskiej* spłodzony, Melchior Czapski miecznik ziem Pruskich, miał za sobą *Kruszyńską*, kasztelanę Gdańską, z nią spłodził trzech synów: Józefa, Antoniego Jezuitę rektora Gdańskiego kollegium, i Franciszka, który młodo umarł. Józef zaś Czapski syn Melchiora, z *Niewieścińską* starościanką Mławską, spłodził córkę jedną wydaną w małżeństwo, za Józefa Czapskiego kasztelana Elbląskiego, z którego jedna córka, za Zielińskim kasztelanem Sierpskim.

III. Piotr Alexander Czapski trzeci syn Piotra podkomorzego Chełmińskiego, z Heleny *Konarskiej* spłodzony, trzech ślubny. 1mo voto *Konarską* kasztelanę Chełmińską, bezpotomną. 2do voto *Działyńską* wojewodzanę Chełmińską, z którą miał syna Adama, ten młodo umarł. 3tio voto *Tucholczankę* kasztelanę Gdańską, z tą miał Augustyna syna, ten był Kamedulą zakonikiem, którego matka wdową będąc poszła za *Garczyńskiego* wojewodę Poznańskiego.

Ignacy Czapski wzywać już wspomniany, syn Jana Chryzostoma kasztelana Elbląskiego i Ludwiki *Rudnickiej*, a Franciszka Mirosława i *von Huttenowny* wnuk, pojawiający za żonę Teofilę hrabiankę *Konopacką* kasztelanę Chełmińską, z tą spłodził trzech synów. *Pierwszego* Józefa kasztelana Elbląskiego. *Drugiego* Antoniego podkomorzego Chełmińskiego. *Trzeciego* Franciszka Stanisława Kostkę dwóch imion wojewodę Chełmińskiego.

Pierwszy Józef Czapski kasztelan Elbląski orderu Orła białego kawaler, ten z Elżbietą takż Czapską Józefa Czapskiego, miecznika ziem Pruskich córką, miał jedną córkę Brygittę oddaną w małżeństwo Zielińskiemu kasztelanowi Sierpskiemu.

Drugi syn Ignacego z hrabianki *Konopackiej* spłodzony, Antoni Czapski podkomorzy Chełmiński, generał leutenant wojsk koronnych, szef regimentu pieszego orderu S. Stanisława kawaler, umarł w Warszawie 1792. roku, zostawił potomstwo z Kandydy *Lipskiej* kasztelaneki Łęczyckiej, godnego i w urzędach publicznych niespracowanego senatora, Tadeusza z *Lipego na Lipiu Lipskiego* herbu *Grabie* kasztelana Łęczyckiego, siostry rodzonej, dwóch synów: Jednego Mikołaja generała majora i szefa regimentu. Drugiego Józefa, także generała majora komenderującego, orderu S. Stanisława kawalera, który przez lat kilka był komissarzem komissyi wojskowej obojga narodów.

Trzeci syn Ignacego z hrabianki *Konopackiej* spłodzony, Franciszek Stanisław Kostka Czapski, najprzód podkomorzy, potem kasztelan, a teraz wojewoda Chełmiński. Tenże mąż od wieku młodego sposobił się i doskonalił w różnych naukach, w których nie tylko nabył ducha prawdziwego S. religii i pobożności,

cnót obywatelowi dobremu potrzebnych, lecz wiele swej pracy do druku, na widok publiczny dzieł wydał, z których: — *Primo*. Przestroga dla dzieci swoich, jakimi przy religji gruntownej powinni być obywatelami, dla ojczyzny swojej 1780. roku. — *Secundo*. Różne namienienia i ćwiczenia się, w cnotliwych i pożytecznych dla kraju obyczajach 1783. roku. — *Tertio*. Myśl szczerą, jak być z powołania swego dobrym mężem i ojcem należy. — *Quarto*. Dom nadwerężony Rzplitej, jakimi materyałami do dawnej powroćci ozdoby roku 1788. druga edycya. — Tenże od lat 40. pracowicie na różnych publicznych funkcyjach dystyngujący się, zawsze ojczyźnie swojej wierny i przychylny, w zdaniach swoich na sejmach mianych otwarty i dobrze dla dobra publicznego życzący. Który w stanie małżeńskim *trinubus*: *primo voto* z Doroty *Działyńskiej* niegdy Augusta *Działyńskiego* wojewody *Kaliskiego*, z żyjącą dotąd Anną z *Radomickich*, ostatnią z imienia swego, niegdy Jana *Radomickiego* generała *Wielkopolskiego* córką, teraz po *Władysławie Gurowskim* marszałku w W. Ks. Lit. pozostałą wdową, spłodzonej córki, a *Ignacego Działyńskiego* szefa regimentu pieszego, *Xawerego* kawalera orderów *Polskich*, znakomitemi czynami na sejmach i w ojczyźnie dystyngujących się, siostry rodzonej, ma dwie córki. Annę za *Józefem Oskierko* podkomorzym *Chelmińskim*, i *Maryą* w panieńskim stanie będącą. *Zdo voto* z *Mielżyńskiej*, nie ma potomstwa: z trzeciej *Weroniki* księżniczki *Radziwiłłowej* niegdy *Michała* *Kazimierza* księcia *Radziwiłła* wojewody *Wileńskiego*, hetmana W. W. Ks. Lit. i *Anny* z *Mycielskich* córki, spłodziła dwóch synów. *Karola* i *Stanisława Czapskich*, oraz córkę *Józefę*.

Z linji na Smentowie.

Michał Czapski na *Smentowie* wojewoda *Malborski* starosta *Kiszporski*, na *Koniępcolu* z przyległościami w *Krakowskiem*, *Sandomierskiem* i *Sieradzkim* dziedzic, jest synem *Piotra Czapskiego* chorążego *Pomorskiego* i *Dorpowskiej*, ten z *Teresą Przebendowską* wojewodzanką *Malborską* spłodził córkę *Teresę Alexandrę Potockiego* małżonkę, powtórzył małżeństwo z *Brygidą Działyńską* wojewodzanką *Kaliską*, która bezpotomnie umarła, teraz jest w związku trzecim z Anną *Leduchowską* wojewodzanką *Czerniechowską*.

Jakób Czapski podskarbi ziem *Pruskich*, brat rodzony *Michała* wojewody *Malborskiego*, zostawił z *Różą* z *Czapskich Chodkiewiczów* potomstwo, o którym wyżej. *Ignacy Czapski* opat *Pepliński*, brat stryjeczny wojewody *Malborskiego*, umarł za panowania *Augusta III. Króla*.

Liczne zaś familie na *Smentowie* *Czapskich*, ponieważ są nie wiadome, a w krajach za kordonem *Pruskim* znajdują się; przeto o nich nie umieszczam.

Z linji na *Swarożynie* *Czapskich*, cała ta familia jest protestancka, od *Krzysztofa Czapskiego* kasztelana *Gdańskiego*, który miał za sobą *Wejherownę*, z nią spłodziwszy jednego syna, ten przeniósł się do *Pomeranji*, tam familia liczna godnych obywateli, pod panowaniem *Pruskim* żyjących znajduje się.

Czapski z *Czapłów* w województwie Podlaskiem ziemi Drohickej, dom starożytny jeszcze przed inkorporacją województwa Podlaskiego do korony, też dobra *Czaple* w licznych dziedzictwach dotąd posiadający. Są oddzielnego wcale imienia od Czapskich *von Hutten* familji Prusko-Polskiej, z których to Czapłów Tomasz i Wojciech Czapscy podpisali elekcyą Jana Kazimierza, wraz z ziemią Liwską, o czem *Vol. Leg. Tom. IV. fol. 241.* herb ich niewiadomy.

Krasiicki w przypisach oprócz genealogji już przez *Wielądkę* i *Niesieckiego* podanej dodaje, że Ignacy Czapski brat Franciszka kasztelana Gdańskiego z Teofili Konopackiej zostawił córek trzy Ludwikę *Niewieścińską* starościnię Mławską, Annę Pawłowską miecznikową ziem Pruskich, trzecia Barbara w panienskim stanie: i trzech synów (o tych było już wyżej). — Franciszek trzeci syn Ignacego kasztelana Gdańskiego, wojewoda Chełmiński z powtórnego małżeństwa z *Mielżyńską* Zofią miał syna Ignacego i córkę Franciszkę. — Czwarty syn Jana Chryzostoma Józef z *Raczyńskiej* wojewodzanki Poznańskiej, miał syna Franciszka starostę Wiszniowieckiego. — Jan starosta Kłęcki syn Piotra Alexandra, wojewoda Chełmiński, miał trzy córki: Marya *1mo* Potocka *2do* Czapska, Anna Nieborska starościna Ciechanowska, Brygida panna. Józef, o którym *Niesiecki* wspomina, umarł miecznikiem ziem Pruskim, z *Niewieścińskiej* starościanki Mławskiej córkę jedyną Elżbietę wydał za Józefa Czapskiego najprzód podkomorzego Pomorskiego dalej kasztelana Elbląskiego. — Walenty Czapski z scholastyka Poznańskiego, proboszcza Dubieckiego, obrawszy sobie stan zakonny opat Pepliński, — później był biskupem Przemyskim umarł zaś biskupem Kujawskim. — Piotr chorąży Pomorski brat Walentego biskupa Kujawskiego, z *Dorpouskiej* zostawił córek trzy, wszystkie zakonnice, i synów dwóch Jakóba podskarbiego ziem Pruskich, i Michała (o których wyżej). — W roku 1778. Józef Czapski skarbnik Kruszwicki. —

Czarkowski herbu *Abdank*, w Podlaskiem województwie. Waleryan Czarkowski podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego 1587. *Constit. fol. 422.* Stanisław wojski Nowogrodzki podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV. *Constitut. 1632. fol. 18.* Alexandra Czarkowska była za Korsakiem. Alexander w roku 1632.

Alexander Czarkowski i Krzysztof na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* roku 1700. podpisali się z województwa Nowogrodzkiego. — Tomasz Czarkowski najprzód komornik graniczny Drohiccki, a potem wojski Zwinogrodzki koło r. 1792. — Jan burgrabia Podolski. Tomasz i Mikołaj Czarkowski podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Mielnickiej. — *Heraldyka Wielądkę.*

CZARLIŃSKI HERB.

W błękitnem polu szara sowka w prawą tarczy skierowana głową, na pieńku stoi, i gałązka pod nią o trzech

CZARLIŃSKI

HERB.

różczkach, na hełmie pawich piór pięć. Tak go opisał *MS. o familiach Pruskich*, kędy przydaje, że nadany, za jakąś znaczną czujność w obozie pod czas ciemnej nocy, od Czarlina potem dóbr, denominacyi nabyli. O nich ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Jan Karol opat Pepliński. Samuel z Czarlina Czarliński wojski Derpski, sądowy Tczewski, poseł z województwa Pomorskiego 1674. podpisał elekcją Jana III. Hektor poseł i sędzia kapturowy województwa Chełmińskiego na konwokacyą 1696. i komissarz do rozgraniczenia księstwa Pruskiego z województwem Mazowieckiem. Jan 1682. w zakonie naszym ucząc filozofji umarł we Lwowie, nikomu nie naprzykrzony, starszym powolny. Jan drugi po kaznodziejskich Ambonach ludzi do Boga nęcąc, na koronę sobie w niebie zarabiał także w zakonie naszym, po którą poszedł w roku 1724. Dwaj Czarlińscy temi czasy zasiadają w kapitule Warmińskiej. Ignacy umarł młodzianem w roku 1726. Brat jego Samuel nie długo żyjąc w małżeństwie z Potulicką, umarł bezpotomnie 1727. Paweł dziedzic na Stanisławiu z Elżanowskiej ma potomstwo. Piotr dziedzic na Czarlinie: jego siostra jest za Michałem Jezierskim sądowym Mirachowskim. Były też dwie siostry Czarlińskie: jedna za Kazimierzem Pawłowskim sędzią Świeckim, druga *primo voto* za Lniskim, *2do* za Nahoreckim.

Krasicki w przypisach dodaje, iż przydomek dwóch dzielnic domu tego, jedni *von Schedlen* drudzy *von Kryban*. Ma być jeden dom z *Knibawskimi*, iż się jednemu bratu dostały *Knibawy*, drugiemu *Czarlin*.

Piotr Czarliński był posłem z województwa Pomorskiego 1733. r. oraz komissarzem do dóbr królewskich examinowania. — *Heraldyka Wielądka*.

CZARNECKI

H E R B.

Trzy orły srebrne głowami w prawą tarczy skierowane, z rozciągnionemi skrzydłami i nogami, tak ułożone, że dwa z nich na wierzchu jeden pod niemi we środku, w polu niebieskiem: takem go widział w naszym Krakowskim kościele Ś. Piotra, kędy też i trzy drugie do niego są przydane, to jest *2do loco* Lew w prawą patrzy, język u niego wywieszony. *3tio* Bróg u niego laski i poszycie żółte w polu białem. *4to* Brama murowana z dwiema pobocznemi wieżami, w tych po dwa okna, czy też dziury jak zwyczajnie do dział, nad bramą ręka zbrojna z mieczem dobytym, w prawą tarczy zamierzonym: we środku tych czterech krzyż srebrny kawalerski w krwawem polu. Jest to herb Jędrzeja Czarneckiego burgrabiego Krakowskiego. Ten jako świadczy konstytucya w roku 1618. *fol.* 8. dla dzielnych spraw i postępków, to na dworze, Króla potem Władysława IV. to dla znacznych jego rycerskich i mężkich odwag, które przy rekuperacyi Smoleńska, w oczach królewskich i hetmańskich pokazał, królewskim przywilejem, do prerogatyw szlachectwa wyniesiony, co mu taż sama konstytucya approbowala. Był ten Jędrzej z sławnej hrabiów Niemieckich de Lailigen familji urodzony. Dziad jego niegdy gubernator najwyższy miasta Węgierskiego Budy, pojmany i do Konstantynopola zasłany: tamże dla statecznej Bogu i Panu swemu wiary życie mu gwałtownie od Turków wydarte. Ojciec po dwudziestoletniej i więcej niewoli, na wolność wyszedłszy, w koronie naszej osiadł, a pojawiaszy Reginę Zurowską tego to Jędrzeja spłodził. Ten z młodszych lat zwiedziwszy Niemce, Włochy, Francją, Hiszpanią, Szwecją i Węgry tyle poloru to w wyzwolonych naukach, to w cudzoziemskich językach umiejętności nabył, że wróciwszy się do Polski, Zygmunt III. Król Polski zdolnym go osądził, któryby młodsze lata Władysława syna jego do tronu w dobre obyczaje sposobił; z nim tedy Włoską ziemię, Niderlandy i Niemce zjeździł. Na wszystkich potem

expedycjach za tegoż Zygmunta Szwedzkich, Tureckich, Pruskich, Moskiewskich przez lat czterdzieści, z taką się zawsze odwagą stawiał w oczach królewskich, że go wszyscy już za straconego częstokroć być rozumieli, ale rycerska cnota w najcięższym razie drogę sobie do tryumfu torowała. Taż heroiczną dzielnością nie tylko się światowym Panom popisał pięknie, ale i Bogu. Jadącemu do Włoch, na życie ktoś następował: drugi w Padwie, na niespodziewającego się napadłszy Jędrzeja, ciężko ranił, obiema jednak, mając w rękę gotową zemstę, darował ją dla Boga. Dwór swój tak w pobożności ćwiczył, że z niemi co Sobota sam Litanie o Najśw. Matce mówił, a żeby do próżnowania okazji, a ztąd do innych excessów nie mieli okazji, wolnych od zabaw czasów, kazał im żywoty ŚŚ. czytać. Do Najświętszej Matki szczególnie nabożny, w Sobotę każdą, szczodłą wszystkich jałmużną dzielił, kaplicę Lauretańską przy kościele naszym Krakowskim Ś. Piotra i bogato ozdobił i uposażył, blisko dwunastu tysięcy na to wysypawszy, kędy też co Sobota do stołu pańskiego przystępował: na ubogich szczodroblivy, na których ostatnią wolą swoją dwanaście tysięcy rozrzucił, a za żywota swego co miesiąc najmniej trzysta pięćdziesiąt złotych. W tych pobożnych uczynkach śmierć go zastała w r. 1649. wieku swego siedmdziesiątym trzecim, pochowany w Krakowie u Ś. Piotra: na nadgrodku swoim marmurowym, kazał wyrysować konia i psa: konia dla tego, że na nim chwały rycerskiej w tak wielu expedycjach dopędzał: psa zaś dla tego, że gdy Moskwicin, którego on między swoich dworskich policzył, i za domowego miał, na życie się jego był zasadził, pies swoim szczekaniem zdradę jego wydał. Umarł jednak ten burgrabia bezpotomny, i z nim to imię, na które tak krwawo pracował.

W roku 1778. Wawrzeniec Czarnecki pisarz grodzki Łęczycki. — Wawrzeniec Czarnecki stolnik Inowłodzki. — Grzegorz miecznik Inowłodzki. — W województwie Wolyńskiem Felicyan Czarnecki podstoli Krzemieniecki. — Maciej vicegerent ziemski grodzki. — Józef wojski Lubaczewski. — *Przypisy Krasickiego.*

Z tych jednak Wawrzeńca stolnika i Grzegorza, *Wielądek* do herbu *Łodzcia* przydaje, jak niżej. —

Czarnecki herbu Łodzcia. Książd Wacław Krzykowski uczony nasz Jezuita w Kazaniu na pogrzebie Alexandry z Czarńce Krzęckiej w roku 1639. wydrukowanem świadczy, że ten dom Czarneckich Łodziów, jedenże jest z Tomickimi Łodzicami, (bo i Tomiccy herbu Drya temi czasy kwitną) acz potem dobra działem wzięte, różne im dały nazwiska, jakoż zdawna Tomickich siedlisko Czarnka bywała. I Okolski

o tej familji walecznej podaje, że dawnemi czasy z Czarnki w Sandomierskiem województwie w powiecie Chęcińskim wyszli, gdzie o nich erekcyja kościoła tamecznego i nadgrobnki opowiadają. Tych dóbr niegdy dziedzic, kiedy kości S. Floryana Męczennika do Polski przyniesiono w roku 1184. kościół w nich na cześć temuż świetnemu wystawił. Z jego dalszych suksessorów Budza dziedzic na Czarncę, swoją część bratu Dobkowi rezygnował w Żarnowcu w roku 1366. a Stanisław stan sobie duchowny obrawszy, tegoż miejsca był plebanem, i swoją część z dóbr ojezystych darował pomienionemu kościołowi, o czem mówi nadgrobek w Czarncę.

Od Władysława potem Jagiella Króla Polskiego pięciu braci rodzonych, Tomko, Janusz, Sędziwój, Włodko i Pelka, otrzymali przywilej w roku 1423. i wolności niektóre na dobra swoje, Kąty, Błogoślew; a na Czarnkę prawo Magdeburgskie, albo Niemieckie, aby od innego każdego prawa wolne, miały swego wójta i sąd u niego. Siostra ich Jachna, Pawła z Chrzastowa pozostała małżonka, swoją część w Czarncę i Woli Czarneckiej, która w tymże czasie nowego nazwiska, Kąty nabyła, braciom rodzonym Tomkowi i Sędziwojowi, zapisała w Wiślicy w roku 1437. w księgach ziemskich. Z pomienionych braci, Janusz był archidyakonem Kurzelowskim pod rok 1427. a potem referendarzem i podskarbisem koronnym; o czem alleguje Okolski, jego nadgrobek w kościele Bożego Ciała na Kazimierzu przy Krakowie. Mikołaj po zwycięztwie Grunwaldkiem w Prusiech, jeździł w poselstwie do Krzyżaków, aby poddali Malborg.

Bliższemi czasy Hieronim z Czarnki, i syn jego z Doroty Przyłęckiej Szreniawczanki Szczęsny albo Felix kwitnęli. Temuż samemu Szczęsnemu Elżbieta Tyniecka herbu Poraj, trzech synów spłodziła (i córkę Krystynę Hieronima Morskiego małżonkę) to jest Szczęsnego, od którego to potomstwo zostało: Maciej w Węgrzech przez lat dwadzieścia wojennemi dziełami wślawiony, tamże zda mi się i osiadł: Floryan w potrzebie Kluszyńskiej z Moskwą za Zółkiewskiego hetmana Buławy, wygranej, na placu poległ. Hieronim w Węgrzech i Inflanciech wojnę długo traktował; a potem z Anny Łuczyckiej trzech jego synów było. Pierwszy Stefan człowiek rycerski, we Lwowie ciało jego po śmierci złożone. Drugi Jan w zakonie Soc. Jesu życie świątobliwie zakończył. Trzeci Hieronim, tego zda mi się zmarłego w roku 1635. nadgrobek *Starowski in Monumentis* kładzie, leży zaś u OO. Franciszkanów w Krakowie: dworzanimem był Zygmunta III. Z tejsze Łuczyckiej, tych ostatnich trzech braci rodzona siostra Alexandra, wielkich cnót i umartwienia matrona, bo

w poście co trzeci dzień pasek drótowy na sobie, aż do skrawienia nosiła, dyscyplinę przez passyą, a czasem przez siedm psalmów pokutnych ostrą czyniła. W wielki Piątek zaś najprzód rzemienną, drótowną potem dyscypliną, na koniec różgami plecionymi, ciało swoje aż do mdłości siekła: na Kalwaryą z Krakowa pieszo bosemi nogami, szaty odmieniwszy chodziła: co tydzień do stołu pańskiego przystępowała, nigdy inaczej tylko klęcząc, przewlokłe modlitwy czyniła. Czas, co się od ręcznej zszedł roboty, na czytaniu żywotów SS. strawiła: Święta Najśw. Matki szczególnem nabożeństwem obchodziła. Kiełich szczerozłoty i cztery tysiące kollegio Krakowskiemu u Ś. Piotra zapisała. Jan syn drugi Felicjana z Tynieckiej, w roku 1587. podpisał ustawy województwa Sandomierskiego na zjeździe Pokrzywnickim *Constit. fol. 427.* z Katarzyny Moskorzewskiej herbu Pilawa spłodził syna Krzysztofa starostę Żywieckiego, dworzanina Króla Zygmunta III. Mąż to był rycerski w wielu expedycjach doświadczony, wszystkim miły, ale najbardziej Bogu, dla którego ojcowskiej się wyrzekł herezyi, już w roku siedmdziesiątym życia swego; we dwie lecie potem to jest 1636. zasnął w Panu, w kościele naszym Kaliskim, z nadgrobkim marmurowym pochowany: dwa razy ponawiał śluby małżeńskie, raz z Krysztyną Rzeszowską, drugi raz z Brzostowską herbu Bończa: z pierwszą waleczne jego potomstwo synów dziesięciu, i córka Katarzyna Masłowska: potem była za Janem Piekarskim podśdkiem Kujawskim, dalej za Janem Gembartem.

Piotr pierwszy, mężtwo jego, *Nieszporkow. Odrobiny Stołu fol. 196. Kochowski climact. 3. lib. 4.* sławią, kiedy pod czas oblężenia Częstochowskiej fortecy od Szwedów, z celniejszą piechotą, w nocy do poblizszych wypadł nieprzyjacielskich szanów, tam część piechoty na sposobnem miejscu zasadziwszy, którzyby uciekających siekli, sam pierwszy na szaniec wbiegłszy i serca drugim dodawszy, tyło to przestraczem w niespodzianym razie, to odwagą sprawił, że pierzchać co żywo poczęli, ale i z tyłu od nacierających, i z przodu od zasadzonych oskoczeni, trupem i mostem legli: a wódz Czarnecki i zwycięztwo i sławę do fortecy odniósł. Dobroczynności jego w kollegium naszym Kaliskim jest wdzięczna pamiątka: żona jego Misiowska. Wojciech drugi, pisarz grodzki Chęciński, złączył się był dożywotnie z Dubrawską z której syn Kazimierz. Paweł trzeci, w ojczyźnie najprzód w Polskim obozie służył, i już rotmistrzując, już pułki w różnych expedycjach wodząc przez lat dwadzieścia, nie mały czas potem w wojsku Ferdynanda III. Cesarza zostawał, na ostatek do Malty się udał, tam w wielu okazyach, a miano-

wicie w potrzebie u Kanei, odwagą swoją sławę sobie wielką uczyniwszy, kawalerem Maltańskim kreowany *Kochowski climact.* 3. *lib.* 4. Stanisław czwarty, dworzanin królewski, służył wojenno Ferdynandowi Cesarzowi z pięćdziesiąt jazdy. Tomasz piąty, Krakowski i Włocławski kanonik.

Stefan szósty syn Krzysztofa, sławny na cały świat wojownik, odwagi i Marsa Polskiego korona, od młodości swojej przyuczony do prac i dzieł rycerskich, pod Stanisławem Koniecpolskim hetmanem początki experyencyi wojennej założył za towarzysza służąc. Przez niemało potem lat porucznikował, zwłaszcza u Marcina Kazanowskiego hetmana polnego w Moskiewskiej ekspedycyi, tam z Władysławem IV. przy dobywaniu Smoleńska mężnie stawając, tego poloru nabył, którego potem w expugnacyi miast Pruskich, Holsackich i Moskiewskich, z wielką imienia swego chwałą zażył: znać że się w tej okazji z pięknem sercem popisał Władysławowi, bo mu w nadgrodeń krwawych zasług, przywilejem pod Szmotowem w obozie danym pięćset łanów, kompanji jego tyleż w powiecie Starodubowskim przy górze Popowej nadano. Usarskim porucznikiem Stanisława Lubomirskiego wojewody Krakowskiego będąc, przeciw Tatarom, pod Ochmatowem wojował, przeciwko Kozakom pod Starczem i Kumejkami; w roku 1635. już był rotmistrzem usarskim, jako się podpisał *in Albo Congregat.* w Krakowie u Ś. Barbary i z drugim Stefanem Czarneckim usarskim towarzyszem. Najbardziej jednak, nieprzyjazna Janowi Kazimierzowi Królowi fortuna, kawalerską cnotę jego objaśniła. Prawdać że w roku 1648. z Stefanem Potockim synem hetmańskim wysłany na poskromienie rebellizujących Kozaków, i zawołanego ich herszta Chmielnickiego, w niewielkim dość poczcie, od daleko lężniejszego z Kozaków i Tatarów gminu, gdy z nimi pod Żółtymi wodami traktuje, przeciwko prawu narodów, i słowu danemu od wiarołomców przytrzymany, gdy tym czasem owę szczupłą garstkę ludzi po części wybił, po części w niewolę zagarnął nieprzyjaciel, i ten mąż waleczny pojmany do Tauryki. *Pastorius lib.* 1. Luboć *Kochowski climact.* 1. *l.* 1. świadczy, że go Chmielnicki Tatarom odjął, i w ścisłych pętach w Kodaku więził. We dwie lecie potem przez traktaty pod Zborowem uczynione, na wolność wyszedłszy, pokazał że przeszłym nieszczęściem, nie tylko w nim chęć do wojny nie ostygła, ale tem bardziej rozgorzała. Pod Beresteczkiem Mikołajowi Potockiemu wielkiemu hetmanowi siła do zwycięstwa dopomógł, już na ten czas chorąży Sendomierski i pułkownik hetmański, u którego też w tej był estymacyi, że mu jako doświadczonemu żołnierzowi rządy całego

wojska zlecał. Wyniósł go wyżej Jan Kazimierz: po klęsce albowiem naszych pod Batowem po Samuelu Kalinowskim, oboźnym koronnym zawołany, przydano mu do tego Piotrkowskie, Kowelskie, Kaniowskie, Ratnińskie starostwa. Nadto jako z komputu wojska dochodzę, miał swoją dywizyą w roku 1658. w niej pod usarską chorągwią koni liczone 170. pod Kozacką koni 147. dragonji 988. Z temi ludźmi swemi, gdy Manasteryszczan mężnie dobywa, i do szturm pod wał nieprzyjacielski przywodzi, kulą w twarz postrzelony, tak że mu głowę wskrós na obie strony przeszła; piątno to, póki żył, odwagi jego nieustraszonej, oczywistym było świadkiem. Tym czasem, gdy z jednej jeszcze toni, od chłopskiej wojny, nie wybrnęła, oplakana temi tam czasy ojczyzna, druga fatalniejsza na nią nastąpiła. Karol Gustaw Król Szwedzki z wojskiem swoim głęboko w wnętrzości tego Królestwa zaciekłszy się, widząc że mu fortuna nad nadzieję służyła, na tem jedynie imprezę swoją zasadził, żeby był Jana Kazimierza Króla z tronu zepchnąwszy, sam go posiadł. Wbił go poniekąd na tę otuchę odjazd z Polski Kazimierza: ten albowiem Pan widząc się od szczęścia opuszczonym i nieprzyjaciela prawie nad karkiem swoim, za granice folgując czasowi umknął. Synowie koronni to Kozacką wojną przyciśnieni, to bogatemi Gustawa obietnicami uwiedzieni, ile bez Pana, bez głowy, bez rady zostając; niechętnieć, przecieź do Szwedzkiej nachylili się partyi. Ale Czarnecki, nienadwerężonym statkiem przy dostojenstwie Jana Kazimierza dostawał: a najprzód już kasztelanem Kijowskim będąc, miasta Krakowskiego przeciwko Szwedom długi czas natarczywe oblężenie wytrzymując, bronił: widząc jednak, że więcej przysługi jego cała ojczyzna potrzebowała, niżeli jednego miasta mury, Kraków chwalebniemi kondycjami poddał Szwedowi. Chciał go wprawdzie na ten czas na swoją stronę przeciągnąć Karol Gustaw, i tak swoim jako i Wittemberga księżęcia listem pełnym pochwał i wielkich nadziei zachęcał, atoli nieprzełamany był Czarneckiego umysł: dla tego gdy się to nie powiodło, przeciwko paktom w Krakowie dopiero umowionym zasadzki na niego rozstawił, chcąc go przejąć: atoli daremnemi zawodami. Stefan na wszystkie strony ostrożny, oszukawszy nieprzyjacielskie zamysły, do Opola z ludźmi swemi do Króla pospieszył, i z nim potem do ojczyzny powrócił. To opisawszy *Fulden lib. 6.* przydaje: *Dignissimus omnino inter Sarmatas heros, libertati Patriae studens, varia arte martequae Svecos deinceps feriebat,* a najpierwej w roku następującym to jest 1656. pod Golębiem, od Karola Króla Szwedzkiego, dziesięcią tysięcy w koło opasany, tak że już jakby go w rękę

mieli tak sobie applaudowali Szwedzi, Czarneckiemu w desperowanym przypadku odwaga i szabla tor do wolności uczyniła: skoczywszy albowiem w kilka swoich chorągwi, które na ten czas przy nim były, tysiąc Szwedów na placu położwszy, pięćset rannych zostawiwszy, z bardzo małym swoich uszczerbkiem na karkach nieprzyjacielskich wyszedł szczęśliwie z ciężkiego razu. Oddał wet za wet wkrótce Karolowi, kiedy go niespodzianie napadłszy o trochę nie złapał, by był salwując się, nie umknął. Pod Jarosławiem potem Szwedów, jednych wyciął, drugich do ucieczki przymusił: uciekających do Wisły z wielką w nich klęską gonił: most pod Sendomierzem zrzucił i ucieczce drogę zagroził. Pod Warką kilka tysięcy z margrabią Badeńskim trupem na placu położył. Izraela pod Łowiczem fortunnie przetrzepał, i ze wszystkiego wyzuł: z Bydgoszczy, Nakła, Tucholi i innych miast praesidia Szwedzkie wyrzucił: w Wielkiej Polsce Wartę rzekę przebywszy tysiąc pięćset ich zniósł: ośm chorągwi nieprzyjacielskich w zdobyczy wyniósłszy: Królową Ludwikę przez środek zasadzonych i pilno czuwających na to Szwedów do Gdańska do Króla bezpiecznie doprowadził. To wszystko z *Fuldena* historyka kładę, żeby tym większą u każdego wiarę miało, kiedy i cudzoziemskich autorów pióro wysokimi pochwałami dzieła jego rozpiśało: jakoż *G. Horn Orb. Pol. fol. 172.* między najprzedniejszych tego tam wieku wodzami Czarneckiego położył, i *Laurentius Luchesus Soc. Jesu Epinicio in victoriam de Moschis Cudnoviensem*, tak o nim mówi: *Quis te Czarnieci sileat? quem Svecica fractae haereseis hydra tremat, numeras qui praelia palmis.* Alexander VII. Papież, i Leopold Cesarz, listami swemi do niego danemi, dziwnie jego mężstwo wysławili: a Potocki Paweł kasztelan Kamieniecki *in Centuriu Virorum fol. 272.* twierdzi, że jeden Czarnecki, w kilka lat więcej Szwedów trupem na placu położył, niżeli kiedyś przez trzydzieści lat od wojsk Niemieckich ponieśli. We wszystkich najgorszych razach szczęśliwy, tak że do herbu jego alludując, słusznie o nim z Stacyzsem mówićbym mógł, *In omni felix tua cymba profundo Sylv. 3.* Niewypowiedzianą zaś prędkością nieprzyjaciela nachodził, niesfatygowanem sercem nacierał, i lubo w małym poczie potykającemu się z daleko większą partją, umykać czasem z placu przyszło, przecięż niemniej był Szwedom straszny, tak gdy im stawał w kroku, jako gdy odwodem ustępował: i tyle to mężstwem swoim, to trzydziestą blisko potyczkami sprawił, ten wielki wojownik, że Karol z Polski za granice ustąpić musiał: przecięż go i tam szabla ścigała Czarneckiego. Holsacyą, spędziwszy z niej Szwedów,

Fryderykowi III. Królowi Duńskiemu oddał, Jutlandyą z jarzma Szwedzkiego uwolnił: Alsen wyspę i nadmorskie fortece Sandeburg i Nortburg niesłychaną odwagą wplaw na koniu odnogi morskie przebywszy posiadał, Goldyngę miasto szturmem odebrał, i wiele innych, z podziwieniem całego wojska cudzoziemskiego. Za te swoje heroiczne zasługi od tego Fryderyka złotym łańcuchem udarowany. Ale i Moskwa ręki jego kawalerskiej doznała, kiedy ich z całej Litwy wyrzucił, na wielu wprawdzie miejscach bijąc ich i siekąc fortunnie; pod Połonką jednak i Dzieszną pamiętnymi zwycięstwami do tego ich przycisnął, że szukając cudzego państwa, i swoich kiedyś prowincyi postradali, czyli raczej wydarte przedtem Polsce powrócili. Ojczyzna, która mu całość swoją powinna i Jan Kazimierz Król, którego na tronie utrzymał, rekompensując mu jego nieprzeliczone trudy, z kasztelanji Kijowskiej na województwo Ruskie, ztąd na Kijowskie wyniósł, a konstytucya w roku 1661. fol. 12. wysławiwszy jego męstwo, na pamiątkę zasług jego starostwo niegdy Tykocińskie, ze wszystkimi do niego należącemi dobrami *et jure Patronatus*, w dziedzictwo wiecznemi czasami, jemu i sukcesorom jego puściła. Wymawiał ci mu wprawdzie ktoś, że z prostego szlachcica, tak wielkim urosł senatorem, atoli pięknie na to, i właśnie *ad hominem* odpowiedział. Ja nie z soli, ani z roli, ale z tego co mię boli, urosłem.

Ostatnia jego ekspedycya na Ukrainie. Wieść niepocieszna go zaszła, że nowe bunty, rebellia Kozacka głowę znowu podnosząc, i w świeże spiski klijąc się, zaczynała: wysłany na poskromienie jej Machowski we dwieście koni, porażony. Usychał na tę nowinę, kochający syn ojczyznę, przecieź nie folgując nic i starganym siłom i podeszłym latom do Stawisk przypada, tam Konjuratów w pień wyciąwszy, resztę miasta przesłał ekspedycyą niedopalonego ogniem znieść kazał. Wkrótce potem słabieć począł; przecieź żywością ducha zemdleła siła krzepcząc, żadnym perswazyom nakłonić się nie dał, żeby był, dla poratowania zdrowia z pola ustąpił. Gdy jednak co raz to większą górę gorączka brała, najprzód do dóbr swoich, ztamtąd ku Polsce w drogę się puścił. W tej podróży list królewski odebrał z przywilejem na Buławę polną koronną, przeczytawszego rzecze: **Wszakem ja nie raz mówił, że mi w ten czas hetmańską władzę dawać będą, kiedy ani siła do wojny ani ręka do szabli zdolne nie będą: jeżeli mi jednak zdrowia Bóg użyczy, starać się o to będę, żeby Król Jmćc nie żalował tej łaski swojej, którą mię potyka: jeżeli umrzeć przyjdzie, ta Buława, śmiertelnego grobowca ozdoba chyba będzie. To wyrzekłszy w dalszą ku Dubnu**

drogę nieść się kazał, bo zmocniony paroxyzm ani wierzchem ani wozem jechać mu nie pozwalał. Tam we wsi Sokołowka stanawszy, widząc się śmiertelnym, przed Ks. Agapitem Dąbrowskim Jezuitą, swoim we wszystkich expedyacjach spowiednikiem spowiedź uczyniwszy, i Wiatyk S. przyjąwszy, świątobliwie żyć przestał w roku 1665. wieku swego 66. w podłej bardzo lepiance, ten który świat cały imienia swego chwałą nappełnił, z wielkim Jana Kazimierza Króla i wszystkich żalem. To dziwna, że koń jego, w biegu nieporównanej prędkości w okazyach wszystkich z Czarneckim doświadczonej dziarskości, pod czas choroby Pana swego, jakby śmierć jego przeczuwając głodem się morzył, nie chcąc nie jeść, nogami tylko w ziemię kopiąc, a na wchodzących i wychodzących żałośnie poglądając, aż też padł i zdechł, jakby *nollet Domino servire minori*. Był ten Stefan z natury do wojny urodzony, jakby ogniem tchnął miasto duszy, więcej mu jeszcze poloru ustawiczna od młodości wojenna experyencya przydała, na najcięższe stopy nieustraszony, prędkości w przebywaniu głębokich i bystrych rzek nieporównanej, w radzie i zamysłach skryty. Wstrzeźliwośćią, czujnością, pracą, z najostatniejszymi żołnierzami swemi certował, tak że się zdał krom honoru i rządów nad wojskiem nie mieć nic nad inszych: ztąd cokolwiek rozkazywał, sam pierwszy zaczynał. Kawaleryą swoją chciał mieć w ustawicznej exercytacyi, dla tego zwykł był mówić. *Facilius militem, continuo actu lassatum, quam otio calcitrantem, tractari*: lubo go w tem samym szczypie *Kochowski climact.* jako i w drugich punktach ale niewinnie, znać czym duchem pióro jego tchnęło: to albowiem pewna, że tych tam czasów okoliczności, tego po nim wyciągały: inaczej kochający sławę swoje i rycerstwo wojownik, najmniejby był nie uczynił, coby z uszczerbkiem jej być mogło. Przed potrzebami tak częstemi, stateczną a staropolską pobożnością zwykł się był grzechów swych, bez których w tem życiu śmiertelnem ohejść się niepodobna, kapłanowi spowiadać. *Kowalicki w Kazaniu* swoim pisze o nim, że pospolicie tańcował w pancerzu na gołym ciele. Związkiem małżeńskim miał za sobą Zofią Kobierzycką herbu Pomian, synowicę kasztelana Krzywińskiego, a z niej według *Kochowskiego* żadnego syna nie zostawiwszy, dwie tylko córki dziedziczki fortuny i sławy swojej splodził. Z tych pierwsza, Alexandra Katarzyna Branicza marszałkowa nadworna koronna: ta młodszą będąc, gdy się ojciec na wojnę wybierał, żegnając ojca rzewliwie się zapłakała. Pytają się o przyczynę płaczu: odpowiedziała. Żałuję, prawi, tego, że mam się w męzkim stanie nie urodziła, żebym ojcowskiej chwały

i dzieł jego uczestniczką być mogła. Po śmierci męża swego młodo owdowiała, lubo i kwitnąca lat pora i fortuna obszerna, i nacisk wielkich konkurentów do powtórzenia małżeństwa nęciły, przecież w wdowim stanie obrała sobie resztę lat swoich kończyć wielkich cnót matrona, a najprzód miłosierdzia, z którego ubóstwo i zneedzone poddaństwo z chęcią ratowała. Paskami i włosiennicą ciało trudziła. Najśw. sakrament gdy do chorego niesiono, pieszo odprowadzała, mszy świętych co mogła mieć słuchała: na ostatek umierając w r. 1698. testamentem warowała, żeby bez pogrzebowego kazania ciało jej złożono w kościele naszym Krakowskim u Ś. Piotra, któremu też miejscu słuszną jałmużnę darowała. Druga Konstancya Leszczyńska wojewodzina Podlaska, osobliwsza Dobrodziejka Krakowskiego naszego nowicyatu: o niej *Ks. Kowalicki fol. 73.* napisał, że osobliwie w mięsopusty, pod miękkim jedwabiem włosiennicę, w modnych zaś trzewikach, drobne nosiła kamyki, wosk nad świecą na nogi topiła, Ś. Xawiera obraz w Kałiskim kościele srebrną sukienką przystroila, i wiele inszych łask tak temu jako i Łuckiemu naszemu kościołowi wyświadczyła, collegio Krakowskiemu u Ś. Piotra więcej niż dziesięć tysięcy wyliczyła.

Dobrogost siódmy syn Krzysztofa, w Węgrzech zaprawował się do odwag wojennych, a potem z księżciem Wiśniowieckim ojezycznie służył, pułkownikiem wojska Zaporowskiego w Białocerkwi w roku 1642. Franciszek ósmy, w zakonie Soc. Jesu, z samych heroiczych cnót jego znać było, że rodzonym był bratem Stefana pamiętnego wojownika, z tą tylko różnicą, że tamten nieprzyjaciół, ten zaś siebie samego zwycięzca, a pospolicie aż do krwi: taką albowiem industrią w wyniszczeniu ciała swego nadrabiał, że już pokrzywami, już różgami, już cierniem ostrym ciało swoje krajał, a gdy w podeszłym wieku zdało mu się, że już mu siły niestawało na święte nad sobą pastwienie się, zdolnych sił cudzej ręki, na to zażywał, żeby go była z umowy do woli katowała, bez względu na żadne prośby, któreby był na nim ból ciężki mógł wycisnąć: krom tego w śniegu się po dachach z szat wyzuwszy nurzał, i najostrzejszemi mrozami studził; bez wątpienia, że sercem pod ten czas miłością Boga palającym. Postrzegł raz na mendyku odartą łachmanę, prędko się postarał, że go w inszą lepszą przyodział, tę zaś, za osobliwszy od odartusa wzięwszy podarunek w nie się przyodział; tyle rozplenione w latach siermięgi owej, robactwo dokuczać poczęło Franciszkowi, że zdesperowawszy o sobie żeby mógł tę dobrowolną katownią wytrzymać, związać się rozkazał: cierpiał przez słuszny czas torturę

niezwyczajną, po której ciało jego tak pokąsane znaleziono, jak gdyby trądem zarażone było. I lubo przyostrzejszym się sobie stawiał, przecież czegoś się nigdy po nim nie spodziewał, na wszystkich innych był łaskawy i miły, czy to ucząc, czy każąc przez wiele lat, czy kollegia nasze rządząc Winnickie, Rawskie, Toruńskie, konwikty Sandomierskie i Kaliskie, czy na obozowych missyach z bratem swoim wojewodą, tak w ojczyźnie, jako i w Holsacyi pracując. Zjechał na nowy rok w licznej komitywie dla dostąpienia odpustu Świdorski, marszałek niegdy związkowy do Rawy, gdzie rektorem na ten czas przydywał Czarnecki, i spodziewając się że żołnierskim ludziom snadniej miał faworyzować brat wielkiego wojownika, o spowiedź go i rozgrzeszenie prosił: wymawiał się rektor łagodnie, składając się papieżką bullą, która sekwestrujących dobra duchowne (jak oni w ten czas w Olborzu i indziej czynili) przypuszczać do tego nie pozwala. Grozi Świdorski zniszczeniem dóbr kollegji, nie na to niewzruszony Franciszek, w swoim statecznie dostawał przedsięwzięciu, ale powolną perswazyą tyle sprawił w Świdorskim, że potem o niczem bardziej nie myślał, jako żeby się z Bogiem i kościołem pojednał, dobra kościelne i ich dyspozycyą, duchowieństwu zupełnie wróciwszy, co się wkrótce stało. Ten zaś potem w Lublinie w roku 1676. wieku swego 66. życie to pobożnie zakończył.

Marcin dziewiąty syn Krzysztofa: i ten w Węgrzech najprzód swoją młodość ćwiczył w rycerskich pracach, a potem w ojczyźnie z koniuszym koronnym księżciem Wisniowieckim, i Kazanowskim hetmanem, to w Prusiech przeciwko Szwedom, to na Rusi i Ukrainie przeciwko Tatarom i Kozakom, porucznikiem będąc u margrabi Myszkowskiego pod Lubniem w potrzebie z Kozakami z samopału postrzelony; na Kodaku potem tamtecznej fortecy komendantem dalej nad rajtaryą Polską pułkownikiem, to *Kochowski climact*. Dziadowski zaś Clavis aurea powiada że był obożnym koronnym, i że pod Batowem zginął: ale jako się wyżej mówiło, Samuel Kalinowski z tym honorem w tej porażce poległ, nie on. Tenże córkę mu przyznaje Alexandrę, która po mężu Melchiorze Michałowskim stolniku Rożańskim owdowiała, żyła jeszcze w roku 1686. Siostra jej pierwszym związkiem Krystyna dostała się Jędrzejowi Zaleskiemu pułkownikowi królewskiemu. Druga zaś Molskiemu stolnikowi i surrogatorowi Kaliskiemu, na nasze kollegium Kaliskie dobroczynna, któremu dziesięć tysięcy na bibliotekę zapisała. Zeszła w sędziwym wieku 1705. Brat ich Kazimierz w obozach życie swoje strawił. Drugi brat

Stefan Stanisław pisarz polny koronny, Brański, Kaniowski, Lipnicki starosta, od czternastu lat wieku swego, rycerskim odwagom przyuczać się począł. Skarbnikiem go Czarniechowskim i rotmistrzem rajtaryi komput wojska 1658. wspomina, ale go potem mężtwo jego doświadczone wyżej wyniosło: natarczywem albowiem sercem do każdej szedł okazji, tak, że kiedy wojskom regimentował, rycerstwo bojąc się o niego, musieli go przez Zamojskiego i Księskiego upraszać, aby w jednej swej głowie, którą tak skoro na szwanki narażał, wszystkich bezpieczeńność ostrożniej chował: jakoż w Moskwie pod Kuślikami odważnie nacierając na gromadnego nieprzyjaciela, czterech rumaków w tej potrzebie postrzelonych utracił, a w innych okazjach jedenaście koni pod nim zabito. Od Krawczeńka rebellizantów herszta, który od Stryja bieżącego chciał z zasadzki przejąć, odważną ręką salwował się, ale gdy w siedmiu tylko towarzystwa komitywie zostając, chciał jednego z nich Kuklińskiego zabitego ciała Kozakom odbić, w głowę szablą niebezpiecznie cięty. Pod Humaniem obojętym kule w pól złamany, jego nie ruszywszy. Pod Chocimem w chwalebnej wiktoryi, na imprezę i assult do obozu Tureckiego piechotę sam prowadził z dobytą szablą poprzedzając: pod Wiedniem i Parkanem rycersko stawał: a gdy Król Jan na Budziaki z wojskiem poszedł, przez Multany do niego z ludzmi swemi przerzynał się. Pod Lisianką w ramię cięty czy postrzelony, z której rany prawą ręką władnąć nie mógł. Jego mężtwem Perejasław, Czarniechów, Sośnica, Nizin, Sedniów, do poddania przymuszone, ile klęską swych zastraszone, gdzie na Stabuńskich polach otaborzonych rebellizantów przełamał. Pacowi Wileńskiemu potem wojewodzie od Moskwy oblężonemu na odsiecz idąc, sprawił to imienia swego postrachem, że nieprzyjaciel o pokój traktować musiał. Dacko ze czterdziestą i siedmią tysięcy od niego przetrzepany, tylko się w ośmnaście tysięcy został: a kiedy od Radomyśla ruszył, od niego i Zamojskiego potem podskarbiego koronnego spędzony, i do ucieczki przymuszony. Marszałkował izbie poselskiej w roku 1673. Do fundacyi OO. Reformatorów w Zamościu, najwięcej się przyczynił, dla tego tamto miejsce, za swego czci go fundatora. W Lublinie do matki boskiej przy kościele świętego ducha znaczną szczodrobliwosć swoją pokazał. Umarł w roku 1703. z Hulewiczówny kasztelanki Braclawskiej jedną tylko córkę zostawiwszy Zofią Angelę, którą wydał za Michała Potockiego, pisarza polnego koronnego, a teraz wojewodę Wołyńskiego: w kościele naszym Krasnostawskim pochowana, zszedłszy na lepsze życie 1724.

Jan dziesiąty syn Krzysztofa, miecznik Krakowski, młodsze lata przepędziwszy w obozie pod chorągwią Myszkowskiego, dalsze usługom ojczyzny poświęcił, z sejmu coronationis w roku 1676. przydany do eksekucyi testamentu Jana Kazimierza Króla, względem dóbr Żywieckich, jeździł i po ciału jego do Francyi. Syn jego Michał kanonik Krakowski i Sandomierski, deputat na trybunał koronny w roku 1695.

Wojciech komornik grodzki Kaliski, syn Józefa, o którym *Niesiecki* pod herbem *Prus 3tio* przez niewiadomość pisze. Ten miał braci rodzonych pięciu *1go* Wawrzeńca stolnika Inowodzkiego, podstarostę Łęczyckiego, ten z *Nowomiejską* spłodził syna jednego żyjącego, Felixa podkomorzego nadwornego J. K. Mci, kawalera orderu S. Stanisława. *2go* Grzegorza komornika Łęczyckiego, który z *Łączką* małżonką zostawił dwóch synów, Adama kapitana wojsk koronnych, i Ignacego *3go* Szymona stolnika Braclawskiego. *4go* Stanisława, o którym wspomina *Ks. Niesiecki*, zostawił potomstwo dwie córki, Maryannę i Petronellę. *5go* Waleryana księdza kanonika Ulewejskiego: były także dwie siostry. Tenże Wojciech komornik Kaliski, miał *1mo voto* Julianę *Zablocką*, z którą spłodził synów pięciu: Józefa, Stanisława, Wawrzeńca, Jana Nepomucena i Antoniego. Z tych jeden żyjący, i dwie córki, Maryannę za Korytowskim starostą Rumienińskim. Drugą Elżbietę za Tyborowskim szambelanem królewskim. *2do voto* Jadwigę *Gurowską* miecznikównę Kaliską, z tą prócz Jana zmarłego, potomstwo żyjące trzy córki, Ludwika, Józefa i Angela, małoletnie. — *Heraldyka Wielądkka*.

Czarnecki herbu Prus 3tio. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widziałem ich z tym herbem. Jan biskup Kamieniecki, opat Czerwieński w roku 1660. lubomci ja mu wyżej herb Łodzian przywłaszczył. Wojciech Czarnecki w Poznańskim, Kazimierz w Łęczyckim, Stanisław w Sieradzkim w roku 1697. Marcin stolnik Braclawski i Seweryn w Braclawskim tegoż roku. Adam i Franciszek z Czernocina w Krakowskim w roku 1705.

Duńczewski a z niego *Wielądek* tak obszernie o tej familji donoszą: *Czarnecky herbu Prus 3tio*, to jest: *Nagody z gwiazdą*. Dwie są linie w Ruskiem, na Wołyniu, i w Podolskiem województwie Czarneckich znajdujących się, z tą tylko różnicą, iż pierwsi nie mają przydanej do herbu gwiazdy, drugim zaś w środku podkowy, gwiazda w błękitnem polu jest przydana. Najdawniejsi z Czarneckich bez gwiazdy herbu *Prus 3tio*. Piotr, Stefan i Jerzy rotmistrze i pułkownicy, w genealogii wyrażeni, bo dla rewolucyi częstych i ogniów marsowych, nie można w aktach z inwestygować przodków dawniejszych, częścią, iż od Szwedów są popalone, częścią iż do Rossyjskiego imperium są zabrane, częścią iż włości Czarneckich, wszystkie są zrujnowane przez Tatarów i Chmielnickiego, do tego, iż razem Czarneckich dziewięciu pułkowników i rotmistrzów, z hetmanem Kalinowskim, (którzy wielkie komendy miewając, na wielu miejscach przedtem zwyciężali nieprzyjacielskie wojska) zginęło pod *Bato-*

chowem, a ich skarbcie nie wiedzieć gdzie się podziały, za Chmielnickiego inkursyi i buntów Ukrainńskich, coraz więcej wzmagaających się. Pomienionego Piotra, Stefana, i Jerzego żon, nie można wiedzieć, które były, jako też i tych Czarneckich, którzy nad Dnieprem zginęli pod *Batochowem*. Dopiero od pozostałego Stefana Czarneckiego, który po zabitym tamże ojcu swoim i stryjach, zostawał w opiece księcia Bogusza Korotki, wiadoma jest dalsza procedencya. Albowiem tenże książę Bogusz Korotko, dawszy mu w małżeństwo wnuczkę swoją z księżniczki *Zbaraskiej*, ostatniej z domu Krasnosielskich urodzoną, skrewnił się z księżciem Korotkiem, Zbarawskiem, i Korybutami Wiśniowieckimi, z których Michał Korybut książę Wiśniowiecki był Królem Polskim.

Dopiero jakoby żyć poczęła rycerska familia od Stefana Czarneckiego z *Krasnosielskiej*, którego córka jedna za Władysławem na *Bohatynie* Chreptowiczem stolnikiem Kujowskim, w dom zacny dostała się. Druga córka wydana była za Alexandra z *Obodna* Obodyńskiego. Trzecia córka za Juskowskiego. Syn zaś pierwszy Stefana Czarneckiego, Jerzy złączony z *Bajbuszową* piarszową ziemską Krzemieniecką, umarł bezpotomnie. Syn drugi Marcin był podkomorzym Braclawskim, który służąc pod komendą księcia Dymitra Wiśniowieckiego wojewody Bełzkiego i hetmana najprzód polnego koronnego, potem kasztelana Krakowskiego, w wielu okazjach dał dowody mężstwa swego, i zwyciężył r. 1660. z tymże księżciem, za *Juńczarychą* i koło *Chmielnika* ze swemi pułkami, *Kochowski pisze i Potocki*: Ten tedy Marcin Czarnecki podkomorzy Braclawski ożenił się był z Anastazją *Zaleską* stolnikową Braclawską. Tego Czarneckiego bracia inni, a synowie Stefana, byli Jan Czarnecki Karmelita, biskup Wołoski, i Wojciech Jezuita. Zostawił tenże Marcin z Anastazją *Zaleską* synów, Kazimierza pułkownika, Antoniego starostę Sienieckiego i sędziego ziemskiego Braclawskiego bezpotomnego. Marcina Seweryna pułkownika i regimentarza pod komendą hetmańską za Króla Jana Sobieskiego, który z Maryanną *Hulewiczową* spłodził trzech synów. Michała stolnika Wołyńskiego męża zasłużonego w województwie Podolskiem, Wołyńskiem i w Ukrainie, miał za sobą Johannę *Kniehinińską* chorążankę Kijowską, z których Jan był kasztelanem Halickim. *Łaski statut fol. 83.* Jakób był kanonikiem Łuckim i deputatem na trybunał koronny, roku 1712. Drugi syn Marcina Czarneckiego podkomorzego Braclawskiego, Franciszek cześnik Wołyński pułkownik wojsk koronnych, starosta Rudzieński i Deputycki, mąż rozsądnego, wspaniałego, dobroczynnego, i każdemu miłego umysłu. Zona pierwsza jego była z domu *Jelowicka*, ale *primo voto* była za Wykowskim, drugą miał z *Leduchowskich* Zagurską, z tą się rozwiódł. Trzeci syn Marcina, Jan starosta Salski, który w młodym wieku, ale przez doskonałą industryą swoją, mający chorągiew, po kilka razy sztucznie Kozaków Ukrainńskich zwojował, za co wziął od Króla Augusta pomienione starostwo. Tegoż podkomorzego Braclawskiego, dwie córki zostały się, Anna Leduchowska i Izabella Korzeniowska łowczynya Braclawska.

Druga linia Czarneckich herbu *Nagody*, to jest *Prus 3tio*, z przydaniem gwiazdy w środku podkowy, lubo jest teje procedencyi

od dawności swojej, jako Czarnecky bez gwiazdy; w późniejszych jednak czasach bierze swoją derywacją od Piotra Czarneckiego kasztelana Zawichostkiego, który z Maryanną *Grzegorzewską* herbu *Jasieńczyk* spłodził dwóch synów, Andrzeja i Macieja, obadwa byli regimentarzami. Jędrzej Czarnecki, na wojnie Turreckiej zabity z Zolkiewskim pod *Cecorą* poległ, a Maciej wzięty w niewolę Tureką z Stanisławem Koniecpolskim hetmanem polnym, i Samuelem Koreckim ksiązęciem, których ztamtąd wykupił, ksiązę Krzysztof Zbaraski, o czym *Konstytucya* 1624. *Piasecki fol. 167.* — Tenże Maciej wyszedłszy z niewoli pojął Annę *Wierzbicką*, (*Duńczewski* pisze że pojął Katarzynę *Zgorzką* herbu *Rotwicz*) i spłodził z nią Mateusza który służył wojskowo razem z ojcem swoim Maciejem pod komendą Stefana Potockiego starosty Niżyńskiego syna hetmańskiego; przybywszy nad *Zółte wody*, tenże Maciej Czarnecki z wojskiem, pod czas sprzyjającej sobie nocy pogodnej, przy świecących gwiazdach, bijąc i zabierając nieprzyjaciela, wziął za to do herbu swojego *Nagody* gwiazdę, odąd zażywać począł gwiazdy w podkowie, nad którą zdawna było półtora krzyża, co się stało w r. 1648. *Kochowski climact. 1. fol. 30.* Ten Maciej tamże nad *Zółtymi wodami*, zginął heroiczną śmiercią, a syn jego Mateusz powrócił do ojczyzny, gdzie w różnych potem bywając okazjach, za Króla Władysława IV. i Jana Kazimierza, ożeniony z Maryanną *Węgierską*, z *Białostockiej* urodzoną miał syna jednego Jana, ten był rotmistrzem pancernym w wojsku W. Ks. Lit. i z swoją komendą, wiele zwycięstw nad Tatarami i Kozakami pod *Zbarażem* otrzymał. — Że Mateusz był synem Macieja Czarneckiego, *probatur* tranzakcją testamentową, *in ipso hostico*, bo w roku 1652. dnia 12. Stycznia zeznaną, przez którą znać daje Janowi i Jakóbowi Czarneckim synom swoim, iż ojciec jego był Maciej Czarnecki a matka Anna z domu *Wierzbicka*. Że w *Sławczkach* pod *Owloczymem*, *Turzyskiem* i *Przewałami* orda Tatarska, rozproszywszy wojska Polskie, zrabowała, zabrała i popaliła, nawet Mateuszowi Czarneckiemu wszystkie papiery do imienia Czarneckich, jemu i antecessorom służące.

Jan Czarnecki podstoli Żydaczewski rotmistrz chor. Lit. ten z Katarzyną *Burczakowną* ożenił się, że był synem Mateusza Czarneckiego *probatur*, najprzód wzwyż wyrażoną tranzakcją testamentową. *2do* przywilejem Jana Kazimierza Króla, Janowi Czarneckiemu w roku 1668. dnia 11. Sierpnia w Warszawie danym, którym zaświadcza ten monarcha, iż Jan Czarnecki, w wielu okazjach przy wolności, ojczyźnie, i dostojenstwie królewskiem, mężnie i odważnie stawał, a w oczach samego monarchy, heroiczną cnotę prezentował, nadgradzając za jego wierne usługi, jemu i jego małżonce, wieś *Zarzyce* w województwie *Mściławskim*, też samę potwierdził, którą wprzód Mateusz i Maryanna z *Węgierskich* Czarnecky posiadali. *3tio* przywilejem Michała Króla Polskiego autentycznym, temuż Janowi Czarneckiemu w roku 1671. dnia 4. Lutego w Warszawie danym, na rotmistrzostwo chorągwi Lit. przez tegoż zaciągnięone i utrzymywane: tenże przywilej zaświadcza, że nietylko fortuny swojej, ale i krwi własnej dla całości swej ojczyzny i dostojenstwa królewskiego, w wielu okazjach nie żałował. — Tenże Jan zostawił z *Burczakowny* syna Stefana który służył wojskowo pod ko-

menąd Sapięły wojewody Wileńskiego hetmana W. Litewskiego, i będąc rotmistrzem wraz z tymże wodzem swoim, w wielu potyczkach mężnie potykał się z nieprzyjacielem. — Złączył się dożywotnie z Heleną *Chmielewską* herbu *Jastrzębiec* i spłodził dwóch synów Władysława i Jana. Ze ten Stefan był synem Jana podstolego Żydaczewskiego i Katarzyny z *Burczaków* małżonków, *probatar* prócz innych wielu dokumentów. 1mo manifestem w r. 1701. dnia 3. Marca w grodzie Łuckim, przez Jana Czarneckiego, przeciw Ks. Tomaszowi Czarneckiemu proboszczowi Wiśnickiemu i Hulewiczowskiemu, tudzież Stefanowi Czarneckiemu braci swoim rodzonym, z Jana i Heleny *Chmielewskiej* Czarneckich spłodzonych, w którym żali się, iż ci zabrawszy substancją ruchomą i nieruchomą, po zeszyłym Aleksandrze Czarneckim, tak tych jako i manifestanta bracie rodzonym, części zastawnych, na *Wyłtoszczynie*, *Goreczyźnie* i *Zarżyczu*, nieudzieliwszy porcyi, spadkiem na nich równie przypadających, używają sami i wszystkie membrany pod siebie zagarnęli. Także w roku 1719. *feria tertia post festum S. Francisci confessoris* w sądach trybunalskich Lubelskich, między Stefanem i Ks. Tomaszem Czarneckimi, a pozostałą i sukcesorami Krasickiego, kasztelana Chełmskiego zapadły dekret, którym nakazana kondescensya do rozpoznania na wzajem mianych pretensyi. Z mocy tegoż dekretu 1720. roku *feria secunda post festum purificationis B. V. Mariae* na gruncie dóbr Niesuchoćcis zjazdowy akt. — Władysław syn Stefana osiadł w domu, drugi zaś syn Jan do wojska i *ad Statum* aplikował się. Do służył się w wojsku Litewkiem porucznikostwa, potem został sędzią generalnym wojskowym, funkcji przytym publicznych nie opuszczał. Za Augusta II. króla wyprawiony do cudzych krajów z Palatinem *Rhenu* i *Moguncyi*, potem kilkanaście razy z województw różnych był posłem na sejmach, przez które zasługi, August III. Król Polski wezwał go do senatu, konferując mu kasztelanią *Wizką*, a potem kasztelanią *Braclawską*. W tym czasie zaczęli wpadać Tatarowie w kraj Polski i grozić ruiną: August III. Król, wyznaczył z Tatarami komisyją na zaspokojenie, do której nominował kasztelana *Kamienieckiego*, i Jana Czarneckiego kasztelana *Braclawskiego*, który swoim kosztem tę komisyją odprawił, i pomyślnie dla kraju zakończył, za którą publiczną usługę, zaraz odebrał order *Orla białego*, deklaracją pierwszego województwa wakującego otrzymał, od tegoż Augusta III. Króla. O czem później konstytucya zapewnia. — Ze ten Jan był synem Stefana i Heleny z *Chmielewskich* Czarneckich, *Probatar*, prócz licznych innych tranzakcyi: 1mo. *Metryka* z akt kościelnych parafji *Wiśniewskiej* w roku 1700. dnia 12. Stycznia wyjętą. 2do. *Roboracya* kontraktu o połowę *Kośnicz* dziedziczną, między *Januszewskimi*, a Stefanem ojcem i Janem synem Czarneckimi, w grodzie Łuckim roku 1722. dnia 15. Kwietnia zeznaną.

Drugi syn Stefana, a brat Jana rodzony Władysław Czarnecki *sterilis probatur* 1742. roku dnia 4. Kwietnia w grodzie Łuckim, oblata działu wsi *Koźlenicz*, między Janem i Władysławem Czarneckimi po Stefanie ojcu spadłej i innych rzeczy. Wzwyż wspomniony Jan Antoni Czarnecki kasztelan *Braclawski* był dwo żenny, *primo voto* z *Zuzanną* z *Odrawców* *Siema-*

szkowną, spłodził dwóch synów: Józefa starostę Karlickiego orderu Ś. Stanisława kawalera, i Karola pułkownika Oszmiańskiego. Józef Czarnecki starosta Karoliński ten był *trinubis*. *Secundo voto* z księżniczką *Czetwertyńską* spłodził dwóch synów, Jana rotmistrza kawaleryi narodowej, który z *Lipską* starościanką Jabłonowską ożeniony, drugiego Felixa: *3tio voto* z *Rościszewską* zostawił potomstwo; Karol Czarnecki pułkownik Oszmiański, który z *Poniatowskiej* w Litwie, spłodził córkę jedną. Córki tegoż Jana Antoniego Czarneckiego kasztelana Braclawskiego z *Siemiaszkowny* spłodzone cztery: 1. Katarzyna która *1mo voto* z Mogilnickim miała syna Ignacego Mogilnickiego *sterilem*, *2do voto* z N. Sługockim chorążym Chełmskim, *Zuzannę* która była za Wereszczyńskim chorążym Krasnostawskim. 2. Zofia dwu ślubna *1mo voto* z N. Kamińskim. *2do voto* z N. Głogowskim starostą Chruszliniewskim, z którym było potomstwo trzech synów, Franciszek Salezy, Adam i Józef, i córka Helena Głogowska. 3. Helena, 4. Johanna Czarneckie obydwie zakonnice u PP. wizytek w Lublinie.

Tenże Jan Antoni Czarnecki kasztelan Braclawski drugim związkiem wszedł w śluby małżeńskie, z Felicyaną *Czosnowską*, Antoniego Czosnowskiego herbu *Kolumna* kasztelana Wyszogrodzkiego córką, z tą zostawił potomstwo córek dwie: pierwszą Helenę N. Ostrowskiego podkomorzego Braclawskiego małżonkę, od których syn Jan Ostrowski i Tekla córka. Drugą Annę, a w zakonie Eufemią Benedyktynkę w Sendomierzu, i synów pięciu, 1. Ignacego, 2. Floryana, 3. Antoniego, 4. Franciszka Władysława, 5. Kaspiera kapucyna.

1. Ignacy Czarnecki rotmistrz kawaleryi narodowej, orderu Ś. Stanisława kawaler, ten ożeniony z N. *Urbańską*.
2. Floryan z N. *Zagórską* podkomorzanką Łucką, spłodził synów trzech: Józefa, Jana i Eustachiego, i córkę Teklę.
3. Antoni Czarnecki krajeży koronny, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, ten z Barbarą z *Kwileckich* Ręszycką wojewodzanką Poznańską, zostawia synów Antoniego, Marcellego i Konstancją córkę.
4. Franciszek Władysław dwóch imion, Czarnecki chorąży wielki W. Ks. Lit. orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, ten wszedł w śluby małżeńskie, z Anielą *Korzeniewską* kasztelanką Zakroczymską, z którą ma syna jednego Jana, i córkę małoletnią.

CZARNKOWSKI HERBU NAŁĘCZ.

Herb ich tak opisują autorowie. Binda podwójna biała, w sferę albo koło ułożona w czerwonym polu, której końce na krzyż ułożone: nad hełmem i koroną dwa jelenie rogi, między którymi trzy pióra strusie; te strzała od prawej strony, na lewa z góry przeszyla. *Bembus Soc. Jesu w Kazaniu pogrzeb. Okolsk. tom. 2. Klejnoty. Potocki poczet herbów.* Tego herbu sam tylko dom Czarnkowskich, kiedyś w tej

ojczyźnie między najpierwszemi wślawiony zażywał; bo lubo rozumiem, że to jednaż była familia z Ostrorogami i Szamotulskimi i innemi którzy się także Nałęczem pieczętują: atoli tak tym jako i inszym dla wielkich zasług inszym kształtem ojczysty klejnot przeformowany i nadany.

CZARNKOWSKI
albo
NAŁĘCZ

HERB.

Paprocki w Gniazdzie Cnoty, początki tego herbu Nałęcza ztąd zakłada. Mieczysław z monarchów Polskich pierwszy Chrześcijanin, chcąc żeby i poddani, tegoż Boga, którego i on za Pana czcili, jednych postrachem, drugich dobroczynnością do wiary prawdziwej i uznania tegoż Boga nęcił: jakoż gdy Gniewomir ksiązę na Człopie, przez Chrzeszt Ś. odrodził się niebu, Mieczysław tem ucieszony, Chreszną chustkę z głowy jego zdjawszy, za herb mu ją nadał. Poprawił się jednak ten autor w późniejszej od siebie do druku podanej o herbach księdze, i słusznie: o czem niżej: gdzie już nie Gniewomirowi, ale Dzierżykrajowi książęciu na Człopie, tę łaskę wyświadczoną od Mieczysława być mieni. Potwierdza toż samo dawny *MS.* w kollegium Poznańskim znaleziony; *Choryński także w Kazaniu pogrzeb.* którzy powiadają, że w zamku Szubińskim, wielką niegdy księęę, i pięknie oprawną, wielkiej starożytności dokument chowano, to Słowiańskim, to Łacińskim językiem zapisaną: w niej różne herby, i familie skonnotowane widzieć było, o których temi czasy i niesłychać, ale nie dawno przedtem, kiedy to oni pisali, trafunkowym spłonęła ogniem. Z niej jednak, co kiedyś wyczytali, i pamiętać mogli, to przywodzą. Za czasów Władysława Łokietka Króla, przypozwani Nałęczowie na sądy królewskie (pod Sulejowem się w polu pod namiotami trybem tamtych wieków odprawiały) o zabicie Przemysława Króla, antecessora Łokietkowego pod Rogoźnem; między którymi

i hrabia z Czarnkowa stanąwszy, niewinności swojej, tym dość jawnym argumentem bronił; iż właśnie pod sam czas tej fatalnej transakcyi, do Jerozolimy Świętą i długą peregrynacją zapędzony, daleko jak od domu, tak i od Polski, a zatem i tego kryminału zostawał. Dowodził i tego, że Czarnkowscy, nie z tych Nałęczów idą, którzy Nałęcz związany w herbie noszą; ale od Dzierżykraja książęcia na Człopie, którego Bolesław Chrobry do chrztu trzymając, na pamiątkę Nałonia, (tak zwano tych tam czasów tę zasłonę, ba jeszcze i teraz tak zowią, którą Chrystus obnażony i na krzyżu zawieszony, był okryty,) też samą zasłonę w cyrkuł zwinioną za herb nadał: luboć potem miasto Nałonia, Nałęczem go, za korupcyą i odmianą języka zwać poczęto. Przedtem zaś tenże Dzierżykraj, Porfirowej kolumny w herbie używał, którą dwaj Gryfowie na sobie trzymali. Póty pomieniony manuskrypt: atoli Okolski powiada, że przedtem Orła w herbie nosili.

Parisius i Rutka in MS. dawniejszy ten herb być rozumieją, czy to od Bolesława Chrobrego, czy od Mieczysława książęcia czasów. To albowiem pewna, że dawni Rzymianie i monarchowie różnych narodów, bindy białej, miasto korony zażywali: o czem świadczy *Alexander ab Alexan. l. 1. c. 28. i Lampridius w życiu Alexandra Sewera Cesarza Rzymskiego* pisze. *Boni linteaminis appetitor, fasciis semper usus est. I Seneca epist. 80. Vides illum Scythiae Sarmatiaeque Regem insigni capitis decorum, si vis illum aestimare, totumque scire, qualis sit? fasciam solve.* Co Lipsius tłumacząc przydaje: *id est diudema insigne Regni, nam hoc non aliud erat, quam fascia, aut vitta capiti circumdata:* i dalej mówi. *Multum mali subilla latet, id est laborum, aerumarum, incommodorum, hinc alius quidam dixerat de Regia Purpura. O mulier hunc pannum humi jacentem, non attolus, si scias, quantum mali sub eo lateat.* Z czego poznać, że starzy Sarmatów monarchowie, zdawna bindami głowę wiązali, i to Panów wielkich własne było insigne. Dyon także *in Pompejo* o Tygranesie Ormiańskim Królu napisał, że zbity od Pompejusza; z mieczem i berłem, bindę białą z głowy zerwaną, pod nogi zwycięzcy podrzucił, na znak poddania się. U Bułgarów książęce domy najprzedniejsze, miasto czapek, chustkami głowy opasywali: dla tego gdy potem Michał Król Bułgarski, wiarę Chrześcijańską przyjął, a Grecy do swych kościołów z takim strojem nikogo przypuszcząć niechcieli; Król Michał poselstwo wyprawił do Mikołaja Papieża, radząc się go, czyby do Świątnic Boskich w takich bindach wchodzić się godziło; ale *Stolica Apostolska*

i stroju i zwyczaju tego nie pochwaliła, to *Billius* *tomo 2. Concil. i Parisius* z niego: wspomina *Buronus* w rocznych dziejach kościelnych tę legacją pod rokiem 866. przecież punktów jej nie namienia. Z tego tedy wnoszą ci autorowie, że albo pierwszemu domu tego przodkowi, ten herb nadany, gdy w okazji jakiej Sarmatów z Rzymian, znacniejszego adwersarza trupem położywszy, bindę z głowy jego do monarchy swego przyniósł, albo też od Bulgarów do nas przyniesiony. Co że się stało, za czasów Dagoberta Franka, rozumie *Parisius*, za którego dziewięć tysięcy Bulgarów do Francji wpadło było, ale gdy tam przez zdradę byli zbici, sam *Alticeus*, z siedmiuset inszych, z tej porażki umknął do Walduka księcia Winidów; kędy się jego potomstwo rozpleniło, nieprzestannie Nałęcza swego nie odstępując. *Joannes Goropius l. 2. Gigantomachiae pag. 147.* powiada, że Brabantezykowie, których też niektórzy między narodem Słowiańskim liczą, i ten autor zowie *Brantes Pant*, czyli przełożywszy słowa Pan Brat, to jest *Domini Fratres*, jak się i ziemianie Polscy zwyczajnie czczą, tegoż herbu używali.

Ja nie mogącę wprowadzić przeczyć tak wielu pisarzom, że w cudzych państwach, ba i u naszych Sarmatów, binda na głowie w zwyczajnym stroju była, ale że w herb tego domu weszła, zda się pierwsza Paprockiego poważniejsza i prawdziwsza osnowa: ztąd i *Sarnicki in descript. Polon.* mówi: *Primi inter Heroës, Czarnkovii Christo nomina sua dederunt, cujus rei insigne, vittam Baptismalem hactenus gerunt.* Drudzy początków tego klejnotu późniejszy wiek zamierzają, to jest od Bolesława Krzywoustego czasów, kiedy po owej nieszczęśliwej pod Haliczem potyczce, z placu umknąwszy, ten waleczny tryumfator; rannej swojej kawaleryi, sam potem rany i głowy wiązał, a na pamiątkę heroicznego każdego odwagi, też samę w herbie nosić pozwolił. Co Krzywousty Pańskiego umysłu Król, na wzór pewnie uczynił *Alexandra Wielkiego* i *Trajana Cesarza*. O czem *Dio* pisze *lib. 68. fol. 775.* że w pierwszej jego z *Decebałem* ekspedycyi, któremu na posiłek przybyli *Burowie* Sarmacki zda mi się naród, od barwy i koloru jej podobno tak nazwani, posłali do *Trajana* grzyb wielki, na którym napisali, *Buros Sociosque caeteros, Trajanum hortari, ut pedem referret, et pacem coleret.* Nie dał się na to naklonić *Trajan*, stoczył bitwę, ale z wielką w swoich ludziach klęską, tak dalece że o niej mówi autor. *Cum deficerent ea, quibus vulnera militum obligarentur, fertur, ne vesti quidem suae Trajanum pepercisse, sed eam in fascias discidis, ad obliganda vulnera militum, caesisque in praelio, statuisset arum, et*

quotannis parentari jussisse. Alexander zaś z konia zsiadając, gdy trafunkiem rozkrwawił Lizymacha, biały z głowy swojej zawód zerwał, i ranę zawiązał: co potem Lizymachowi prognostykiem królewskiej godności było. Tym torem mówię szedł i Bolesław Krzywousty: jakoż na pamiątkę tego, niektóre Nałęczów domy, lubo biały Nałęcz w herbie swym kładą, atoli gdzieniegdzie czerwony, jakby krwią spluszczoney, świadczy *Ks. Rutka in MS*. I luboć to być może, że niektóre w Polsce familie, z tej okazji Nałęcz swój wyniosły, jako *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol. 1010*. wyraźnie pisze o Chelmieckich i Moszyńskich; o wszystkich jednak tego trudno mówić, ile że dobrze przed Krzywoustym Nałęczów imię, na różne rozrodzone familie kwitnęło, jako to Czarnkowskich, Szamotulskich, Ostrorogów, i innych którzy od tych poszli, i od Dzierżykrają hrabi na Człopie. Cóżkolwiek bądź, co się wyżej mówiło z *MS. Poznańskiego*; musimy jednak przestać na zdaniu *Paprockiego*, i drugich którzy torem jego idą.

Przydaje tenże *Paprocki*, czego mu pomaga i *Okolski*, że Czarnkowscy własni są *Popiela* monarchy Polskiego niegdy potomkowie, mieli raczej mówić *Leszka*, który między dwudziestu synów z drugiego łoża splodzonych, dzieląc swoje państwo, jednemu z nich *Człopskie* księstwo w podziale naznaczył: jakoż i *Ks. Bembus* w *Kazaniu* swoim pogrzebowem, z *Pomorskich* książąt linią ich wyprowadza. *Popiera* tego i herb dawny ich, o którym wyżej namieniłem, to jest dwaj *Gryfowie* pod porfirową kolumną, ile że wszyscy *Leszka* synowie, *Gryfem* się pieczętowali, lubo każdy dla dyfferencyi albo inszym kształtem udał, albo jaką aukcyą przyozdobił, o czem obszerniej mówić się będzie pod herbem *Gryf*. Gdy się jednak potem rozplenieni tych książąt successorowie sami między sobą klócić poczęli, i z *Polską* potem w wojenne zaszi kollizye; wszakże potem czy z swojej dobrej chęci upamiętawszy się, czy też szablą *Chrobrego* *Króla* przyciśnieni, gdy się do *Polski* wrócili, tytułu książęcego ustąpiwszy, przy samym się hrabiów z *Człopy* honorze zostali, znać dla tego, że książęcą prerogatywę, sami sobie *Piastowi* potomkowie przywłaszczali. Ztąd zda mi się o nich poeta napisał. *Alba caput veteres cingebat fascia Reges. Nam Regum stirps est Czarnkoviana Domus*. A drugi o ich herbie. *Szlachetny węzeł, jak wiele zacności, zawarłeś razem w swojej okrągłości? gdzie kogo jaka zacność ozdobiła? czego by w ten twój związek nie skupiła.*

Dzierżykraj tedy hrabia z *Człopy*, pierwszy znać w *Polszcze* osiadł, czyli raczej dla tego, przodkiem go tej tak go-

dnej familji, wszyscy jednostajnie tytułują, że przez Chrześ. S. odrodziwszy się Bogu, nowy następującym wiekom, otrzymał zaszczyt herbowny Nałęcz: czego potwierdza, napis na pewnym grobie w kościele Czarnkowskim bardzo dawny, jako świadczy *Bembus*. Tenże Dzierżykraj podpisał *inter praesentes* fundacją Mieczysława, pierwszego w Polsce klasztoru Trzemeszyńskiego z tytułem hrabi na Człopie w roku 996. a manuskrypt Poznański wzywał pomieniony, krzesło mu województwa Poznańskiego przypisał. Takbym tedy rozumiał, że on pierwszy, szereg wojewodów Poznańskich zaczął, ile świeżo od Chrobrego Króla postanowionych. Hercarda potem i Dobromira hrabiów z Człopy, z różnych przywilejów doczytał się Paprocki, luboć się w Gniazdzie Cnoty, w naznaczeniu roku, którego kwitnąć mieli, siła pomylił. To osobliwsza domu tego pochwała, że jak tylko raz wiarę katolicką przyjęli, tak nigdy jej, przez wszystkie wieki nie spuścili. Zaraźliwe czasy były, gdy Luter i Kalwin jadem swoim siła domów popsował, z Czarnkowskich jednak żaden nigdy nie był heretykiem, dlategoć o nich mówi panegirysta: *Quorum nunquam contagio gentem haereseos turpavit: non impius error, hanc unquam poterat solida statione movere*. Dzierżykraj inszy, hrabia z Człopy: honorów jego zataiła starożytność, z szcudrośliwości jednak jego ku Bogu poznać, co był za Pan, kiedy Trzemeszyńskiemu klasztorowi, Gąsawę i Konratowo, majątności swoje, wiecznemi czasy darował w roku 1145. Jakoż dostatki domu tego Ks. Młodzianowski w Kazaniu swoim opisując mówi, że jeden z Czarnkowskich Zygmunta I. Króla, od Szczecina do Lublina jadącego, obiadem i wieczerzą, w swoich tylko dobrach, przez tę podróż podejmował.

Mikołaj hrabia z Człopy wojewoda Kaliski. Pierwszy się z Czarnkowa pisać zaczął. Co najprzód poznać z starego nadgrodku w kościele Czarnkowskim, w te słowa. *Illustri Heroi Domino Nicolao Comiti Palatino Calissiensis, Custris Czarnków a Miecislao V. Majoris Poloniae Duce anno 1192. obtentori, et Civitatis hujus Conditori et primo haeredi, a Dzierżykrajko Człopensi Domino oriundo, et per Boleslaum Chrabri, ad fidem Christi converso, et baptisato*. Znać to i z przywileju na darowiznę tegoż Czarnkowa, który się w tym domu znajduje: wypisał go w swoim Kazaniu *Bembus*. *Nos Miecislavus, notum facimus, quod intuendo fidelia grataque obsequia Dilecti Baronis nostri, Comitiss Nicolai Palatini Calissiensis, quae nobis multipliciter impendit, et semper impendere est paratus; damus, tradimus, et conferimus sibi suisque Successoribus Castrum nostrum Czarn-*

ków vulgariter nuncupatum cum omnibus possessionibus. Datum in Rogoźno in Crastino B. Viti Anno Gratiae Domini 1192. W tymże przywileju pozwala książę wojewodzie Czarnkowskiemu, miasto targowe założyć, i mieszczanów którzyby w niem osiedli, od płacenia ceł od wszystkich towarów, wolnemi czyni, nad to wyjmuje ich z jurysdykcyi wójtów książęcych, chcąc żeby wszystka władza przy Czarnkowskich była, a samemu dziedzicznemu Panu, daje moc nad poddanemi książęcą, *cum jure*, jako tam dokłada *decapitationis, mutilationis, cremationis*. W tymże przywileju darował mu Król wsie, Gambice, (a podobno ztąd wyszli Gębicycy Nałęczowie) Walkowice, Barchodek, Łomnicę, w powiecie Wałeckim, jako przydaje manuskrypt Poznański, z tegoż przywileju. Ten Czarnków był przedtem dziedzictwem Gniewomira niejakiego, którego do chrztu trzymał Bolesław Krzywousty, jako świadczy *Cromer lib. 5.* w roku 1104. atoli Gniewomir ani był z familji Nałęczów, ani Czarnków nigdy przedtem do nich nie należał, dla tego też i Paprocki swoje zdanie w Gniazdzie Cnoty w inszej książce poprawił: dopiero kiedy Gniewomira, za jego zdradę postrońkami na śmierć zbito, jako Kromer blisko tamże wspomina, konfiskowane dobra jego, a między niemi Czarnków, w ręku królewskich były, aż też Mieczysław za wielkie zasługi Mikołajowi temu wojewodzie hrabi z Człopy puścił go. *Długosz in lib. Benef. Dyecezyi Krakowskiej* powiada, że Jan Gniewomir wieś Rudawę, kościołowi i katedrze Krakowskiej przyłączywszy, umarł w roku 1185. *Nakielski fol. 68. et 101.* bratem go zowie wyżej wspomnionego Gniewomira, który z żoną swoją z domu Topor klasztorowi Miechowskiemu, wieś Łętkowice, wiecznem prawem darował, ale Władysław Łokietek (chyba inny) nazad ją, dla zbrodni brata jego, choćci on sam był niewinny, odebrał.

Sędziwój z Czarnkowa hrabia wojewoda Kaliski, syn Mikołaja wojewody także Kaliskiego, (jam go z tym tytułem czytał *in MS. Posnaniem.*) znać, że ojca nie ustąpił śladów; bo w nadgrodeń zasług swoich, otrzymał od Bolesława księcia Polskiego, majątności Gołęzą, Białą, przydaje tenże MS. i Rozdrugę na wieczność 1245. O czem namienia i *Bembus w swoim Kazaniu i Choryński Wieczność chwały*. Jakoż był człowiek i mądry i mężny. Dzierżykraj sędzia nadworny w roku 1234. tak podpisał list Władysława księcia syna Ottonowego dany arcybiskupom Gnieźnieńskim u *Olzowskiego w Żaluskim*. Dzierżykraj proboszcz Krakowski, Leszka Czarnego księcia na ten czas Sieradzkiego, z Pawłem biskupem Krakowskim do zgody przyprowadził. *Starowolski*

in *Vitis Episc. Cracov.* koło roku 1720. Z czego poznać, że imię Dzierżykrajów długo w tym domu dziedziczyło.

Wincenty z Czarnkowa arcybiskup Gnieźnieński. Ten w rycerskiem najprzód stanie, dobrze się ojczyźnie zasłużywszy, i dwóch synów Mirosława i Boguchwała spłodziwszy, czego dowodem jest przywilej klasztoru Trzemeszyńskiego w roku 1251. po śmierci żony swojej stan sobie duchowny obrał: kanonikiem tedy Gnieźnieńskim będąc, wieś Brzeskorystew z przyległościami, temuż klasztorowi Trzemeszyńskiemu zapisał. Wkrótce potem arcybiskupem Gnieźnieńskim po śmierci Henryka Kietlicza zgodnie obrany, i od Honoryusza III. Papieża potwierdzony, wstąpił na tę katedrę w roku 1220. co się pokazuje z listu jego u *Damalewicza in Vitis Archiep. Gnesnen.* danym w roku 1221. dnia 22. Kwietnia, stolicy jego roku pierwszego. Śmierć jego mówi *Damalewicz*, że przypadła na rok 1230. według *Janicyusza* na rok 1233. ale to pewna, że Fulko jego successor już na tej katedrze przydywał w roku 1233. co znać z listu Władysława księcia Wielkopolskiego, na którym się i Fulko podpisał u *Damalewicza*. Był to prałat na ubogich miłosierny, dla których szpitale przy różnych kościołach, częścią fundował, częścią nadawał: a gdy w Polsce głód wielki nastał dla zbytnej powodzi; on swoje szpiklerze i zboża, ratując zneedźniałych ludzi, hojnie wyszafował. Otrzymał od Władysława Płwaczem nazwanego przywilej na mennicę, i wolne bicie monety arcybiskupom Gnieźnieńskim. Synod prowincyalny odprawił w kościele Ś. Błażeja. *Długosz.*

Bogumił Dzierżykraj z Czarnkowa wojewoda Poznański w roku 1242. z tym tytułem jest na liście Przemysława księcia, którym on szpital Gnieźnieński potwierdził *Miechowitom u Damalewicza in Vitis Archiep. Gnesnen. fol. 143. i u Nakiel. Miechow. fol. 167.* wspomina go i *Miechowita lib. 3. c. 30. Cromer lib. 8.* kiedy nie mogąc znieść ciężkiego i nieznośnego panowania Bolesława Łysego, wnuka Ś. Jadwigi, namówisz się z innemi Panami Wielkopolskimi, zjazd w Poznaniu złożył, i tam na państwo wysadził, Przemysława i Bolesława bracią, a syny Władysława Płwacza, i tak Wielkopolskę z naprzykrzonego Bolesławowego jarzma uwolnił. Jan z Czarnkowa wojewoda Poznański, luboć go czytam Franko (ale to musiał być Janko ile że *MS. Krakowski* o tym czasie Jana kładzie między wojewodami Poznańskimi) na przywileju Bolesława księcia danym familji *Rozrażewskich 1270.*

Mikołaja hrabię z Grzymisławia Czarnkowskiego położył *MS. Krakowski* w roku 1260. wojewodą Poznańskim, tego

rozumiem że się zostało trzech synów. Wincenty podkanclerzy koronny, Mikołaj wojewoda Kaliski, i Mirosław, ile że przywilej fundacyi panien zakonnych S. Dominika w Poznańskim klasztorze od Przemysława Ks. Wielkopól. dany 1283. świadczy, że ci trzej bracia pisali się ze wsi Donatowa i Grzymisławia. Bodaj się nie pisali i z Obichowa niektórzy z tego domu, jako chce *Bielski fol.* 470. gdzie mówi o Janie z Obichowa sędzim Kaliskim 1478. Fulko z Czarnkowa hrabia kasztelan Gnieźnieński, co znać z przywileju klasztoru Trzemeszyńskiego pisanego w roku 1291.

Tomasz biskup Wrocławski na Szląsku, niewiem czy nie tenże sam był wprzód kasztelanem Poznańskim w roku 1243. jako się podpisał na liście Przemysława księcia u *Nakielsk. w Miechowji fol.* 167. Był ten biskup siostrzeńcem Tomasza pierwszego herbu Kozłerogi, po którego śmierci tę katedrę posiadał: atoli gdy Henryk książę Wrocławski, gwałtowną sumę pieniędzy biskupowi i duchowieństwu jego, przeciw prawu, na wojnę, znać tę, którą z Przemyślem o państwo Kaliskie chciał się rozstrzygnąć, wypłacać kazał, że jej nie płacono, z dóbr wszystkich wyzuty, tułać się wygnaniec musiał. Szukałci wprawdzie na Lugduńskim synodzie z Henryka sprawiedliwości, ale ten różnemi potwarzami na niewinnego biskupa włożonemi, uszy zamknął wszystkich, przed żalącym się o gwałt oczywisty infulatem. Przecięż ujął się o to Jakób Swinka arcybiskup Gnieźnieński, i na synodzie w Łęczycy złożonym wyklął Henryka: czem rozdrażniony tem bardziej książę, gdy się dowiedział, że Kazimierz książę Raciborski, Tomasza z wielką czią przyjął, z niemniejszą ochotą podejmował; obległ Raciborz. Trwało kilka dni oblężenie, lecz gdy pobożny biskup widział, że Henrykowego szturm, miasto długo wytrzymać nie mogło, a bardziej obawiając się, żeby dla niego ubodzy ludzie w takim razie szkody jakiej niepodjęli, w biskupi aparat ustroiwszy się, z swoim duchowieństwem za bramę wyszedł. Dowiedziawszy się o tem Henryk, zrazu z podziwienia nie mógł się pojąć, potem jednak natchniony od Boga, upadł do nóg biskupowi, i z wielką *missyą* za występki swoje odpuszczenia prosił, coś ogromniejszego nad osobę człowieczą w twarzy pasterskiej upatrując. Podniósł go z ziemi biskup, obłapił; i gdy mu Henryk świątobliwie przyrzekł, że mu i dobra wróci i szkody wszystkie nadgrodzi, z nim się pogodził. *Cromer. lib.* 10. Nadgradzając zaś Tomasz Kazimierzowi księżęciu, chęć gościnną, którą mu świadczył u siebie, kanoników w zamku Raciborskim ustanowił, i częścią dziesięcin swoich nadał. Po tych pracach odpoczął w Panu w roku 1292.

Sędziwój hrabia z Czarnkowa kasztelan Miedzyrzeczyki. Z tym Władysław Łokietek Król Polski takie uczynił postanowienie. Wiódł ten Pan w roku 1325. wojnę z margrabią Brandeburskim: chcąc tedy żeby zamek Czarnkowski, jako na on czas pograniczny w potężniejszym był opatrzeniu, wziął od Czarnkowskiego w zamianę Czarnków, a puścił mu Rogoźno, z należącemi do niego przyległościami: i było to Rogoźno w domu Czarnkowskich aż do Króla Kazimierza Wielkiego, od którego Sędziwój hrabia z Czarnkowa, znowu otrzymał Czarnków, wróciwszy do korony Rogoźno. Na co jest przywilej tego Króla, i rozmaite wolności, tak Sędziwojowi, jako i poddanym jego pozwolone: kładę tu ucinek jego. *Nos Casimirus Dei gratia Rex Poloniae, dominium et Regnum nostrum, in utilitatibus quibuslibet ampliare cupientes, servitiaque fidelia et grata nobis per fidelem nostrum Sandivogium de Czarnków, multipliciter et constanter exhibita, et in futurum exhibenda, considerantes etc. Volentes itaque meritis ejusdem Sandivogii gratiis Regalibus respondere etc. pro haereditatibus suis, videlicet Rogozno etc. per modum communicationis, damus, tradimus, conferimus et donamus in perpetuum. Actum Posnaniae in Octava SSmae Trinitatis anno 1343. Bembus w Kazaniu swoim i Choryński: jest ten przywilej w domu Czarnkowskich.*

Jan hrabia z Czarnkowa podkanclerzy koronny, (z tym tytułem czytać go na przywilejach Trzemeszyńskim, Mogilskim i klasztoru Sandomierskiego od Kazimierza Wielkiego danych, z których ostatni znajdziesz u *Paprock. o herb. f. 19.* w roku 1368.) i Wincenty z Czarnkowa bracia rodzeni, a Sędziwoja kasztelana Nakielskiego synowie, jako świadczy Bembus, między których, dział dóbr swoich ojciec uczynił, w których się też kładzie i Człopa, a ten dział przerzeczony Kazimierz Król w roku 1362. potwierdził, i przywilejem warował, gdzie się też nie mało majątności tejże familji w margrabstwie Brandeburskiem leżących mianuje. Wspomina i Długosz tych obudwu braci, Jana, kiedy był jeszcze sędzią Poznańskim, i Wincentego, że Człopę Janowi Wedelskiemu, albo jako się potem zwali Tuczyńskiemu, w zastaw byli puścili. *Paprocki o herbach fol. 19.* o Janie z Czarnkowa pisze, niewiem jednak czy o tym, że był kasztelanem Nakielskim i sędzią Poznańskim, i że jeździł do arcybiskupa Gnieźnieńskiego Bodzety od Ziemowita książęcia Mazowieckiego, który był pod czas *Interregnum* obległ Łowicz aby był od niego ustąpił.

Sędziwój hrabia z Czarnkowa kasztelan Bniński, który z Janem sędzicem Poznańskim synowcem swoim Swatoborza

książęcia Szczecińskiego wojował: zebrał się ten na nich, i mocą ich w Człopińskim zamku dobywał, ale daremnym trudem lud swój spracowawszy, i wiele dzielnego rycerstwa straciwszy, nie sprawić nie mogąc, odciągnąć musiał. Działo się to w roku 1379. *Cromer lib. 3. i Bembus, Bielski f. 252.* Paprocki Sędziwoja hetmana i generała Wielkopolskiego w roku 1373. kładzie w *Gniazdzie Cnoty*, jakoż i jam położył Sędziwoja herbu Nałęcz między generałami Wielkopolskimi w roku 1377. ale się ten pisał z Szubina. Panegiryk zaś Poznański w roku 1593. wydany, wspomina Wincentego hetmana i kasztelana Miedzyrzyckiego, całej Rusi gubernatora, ale to był zda mi się Szamotulski.

Jan z Czarnkowa podkomorzy Poznański: temu Król Jagiełło, cnocie i czułości jego w wielu inszych okazjach doznanej dufając, zlecił aby na pograniczu Polskiem i margrabstwie, gdzie miał majątności swoje, posłańce Cesarskie i Witoldowe przez Pruską ziemię, tam i sam przejeżdżające przejął, jakoż i tak się stało, gdzie i listy znalazł i Królowi odesłał, za co od niego hojnie udarowany. *Cromer lib. 19. Starowolski in Bellator. Sarmat. fol. 70.* Jana Czarnkowskiego chwali, który Rota Słężaka, gdy Prusakom i Krzyżakom z Czech posiłki prowadził, pojmał. Długosz w roku 1421. wspomina Jana Czarnkowskiego: ten Szczecińskim księżętom przeciwko Fryderykowi margrabi Brandeburskiemu, na odsiecz z ludźmi przyciągnął; ale od margrabi pod Tangermundą miasteczkiem mężnie się bijąc, wzięty w niewolę, aż go Sędziwój Ostrorog wojewoda Poznański, krewny jego ztamtąd nie bez ciężkości uwolnił: tego Jana, Paprocki chce mieć synem Jana podkanclerzego koronnego. Jemu to zda mi się za wielkie ku tej ojczyźnie przysługi, ta którą widziemy na helmie w herbie Czarnkowskich odmiana, przydana.

Mikołaj z Czarnkowa kasztelan Gnieźnieński, komissarz do Torunia, tam się z Krzyżakami o pokój umawiał. *Cromer lib. 25. Bembus.* Działo się to roku 1464. Inszy także Mikołaj, sędzią Poznańskim go czytam 1413. na przywileju Hrodelskim Władysława Jagiełła u *Łask. w Stat. fol. 127.* Jan z Czarnkowa syn Jana podkomorzego, i sam podkomorzy Poznański, z tym tytułem podpisał konstytucyą Kazimierza III. o Żupach 1451. u tegoż *Łaskiego fol. 82. i 83.* wziął potem kasztelanią Gnieźnieńską, o czem świadkiem jest list Jędrzeja biskupa Poznańskiego w roku 1460. u *Łaskiego fol. 57.* Z pięcia tysięcy ludzi wysłany na granice Polskie, w ten czas gdy pospolite ruszenie pod Chojnice przeciwko Krzyżakom wyprawilo się, za Kazimierza Jagiellonowicza Króla Polskiego, wszelką ostrożność na dobro ojczyzny pokazał: o czem

Cromer lib. 53. Gubernatorem potem Pruskim zostawszy, na uspokojenie buntów, które się na ten czas w Gdańsku zajęły były, zjechawszy tam, i buntownicy na gardle skarawszy, wszystko szczęśliwie uśmierzył. *Bembus w Kazaniu swoim.* Z Tęczyńskiej kasztelanki Krakowskiej zostawił syna Sędziwoja Jana.

Jan Sędziwój hrabia z Czarnkowa; najprzód kasztelan Santocki: z tym tytułem w roku 1476. uspokoił kontrowersye między Jakóbem Kostką i Bażeńskim, jako się pokazuje z ksiąg grodzkich Malborskich. *MS. Poznański* o familji Czarnkowskich, przydaje, że ten Sędziwój z Santockiej postąpił potem na kasztelanią Gnieźnieńską, ale to niewiem czy się może utrzymać: bo na tem krześle od roku 1470. aż do roku 1500. Rafał Leszczyński miał siedzieć: a Sędziwój ten już był wojewodą Kaliskim w roku 1496. jako ma *Łaski w Stat. fol. 110.* gdy Albrychta Króla elekcyą podpisywał. Tenże pomieniony *MS.* chce go mieć po Kaliskim, Poznańskim wojewodą, jakoż popiera tegoż samego *Cromer lib. 30. Bielski fol. 502.* Z tego poznać jak wielkie tak ten, jako i inni w tej ojczyźnie mieli zasługi, kiedy ich najpierwszemi krzesłami zdobyły Majestaty Polskie, lubo skąpe tamtych wieków pióro całe o nich milczy. Zostawił ten godny senator trzech synów: Jana młodo zmarłego, Macieja i Sędziwoja *MS. Posnan.* Jana kanonika Krakowskiego, proboszcza Szkalmirskiego czytam na liście Zygmunta I. danym miastu Lwowskiego 1510.

Maciej hrabia z Czarnkowa kasztelan Bydgoski. Ten z Opalińskiej wojewodzanki Łęczyckiej, krom córki Barbary Grzymułtowskiej, spłodził sześciu synów, to jest Jana, który dworzaninem królewskim będąc, młodo zniknąwszy, dalsze o sobie nadzieje pomylił: takimże gwałtem i Krzysztofa śmierć prędko zabrała. Stanisław był starostą Kłeckim, atoli *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* Stanisławowi niewiem jednak czy temu, kasztelanią Śrzemską przypisał. Piotr był kasztelanem Poznańskim. *Proceres fortissimus inter, et religionis Catholicae tenax,* tak o nim pisze *Roizius in Chiliastico* 1557. i sam się z tym tytułem podpisał, na liście o unji księstwa Oświęcimskiego i Zatorskiego w roku 1563. *Constit. f. 65. Orichov. in Panegyri. Nuptiali* wspomina, że był na weselu królewskim w roku 1553. Z Kościeleckiej herbu Ogończyk wojewodzanki Kujawskiej, żadnego potomstwa nie zostawwszy zszedł z tego świata 1569. *Ponętowski Comment. Pa-proc. Okol. Bembus.*

Jędrzej biskup Poznański syn Macieja kasztelana Bydgoskiego, w młodym wieku do Włoch na nauki wysłany,

zrazu w Padwie, potem w Bononji pod Łazarzem Bonami-kiem, z sławnym owym Hozyuszem, który w kardynalskiej kiedyś zarumieniał purpurze, retoryki i wyższych nauk z pochwałą dokończywszy do ojczyzny powrócił w roku 1540. Do Wilna, kędy Królewska na ten czas rezydencya była, zajechawszy, przy dworze Pańskim, gdy się i bystrość do-wcipu, i rozsądek bez passyi, i inne przymioty znacznie w nim wydawać poczęły, wziął scholasteryą a wkrótce i pro-bostwo Gnieźnieńskiej archikatedry, jako go czytam u *Nakielsk. Miechow. f.* 650. na liście Zygmunta Augusta. Pierwsze pole jego, legacya do Ferdynanda Rzymskiego Króla, na której gdy się z swoją dzielnością popisał, powtóre do Izabelli Królowy Węgierskiej posłem wysłany, i tę należycie zakończywszy, do Rzymu z posłuszeństwem stolicy apostol-skiej od Zygmunta Augusta jeździł, i do Karola V. Cesarza, z wielką imienia swego i cnoty estymacyą, aż też w rekompensę swoich zasług wziął biskupstwo Poznańskie, na które wjeżdżał 1553. z piękną komitywą i splendecyą: z niemniej-szą go rządził roztropnością: i lubo mu ustawiczna zdrowia słabość i podagra na przeszkodzie była, przecięż się i w ten czas herezyi, co raz to bardziej wzmagającej, straszny sta-wił, kiedy ona najbardziej głowę podnosić chciała: dla czego z akademji Krakowskiej dwóch znacznych professorów do kollegium Lubrańskiego sprowadził, to jest Benedykta Herbesta, którego kanonią Poznańską uczcił, ale on ją złoży-wszy, do zakonu Soc. Jesu wstąpił: i Grzegorza Wigilan-cyusza Samboritana pamiętnego poety do druku podanemi od siebie książkami; jakoż siła za ich pracą i staraniem niebu profitu przybyło, bo jedni heretyckiego jadu zbywając wró-cili się do matki kościoła, drudzy żeby do piekła nie lecieli, wciągnieni. Biskup zaś puchliną i hektyką zwątlony, na lepsze się życie przeniósł w roku 1562. wieku swego 55. sie-dział lat 9. pochowany w katedrze Poznańskiej, w kaplicy Korzboków. *Treterus in Vitis Episc. Posnaniens. Starowol-ski in Monumentis.*

Górnicki w Rocznych dziejach korony Polskiej pod rokiem 1549. opisawszy śmierć Ks. Maciejowskiego biskupa Krakowskiego, do-daje: „Przed śmiercią troche Ks. Maciejowskiego, ksiądz An-drzej Czarnkowski zacny prałat w kapitule Krakowskiej, posłan do Rzymu z obedyencyą, mając od Króla listowną obietnicę na pięćcioro biskupstw celniejszych w Polsce, któreby najpierwej wakowało: który mu list nie poszedł. Jednak za czasem i to za laską Ks. Przerębskiego podkanclerzego (który mu tego miejsca, mając je sam mieć, jako godnemu i zasłużonemu ustąpił) do biskupstwa Poznańskiego przyszedł.“ —

Jest list tego Czarnkowskiego biskupa Poznańskiego do kardynała Hozyusza pisany z *Ciążenia*, w którym wyraża, iż dla ciężkie

podagry, cudzej ręki zażywać musi. — List ten pisany r. 1554.
— *Przypisy Krasickiego.*

Wojciech kasztelan Rogoziński starosta Kościański, syn Macieja kasztelana Bydgoskiego, umarł 1579. mąż przezacny, i o wiarę katolicką gorliwy zelant, dla tego też podpisał z biskupami Polskimi protestacyą przeciwko heretykom *in MS. Raven. i w Historji Colleg. Posnaniën.* w Czarnkowie pochowany; miał za sobą Barbarę hrabiankę z Górki herbu Łódzia kasztelanekę Poznańską, ostatnią dziedziczkę z tego domu, z którą wszystka fortuna Gorków, do Czarnkowskich się złała. Ta mu powiła czterech synów: *Paprocki, Okolski*, to jest Piotra podkomorzego Poznańskiego, starostę Keyńskiego, temu konstytucya sejmowa w roku 1598. fortyfikacyą miasta Poznańskiego zleciła. *Constit. fol. 705.* Pisał się ten Piotr z Łopienna, wszedł w kontrakty małżeńskie z Dorotą Strykowską, a bodaj nie córka jego z niej Łukaszowi Tomickiemu zaślubiona. *Bembus* kasztelanem go Śrzemskim tytułuje: przecieź historia nowicyatu naszego Krakowskiego, owdowiała po nim żonę jego Dorotę, jako osobliwszą Dobrodziejkę miejsca tego, zmarłą w roku 1649. tylko podkomorzyną Poznańską zowie.

Jędrzeja wojewodę Kaliskiego starostę Inowłodzkiego. Ten najprzód objął kasztelanią Nakielską, wkrótce dano mu kasztelanią Rogozińską, z którym tytułem z sejmu 1598. komissarzem byłznaczony do wolnej defluitacyi ufundowania na rzece Warcie. *Constit. fol. 693.* Na koniec był wojewodą Kaliskim, o czem świadczy Laudum prowincyi Wielkopolskiej 1608. od niego podpisane *in MS. Cracoviën.* umarł koło r. 1617. pochowany w Połajowie: złączył się był dożywotnie z Latałską hrabianką z Łabiszyna starościanką Tucholską, z której córka Zofia dostała się Stanisławowi Niemojewskiemu herbu Rola kasztelanowi Chełmińskiemu, od której była Daniłowiczowa i Smogulecka starościna Nakielska. *MS. Konopats. Duryewski f. 58.* Druga tegoż Jędrzeja córka Michałowi Działyńskiemu wojewodziecowi Brzeskiemu Kujawskiemu. *MS. Konopats.* Jana kasztelana Miedzyrzyckiego starostę Drahimskiego: *Acta Castren. Posnan. 1599.* w którym roku jeszcze był kasztelanem Kaliskim. *Histor. Polon. Pruth. fol. 451.* za żonę przyznaje mu Zofią z Fulsztyna Herbutownę koło roku 1600. ale i drugą miał Annę Mohylanekę, Jeremiego wojewody Multańskiego córkę, wdowę pozostałą po Maxymilianie Przerębskim, atoli jej ten Jan odumarł koło r. 1619. zostawił jednak, rozumiem że z pierwszej, syna Sędziwoja starostę Drahimskiego, i córki dwie: Anna żyła z Marcinem Padniewskim: druga niewiem komu się dostała. Stanisława

dworzanina królewskiego: umarł 1637. pochowany u OO. Bernardynów w Poznaniu. *MS. Posnan. et Okolski*. Ci wszyscy czterej bracia, a synowie Wojciecha kasztelana Rogozińskiego Janowi Zamojskiemu kanclerzowi i hetmanowi wielkiemu koronnemu Szczebrzeszyn ze wszystkimi przyległościami rezygnowali w roku 1593. o czym *Ordynacya Zamojska*.

Sędziwój kasztelan Przemęcki, drugi brat Mikołaja kasztelana Bydgoskiego, syn Sędziwoja wojewody Poznańskiego. Ten dworsko służąc Alexandrowi Królowi, prowadził przeciwko Tatarom w Litwie konną rotę trzysta Polskiej usaryi, bardzo świetną i ozdobną, i takim fortem Gliškiemu Litwinowi pod Lindą znacznie i fortunnie do zwycięstwa dopomógł: tak szeroko na jednym pagórku swoich uszykował, iż daleko większego, niż było wojska podobieństwo uczynił: dopiero w kotły uderzywszy, swoim serca dodawszy, na Tatarów którzy Litwę pustoszyli, taką trwozę puścił, iż serce straciwszy, pierzchać z przegraną musieli, działo się to w roku 1506. *Cromer lib. 30. Bielski fol. 502*. Sarnicki tę sprawę ojcę jego przypisuje, ale on już na ten czas nie żył. Miał za sobą ten Sędziwój córkę Ambrożego Pampowskiego wojewody Sieradzkiego, generała Wielkopolskiego, z której czterech synów widział: to jest Jana starostę Kłeckiego, Zygmunta domatora, Stanisława i Wojciecha. *MS. Poznański*. Z tych dwaj ostatni z dzieł swoich pamiętni, a najprzód

Stanisław Sędziwój referendarz koronny, Płocki i Drahimski starosta, mąż nauki wytwornej i wymowy gładkiej, dla której marszałkiem na sejmie Lubelskim obrany: taż na niego funkcyja włożona, na sejmie coronationis Henryka Króla. *Bielski fol. 707*. jakoż w wielkich był respektach u Walezego ten Stanisław, bo jako pisze *Juliusz Bulieng. Gallus lib. 4. histor.* że gdy ten Król cicho z Polski ujechał do Francyi, jak się tylko o tem dowiedział Czarnkowski, gonił za nim, aż też i dogonił w Pilźnie: tam gdy Króla do powrotu namawia, a nakłonić go do tego żadnemi racyami nie mógł; gdy mu się Henryk wycisnął z ręki krwią, o nieodmiennej łasce zapisał, wzięwszy od niego sygnet bardzo bogaty, nazad powrócił. Ale toż samo pisze zda mi się *Tuanus* o Tęczyńskim podkomorzym koronnym. Uchański też arcybiskup Gnieźnieński, już go był koadjutorem na arcybiskupstwo po sobie uczynił, nawet za konsensem tegoż Uchańskiego, już był i Znin arcybiskupi posiadł, atoli te wszystkie nadzieje nowa burza rozchwiała: bo gdy Stefan Król na tronie osiadł, a ten Sędziwój Maxymiliana stronę statecznie utrzymywał, Król go koadjutoryi odsądził, dawszy się z tem

słyszeć, albo ja Królem, albo on arcybiskupem nie będzie. Wzięto mu potem i referendaryą z okazji poselstwa, które odprawował za Zygmunta Augusta do Hiszpanji po sukcesyą matki tegoż Króla. *Bielski fol. 777. i 792. Heidenszt. l. 6.* Ztemwszystkiem jeszcze i potem na różne sejmy posłował, jako to 1581. i 1585. kędy Zborowskich sprawy i niewinności gładką wymową bronił. *Bielski fol. 801.* Nabył ten przezacny Polski Tulliusz tego poloru na dworze to Karola Cesarza, to Zygmunta I. u którego był sekretarzem, to w różnych legacyach do postronnych monarchów, a między innymi posłował do książąt Pomorskich 1564. *Bielski f. 617.* Był komendorem Poznańskim: żył jeszcze w roku 1602. w którym, a wieku swego życia 76. wystawił w Czarnkowskim kościele nadgrobek przodkom swoim, a przedtem od Zygmunta Augusta otrzymał aprobacyą w roku 1550. i znowu od Stefana Batorego 1578. wszystkich przywilejów od dawnych Królów domowi temu nadanych. *MŚ. Posnaniem.*

W Manuskrypcie Biblioteki Helsbergskiej opisującym bezkrólewie po śmierci Stefana Batorego, są mowy tego Stanisława niegdyś referendarza koronnego. — *Przypisy Krasickiego.*

Wojciech Sędziwój kasztelan Miedzyrzycki generał Wielkopolski, brat Stanisława Sędziwoja referendarza, syn Sędziwoja kasztelana Przemęckiego: nadgrobek jego u *Starowol. fol. 775. in Monumentis* o nim świadczy, że był *amaeno ingenio, animi magnitudine constans, humanitatis amans, Regis observantissimus, virtute et doctrina ornatus, deque omnibus bene meritus*, kasztelanem go Santockim zowie *Panegyryk Colleg. Posnan. i Lipski decade 3. Quaest. public.* a *MŚ.* Poznański i starostą Pyzdryckim, jakoż podpisując unią Litwy z koroną na sejmie Lubelskim 1569. z temi się obiema tytułami podpisał *Constit. fol. 171.* na weselu Zygmunta Augusta w roku 1553. gonił z kopią. *Orichov. in Panegyri Nuptiali.* Wziął generalstwo 1564. umarł na sejmie Warszawskim w roku 1580. z Jadwigi Sierpskiej z Gulczewa wojewodzanki Rawskiej herbu Prawdzic miał między inszem potomstwem syna

Adama Sędziwoja wojewodę Łęczyckiego generała Wielkopolskiego, Pyzdryckiego Miedzyrzyckiego i Wolmińskiego starostę. Z młodych lat ten godny senator pod Stefanem Królem żołd wojenny zaczął, i na Moskiewską kampanią, z sześciądziesiąt ludźmi zbrojnemi, sam dopiero rok życia swego siedmasty rachując stanął. Za Zygmunta potem III. przeciwko Beglerbegowi, kilkaset koni, z swojej szkatuły wyprowadził, tyleż przeciwko Tatarom na Ukrainę, tyleż z Królem do Szwecyi. Podczas rokoshu, dostojęństwa majestatu,

i orężem i zdrową radą bronił, którą w wielu że szkodliwych zamysłów odstąpili, szczęśliwie wmówił, wielom serce królewskie do łaskawości i amnestyi nakłonił. Przeciwno Osmanowi pod Chocim sto piechoty posłał: a na Gustawa Króla Szwedzkiego, jak go tylko pogłós zaszedł, że do Prus naszych wtargnął, słuszny komput ludzi wyprawił którzy tym czasem nieprzyjaciela częstemi podjazdami rozrywali, póki sam w większej komitywie szlachty Wielkopolskiej nie nadciągnął. Jakoż tego właśnie czasu, gdy go cały obóz witał, dano znać, że Szwedzi nadchodzą: zaraz tedy z swojemi do szyku poszedł, i fortunnie się nadała ta ekspedycya; bo nieprzyjaciel z swoją konfuzyą i klęską odrzucony, poszedł nazad. O Mansfelda wojsku, gdzie nie raz, ale darmo ojczyznę przestrzegał, przezorny Pan; zebraną garstką ludzi swoich, niegotowość Polską, i większej ruiny okazyą zastąpił. Tak do sędziwych lat w różnych okazyach temu się Królestwu przysługiwał, za co wziął generalstwo Wielkopolskie w roku 1593. po Jędrzeju Opalińskim, marszałku wielkim, wkrótce i województwo Łęczyckie. Na tem krzesle siedząc, żadnego sejmu, raz tylko wyjąwszy, i to dla słusznej racyi, nie opuścił; dla tego też jako doświadczonej ku sobie wierności Panu, Rzeczpospolita różne funkcy zlecała, już komissarzem do Brandeburczyka i książąt Pomorskich o nawigacyą po Warcie rzece do Szczecina w roku 1611. *Constit. fol. 32.* już do uznania krzywd od Szląska Wieluńskiej ziemi poczynionych. *Constit. 1613. fol. 24.* już pułkownikiem Wielkiejpolskiej prowincyi w roku 1624. *Constit. fol. 9.* W sądach i czynieniu sprawiedliwości niespracowany: przetoż gdy mu jego małżonka odradzała, żeby sądy Wielkopolskie folgując starganemu zdrowiu, na kogo innego spuścił, odpowiedział: „Przysiągłem na sprawiedliwość, chcę jej i w złem zdrowiu zadosyć uczynić.“ — W radach przezoru wielkiego, który i postronni, w nim sobie szacowali: dla tego Cesarz przez Karola arcy-książęcia Austrii, jego rady w ciężkim jakimśi interesie szukał, a drugi raz przez list się radził, ale że go już żywego nie zastał, list nazad Cesarzowi odesłany. I na Boga był szcudrobliwie hojny: bo Częstochowskiemu klasztorowi corocznie pensyą dawał. OO. Karmelitom Bosym, i drugim u Bożego Ciała w Poznaniu, stawiał się dobroczyнным. Kościół Czarnkowski bogatemi aparatami przystroiwwszy, dwadzieścia tysięcy, od którychby prowizya szła na niego, wysypał. *Pigłowski* w swoich elogiach tak o nim napisał. Natura mu wielki obrót dała, wypolerowała długa experyencya, na generalstwie nieporównanej dzielności, powagi i dobroci. Wielkopolskę w Arcopag zamienił, wszystkim

miły, i Bogu i ojczyźnie dobrze zasłużony. Kollegji Poznańskiego osobliwszy benefactor, w którym się co rok zamykał na czas jaki, żeby się był tym spokojniej Bogu swemu usprawiedliwił. Mąż wieków godny, z żalem całego Królestwa, sam tylko wesoło umierał, że na dobro ojczyzny pracując, nieba się dorobił: umarł w roku 1627. lat siedmdziesiąt i kilka przeżywszy. *Choryński i Bembus w Kazan. Argentus fol. 394. Mowca Polski tomo 2. fol. 215.* Miał za sobą 1mo voto Iwińską, 2do Annę Zborowską kasztelanę Gnieźnieńską, wdowę pozostałą po Piotrze Opalińskim krajczym koronnym, a z niej potomstwo, Zofia Jerzego księżęcia Radziwiłła na Birży i Dubinkach kasztelana Trockiego. Jadwiga Maryanna Pawła Działyńskiego, na ten czas starosty Bratyańskiego, a potem wojewody Pomorskiego. *MS. Konopats.* Dorota Franciszka Dębińskiego podkomorzego Krakowskiego małżonki: *Histor. Colleg. Cracov.* i synowie, Władysław i Jędrzej: z tych Władysław starosta Bydgoski w roku 1623. jeszcze za żywota ojca wszedł do grobu. Po śmierci Zborowskiej, pojął ten Adam Katarzynę Leszczyńską, z której córka Teresa Krzysztofowi Opalińskiemu wojewodzie Poznańskiemu zaślubiona, od tej się zostało dwóch synów, i pięć córek. *Ks. Młodzianowski* chwali ją w swoim kazaniu, z tej pobożności, że z ust jej, żadne nigdy słowo świeckością cuchnące nie wypadło: żelaznemi paskami i manelami ciało swoje trapiła, ubogim obiady sprawowała, często ich rękami swemi karmiąc i nogi im umywając. Zakonnikom gościom w domu swoim, sama i z dziećmi swemi do stołu służyła, i jałmużnami opatrywała. Do Błogosławionego Stanisława Kostki miała osobliwsze nabożeństwo: obchodząc prędko po chorobie kościoły Poznańskie pieszo, z tej fadygi i podróży, w śmiertelną niemoc zapadła. Spisała była ręką swoją niektóre modlity, z wielkim ku Bogu affektem, które codziennie mawiała. Bodaj nie z tejsze Leszczyńskiej córka tegoż Adama Anna z Przyjemskim Stanisławem marszałkiem nadwornym koronnym żyła, która po śmierci swojej pokazała się swemu własnemu mężowi, i duchowne mu napomnienia dała: gdy się jej pytał, w jakimby stanie położona była? rzekła czytaj sobie Psalm 102. zaczyna się: Wielbij duszo moja Pana, który wszystek jest na miłosierdzia Boskiego wysławieniu. *Młodzianowski tom. Kazan. fol. 401.*

Franciszek Kazimierz kasztelan Poznański, starosta Miedzrzycki, Pyzdski, syn Adama wojewody Łęczyckiego i generała z Leszczyńskiej urodzony: z sejmu 1638. komissarzem do uspokojenia kłótni od Szląska i Marchji. *Constit. fol. 20.* Pułkownik od województw Wielkopolskich destynowany z woj-

skiem na Ruś 1648. *Pastorius*. Gruntu swego własnego pod zamkiem Poznańskim ustąpił OO. Franciszkanom na klasztor, i przywilej na to wyjednał. Zona jego Konstancya, córka Stanisława Lubomirskiego wojewody Krakowskiego, umarła 1646. w Czarnkowie pochowana w srebrnej trumnie, ale z nią potomstwa żadnego nie było. Druga Weiherowna, z której córka Anna czy Katarzyna Gębicka kasztelanica Gnieźnieńska, podkomorzyna Poznańska.

Adam Uryel starosta Miedzyrzeczycki i Osiecki syn Franciszka kasztelana Poznańskiego, mąż wojną Szwedzką wsławiony, umarł w roku 1675. w kościele naszym Poznańskim pochowany, któremu dziesięć tysięcy zapisał: żona jego Zaleska referendarzowna koron. herbu Dołęga, z której córka Zofia Anna Opalińska kasztelanowa Poznańska, *2do voto* Niemojewska z której Franciszka Radomska wojewodzina Poznańska, i syn Władysław starosta Osiecki: ten z Grzymułtowskiej wojewodzinki Poznańskiej nie zostawiwszy tylko dwie córki, (jedna z nich Maryanna z Krasieńskim kasztelanem Płockim zmówiona: druga Zofia Panna) chwałę wsławionego tyłą wieków i dzieł Czarnkowskich domu, na sobie zakończył, umarł 1727.

Zofia ostatnia z domu Czarnkowskich która jeszcze w ten czas gdy *Niesiecki* pisał była w panińskim stanie, poszła potem za mąż za Radzewskiego podkomorzego Poznańskiego, z którym żyła bezpotomnie. Żyła jeszcze ta sędziwa matrona w roku 1775. już 80 letnia. — Kollegium Jezuitów Poznańskich wiele jej dobroczynności winno, i inne Domy Boże. — *Przypisy Krasieckiego.*

Czarnocki herbu Lis, w Krakowskiem województwie, Sandomierskiem i ziemi Łomżyńskiej. Początek swój wzięli od Giebułtowskich, ale od dóbr Czarnocina Czarnockimi nazwani. Stanisław sędzia ziemski Sanocki, lata swoje to na dworze Zygmunta I. to w obozie przetarłszy, posłował na różne sejmy. Sęstwo potem Sanockie wzięwszy, tak (co u wszystkich w podziwieniu było) sentencyą swoją rozróżnione strony między sobą umiał ukontentować, że i przypozwana i aktorująca na nią nie sarkaly, od dalszego processu prawnego ustąpiwszy obie się wzajemnie zgodą kleiły: z kąd pochodziło, że żadnego dekretu od niego ferowanego wyższe subsellia nigdy nie kassowały: z synów jego dwóch, Wiktoryn dworzanin Królowy Anny do obozu od ojca wyprawiony, w drodze tej młodo umarł. Jan którego podobno syn Wojciech kasztelan Miedzyrzeczycki, zostawił dwóch synów, Samuela miecznika Krakowskiego, z sejmku 1637. był komissarzem do uznania krzywd od Szlaska. *Constitut.* Zona jego Dębińska Zofia herbu Rawicz. I Franciszek podstoli Bełzki. Hieronima Żupnika Wielickiego, opowiada nadgrobek w Wie-

licze. *Starowolski in Monum.* Mikołaj dziedzic na Śrzenia-
wie i Klimuntowie, człowiek rycerski, pod czas pierwszej
Chocimskiej: umarł 1650. jakom czytał na jego nadgrobk
u OO. Bernardynów w Krakowskiem mieście. Pawła syn Jan
żył z Elżbietą Zagorowską, pozostała wdową po Witosław-
skim, córka jego z niej, Anna, Trojanowskiemu zaślubiona:
syn zaś Konstanty pojął Zórawską. Jakób podczaszy Dobrzyń-
ski w Krakowskiem w roku 1670. Adam Franciszek Jan w
Lubelskiem w roku 1667. Któryś z Czarnockich miał za sobą
córkę Jakóba Dębińskiego podsędku Krakowskiego herbu
Rawicz.

Michał Czarnocki na *Seceminie* stolnik Stężycki, nie dawno zmarły,
bezpotomnie. O familji Czarnockich w ziemi Drohickiej z *Czar-
not*, piszących się i pochodzących wżwyż wyrażonym herbem pie-
czętujących się, wiele tranzakcyi, tak w metrykach Litewskich,
jeszcze przed przyłączeniem województwa Podlaskiego do korony,
jako i terażniejszych znajduje się. Z tej familji za panowania
Stanisława Augusta, ksiądz Jan Czarnocki kanonik Brzeski, dzie-
kan Drohicki, wiele razy w dyecezyi Brzeskiej, na miejscu bi-
skupa, wizyty dekanatu odprawował, i swoim chwalebnie rządził.
Bracia jego Szymon i Łukasz podstoli Łomżyński.

Jan z *Czarnot* Czarnocki dóbr *Klembowa* z przyległościami, czę-
ścią w ziemi Warszawskiej, częścią w ziemi Nurskiej w powie-
cie Kamieńczykowskim leżących dziedzic, podczaszy Drohicki,
sędzia grodzki Mielnicki, i pisarz sądowy komissyji edukacyjnej
narodowej. Przez konstytucyę lat 1775, 1776. i 1778. do likwi-
dowania długów Rzplitej wyznaczony komissarz, w tejsze komis-
syi dla Rzplitej bardzo użyteczny, bo od długów oswobodzający.
Także z województwa Podlaskiego, w ziemi Drohickiej na sejm
w roku 1786. obrany poseł, z tegoż sejmu sędzią sejmowym
wyznaczony. Ten w pierwszym małżeństwie z Agnieszką *Świę-
tochowską* podstolanką Chęcińską, której znajduje się nadgrobek
w Warszawie, w kościele XX. Karmelitów na Lesznie wysta-
wiony, z której pozostała córka Julianna. W powtórnym, z Fran-
ciszką *Kuszlowną* stolnikówną Podlaską, z którą syn Franciszek
Xawery małoletni żyjący.

Sylwester Czarnocki regent ziemski Mielnicki, Marcin Czarn-
ocki cześnik ziemi Mielnickiej, i sędzia grodzki Drohicki, Ma-
ciej Czarnocki regent grodzki Drohicki, i inni na urzędach tamże
będący. Są także i w księstwie Litewkiem w tym czasie ży-
jący, Kazimierz komornik graniczny Nowogrodzki, Józef
strażnik Brasławski. — *Heraldyka Wielądka.*

Czarnolaski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie
pisał: w województwie Mazowieckiem, dziedzictwo ich dobra
Zdzieski. Z tych jeden z siostry rodzonej księdza Piotra
Skargi spłodził syna Sebastyana Czarnolaskiego, który w za-
konie naszym 66. lat świątobliwie przeżywszy, umarł 1638.
wieku swego 85.

Czarnołoski patrz **Orzeszko.**

Czarnołuski herbu Ciołek, w Chełmskiej ziemi. Jan Czarnołuski, czyli jako inni ich piszą Czarnołuski pod usarską chorągwią kanclerza Zamojskiego, tej ojczyźnie służąc, w roku 1638. pod Starczem w okazji z Kozakami ranny. *Okolski in Diar.* Adam Ciołek wojski Buski, pisarz ziemski Włodzimierski, poseł na sejm z województwa Bełzkiego w roku 1662. i z tamąd delegowany na trybunał Radomski, *Constitut. fol 5.*

Ignacy Czarnołuski, pisarz grodzki Łucki, który był deputatem na trybunał koronny w roku 1742. Józef Czarnołuski stolnik Nowogrodzki, sędzia grodzki Włodzimierski, ten w roku 1750. z powiatu Włodzimierskiego był deputatem na trybunał koronny. Adam podstoli Czerniechowski koło roku 1792. żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Czarnorucki. Tych tak Paprocki jako i Okolski opuścił. Stefan Czarnorucki 1632. Mikołaj i Grzegorz w Witebskiem, Samuel w Wileńskiem 1648.

Czarnotulski herbu Ogończyk, w Brzeskiem Kujawskiem województwie. Stanisław jednak z Poznańskiego delegowany, podpisał zjazd Jędrzejowski 1576. *Constitut. fol. 246.*

Dogiel w dziele swoim umieszcza jeszcze w roku 1589. iż Stanisław Czarnotulski był posłem na sejm z województwa Kaliskiego, podpisał traktat Bendziński. —

Czarnotulski herbu Szeliga, z Markowskich swój początek wzięli.

Czarnowski herbu Grabie, w ziemi Warszawskiej, Marcin 1648. w województwie Mińskiem, Jerzy i Samuel. Stanisław komissarz do rozgraniczenia ziemi Halickiej od Wołoskiej 1658. Mikołaj w Ruskiem, Wojciech, Jacek, Ludwik i Maciej w ziemi Nurskiej 1697. *Petricius lib. 2. Histor. Moschov.* pisze o Czarnowickim, że z Dymitrem zmyślonym w Moskwie razem poległ 1606.

Wielądek pisze jako czytał w *Dogielu* że w roku 1589. Adam Czarnowski starosta Pyzdrowski, był posłem na sejm z województwa Poznańskiego, i podpisał traktat Bendziński. Roch Czarnowski komornik graniczny ziemi Rożańskiej posłował z ziemi Nurskiej na elekcyą Stanisława Augusta Króla 1764. roku, który był potem miecznikiem Nurskim. Ignacy Czarnowski stolnik Drohicki, był posłem na sejm 1768. roku z województwa Pomorskiego. Są także Czarnowscy i w Wielkiem Księstwie Litewskiem, gdyż czytałem w akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie dnia 28. Kwietnia 1764. roku, iż Jan Czarnowski podpisał się. Także w roku 1763. na manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi senatorami i urzędnikami, współobywatelami podpisał się, Józef Czarnowski. —

Czarnowski herbu Łada. Wojciech Czarnowski z Dorotą Wolską herbu Półkozic, dziedziczką na Woli Gwarantowej, spłodził Stanisława żołnierza zasłużonego, ten z Emerencyany Alantowiczowny herbu Róża, zostawił córkę Barbarę Dobrzyńską i Annę Mogilnicką podstarościnę Horodelską, synów zaś, Jędrzeja, Pawła, Wojciecha, Alexandra bezpotomnych i Jana Kazimierza chorążego Grabowieckiego, ten z Teofili Gorajskiej, miał córkę Annę Drzewiecką łowczynę Buską *sterilem*, syna Stanisława ale bezpotomnego i Michała Teofila z Czarnowa Czarnowskiego skarbnika Buskiego, któremu Orchowska herbu Nałęcz powiła trzy córki, Maryannę Karlińską cześnikową Dobrzyńską, Krystynę Rudnicką, Brygitę Roźnowską i syna Józefa.

Czarowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Stanisław i Alexander Czarowscy z Sendomierskiem województwem pisali się na elekcyą Jana Kazimierza.

Czartkowski herbu Korab, w województwie Sieradzkim, luboć *Okolski in Russia Florida* przydaje, że na Podolu od Czartkowie, który świeższych czasów w miasteczko Czartków urosł, denominacyi Czartkowskich nabyli.

Czartoryski herbu Lubicz, w Łomżyńskiej ziemi i na Rusi, z których jedni się zowią Borutowie, drudzy Santkowie, inni Bartkowie. Stanisław sekretarz Króla Stefana Batorego, którego synowie Jakób łowczy Ostrowski w Litwie był osiadł, Wojciech, Jan i Maciej ziemianie Łomżyńscy 1607. o których *laudum* tejże ziemi. Walenty i Jakób 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Toż na elekcyą Stanisława Augusta Króla z tejże ziemi Łomżyńskiej Andrzej, Bonifacy i Gabryel z *Czartoryi na Rogińnicach, Piasecznych Włódkach* Czartoryscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, i do tych czas w ziemi Łomżyńskiej Czartoryscy na *Czartoryi* są possessyonatami i dziedzicami. Stefan Czartoryski w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czartoryscy książęta herbu Pogonia. Tego książęcego domu originem Paprocki i z niego Okolski przypisali Lubartowi Gedymina synowi. Przecięż Okolski więcej coś przydaje, czego w Paprockim nie znajdziesz, ztemwszystkiem, na świadectwo go po sobie stawia. Powiada on *t. 1. f. 542.* że Lubart miał trzech synów, Michała od którego książęta Czartoryscy, Alexandra od którego książęta Sanguszkowie, Iwona od którego książęta Kozerscy poszli. *Tomó zaś 3. fol. 81.* książąt Sanguszków wyprowadzając linią, już ich nie do Lubarta syna Gedyminowego, ale do drugiego Lubarta syna Olgerdowego pociąga. Potem trzech mu wprawdzie sy-

nów przyznaje, ale już nie tych, o których wyżej mówił, to jest Fiedora, Michała i Wasyla. Od Fiedora książąt Sanguszków, od Michała Kozerskich, od Wasyla Kowelskich książąt początki zawodzi. Z tej tedy niejednostajnej osnowy trudno co konkludować. Musi być że nie wiedział, co u wszystkich historyków pewna, że i Gedymin książę Litewski między innymi synami swemi, miał syna Lubarta, i Olgerd także; dla tego *tomo 3. fol. 97.* raz mówi że Lubart syn Gedyminów, drugi raz syn Olgerdów. Z przywileju Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego, który niżej położę, nie może nikt sobie wnosić, co ten pisarz wnosił; bo tam nie masz o tem, żeby ojca mieli mieć Lubarta, i owszem wszystkich ten list królewski zowie książętami Czartoryskimi, nie Sanguszkami, nie Kozerskimi, co jawniej się pokaze, gdy na swem miejscu i o tych mówić się będzie. *Bielski fol. 360.* tylko to o książętach Czartoryskich namienia, że od Gedymina idą. Najpewniejsza to, co genealogia domu tego, z autentycznych monimentów zebrana, twierdzi; że idą od Olgerda syna Gedyminowego, który między sześciami synów, z jednej żony Uliany księżny Witebskiej spółzonych zostawił syna Korygella.

Korygello książę na Czarniechowie i Siewierzu pierwszy autor domu książąt Czartoryskich: wprowadzić się o nim nie zgadzają autorowie, bo mu jedni *Kojałowicz par. 2. lib. 1. Dyniatyński in Hymen.* imię Konstantyna na chrzcie wzięte przywłaszczają; drudzy, jako *Miechowita, Okolski, i Genealogia S. Kazimierza,* Kazimierza; trzeci Wasila albo Bazylego, czego dowodem są autentyczne dokumenta, które w archiwum książąt tych znajdują się, jako *diploma donationis in Originali* z pieczęcią wielką księstwa Litewskiego dane w roku 1458. na Kiewan Michałowi książęciu, którego dawnych wieków stylem Michałem Wasilewiczem zowią, toć jest Bazylego synem. Potem tenże Michał miał i inszych braci rodzonych, Iwana i Alexandra książęta Czartoryjskie, o czem upewnia nas przywilej Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego, kędy ich zowie *fratres suos*, to jest stryjecznych braci; to jeżeli ci byli bracia stryjeczni rodzeni z Władysławem Królem, idzie za tem, że musieli być wnukami Olgerda, tak jak sam był Władysław: a co za tem idzie, toć ojciec Michała i drugich braci jego, z przywileju Świdrygella przyznany, musiał być syn Olgerda, a ojciec tych trzech synów. Nadto *Strykowski lib. 12. fol. 589.* Iwana wspomina, że był bratem Michała Wasilewicza, a wnukiem Olgerda. Ze zaś *fol. 461.* imię mu Konstantyna daje, także i *Kojałow. par. 2. lib. 1. fol. 21.* zowie go Korygello Con-

stantinus, nie trzeba im mieć za złe, nigdy nie widzieli autentycznego *diploma*, które go Bazylim zowie. Co się i w inszych, toż im trafiło, kiedy ich coraz to inszemi tytułują imionami; tak Świdrygęła już Leonem, już Bolesławem, już Alexandrem. Tak Wigista już Bazylim, już Alexandrem, już Borysem. Toć i Korygęła mogli jedni zwać Konstantynem, drudzy Kazimierzem, inni Bazylim. To pewna, że ten Korygęła był człowiek wojenny, dla tego, gdy Witold z Krzyżakami w Litwę wtargnął, oparł mu się z niewielką garstką ludzi Korygęła, wraz z Skirgellem: długo się pod czas batalji z szczęściem pasowali, przy kim wygrana stanąć miała, atoli gdy się do Witolda nakłoniła, wielkością ludzi silniejszego; do Wilna odwodem ustępować musiał: i tam jednak za nim nieszczęście ścigało. Przez zdradę zapalone dwie bramy, i na miasto pożar puściły. Korygęła od ognia uchodząc, na większy pożar trafił, śmierci się chroniąc, śmierć znalazł; w ręce albowiem wpadł Krzyżackie, od tych do Witolda przyprowadzony, życie które od pożaru salwował, a nieprzyjaciel darował, brat wydarł: głowę mu zaraz Witold uciąć kazał, i na kopji zatkniętą po obozie obnosić, na postrach Polakom, którzy się byli w Wileńskim zamku zamknęli, potomnym wiekom na pamiątkę, że na więcej braterska zaciętość odważyć się może, niż nieprzyjacielska impreza. *Cromer lib. 15. Bielski fol. 276. Strykow. fol. 487. Kojalów. p. 2.*

Chleb Czartoryski książę syn Korygęła Konstantyna według *Kojalowicza p. 2. l. f. 20.* i genealogji domu tego, w okazyi pod Wilnem z Skirgellem na Krzyżaków i Witolda nacierając z drugimi Panami przedniejszemi poległ, w roku 1390. przecież i krwią jego nieostygła w Witoldzie zawziętość, która wkrótce na ojca wybuchnęła. *Bielski jednak fol. 276.* tak o nim pisze: Chlebowicz Świętosławów syn, *Cromer* zaś, Chleb Świętosław. Alexander książę Czartoryski syn Korygęła, brat Iwana i Michała, którym dał przywilej Władysław Król Polski i Węgierski, którego tu ucinek z Paprockiego kładę: *Significamus tenore praesentium etc. quomodo cupientes fratrum nostrorum Illustrium Ivonis, Alexandri et Michaelis Ducum de Czartorejsko honori intendere, qui singulari affectione et fidelitate erga nostram Majestatem et inclitum Coronam Regni nostri Poloniae se exhibent, et exercent, pro eorum Ducali statu et promotione etc. praefatos Duces et consanguineos nostros, communiter et divisim, Sigillo eorum Ducali frui, quo ex Avo, et Patre ipsorum uti consueverunt, scilicet equo, cui subsidet vir armatus, gladium evaginatum manu tenens, volumus et decernimus approbamus et concedimus perpetue ac*

in aevum. Actum Budae Feria 5ta proxima ante Festum S. Viti Anno D. 1442. który przywilej, konfirmował potem August I. na sejmie Lubelskim w roku 1569. Znać z tego przywileju, że się Władysławowi Królowi dobrze na wojnie Tureckiej w Węgrzech byli zasłużyli. Zostawił ten Alexander syna Siemiona: bo go dekret Alexandra Króla Polskiego, na ten czas książęcia Litewskiego w Wilnie ferowany, a potem w roku 1606. 20. Czerwca w grodzie Włodzimierskim ingrossowany, bratem stryjecznym zowie Fiedora Michałowicza książęcia na Klewaniu starosty Łuckiego: więc że Iwan brat Alexandra, żadnego potomstwa nie znał, jako niżej przeczytasz, toć chyba tego Alexandra, być mógł synem.

Iwan ksiązę Czartoryski wnuk Olgerda, synowiec Zygmunta książęcia Litewskiego, jako chce Strykowski, i jam wyżej mówił syn Korygella, widząc jak wielu Panom Litewskim, życie gwałtownie wydierał; bojąc się o swoje, zmówił się cicho z drugimi, na zniesienie tyranji Zygmuntowej: przetoż trzysta wozów sianem obłożonych do Troków wprowadził, sześćset ludzi w nich utaiwszy, i przekupiwszy Skobiejka koniuszego książęcego, że ukrytego fortelu nie wydał. Miał Zygmunt, tak łaskawego na pokojach niedźwiedzia, który gdy się wracał do pokoju, pazurami drzwi drapał, niby to prosząc się i znak dając, żeby mu otworzono. Tego w głęboką noc zmyśliwszy Iwan, puszczony, więcej za sobą ludzi wprowadził, do Zygmunta potem wpadłszy, zbrodnie mu wymówiwszy, jako tyrana zabił. *Starowolski in Bellator. Sarmat. fol. 70. Cromer l. 21.* Chciałci go wprawdzie jego pokojowy bronić, i już się był na nim położył, chcąc na siebie i rany i śmierć Pańską przejąć; atoli ksiązę Iwan, jak był z natury silnym, porwawszy go chybko, oknemi z pałacu wyrzucił, Troki miasto opanował, skarby wszystkie zabrał, których gdy niechciał Kazimierzowi książęciu Litewskiemu po Zygmuncie na to Państwo następcy oddać, dekretem jego, possessyi i fortuny wszystkiej odsądzony. *Kojałowicz p. 2. lib. 4. et 5. fol. 177.* luboć *Bielski fol. 364.* powiada, że zamek w Trokach oblężono, do którego gdy z dział bić poczęto, poddał się, a Jan ksiązę Czartoryski Kazimierza przejednał, wszakże mu rzeczy jego wszystkie sekwestrowano, nie bez niebezpieczeństwa śmierci, gdyby się był do Polaków, w Litwie na ten czas będących o instancyą nie skłonił: ci wyperswadowali Kazimierzowi, żeby raz deklarowaną Iwanowi amnestyą nienadwerężoną dochował: tak zdrowie i fortunę wcale zachował. *Długosz* w roku według *Bielskiego i Kojałow.* 1440. Temu Iwanowi syna Michała przyznaje *Zaluski* w Kazaniu pogrzebowem, atoli

genealogia domu tego upewnia że zszedł bezpotomny, Michał też nie był nigdy synem jego, jako się zaraz powie. *Cromer* tego Iwana zowie Rusinem, niewiem czy dla religji Ruskiej, czy też dla dóbr, które miał na Rusi.

Michał książę Czartoryski syn Wasila, albo jako go zowie *diploma donationis* Michało Wasilewicz: to mu dyploma dał Świdrygello książę Litewski na Klewan, od którego pierwszy się zwać począł książęciem na Klewaniu. *Genealogia Domu tego*. Król Polski do inszych jego possessyi, puścił mu i księztwo Braclawskie. *Zatuski Kazanie pogrzeb*. Jakoż *Bielski fol. 430. Cromer lib. 25.* starostą go Braclawskim zowią. Gdy albowiem w roku 1463. na obronę Kaffy miasta, od Turków oblężonego, pozwolił w Polsce Król Kazimierz ludzi na wojnę zaciągać za pieniądze Kaffenńczyków, zebrało się z pięćset ludzi do boju z krajów Ruskich, i przez Braclaw na odsiecz swoim ciągnęli: tam zwadziwszy się w Mieście, w tumulcie broniąc się, jednego z mieszczan Braclawskich zabili. Tu już większym gminem rozruch powstał, za jednego stratę, wszystkich śmiercią, ukoić się chciała zemsta. Na gwałt uderzono, otoczeni od wzburzonego w koło pospólstwa, w ostatniej toni chcąc się ratować, zapalili miasto spodziewając się, że gdy mieszczanie domów swoich i fortun ratować będą od pożaru, tym więcej mieli mieć czasu do uciezki od natarczywych insultów: zgola ogień ogniem chcieli gasić, ale go gwałtowniej na siebie rozżarzyli, lubo albowiem sporo uchodzili, przecież jednak dogonieni od Michała książęcia starosty na ten czas Braclawskiego: a że mężna dusza w potrzebie; czterokroć razy Braclawianom nacierającym mężnie się oparli nie bez klęski w książęcych ludziach: gdy jednak co raz to więcej, ze wsi i poblizszych miejsc książęciu starości, przyuczonych do wojny z Tatarami posiłków przybyło; brzegi rzeki, którą przebywać mieli, kłodami i chrostami zawalono i ich ze wsząd opasano: tam dopiero ściśnieni, wszyscy w pień wycięci, od pięciuset, tylko pięciu z tej klęski wyszło, łupu zdobycznego na trzydzieści tysięcy szacowanego, zostawiwszy, którym się zwycięzcy podzielili. *Bielski fol. 472.* w roku 1478. wspomina książęcia Czartoryskiego, lubo imienia nie kładzie, że ledwo Braclawia od Tatarów już zapalonego obronił, pewnie to musiał być ten Michał. Miał za sobą Zofią Niemierzycównę, respektem której brat jej Wojna Niemierzyc, testamentem książęciu temu zapisał dobra swoje Zytan, Besnichrest, Bubnów Choryczów, Tyszkowice, Szczuciatyn, Litowicz, Kręczów, Horki, Oleszko, i z przyległościami, którego testamentu kopia w domu książąt Czartoryskich znajduje się aktykowana

w grodzie Włodzimierskim w roku 1606. Przytaczam tu moje reflexyą. Ponieważ Korygełła jako się wyżej mówiło, śmierć przypadła na rok 1390. a ten książę Michał żył jeszcze w roku 1463. ba i podobno według Bielskiego jeszcze w roku 1478. musiałby mieć najmniej lat 90. z czego trudno by mówić o nim, że był synem Korygełły, chyba wnukiem. Druga, ponieważ nikt z historyków Korygełły nie zowie Bazylim, ale tylko Konstantym, albo Kazimierzem, a ten Michał jako się już powiedziało z autentyków, był synem Bazylego, bodajby nie lepiej mówić, że Korygełło spłodził syna Bazylego, a Bazyl Michała i braci jego. *Gvagnin. Chronic. Litvan.*

Teodor książę na Kłewaniu Czartoryski starosta Łucki, syn Michała starosty Braclawskiego, od którego pisał się Fiedor Michałowicz. *Panegy. Colleg. Posnan.* przeciwko Tatarom na Wołyń i Podole wpadającym, zdrowie swoje nie raz na szanie wystawiał, odważny za ojczyznę kawaler, z szczęściem zawsze i zdobyczą do domu wracając. Córkę Anastazyą skolligował z Piotrem Bogdanowiczem Chreptowiczem, co pokazuje kwitacya od tegoż Piotra dana Alexandrowi i Iwanowi, braci tejsze Anastazyi w roku 1560. dnia 30. Czerwca, który instrument wyjęty z grodu Włodzimierskiego 1606. Drugą miał Teodorę, czego dowodzi prawny moniment, tymże braciom od niej uczyniony w r. 1593. bodaj nie omyłka w roku, bo długiby wiek żyła. Trzecią Annę złączył dożywotnie z Bazylim Bogdanowiczem Czyżem koniuszym Litewskim starostą Krzyczewskim i Najalewskim, czego świadkiem jest jej recess dany w Czartoryjsku 1537. z ósmią pieczęciami zawieszonemi, którego recessu ekstrakt wyjęto z grodu Włodzimierskiego w roku 1606. 20. Czerwca. Synów jego dwóch pamiętne w tej ojczyźnie zasługi, to jest Alexandra i Iwana. To *Genealogia Domu tego.*

Alexander książę Czartoryski wojewoda Wołyński, syn Teodora starosty Łuckiego, na sejmie Lubelskim w r. 1569. podpisał unią korony z księstwem Litewskim *Constit. f. 170.* kędy też w przywileju Augusta I. Króla, potwierdzającym, wzwyż położony Władysława Króla przywilej nie małe otrzymał elogium. *Qui ab incunte aetate, ad hoc usque tempus, aetatis et honorum gradus, ita se privatim et publice gessit, ut maximum ingenii, prudentiae, fortitudinis, probitatisque ac fidei constantis erga nos et Rempublicam etc. laudem meruerit.* Tamże i syna jego Michała, *praeclaram indolem* chwali, wolno o tem więcej czytać w Paprockim. Z Konstantym książęciem Ostrogskim, czterdzieści mil za Kijów zaciekłszy się, na Tatarów z plonem powracających napadł, stoczywszy bitwę, dwadzieścia i cztery tysiące trupa nieprzy-

jacielskiego na placu położyli, kędy i sam Imbraim Basza poległ, 6smdziesiąt tysięcy niewolnika odbili, łup wszystek zabrali w roku 1527. *Kojałowicz par. 2. lib. 7. fol. 385.* Zona jego Magdalena Deszpotowna pozostała wdowa po Iwanie książęciu Wiśniowieckim. *Genealogia tego Domu.* Tego podobno Czartoryskiego książęcia córka Maryanna wojewodzanka Wołyńska, w małżeńską ligę zmwówiona z Jędrzejem Sapiechą wojewodą Smoleńskim, a przedtem Połockim. *Histor. Sapieh. p. 3. fol. 95.* ale to małżeństwo ich było niepłodne.

Michał książę Czartoryski starosta Żytomirski syn Alexandra wojewody Wołyńskiego, znać to z przywileju Augusta I. Króla, znać z testamentu tak jego samego, w r. 1582. jako i matki jego Magdaleny 1575. 13. Lipca. *Okolski także tom. 1. fol. 549.* świadczy, że Michałowi Alexandrowiczowi syna Joachima w opiekę poruczył Bohusz książę Korecki wojewoda Wołyński 1550. toż i *Paprocki* przyznaje o *herb. fol. 644.* że był synem Alexandra, i że się złączył był dożywotnie z Zofią Chodkiewiczówną hrabianką na Szkłowie i Myszy Hieronima kasztelana Wileńskiego córką: z niej syn Jerzy. Ten dobra Zimno nazwane i połowę Monasteru z przyległościami, Jerzemu Iwanowiczowi książęciu na Klewaniu, od stryjecznego swego idącemu zapisał 1604. w grodzie Włodzimierskim. *Genealog. Domu.* Syn jego tegoż imienia to jest Jerzy zszedł bezpotomny ostatni z tej linji. Testament Michała Dziada jego, w roku 1582. namienia o więcej stryjach jego, a synach swoich, ale ich imion zamilezał. Jam czytał w Panegiryku kollegium Poznańskiego znać z informacyi Floryana książęcia arcybiskupa, że Hieronimowi książęciu Czartoryskiemu Zygmunt August przeciwko Moskwie, rządy nad Kijowskiem wojskiem zlecił, kędy go też zowią *Praeclarum bellatorem.* Tamże Jędrzeja wspominają w różnych okazyach doświadczonego męża, i przydają, że był synem wślawionego w Inflanciech i Wołoszech wojownika. Widziałem także kopią listu, który do Papieża pisali, Jerzy i Mikołaj Jerzy, (ten co potem na krześle województwa Wołyńskiego osiadł) książęta Czartoryscy w roku 1621. będąc na ten czas obadwa deputatami na trybunał koronny, z wrodzonego sobie i prawie z mlekiem wlanego affektu, który i podziśdzień w książęcych potomkach dziedziczy, za Societatem Jesu broniąc honoru, niewinnych sług Boskich: nie widzę, któryby Jerzy żył na ten czas, chyba ten. *Histor. Colleg. Cracov.*

Iwan książę na Klewaniu Czartoryski Fiedorowicz, to jest syn Fiedora albo Teodora, brat Alexandra wojewody Wo-

łyńskiego. Wprawdzie Załuski biskup Warmiński w swoim Kazaniu pogrzebowym, tak jego, jako i Alexandra wojewody, ojcem chce mieć nie Teodora, ale Alexandra, atoli prócz wyżej namienionych dokumentów, stawia przeciwko niemu instrument rozgraniczenia dóbr Ostrogskich, między monimentami kolegijski naszego, kędy się podpisał Iwan Fiedorowicz starościc Łucki 1551. Stawają autentyki, w których dziedziczną fortunę, bracia między sobą dzielili 1547. 19. Lipca, gdzie Iwan, Klewan i Bilhorod sobie zostawiwszy, bratu swemu Czartoryjski i Litowicz puścił. To nieomylna że do unji księstwa Litewskiego z koroną, jego dzielność siła pomogła, bo w roku 1564. na sejm Warszawski od stanów Litewskich był uproszony, żeby był drogę do niej uutorował: *Constit. fol. 52.* jakoż podpisał ją w roku 1569. *Kojałowicz par. 2.* Skontraktował był dożywotnie z księżniczką Zasławską, Kozmy starosty Kamienieckiego córką, z której dwie córki, Katarzyna z Bazyliem Zahorowskim kasztelanem Braclawskim, co pokazują dokumenta na Susko 1593. Helena z Hornostajem ślubem obowiązane. Czyni tej Hornostajowny wzmiankę dyploma Zygmunta III. kędy pozwala Mikołajowi książęciu Czartoryjskiemu, żeby Królewsczyznę Peresopnicę do kościoła Klewańskiego mógł przyłączyć, w roku 1630. *Genealogia Domu.* Synów jego także dwóch Iwan i Jerzy.

Iwan książę na Klewaniu Czartoryski pierwszy syn Iwana, mąż dzielności wielkiej i odwagi, z Stefanem Batorym Królem Polskim, we wszystkich w Moskwie okazach szczęśliwie tryumfował, osobliwie jednak mężstwa swego dał dowód pod Pleszkowem: z Ewy Borkułowowny, (jako demonstrują autentyki po Rusku pisane w archiwum tego domu) zostawił córkę Alexandrę, która skolligowana z Mikołajem Jałowickim: o więcej potomstwie jego nie czytamy. Jerzy drugi syn Iwana, brat rodzony Iwana, na Boga Pańsko szczodry, kiedy kościół w Klewaniu wystawił, i Plebanią, wioską Nowym stawem, krom innych prowizyi ufundował, sam porzuciwszy schizmatyckie odszczepieństwo, do jedności kościelnej, pierwszy z tego książęcego domu przystąpił. *Annuae Societatis impressae fol. 425.* Jego szczodrobliwością szczyci się kolegium Winnickie Soc. Jesu. *Argentus de rebus Societ. c. 3. fol. 45.* Łuckie w komput go swoich benefaktorów włożyło; któremu nie tylko dworu swego i placu na kolegium ustąpił, ale też i hojną jałmużną opatrzył. *Histor. Colleg. Luceor.* We wszystkich interesach ojcowskiej jego protekeyi doznał skutku zakon nasz i nie sam tylko; bo i na innych sług Boskich, też się propensya wydawała, osobliwie kiedy deputatem był na trybunał koronny z Kijow-

skiego 1616. doznali jej i ubodzy studenci, którym z swojej szkatuły na nauki nakładał: dla tego też podobno tak domowi jego w potomkach Bóg błogosławi, że gdy niektóre książęce familie w oczach naszych pogasły, ci na najpierwszych w ojczyźnie naszej honorach jaśnieją. Alexandra księżniczka Wiśniowiecka, córka Jędrzeja wojewody Wołyńskiego, która się też do fundacyi Klewańskiej i z mężem przyłączyła, trzech mu synów powiła: o pierwszych dwóch Alexandrze i Adryanie nie mam żadnej informacji, ani o ich dziełach. Trzeci zaś

Mikołaj na Klewaniu książę Czartoryski wojewoda Wołyński, mąż niemniej pobożnością, jako i wielkimi akcjami wsławiony. Pobożnością, ojca chciał przewyższyć, dla tego Plebanią w Klewaniu od niego fundowaną syn w Prepozyturę wyniósł, przydawszy do niej w roku 1630. wieś Peregopnicę, za konsensem Zygmunta III. Króla, za approbacyą Achacego Grochowskiego biskupa Łuckiego. Na Societatem Jesu tak dobroczynnie łaskawy, że nam pewne grunta na przedmieściu Łuckiem, i nie proszącym i nie wiedzącym dał darował i wiecznie zapisał: *Historia Collegii Luceor.* dla tego *Pigłowski* jeszcze na ten czas żyjącemu takie napisał elogium przy dokończeniu pierwszego wieku Societatis. *Si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque majora bona posset consequi, quam illi virtus et natura tribuerunt, liberalitas, prudentia, magnanimitas, omnia quae stirpem regiam decent. Esse pium et castra sequi posse docuit, Societatis Jesu amantissimus, eam ita complexus est, ut benefaciat etc.* Z tego może każdy poznać, co to był za senator: na kampaniach w Inflanciech z Szwedami, w Wołoszech z Turkami i Multanami, kawaler krwi i zdrowia swego ojczyźnie nie żałujący: w trybunale koronnym, kędy był deputatem w roku 1625. każdemu bez interesu sprawiedliwy: w izbie poselskiej będąc posłem 1633. bez prywaty zdrowej rady: ztąd wydzierały go sobie prawie honory: bo najprzód kasztelanem Wołyńskim ogłoszony podpisał *Confirmat. Jurium Gentium*, a w roku 1638. uproszony komissarzem do rozgraniczenia między województwy Wołyńskim i Bełzkim: *Constit. fol. 19.* postąpił potem na Podolskie, a wkrótce na Wołyńskie, województw najwyższych godzien. Z Izabelli córki Joachima książęcia Koreckiego, siostry Samuela pamiętnego na Turków wojownika, córkę Annę wydał za Jana Tarła wojewodę Sandomierskiego, a w trzech synach *in tribus Ordinibus Regni* prym prowadził, to jest między biskupami w Floryanie arcybiskupie Gnieźnieńskim, między senatorami Świeckimi w Michale wojewodzie Sandomierskim,

w rycerskim kole w Janie Karolu podkomorzym Krakowskim.
Kanon. Mausol. Equitis.

Floryan Kazimierz książę Czartoryski arcybiskup Gnieźnieński prymas i vicerej Polski, w Łuckich szkołach młodsze lata przepolerowawszy w Rzymie pod Janem de Lugo Soc. Jesu, potem kardynałem i wydanemi na świat księgami sławnym z filozofji i teologji, z taką u wszystkich chwałą defendował, że też doktorską lauream in Collegio Romano, Rzym mu z chęcią przyznał i ofiarował. *Panegyry. P. Kwiatkiewicz.* Tamże na kapłaństwo poświęcony, pierwszą bezkrewną ofiarę w Lorecie Nazaretańskim Matki Boskiej domku, niebu oddał. Z Włoch do Polski wracając, Ś. Bonifacjusza biskupa i męczennika ciało od kardynała Barberyna, na dowód jego ku sobie propensyi, i książęcych przymiotów estymacyi przywiózł, do Kłewania z solenną pompą wprowadził. *Histor. Colleg. Luceor. 1642.* Kanonikiem Krakowskim będąc i dziekanem u wszystkich ŚŚ. jako się z jego MS. pokazuje, apostolską gorliwością, po różnych ambonach każąc, już się sposobił, dla własnego biskupów urzędu, Kaznodziejstwem: jakoż wkrótce od Jana Kazimierza Króla na Poznańską katedrę podwyższony, od prymasa koronnego na biskupstwo poświęcony, dobrego pasterza na sobie wzór innym wystawił: tak się zaś, choć wkrótkim czasie świątobliwie popisał w pierwszej tej infule; że go wkrótce na Kujawską przeniesiono: o którym Król Jan Kazimierz pisząc do Innocentego X. Papieża tak mówi. *Ea generis claritudine fulget in Regno nostro Casimirus Czartoryski, ut minime nos latere potuerit ejus probitas, doctrina et caeterae egregiae animi dotes, quibus Urbis oculos, cum ibi studiorum causa ageret, in se converterat etc.* a co większa uprzywilejowanym będąc, do wszystkich prawie natury i łaski talentów, żaden się w nim ambitus nigdy nie pokazał, o honor nigdy nie konkurrował, same się do niego wpraszały, za którym zasługi jego mówiły. Urban VIII. Papież, jako się sam ten książę szczycił w liście do Barberina kardynała synowca Urbanowego, szczególnym go faworem i łaskawością przyjmował w Rzymie. Władysław, Kazimierz i Michał Królowie Polscy nad inszych poważali, kochali wszyscy dla wrodzonej dobroci, którą i sama powierzchowna postać na oko wydawała. Z tej, rozwiózły na zgubę ojczyzny Świderskiego związek, na komissyi w Olborzu, a potem i we Lwowie, to powagą swoją, to namową i wrodzoną fakundyą do tego przywiódł, że go rozwiązał, i synowskie serca do matki ojczyzny nakłonił. Ztąd jako *Kochowski climact. 3. lib. 1. fol. 43.* nazwano go *Praesul Connexualis*; u tegoż autora znajdziesz

mowę jego, którą miał do związkowych. Po śmierci Prądzmowskiego na arcybiskupstwo Gnieźnieńskie postąpił, od Króla Michała nominowany, po którego zejściu w r. 1673. na generalną konwokacją wszystkie stany zwołał, według praw ojczystych, pod czas *Interregnum Vice-Rex* Polski, i zwyczajną konfederacją w Warszawie *in Januario* ogłosił. Nie długo jednak cieszyć się Królestwu temu, jego rządem dostało: w roku 1674. gwałtownymi kamieniami bolami ścisniony, Vicereją, z Królestwem w niebie, jako nadzieja zamienił. Do Najśw. Matki osobliwiej był nabożnym: ztąd co rok Częstochowski obraz nawiedzając przyznawał, jak jej protekcyja dźwigała go w wielu złych razach. *Nieszpork. Odrobinę Stołu f. 174.* Societatem Jesu za życia swego piastował po Pańsku, i przy śmierci wielu łask swoich ostatnią wolą uczynił dziedziczką; bo bibliotekę swoją dość liczną, i godne ręki książęcej manuskrypta, z szczerą jałmużną zapisał kolegiowi Rawskiemu, a gdyby był żył, swoim kosztem kościół miał tamże wystawić, *Histor. Colleg. Raven.* Do nowicyatu naszego Krakowskiego, krom relikwji ŚŚ. to w srebrnych, to w cyprynowych trunienkach złożonych, dał to, co miał najmilszego, to jest obraz *Mariae Majoris*, który w Rzymie będąc, uprosił u Papieża, że teatrum stawiać pozwolił, żeby tem łatwiej mogła go malarska ręka przekopiować z samego oryginału: gdy go tedy skończono, przez trzy dni stał na teatrum publicznie, z tą approbacją wszystkich, że doskonale wyrobiony, na wzór tamtego: póki tedy żył książę, wszędzie gdziekolwiek się obrócił, z sobą z wielkim affektem woził, a po śmierci do kościoła Krakowskiego Ś. Macieja oddał, stoi teraz tamże w wielkim ołtarzu. *Histor. Domus Probat. Cracov.* Pochowany ten przezacny prymas w kościele naszym Warszawskim. *Electa D. Augustini* z tomów tego Ś. zebrane przez niego, wydał do druku Tomasz Stanisław Niemierza archidyakon Kujawski 1688.

Michał Jerzy książę na Klewaniu Czartoryski wojewoda Sandomierski, starosta Wieliski, które starostwo dano mu w rekompensę, kiedy z publicznej od Rzeczypospolitej legacyi do Moskwy, Newelskie, Siewierskie i Wieliskie prowincye do Polskiej korony odzyskał. Syn to był wojewody Wołyńskiego, brat arcybiskupa Gnieźnieńskiego: do cudzych krajów zaciekszy się w młodszym wieku, z Samuelem Karolem książęciem Koreckim, w roku 1638. w Duaceńskim kolegiium Soc. Jesu ucząc się, hymn Ś. Królewicza Polskiego Kazimierza, i z obrazem jego, do druku podał; w Polsce dalsze lata i cnoty jego co raz to na wyższe pomykały w senacie subsellia, najprzód na województwo Braclawskie w r.

1658. kiedy też na potrzebę ojczyzny chorągiew Kozacką w sto dwadzieścia ludzi okrytą, na sławę domu swego rozwinał. *Annuae Colleg. Camen.* potem na Wołyńskie, z którym tytułem 1662. na trybunał fiskalny, z sejmu komissarzem uproszony, i na lustracyą amunicyi w Kamieńcu Podolskim: *Constit. fol. 5. et 25.* a w roku 1667. Wołoskie z granic kłótnie szczęśliwie uspokoił. *Constit. fol. 21.* Jemu dwóch millionów powierzyła Rzeczpospolita na zapłatę wojsku 1678. *Constit. fol. 5.* Nakoniec wojewodą został Sandomierskim. Przy publicznych ojczyzny funkcyach, i Boga nie zapomniał, fortuną się swoją z nim dzieląc. OO. Dominikanom konwent w Czernilicach fundował, a w Halickim grodzie zeznał, na sejmie w roku 1690. przez konstytucyą, za zgodnym wszystkich konsensem utwierdził. *Constit. fol. 14.* Kollegium Kamienieckie Soc. Jesu łask jego z wdzięcznością pamiętne: umarł 1692. wieku swego 71. Cztery razy małżeńskie ponawiał kontrakty, *primo voto* z Austryczką Fekenbergowną, *2do* z Eufrozyną córką Stanisławskiego kasztelana Kamienieckiego, pozostałą wdową po Potockim staroście Śniatyńskim. *3tio* z Koniecpolską. *4to* z Joanną Olędzką, która wprzód żyła z Oleśnickim starostą Opoczyńskim, i z niej syn Kazimierz.

Kazimierz na Kłewaniu i Zukowie ksiązę Czartoryski najprzód podczaszy Litewski starosta Wieliski, posłował na sejm 1697. i na konwokacyą 1696. potem podkanclerzy Litewski, teraz kasztelan Wileński, syn Michała wojewody Sandomierskiego, wielkich w tej ojczyźnie zasług i przymiotów senator: obowiązał się dożywotnie Izabelli, Jędrzeja hrabi na Raciborsku Morsztyna podskarbiego wielkiego koronnego córce, i z niej córkę Ludowikę w klasztorze panien zakonnych a *Visitatione* Bogu na wieczną służbę poświęcił: druga córka jego Konstancya Stanisławowi Poniatowskiemu podskarbiemu wielkiemu Litewskiemu herbu Ciołek w małżeństwo dostała się: synów zaś trzech, Fryderyk Michał, August Alexander kawaler Maltański, Kazimierz Teodor kanonik Krakowski i Warszawski.

Fryderyk Michał ksiązę Czartoryski najprzód kasztelan Wileński, starosta Uświacki, teraz ustąpiwszy ojcu kasztelanji, wziął po nim Pieczęć mniejszą Litewską, najwyższych honorów godzien.

Ten Fryderyk Michał, wiadomością praw, doskonałością przymiotów sławny, złączył się z *Walsteinowną*, z której oprócz syna w młodym wieku zmarłego, zostawił córek trzy: z tych najstarsza z Flemingiem podskarbibym W. Lit., po której śmierci pojął jej siostrę rodzoną: Alexandra, ta złączona z Michałem Ogińskim hetmanem W. Litew. Umarł Fryderyk roku 1775. mając lat 80. — *Przypisy Krasickiego.*

Jan Karol książę Czartoryski podkomorzy Krakowski, Śniatyński, Krzemieniecki, Lanckoroński, Markowski, Puński, Bochnieński, Wielicki starosta, syn trzeci Mikołaja wojewody Wołyńskiego. Wszystkim była do podziwienia jego *submissya*, którą im się bardziej uniżał, tym większą wszędzie skarbił sobie reputacją. Z tej *submissyi* ofiarowanych sobie wyższych honorów i województwa Krakowskiego przyjąć niechciał, dosyć na tem mając, że zasłużył. Jakoż Boga i dobra pospolitego zawsze w swoich funkcjach jedynie upatrywał. Na sejmie za Jana Kazimierza Króla marszałkiem izby poselskiej zgodnie obrany: śmierć Wincentego Gąsiewskiego podskarbiego i hetmana polnego Litewskiego surowym dekretem windykował, na trybunale koronnym deputatem będąc, każdego bez respektu sądził. W roku 1670. komissarzem z sejmu deputowany do rozgraniczenia Szląska od korony, kłótnie pograniczne wszelką łącznością uspokoił, *Constit. fol. 25.* w roku 1678. do konnotacyi przywilejów koronnych uproszony, i rewizyi, pracy swojej nie żałował. *Constit. fol. 30.* Za Króla Michała pod czas pospolitego ruszenia pod Gołęb, rycerstwu Polskiemu jako pierwszy w Małej Polsce podkomorzy przodkował. Na Kalwaryą i tamtecznych ojców dobroczynny. Złączył się był dożywotnim związkiem najprzód z Zebrzydowską, z tej córka Tekla *primo voto* Krasickiemu Jerzemu stolnikowi Przemyślskiemu, 2do Grzegorzowi Ogińskiemu staroście Zmudzkiemu, hetmanowi wielkiemu Litewskiemu zaślubiona, i synowie Samuel i inni: pojął potem Magdalенę córkę Konopackiego Oktawiana kasztelana Elbląskiego, pozostała wdowę po Gąsiewskim podskarzim Litewskim zabitym: z niej była córka Helena Konstancya Deodata zmówiona Józefowi Myszkowskiemu kasztelanowi Sandomierskiemu. *Duryewski fol. 88.*

Kazimierz Mikołaj książę Czartoryski kanonik Krakowski i Wileński syn podkomorzego Krakowskiego z Zebrzydowskiej, deputat na trybunał koronny 1681. z Rzymu powróciwszy: atoli dalsze o nim nadzieje, śmierć prędką przerwała: jak zaś zakon nasz kochał, ostatnia wola jego w roku 1685. dość jawnym była świadkiem, lubo potem skutku żadnego nie wzięła.

Samuel książę Czartoryski syn także Karola podkomorzego Krakowskiego z Zebrzydowskiej: z Mniszchowny zda mi się wojewodzanki Wołyńskiej córka jego, Panieńskie życie w Krakowie pod regułą S. Franciszka Salezjusza, a *Visitatione* sobie obrała: syn zaś Jakób w zakonie Kaznodziejskim.

Michał książę Czartoryski starosta Krzemieniecki syn podkomorzego Krakowskiego, złączył się był z Anną Fre-

drowną wojewodzanką Podolską, ale *sterilis*. Antoni brat jego i drugich, starosta Lanckoroński z Konopackiej urodzony, żonę mu *Genealogia Domu tego* Działyńską przyznaje, a *Duryewski* w Pamiętce Kostków *fol.* 88. Łosiownę wojewodzankę Malborską, toż świadczy *Zaluski w Kazaniu Pogrzebowem*, i przydaje, że po weselu w pięć miesięcy umarł 1690. pochowany w Warszawie u Ś. Krzyża; żył *sterilis*.

Józef książę Czartoryski chorąży Litewski, starosta Puński, syn tegoż podkomorzego z Konopackiej, podpisał w r. 1697. *Confirmationem Jur. Gent.* na koronacji Augusta II. Złączył się był dożywotnie z Teresą Władysława Denhoffa wojewody Pomorskiego córką, z której został się syn Stanisław, i córka Józefa Marya Magdalena księżęciu Michałowi Wiśniowieckiemu kanclerzowi Litewskiemu zaślubiona, Pani wielkiego rozsądku, umarła 1728.

Drugi syn Kazimierza kasztelana Wileńskiego, August Alexander książę Czartoryski, wojewoda Ruski, szef regimentu gwardyi pieszej koronnej, mąż wyborem cnót i przymiotów zawołany z Zofią *Sieniawską* wielkich włości dziedziczką, córką Adama hetmana W. Kor. ostatnią wielkiego tego domu iskierką, spłodził Elżbietę złączoną z Stanisławem Lubomirskim marszałkiem W. Kor., — Stanisława młodo zmarłego i Adama. Umarł 1782. roku w 84. roku wieku swego.

Ten w końcu wyrażony Adam, generał ziem Podolskich, generał feld-zeugmaister wojsk cesarskich, narodzony dnia 1. Grudnia 1734. roku, pozostała latorośl tak wielkiego szczepu, w licznych cnotach swoich, nie tylko z krwi wrodzonych, lecz przez usilne swe staranie od najmłodsze go wieku posiadający wysokie zalety. Cały naród, i współ-żyjący świadkowie przyznają, i dla potomności, godni historyi Polskiej pisarze w swych dziełach donieść o nim nie omieszkają. Ja to tylko umieszczam: że ten mąż, już to w rycerskim stanie w swej pilności niesfatygowany, mając w dozorze zwierzchniczym szkołę rycerską korpusu kadetów, od Króla Stanisława Augusta na 200. młodzieży krwi szlacheckiej utworzołą, już to regimentem gwardyi pieszej Litewskiej, jako szef komenderujący, już to w usługach publicznych, jakoto będąc marszałkiem głównego trybunału Wileńskiego W. Ks. Lit. sprawiedliwość największą dopełniający, na sejmach wielokrotnie gorliwie posługujący, a w czasie sejmu *Convocationis*, w r. 1764. laską sejmową, będąc marszałkiem, chwalebnie dyrygujący. W kommissyi edukacyjnej narodowej, swem światłem zdaniem, nie raz przydujący. Znany nie tylko w obcych i sąsiedzkich krajach, z swych wielkich przymiotów, lecz najosobliwiej w własnej ojczyźnie, od wszystkich niemal obywatelów w koronie i w Litwie, nader ukochany i wielbiony, którego niezliczone zasługi, potomność tym więcej sławić będzie, gdy dokładne z krajo-pisarzy wyczyta wiadomości. Z Izabellą z hrabiów *Flemingów* podskarbiego W. W. Ks. Lit. córką, dnia 31. Marca 1746. roku narodzoną, a dnia 19. Listopada 1761. zaślubioną, małżonką, mający potomstwo: dwóch synów: Adama dnia 14. Stycznia roku 1770. narodzonego. Drugiego Konstancya Adama dnia 28.

Października 1773. narodzonego: i dwie córki Maryannę, Fryderykowi Ludwikowi Alexandrowi księżęciu Wirtemberskiemu Stutgard dnia 27. Października 1784. roku zaślubioną, z której syn Adam w roku 1791. narodzony. Drugą córkę Zofią 15. Września 1774. roku narodzoną.

Patrz dalej w dodatku w Tomie X. —

Toż z linii *Koreckiej* Stanisław w książę Czartoryski lowczy wielki koronny, syn Józefa chorążego Lit. z *Ronopackiej* zrodzonego, o którym wyżej, ten (z *Morsztynowny*) zostawił córkę Konstancją, żonę Andrzeja ordynata Zamojskiego kanclerza w. koron., oraz synów Kazimierza i Józefa książęcia Czartoryskiego stolnika W. Ks. Lit., starostę Łuckiego, męża wielkich przymiotów i zasług w swej ojczyźnie, który wielokrotnie był na sejm posłem, gorliwym obywatelem, a po razy dwa od Rzplitej do Króla Pruskiego pełnomocnym posłem. Ten z Dorotą księżniczką *Jabłonowską* Antoniego książęcia Jabłonowskiego kasztelana Krakowskiego córką, a małżonką swoją, zostawiający potomstwo, córek pięć: Maryannę, Klementynę, Teresę, Józefę i Annę Celestynę. — *Przypisy Krasickiego. — Heraldyka Wielądka.*

Czartoryski herbu Strykoń, w Ruskiem województwie. Z tych za czasów Paprockiego było trzech braci rodzonych ludzi rycerskich: Stanisław na Witanowicach 1705.

Czartoszewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Czartoszewski z powiatu Wołkowyjskiego, podpisał elekcyą Jana III. 1674.

Czarukowski. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli metryka Wołyńska Mikitę i Zynka Czarukowskich ziemianów Wołyńskich wspomina 1528.

Czaryski herbu Korczak, w Sandomierskiem województwie. I o tych ciż autorowie nie pisali: ale *Starowski in Monumen.* kładzie nadgrobek Czaryskiego z Czarysza w powiecie Lelowskim, z kościoła OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie wypisany. Felix elekcyą Władysława IV. z Krakowskiego podpisał 1632. Ojciec jego Marcin krom niego z Ujeskiej zostawił syna Pawła. Szczeny zaś miał za sobą Janowską podsędkownę Krakowską, zostawił z nią potomstwo. Paweł także Wereszczyńską. Siostra ich Wilska.

Czasławski herbu Róża. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr z województwem Smoleńskiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza Króla. Dorota Czasławska była za Jędrzejem Markowskim.

Czastrowski, w Litwie wspomina ich *Ks. Kojalów*. w swoim panegiryku, inni o nich milczą.

Czaszawski herbu Trąby. I o tych ciż autorowie milczą. Józef w Sandomierskiem województwie, podpisał elekcyą Augusta II.

Czaszyński herbu Trąby, inni ich piszą Czaśnicki, jako *Okolski t. 2. fol. 80.* kędy też namienia że Czaśnickiego sędziego Lwowskiego córka Anna dostała się Boboli, czy też Janowi Gołuchowskiemu sędziemu Sendomierskiemu. Czaszyński dziekan Łowicki, kanonik Krakowski w roku 1538.

Czayka herbu Dębno, w Sendomierskim województwie, a podobno już tych czasów Czaykowscy. Jan i Jerzy w województwie Ruskiem, Teodor i Walenty w Bełzkiem w roku 1697.

Lubo tu *Niesiecki* tylko Czayków umieszcza, wspominając iż podobno później Czaykowskiemi nazwani, później jednak pod herbem *Dębno* między herbownemi i Czaykę i Czaykowskiego kładzie. Późniejsi heraldycy, a między niemi *Potocki w Pocęcie herbów, Kuropatnicki*, i *Wielądek*, piszą wyraźnie o Czaykowskich, jakoż zdawna istnieje ta familia i wielu znakomitych i zasłużonych ojczyźnie ludzi wydała. Mając od jednego członka tej familji nadaną wierzytelną genealogią, takową tu umieszczam.

Czaykowski herbu Dębno. Od Tomasza z Dębna kasztelana Poznańskiego (którego i *Niesiecki* wymienia) poczęła się linia *Dębno* Czaykowskich roku 1482. przeniesiona w Sendomierskie, Lubelskie, Przemyślskie, Rzeszowskie, Sanockie, Stryjskie, i Samborskie kędy jest wieś *Czaykowice*, od której roku 1498. pisał się Jan z Dębna Czaykowski, synem tego Jana był Adam sędzia kapturowy Sendomierski, *Okolski* powiada *T. I. fol. 147. Czaykovi in Sendomiriens. Palat. ducibus in Ostrog sub signis militaribus obsequia ponebant, aliqui in captivitate Scythiam deducti.* Był także drugi Adam Dębno Tymkowicz Czaykowski syn Leona Tymkowicza z Czaykowic, urodzony z Heleny Ozan córki Jarosława rotmistrza J. K. Mości Zygmunta Starego. Tenże Adam pobierał pierwsze nauki w Krakowie, potem zaś w Padwie, z kąd wybierając się w powrót do domu wyborańską mową łacińską pożegnał akademików i profesorów: powróciwszy do kraju zastał już na tronie Stefana Batorego, i u tego Króla przyjął obowiązek sekretarza. Wysłany kilkakrotnie do Prus, i Włoch gdzie wymową swoją skreślając skutki zaszłych nieporozumień, okazał w najlepszym świetle sprawę narodów, i wszystko złe naprawił, dla tego zarobił sobie, na względy u Króla, a szacunek ziomek. Po zgonie Stefana Batorego wrócił do swoich dóbr na rusi w Przemyślskim i Stryjskim obwodzie, położonych, gdzie w sam dzień koronacy Zygmunta III. roku 1587. znacznie się krajowi przysłużył, a to w ten sposób: Tatarzy szlakiem Stryjskim na Lwów napadli, a nie tam niewskurawszy obrócili swój pochód na Przemyśl gdzie wielkie szkody poczynili, w Dydytyczach uwięzili księżną Ostrogską, i jej dziewczkę, lecz ją odbili nasi, a Tatarów od Przemyśla odegnał starosta Przemyślski z Adamem Dębno Tymkowicz Czaykowskim *). O czem do-

*) Adama Czaykowskiego, rys życia i sławniejszych czynów odgłos w świat puszczony, pisał i w druk dał roku 1748. J. Ks. Michał Kwiatkiewicz. Druk u S. Trójcy we Lwowie. Notatki J. Ks. Wielińskiego kanonika przy katedrze Lwowskiej obrządku łacińskiego. —

wiedziawszy się Zygmunt III. powołał go do swego boku, i marszałkiem dworu w obozach uczynił. — Wojował on z Tatarami i Wołoszą aż roku 1620. 7. Października poległ pod Cecorą wraz z hetmanem Żółkiewskim, nieustępując placu nieprzyjaciółom. Zostawił synów dwóch i krewnych z drugiej linii, którzy się pisali z Dębna Czaykowskimi i mieli swe gniazdo w Bełzku, Jan i Jerzy, Teodor i Walenty w roku 1697. *Ex Constitutione 1697. Vol. 5. fol. 897. Versu 31.* —

Synowie Adama, 1. Mateusz mąż uczony, i świadom wschodniej mowy, poseł do Turku. 2. Jan rotmistrz J. K. Mci Władysława IV. poseł do Moskwy zmarły roku 1651. zostawił po sobie Adama który roku 1649. po koronacyi Króla Jana Kazimierza wysłany z wojskiem na Ruś przeciw Kozactwu walczył, a pod Zborowem 234. jeńców Królowi oddał, był także z Janem III. na wyprawie Wiedeńskiej, z kąd ranami okryty do kraju powrócił, i w Czaykowicach żywota dokonał. Tego synowie byli Teodor, ożenił się z Pelagią córką Karola *Czernieckiego*, zostawił syna Stefana ten z *Bilińską* herbu *Sas* zostawił Jana który miał syna Ignacego, Pana na Dydyatyczach i t. d. cześnika Przemyskiego przywilejem Stanisława Augusta wydanym 10. Maja r. 1780. w Warszawie, zatwierdzonego, oraz posła na sejm, później zaś członka wysokich stanów Galicyjskich: ten był zmówiony w dożywocie z Salomeą z *Horodyskich Korczaków*, z których synowie Piotr, Tadeusz, i Hipolit. — Druga linia, jak wyżej rzekłem prowadziła swój dom w Bełzku, i Lubelskiem, z tych byli Jan Czaykowski, ten z województwa Sieradzkiego podpisał elekcyą Augusta II. *Constit. f. 911. Vers. 34.* z województwa Ruskiego, Jan z województwa Sieradz. *fol. 913. Vers. 27.* Jerzy, podpisali elekcyą Augusta II. z województwa Bełzkiego: Walenty, z ziemi Warszawskiej Jan, Piotr, Sebastian, podpisali elekcyą tegoż Króla. —

Wielądek w heraldyce pisze jako czytał w konstytucyi 1764. roku między suffragiami, iż Józef Czaykowski podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Kijowskiego. Marciniak stólnik Gąbiński, Józef Antoni komornik graniczny Łatyczewski, Marcin pisarz grodzki Gostyński, Tadeusz Czaykowski kanonik Kijowski był deputatem na trybunał koronny 1785. r. z kapituły Kijowskiej. — *Kuropatnicki* w §. V. dnia 10. Września 1782. r. wyraża, iż *apud tabulas Galliciae et Lodomeriae inter equites* są zapisani, Jan, Onufry, Michał, Teodor, Demetryusz, Bazyli Czaykowscy. Także Grzegorz Daszkiewicz Czaykowski, Andrzej, Antoni Wincenty, Teodor, Paweł, Mikołaj, Jacek, Łukasz, Alexander, Stefan, Elias, Szymon Czaykowscy są w tymże ekstrakcie *inter equites* zapisanemi. Jest także w akcie konfederacyi Sandomierskiej 1705. roku w Korczyniu, iż Jerzy Czaykowski pisał się wraz z innemi obywatelami za Leszczyńskim. Jakób Czaykowski vice-regent sądowy Lubelski koło 1792. roku.

Krasicki w przypisach wymienia, w roku 1778. Marcina Czaykowskiego komornika Gostyńskiego. — Antoniego regenta grodzkiego Łatyczewskiego. — Jakóba wicesgerenta Lubelskiego. —

W ostatnich czasach z tej familji wiadomemi piszącemu są: w Przemysłu przy kapitule r. 1. potomek *Tymkowiczów* Stanisław

Czaykowski kanonik, drugi w Krakowie Paweł Czaykowski były professor literatury w uniwersytecie Jagiellońskim i senator W. M. Krakowa, równie Czaykowski były pułkownik wojska Polskiego, i Hippolit Czaykowski członek stanów Gallicyjskich. —

Czayka herbu Jastrzębiec, w województwie Ruskim.

Czechowicz herbu Leliwa, w województwie Ruskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Zofia zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Wielędek w heraldyce pisze jako czytał iż Roch Czechowicz był posłem ziemi Halickiej z województwa Ruskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla, tamże był lustratorem pogłównego Zydowskiego województwa Ruskiego 1764. Rafał miecznik Zydaczewski 1792. r. Roch Czechowicz podsędek Lwowski. — Tegoż samego czytałem w *Kuropatnickim* w §. V. pod dniem 11. Września 1782. zapisanego w ekstrakcie: *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculorum magnatum equitum.*

Krasicki w przypisach dodaje: W roku 1436. Andrzej Czechowicz podkomorzy Płocki podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol. 133.*

Czechowicz herbu Ostoja w Żmudzi. Czechowicz sędzia grodzki Żmudzki, cywun Widuklewski. *Paproc.* Stanisław marszałek i podstarości Żmudzki 1589. podpisał transakcyą Będzińską. A bliższych czasów Urban Czechowicz na sejmie Warszawskim w roku 1676. otrzymał nobilitacyą.

Są także Czechowicze w Litwie których *Krasicki w przypisach* równie do herbu *Ostoja* należącemi być sądzi. O tych także pisze *Wielędek w heraldyce* jak następuje: Czechowicz *Suchowicki* tegoż zda mi się herbu *Ostoja*, którzy się znajdują w Księstwie Litewskim. O tych dawni autorowie opuścili przez niewiadomość. Ja zaś czytałem w konstytucyi 1733. roku, iż Tomasz Michał Czechowicz, skarbnik, rotmistrz, podstarosta sądowy, i poseł powiatu Oszmiańskiego, na sejm konwokacyi był obrany. A dawniej jeszcze w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisał się, Stanisław Czechowicz z województwa Mińskiego. Poźniej w roku 1763. Stanisław i Michał w aktach Wileńskich podpisali z innemi senatorami i urzędnikami W. Ks. Lit. manifest *de illegitimitate* trybunału. A w roku 1764. dnia 28. Kwietnia, Stefan Tadeusz *Suchowicki* Czechowicz sędzia kapturowy powiatu Oszmiańskiego. Także Wiktor podstoli i sędzia ziemski Oszmiański, Antoni skarbnik Oszmiański, Filip *Suchowicki* Czechowicz starosta Ryski, Antoni Leon oboźny i konsyliarz z powiatu Słonimskiego, Ignacy koniuszy Słonimski, ci wszyscy podpisali się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w aktach grodzkich Wileńskich. Marcin Czechowicz podstoli Oszmiański 1792. roku, Ignacy sędzia grodzki Oszmiański, Wojciech miecznik Oszmiański.

Kuropatnicki w rzędzie nazwisk domów szlacheckich wyraża także Czechowiczów, *Lachowickich*, jakiegoby herbu byli nie wspomina.

Krasicki przydaje *Macieja* pisarza ziemskiego Oszmiańskiego w roku 1778. —

Czechowski herbu Belina, w województwie Sieradzkim. *Piotra* wspomina *Walicki* w roku 1599. *fol.* 90. Jan z Mińskiego województwa poseł na sejm 1634. ztamtąd deputowany na sądy fiskalne Wileńskie. *Constit. fol.* 6. Stanisław przeor Sulejowski 1643. *Synod. Provin. Varsav. f.* 4. Czechowski pod Pleszkowem mąż rycerski szedł pieszo do szturm. *Paprocki o herb. fol.* 404. Piotr w województwie Kaliskiem 1674. Stanisław, Alexander, Stefan w Pińskiem.

Piotr Kazimierz z *Czechowic* Czechowski, i Łukasz z województwa Witebskiego powiatu Orszańskiego, Stanisław Czechowski z województwa Mińskiego pisali się na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. w roku 1700. pod *Olkinikami*. — Stanisław i Michał w roku 1763. podpisali wraz z innymi senatorami i urzędnikami manifest w Wilnie *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. — *Heraldyka Wielądka*.

Czechowski herbu Oksza, w województwie Sandomierskiem. Anna Czechowska najprzód Jędrzeja Słowińskiego, potem Samuela Borejka małżonka. Gabryel Ignacy i Jakób w Sandomierskiem, Melchior w Krakowskiem, Mikołaj w Lubelskiem 1697.

Stefan z *Czechowa* Czechowski, w roku 1705. pisał się na konfederacyą Sandomierską w Korczynie, za Stanisławem Leszczyńskim. — Dominik Czechowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Mścisławskiego, Franciszek Czechowski kanonik Gnieźnieński. — *Heraldyka Wielądka*.

Tegoż imienia Czechowskiego wspomina *Kurapatnicki* w §. V. dnia 10. Września 1782. *inter tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculaturuu equitum*. Są także Czechowscy na *Czechowicach* w województwie Mazowieckiem, ziemi Warszawskiej, possessye swoje dziedziczne mający. —

Czeczel herbu Jelita. O tych ani *Paprocki*, ani *Okolski* nie pisał. *Teofil Sitoński* twierdzi, że podkowy w herbie z krzyżem zażywają, ale że się Nowosieleckimi oraz piszą; *Maciej Czezel* z *Eudoxyi Mormiłowny* spłodził *Siemiona* i *Wawrzeńca* nieplodnych i *Bazylego*, ten krom *Bazylego*, *Konstantyna*, *Jędrzeja* bezpotomnych, miał syna *Siemiona*, którego córka *Anastazyja Strzelnickiemu* zaślubiona; z synów zaś *Jan sterilis*. *Alexandra* syn *Jan* 1697. *Stefan Czezel* miał za sobą *Helenę Borejkownę*. *Grzegorz* rotmistrz pancernej chorągwi 1658. *Komput Wojska*.

W roku 1753. *Antoni Sadymontowicz* *Czeczel* cześnik *Zwinogrodzki* był deputatem na trybunał koronny z województwa *Braclawskiego*, tenże sam zda mi się był także sędzią *Belzkim*. *Antoni Czezel* chorąży *Zwinogrodzki* był posłem na sejm w roku 1768. z województwa *Braclawskiego*. — *Paweł* horodniczy *Zwinogrodzki*. — *Heraldyka Wielądka*.

Niesiecki położył był początkowo Czeczeliów z herbem *Nowosiel* i dopiero później w Tomie IV. w dodatku odwołał to i herb *Jelita* im przyznał. — *Duńczewski* w herbarzu swoim obszernie pisze o Sudymuntowiczach Czeczeliach, którzy jak się z całej tej genealogji pokazuje są ci sami Czeczeliowie o których *Niesiecki* pisze i których także *Nowosieleckimi* mianowano. Opuściwszy w opisie tym *Duńczewskiego* miejsca z *Niesieckiego* przytaczane, umieszczam tu resztę genealogji tych Czeczeliów Sudymuntowiczów, herbu *Jelita*, z autentycznych dokumentów zebraną, zaczynając od Andrzeja Sudymuntowicza, dziedzica na Kuszczyncach, Czeczelowce, Raszkuwie, Borsukowcach, Szczuczynnym, Kaławrze, Minkowie, Chrystyńce, Radkowce, Mollokiszu, i innych w województwie Braclawskim leżących. Ten około roku 1396. z Witoldem księżciem Litewskim i wojskiem wyszedłszy, na różnych ekspedycjach wojennych temu Panu służył, który to książę województwo Braclawskie, na ten czas jeszcze mniej osiadłe; podbił sobie. Na ostatek, kiedy w stępy Tatarskie wszedł, nie opowiedziawszy się Królowi Polskiemu Jagiellowi, bratu swojemu, tam wielkie wojska Tamerlan Sultan Turecki ścignawszy, niespodzianie uderzył na Witolda księcia, i zewsząd go otoczył, który lubo mężnie bronił się, jednakże potędze jego wytrzymać nie mógł, a utraciwszy wielu mężnych rycerzów i wojsko, w małej kwocie salwując się, w Braclawskim i Podolskim kraju lokował się, o czem namienia z *Kromera Cellarius Descript. Reg. Polon. et M. D. Litv. fol. 364.* Ztamtąd więcej dla wstydu w Litewskie księstwo nie powracał, o czem wolno czytać *Historią Litewską Kojalowicza*, i innych o tem zgodnie piszących. Na ten czas swoim żołnierzom i przyjaciolom, za ich odwagi świadczone, w Braclawskim kraju, a terazniejszem województwie, jeszcze na ten czas pustym, przywilejami i listami rozdawał grunta i uroczyska, między któremi Andrzejowi Sudymuntowi, nad rzeką Czeczwą, znaczną część konferował, gdzie do tych czas pryncypalne dobra zowią się Czeczeliówką, z kąd potem jego successorowie nazwisko wzięli, Sudymuntowiczowie Czeczeliowie. Miał i inne służące sobie daniny nad Dniestrem, jako to Mallokisz, Kaławry, Raszków, Bundury, i inne, o czem świadczą przywileje w metryce koronnej, i approbaty Olbrychta Króla Polskiego. Ten Andrzej Sudymunt miał dwóch synów, Borys a Sudymuntowicza Czeczela, któremu dostała się nad Rzeką Czeczwą i Kubliczem Czeczeliówka, z innymi przysiołkami, i dobra wzywz wyrażone nad Dniestrem: drugiego syna miał Wasyla Matyszewicza Czeczela, któremu dostały się na Wołyniu Nowosiołki i inne dobra, z kąd jego successorowie zwali się Czeczeliowie Nowosieleccy, którzy i do tych czas są w ziemi Przemyskiej rozrodzeni w dziedzictwach swoich: bowiem Paweł Czeczeli Nowosielecki, syn Wasyla Matyszewicza Czeczela, (którego tak wspominają transakcye, iż ojciec jego Wasyl był wzrostu małego) wyprzedawszy całą substancją swoją Hrehoremu Czeczeliowi, podstarościemu grodzkiemu Braclawskiemu, ztamtąd przeniósł się w ziemi Przemyską.

Borys Sudymuntowicz Czeczeli spłodził dwóch synów, Hrehorego, podstarościę grodzkiego Braclawskiego, i Matyasza, jak świadczy manifest przez pomienionego Hrehorego Czeczela w metryce koronnej roku 1581. za Króla Stefana zaniesiony,

w którym wyraża, że przywileje książęcia Witolda antecessorowi jego Andrzejowi Sudymuntowi, na wspomniane dobra nadane, a przez Króla Olbrychta approbowane, w zamku Winnickim pogorzaly. Hrehory podstarości grodzki Braclawski z Katarzyną *Kleszczowską*, spłodził Andrzeja i córek trzy, Palacją Rostkowską, Reginę Mikulińską, i Teodorę Wereszczakową. Andrzej rotmistrz wojsk J. K. Mci z Heleną *Terlecką*, spłodził Hrehorego i córek dwie, Maryannę Tyszkiewiczową, i Annę Zaleską; tenże Hrehory pierwszą żonę miał Maryannę *Bielecką*; z której syn Jakób Czczel, i córka Helena Kozicka. Tenże Hrehory miał drugą żonę Zofią *Lipską*, z której potomstwo niżej wyrażone. Jakób Czczel, syn Hrehorego z *Bieleckiej* urodzony, miał także żon dwie, pierwszą Zofią *Leniewiczównę*, z którą spłodził Piotra Czczela, cześnika Braclawskiego, Hajsyńskiego i Kiślackiego starostę. Ten był posłem na sejm walny Warszawski 1746. a zaś komissarzem do Radomia 1753. z województwa Braclawskiego, wszędzie dystyngwowany rekognicyą, doskonałością w prawie i w Rzeczypospolitej interesach, który z Franciszką *Szaszkiewiczówną* miał synów trzech, Rocha, Mikołaja i Nikodema żyjących roku 1755. z rodzicami swojemi: z drugą żoną *Przyłuską* miał tenże Jakób Czczel Stefana i Jana bezpotomnych. Hrehory, z Zofią *Lipską* spłodził Jerzego, który w roku 1748. już lat miał dziewięćdziesiąt i ośm, ten w roku 1752. zszedł z tego świata, niegdy był pod Wiedniem z Królem Janem III. tenże z Teresą *Strażewską* spłodził Antoniego Ludwika *binominis* Czczela, podczaszego Zwinogrodzkiego, podwojewodzkiego Braclawskiego, męża w prawie koron. doskonałego, który roku 1750. był posłem na sejm extra-ordynaryjny Warszawski, a roku 1754. był deputatem na trybunał koronny, z województwa Braclawskiego, pelen affektów Pańskich, przy nienaruszonej słuszności, jako mądry, sprawiedliwy, i roztropny sędzia, i cuót wybornych.

Matyasz syn Borysa, a brat Hrehorego podstarościiego grodzkiego Braclawskiego, z Eudochią *Molmorówną* miał Semiona, od którego z Eudochią *Juszkowską* pochodziło dwóch synów, Alexander ożeniony z *Chrynicką*, z których Jan *sterilis*, i Jan brat Alexandra, także *sterilis*, a córka Anastazyja wydana za Strzelnickiego, których Konstantyn *sterilis*: drugi syn Matyasza Laurentyn, to jest Lawryn, ożeniony z Maryanną *Brańską*, z którą spłodził Michała, a ten Andrzeja i Benedykta Czczelów bezpotomnych: miał drugiego syna tenże Laurenty Stefana, który z *Borejkówną* spłodził Łukasza, od którego są successorowie. Było jeszcze dwóch synów tego Laurentego, Jan i Samuel, ci bezpotomnie zeszedli. Trzeci syn Matyasza Wasyl, który z *Wieczorkówną* spłodził synów czterech, Wasyla pierwszego, od którego Daniel z *Prażewską* miał Jana Bogusława *binominis*, od którego pochodzi Andrzej. Semion drugi syn Wasyla, Andrzej trzeci, Konstanty rotmistrz wojsk koronnych czwarty, których procedencya nie jest wiadoma.

Ze zaś *Czczelowie* są nie herbu *Nowosiel* jak Niesiecki początkowo wyraził ale herbu *Jelita*, dowodzi się to dekretem trybunalskim koron. Lubelskim roku 1642. między Czczelami i Podoreckim nastąpionym, że się herbem *Jelita* zwanym z antenatów swoich zaszczytali, i pieczętować powinni. Ze zaś ta familia pochodzi

z W. Ks. Litewskiego od Sudymuntów, od wieków dawnością swoją także dziedziczących, a herb *Jelita* nazwany, jest oryginalnym Saryszów Polskich; wiedzieć o tym potrzeba, iż Król Władysław Jagiello W. Ks. Litewskie, a potem Król Polski, łącząc swoje księstwo Litewskie z Koroną, po ożenieniu się z Królową Jadwigą, Polskie herby rozdawał Panom Litewskim, wraz z nim w Krakowie ochrzczonym, jako też i roku 1413. powróciwszy do Litwy, o czym z dawniejszych historyków pisze *Władysław Lubiński, Scholastyk Krakowski, terazniejszy piarsz Duchowny Koronny, w Księdze Swiat okryślony, tom. 1. fol. 303.* temi słowy; Król Jagiello Litewskiej szlachcie, Polskie herby rozdał, i powtórnie Litwę przyłączył do Polski etc. zład tedy herb pomieniony *Jelita*, antecessorowi Czeczółw Sudymuntowiczów, Jędrzejowi Sudymuntowi dostał się w Litwie, wiernie służącemu we wszystkich expedyacjach wojennych, Ks. Witoldowi, bratu Jagiellona jako wzwyż wyrażono. —

Czeczor. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Gabryel Czeczor z powiatu Słonimskiego podpisał elekcyą Jana III.

Stanisław Czeczor w roku 1700. podpisał się na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Ołkinikami*. — *Heraldyka Wielądką.*

Czeczotka herbu Prawdzic, w Rawkiem województwie.

Czekałowski. Jan i Teodor Czekałowscy nobilitowani na sejmie 1659. o czym konstytucye koronne. Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć.

Czekanowski herbu Godziemba, w Sieradzkim województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Czekanowski, dobra Drozdzin kupił w roku 1550. *Acta Castren. Ostrzeszow.* a w roku 1623. Sebastyan Stanisławowi czynił rezygnacyą Czekanowa. *Acta Castren. Ostrzeszow.* Alexander pisarz grodzki Grabowiecki w roku 1632. w Belzkim Anna Czekanowska Kaspra Kowalskiego najprzód, a po nim Łukasza Zernickiego małżonka 1634. *Acta Succameral. Callissien.*

Czekanowski miał za sobą *Wąsowiczownę* starościankę Kiślacką z Starzechowskiej urodzoną. — *Przypisy Krasickiego.*

CZEKI HERB.

Z jednej strony z boku prawego tarczy, powinno być pół Orła w prawą pyskiem obróconego z skrzydłem jednem rozciągnionem w koronie złotej, z drugiej strony pagórek na którym pies stoi, w prawą tarczy wprowadzić skierowany, atoli głowa jego w lewą stronę skręcona, ogon u niego zadarty, na szyi obróż, na helmie dwa skrzydła rozpięte, rozumiem że orle. Ten herb widziałem w Krakowie u Panny Maryi na nadgrobkju Jana Baptisty Czeki szlachcica Florenckiego indygeny Polskiego, dziedzica na Czajowicach,

Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu dobrze zasłużonego, znajdziesz go i u *Starowol. in Monum.*

Czelatycki herbu Abdank, w Przemyskiej ziemi. Mikołaj na Czelatycach 1432. *Acta Terrestr. Leopold.* Nie wiem czy nie do tych należy Marcin Czelatka cześnik Sochaczewski na liście Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* Czelatycki Jan z Ruska poseł z województwa Brzeskiego Litewskiego, na konwokacyą Warszawską 1587. podpisał generalną stanów koronnych konfederacyą. *Constit. fol. 418.*

Czelatycki herbu Leliwa, w Krakowskim województwie. Piotr Czelatycki, miał za sobą Bierecką pisarzównę ziemską Przemyską, miał z nią synów dwóch, Piotra i Stanisława, córek pięć: jedna była za Sebastianem Dylągowskim sędzią grodzkim Stobnickim. Teodor w Bełzkim 1697. Stanisław mąż rycerski w wielu okazyach w jawnem życiu niebezpieczeństwie będąc, z ślubu Najśw. Matce kaplicę dość modnie ozdobił.

Czeluściński. W Kaliskim województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Czeluściński podpisał obwieszczenie w roku 1697. Tomasz i Jan z Maryanny Malskiej herbu Nałęcz urodzeni 1700.

Czelużyński, w województwie Bełzkim. Tych tak Paprocki, jako i Okolski opuścił. Mikołaj Czelużyński w Lubelskim, Alexander w ziemi Chełmskiej 1697.

Czepiela herbu Korab. Mikołaj Czepiel decretorum doctor Włocławski proboszcz i Sandomierski, kanonik Krakowski, tak kościołowi jako i ojczyźnie dobrze zasłużony. Umarł 1518. jako jego nadgrobek świadczy z herbem Korab wystawiony w katedrze Krakowskiej. *Starowol. in Monum.*

Czepowski herbu Jastrzębiec, w województwie Ruskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Czepowski miał za sobą Małgorzatę córkę Aarona Strońskiego Doliwczyka koło roku 1520. Z Sieradzkiego drudzy przenieśli się w Podlasie, z tych Czepowska była za Jabłońskim. Piszą się z Czepowa.

Czerczycki. I tych tak Paprocki, jako i Okolski opuścił. Są zaś na Wołyniu. Hrehory Laszko Czerczycki, i Konstanty podpisali elekcyą Władysława IV.

Czerkawski herbu Jelita, w Sanockiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Kuropatnicki w §. V. wyraża, iż zapisany w ekstrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculorum equitum* pod dniem 29. Października 1782. roku. Karol Czerkawski. —

Czerlenkowski czyli **Czerlinkowski.** O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Iwan Czerlinkowski sę-

dzia ziemski Winnicki, z sejmu 1613. komissarz do rewizyi zamku Winnickiego. *Constitut. fol. 30.* Stefan stolnik Braclawski z sejmu tegoż komissarz do rewizyi starostwa Chmielnickiego: *Constit. fol. 29.* a z sejmu 1616. do lustracyi ksiąg ziemskich, podkomorskich i grodzkich Winnickich. *Constit. fol. 22.* Stanisław podczaszy Braclawski fundator konwentu Winnickiego OO. Dominikanów. *Okolski in Russia Florida fol. 98.* O Sylwestrze pisarzu ziemskim Braclawskim: *Constit. 1643. fol. 5.* był posłem na sejm w roku 1633. *Constit. fol. 15.*

Czermieński herbu Cholewa, w Dobrzyńskiej ziemi: krom tych Paprocki kładzie Czermieńskich herbu Dębno, ale w Gniazdzie położył Czymiński, za którym poszedł Okolski: mnie się zda, że to miasto Ciemiński, drukarnia położyła czy Czermieński czy Czymiński.

Czermieński herbu Ramult, w Krakowskiem województwie i na Podolu. Jan Czermieński na dworze Gamrata arcybiskupa Gnieźnieńskiego dobrze zasłużony kilku lat nakładem, umarł 1586. nadgrobek jego widziałem w kościele Krakowskim OO. Dominikanów z herbem Ramult. Czermieński miał za sobą Barbarę córkę Walentego Kalinowskiego wojskiego Halickiego, i z nią syna Marcina, i córkę Barbarę. *Genealogia Kalinowskich.* Czermieńska żona Mikołaja Potockiego Chmielnickiego starosty i generała Podolskiego. *Okolski t. 2. fol. 402.* Jerzy w Pińskim powiecie 1632. Stanisław w Ruskiem.

Czermiński herbu Jelita, w Krakowskiem i Sieradzkim województwach. Mikołaj Czermiński podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol. 427.* Jana wspomina *Melanius* w roku 1640. Maryanna Czermińska, Kurowickiego małżonka. Stanisław na Pilawcach dziedzic, chorąży Parnawski 1697. podpisał obwieszczenie. Jan w Sandomierskiem 1632.

Szczęśny Czermiński chorąży Podlaski w aktach grodu Warszawskiego podpisał elekcyą Augusta II. Króla. Antoni Czermiński kasztelan Zawichostki podpisał konfederacyą Sandomierską 1705. roku, za Stanisławem Leszczyńskim. — *Heral. Wielądka.*

Czermiński herbu Wieniawa, w Kaliskiem i inszych województwach. Walenty mąż waleczny przez lat czternaście w Moskwie w różnych okazyach zasłużony: synów także rycerskich zostawił. Łukasz z Czermina Czermiński kasztelan Zawichostki 1650. pojął Teofilę Jana Klemensa Branickiego herbu Gryf marszałka nadwornego siostrę. *Epitalam. Czermińs.* a przedtem tenże zda mi się, miał za sobą córkę Alexandra Piotra Tarła wojewody Lubelskiego. Zygmunt

i Franciszek 1648. roku. Felix kasztelan Połaniecki. *Confoeder. Sandomir.* roku 1704. był potem kasztelanem Rижowskim. Łukasz kanonik Gnieźnieński vice-prezydent trybunału koronnego roku 1690. Jan kasztelan Małogoski z Tarłowny urodzony, siostra jego z tejże była za Dziulim. Zona jego Urszula Bielińska marszałkowna koronna. Maryanna zda mi się siostra jego, najprzód z Janem Boguskim kasztelanem Czechowskim, potem z Mikołajem Madalińskim dożywotnie złączona. Czermińska była za Sebastyanem Grabowieckim sekretarzem królewskim. Felicyan chorąży Podlaski 1696. *Confirmat. Jurium Gentium, Constit. f. 11.* Jerzy starosta Knyszyński.

Franciszek Czermiński z województwa Łęczyckiego, Rajetan staroście Zbyszewski z ziemi Dobrzyńskiej i Antoni Czermiński pisali się na elekcyą Stanisława Augusta króla. — *Wielądek.*

Karol Czermiński synowiec Jana kasztelana Małogoskiego z *Stawskiej* urodzony złączył się wprzód z *Stecką* kasztelaną Rижowską, ale się to małżeństwo rozeszło, drugim związkiem złączon z Józefą *Karwicką* z tej miał synów i córki Barbarę za Borowskim, Teresę za Rozwadowskim synem kasztelana Halickiego, Joannę za Brzezińskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Czernek. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Czernek Grzegorz poseł z województwa Rижowskiego 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

Czerniakowski herbu *Łada*, w Warszawskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski pod tym herbem nie pisał: przecieź namienia *fol. 371.* że Czerniakowski miał za sobą Ciołkownę, a drugi Biejkowską *fol. 125.* Franciszek kanonik i pleban Sandomierski dziekan Pokrzywnicki. Wojciech w zakonie naszym w zasługi przed Bogiem bogaty, umarł w Poznaniu 1630. rządził kollegium Toruńskie, Poznańskie i Krakowską Domum Professam. Po śmierci widomie się pokazał, kiedyś dyscypułowi swemu, w ten czas na grzech ciężki lecącemu, między Ś. Ignacym i Ś. Stanisławem Rostką we środku stojący, i strofując go, o excessa popełnione, prosić u tych kazał o dar czystości. Jan i Jędrzej podpisali elekcyą Jana Kazimierza z ziemi Warszawskiej.

Czernicki herbu *Jastrzębiec*, w Płockiem województwie: w genealogji Krasieńskich w herbie ich nad podkówną krzyża nie masz, i Jastrząb na hełmie podkowy nie trzyma, w prawą lecąc. Borko z Czernic, Ciechanowski podkomorzy 1453. *Statut. Mazov. fol. 98.* Michał z Czernic podsędek Ciechanowski 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom u *Łubińskiego.* Tamże jest Marcin z Czernidel stolnik Zakrocimski: Katarzyna Czernicka Jędrzeja Krasieńskiego sędziego Ciechanowskiego, Katarzyna Jana Brzostowskiego pułkownika

herbu Strzemię małżonki. Z Mazowieckiego niektórzy się z nich wynieśli do Litwy. Alexander sekretarz królewski w Wileńskim województwie stawał na elekcyą Jana Kazimierza, tenże czyli inszy tegoż imienia podstoli Wileński 1670. wydał książkę do druku. Marcin podczaszy Grodzieński w roku 1674. Paweł chorąży Gostyński 1570. tego znać córka była za Mikołajem Karniewskim. Wojciech w Płockiem, Adam i Franciszek w Dobrzyńskiej ziemi 1697. Czernickich herbu Drya Paprocki kładzie, ale Zernicki powinno być.

Andrzej z *Czernic* Czernicki w roku 1700. na zjeździe pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Nowogrodzkiego, powiatu Słonimskiego. Antoni *Zegota* z *Czernic* Czernicki z księstwa Oświęcimskiego i Zatorskiego, Franciszek z ziemi Dobrzyńskiej, Michał z województwa Mińskiego podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Wielądek*.

Czerniecki herbu Korab, w Ruskiem województwie. Iwan Czerniecki 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Jerzego wspomina konstytucya 1676. *fol.* 59. Dominik miał za sobą Jadwigę Krzyniecką, syna z nią Józefa i córkę za Janem Zajączkowskim. Józef pojął Annę Poniatowską sędziankę Lubelską.

Czerniecki. W roku 1676. Stanisław Czerniecki na sejmie coronationis Jana III. otrzymał przywilej nobilitacyi, patrz w konstytucyi tegoż roku.

Czerniejowski herbu Korczak, w Ruskiem województwie. Jan z Czernca Czerniejowski, miał za sobą Duninównę Wolską kanclerzanę koronną, syna z nią Felicyana i córek dwie, Katarzynę za Jędrzejem Krasińskim sędzią ziemskim Sochaczewskim, druga była za Maciejem Szpotem Duninem. Felicyana syn Jan podkomorzy Lwowski w roku 1616. *Acta Terrestr. Leopol.* dziedzic na Rozdole: pierwszym związkiem skontraktował z Zofią Orzęcką, drugim z Snopkowską, z której córka z Stanisławem Rzewuskim sędzią ziemskim Lwowskim dożywotnie zmówiona. Siostra tej Snopkowskiej żyła z Markiem Sobieskim wojewodą Lubelskim. Brat rodzony Jana podkomorzego kasztelan Lubaczowski, pojął Zółkiewską rodzoną siostrę kanclerza i hetmana koronnego z której syn Jan starosta Marnawski w Litwie 1674. Pawła siostrzeńca Piotra Dunina Wolskiego wspomina *Łubieński in Episc. Płocen.*

Czerniewicz. W roku 1673. Eustachi Franciszek Czerniewicz otrzymał *jura nobilitatis* na sejmie, a w drugim roku w Lubelskiem stawał na elekcyą Jana III.

Marcin Czerniewicz horodniczy i sędzia grodzki Kowieński był posłem na sejm w roku 1768. z powiatu Kowieńskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Czerniewski herbu Śreniawa. O tych ani Poprocki, ani Okolski nie pisał: alem ja i nie raz widział herb ich: w księztwie Litewskim kwitną. Z których Jędrzej i Jakób w powiecie Pińskim 1632. Eliasza Czerniewski Nieszczujkowicz, Kazimierz, Seweryn, Jan Jarosz Szyraj w Mińskiem województwie pisali się w roku 1648. na elekcyje Królów Polskich.

Jakób Czerniewski i Benedykt w roku 1700. na zjeździe pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Litewskiego, pisali się z powiatu Upitskiego. Stanisław *Korebko* na *Czerniewie* Czerniewski i Józef, w aktach Wileńskich w roku 1763. podpisali manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Litewskiego. Tadeusz Czerniewski w roku 1764. dnia 28. Kwietnia podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. — *Heraldyka Wielądkka*.

Krasicki w przypisach namienia iż są w Prusach Czerniewscy *de Walenbach* tegoż herbu co Bartlińscy i piszą się z *Bartlina*, przydomek ich *Schwartzenbach*. — *MS. Helsingburski*.

Czernikowski herbu Ostoja, w Lubelskiem województwie. Jerzy Czernikowski podpisał się na przywileju danym Rusi 1537. *in MS. Colleg. Leopoldien*. Piotr dworzanin Królów Augusta I. Henryka i Batorego, podstoli Lubelski, ojczyźnie dobrze zasłużony, pod czas ekspedycyi Moskiewskiej był oboźnym wojskowym, wysłany był 1574. do stanów Litewskich, żeby sobie żadnego prawa nie uzurpowali na Podlaską ziemię. *Process rozgraniczenia*.

Czerny herbu Nowina, w województwie Krakowskiem. Ci z Szwajcar krajów Niemieckich do nas zawitali, z kąd się też Szwarcami, a potem w Polsce naszej Czarnemi zwać poczęli, luboć w następujących wiekach już się Czernemi pisali: wszakże na pamiątkę swojej kiedys ojczyzny jeszcze i podziśdzień przydawać sobie zwykli Szwarce Czerny: którego zaś roku w tej się koronie najpierwej pokazali wiedzieć pewnie nie mogą. To pewna że jeszcze za Władysława Jagiella Abraham Szwarc był żupnikiem Krakowskim: przyjęci potem dla wielkich swoich zasług do herbu Nowina, i w dobra ziemskie i w honory kwitnęli. Paweł Czerny dziedzic na Zabnie i Witowicach żupnik Krakowski za czasów Alexandra Króla 1497. Z synów jego pierwszy Stanisław starosta Dobczycki, mąż przezacny, który do ziemi świętej i grobu Pańskiego za konsensem Zygmunta I. peregrynacją daleką odprawił 1541. czytałem go z tym tytułem na liście *u Nakiel. w Miech. fol. 671*. Córka jego Regina, najprzód z Janem Tarnowskim kasztelanem Sądeckim, potem z Hieronimem Bużeńskim podskarbisem koronnym dożywotnie zręczona: umarł 1549. Jerzy drugi syn Pawła, stolnik Lubelski z tym tytułem jest na liście Zygmunta I. danym miastu Lublinowi 1532.

Paprocki go zowie starostą Urzędowskim, Okolski go i żupnikiem pisze, ale drudzy o tem milczą. Jan brat jego, a syn Pawła kanonik Krakowski. O którymsiś z tych świadczy *Severinus*, że na wojnie Pruskiej 1520. siłą odwagą i męstwem swoim dokazywał, *lib. 3. c. 29.* Synów Jerzego było czterech, Marcin dworzanin Zygmunta Augusta dziedzic na Brzeczku i Mokrzesku, z Chrzastowskiej pierwszego łoża herbu Zadora spłodził syna Marcina dworzanina Króla Stefana: z Doroty Pieniążkowny sędzianki Krakowskiej drugiego łoża, dwie córki: z tych jedna zda mi się Janowi Ulińskiemu podczaszemu Przemyślskiemu, druga Janowi Gniewoszowi zaślubione. Mikołaj drugi syn Jerzego, z Jadwigi Pukarzewskiej herbu Sreniawa, zostawił córek cztery. Z tych Elżbieta z Mikołajem Zakliką, Anna z Stanisławem Piaskowskim, Jadwiga z Janem Wilkockim weszły w kontrakty małżeńskie: synów zaś czterech, Adama który z Minocką, Stanisława który z Malechowską kasztelanką Spicimirską zostawił potomstwo, Pawła, niewiem czy nie o tym Pawle świadczy, *Ponętowski in Comment.* że był starostą Dobczyckim i że umarł 1569. jakoż był to mąż rycerski, lata swoje w obozie i na funkeyach tej ojczyzny siły stargał.

Piotr kasztelan Lubelski trzeci syn Jerzego, dworzanin najprzód Zygmunta Augusta, Królową Bonę do Włoch odprowadzał. Na różnych potem expedycyach rotmistrzując na sławę imienia swego, na dobro tej ojczyzny pracował: poseł na konwokacyą roku 1572. pod czas *Interregnum.* (*Bielski fol. 664.*) tego popierał, żeby było prymasów koronnych władzę nowemi prawami określono. Syn jego Mikołaj w okazyi pod Pleszkowem zginął roku 1581. *Bielski fol. 782.* i *Okolski*: ale że i drugi brat jego rodzony był Adam, dochodzę z *Kochanowskiego lib. 3.* Jędrzej że pod tymże Pleszkowem kawalersko stawał Paprocki wspomina. Piotr chorąży Lubelski. Poseł na sejm roku 1607. w dobrach swoich Kijańskich ozdobny kościół wystawił. *Cichoc. Allog. Osecensia.* Paweł czwarty syn Jerzego, z Daniłowiczowną miał synów czterech, Jerzego, Jana, Przecławę i Pawła, ci ostatni trzej *steriles*, i córek dwie, z których jedna była za Firlejem kasztelanem Lwowskim, druga zakonnica w Lublinie Ś. Klary u PP. Bernardynek, w klasztorze fundacyi Piotra Czernego chorążego Lubelskiego. Jerzy zaś syn Pawła najstarszy, starosta Białocerkiewski, z Ligezianką spłodził trzech synów, Stanisława, Bernarda, i Zygmunta. Z tych Stanisław zabity w Moskwie, któremu Gawrońska powiła trzech synów, Franciszka kanonika Kamienieckiego, Michała kasztelana Sądeckiego, od tego z Olszamowskiej zostały się cztery córki,

Krystyna z Dembińskim chorążym Zatorskim, Róża żyła z Spytkiem Jordanem cześnikiem Krakowskim, Konstancya i Maryanna zakonnice u Ś. Agnieszki w Krakowie na Stradomiu: i synowie trzej; pierwszy Józef, generał adjutant królewski, z Barbarą Krasieńską kasztelaną Małogoscką, zrodził córkę jedną Salomeą Gumieniecką chorążynę Parnawską, drugą Katarzynę zakonnice u Ś. Agnieszki na Stradomiu, i syna Stanisława, który od Hajdamaków zabity w okazyi na Ukrainie 1735. Drugi syn z Olszamowskiej Stanisław, żył z Nielepcowną *sterilis*, umarł kasztelanem Oświecimskim. Trzeci Piotr, tego z Małachowskiej cześnikowny Wieluńskiej potomstwo, córki dwie, z których Anna poszła za Cieńskiego starostę Wierzbowieckiego, pułkownika, i Blandyna, i synowie trzej, Ignacy porucznik u grandmuszkietyerów, Franciszek kanonik Krakowski i Joachim. Jędrzej, trzeci syn Stanisława z Gawrońskiej, burgrabia Krakowski, a potem kasztelan Sądecki, z Urowieckiej małżonki, zostawił dwóch synów, Michała, któremu Szembekowna, siostra kasztelana Wiślickiego, i podkomorzego Krakowskiego, powiła trzy córki, Krystynę, Janowi Brzechwie staroście Krzeczowskiemu, po nim Łochockiemu staroście Krzeczowskiemu, Teresę Sendzimierzowi, Elżbietę, 1mo Kotkowskiemu, 2do Jaroszowi Ankwiczowi chorążemu Nowogrodzkiemu, zaślubione. Drugi syn z Urowieckiej N. miał prawda syna z Wolskiej, ale *sterilem*. Bernard, drugi syn Jerzego z Ligęzianki, zostawił z Doroty Telefusowny, syna Alexandra, ten z Bajerskiej zrodził dwóch synów, Antoniego cześnika Podolskiego, od tego z Hejmkowny został się syn Adam, i córek trzy: drugiego Franciszka kasztelana Oświecimskiego, który z Nielepcowny miał syna Józefa, i córek trzy, Teresę skolligowaną z Janem Łochockim starostą Krzeczowskim, Maryannę z Szembekiem miecznikiem Ostrzeszowskim, i Salomeą. Zygmunt, trzeci syn Jerzego z Ligęzianki, pojął Branicką, ale *sterilis*. Michał stolnik Wołyński komornik graniczny Lelowski 1705. Jędrzej burgrabia Krakowski 1699. Piotr dziędziec na Brzesku: żona jego Mycicka, z niej syn Jerzy i córka. Michał starosta Parnawski podrzędczy Krakowski w r. 1674. Stanisław starosta Parnawski 1705. Czarna Eufrozyna zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Michał Czerny kasztelan Sądecki *in tuitionem religionis* i wolności podpisał w roku 1697. na elekcyą Contego, którego oblała w grodzie Rawskim *sub interregno feria quinta post Festum S. Margarethae V. et M.* Stanisław starosta Parnawski tamże się podał. Czerny Franciszek za panowania Augusta III. Króla, był najpierwej kasztelanem Oświecimskim, a potem kasztelanem Wojnickim. Joachim *Schwarzemberg* Czerny chorąży

i poseł Zatorski i Oświęcimski, podpisał *Pacta Conventa* Stanisława Augusta Króla roku 1764. jako delegowany od Rzplitej. Franciszek Czerny kustosz koronny podpisał się na dyploma elekcji Stanisława Augusta Króla *inter praesentes*. Kasper Czerny łowczy Oświęcimski koło roku 1792. — *Heraldyka Wieladka*.

Franciszek Czerny temi czasy scholastyk Krakowski proboszcz Sendomierski, brat jego rodzony Józef chorąży Oświęcimski z *Nieszczycą* bezdzietny. Siostra tychże za Czerskim pułkownikiem. — *Przypisy Krasickiego*.

Czerski herbu Ogończyk. W Prusiech i na Dobrzyńskiej: jedenże dom z Działyńskimi. Walenty Czerny poseł na sejm 1590. *Constit. fol. 565. MS. de Famil. Prussiae* pisze o tym Walentym, że gdy coś Król Stefan na wolność szlachecką nastąpił, w kole rycerskim przymawiał się o to Czerny, na co Stefan: *Quis ibi canis latrat contra nos*: odpowiedział Czerny: Prawda, na tych Mości Królu którzy jako wilcy na wolność naszą nachodzą, przymawiając się do tego że Batorych herb Wilcze zęby. Felix sędzia Krakowski w roku 1583. kładą go *inter praesentes* na liście u *Seweryna lib. 3. c. 44.* ten jako pisze *Bzovius in Propag.* dom czy kościół Ś. Idziego, ze wszystkimi do niego prowentami należącymi dał darował zapisał OO. Dominikanom w Krakowie: żona jego zda mi się Koniecpolska kasztelanka Rozpirska, z tej córka Katarzyna, z Janem Tęgoborskim podczaszym Nowogrodzkim zmówiona: druga córka jego była za Piotrem Łaszczem starostą Lityńskim, *Baranow*. Czerny Erazma Łochockiego kasztelana Słońskiego małżonka. Jan syn Walentego starosta Bobrownicki, poseł na sejm 1629. ztąd deputowany na sądy fiskalne. *Constit. fol. 7. i 1635. f. 16.* Synów jego z Narzymskiej dwóch, Franciszek podczaszy Dobrzyński 1648. podpisał *Pacta Conventa* Jana Kazimierza Króla. Wspominają go konstytucye 1662. *fol. 33. i 1676. fol. 54.* i Albrycht na Czarnym kasztelan Chełmiński starosta Bobrownicki i Nowomiejski. Pisze o nim *Fulden* w swojej historii 1655. *l. 5.* Miał za sobą pierwszym związkiem Eleonorę z Zalna Zalińską, ale *sterilem*, po której śmierci w r. 1647. pojął Teresę Konstancyą z Lubieńca Niemojewską herbu Rolicz kasztelankę Chełmińską: *Histor. Polon. Pruth. MS. Konopats.* ale i z tej syn jego Konstanty prędko umarł. Stryj Franciszka i Albrychta był kasztelanem Dobrzyńskim, Adam mu imię. *Haryszewski Luctus.* Kanty Czerny sędzia grodzki Wyszogrodzki, komornik ziemi Gostyńskiej, i Jan Kazimierz 1674.

Są także Czerny i w Ks. Litewskim, z tych w roku 1700. na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami* Konstanty Czerny stolnik Smoleński z województwa Mińskie-

go, i Stanisław Czerski z powiatu Upitskiego podpisali się. — *Heraldyka Wielądką.*

Czerski herbu Rawicz, w Łukowskiej ziemi, a bodaj nie raczej Czernscy, Jan z Czernska pisał się z Sandomierskiem województwem na elekcją Jana III. Króla. Stanisław rotmistrz piechoty Wybranieckiej w województwie Sandomierskiem 1668. Alexander cześnik Nowogrodzki w Zmudzi 1674.

Tegoż herbu *Rawicz* Andrzej *Owsianka* Czerski miał za sobą Zuzannę *Skrzyniecką*, z tą spłodził trzech synów: Stefan, ten na wojnie zginął, drugi był Dominikanem, trzeci Maciej Józef, który z Konstancją *Moczulską* spłodził Antoniego i Wawrzeńca. Antoni z *Skrzyszewską* miał córkę Maryannę, Wawrzeniec z Katarzyną *Krzyżanowską* zostawił Tadeusza syna, Tadeusz Czerski pułkownik wojsk koronnych z Agnieszką *Jazwińską* spłodził syna Ferdynanda i dwie córki, Maryannę Antoniego *Trembickiego* małżonkę i Filipinę. — *Heraldyka Wielądką.*

Czerśnicki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są w Płockiem województwie. Felix Czerśnicki podpisał się na elekcją Władysława IV. 1632.

Na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. 1700. roku pod *Olkinikami*, Stanisław i Michał Czerśnicki, podpisali się z powiatu Oszmiańskiego. Antoni komornik graniczny Czechowski 1792. roku. — *Heraldyka Wielądką.*

Czerwicki. Tych ciż genealogistowie opuścili: ale historia cudów Grodzieńskiego obrazu świadczy o nich, że kwitną w W. Ks. Litewskiem.

Czerwiński herbu Lubicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej w roku 1632. w województwie Wołyńskiem. Wojciech Czerwiński podczaszy Wołyński, podstarości grodzki Łucki: żona jego Konstancya Horajmowna w roku 1701. Jan w ziemi Liwskiej w roku 1648. Zofia zakonnica Sądecka. Józef w roku 1674. na Wołyniu. Małgorzata Czerwińska Piotra Lipskiego herbu Łada małżonka. Wawrzeniec Czerwiński pojął Annę Godziszewską: Adam w Krakowskiem, Franciszek w Łęczyckiem 1697. ale nie mogę wiedzieć czy tegoż herbu. Wspomina *MS. o Famil. Pruskich*, że są w Prusiech Czerwińscy Lubiczowie.

Równie w tym czasie znajdują się na białej Rusi i w Litwie. Czerwińscy atoli wszyscy pochodzą od dawnego protoplasty na Wołyniu dziedziczącego. Z których dalsze ciągnie się pokolenie, w temże województwie Wołyńskiem, gdy Józef Czerwiński koło r. 1674. na Wołyniu będący, jak wyżej *Niesiecki* świadczy. Z tejże linii Wawrzeniec miał za sobą Annę Godziszewską. Wojciech Czerwiński podczaszy Wołyński, podstarości grodzki Łucki. Żona jego Konstancya Horajmowna w r. 1701. Z którego braci rodzonych pochodząca familia, w różne przeniosła się wojewódz-

stwa, Andrzej i Jerzy Czerwińscy, byli jeden w Czerskim, drugi w Dobrzyńskim wojskowo ojczyźnie służąc, zostawali w kawalerji narodowej znaku pancernego. Antoni do Litwy się przeniósł, i Gabryel Czerwiński, który z Maryanną *Kozakiewiczówną*, spłodził dwóch synów, Leona i Mikołaja dworzannina J. K. Mci: Leon Czerwiński podkomorzy nadworny J. K. Mci był komissarzem cywilno-wojskowym, przez sejm w r. 1791. wyznaczonym z województwa Witebskiego, ten z Józefą *Ziemiecką* małżonką swoją, mający potomstwo dwie córki, Petronellę Antoninę i Łucyą Maryannę. Także Jakób Czerwiński koło roku 1792. był komornikiem ziemskim Żytomierskim. — *Heraldyka Wielądka*.

CZERWNIA HERB.

Jest tarcza goła na której znaku żadnego nie masz ani figury żadnej, nad hełmem pięć piór. *Okolski fol. 126*. Bielskiego przywodzi, że ten herb nadany w owej pod Grunwaldem pamiętnej wiktoryi, w której gdy rycerz Polski tarczą swoją siłą dokazał nad Krzyżakami, ten herb w nadgrode od Jagiella Króla otrzymał. Atoli ja kopersztychu tego herbu nie kładę, ile że i w nim nie masz nic osobliwszego, i nie piszą nikogo, którzyby tego herbu zażywał.

Czerwonka. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan komornik Wiski pisał się z tąż ziemią na elekcyą Jana III. Króla.

Są także tegoż domu w Litwie, z których Antoni Czerwonka w roku 1700. na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Witebskiego, z powiatu Orszańskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Czesiejko. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Władysław Czesiejko podczaszy Grodzieński z powiatu Lidzkiego 1674.

W późniejszym wieku, ciż sami podobno, zamienili przezwisko i piszą się teraz Czeszejko. W roku 1700. na zjezdzie obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami* Marcin Czeszejko P. S. podpisał się z powiatu Grodzieńskiego. Także Rafał Czeszejko w roku 1764. podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Grodzieńskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Czeski herbu Leliwa. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Krakowskim województwie. Mikołaj z Czech Czeski, żona jego Wolska herbu Jelita. Zofia Czeska osobliwsza Dobrodziejka kościółów Krakowskich Ś. Macieja i Ś. Szczepana. Czeski cześnik Wołkowicki, córka jego Maryanna 1690. Jan Czeski w zakonie naszym życie pobożnie zakończył 1664. w Toruniu. Synowiec jego Jacek ostatni z tej familji, umarł 1668. w Łuckim naszym kościele pocho-

wany: *Hist. Colleg. Luceorien.* z tego się dorozumiewam, że insi są Czescy w Krakowskim, insi w Poznańskim kiedyś kwitnęli. Małgorzata Czeska Tomasza Raszewskiego małżonka.

Czeski herbu Jastrzębiec. O tych jawnie świadczy *Baranowski*, z którego domu Jan miał za sobą Maciejowską. —

CZESZEWSKI

HERB.

Ze ani Paprocki ani Okolski, tak familji tej jako i herbu nie znali, dla tego tu go kładę. Jest zaś korona Królewska otwarta, z której środka cztery bawole rogi, jakom w Toruniu widział, czyli też tylko dwa, jako opisał *Jędrzej Sałdecki titulo Łzy żalostnej Minerwy*: nad hełmem pół kozła z rogami i uszami, z nogami przednimi do góry wspiętymi, w prawą tarczy obróconemi, z korony prostej, do góry niby wyskakującego. Tenże autor przydaje, że kiedyś Floryan Saryusz Jelitezyków familji przodek, nim nową prerogatywą był nadany, tym się szczyił klejnotem, ale to żadnej pewności nie ma. Początku tego herbu nikt nie pisze, tylko to mam zapewne, że go Boninowie czyli Buninowie w Pomeranji zażywają, od których poszli Sławianowscy i Czeszewscy. Sławianowscy jeszcze zda mi się i podziśdzień kwitną: ale o Czeszewskich domu, że ostatnia była Elżbieta, żona niegdy Ignacego Bąkowskiego herbu Ryś, podkomorzego na ten czas Chełmińskiego, a potem wojewody Malborskiego, zmarła w roku 1662. świadczy nadgrobek w kościele Toruńskim u Ś. Jana, który jej z tym jako widzisz herbem osierociąła dożywotnia przyjaźń wystawiła.

Czeszowski herbu Jastrzębiec, w Mazowieckiem i Podlaskiem województwach.

CZETWERTYŃSKICH KSIĄŻĄT HERB.

Czetwertyńscy książęta dwóch herbów zażywają. Pierwszy i pospolity jest takim kształtem, młodzian całe nie odziany, na białym koniu siedzi, na którym ani siedzenia żadnego, ani uzdy nie masz, w prawą tarczy cwałem bieży, prawą ręką środek kopji, lewą wierzch jej trzyma, którą kopią Smoka czarnego skrzydlastego w rozdzieloną paszczkę przebija, głowa Smoka w prawą także tarczy skierowana, przy przednich nogach konia, w znak leży. Takem go widział między herbami książąt Czetyrtyńskich w kościele Łuckim OO. Dominikanów udanego, i w inszych do druku podanych Kazaniach, luboć *Jansonius* męża zbrojnego na koniu osadza. Drugi herb, jest księżyc jak na nowiu nie pełny, w srebrnym kolorze, rogami obiema na dół spuszczone, gwiazdę złotą o sześć graniach niby opasujący, właśnie jakby herb Leliwa przewrócony, dwa miecze, jeden od prawego boku, drugi od lewego, tenże księżyc z góry przeszły, kolor mieczów biały, rękojeści czarne, pole herbu czerwone, nad hełmem Mitra książęca. Pierwszy herb noszą, na dokument tego, że z dawnych Jedynowładców Ruskich krwi wyszli, którzy tym się herbem szczylic. Drugi, że także jest ich własny, a znać za jakieś heroiczne dzieła im nadany, znać to, to z grobowych w kościele Łuckim OO. Dominikanów na nadgrobkach Czetyrtyńskich książąt herbów, to z malowanych w Czetyrtni dziedzictwie ich obrazów, to z Kazania Pigłowskiego Rajmunda, któremu dał tytuł *Pokoj*: dla tego niektórzy z tej familji pierwszy herb *Jeźdźca* w środku, drugi księżyc najpierwszy na prawym boku, między innemi czterema herbami składają.

Jędrzej Suski w książce swojej której dał tytuł *Włoch, albo rozmowa Włocha z Polakiem*, o swobodach i wolno-

ściach narodu Polskiego w roku 1606. wydanej, z Auguryusza Metafrasta i innych Greckich i Ruskich pisarzy początki pierwszego herbu ztąd wywodzi. Koło roku 300. od narodzenia Chrystusowego, za panowania Greckiego księcia Teodora, pokazał się w ojczyźnie jego w prowincyi Achaji, kędy S. Jędrzej Męczeńskiej korony dostał, Smok dziwnie wielki, nie tylko bydło, ale i ludziom szkodzący. Teodor książę za osobliwszą pomocą Boską, natarłszy nań koniem, przebił kopią i głowę uciął: od tego czasu potomkowie jego zbrojnego męża osobę na koniu, dzidą Smoka przebijającego, za herb sobie wzięli. Za czasem gdy Azyą Rzymianie opanowali, z ojczyzny swojej do Europy uchodząc, we trzech wielkich pułkach, niektórzy z nich nad Dnieprem osiedli, miasto wielkie założyli, które Kijowem nazwali, od drzewca kopji w herbie swoim, a ztąd od Kijowa łacińscy historycy Drewlanami ich przewalili: drudzy z nich nad Wołgą rzeką zostali, Jarosław zbudowali, których Roxolanami przewano. Trzeci nad rzeką Wilią miasto Wilno fundowali i od tego Litvanes i Liwones imienia nabyli. Słowacy jednak, jednym imieniem te wszystkie prowincye utytułowali Rusią, od ruszenia się z miejsca z wielkimi wojskami. Ztąd książęta Kijowscy albo Drewlani jeźdźca zbrojnego, Moskwa obnażonego męża, który Smoka przebił, Litwa jeźdźca armatnego, w rękę goły miecz trzymającego, w herbie zażywali. *Póty Suski*. Wiele jednak w tej swojej powieści niepewnych rzeczy i prawie ze wszystkimi historykami naszymi niezgadających się położył ten autor, jako to każdy snadno osądzi z tego, co się niżej o Ruskich książętach pisać będzie.

Cambdenus w swojej Brytanji do druku podanej powiada, że za czasów jego we wsi Ribblechester w Lancastrii, wykopano kamień, na którym wykowana była naga osoba, na koniu siedząca bez siedzenia i uzdy, obiema rękami kopią zaniesioną trzymająca, i nacierająca koniem na człowieka leżącego w znak na niemi, obnażonego, która w rękę coś kwadratowego jeźdźcy podawała: między koniem i człowiekiem były litery dwie D. M. pod nim zaś napis taki *Gal. Sarmata*, ostatek liter tak starożytność zgryzła, że ich za świadectwem tego autora niepodobno było wyczytać: przydaje potem zdanie swoje, że ten napis tak się mógł tłómaczyć. *Centurio Alae Sarmatarum*, wyższe zaś dwie litery D. M. znaczyły liczbę kościelną pięćset, atoli takim kształtem położone te litery, nigdy pięciuset u wiadomych tych rzeczy znaczyć nie mogą: ani tak ich interpretować niepodobna *Dux Moschoviae*, bo w tych tam czasach o Kniaziach Moskiewskich świat jeszcze nie słyszał; nierychło potem ten

się tytuł zaczął. Musiał się podobno *Cambdenus* przejrzeć, że miasto Smoka, którego ten mąż przebił, człowieka podłożył. Cóżkolwiek bądź z tego jednak poznać, że w Sarmacyi ten herb nagiego męża na koniu z dawna był zwyczajny. I nie widzę, żeby się kto tymże herbem pieczętował, tylko Carowie Moskiewscy i książęta Czetwertyńscy: bo książęta Ostrogscy lubo kiedyś jeźdźca w herbie nosili, atoli zbrojnego: toż i o inszych książęcych domach mówić trzeba.

Wszyscy się na to zgadzają, że Czetwertyńscy książęta od Włodzimierza Monarchy Ruskiego swój początek wzięli, jako świadczy *Starowolski fol. 735*. Ten albowiem między dwunastą synami, których spłodził, miał zostawić syna Swantopelka książęcia, tego zaś według genealogji Ogińskich na mappie wyszychowanej (o czem ja indziej mówić będę) dwaj synowie książęta Twerscy Jędrzej i Dymitr, dwóch książęcych domów przodkami byli, to jest Mirskich i Czetwertyńskich. Z tej racyi jeszcze i podziśdzień Czetwertyńscy książęta Swantopelkami się piszą, dla nie zamulonej pamięci, że z książęcego Swantopelka łona wyszli. Przydaje Pigłowski w swoim Kazaniu wydrukowanem, że praprawnik Włodzimierza, był Swantopelk książę, którego siostra Zbysława z Bolesławem Krzywoustym Królem Polskim na Tronie Polskim zajaśniała, w kontrakty małżeńskie wszedłszy. Tego zaś syn Alexander, dzieląc się ojczystą z innemi bracią fortuną, gdy mu się Czetwertnia działem dostała nad Styrem rzeką leżąca, z niej pisać się począł Czetwertyńskim książęciem. Czetwertyńskiego Iwana Puciatyca wspomina: *Okolski t. 1. f. 547*. że za czasów Alexandra Króla dzielił ojcowską substancją pięciu braci książąt Koreckich, Fiedora, Iwana, Wasila, Lwa i Alexandra. Książę Andrzej Fiedorowicz, to jest syn Fiedora albo Teodora Czetwertyński, z dziedzicznych dóbr swoich, które miał w ziemi na ten czas Wołyńskiej, według ustawy sejmu Wileńskiego (bo jeszcze na ten czas Wołyń do Litwy należał) dwanaście koni, na ekspedycją wojenną powinien był wystawić. *Metryka Wołyńska 1528*. Cztery konie, drugi Jędrzej książę Czetwertyński. Sześć koni książę Fiedor. W tymże właśnie czasie któryś z nich miał za sobą Czuryłownę kasztelankę Przemyską. *Olympia Rzewusciór*. *Pigłowski* powiada, że w roku 1519. jeden z tego domu pod Sokalem z Tatarami mężnie się bijąc na placu poległ. Anna księżna Czetwertyńska, Janusza książęcia Zbaraskiego wojewody Braclawskiego małżonka, matka Jerzego kasztelana Krakowskiego, i Krzysztofa koniuszego koronnego. *Paproc. Ogród f. 208*. Stefan podkomorzy Braclawski, wspominają go konstytucye 1613. z Bokijowny spłodził Eliasza rotmistrza królewskiego,

ten w roku 1629. posłował na sejm, z kąd deputowany był na trybunał fiskalny Radomski, *Constit. fol. 7.* i 1638. do zapłaty wojsku, *Constit fol. 2.* Bywał i deputatem na trybunał: mąż rycerski, przez lat siedemnaście z pola niescho dząc przeciwko Tatarom na Podolu, Szwedom w Prusiech, Kozakom rebellizującym, zawsze mężnie stawał, umarł 1640. *Starowolski in Monumen.* Zacharyasz o którym konstytucya 1629. *fol. 20.* tenże sam zda mi się już w roku 1648. był starostą Raciborskim. *Porządek Elekcyi.*

Mikołaj kasztelan Miński 1658. *Komput Wojska*, posłował na konwokacyą 1632. *Acta interregni* i deputatem na trybunał koronny z Braclawskiego 1647. *Jansonius*: zostawił synów dwóch, Mikołaja i Alexandra. Stefan na Żywotowie i Kniaziej Krynicy chorąży Wołyński, brat Mikołaja kasztelana, syn zda mi się podkomorzego Braclawskiego, pamiętny pod czas Szwedzkiej inkursyi kawaler, pod Cudnowem przeciwko Moskwie, na którą kampanią kornet porządnej dragonji z swojej szkatyły wystawił, Królowi z za Dnieprza idącemu, we dwóch chorągwiach Polskich, i z szwadronem dragonji, swoim kosztem erygowanych assistował. Województwu Wołyńskiemu pod czas pospolitego ruszenia pułkownikował. Matka tego Stefana, Katarzyna z Leśniowa herbu Grzymała, siostra jego z tejże kasztelanową Wołyńską była, a podobno Lubowiecką albo Bieniewską, bo ci o te czasy kasztelanami Wołyńskiemu byli, to jest koło roku 1665. *Sparta Polska fol. 143.* Kędy ten autor obszernie opisuje rewolucyą pewną tego domu. Miał syna ten chorąży, Włodzimierza starostę Siewińskiego, ale młodo w ośm lat życia swego światu zpiknął 1673. Ojciec zaś świat sobie zmierzwszy do zakonu S. Dominika wstąpiwszy pod imieniem Jacka, życia tego śmiertelnego w nimże chwalebnie dokończył. Alexander brat Stefana pod czas wojny Szwedzkiej zginął, jako i Janusz książę Czetwertyński od szabli kozackiej poległ pod Tulczynem. *Pigłowski.* Tak rozrzućnie krwią książęcą szafują na dobro tej ojczyzny.

Grzegorz podkomorzy Łucki, poseł na sejm 1627. *Constit. fol. 8.* i 1633. *Constit fol. 35.* i 1638. z kąd był deputowany na trybunał Radomski. *Constit. f. 21.* atoli jeszcze się schizma z nim wiązała: z synów jego dwóch, Jędrzej rotmistrz królewski kollegio naszemu Łuckiemu trzy tysiące pięćset zapisał na Czercach 1678. za co wieczną mu wdzięczność toż kollegium winno: syn się od niego został Jerzy, który pojął Izabellę Horainównę. Wacław drugi syn Grzegorza podkomorzego, chorąży Żytomierski posłował na sejm 1667. *Constit. fol. 21.* Zona jego Ludowika Wojnianka, i z niej syn Jędrzej, który się zrzęczył z Anną Czaplicówną.

Gedeon władca Łucki w roku 1681. brat stryjeczny Wacława. Hieronim synowiec Grzegorza, miał za sobą Maryannę Wielogłowską, która *primo voto* była za Bartlińskim. Stefan podkomorzy Braclawski, z Konstancyi Kosakowskiej urodzony, deputat trybunału koronnego 1723. żona jego Peplowska podkomorzanka Braclawska, a z niej synowie Felicyan, Włodzimierz, Dymitr i Jan w roku 1728. Siostra tegoż Stefana z tejże splotzona Domicella z Józefem Olizarem stolnikiem Kijowskim zręczona, po śmierci Leduchowskiego podstolego Wołyńskiego pierwszego męża: Pani wielkiego rozsądku i ludzkości. Gabryel podsędek Braclawski, synowie jego trzej, Stanisław Świętosław i Józef. Brat Gabryela władca Mohilowski w Moskwie. Trzeci ich rodzony Dymitr młodzianem umarł: córki Gabryela, jedna Radziwińska, druga jeszcze w Panieńskim stanie.

Taką nam wiadomość o tej familji podał *Niesiecki*, później jednak zebrana została genealogia tegoż domu, przez Franciszka i Karola *Zabickich*, częścią z ksiąg funduszowych katedr i manasterów Ruskich, częścią z wieko-dawnych i terażniejszych tegoż domu czynności, ułożoną i do druku w Łucku 1793. podaną, którą i *Wielądek w heraldyce* umieścił: jak kolwiek genealogia ta co do ksiąg Ruskich w niektórych miejscach mylną się znajdzie, raczy czytelnik porównać z genealogią przy *Historji Narodu Polskiego* przez *Ad. Naruszewicza* zamieszczoną, gdy jednak co do rodu Czetwertyńskich dokładniejszy opis nam dostarcza, przeto umieszczam ją całkowicie.

Kij książę pierwszy, przybywszy nad rzekę Dniepr, miasto Kijów założył, miał braci nazwiskiem Szczyka, Korew, i siostrę Lebeda, na chorągwi Jeźdźca młodziana nagiego bez uzdy na koniu siedzącego żmiję przebijającego dzidą używał, od którego trzej synowie.

Ruryk pierwszy książę Ruski, czyli od ruszenia wojska z miejsca na miejsce, czyli od wodza dawnego Rusa nazwany, inni piszą książę Roksolański na Kijowie w roku 861.

Semeo drugi syn bezpotomny.

Tywor syn trzeci bezpotomny.

Potomstwo Ruryka księcia Ruskiego.

Ihor pierwszy syn, który od poddaństwa Kijowskiego, i Derewiańskiego zdradą zabity został. Pojął za żonę *Olhę* czyli na chrzcie świętym Helenę Hostomyslawownę, której w Konstantynopolu Jan Zawisza Cesarz Grecki był ojcem chrzesnym, zmarła i pochowana w Kijowie, Włodzimierz wielki kości jej za święte z ziemi podniósł, a patriarcha Konstantynopolski między święte policzył. O niej to różnie piszą, jakoby Włodzimierz jej był wnukiem, a tego Ihora następującemu tu Swiatosławowi bratu rodzonemu ojcem wnoszą.

Swiatosław syn drugi książę Ruski prędko po ojcu miał umrzeć, zostawując synów trzech, ale z tych jeden tylko do procedencyi będzie tu użyty.

Potomek Światosława księcia Ruskiego.

Włodzimirz pierwszy wielki książę, i jedynowładzca całej Rus-syi, Kijowski, Nowogrodzki, Połocki, Turowski, Rostowski, Muromski, Derewlański, Włodzimierski, Turokański, Smoleński, i całego Wołynia, zwycięzca Moskwy, Korsonu, pojął za żonę Annę córkę Cesarza Greckiego, kiedy i wiarę Grecką przyjął w roku 990. jest między świętych policzony, którego głowę w cerkwi pieczarskiej w Kijowie i teraz pokazują. Ten miał synów dwunastu, od których wiele poszło domów. Temu to Włodzimirzowi z tą polityką przypisują historycy, że synów swoich księztwami podzielił.

Izasaław pierwszy syn.

Mścislaw drugi syn, od którego poszło synów trzech, i z tych linia książąt Ruskich, Halickich urosła, dla których wyrażenia potem synowie Włodzimirza wielkiego wypisani będą.

Potomstwo Mścislawa syna drugiego Włodzimirza wielkiego.

Mścislaw pierwszy syn Mścislawa książę Halicki, od swoich braci z księstwa Halickiego wyzuty, używał wsparcia Kazimierza sprawiedliwego księcia Polskiego, potem otruty r. 1182.

Włodzimirz syn drugi, od najazdów Węgierskich księstwo Halickie oswobodził, i po Mścislawie bracie swym odziedziczył, umarł w roku 1197. miał syna następującego, dla czego później syn trzeci Mścislawa położony będzie.

Potomek Włodzimirza księcia Halickiego, syna Mścislawa księcia Halickiego, a wnuka Włodzimirza wielkiego.

Roman książę Halicki, podbiwszy Włodzimirz, Jażwingią, czyli Podlasie, część Litwy i innych książąt całej Rus-syi jedynowładzcą ogłosił się, roku 1200. pod Zawichostem w bitwie od Leszka księcia Polskiego zabity, od którego pozostało się synów pięciu następujących.

Potomstwo Romana księcia Halickiego jedynowładzcą ogłoszonego.

Mścislaw pierwszy syn.

Wasilko drugi syn, Łuck posiadał, którego dobywszy, oczy wy-lupiono onemu.

Daniel trzeci syn, koroną z Rzymu sobie przez Opissa posła przy-slaną koronowany królem Halickim, państwo Halickie przez Leszka białego księcia Polskiego zabrane i Kolomanowi oddane odzyskał, ten miał syna jednego i córkę jedną, a ci następują.

Potomstwo Daniela Króla Halickiego.

Lew Daniłowicz Król Halicki, Lwów założył.

Marya córka Troidemna księcia Mazowieckiego żona.

Upadek Królestwa Halickiego roku 1340. Halickie Królestwo na Troidema księcia Mazowieckiego, synów z Maryi siostry Leona zrodzonych dostało się, z których starszy Bolesław za rozkazem sekretnym książąt Ruskich daną trucizną zginął. Brat jego drugi takąż śmiercią umarł. Na Kazimierza wielkiego, Króla Polskiego prawa swojego odstąpił, wziąwszy od Króla ziemię Belzką a wtedy Halicz, w prowincyą Ruską obrócony należeć zaczął do Polski.

Dalszy ciąg potomstwa Mścislawa syna drugiego Włodzimirza wielkiego.

Wszewołod czyli Wszewołodzimirz, syn trzeci księcia Halickiego, a brat Mścislawa księcia Halickiego, książę Belzki, częścią Halicki, od którego poszły trzy córki.

Potomstwo Wszewola, czyli Wszewolodzimierza.

Anastazyja pierwsza córka, Bolesława czwartego księcia Polskiego żona, w roku 1151.

Eudoxya druga córka Miecysława Polskiego, brata Bolesława czwartego księcia Polskiego.

Helena trzecia córka Kazimierza drugiego, brata trzeciego Bolesława czwartego księcia Polskiego żona, a tak księstwo Bełzkie do Polski całkiem przeniosło się.

Dalszy ciąg synów Włodzimierza wielkiego.

Światosław syn trzeci Włodzimierza wielkiego.

Wiszesław syn czwarty,

Wszewołod syn piąty,

Światopelk syn szósty książę Twerski, Kijów opanował, dwóch braci młodszych od siebie, księcia Chleba, i księcia Borysa, zabił, lecz po dwa razy, od Jarosława brata swego zwyciężony, ten o pomoc do Bolesława pierwszego Króla Polskiego udawał się w roku 1008. od tego była jedna córka i dwóch synów, którzy następują, sam zaś w Czechach miał umrzeć.

Potomstwo Światopelka syna szóstego Włodzimierza wielkiego.

Zbislawa Bolesława trzeciego Krzywoustego Króla Polskiego żona w roku 1168. zmarła.

Dymitr syn pierwszy Światopelka, autor Polski Starowolski mylnie posądził, że od tego poszli książęta Czetwertyńscy, a genealogia Ogińskich w Wilnie zrobiona, jeszcze bardziej w tem chybiła.

Andrzej drugi syn Światopelka.

Dalszy ciąg synów Włodzimierza wielkiego.

Jarosław siódmy syn Włodzimierza wielkiego, książę Rzezański po zwyciężeniu Światopelka rodzonego brata swego, po śmierci Bolesława Chrobrego Króla Polskiego, i odporze danym Miecysławowi Królowi Polskiemu, jedynowładczą całą Russyi ogłosił się, ten miał synów pięciu, i córek dwie, którzy po wyliczeniu reszty synów Włodzimierza wielkiego położeni będą.

Stanisław syn ósmy Włodzimierza wielkiego.

Bracisław syn dziewiąty: N. dziesiąty od którego poszedł Juria Włodzimirowicz książę Dolhoruki. (Podług Naruszewicza Poświd i Sudysław.)

Borys jedenasty syn, na chrzcie świętym Roman książę Rostowski, od księcia Światopelka zabity w roku 1004. w Wyszogrodzie pogrzebiony, między świętych policzony.

Chleb dwunasty syn na chrzcie świętym Dawid, książę Muromski od księcia Światopelka brata zabity w roku 1007. w Śniatynie.

Potomstwo Jarosława syna Włodzimierza wielkiego.

Izasław pierwszy syn, książę Kijowski od braci wyciśniony, to jest Stanisława, i Wszewolda z miasta Kijowa o pomoc Bolesława drugiego Króla Polskiego prosił w roku 1069. a Bolesław Łuck, Włodzimierz, Chełm, Kijów na siebie zabierał, lecz po ugodzeniu się książąt Ruskich, Bolesław Król, też księstwa opuścił: Izasław zaś najechany potem od Polowców, przebity kopią zginął, pogrzebiony w cerkwi dziesięcinnej Najświętszej Maryi w grobie marmurowym w Kijowie, miał dwóch synów, którzy później wymienieni będą.

Światosław drugi syn Jarosława księcia Rzezańskiego książę Czerniechowski, a jak inni piszą, książę Pruński, spoczywa

w Czerniechowie w cerkwi Spasa, zostawił syna jednego, który się tu kładzie.

Potomek Światosława syna drugiego Jarosława.

Dawid syn Światosława księcia Czerniechowskiego, i Pruńskiego, miał trzech synów także tu po sobie następujących.

Potomstwo Dawida syna Światosława księcia Czerniechowskiego.

Mikołaj Światosza syn Dawida i Humen Pieczar Kijowskich, którego do dziś dnia ciała w pieczarach okazują, i między świętymi liczą.

Izasław drugi syn Dawida.

Włodzimierz, trzeci syn Dawida.

Dalszy ciąg potomstwa Jarosława syna Włodzimierza wielkiego.

Wszewołod książę Perejasławski, czyli Włodzimierz trzeci, syn księcia Jarosława Rzezańskiego, osiągnął całe księstwo Kijowskie, czego onemu wszyscy książęta zazdrościć poczęli, a książę Halicki Roman przynajawszy za pieniądze Połowców z namowy Króla Polskiego, najechał księstwo Kijowskie, ugodził się w Perejasławiu, a Połowcy zbuntowani zabić onego mieli, tu różność się okazuje, bo wyżej położono, że Roman książę Halicki, pod Zawichostem w bitwie z Leszkiem zabity: może to być, że inny jaki jeszcze znajdował się Roman, nadto piszą, że książę Włodzimierz Jarosławowi bratu najeżdżał Kijów, a autor Hartknoch stryjem go Jarosławowi być mianuje, ten najazd miał być w r. 1118. a Bolesław trzeci Krzywousty był w pomocy Jarosławowi w roku 1123. Ten zbudował cerkiew Ś. Michała Wiedubickiego nad Dnieprem w nizza pieczarami, pochowany tamże w Kijowie w cerkwi Ś. Zofji; miał synów dziesięciu, po wypisaniu reszty synów Jarosława księcia Rzezańskiego, wyrażają się.

Jarosław syn czwarty, ten córkę swoją Grzymisławę oddał za żonę Leszkowi białemu księciu Polskiemu, z tej zaś zrodzona błogosławiona Salomea w roku 1202. dostała się Kolomanowi Królewiczowi Węgierskiemu w roku 1215. w tedy odebrał Leszek Halicz, Przemyśl, i w posagu oddał.

Jaropek piąty syn książę Rzezański.

Wyześława córka pierwsza księcia Jarosława syna Włodzimierza wielkiego, Bolesława drugiego Króla Polskiego żona w r. 1067. Dobrogniewa czyli Marya córka druga księcia Jarosława. Kazimierza pierwszego Króla Polskiego żona, zaślubiona w r. 1038. umarła w r. 1087.

Potomstwo Włodzimierza czyli Wszewołda syna trzeciego Jarosława.

Stanisław pierwszy syn Włodzimierza Perejasławskiego księcia, pojął za żonę Kazimierza Króla Polskiego córkę, wtedy niektóre księstwa od Polaków zawojowane powrócone zostały.

Wszewołod Michał drugi syn, miał za żonę Turokannę księżniczkę Połocką, wtedy Moskwa od Iwana Bazylida w Moskwie zbuntowana, wybiła się z mocy Wszewołoda, i innych książąt Ruskich.

Upadek księstwa Połockiego. Po zgasłej linii książąt Ruskich Połockich, ze trzydziestu starców była złożona rzeczpospolita, ale tę Punigajło książę Litewski zawojował.

Światopek syn trzeci Włodzimierza księcia Perejasławskiego książę Wolyński, Braclawski, Czerniechowski, i Włodzimierski,

posilkował Henryka Cesarza, na Bolesława trzeciego Króla Polskiego, w najechaniu Szląska w roku 1109. gdzie zdradą zabity, miał synów trzech, którzy później wyrażą się.

Ihor syn czwarty.

Jaropek piąty syn obrawszy się wodzem w księstwie Kijowskiem, wypowiedział wojnę Bolesławowi trzeciemu Królowi Polskiemu r. 1134. dla odzyskania Ruskich księstw od Polski, lecz pojmany w bitwie, odstąpił, ten zostawił syna następującego.

Potomek Jaropelka.

Bolesław syn Jaropelka ostatni panujący książę Rusi czerwonej struty umarł w r. 1340. w tedy Kazimierz wielki Król Polski najechał, i do Polski przyłączył.

Upadek księstw Ruskich w roku najprzód 1340. na koniec w r. 1386. począwszy od Bolesława Chrobrego, Mieczysława drugiego, Kazimierza pierwszego, Bolesława drugiego, Bolesława czwartego, Kazimierza drugiego, Leszka pierwszego białego, Bolesława piątego, aż do Kazimierza wielkiego Królów i książąt Polskich, to z ich siostrami to z ich córkami, spokrewnienia, wielkie niegdyś księstwo Ruskie na dwadzieścia ośm znacznych księstw podzielone przez lat 525. kwitnące upadło, a potomkowie Jagiellowi Królowi Polskiemu i Wielkiemu Książęciu Litewskiemu przy tytułach książęcych zostawiwszy na podległość prawom, i równość ze stanem rycerskim zaprzysięgli.

Dalszy ciąg potomstwa Włodzimierza, czyli Wszewolda syna trzeciego Jarosława.

Dawid piąty syn Włodzimierza księcia Perejasławskiego.

Mścisław szósty syn.

Roman siódmy syn, od którego był syn.

Bazyli ósmy syn, od tego poszli książęta na Ostrogu Ostrowscy, a na Zaslawiu książęta Zaslawscy.

Włodzimierz syn dziewiąty.

Rościsław syn dziesiąty utopił się w Dnieprze na przeprawie.

Potomstwo Izaśława księcia Kijowskiego pierwszego syna Jarosława, który był synem Włodzimierza wielkiego.

Jaropek pierwszy syn Izaśława, na Wszewolda stryja swojego, iż ojczyste księstwo Kijowskie onemu wziął, powstał, w tym saworyt jego nazwiskiem Nieradziec jadącego Jaropelka z Włodzimierza, do Zwinogroda spiącego zabił, pochowany jest w Monasterze S. Piotra, który sam budować zaczął, teraz ma być tylko plac niedaleko Monasteru pieczarskiego w Kijowie.

Michał Światopek syn drugi książę Kijowski nastąpił na Kijowską stolicę po Wszewoldzie stryju zmarłym przywłaszczoną, zbudował kamienną cerkiew, i monaster S. Michała Złotowercha zwany, w starem mieście Kijowie, gdzie pochowany został. Tam teraz ciało S. Barbary bez głowy znajdować się ma. Od tego Światopelka Izaśławowicza, linią swoją wiodą książęta Czetwertyńscy, a ten miał synów dwóch.

Potomstwo Michała Światopelka księcia Kijowskiego, syna Izaśława księcia Kijowskiego.

Rościsław, syn pierwszy księcia Michała Światopelka; książę na Ukrainie, Kaniowie, Bohusławiu, i Korsuniu panujący, za którego Tatarowie Ruś przez lat kilka rujnowali, i haracz sobie dawać przymusili r. 1211. ten miał syna jednego, i córke jednę.

Potomstwo Roścysława księcia na Ukrainie panującego syna Michała Światopelka księcia.

Iwo syn Roścysława książę Światopelk na Kijowie, wygnany od braci z Maryą żoną, i synem Ignacym na zamku w Lublinie mieli od Króla Polskiego około potrzeb całego dworu opatrzenie, w Lublinie u księży Dominikanów spoczywają, z którymi drzewo krzyża świętego jest wniezione.

Grzymysława księżniczka Światopelkowna córka Roścysława, a Leszka Czarnego księcia Polskiego żona w roku 1227.

Potomstwo Iwona syna księcia Roścysława.

Ignacy książę Światopelk.

Dalszy ciąg potomstwa Michała Światopelka księcia Kijowskiego.

Wasyl syn drugi księcia Michała Światopelka.

Jerzy syn trzeci, książę Światopelk w Kijowie cerkwie fundował, wierzchy złości kazał, we Lwowie cerkiew dla katedry Ruskiej wystawił, i dobra ponadawał, ten miał synów dwóch w swoim miejscu tu położonych.

Semeon syn czwarty, książę Światopelk.

Potomstwo Jerzego syna trzeciego księcia Światopelka.

Pawło syn pierwszy Jerzego, książę Światopelk.

Alexander syn drugi, książę Światopelk od miasta Czetwertni na Wołyniu nad rzeką Styrem założonego, nazwany Czetwertyński, gdzie Monastery dla obojej płci duchowieństwa Ś. Bazylego fundował z opactwem, czyli archimandryę w roku 1437. ten miał synów następujących.

Potomstwo księcia Alexandra Światopelka od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Iwan syn pierwszy książę Światopelk Czetwertyński Puciatycz zwany, miał zostawić po sobie synów.

Jerzy drugi syn, książę Światopelk Czetwertyński.

Teodor syn trzeci książę Światopelk Czetwertyński, miał żonę Kiałwickę, zostawił synów dwóch.

Potomstwo Teodora syna Alexandra, od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Wasyl książę Światopelk Czetwertyński syn pierwszy Teodora, zostawił synów trzech, którzy w swoim miejscu wymienieni będą.

Fedory książę Światopelk Czetwertyński syn drugi Teodora, zostawił syna jednego, który niżej położony będzie.

Potomstwo Wasyla, syna Teodora pierwszego, a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Matwiej syn pierwszy książę Światopelk Czetwertyński, dziedzic Niemierowszczyzny, Pohrebysz, Obodowski, Daszowa, Zywo-towa, Kalnika, Kniazy, i Talatyna, był zaślubiony z Eudoxyą Wahanowską, splodził córkę następującą.

Potomek Matwieja księcia Światopelka Czetwertyńskiego.

Anna księżniczka Światopelkowna Czetwertyńska Janusza księcia Korybuta Zbaraskiego wojewody Braclawskiego żona. W tedy miasto Czetwertnia wpadło w dom Jerzego kasztelana Krakowskiego i Krzysztofa koniuszego koronnego, którzy w późniejszym czasie Hrehoremu księżęciu Światopelkowi Czetwertyńskiemu podkomorzemu Łuckiemu bratu swemu, od wujecznych, wujecznemu autentyczną rezygnacją powrócili. Ta pogrzebiona została w Monasterze Staro-Czetwertyńskim.

Dalszy ciąg potomstwa Wasyla, syna Teodora pierwszego a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Michał drugi syn książe Światopelk Czetwertyński, ten miał córkę jednę następującą.

Potomek Michała księżęcia Światopelka Czetwertyńskiego.

Helena księżniczka Światopelkowna Czetwertyńska córka Michała zaślubiona ksiązęciu Sanguszkowi na Zaslawiu.

Dalszy ciąg potomstwa Wasyla syna Teodora pierwszego, a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskiego.

Fedory książe Światopelk Czetwertyński miał syna po sobie następującego.

Potomstwo Fedorego księżęcia.

Eustachi książe Światopelk Czetwertyński, na ten czas w domie książąt Zbaraskich znajdujące się miasto Czetwertnia, poczęło się nazywać Staro-Czetwertnią, dla dóbr w bliskości będących Borowicze, przezwanym przez księżęcia Jakowa, czyli Jacka Światopelka Czetwertyńskiego Nowo-Czetwertnią; ten Eustachi miał syna jednego, i córkę zakonnicę Humenio manasteru w starej Czetwertni.

Potomstwo Eustachiego.

Hrehory na starej Czetwertni Raśnikach, i Majkowie, książe Światopelk Czetwertyński podkomorzy Łucki dziedzic Wiśniowa, i Czerczyc, z Maruszo *Uskrzyńską* spłodził córkę za Piotrowskiego wydaną, i synów dwóch, umarł w roku 1651. dnia 12. Maja, pochowany w Monasterze starej Czetwertni, któremu odnowił fundusz.

Potomstwo Hrehorego.

Zacharyasz starosta Raciborowski pierwszy syn, na starej Czetwertni, i Majkowie książe Światopelk Czetwertyński, rotmistrz wojska Polskiego, miał synów czterech, którzy w swem miejscu wyrażeni będą.

Wacław drugi syn na starej Czetwertni, i Raśnikach książe Światopelk Czetwertyński, Zyczyński, i Daniczowski starosta, który z Ludwiką *Wojnianką, Jasinnicką* zostawił córki; jednę Joannę, za księcia Alexandra Światopelka Czetwertyńskiego kasztelanica Mińskiego, drugą za Borozne do Mało-Rossyi, z której dwie córki poszły, za Skropackiego, i Miklaszewskiego, od których domów są skolligacenia z Gudowiczami, Chwasłowami, Rozumowskiemi, i książętami Prożorowskiemi, a trzecią za Żółkiewskiego wydano.

Potomstwo Zacharyasza syna pierwszego Hrehorego.

Hieronim pierwszy syn, na starej Czetwertni, książe Światopelk Czetwertyński miał żonę Bartlemską z domu *Wielogłowską*.

Andrzej drugi syn, na starej Czetwertni, i Majkowie książe Światopelk Czetwertyński, rotmistrz wojska Polskiego, trzy razy żenił się. 1mo z Magdalena *Pniewską*. 2do z Zuzanną *Zielińską*. 3tio z Anną z Szpanowa *Czaplizowną*, zostawił synów trzech, którzy niżej położeni będą, żył około roku 1701.

Gedeon trzeci syn, na starej Czetwertni książe Światopelk Czetwertyński, biskup Rusko-Łucki, i Ostrogi, w roku 1632. podług innych roku 1681. potem metropolita Kijowski, żył jeszcze około roku 1686. pogrzebiony w katedrze metropolitańskiej w Kijowie, z kazań i pism wydanych podziśdzień w całej Rossyi sławny.

Hrehory czwarty syn na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński bezpotomnie zeszedł.

Potomstwo Andrzeja, syna drugiego Zacharyasza starosty Raciborowskiego.

Marcyan syn pierwszy na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński miał żonę *Wielogłowską* bezpotomny.

Jerzy syn drugi na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński miał żonę, siostrę żony Szeremety hetmana Zaporozkiego. Był w niewoli Tureckiej roku 1699. którego Mazepa hetman Zaporozki roku 1701. uwolnił. Powtóre ożenił się z Izabellą *Horajmowną*, powrócony został z Turek w roku 1701. zostawił po sobie syna następującego.

Potomek Jerzego.

Bazyli na starej Czetwertni, i Majkowie, książę Światopelk Czetwertyński Bazylianem został.

Dalszy ciąg potomstwa Andrzeja syna drugiego Zacharyasza starosty Raciborowskiego.

Janusz na starej Czetwertni i Majkowie książę Światopelk Czetwertyński syn trzeci Andrzeja pułkownik w wojsku Rosyjskim za Piotra Alexiewiczza Cara Moskiewskiego, umarł w Łucku r. 1728. ten zeszedł ostatni z linji książęcia Zacharyasza starosty Raciborowskiego.

Potomstwo Wacława syna drugiego książęcia Hrehorego podkomorzego Łuckiego.

Janusz syn pierwszy na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński podkoniuszy Wielkiego Księstwa Litewskiego, żył około roku 1705. zeszedł bezpotomnie.

Stefan syn drugi na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński zmarł bezpotomnie.

Gabryel syn trzeci na starej Czetwertni, i Rośnikach książę Światopelk Czetwertyński po dwa razy żenił się: *1mo* z Barbarą *Stępkowską* kasztelaną Braclawską, *2do* z Maryanną *Morawiąską*. Zostawił synów siedm i córek sześć, pierwszą za Jelowickiego, drugą Bogumiłę za Radziwińskiego, trzecią za Porczyńskiego, czwartą Domicellę, *1mo* za Kaletyńskiego, *2do* za Józefa Czarneckiego storostę Karolińskiego, piątą Franciszkę za Nowomiejskiego storostę Braclawskiego, szóstą zakonnice Benedyktynkę. Był już ostatni z linji książąt na starej Czetwertni piszących się pozostały. Odprzedał był Czetwertnią Horajmowi.

Sylvester syn czwarty na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński, był wprzód arcymandrytą w Monasterze Czetwertyńskim, potem za przysłaniem officerów od Piotra wielkiego Cara Moskiewskiego, został biskupem Białoruskim i Mohyłowskim.

Potomstwo Gabryela syna trzeciego Wacława z Barbarą Stępkowską splodzone.

Michał pierwszy syn na starej Czetwertni, Raśnikach, Krupie, Rachini, Zabożu, Seredyńcach, i Drohyniczach, książę Światopelk Czetwertyński, podkomorzy Braclawski, rotmistrz w wojsku Polskim, starosta Utajkowski, i Zyczyński, ożenił się był z Heleną *Zurakowską*, bezpotomnie zmarł w Dobrach wsi Łatańcach, w województwie Braclawskim, pochowany w Łucku u księży Dominikanów w roku 1763. zasilił substancją swoją, dom swój, Czetwertnię starą od Horajma odkupił.

- Władysław drugi syn na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Utajkowski, ożeniony z Katarzyną *Radzimińską*, zostawił dwóch synów, którzy niżej się wyrażą.
- Alexander syn trzeci na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, podkomorzy Braclawski, starosta Pultowski, wszedł był w kontrakt małżeński, z Joanną *Ostrowską* w Tywrowie w roku 1739. i zostawił czterech synów, i córkę Barbarę, którzy na swoim miejscu wyrażeni, a w czasie rozruchów Polskich od wojska Rossyjskiego w Mohyłowie nad Dniestrem w niewolę wzięty w Mikołajowie umarł, pochowany w Konstantynowie-Starym u księży Dominikanów w roku 1769.
- Świętosław syn czwarty na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, dziedzic Sachnów, i Berliniec, ożenił się z Anną *Ostrowską* w Tywrowie roku 1739. zostawił trzech synów, i córki, Elżbietę za Malińskiego, Rozalię za Bykowskiego, Helenę za Dorożyńskiego, i Brygidę za Radłowskiego wydane, umarł w Sachnach, tam od Hajdamaków będąc postrzelony pochowany w Latyczowie u księży Dominikanów w roku 1659.
- Stanisław syn piąty na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, miał dwie żony. 1mo Eufemię *Suchorską*, z którą spłodził Barbarę córkę, a ta się zaraz kładzie, 2do z *Nakowalniką* generała Rossyjskiego córką bezpotomną, umarł w roku 1760. w Starodubie.

Potomstwo Stanisława.

Barbara Stanisławowna księżniczka Światopelkowna Czetwertyńska, narodzona w roku 1750. w Mało-Rossyi, u Katarzyny drugiej Imperatorowy honorowa dama, za Jakóba Korsakowa najprzód w Moskwie wyszła, a owdowiawszy, w roku 1782. do Polski przyjechała, i za dozwoleńiem Piusa VI. Papieża, dnia 28. za księżęcia Marcellego brata swego stryjeczno-rodzonego w Jankowie powtórnie poślubiona, w roku 1791. dnia 22. Października tamże zmarła.

Dalszy ciąg potomstwa Gabryela syna trzeciego Wacława z powtórna żoną Maryanną Morawińską spłodzonego.

Stefan syn szósty na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Życzyński, ożenił się z N. *Popowską* wdową z domu Bośniacką, zostawił dwóch synów, którzy niżej położeni będą. Umarł w Seredyńcach pochowany na starym Konstantynowie u księży Dominikanów w roku 1776.

Włodzimierz syn siódmy, na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Utajkowski, ożeniony z Teresą *Bośniacką*. Potomstwo w synach w miejscu swoim położone będzie, córkę zaś ma Maryanne.

Potomstwo księżęcia Władysława syna drugiego księżęcia Gabryela.

Felicyan syn pierwszy na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, kasztelan Czerniechowski, Orła białego, i S. Stanisława kawaler, ożeniony z Justyną *Karszanką*, Szoludek, Boczanicy, i Odżitycy dziedzic, ma synów książąt Wojciecha, Ludwika, Franciszka, i córki.

Michał Alexander drugi syn na starej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Tuszyński, rotmistrz wojska Polskiego, orderu Ś. Stanisława kawaler, ożenił się z Katarzyna

Skarbkową, kasztelanową Inowłodzką wdową, z domu Bruchla-
telówną zmarłą w roku 1792. w Piotrkowie u księży Bernardy-
nów pochowaną, potomstwo pozostaje.

Potomstwo księżęcia Alexandra, syna trzeciego księcia Gabryela.
Gabryel Ferdynand syn pierwszy na starej Czetwertni, i Ho-
ryngrodzie książę Światopelk Czetwertyński orderu S. Stanisława
kawaler.

Marcellj Józef syn drugi na starej Czetwertni, i Horyngrodzie
książe Światopelk Czetwertyński orderu S. Stanisława kawaler,
dziedzic Jankowa i Majkowa, był ożeniony z Barbarą *Korsakową*
wdową z domu księżniczką Światopelkową Czetwertyńską stry-
jeczną rodzoną siostrą swoją, po zameściu w lat dziewięć zmarła;
ten książę Marcelli był użyty do porty Ottomańskiej do Konstan-
tynopola, za którego staraniem konfederacya Barska w r. 1772.
z pod Warny, i Ruszczuka do Polski przez Węgry powróciła
się. Przy ataku cytadelli Dziurdziewa nad Dunajem odebrał po-
strzał lekki w rękę w roku 1771.

Wincenty Jarosław syn trzeci na starej Czetwertni i Horyn-
godzie, książę Światopelk Czetwertyński, dziedzic Jarczowa,
ożenił się z Teresą *Kurdwanowską* rozwiedzioną z hrabią Kra-
sickim.

Klemens August Włodzimierz syn czwarty, na starej Cze-
twertni, i Horyngrodzie książę Światopelk Czetwertyński starosta
Pultowiecki.

*Potomstwo księżęcia Świętosława syna czwartego księżęcia Ga-
bryela.*

Janusz syn pierwszy na starej Czetwertni książę Światopelk Cze-
twertyński kawaler orderu S. Stanisława, dziedzic Drohynicz i
Zabuża, ożenił się z Teofilą *Sadowską* starościanką Słonimską,
był do delegacyi użyty od konfederacyi Barskiej do Turków roku
1772.

Floryan syn drugi na starej Czetwertni, książę Światopelk Cze-
twertyński, Sachnów, Łożniów, dziedzic.

Marcin syn trzeci na starej Czetwertni książę Światopelk Cze-
twertyński dziedzic Berliniec.

*Potomstwo księżęcia Stefana starosty Życzynskiego syna szóstego
księżęcia Gabryela.*

Adam Jan syn pierwszy na starej Czetwertni książę Światopelk
Czetwertyński, starosta Kruszelnicki, ożenił się z *Bośniacką*.

Józef syn drugi na starej Czetwertni książę Światopelk Czet-
wertyński.

*Potomstwo księżęcia Włodzimierza starosty Utajkowskiego syna
siódmeo księżęcia Gabryela.*

Janusz syn najstarszy na starej Czetwertni książę Światopelk Cze-
twertyński.

Antoni Stanisław syn drugi na starej Czetwertni książę Świa-
topelk Czetwertyński kasztelan Przemyski orderu Orła białego i
S. Stanisława kawaler, dziedzic Markowicz, ożeniony 1mo z N.
Kopenhauzowną ma potomstwo córek dwie i syna księżęcia Bo-
rysa, 2do z Koletą *Choloniewską* kasztelanek Buską ma syna
Konstantego, do Chrztu Imieniem, i za zleceniem Imperatorowej
Jmci Katarzyny drugiej przez generała swego Kochowskiego

w roku 1792. w Warszawie trzymanego, ten książę Antoni na kilku sejmach wsławił się wielorakiemi głosami.

Gustaw drugi syn w roku 1794.

Mikołaj syn trzeci na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński rotmistrz w wojsku Polskiem.

Józef syn czwarty na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński, ożenił się z *Zawojką* generalową.

Michał syn piąty na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński orderu S. Stanisława kawaler, ożeniony z *Czechowiczów* Ukrzyńską.

Karol syn szósty na starej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński.

Potomstwo Fedorego Światopelka Czetwertyńskiego syna drugiego Teodora, a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Andrzej książę Światopelk Czetwertyński jeden, który z *Maryą Lwowną* spłodził, synów trzech po sobie tu następujących.

Potomstwo Andrzeja syna Fedorego, wnuka Teodora, prawnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim zwanego.

Wasyl książę Światopelk Czetwertyński syn pierwszy.

Jakow czyli Jakób książę Światopelk Czetwertyński Leńniczy Piński syn drugi, miał dwie żony *Annę Horajmownę* i *Anastazją Podhorodeńską*, zostawił syna i kilka córek, którego syn zaraz się kładzie z swojemi siostrami.

Potomstwo Jakowa czyli Jakóba Leńniczego Pińskiego.

Fedor książę Światopelk Czetwertyński, miał zejść bezpotomnie. Siostry zaś wyszedłszy za mężów, *Marusza* za *Rohozińskiego*, *Katarzyna* za *Zlobę*, *Anastazya* za *Chrynickiego*, od której, była córka za *Teleckim*, dalej *Zofia* za *Łackiego*, i *Janowskiego*, *Eudoxya* z *Podhorodeńskiej* spłodzona za *Ordzina*, niektóre z tych bezpotomnie poschodziły.

Dalszy ciąg potomstwa Andrzeja syna Fedorego wnuka Teodora, a prawnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Jacek czyli Jakow książę Światopelk Czetwertyński syn trzeci, miał żonę *Bokijownę*, dobra miasto *Borowicze* nad *Styrem* na *Wołyniu Nową Czetwertnią* przezwiał, zamek wymurował i wałem obsypał, na niej pisać się począł. Posłował do Moskwy od *Polski* w roku 1586. Ten zapatrzywszy się na książęcia *Ostrogskiego*, herb zamieniającego, i swój herb starożytny pogonię *Ruską* w *Leliwą* przeistoczył, i używać począł, miał trzech synów, i córkę. Którzy się zaraz wyrażają.

Potomstwo Jacka czyli Jakowa syna trzeciego, który na nowej Czetwertni pisać się począł.

Hrehory Konstanty syn pierwszy na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, miał zejść bezpotomnie.

Stefan syn drugi na nowej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński, podkomorzy *Braclawski*, trzy razy się żenił, 1mo z *Anną Bokijowną*. 2do z *Anną Mikulińską* bezpotomną. 3tio z *Katarzyną Charledzką*, z domu *Leśniowską*. Ten na potrzeby rzeczypospolitej *Polskiej*, pięćset ludzi zbrojnych, przeciwko *Michałowi* wojewodzie *Woloskiemu*, *Gustawowi* *Adolfowi*, w *Prusiech*, i na *Kozaków Zaporozkich* swoim kosztem wystawił i kompletował, zostawił pięciu synów, którzy na swem miejscu wyrażeni będą.

Teodor syn trzeci na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, umarł bezpotomnie.

Potomstwo księcia Stefana, syna drugiego Jacka, czyli Jakowa, który na nowej Czetwertni pisać się zaczął, a to z Anny Bokijowny, z Maryny Wahanowskiej zrodzonej, zmarłej w roku 1612. a pogrzebionej w Manasterze Staro-Czetwertyńskim w grobie murowanym przy Annie Matwijownie, księżnie Zbarskiej, wojewodzinie Braclawskiej.

Alexander syn pierwszy na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, na wojnie Szwedzkiej, inni piszą w Prusiech zginął roku 1628.

Eljasz syn drugi na nowej Czetwertni, i Tymonowkach, książę Światopelk Czetwertyński, rotmistrz w wojsku Polskiem, postrzelony w bitwie pod Perejasławiem z Kozakami Zaporozkimi, umarł bezpotomnie w roku 1640.

Mikołaj syn trzeci na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, kasztelan Miński, ożenił się z Domicellą księżniczką Szolomerecką, potomstwo na swem miejscu będzie położone. Zył około roku 1658.

Janusz syn czwarty na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, miał żonę Czuryłównę kasztelanę Przemyską, która potem dostała się Kossakowskiemu, zabity w Tulczynie, czyli jak dawniej w Nesterwadzie zwanym od Kozaków, w r. 16.....

Dalszy ciąg potomstwa księcia Stefana syna Jacka, czyli Jakowa, z Katarzyny Harledzkiej z domu Leśniowskiej splotzonego.

Stefan syn piąty na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, dziedzic Zywtowa, Kniażej Krynicy i Włodzimierca, miał żonę Reginę Kaszewską, zostawił syną jednego, zaraz tu po sobie idącego, i córki po których dobra Zywtowskie z domu wyszły, na ostatek zmiankowany książę Stefan został Dominikanem w Łucku, umarł roku 1684. dnia 21. Października.

Potomek księcia Stefana, co Dominikanem został.

Włodzimierz syn jeden na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Siewiński małoletni w roku 1679. zmarły, u księży Dominikanów w Łucku pochowany.

Potomstwo księcia Mikołaja kasztelana Mińskiego syna trzeciego księcia Stefana, podkomorzego Braclawskiego.

Mikołaj syn pierwszy na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, dwa razy żenił się z Słotwińską, 2do z Konstancją Leduchowską wdową, z domu Kossakowską, która potem poszła za Załęskiego, ten miał dwóch synów, którzy na swem miejscu wyrażeni będą.

Alexander syn drugi, na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, ożeniony z Joanną księżniczką Światopelkową Czetwertyńską, córką księcia Wacława na starej Czetwertni, Światopolka Czetwertyńskiego syna Gabryela.

Potomstwo księcia Mikołaja syna pierwszego księcia Mikołaja kasztelana Mińskiego z Słotwińską splotzone.

Eliasz syn pierwszy na nowej Czetwertni książę Światopelk Czetwertyński, zmarł bezpotomnie.

Dalszy ciąg potomstwa księcia Mikolaja syna pierwszego księcia Mikolaja kasztelana Mińskiego, z Konstancją Leduchowską z domu Kossakowską.

Stefan syn drugi, na nowej Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, podkomorzy Braclawski, ożenił się z Zofią Peplowską, w Tajkurach na Wołyniu, który miał synów trzech następujących, i córki Domicellę za Olizarem, Maryannę za Sadowskim, i Ludwikę zakonnicę Dominikankę, żył około roku 1723. herb *Leliwę* zaniechał, a starożytnego Ruskiej pogoni herbu zaczął zażywać, wtedy dobra nowe Czetwertnią w dawną wieś Borowicze przywrócone zostały.

Potomstwo księcia Stefana, syna drugiego księcia Mikolaja, a wnuka księcia Mikolaja kasztelana Mińskiego.

Felicyan Stefan pierwszy syn na Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Daniczewski, dziedzic Markowki, Kopijowki, Horoszkowki, Sechów, i Kurczyc. Ożenił się z Maryanną *Jelowicką*, umarł w roku 1756. w Tywrowie, w Korcu pochowany, zostawił córkę Helenę zakonnicę Dominikankę, i trzech synów, którzy w swoim miejscu położeni będą.

Włodzimierz syn drugi na Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Woronowski, dziedzic Włości kniaźej, w województwie Braclawskiem, a Ruziatyna na Wołyniu, pojął za żonę Anielą *Czerwińską*, zostawił córkę za Śliźnia wydaną, i syna jednego, umarł w roku 1778.

Wawrzeniec syn trzeci na Czetwertni, i Komargrodzie, książę Światopelk Czetwertyński, starosta Rastowiecki, pojął za żonę Maryannę *Szentańską*, zostawił syna jednego.

Potomstwo księcia Felicyana starosty Daniczewskiego, syna księcia Stefana, podkomorzego Braclawskiego z Peplowską zrodzonego.

Stefan a w zakonie Michał syn pierwszy, na Czetwertni, książę Światopelk Czetwertyński, Pijarem został, umarł w Warszawie w roku 1766.

Janusz Tomasz syn drugi na Czetwertni i Horyszkwicach, książę Światopelk Czetwertyński, kasztelan Czerniechowski kawaler orderów Orła białego, i S. Stanisława, dziedzic Kopijowski, Sachów, i Medwedowki: zaślubił się z Joanną księżniczką *Jablonowską*, starościanką Kowelską, z którą ma synów, książąt Józefa, Ludwika, i Dymitra.

Antoni Jan Nepomucen syn trzeci na Czetwertni, Komargrodzie, Borowicach, i Kamiennym Januszgrodzie książę Światopelk Czetwertyński kasztelan Braclawski rotmistrz w wojsku Polskiem, orderów Orła białego, i S. Stanisława kawaler, ożeniony z Teresą *Zagorską* rozwiódłszy się, powtórnie się zaślubił z Anną *Ryszewską* ma potomstwo. Synów 5. Józefa Kalasantego, Godfryda, Rajmunda, Stanisława, i Leopolda, córek dwie Katarzynę i Teklę.

Potomstwo księcia Włodzimierza starosty Woronowskiego syna drugiego Stefana podkomorzego Braclawskiego z Peplowską zrodzonego.

Kajetan syn jeden, na Czetwertni, Kniaźej, Hodomiczach i Komargrodzie, książę Światopelk Czetwertyński, kasztelan Lwowski, starosta Woronowski, kawaler orderów Orła białego i S.

Stanisława Polskich, a Ś. Anny Holsztyńskiego, dziedzic Kumanowa i Sinnego.

Potomstwo księcia Wawrzeńca starosty Rastowieckiego, syna trzeciego, Stefana podkomorzego Braclawskiego z Peplowskiej zrodzonego.

Ignacy syn jeden na Czetwertni i Komargrodzie książę Światopełk, do zakonu księży Pijarów w Lubieszowie wstąpił, braciom swym odrezygnowawszy substancją. —

Czobor herbu Leliwa, z Węgier się do Polski przenieśli. Z tej familji Czoborów była jedna za Michałem hrabią Tarnowskim. Czobor Leszczyński Jan Stanisław cześnik Podolski w roku 1708.

Czołhański herbu Sas. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Są zaś w województwie Ruskiem i Wołyńskiem. Jędrzej wojski Włodzimierski, mąż nieporównanej wspaniałości, cierpliwości do podziwienia, pobożności staropolskiej, młodsze lata wypolerowawszy, różnemi naukami, dalsze do Marsowych dzieł aplikował, i męztwem i wolnym językiem ojczystej swobody broniąc. Zakon nasz w collegium Lwowskim ukochał i ubogacił; co mu Bóg nadgradzając przy śmierci 1638. świętych tegoż zakonu prezencją, ucieszył go, *Historia Colleg. Leopold. Peplowski elogia*. Żona jego Anna z Skromowic. Jan Karol brat Jędrzeja suffragan Łucki opat Koronowski, scholastyk Lwowski, umarł 1665. fundował scholasterią przy katedrze Lwowskiej, a collegio Lwowskiemu na teologią z bratem swym Jędrzejem, wieś Rzeczyczany zapisał. *Histor. Colleg.* Adam trzeci brat, z Zofji Grochowskiej, trzy córki z różnemi domami spowinnowacił, Konstancją z Kazimierzem Axakiem skarbnikiem Kijowskim, Barbarę z Wawrzeńcem Peplowskim, wojskim i pisarzem grodzkim Łuckim, Maryannę z Janem Kuberskim wojskim ziemi Wiskiej. Samuela z Jadwigi Łychowskiej syn Michał człowiek rycerski. *Constit. 1662. fol. 32.* tego zaś Michała synów dwóch, Alexander podstoli Chełmski, świat ten pożegnał 1714. *Histor. Colleg. Leopold. i Stanisław. Okolski tom. 1. fol. 446.* namienia, że Czołhański miał za sobą Sutkowską. Jędrzej cześnik Włodzimierski Małgorzatę Jarmolińską, z niej córka Katarzyna z Stefanem Axakiem sędzią ziemskim Kijowskim zręczona, a podobno już to drugim związkiem, i syn Józef, tego żona Piasecka. Franciszek w ziemi Łomżyńskiej 1697.

Alexander Czołhański scholastyk Lwowski, był deputatem na trybunał koronny w roku 1760. z kapituły Lwowskiej. Antoni Czołhański z Anną *Wąsowiczówną* spłodził Piotra, który z Józefą z *Chmielowskich* małżonką, zostawia dwóch synów: Wincentego i Piotra, córki 4. Teklę, Józefę, Julię, Elżbietę. — *Heraldyka Wielądka.*

Czopowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Maciej Czopowski z województwem Wołyńskiem podpisał się na elekcją Jana III. Króla.

Czorneberg herbu Widły, nie kładę herbu tego, bo wątpię, żeby się kto w Polsce naszej nim szczyił: tak go jednak Paprocki opisuje *in Stromatibus*. Widły żelazne troje, w których dwie górą widłami z boku jednak jedno prawego, drugie lewego, trzecie zaś prosto nadół, na jeden kij wszystko troje niby wbite, nad hełmem dwoje wideł tymże kształtem którym na tarczy wyżej są położone. Janusz Czorneberg z Galowic sędzia ziemski Opolski i Raciborski w roku 1607. tego herbu używał, którego przodek Jan w roku 1400. hełmanił u Konrada księcia Szląskiego.

Czosnowski herbu Roch 2do. Tych ciż genealogistowie opuścili: Znać jednak, że z Oborskimi jedneje są dzielnicę: bo się i podziśdzień z Obor piszą: w Warszawskiej ziemi kwitną. Stanisław podczaszy Warszawski, Samuel, Franciszek, Alexander Abraham w roku 1648. Stanisław podczaszy Zakrocimski 1674. Stanisław kasztelan Warszawski w roku 1703. z sejmu Lubelskiego komissarz na rozgraniczenie województwa Mazowieckiego od księstwa Pruskiego, *Constit. fol. 22.* pojął zda mi się Annę Szczawińską wojewodżankę Kujawską. Piotr Elżbietę Russoską. Antoni starosta Ulanowski w województwie Podolskiem. Synowie jego, Kazimierz, Ignacy, Jan. Córki zaś Joanna i Teofila. Jędrzej (luboć go z Czostkowa napisano) wojewoda Rawski 1493. *Jędrzej Pawłowski w Kazaniu swoim Sistema* jawnie mówi, że są Czosnowscy herbu Pomian, a bodaj nie w województwie Brzeskiem Kujawskiem, ile że Jędrzej Czosnowski z temże województwem pisał się na elekcją Jana III.

Duńczewski w herbarzu Tom I. stron. 340., pod herbem *Kolumna* obok Oborskich umieszcza także obszerną wiadomość o rodzie Czosnowskich i zbija podanie *Niesieckiego* który ich do herbu *Roch 2do* przyłączył, utrzymując iż ci nie *Rochem* lecz *Kolumną* pieczętują się, jako też że z podpisów i tranzakcyi późniejszych poznać że z *Obor* Czosnowscy, Walewscy, Cieciszewscy, Bruleńscy, Łażniewscy, Przeciszewscy i inni *Kolumną*, się pieczętują od dawności, i z *Obor Kolumnami* podpisują się. — Wymieniając potem tych Czosnowskich których i *Niesiecki* umieścił, dodaje:

Czosnowscy z *Obor Kolumnowie*, dawnością mieli antenatów swoich, *Klemensa Kolumnę* biskupa Płockiego, którego wspomina katalog roku 1333. za panowania Kazimierza wielkiego, Króla Polskiego, który żyjąc na biskupstwie lat 24. umarł roku 1358. Jest także w statucie Mazowieckiem z *Obor Kolumna*, nie wyrażony nazwiskiem Czosnowski, który był na ten czas Warszawskim wojewodą, gdy księstwo Mazowieckie miało wojewodów, to War-Tom III.

szawskich, to Czerskich, a w rzeczy samej Mazowieckich, o czym *Statut. fol. 86. fol. 94. et fol. 98.* Stanisław kasztelan Warszawski w roku 1703. (o którym wyżej) po śmierci Anny *Szczawińskiej* pierwszej swej małżonki, pojął *2do voto Łuszczewską*, z którą miał synów Józefa podczaszego Warszawskiego, i Augustyna. Franciszek skarbnik Podlaski, miał Stanisława. Jędrzej skarbnik Warszawski bezpotomny, także Stanisław podsędek Warszawski bezdzietny. Jan cześnik Warszawski z successorami. Piotr Czosnowski żył w małżeństwie z Elżbietą *Russocką*. Antoni *Kolumna* z Obor Czosnowski, starosta Ulanowski, kasztelan Wyszogrodzki, w województwie Podolskiem, synowie jego, Józef starosta Ulanowski, Kazimierz Paulin, Jan najmłodszy, generał adjutant hetmański, Ignacy średni starosta Salnicki, szambelan J. Królewskiej Mości: córki zaś dwie, Joanna Karmelitanka, i Felicjanna Jana Czarneckiego, kasztelana Wiskiego, starosty Karalickiego małżonka.

Wielądek w heraldyce umieszcza Czosnowskich *herbu Roch* i przydaje iż Józef Czosnowski podczaszy Warszawski z Barbarą *Szymanowską* zostawił dwie córki: Krystynę za Janem Chryzostodem Krajewskim kasztelanem Płockim, drugą Józefę za Ludwikiem Mokronowskim strażnikiem polnym koronnym, z których jest potomstwo. Potem zaś umieszcza Czosnowskich *herbu Kolumna* z oddrukowaniem z *Duńczewskiego* całej o domie tym wiadomości, w której się znów to powtarza co już i wyżej pod *Rochami* umieszczonem było. Nakoniec czyni następujący swój do-
datek:

Ignacy *Kolumna* Czosnowski starosta Salnicki generał major wojsk koronnych, poseł z województwa Braclawskiego na sejm konwokacji 1764. roku, z którego sejmu wyznaczony był do układania paktów konwentów dla Stanisława Augusta Króla, o czym świadczy, *Const. fol. 4.* tenże był komissarzem skarbowym 1766. r. Tenże Ignacy Czosnowski z Maryanną *Zaluską* kuchmistrzanką W. Ks. Lit. spłodził syna Szczesnego strażnika polnego koronnego, orderów Orła białego i S. Stanisława kawalera, z Henryką z *Poniatowskich*, *primo voto* za Czarneckim chorążym Lit. będącą, ożenionego, i córek cztery. 1. Annę za Michałem Łopotem miecznikiem Lit. 2. Zolią za Gabrielem Potczyńskim stolnikiem Braclawskim. 3. Teklą za Skarbkiem. 4. Ludwiką za Wincentym Starzyńskim rotmistrzem kawaleryi narodowej. Józef *Kolumna* z Obor Czosnowski starosta Ulanowski poseł Braclawski, który podpisał *pacta conventa* Stanisława Augusta Króla. Szymon cześnik Winnicki.

Krasicki w przypisach, *Malachowski w Zbiorze nazwisk Szlacheckich i Kuropatnickich* także Czosnowskim herb *Kolumna* nadają: jakoż i mnie piszącemu Czosnowscy znajomi także się Kolumną pieczętują. —

Cztamski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan, Marcin, Wojciech, Stanisław w Płockiem województwie, stawali na elekcyą Władysława IV.

Czubiński herbu Leliwa, w województwie Poznańskiem. Jan Czubiński wszedł w kontrakty małżeńskie z Jadvigą Oltarzewską.

Czudowski herbu Leliwa. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Czudowski podsędek Mściślawski, poseł na sejm 1623. *Constit. fol. 10.* Samuel sędzia ziemski Mściślawski 1674. *Porządek Elekcji.* Piotr 1632. w województwie Trockiem.

Jak już wyżej pod Cudowskiemi namieniłem, zachodzi omyłka w Niesieckim pisząc podwójnie o Cudowskich i Czudowskich, lubo się z tych samych opisów pokazuje że to jedna i taż sama familia, a nawet i *Wielądek* pod obydwoma temi nazwiskami Cezarego opata Połockiego umieszcza, dodając jeszcze pod Czudowskim jak następuje: Tadeusz Czudowski starosta Prusiński i Józef w roku 1763. w aktach Wileńskich podpisali manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi obywatelami. Jan sędzia grodzki Smoleński koło roku 1769. Cezary Czudowski opat zakonu Bazyliańskiego Połocki: w tym czasie żyjący. —

Krasicki zaś w przypisach: W roku 1778. Tadeusz Czudowski miecznik Stonimski. — Sejm w roku 1649. konstytucyą, nadał w zasług nagrodę urodzonemu Marcinowi Janowi Czudowskiemu na dobra jego lenne w Nowogrodzkim województwie *Kuścin*, prawo wieczyste. — *Vol. IV. f. 327.*

Czudzinowicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander z Wołyńskim województwem podpisał elekcją Władysława IV.

Czupa herbu Korczak 2do, tak go piszą w statucie Łaskiego, kiedy na siebie i na potomków swoich na sejmie Hrodelskim 1413. przyjmował herb Korczak; lubo *Strykowski* położył Cuppa, inni piszą Cuper. Niewiem czy nie do tych należy Czupurna marszałek Litewski 1401. *u Łaskiego w Stat. fol. 128.*

Czuryło herbu Korczak 2do. Paprocki w swojej przemowie do Ogroda z autorów niektórych luboć ich nie przywodzi, Alexandrowi Gorajskiemu pięciu synów przywłaszczywszy, przydaje, że jeden z nich był Jędrzej Cyryl, którego prosty gmin, z Ruska Czuryłem nazwał, i ztąd ta familia początek swój wzięła, a ponieważ tenże *Paprocki o herbach*, do drugiego syna Iwoni z Goraja sędziego Chełmskiego, linią tego domu wywodzi, toćby trzeba mówić, że ten Alexander był synem Iwoni, który kwitnął za Kazimierza Wielkiego, jakoż w Okolskim pod herbem Bończa znajdziesz *tom. 1. fol. 65.* Jędrzeja Czuryła podkomorzego Przemyskiego, którego córka Katarzyna zmówiona była z Henrykiem Fredrem z Nowosielca, koło roku Pańskiego 1476. Tak mi się tedy zda, że ten podkomorzy, pierwszy na siebie wyniósł to imię Czuryłów, albo też był synem Jędrzeja pierwszego Cyrylla, o którym mówiłem z Paprockiego. W roku potem 1518. Jędrzej Czuryło z Stojanica kasztelan Przemyski, podpisał

list Zygmunta I. dany miastu Krakowskiemu. Córka jego Anna, z Stanisławem Maciejowskim kasztelanem Sandomierskim skolligowana. Z tego poznać, że się zdawna ten dom z Stojańca w Przemyskiej ziemi pisał. Bliższych czasów, to jest koło roku 1570. a bodaj nie syna kasztelana, wspominają Marcina Czuryła godnego rotmistrza, gdy jego odważne dzieła z Turkami i Wołochami, których pod hetmanem Mieleckim, nie raz bił na głowę, nieśmiertelności głoszą. Jerzy Jazłowiecki hetman i wojewoda Ruski, tę nieustraszoną serca jego szacując śmiałość, córkę mu swoją Annę, małżeńską związał ligą, z której trzech synów było. Jerzy, ten z Fredrowny, jedną tylko córkę spłodził Maryannę Stanisławską kasztelanową Kamieniecką herbu Pilawa, ta z mężem swoim Michałem w kościele OO. Dominikanów w mieście Lwowskim kaplicę Najśw. Matce kosztownie wystawiła. *Okolski in Russia Florida f. 75.* Marcin łowczy Krakowski, starosta Niepołomski, z Fierlejonny córki Jędrzeja kasztelana Radomskiego, dwie córki zostawił, z temi domami spowinowaczone: to jest Katarzynę z Mikołajem Jarmolińskim, Barbarę z Jędrzejem Stadnickim podczaszym Sanockim. Mikołaj stolnik Sanocki z Zofji Lanckorońskiej starościanki Skalskiej, szczęśliwszy nad inszych braci, bo prócz czterech córek, Anny Dzedoszyckiej kasztelanowy Lubaczowskiej, Helżbiety Dzierzkowy kasztelanowy Rozpierskiej, Eufrozyny Ossolińskiej starościny Zytomierskiej, Zofji Kosakowskiej podsędkowy Bracławskiej, a przedtem księżny Czetwertyńskiej, trzech synów odumarł. Z tych Jędrzej podczaszy Halicki wspomina go *Okolski in Russia Florida fol. 111.* z Barbarą Charłęską, Mikołaj z Reginą Ligęzianką kasztelanką Zarnowiecką żyli bezpotomni. Stanisław zaś trzeci tych brat, duchowny sobie stan obrawszy, biskupem był Ortosieńskim suffraganem Łuckim, po którym dobra Boguzna, Czerezyk, Rudków, Siedliska i inne po siostrach tychże braci, w cudze się domy dostały. *Paprocki Genealog. prawna.*

W r. 1512. Antoni (?) Czuryło ze *Stojanic* podpisał intercyzę Zygmunta I. z Barbarą Zapolską. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 120.*

Czuszowski herbu Grzymała. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Stanisław z Jakóbowic Czuszowski: syn jego Wojciech Zygmunt 1604. *Żałoby na śmierć.*

Czuwaszów. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ale metryka Wołyńska 1528. wspomina ziemianina swego i possessyonata Czuwaszów.

Czwalina. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W ziemi Łomżyńskiej Szymon Władysława IV. Józef Augusta II. podpisali elekeye.

Późniejsi od *Niesieckiego* autorowie nadają Czwalinom herb *Godziemba*.

Czywie patrz **Tetwicz**.

Czyndacki herbu *Dolega*, w Płockiem i Rawskiem województwach.

Czysta herbu *Rawicz*, w Rawskiem województwie, z Czech do nas przyszli.

Czyż herbu *Godziemba*, w ziemi Oszmiańskiej. Idą od Stanisława Butoutowicza, który pierwszy na sejmie Hrodelskim, przyjął na siebie i na dom swój herb *Godziemba*. *Łask. Stat. fol. 127*. W roku potem 1537. kwitnął Bazyli Czyż Bochdanowicz, to jest syn Bogdana koniuszy Litewski, starosta Krzyczewski i Najaleski; pojął Annę córkę Czartoryskiego księcia Teodora starosty Łuckiego, co znać z jego rezygnacyi. Jan Mintout sekretarz królewski 1589. *Constit. fol. 558*. Tenże czy inszy Jan z sejmu 1613. komissarzem naznaczony do zapłaty związkowym. *Constit. fol. 3*. Jędrzej Czyż sędzia grodzki Grodzieński, komissarz do lustracyi pewnych gruntów. *Constit. f. 45*. Michał poseł z Wileńskiego podpisał elekcyą Władysława IV. Jakób z Witebskiego Jana Kazimierza. Hilary podkomorzy Wileński, poseł na sejm 1653. z niego komissarz do zapłaty wojsku Litewskiemu. *Constit. fol. 5*. i deputat na trybunał skarbowy. *Constitut. fol. 16*. Posłował na sejmy w roku 1662. i z synem swoim Kazimierzem Mintoutem, który po zejściu ojca był także podkomorzym Wileńskim, jako znać z konstytucyi 1678. *fol. 7*. i 1685. z kąd był deputowany do rewizyi skarbu koronnego. Jan Czyż podstoli Wileński, urodzony z Rajeckiej herbu *Łabędź*, wspominają go konstytucye 1678. *fol. 44*. Kędy kamienicę jego w Lublinie od wszelkich ciężarów uwolniono. Krzysztof podczaszy Mścislawski z sejmu 1678. komissarz do uznania krzywd wojska Litewskiego. *Constitut. fol. 13*. Michał w województwie Nowogrodzkim w r. 1674.

W roku 1700. na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* Krzysztof *Mintow* Czyż sędzia ziemski Wileński, Stanisław rotmistrz powiatu Oszmiańskiego, Adam, Andrzej, Michał z tegoż powiatu, Samuel Czyż z Lidzkiego podpisali się. Bogusław z *Woronny* Czyż horodniczy J. K. Mci podpisał w aktach Wileńskich manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. 1763. r. wraz z innymi obywatelami. — Franciszek Czyż krajczy i marszałek konfederacyi województwa Wileńskiego w roku 1764. 25. kwietnia podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. także pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Paweł z *Woronny* Czyż podczaszy i poseł województwa Brzeskiego Lit. deputowany do podpisania paktów konwentów Stanisława Augusta Króla. — Józef Czyż sędzia grodzki Wileński poseł na sejm elekcyi 1764. r. — Paweł wojski Brze-

ski Litewski, a potem podczaszy. — Kasper Czyż sędzia ziemski Wileński był deputatem na trybunał główny W. Ks. Lit. w roku 1784. oraz potem posłem na sejm walny Warszawski 1788. roku z województwa Wileńskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Czyż herbu Lis z Nieczyca. List Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* znalazłem, w którym do wszystkich prerogatywy szlachectwa Marcina Czyża Konstantynowicza z Nieczyca kilką lat nakładem, na dworze tegoż Zygmunta dobrze zasłużonego przypuszcza, kędy przydaje, że go Paweł Grzywa dworzanin królewski do herbu Lis przypuścił: zostawił ten Marcin potomstwo.

Czyzewski herbu Drya. Pod Koninem w Wielkiej-polszcze. Bartłomiej Czyzewski pisarz Zadworny: żona jego Borowska. Balcer dziekan i officyał Kaliski umarł w roku 1643. *Histor. Colleg. Calissien.* N. Czyzewski w Sieradzkiem województwie, którego zrodziła Golińska. Hieronim wzięwszy *in sociam vitae*, Wolską, miał z niej dwóch synów, Alexandra i Seweryna, którzy po długich trudach wojennych, powróciwszy do domu, zaślubili sobie w ziemi Wieluńskiej, dwie siostry rodzone, córki Jędrzeja z Rokszyc Ruskowskiego herbu Pobog, z Burzyńskiej kasztelanki Konarskiej spółdzone, starszy wziął młodszą, a młodszy starszą. Alexander tedy z Jadwigi Ruskowskiej, spółdził dwóch synów, Adama i Stanisława, i córkę Reginę Zygmunta Rudnickiego herbu Jastrzębiec małżonkę. Adam w młodym wieku umarł, Stanisław z Ewy Linowskiej, zrodził czterech synów, Jana, Antoniego, Józefa, Ignacego, i córkę Urszulę. Seweryn brat Alexandra, z Teresy Ruskowskiej, miał synów sześciu, Franciszka, Jana młodo zmarłego, Kazimierza Soc. Jesu, rządził kollegia Grudziądzkie, Toruńskie, i Sendomierskie, Jędrzeja, Tomasza i Stanisława: i córek dwie; Zofią *1mo voto* Pierścińskiemu, *2do voto* Stefanowi Borzewickiemu, Alexandrę Samuelowi Wilkotarskiemu, zaślubione. Franciszek wziął Łaszczyńską w województwie Kaliskiem, Jędrzej z Zofji Dobrosielskiej herbu Radwan, zostawił trzech synów, Piotra, Kazimierza, Jana, i córkę Franciszkę. Tomasz z Apollonji Chlebowskiej, spółdził Józefa, Seweryna, Stanisława, Konstantego, i córkę Urszulę. Stanisław najmłodszy brat, z Barbary Łukomskiej, ma synów trzech, Józefa, Hieronima, Jana, i córek cztery, Jadwigę, Teodorę, Magdalenę i Joannę. Maciej w Poznańskim 1697. Stanisław Franciszek i Jędrzej w Sieradzkiem.

Ignacy Czyzewski kanonik Kujawski *auditor curiae episcopalis.*

— Jakób Czyzewski burgrabia Czerniechowski koło 1792. roku.

— *Heraldyka Wielądka*.

Czyżowski herbu Pobog w Mazowszu. Zygmunt na Czyżowie Czyżowski kanonik Płocki i Warszawski 1643. *Constit. Synod. Płocen.* Tenże sam potem był biskupem Kamienieckim 1664. Czyżowska Oborskiego podkomorzego Czerskiego małżonka. Wojciech w ziemi Nurskiej w roku 1632. Alexander w województwie Rawskim 1674. Marcin w Pińskiem 1632.

Czyżowski herbu Półkozic, w województwie Sandomierskiem. Wyżga herbu Półkozic pierwszy według Paprockiego, założył Czyżów od którego potomkowie jego tej nabyli denominacyi: kładzie i syna jego Michała kasztelana Krakowskiego i starostę, lubom ja go między temi kasztelanami pominął, ile że ten autor ani listu tego z kąd to wziął, ani roku na to nie przywodzi. Jan Czyżyk opat Tyniecki umarł 1310. mąż pobożny, jako go sławi *in Tinecia Szczygielski fol. 60.* kędy go też do Czyżowskich Półkoziców referuje. Michał z Czyżowa kasztelan Sandomierski 1429. tego to podobno Paprocki Krakowską kasztelanią uczcił, ale bez fundamentu. Jan z Czyżowa Ligęza najprzód kasztelan Sandomierski, potem Krakowski kasztelan i starosta od Władysława Jagiellonowicza Polskiego i Węgierskiego Króla gubernatorem i wicerejem całej Małejpolski i Rusi uczyniony: na dokument tego przywodzi list królewski Paprocki dany w roku 1440. a w drugim 1444. znalazł na niego władzę konferowania wakansów w tych sobie powierzonych prowincjach, i pod jego opiekę koronę całą zlecił. Też tedy prowincye rządził, póki Kazimierz następca Władysławów na tronie Polskim nie osiadł. Ś. Jadwigi na Stradomiu kościół przy Krakowie, swoją szczodrobliwością dokończył. *Nakiel. in Miechov. fol. 489.* 1457. Nie zostawił tylko syna jednego Jana, który gdy w młodym wieku umarł, wszystka fortuna spadła na córkę jego, która w małżeństwo zmówioną była z Zakliką Janem wojewodą Sandomierskim: a ztąd od dóbr Czyżowa, Zaklikowie, Czyżowskich imienia dostali. W kościele Rzeszowskim OO. Bernardynów widzieć jego statwę na wielkiej tablicy marmurowej.

Czyżowski herbu Topor, w województwie Sandomierskiem, z Zaklików swój początek wzięli, z kąd też jeszcze i po te czasy niektórzy tego domu familianci Zaklikami Czyżowskimi pisać się zwykli. Imię to pierwszy wniósł Jan Zaklika wojewodzie Sandomierski, jako pisze *Okolski*, pojawiający albowiem córkę jedynaczkę Czyżowskiego Jana herbu Półkozic kasztelana Krakowskiego jako się wyżej mówiło, Czyżowskim był zawołany. Wprawdzie tak jego, jako i ojca wojewodami Sandomierskimi piszą genealogistowie, ale czasu

dla nich nie widzę, i mnie się ich czytać nigdzie niedostało. Synów dwóch zostawił, jednego Jana, ten zszedł bezpotomnie: Jakób zaś z Warszowny herbu Rawicz kasztelancki Krakowskiej spłodził syna Hieronima, (to się jednak utrzymać nie może, bo według wszystkich historyków naszych Warsi koło roku Pańskiego 1280. na kasztelanji Krakowskiej przydował: Czyżowski zaś kasztelan Krakowski Półkowiec umarł 1457. toć Jakób z córki jego urodzony później musiał żyć, a o te czasy że żaden Warsi nie był kasztelanem Krakowskim, snadno poznasz z tego, co się o nich na miejscu mówiło) dziedzica na Wojsławicach, któremu lubo Król Zygmunt I. przywilej posłał na województwo Sandomierskie 1507. raczejby miał mówić *Okolski* 1508. po Mikołaju Kamienieckim; przecież go przyjąć niechciał. Miał za sobą Annę Sienińską kasztelancką Kamieniecką, z której córki dwie, Anna za Mikołajem Koniecpolskim kasztelanem Rozpińskim, druga za Jędrzejem Tęczyńskim kasztelanem Krakowskim: i syn Stanisław kasztelan Połaniecki: temu Dorota z Michowa herbu Rawicz łowczanka Lubelska powiła czterech synów, to jest Zygmunta kasztelana Bełzkiego, a przedtem Połanieckiego (z Anny Koniecpolskiej starościanki Wieluńskiej dwóch synów jego młodo pomarło) Mikołaja, Stanisława i Hieronima, i córkę Prochańską. Z tych od Mikołaja był Hieronim i Alexander. Hieronim pojął Elżbietę Zborowską starościankę Szydłowiecką, syna z nią miał Krzysztofa. Alexander spłodził Franciszka, który wszedł w kontrakty małżeńskie z Magdaleną Romerówną od tej córka Katarzyna Janowi Stadnickiemu poślubiona. Z synów zaś trzech, Zygmunt bezpotomny. Alexander zostawił Franciszka któremu Katarzyna Kuczowska trzy córki powiła, Teresę, ta *primo voto* żyła z Antonim Szczepanowskim chorążym Czerniechowskim, 2do z Antonim Morskim stolnikiem Owruckim. Zofią z Samuelem Gosławskim. Trzecią Młodzianowską kasztelanową Lubaczewską, a potem Ossolińską kasztelanową Czechowską, i synów dwóch, Jędrzeja i Alexandra podczaszego Braclawskiego.

Alexander *Zaklika* Czyżowski najprzód był podczaszym Braclawskim, marszałkiem sądów kapturowych województwa Sandomierskiego 1733. roku, a potem za Augusta III. Króla został kasztelanem Połanieckim 1742. roku. — *Heraldyka Wielądka*. — Umarł ten zacny mąż i ostatni podobno z zacnego domu Czyżowskich, około roku 1761. — *Krasicki*.

Jan Kochanowski napisał nagrobek Stanisławowi Zaklice Czyżowskiemu (wyżej wspomnianemu) kasztelanowi Połanieckiemu. Jest umieszczony w *Dzielałach tego Poety* w Tomie III. stron. 268. wydania Lipskiego. —

D.

D A B

H E R B.

Herb ten, ma w sobie młodocianego Dąbka, na którego trzech gałązkach, trzy żółędzie tak rozłożone, że jedna w prawy bok tarczy nachylona, druga w lewy, trzecia prosto środkiem trochę nad poboczne wyniesiona, pod nimi dwa liścia dębowe, jedno z jednej strony, drugie z drugiej; Dąb się ten zda, jakby z ziemi z korzeniem wyrwany, dlatego też korzenie u spodu jego widać, kolor drzewa żółtawy, pole według *Paprockiego* czarne według *Okolskiego* czerwone, któremu poświędza *autor Książki o klejnotach* nad hełmem z korony, takżeż drzewo wychodzi, tylko że korzenia jego nie widzieć. *Paprocki o herb. 572. Okol. tom. 1. fol. 191.* luboć on go Dub nie Dąb zowie, ale nie widzę czemu: ile że i samo w herbie drzewo, od Dębu że się Dąb zwać powinien, przyświadcza. *Klejnoty fol. 48.* Tym kształtem, nie mać w prawdzie żadnego herbu u siebie ułożonego *Petr-sancta: atoli cap. 6. fol. 510.* powiada, że we Włoszech znajdują się familie, które rozłożystych Dębów i w żółędz obrodzonych w herbie zażywają, i owszem, *Bussier. Flosc.* twierdzi, że Juliusza wtórego Papieża herb był Dąb. O początkach tego klejnotu nasi pisarze milczą, to tylko przydają, że z Czech do Polski naszej wniesiony, jakoż *in Atlante novo Germ. fol. 50.* znajdziesz że się w Niemczech *Clessii,* tym herbem pieczętują, tylko że liścia na Dębie niemasz, i Dąb na trzech wzgórkach osadzony. Przenosiny, zaś te do ojczyzny naszej miały być koło roku 1518. *Paprocki jednak o herbach fol. 699.* jeszcze za Kazimierza wielkiego wspomina Jana Dąba, że kwitnął w Polsce

Herbowni.

Achler. — *Adamczowski.* — *Kulmiński.* — *Żołądz.*

Dabisz. Nobilitowany 1658. tę nobilitacją otrzymał pierwszy Gabryel Dabisz.

Dąbkowski herbu Korczak. Symeon Boratyński, działem wzięwszy dobra Dąbkowice, od nich nazwany Dąbkowski, i ząd Dąbkowscy Korczakowie na Rusi.

Dąbkowski herbu Półkoziec, w Rawskim województwie gniazdo tego domu zakładają pisarze nasi: więcej o nich nigdzie nie czytał.

Wojciech i Kasper Dąbkowscy herbu Półkoziec pisali się na elekcya Stanisława Augusta Króla z województwa Łęczyckiego. *Kuropatnicki* w §. V. w ekstrakcie *intabulatorum Galliciae et Lodomeriae equitum*, umieszcza, zapisanego pod rokiem 1682. dnia 5. Listopada Wojciecha Dąbkowskiego.

O Pawle Dąbkowskim wspomina konstytucya 1790. roku. —

DĄBROWA

HERB.

W polu błękitnem podkowa biała polerowana, krzyż na niej złocisty, a drugie takież dwa po końcach, barkiem do góry podniesiona stoi, końcami nadół, na helmie skrzydło sępie, a przez nie strzała, z dołu ku górze przelatująca, *Biel. fol. 173. Paproc. w Gniazdzie fol. 1104. i 1159. O herbach fol. 320. i fol. 662. Okol. tom. 1. fol. 128. Klejnoty fol. 45. Z Księdza Duryewskiego o początkach tego herbu, co napisał w Niezeszłej Pamiętce Kostków. f. 3. tu położę. Przodek domu tego według Paprockiego był rodowity Polak z tej familji, która ma za herb podkowę, a na niej krzyż podniesiony, zowiemy to Poboże jako ma *Cromer lib. 1. albo jako Statut. Łaskiego fol. 127. Pobodze, a zwyczajniej teraz Pobog. Autor Historyi Prusko Polskiej, w ma-**

nuskryptach twierdzi, że pierwszy Dąbrowczyków przodek, był cudzoziemski kawaler, który kiedy Chrześcijańskie wojska, na rekuperacyą Jerozolimy, a w niej grobu Chrystusowego, expedycyą w roku 1096. czyniły, szedł na tę świętą wojnę z Godefrydem Bullioniuszem, wprzód od niego legacyą odprawiwszy do monarchy Polskiego Krzywousta, o wolny pass ku Carogrodowi przez jego państwa: a gdy pod Jerozolimą znacznemi odwagami wślawił swoje męztwo, Godefryd na Królestwo Jerozolimskie podniesiony, nadał mu herb nowy, kalwaryą albo górę śmierci Pańskiej z Krzyżami trzema, co Dąbrową zowiemy: a tak powracając z Palestyny, przez naszą Polskę, tu osiadł, i familią rozkrzewił. *Histor. Polon. Pruth. Posselii in Coll. Premisl. S. I. fol. 56. MS. Konopatskich* podobną o tem rzecz ma, z tym dokładem, że dwóch braci w Łotaryngji do Palestyny z kilką set ludzi wyprawę uczynili, w roku 1104. i tam odwagą nabyte te ozdoby opisuje. Ta relacya więcej pozorów niż prawdy mająca, najprzód niema po sobie żadnego dawniejszego autora; nadto niezgadza się z niewątpliwą historią, jako w innych rzeczach, tak i w tem: że Krzywousta w roku 1096. czyni monarchą Polskim, który był dopiero 1102. na państwo Polskie wstąpił: i sam herb tego domu pokazuje, że autor jego był Pobożanin, który do klejnotu ojczystego, dwa tylko przybrał krzyże poboczne. Małe też jest podobieństwo podkowy do kalwaryi: a herbu tego nazwisko Dąbrowa, jawnie wymaga; że się urodziło w języku Słowiańskim, nie cudzoziemskim: a podobno sam sobie i potomstwu swemu Pobożanin z pochwaleniem krewnych z pobożności przybrał: a to z tej okazji. Zapadł gromadno nieprzyjaciel w kraje Polskie, i zwykłą dzikością pustoszył: na odparcie gwałtu nagłego, zebrało się prędko kilka powiatów szlachty i rycerstwa Polskiego, przecieź że w nierównej sile i liczbie stanęli; wódz ich chcąc szczupłość ludzi swoich ukryć, przy Dąbrowie czy gaju wojsko uszykowawszy, czekał na sposobną do bitwy okazyą. Zwłokę tę, bojaźnią ochrzcił nieprzyjaciel, i wyrzucał z natrząsaniem. Pobożanin, jeden z męźnych ludzi, nie mogąc tej hańby wytrzymać wzwarłszy konia sam tak na adwersarza silno uderzył, że łamiąc szyki, i przebijając się przez hufy siłą trupem położył: widząc to drudzy, skoczyli mu na posilek, i za powodującym sercem i szczęściem nieprzyjaciela rozgromili. Na pamiątkę tedy tej odwagi, a podobno że się przez dwa hufce nieprzyjaciół Krzyża Ś. przebił, dwa krzyże poboczne do dawnego ojczystego klejnotu przybrał. Hełm jednak, rozumiem że w inszej okazji z aukcyą nabyty, niewiem czy nie w tej, że sępa przez wojsko przelatującego, strzelec niepospolity

z łuku obarczył. Co za dobry znak miano, bo inaczej z sępów za wojskiem polatujących, nie dobrą wieszczbę starożytność brała, tak trzymając, iż ten ptak trupem się karmiący, przeczuwa klęskę, i tam się obraca, gdzie więcej trupem padnie, jako pisze *Horus. Apollo.* ale o tem skrzydła nie historycy. To z nich pewna, że od Dąbrowy przy której wojsko nasze stało, i temu herbowi imię się dostało Dąbrowa: acz też niektórzy i Dąbowa nazywają, ale to podobno drukarni błąd, że r literę opuszczono.

Panegirystowie niektórzy w tem są rozumieniu, że ten pierwszy przodek Dąbrowczyków, o którym dotąd rzecz, był ów zacny wojewoda Mazowiecki Przybysław z Rostkowa. U mnie to wieści płonne: o czem niżej. Dawniejsi autorowie przy których powaga, ani imienia tego kawalera, i pomienionych nieprzyjaciół, jego powodem rozgromionych, ani roku, którego się to działo, ani miejsca, na którym ta przewaga uczyniona, nie wypisują. Jabym rozumiał, że się to działo w Mazowszu, albo na pograniczu tej prowincyi, ile że w Mazowieckiem województwie potomstwo jego z dawna siedliska swoje miało. Dalej ztąd wnoszę że nieprzyjaciół był z przyległych od północy, albo też od wschodu, księztwu Mazowieckiemu krajów, to jest albo Jadźwingowie, Podlaszanie, albo Litwa, albo Prusacy starzy, wszystkie na ten czas Polakom nieprzyjazne narody. A co w *MS. Ks. Rutki* czytam że to byli Krzyżacy, zakonna kawaleria Niemieckiej nacyi, w Prusiech osiadła, to się nie zda. Albowiem familia Dąbrowczyków, widzi się być w Mazowszu, nie wątpliwie dawniejsza, niż Krzyżacy w Prusiech, bo ci według Tretera 1225. według Dusbruchiusza 1226. według Długosza 1230. od Konrada książęcia Mazowieckiego w te kraje przywołani; kiedy Dąbrowczykowie, już rozkrzewieni, pierwsze Mazowieckiego senatu urzędy, chwalebnie na sobie trzymali, jako Boguta z Rostkowa wojewoda Mazowiecki 1232. Przybysław z Rostkowa na temże krześle 1246. Nadto rzecz z dziejów Polskich jawna, że na ten czas Krzyżacy, jeszcze w świeżej pamięci, dobrodziejstwa wzięte mając, niemieli żadnych z Polakami, swemi fundatorami i dobrodziejami dyffidencji: acz z Pomorzany, już się kłócili, ale sami w siły jeszcze nie zamożni, Polskiemu najbardziej posiłkami, przeciw spoganiałym Prusakom wojowali, dopiero po roku 1300. jawnie z nami walczyć poczęli. Jeszcze i to mam za rzecz pewną że nie dopiero za Władysława Łokietka Króla ta familia Dąbrowczyków swoje początki brała, ale podobno przed dziadem jego Konradem książęciem Mazowieckim: determinować jednak czas trudno, acz może się twierdzić, że to snać było

koło roku 1100. jakoż przed rokiem 1041. już między przedniemi domami Pobożanie, mądrą radą i godnością słynęli, *Bielski fol. 70.* z których jeden legacją po Kazimierza I. odprawił. Niektórzy drukiem publikowali, że jeden z Dąbrowczyków, trzeci od pierwszego tej familji autora, z Mieczysławem pierwszym z książąt Polskich Chrześcijaninem, chrzest święty przyjął 965. ale bym ja to rozumiał o Jastrzębicyku. Marcina herbu Dąbrowa wojewodę Mazowieckiego w roku 1387. pisałem między senatorami tego województwa.

Herbowni.

<i>Budzyński,</i>	<i>Jurzebiński,</i>	<i>Młodzianowski,</i>
<i>Chociwski,</i>	<i>Karaś,</i>	<i>Morawski,</i>
<i>Ciechanowiecki,</i>	<i>Karniewski,</i>	<i>Napierski,</i>
<i>Dąbrowski,</i>	<i>Kiszka,</i>	<i>Płodownicki,</i>
<i>Garliński,</i>	<i>Koc,</i>	<i>Porzecki,</i>
<i>Głodowski,</i>	<i>Kostka,</i>	<i>Rostkowski,</i>
<i>Jubłoński,</i>	<i>Laskowski,</i>	<i>Secymiński,</i>
<i>Jakimowicz,</i>	<i>Lauxmin,</i>	<i>Sierzputowski,</i>
<i>Januszewski,</i>	<i>Łoś,</i>	<i>Zgierski.</i>

Kuropatnicki i inni, następującym także familiom herb ten przypisują: *Boguta, Łepkowski, Podolec, Smolechowski, Wdzienk, Dąbrowa, Mikoszewski, Siemiński, Talko, Zelkowski.*

Dąbrowa, w księztwie Litewskim. Ci z Moskwy wyszli. Tomasz Dąbrowa rotmistrz dwóchset usaryi pod Weisteinem roku 1604. gdzie Litwa wygrała batalią. Pod Kircholmem roku 1605. lewem skrzydłem rządził, mąż wojenny i szczęśliwy, i ztąd Chodkiewiczowi Karolowi miły. Pod Dynamundą siła do zwycięztwa pomógł. Co zawdzięczając mu ojczyzna, pewną summę na Lucińskim starostwie zapisała mu. Syn jego N. starosta Luciński.

Na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, Adam i Jan Dąbrowa podpisali się z powiatu Braclawskiego. — *Wielądek.*

DĄBROWSKI HERB.

Panna z warkoczem rozczesanym, w sukni białej, w koronie złotej na głowie, we dwie razem dmie trąby, mosiężne, z których jedna od ust jej w prawą tarczy, druga w lewą idzie, pole czerwone, na hełmie, tymże kształtem Panna w jednej ręce jedną, w drugiej drugą trąbę trzyma. *Paproc. o herb. fol. 570. U naszego Ks. Petrasancta cap. 65.* widzieć takich kilka herbów, w których chłopięta czy też Panny na instrumentach różnych dętych grają, po stroju poznać, że niektóre cudzoziemskie domy, wiejskiej kondycyi ludzi albo dzieci grających w herbie noszą. Jakoż, że i ten herb z Ni-

derlandu do Prus przybysz, świadczą ciż autorowie: przecież okazji i początku jego nikt nie zakłada: dorozumiewa się tylko Okolski, że wielkiego serca kawalerowi, dla znacznej jakiejsiś damy mężnie się zastawiającemu nadany, czyli jako chce *Ks. Rutka in MS.* że Królewską córkę na wojnie pojmaną, Panu swemu odważny rycerz oddał. Luboć i to nie nowina, że i w słabej płci, mężkie i nieustraszone serce świat nie raz widział, jako kiedy Panienska w ośmnastu leciech, całemu Francuzkiemu wojsku przeciwko Anglikom hetmaniła w mezkie szaty przestroiwszy się, Aurelią od oblężenia wybawiła, a potem sama na pierwszy ogień idąc i najcięższe stósy wytrzymując, chwalebne z nieprzyjaciół zwycięztwo odniosła. *Histor. Gallicana.*

DĄBROWSKI

HERB.

Tym się herbem Dąbrowscy w Prusiech szczylicili, z których Jerzy starosta Człuchowski w r. 1466. w tymże zamku pojmany, i w niewolą wzięty od swego niegdy niewolnika Pomorzanina. *Biel. fol. 440. Cromer lib. 26.* Hektor dworzanin kiedyś Kazimierza III. Króla Polskiego, od którego, w zasługach wziął starostwo Radzyńskie, które potem nieprzerwanie aż do czasów Paprockiego z tego domu nie wychodziło; po nim zostało się synów dwóch, Mikołaj najprzód kasztelan 1479. potem wojewoda Chełmiński 1481. Jan, *Historia Polon. Pruthen. fol. 88.* chce go mieć kasztelanem Chełmińskim w roku 1487. ten w owej pod Chojnicami naszych porażce, siłą ranami zwątlony, między gęstymi trupami poległ, atoli po batalji, gdy ciała jego słudzy własni szukają, żywo, ledwo jednak tchnący znaleziony, przy należytym staraniu od śmierci wybrnął. Z synów jego trzech, Bartłomiej w Węgrzech wiek swój na różnych kampaniach trawiąc, nakoniec tamże zginął. Mikołaj brat jego w Mo-

skwie poległ: Jan trzeci brat, wojewodą był Chełmińskim starostą Radzyńskim: temu Luzyańska wojewodzanka Chełmińska powiła dwóch synów, Hugona starostę Radzyńskiego, ten z Katarzyną Działyńską wojewodzanką Chełmińską wszedłszy w kontrakty małżeńskie, sześciu synów spłodził Jana, Mikołaja, Michała, Jędrzeja, Stanisława, i Felixa: córek kilka, z których jedna Lichtyanowi zaślubiona. Jan brat Hugona starosta Radzyński, zamek Radzyński trafunkowym ogniem zniszczony wielkim nakładem restaurował. *Paproc. Ogród fol. 221.* Ten z Działyńskiej tylko jedną córkę miał, Elżbietę Konopacką kasztelanową Chełmińską, z drugiej zaś Głuchowskiej miał kilku synów. Jana z tejże familji wspomina Okolski, a bodaj nie syna Hugona, od młodych lat doświadczonego żołnierza, który na Podolu osiadł. Ten w Moskwie na stolicy, w Prusiech i Wołoszech, żywo nacierając na nieprzyjaciela, z placu i postrzały w ciele, i sławę imieniowi swemu wynosił. Jest o nim konstytucya 1613. *fol. 32.* Dąbrowska była za Mortęskim, Barbara starościca Radzyńskiego córka, była za Michałem Trzczańskim podkomorzym Pomorskim. O Krzysztofie Dąbrowskim pisze *Histor. Polon. Pruth. fol. 631.* że był kasztelanem Gdańskim 1490. z Wojanowa się pisał, bo wyżej wspomnieni z Dąbrówki. Felicyan Dąbrowski w zakonie naszym apostolski missyonarz, z Stefanem Czarnieckim sławnym wojownikiem w Danji i Holacyi podczas wojny Szwedzkiej, pole obfite miał do heroiczych dzieł, w których pracach stargawszy siły umarł 1688. wieku swego 71. miał braci kilku rodzonych i z nich synowców z których jeden był proboszczem Grudziądzkim 1700. a potem opatem Oliwskim zakonu Cysterzów.

W Manuskrypcie Helsberskim znajduje się list Zygmunta I. do Łukasza biskupa Warmińskiego, w którym te są słowa: *Delatum est nobis quod iudex terrae Pomeranie Tomasz Sarnilla ita functus sit, ad quod quidem officium commendatus nobis nobilis Leonardus Dąbrowski de Wojanowa: etc. etc.* Data listu z Krakowa *feria quarta, ante festum S. Martini a. 1510.* — Także list Katarzyny z *Działyńia* Dąbrowskiej starościny Radzyńskiej (jak wyżej) z *Radzynia* 23. Sierpnia roku 1588. w którym donosi Kromerowi biskupowi Warmińskiemu o śmierci małżonka swojego. — *Przypisy Krasickiego.*

Z tegoż starożytnego domu Dąbrowskich, herbu własnego *Dąbrowski* zwanego będących, Jan Dąbrowski, z Maryanną *Szymanowską* zostawił potomstwo, trzech synów, dwóch w duchownym stanie, a trzeci Jan Michał pułkownik w wojsku Saskiem, który z Zofią *Lettawówną*, córką Lucjusza *Lettaw*, generała gwardyi konnej koronnej, którego przodkowie w Prusach w województwie Pomorskiem, a potem w księstwie Litewskiem, z znacznemi domami spokrewnieni, zawsze ludzie rycerscy, i w różnych okazyach ojczyźnie dobrze zasłużeni, (o którym domie poniżej pod własnym

alfabetem litery L. umieszczono). Zostawił potomstwo dwie córki. Alexandrę, ta w paniństwie umarła; drugą Ludwikę za Barnerem pułkownikiem w wojsku Saskiem: i syna Jana Henryka, który spłodzony w województwie Krakowskim w *Napierchowcu*, ten mąż wiek swój młody przepędził w służbie wojskowej elektora Saskiego Fryderyka Augusta, przez lat 22. Złamał w czasie sejmu walnego Warszawskiego 1788. zaczętego, przy powiększeniu wojska do stu tysięcy, gdy wielu rodaków zagraniczną służbą wojskową dystyngwowanych, powoływano, przez wydaną konstytucją do swej ojczyzny; Jan Henryk Dąbrowski, znany wielu osobom z umiejętności służby wojskowej, w Saxonji, do ojczyzny własnej powróciwszy, został zaraz placowany na vice-brygadiera kawalerji narodowej, a z sejmu Grodzieńskiego wyznaczony był komissarzem wojskowym, a potem w roku 1794. postąpił na generała lieutenanta komenderującego. Ożeniony z Gustawą hrabiną *de Rakel*, (?) zostawia córkę Karolinę, i syna Jana Michała, któren w stanie wojskowym mężtwem i odwagą także dzielnie się odznaczył. — *Wielądek*.

Wyżej wspomniany Jan Henryk Dąbrowski generał, później dowódca legionów Polskich we Włoszech, wszedł po śmierci swej żony w powtórne śluby z *Chłapowską*, z której także dwoje dzieci zostawił, córkę, i syna Bronisława. —

Dąbrowski herbu Abdank, w Sieradzkim województwie. Sebastian pod Pleszkowem pieszo szedł do szturm. *Paprocki o herb. f. 404*. Dąbrowski kanonik Wiślicki 1586. *Histor. Domus Probat. Cracov.*

Dąbrowski herbu Dąbrowa. W województwie Mazowieckim. Maciej 1632. Stanisław 1648. pisali się z Ciecchanowską ziemią na elekcyę Królów Polskich. Zofia Dąbrowska Dąbrowskiego herbu Jastrzębiec małżonka.

Dąbrowski herbu Dołęga, w Łęczyckim województwie i w Brzeskim Litewskim, Okolski ich opuścił. Hieronim Kazimierz Dąbrowski cześnik Braclawski poborca Brzeski 1691. Syn jego Jan Chryzostom, herb ich widziałem Dołęga. Piotr stolnik Miński 1674. *Porządek Elekcyi*. Wojciech podstoli Nowogrodzki miał za sobą Petronellę Sasinownę.

W r. 1778. Jan *Dołęga* Dąbrowski łowczy Brzeziński. — Onufry podstoli Orłowski. — Józef cześnik Kruszwicki. — *Krasicki*.

Dąbrowski herbu Drogostaw, w Poznańskim województwie. Maciej archidyakon Kaliski 1600. *Recepta na Tautomachią*. Dąbrowska Swentosława Orzelskiego sędziego Kaliskiego małżonka. *Paproc. o herb. fol. 506*. Wojciech w województwie Poznańskim poborca z sejmu 1629. *Constitut. 1643. fol. 6*. Jan 1632. Jędrzej z Bukowice 1648. królewskie elekcyę podpisali. Zygmunt pisarz Kaliski 1697. Dąbrowska Wawrzeńca Gnińskiego małżonka 1580.

Michał Dąbrowski kanonik Poznański deputat na trybunał koronny roku 1752. i 1753. — Maciej Dąbrowski susceptant grodzki Poznański roku 1792. — *Heraldyka Wielądka*.

Dąbrowski herbu Jastrzębiec, w województwie Sandomierskiem. Jędrzeja Dąbrowskiego dwóch synów było Teodor i Marcin i córka Dorota za Krzysztofem Pokorszyńskim 1660. Jacka z Ewy Lipowskiej córki dwie, Katarzyna z Wojciechem Kamodzińskim, druga z Janem Łazowskim zaślubione. Szymona Anna Bardzińska małżonka. Dąbrowski miał za sobą Dąbrowską herbu Dąbrowa. Helena z Franciszkiem Dzierzkim żyła. Stefan miał za sobą Maryannę Jaroszewską, z tej był syn Stanisław, *2do* Czerniechowską z tą żył *sterilis 3tio*. Ostrowską, z tej był syn Antoni i córka Franciszka Zembrowka.

Dąbrowski herbu Jelita, z Małej Polski w Podole się przenieśli. Z tych jeden pisarzem był grodzkim Latyczewskim, drugi Winnickim. Piotr skarbnik Braclawski. Stefan skarbnik Halicki, żona jego Justyna Gnoińska trzech mu synów powiła, Stanisława Józefa i Jana, i córkę z Piotrem Brzeskim zmówioną. Marcin skarbnik Wołyński, Jędrzej Paweł i Mikołaj 1632. w Wołyńskim województwie pisali się na elekcyą Władysława IV. Samuel dziedzic na Mokrzeanach łowczy Latyczewski, miał za sobą Maryannę Miastkowską cześnikównę Podolską, z której córka Róża dostała się Stanisławowi Cetnerowi starościcowi Trębowelskiemu. Józef podstoli Latyczewski 1697. Anastazyja zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie.

Michał Saryusz stolnik Chelmiński konsyliarz konfederacyi województwa Podolskiego roku 1734. — Tomasz Dąbrowski podczaszy Latyczewski podpisał elekcyą Augusta II. — Alexander Dąbrowski regent grodzki Chelmski. — Ludwik Dąbrowski vice-regent grodzki Halicki, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. — Antoni łowczy i sędzia grodzki ziemi Łuckiej. — Ignacy chorąży Włodzimierski. — *Heraldyka Wielądką.*

Dąbrowski herbu Junoszu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, atoli *Radziński in Apocalypsi Stanisłai Orichovii*, tych którzy się w Wileńskim województwie Dąbrowscy znajdują, Junoszami zowie. Z tych Michał z Wileńskim pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Jan miecznik Wołkowyski 1674. w Oszmiańskim. Stanisław Kazimierz Dąbrowski najprzód cześnik i pisarz grodzki Wileński postępując na sejm 1685. komissarzem deputowany do Kurlandyi w sprawie Piltyńskiej, *Constit. fol. 13.* i znowu w roku 1690. już podkomorzym będąc Wileńskim, *Constit. fol. 8.* i na konwokacyą 1696. trzech synów zostawił Jana kawalera Maltańskiego, Marcyana marszałka Wilkomierskiego, żona jego Judycka, i N. który z Podowskiej spłodziwszy dwóch synów, z których jeden umarł w Poznaniu; został Bernardynem w Wil-

nie. Jednak *MS. Ks. Kojalów*. Dąbrowskich w Wileńskim chce mieć Jastrzębczykami.

Józef *Junosza* Dąbrowski rotmistrz i chorąży powiatu Wilkomierskiego pisał się na manifest 1763. roku *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. w Wilnie. — Ignacy Tadeusz *Junosza* Dąbrowski chorąży powiatu Wilkomierskiego, i Jan *Junosza* stolnik tegoż powiatu podpisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wilkomierskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Dąbrowski herbu Korab, w Sieradzkim województwie. Marcin w ziemi Wieluńskiej z sejmu 1624. poborca. Jędrzej w zakonie naszym wielkich przed Bogiem mąż zasług, w konwersacyi z ludźmi tej ostrożności, że w dyskursach jego żadnego próżnego nikt nie słyszał słowa: będąc wielkiej umiejętności, przeciw z pokory, rady u inszych mniejszych z chęcią szukał; od wszelakich rządów starszym się swoim wyprosił, żeby był Bogu tym spokojniej mógł służyć: w tych i w inszych cnotach zaleciwszy się niebu, poszedł po zapłatę w Poznaniu 1666. Mikołaj z Wieluńskiej ziemi o którym konstytucye 1575. *fol. 234*.

Dąbrowski herbu Kuszaba. Od dóbr Dąbrowa nazwanych tego imienia nabyli. Marcin Dąbrowski Kuszaba sędzia ziemski Czerski, brat jego rodzony Adam mąż rycerski: stryjeczni tych bracia byli, Jędrzej kanonik Poznański pleban Sobikowski i Chynowski, drugi Gabryel, którego syn Stanisław właśnie do wojny urodzony: co o nich wspominają nadgrobki w Sobikowie. Marcina z Zgorzelskiej córka była za Omiecińskim; synów zaś dwóch było, z tych Kasper od Walentyna części w Dąbrowce nabył, i Paweł tak mężstwem jako i ludzkością zalecony, z Brzeskiej zostawił córki trzy, Zofią Staniszewską, Katarzynę Jezierzyską i Świadką: synów pięciu. 1. Jan w Szwecyi chwalebnie poległ. 2. Stanisław tamże w niewolę wzięty, atoli potem z niej się wywikłał. 3. Wawrzeniec ten z Kamińskiej Zawiszanki trzech synów spłodził, Adama, Jana, i Zygmunta. 4. Adryan w różnych okazjach doświadczonego mężstwa, temu Regina Hołubianka powiła syna Gabryela Jana i Alexandra, i córki Annę Marynę, Katarzynę i Helenę. 5. Kasper w niewoli u Turków lat ośmnaście przepędziwszy, gdy się do ojczyzny powrócił, godnym był rotmistrzem. Jan i Jakób 1648. Walentyn Piorun, Jędrzej, Stanisław, i Wojciech w ziemi Czerskiej 1697. Jerzy podczaszy Czerniechowski w ziemi Dobrzyńskiej 1697.

Felix Dąbrowski z ziemi Czerskiej podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Czerskiej. — Ludwik łowczy Bydgoski. —

Dąbrowski herbu Nałęcz, w Lubelskiem województwie i w ziemi Liwskiej. Alexander i Jakób 1632. Idzi pisarz ziemski Liwski, Seweryn podstarości i sędzia kapturowy i poseł ziemi Liwskiej 1648. Jan Antoni podstoli i poseł ziemi Liwskiej. Marcin pisarz kapturowy Liwski, Jan i Stanisław 1674. Zygmunt pisarz Liwski.

Antoni Dąbrowski P. W. K. poseł na elekcyą ziemi Liwskiej, Roch i Kazimierz z *Ousa* Dąbrowscy z tejże ziemi Liwskiej pisali się na elekcyą tegoż Stanisława Augusta króla. — Ignacy Dąbrowski podwojewodzy ziemi Liwskiej. Są także i w ziemi Warszawskiej. — *Heraldyka Wielądka*.

Dąbrowski herbu Ogończyk. Jędrzej z Dąbrówki dziekan Gnieźnieński, umarł 1493. jako wypisał Paprocki z jego nadgrobkku. Agapit Dąbrowski w zakonie naszym sławny teolog z tego domu, umarł 1624. *Histor. Provinc.* Marcin Szłap Dąbrowski dziekan Kujawski 1542. był na synodzie Piotrkowskim. *Acta Synodi*. Jan Kazimierz kantor Kujawski deputat na trybunał koronny 1695.

Dąbrowski herbu Poraj, w Sieradzkim województwie, pisali się z Dąbrowy. Spitygniew z Dąbrowy wojewoda Łęczycki, któremu Konrad książę Kujawski Łęczycki i Dobrzyński, względem jego zasług nadał te dobra, Dąbrową, Rogaczewo, Makosicze, Tarlino, co potem approbował syn Konrada Kazimierz w roku 1248. o czem kładzie przywilej *Paproc. o herb. fol. 363*. Tego wojewody potomkowie według Paprockiego nie synowie jako Okolski wytłómaczył, co i samych lat komput pokazuje, byli ci: Teodoryk, Piels, Peregryn, Tomasz dziedzic na Dąbrowie, i Jan, którego syn Stanisław archidyakon Gnieźnieński Krakowski i Kujawski kanonik, prałat i pobożnością i nauką swego czasu u wszystkich wzięty, u kilku prymasów koronnych kanclerz, na ubogich dobroczynnie łaskawy umarł 1575. co o nim opowiada nadgrobek jego z herbem Róża w katedrze Krakowskiej postawiony i u *Starowol. in Monum.* i u *Paproc.* go znajdziesz. Dąbrowska Małgorzata była za Waleryanem Moskorzewskim kasztelanem Wiślickim: Brat jej Mikołaj podsędek Sieradzki, którego syn Wojciech miecznik Sieradzki żył z Katarzyną Rokszycką kasztelanką Połaniecką, atoli Paprocki przydaje, że to był ostatni potomek Spitygniewa wojewody Łęczyckiego: ztemwszystkiem ja *in MS.* czytałem że z tej Rokszyckiej spłodził dwóch synów. Hieronima, który z Gosławską starościanką Będzieńską wszedł w kontrakty małżeńskie, i Stanisława, którego zda mi się córka dostała się w małżeństwo Bartłomiejowi Zaleskiemu Roliczowi.

Dąbrowski herbu Radwan, w ziemi Warszawskiej. Jan miecznik Rożański i Adam Żądło Dąbrowscy, w ziemi Rożańskiej pisali się na elekcyą Jana III. Maciej i Marcin na Władysława IV. Jan w ziemi Nurskiej na Jana Kazimierza. Kazimierz w ziemi Warszawskiej 1674.

Stanisław Żądło Dąbrowski w ziemi Warszawskiej w *Regutach* mający dziedziczną własność, zostawił córkę jedną. —

Dąbrowski herbu Rawicz, w województwie Podlaskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej, Pantaleon Matyasz 1648. Mikołaj stolnik Miński i pisarz grodzki, syn jego Jan. Jędrzej brat Mikołaja. Michał w Wileńskiem województwie, Jan w Słonimskiem. *MS. P. Kojal*.

Wielądek w heraldyce pisze iż są Dąbrowscy *Rawicze* w województwie Podlaskiem, w ziemi Drohickej, ze wsi *Łazów Dąbrowy Wielkiej*, swój początek mają. Z tych Jan *Staczek* Dąbrowski, zostawił po sobie Piotra, od którego Grzegorz z *Maryanną Włostowską* spłodził trzech synów, Walentego, Fabiana, i Sebastyana, który ma syna Józefa. Fabian zaś z *Kryńską* miał potomstwo trzech synów: Franciszka szambelana J. K. Mci z *Grochowską* ożenionego, Mateusza księdza kanonika Brzeskiego Litewskiego i proboszcza Dąbrowy wielkiej: Wojciecha mającego za sobą *Dąbrowską* z Wiśniowka: i córkę jedną za Mioduszewskim. Walenty *Staczek* Dąbrowski najstarszy syn Grzegorza, ten z *Zofią Święcką* spłodził synów trzech: Pawła, Szymona, i Antoniego Jezuitę, a potem kanonika Brzeskiego Litewskiego D. U. J. Paweł Dąbrowski obrał sobie stan duchowny, w tym podług obowiązku onegoż przykładnie, życie prowadząc, dopełniał pilnie swej powinności urzędu duchownego, będąc dziekanem Węgrowskim, oraz kanonikiem Brzeskim Litewskim, proboszczem Kossowskim. Szymon *Staczek* Dąbrowski brat rodzony tegoż, a syn Walentego, burgrabia grodzki Ostrowski, *trinubis, primo voto* z *Ludwiką Oldakowską sterilis: secundo voto* z *Maryanną Hornowską* synów dwóch spłodził, Józefa i Wiktora, córek dwie Konstancyą, za Wojciechem Chmielińskim, Barbarę pannę: *tertio voto*: z *Petronellą Krasnodębską* syn jeden Franciszek, i córka Wiktorya, małoletnie.

Z tych zaś którzy się w Litwie znajdują: Michał łowczy, Jakób strażnik Inflantscy pisali się na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. z województwa Inflantskiego 1700. roku. Jan i Ludwik Dąbrowscy podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Witebskiego. Józef i Mateusz Dąbrowscy podpisali elekcyą tegoż Stanisława Augusta Króla z województwa Podlaskiego.

Dąbrowski herbu Szeliga, z familji Matkuszewskich, w Łęczyckiem województwie.

Dąbrowski herbu Zabawa, w Łęczyckiem województwie, z którym Piotr pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Dąbrowski herbu Zagłoba, w Łęczyckim województwie. Kazimierz pisarz grodzki Łęczycki, deputat na trybunał koronny 1710.

Onufry Dąbrowski chorąży Orłowski deputat na trybunał koronny 1783. z województwa Łęczyckiego. — Onufry na *Wielkim Chrzęstowie* Dąbrowski sędzia kapturowy Łęczycki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z temże województwem.

Do tego herbu należy Szymon Dąbrowski który z Maryanną z Raczewskich spłodził Jana od tego zaś z Rozalią z *Michałowskich* herbu *Wieruszawa* jest córka Helena za Mikołajem Soleckim. — *Heraldyka Wielądka*.

Dąbrowski. Sebastyan Dąbrowski dla mężstwa swego w utrzymaniu zamku Smoleńskiego przeciwko Moskwie, którzy go byli oblegli, do prerogatyw szlachectwa przypuszczony na sejmie 1638. *Okol. tom. 3. fol. 360.* Do teje łaski przyjęty Stanisław Dąbrowski na sejmie 1676.

Dąbski herbu Godziemba, w Kujawskim województwie i w inszych. Czyli raczej Dąbscy z Lubrańskich swój początek wzięli, zkąd się też podziśdzień z Lubrańca pisać zwykli, kiedy się jednak od nich wydzielili, konkludować nie mogą. Pospoliciej wprawdzie świezi panegirystowie Lubrańskiego podkanclerzego koronnego autorem tej wślawionej u nas familji zakładają, bo mu dwóch synów przywłaszczają, z których jednemu Lubrańcz, Lubin i Chocin miasta z wielą innemi dobrami, drugiemu Dąbie mila od Brześcia Kujawskiego jako i Lubrańcz, działem się dostały, od których dóbr Dąbskim zawołany. Co lubo być może, przecież ile w najstarszych przywilejach doczytać się mogłem; jeden tylko Lubrański Grzegorz Deitarus pieczęć mniejszą koronną trzymał w roku 1496. Ten jednak w duchownym stanie był, proboszczem go Szkalmierskim na jednym miejscu czytam, na drugim archidyakonem Krakowskim: ofiarowano mu było i biskupstwo Płockie, ale go przyjąć niechciał: o czem wyraźniej się mówić będzie pod Lubrańskimi. Zaczem tego przeznaczonego domu nie może być początkiem, chyba żeby kto mówił, że po śmierci żony swojej i po zostawionym z niej potomstwie dopiero sobie ten stan obrał: na to jednak albo dawniejszego by autora świadectwa, albo jawniejszego dokumentu trzeba. Temu tedy któremu się Dąbie działem dostało, niektórzy dziewięciu synów przypisują, inni siedmiu: z tych dwaj w Litwie, dwaj na Rusi, trzech na Kujawach osiedli.

Jakoż że i na Rusi tegoż herbu Dąbscy kwitną; u mnie jest pewna. Z tych Jakób koło roku 1590. z Zofią Skokowską z Sandomierskiego spłodził córkę Annę Klonską bezpocemną i synów czterech: Jakóba, ten w Moskwie po usarsku

służył, umarł *sterilis*, jako i brat jego Marcyan który też w niewolą był wzięty pod Korsuniem, z której wybrnąwszy, gdy znowu pod Batowem na rebellizujące chłopstwo żywo naciera padł trupem: Jana, ten trzymał starostwo Winnickie od Odrzywolskiego starosty Winnickiego, syn jego z Podhorockiej z Podhorec Tomasz, i córka Teofila Zawadzka w Chełmskiej ziemi: od Tomasza został się syn Jan z Alexandry Wierzbickiej, która po śmierci męża poszła za Rozwadowskiego, temu Janowi Konstancya Malawska spłodziła trzy córki: Wiktoryą, Petronellę i Marcyannę, synów dwóch: Marcina i Antoniego. Stanisława (był to czwarty syn Jakóba) ten z Dzikowny Mikołaja Dzika dziedzica na Byszowie córki zostawił pięć córek: Maryannę Ujazdowską, Zofią Russyjanową, Katarzynę Strzegocką, Franciszkę i Joannę. Synów sześciu: Marka, ten wzięty był w niewolą pod Żółtymi Wodami z niej potem wyszedłszy zginął pod Batowem. Remigiana i ten pod Korsuniem w ręce wpadł nieprzyjacielskie z których aż w pięć lat wyszedłszy, umarł bezpotomnie. Jerzego, Piotra i Stanisława: tego ostatniego z Doroty Dłużniowskiej to potomstwo było: Zofia i Anna w Sokalu w zakonie Ś. Brygitty Panieńskie sobie życie obrały, Wiktorya z Kazimierzem Podhoreckim, Katarzyna z Kochanowskim dożywotnie zmówione. Tomasz z Pietruszewskiej spłodził córkę Ewę: z Gdeszyńską i Komorowską żył bezpotomny. Krzysztof porucznik Sierakowskiego starosty Olszańskiego ale *sterilis*. Jan miał za sobą Annę Gdeszyńską z niej córka Maryanna i synowie Stefan i Józef. Gabryel miał Franciszkę Leszczyńską, syna z nią Eustachiego.

W Kujawach bardziej się ten dom krzewił. Jędrzej kasztelan Konarski w roku 1607. deputowany do korektury praw koronnych. *Laudum Radziejowskie in MS. Coll. Cracov.* Paweł suffragan Poznański 1613. *Histor. Domus Probat. Cracov.* Daniel kanonik Kujawski 1630. *Gold. Bractwo.* Jan w zakonie naszym wzór cierpliwości i skromności zszedł z tego świata 1605. w Jarosławiu. *Histor. Coll. Jarosl. Alexander* 1658. w Krakowie, po wielu ambonach, apostołską żarliwością wsławiony. Jędrzej pięćdziesiąt lat w tymże zakonie pracując, poszedł po zapłatę w Toruniu. Stanisław zaś w Poznaniu, już lata młodsze na różnych wojennych expedycjach przytarłszy, obrał sobie stan pokory w tymże zakonie. Jędrzeja kasztelana Konarskiego trzech się synów zostało: N. kasztelan Konarski, a bodaj nie tenże sam potem był kasztelanem Łęczyckim, od którego trzech się synów zostało: Łukasz kanonik Krakowski w Rzymie w jurisprudeneyi i innych naukach znacznie postąpiwszy, w Niemieckim, Wło-

skim i Francuzkim języku biegłości nabywszy, w ojczyźnie potem to na dworze królewskim, to w trybunałach koronnych, to na różnych komissyach, z chwałą imienia swego stawał: osobliwiej się jednak jego ku Bogu szczodroblivość pokazała, bo najprzód w katedrze Krakowskiej na Zamku, wieczną fundacją ugruntował, żeby we wszystkie przez cały rok czwartki w kaplicy Vener. Sacramenti, mszą świętą o tymże Najśw. Sakramencie śpiewano: *Pruszcz in descript. Cracov.* do tejże kaplicy dwa lichtarze srebrne sporządził. Odrzwi marmurowe kościołowi Ś. Michała OO. Karmelitów Bosych postawił, jako herb jego wryty tamże świadczy: w Kruszyńce kościół wymurował; dziesięć monstrancyi, sześćdziesiąt puszek srebrnych ubogim kościołom rozdał, żeby był Bóg utajony pod osobami chleba, z większą przed ludźmi apparencyą na ołtarzu stawał: sto tysięcy nadto kapitule Krakowskiej zapisał: w tych dobrych uczynkach lat dziewięćdziesiąt przepędziwszy, w dobrej starości z światem się tym rozstał w roku 1665. Jest w druku życie Ś. Filipa Neryusza, które on z Włoskiego na Polski język przetłómaczył. Kazanie na jego pogrzebie kędy też stryja jego rodzonego Łukasza także wspominają. Jakób chorąży Zatorski, brat Łukasza kanonika, posłował na sejm 1662. ztamtąd komissarz na trybunał fiskalny, i 1665. Był to człowiek rycerski, czego dał dowody na Ukrainie. *Celejowicz* w dedykacyi książki swojej 1675. wspomina Teresę chorążankę Zatorską, rozumieć, że tego Jakóba córkę. Jacek najprzód kasztelan Konarski potem Biecki, z sejmu 1670. komissarz do rozgraniczenia od Szląska, *Constit. fol. 25.* trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Anną Szydłowską, drugi raz z Pigłowską trzeci raz z Urszulą Kalińską pisarzówną Łęczyczką. Wspomina jego synów Jędrzeja i Pawła, *Nieszporko. Odrobiny, a Celejow.* córkę Teresę 1675.

Adam kasztelan Słoński a przedtem stolnik Brzeski drugi syn Jędrzeja kasztelana Konarskiego, mąż i na wojnie i w senacie życzliwością ku ojczyźnie wslawiony, żona jego pierwsza Smuszewska, z tej było córek trzy, jedna z nich Panną umarła, druga dostała się w małżeństwo Świebskiemu, trzecia N. i syn Jędrzej umarł w Kaliszu jeszcze scholastykiem sześć lat w zakonie naszym w wielkiej opinji o swojej świątobliwości przepędziwszy. Druga żona jego Elżbieta Jemieliska, ta mu powiła trzech synów Stanisława, Zygmunta i Ludwika, i córkę Annę Stanisława Niemojewskiego kasztelana Elbląskiego małżonkę. Z tych

Stanisław najprzód archidyakon Płocki z sejmu 1667. komissarz do oddania Pannom zakonnym kościoła Ś. Jakóba

w Toruniu, który herezya była opanowała. *Constit. fol. 39.* Wziął potem biskupstwo Chełmskie od Michała Króla, z tego postąpił na Łuckie, z tego na Płockie, z tego na Kujawskie, z tego nakoniec na Krakowskie, na które nie wjechawszy z tym się pożegnał światem w roku 1700. w Krakowie u S. Piotra w kościele naszym pochowany. Prałat znacznych cnót, a najprzód ludzkości ku wszystkim wielkiej, z tej i najmniejszemu wolny był przystęp do niego; kapituła Kujawska dla miłych jego obyczajów, trzy razy mu zlecała *sede vacante* administracją, raz po Czartoryskim, drugi raz po Gębickim, trzeci raz po Sarnowskim. Szczodrośliwości jego jeszcze i podziśdzień pamiątki stoją, jako gdy kościoły Płocki i Pułtuski odnowił, kościół katedralny Łucki od piorunu nadpsowany restaurował. Kollegium nasze Toruńskie piękniejszą fabryką i wygodniejszą nie małym sumptem do tej perfekcyi którą podziśdzień widzimy przyprowadził. Kościół nasz Gdański od heretyckiej nienawiści zdezolowany swoją szkatułą dźwignął, i dokończony poświęcił. Nawet uchodzących z Rusi przed Turecką potencją ojców naszych, w dobrach swoich przyjąwszy, przez długi czas ojcowską prawie providencją żywił. Nie mniej i ojczyzna szczodrej jego ręki ku sobie doznała, kiedy pod Wiedeń z Królem Janem III. okrytą usarską chorągiew z własnych dóbr wystawił. Pod czas rozerwanej elekcyi, Augusta II. i nominował i koronował.

Zygmunt wojewoda Brzeski Kujawski starosta Inowrocławski, Dybowski, drugi syn Adama kasztelana Słońskiego, a przedtem najprzód podkomorzy Inowrocławski z którym tytułem posłem był na sejm 1676. *Constit. fol. 21.* potem kasztelanem Inowrocławskim, a w roku 1687. już wojewodą, marszałkiem trybunału koronnego. Młodsze lata swoje rycerskimi dziełami polerował w różnych osobliwie z Tatarami okazjach, w dalszych zdrową radą tę ojczyznę ratował. Złączył się był dożywotnie raz z Zofią Daniłowiczówną podczasanką koronną, pozostała wdową po Cetnerze staroście Lwowskim, która potem za jego przyzwoleniem Karmelitką Bosą umarła. Drugi raz z Jadwigą Gorską herbu Łodzia, córki jego były dwie jedna Marcyanna Katarzyna Jakóba Działyńskiego, wojewodzica Kaliskiego, druga Teresa Jana Łackiego kasztelanica Kaliskiego małżonki, synów zaś pięciu Jan, Jędrzej, Wojciech, Piotr i Paweł. Z tych

Jan kasztelan Wojnicki, z sejmu 1703. komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol. 13.* przybrał był w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Kuczkowską pozostałą wdowę po Franciszku Czyżowskim, z tej się został syn Stanisław. Jędrzej drugi syn Zygmunta najprzód kasztelan potem woje-

woda Brzeski Kujawski, i starosta Nakielski. Wojciech marszałek nadworny koronny starosta Inowrocławski i Dybowski, miał za sobą księżną Radziwiłłównę, z której synowie Antoni starosta Inowrocławski i Zygmunt starosta Dybowski.

Ludwik kasztelan Konarski trzeci syn Adama kasztelana Słońskiego: z Miaskowskiej córek jego dwie, Maryanna najprzód żyła z Plichtą starostą Gostyńskim, po nim z Jackiem Leżeńskim, druga Nieborska: synów także dwóch Jędrzej i Paweł.

Jan kasztelan Brzeski Kujawski, brat trzeci Adama kasztelana Słońskiego: tego syn Stanisław, komornik Kujawski, temu Krystyna Drzewicka, (miał podobno i drugą za sobą Zofią Jordanównę miecznikównę Chełmską) trzy córki powiła: Ewę, Wojciechowi Męcińskiemu, Katarzynę Adamowi Łaznińskiemu i Maryannę: synów pięciu. Z tych Władysław zginął pod Wiedniem, Konstantyn scholastykiem był Kujawskim, Alexander miecznikiem Inowrocławskim, którego z Anny Łubieńskiej synów czterech: Stanisław, Kazimierz, Antoni i Jędrzej, córek trzy: Krystyna za Zygmuntem Morskim, Katarzyna za Karolem Stradomskim, Barbara za Dobińskim: Stanisław i Jan.

Tomasz brat Łukasza kanonika Krakowskiego, z Zofią Żydowską herbu Leliwa zostawił potomstwo. *Baran*. Felicyan miał za sobą Głęboczką miecznikównę Brzeską Kujawską, z tą splodził córkę Zofią Krzysztofowi Świętosławskiemu podkomorzycowi Przemyślskiemu zaślubioną. Anna Dąbska była za Jakóbem Bleszyńskim kasztelanem Miedzyrzecyckim, Ludwika najprzód za Franciszkiem Michałem Donhoffem łowczym Litewskim, po nim za Jędrzejem Sierakowskim kasztelanem Bełzkim. Anna za Janem Boruckim chorążym Brzeskim Kujawskim. Jan podstoli Inowrocławski a potem kasztelan Inowłodzki, córki jego dwie: jedna Konstancya żyła z Janem Radziłłowskim kasztelanem Konarskim, druga z Działyńskim Pawłem kasztelanem Bydgoskim. Adam chorąży Bydgoski 1704. Tomasz chorąży Kowalski 1730. poseł na sejm.

Jan z *Lubrańca* Dąbski miecznik Inowłodzki, rotmistrz powiatu Lelowskiego, sędzia kapturowy województwa Krakowskiego, tenże podpisał elekcyą Stanisława Leszczyńskiego 1697. roku, i Franciszek Dąbski, także Antoni wojewoda Brzeski Kujawski za Augusta III. Paweł Dąbski kasztelan Brzeski Kujawski starosta Inowrocławski, Kazimierz z *Lubrańca* Dąbski wojewoda Sieradzki, Pokrzywnicki starosta *deputat ad pacta conventa* Stanisława Augusta Króla, Jan syn tegoż i Maciej podsędek Brzeski Kujawski podpisali elekcyą tegoż Stanisława Augusta Króla z województwa Sieradzkiego. Alexander z *Lubrańca* Dąbski burgrabia zamku Krakowskiego, Franciszek z *Lubrańca* Dąbski stolnik Trembowelski poseł województwa Krakowskiego. Józef

z *Lubrańca* kasztelan Kowalski z województwa Brzeskiego Kujawskiego, Stanisław starosta Młodzianowski, Józef starosta Karuczynski, Ignacy skarbnik Kruszewski, Marcin, Tomasz i Jan podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Brzeskiego Kujawskiego. Ludwik na *Lubrańcu* Dąbski starosta Inowrocławski z tegoż województwa elekcyą Stanisława Augusta podpisał. Jan Chryzostom Dąbski generał inspektor kawalerji, a potem kasztelan Inowrocławski. Józef sędzia ziemski Łatyczewski kawaler orderu S. Stanisława. Stanisław podkomorzy Brzeski Kujawski, deputat na trybunał koronny 1768. z województwa Brzeskiego Kujawskiego, Xawery podstoli Kowalski, August starosta Gostyński.

Dąbski z *Lubrańca* Antonin wojewoda Brzeski Kujawski, z księżniczką Karoliną *Lubomirską* spłodził trzech synów, Stanisława, Jana i Augusta. Stanisław Dąbski wojewoda Brzeski Kujawski, z Józefą *Wesslową* starościanką *Golubską*, zostawił potomstwo synów trzech, Stanisława, Adama, z Krystyną *Rymieńską* ożenionego, i Józefa, i córek trzy, Agnieszkę za Eugeniuszem *Skarbkiem* kasztelanem Inowrocławskim: Teodorę i Maryannę Panny. Jan Dąbski syn Antonina, z Elżbietą *Mniszchówną* podkomorzanką W. Kis. Lit. spłodził Annę trzech słuźbną, *Imo voto* za Xawerym Dąbskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim, *2do voto* za Karolem Wesslem starostą Libertyńskim Teodora Wessła podskarbiego W. Koronnego synem. *3tio voto* za Dyonizym Mniewskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim generałem majorem komenderującym dywizyą Kujawską. — Są także i w Litwie, z tych Hieronim Dąbski sędzia ziemski Upiński. — *Heraldyka Wielądka*. — *Przypisy Krasickiego*.

Kuropatnicki w dziele swoim wyraża w §. V. w ekstrakcie, *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatum equitum*, dnia 10. Września 1782. Łukasz, Dominik, Ignacy, Fortunat, Julian Dąbscy, są zapisani.

Dachnowicz. Mikołaj i Kazimierz Halicki Dachnowiczowie podpisali z województwa Nowogrodzkiego elekcyą Jana III. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Dachowski herbu Łodzia, w Wielkiej-Polszcze, Wojciech z Poznańskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Kazimierz Dachowski komornik graniczny Żytomierski koło roku 1792. —

Dadzibog herbu Pobog. W Lubelskiem, gniazdo tego domu zakładają pisarze nasi, dla tego nie mogę wiedzieć czy do tych należą Dadzibog podkomorzy Mściślawski, Dzierżawca Zukowski, i Teofil wojski Połocki, którzy ten z Połockiego, tamten z Mściślawskiego podpisali elekcyą Jana III.

W roku 1778. Dadzibogski Antoni cześnik Żytomierski. — *Przypisy Krasickiego*.

Daleszyński herbu Korczak, na hełmie jednak nie kładą czaszy, ale trzy pióra strusie. O tych ani Paprocki,

ani Okolski nie pisał: w Wielkiej-Polszcze kwitną. Jan z Radomicka (z kąd niektórzy rozumieją że od Radomickich swój początek wzięli) poseł na sejm 1629. z kąd deputowany był na trybunał Radomski. *Constit. fol. 7.* Podśędkiem potem, ba i sędzią ziemskim Poznańskim obrany, deputatem był na trybunał koronny 1641. i z sejmu 1661. komissarzem do rozgraniczenia Wielkiej Polski od Szląska i Marchji, *Constitut. fol. 7.* żona jego Droszewska, z której córka Chlebowska Anna, i syn Jędrzej, od którego trzech synów zostało, Stanisław, Jan, i Mikołaj. Jan pisarz ziemski, Poznański, Wojciech i Łukasz 1697. Jan in Soc. Jesu tak świątobliwym życiem, jako i nauką pamiętny umarł 1729. w Toruniu, zostawiwszy godne pracy swej manuskrypta, którym że na świat nie wyszły, śmierć przeszkodziła. Franciszek Piotr kanonik Gnieźnieński 1689.

Dalewski herbu *Krucyni* czyli *Krzyż*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widziałem nadgrobek jednego z nich z tym herbem i Łukasz Paprocki, *Łaski Cudow.* jawnie o nich świadczy. Teodor pleban Staszowski 1666. w swoim kościele który restaurował z nadgrobkim marmurowym pochowany.

Dallński herbu *Kościęsza*, ale z tą odmianą, że na tarczy używają strzały prosto żeleźcem do góry, u dołu rozdartej bez krzyża, z jednego jej boku jedna gwiazda, z drugiego druga, nad hełmem z korony takąż strzała, z lewej strony miecz trochę na ukos końcem do góry, z drugiej strony szabla ostrzem w prawą, końcem do góry. To *Rojatow. in MS.* na co przywodzi Paprockiego. W księstwie Litewskiem kwitną.

Danaborski herbu *Topor*, z Danaborza na Krainie. Z tych najdawniejszego czytam Jędrzeja wojewodę Kaliskiego 1436. *Paprocki w Gniazdzie*, Waclawa Danaborskiego kasztelanem Nakielskim pisze, jeszcze w roku 1338. Macieja starostą Nakielskim 1419. ten to sam zda mi się był potem wojewodą Inowrocławskim jako świadczy, *Cromer lib. 27.* 1467. kędy syna jego Waclawa czyli jako drudzy chcą Władysława kasztelana Nakielskiego i starosty tranzakcją wspomina; atoli listy klasztoru Trzemeszyńskiego 1455. Włodka mu imię dają: córka jego zda mi się, Gertruda czy Gerussa dostała się w małżeństwo Januszowi Kościeleckiemu wojewodzie Sieradzkiemu, i generałowi Wielkopolskiemu, ta z tego domu wyniosła Danaborz, Krainkę i inne dobra. Znowu jednak już w roku 1499. Waclawa Danaborskiego nasi pisarze chcą mieć kasztelanem Bydgoskim. Był to dom tych tam czasów możny i znaczną summę mieli na zamku Nakiel-

skim zaległą. Dorozumiewają się ciż nasi pisarze, że ci którzy się z Wąsosza pisali Toporczykowie, od Danaborskich swoje początki zabrali. N. Danaborska była za Mikołajem Działyńskim wojewodą Inowrocławskim.

Krasicki w przypisach czyni uwagę iż w Mskr. Helsbergskim jest list Gerussy z Danaborza Kościeleckiej wojewodziny Sieradzkiej, do kardynała Hozyusza z Krajanki 19. Stycznia 1569. roku pisany, w którym mu zaleca syna swego Andrzeja. — Niemogła więc być Gerussa córką Włodka który tranzacją czynił roku 1455. to jest 114. lat przed tym listem oryginalnym.

Danejko, w Żmudzi Sebastyan 1621. Kazimierz i Władysław 1700. inni ich piszą Damejko.

Roku 1700. na zjeździe województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, Władysław Danejko podpisał się z powiatu Lidzkiego. Felix Danejko sędzia ziemski Nowogrodzki 1702. roku. — *Heraldyka Wielądka*.

DANGEL

HERB.

O tym herbie ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: sam tylko *Baranowski in MS.* tak go wyraził. Pas przez środek tarczy w szerz idzie na którym dwa listki winne, tarczy pole zielone. Herb ten nadany od Władysława Króla Węgierskiego i Czeskiego w r. 1498. który potem wniósł do Polski Piotr Dangel, i temi tam czasy przy Krakowie był osiadł. Syn jego z siostry rodzonej Hozyusza kardynała i biskupa Warmińskiego spłodził Erazma starostę na Łobzowie, dziedzica na Mydlnikach nie daleko od Krakowa: ten dla swojej cnoty i dobroci w wielkiej był łasce u Zygmunta III. a przepędziwszy lat więcej niż ośmdziesiąt zszedł ostatni z tego domu, w Krakowie u Panny Maryi w kaplicy Salomonowskiej z nadgrobkim z mosiądzu odlewany pogrzebiony: bodaj nie był brat Erazma Fryderyk Dangel kanonik Warszawski 1601. *Nakiel. fol. 803.*

Tomasz Michał Dangel tegoż herbu otrzymał dyploma nobilitacyi 1792. dnia 19. Czerwca, ten z Anną *Krausowną* zostawia potomstwo, synów dwóch, Piotra i Tomasza. Córek 8. Maryannę, Julianę, Annę, Elżbietę, Karolinę, Wilhelminę, Zofią i Ludwikę. — *Heraldyka Wielądka*.

Daniecki herbu Prus 2do albo *Wilcze kosy*, tak o nich wyraźnie pisze *MS. Famil. Pruss.* luboć tak Paprocki jako i Okolski o nich milczą. Wojciech z Narwota w ziemi Ciechanowskiej naznaczony poborcą 1593. *Constit. fol. 661.* wszakże go tam napisano Dammecki. Adam i Jakób 1632. Wojciech i Zygmunt 1648. w tejsze ziemi podpisali elekcyę: jeden z nich miał za sobą Annę Bartlińską. Jakóba wspominają księgi grodzkie Krakow. 1617.

Tomasz Daniecki w roku 1764. podpisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. — *Heraldyka Wielądka*.

Jan Daniecki administrował czas niemaly praesidium Łuckie. — *Mskpt. Helsbergski*.

Danielewicz herbu Ostoja, w księztwie Litewskiem, Paprocki i Okolski do herbu Rola ich pociąga, z tej racyi że Dangel przyjął herb Rola przy unji, atoli *MS. P. Kojal.* herb Ostoja przyznał im. Jerzy w zakonie naszym uczony i wymowny. Paweł Danielewicz podsędek Wileński a potem sędzia 1648. Mikołaj podstarości Wilkomierski, Roman chorąży Ośmiański, Michał starosta Plotelski z sejmu 1703. komissarz do uspokojenia granic od Węgiei. *Constit. fol. 22.* Piotr Danilewicz podkomorzyc Oszmiański 1691.

Paweł Danilewicz na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* 1700. z powiatu Oszmiańskiego podpisał się. Jan stolnik St. z powiatu Wolkowskiego, Józef z powiatu Kowieńskiego, Michał z powiatu Oszmiańskiego na tymże zjeździe podpisali się. Franciszek pułkownik powiatu Oszmiańskiego wraz z synem swoim Michałem podpisali akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1764. roku, tenże elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Oszmiańskiego. Mikołaj sędzia grodzki Smoleński, Franciszek chorąży Oszmiański. — *Heraldyka Wielądka*.

Danillecki. Abraham Danillecki z sejmu 1647. komissarz na uspokojenie pogranicza od Węgiei. *Constit. fol. 5.* Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Danilowicz herbu Sas, w Ruskiem województwie. *Praetor. Orb. Goth. lib. 4. cap. 3. §. 2.* tę przezaoną familią do Hanilów czy Hunilów, ze krwi Gotskich Królów idących referuje, u którego znajdziesz list z Flawiusza Vopisca, Aureliana Cesarza do Galloniusza Arita, ten wspomina Hanilę, którą w małżeństwo pojął Bonosus, który po śmierci Aureliana Cesarzem Rzymским był zawołany: przydaje i to, że Hanilów dom jeden między pierwszemi siedmiu u Gotów domami był najprzedniejszy. Z czasem potem z Hanilów Da-

nilami zwać ich poczęto z odmianą litery H. w D. aż też i Danilowiczami. Podobniejsza jednak do prawdy zda się być dedukcyja Okolskiego: powiada on, że hrabia Hujd pierwszy z Węgier i z herbem Sas na Ruś się wyniósł, i tak z Daniielem Królem Halickim jako i synem jego Leonem zwyciężko gromiąc nieprzyjaciół do tego był przyszedł respektu u pomienionego Daniela Króla, że mu synowicę swoją dał był za żonę, z której syna do chrztu trzymając swoje mu imię Daniela nadał: w tej swojej powieści świadczy się Okolski kroniką Wojciecha Strepy czyli Strzębskiego. Co zaś niektórzy pochlebnie udają, jakby z łona tego Daniela Króla Halickiego miał prostą linią wyniść dom Danilowiczów, to się utrzymać nie może, bo to pewna, według wszystkich historyków naszych, że Daniel, krom syna Lwa bezpotomnie zesłego żadnego potomstwa nie zostawił. Z lekka potem trybem na Rusi zwyczajnym wnuka Hujda, a syna Daniela, Danilowiczem zwać poczęto, aż też i potomkowie ich w dziedzictwie i podziśdzień, toż imię biorą.

Stanisław (a bodaj nie syn Michała dziedzica na Rudzie o którym czytam *in Monim. Coll. Leopold.* w roku 1505.) Chorąży Lwowski mąż rycerski, odwagi jego, Tatarskie doznały nieraz hufce: jako jego nadgrobek we Lwowie u OO. Dominikanów opowiada. Z Anny Tarłowny Jana Tarła chorążego Lwowskiego córki, synów było dwóch Mikołaj i Jan i córka za Michałem Stanisławskim herbu Pilawa podkomorzym Podolskim.

Jan Danilowicz wojewoda Ruski dziedzic na Olesku, najprzód krajczy koronny, starosta Buski, Korsuński, Czehryński, Mostowski, potem kasztelan Lwowski, z którym tytułem był komissarzem do traktowania z związkowemi: *Constitut. fol. 5.* potem wojewoda Ruski: złączył się był pierwszym związkiem z Katarzyną Krasicką kasztelaną Przemyską, która mu dwie córki powiła, Zofią Firlejową starościnię Kazimierską i Marcyannę Koniecpolską: była to Pani na kościoły i ubogich nieskąpa, tamte w bogaty aparat stroiła, tych nie wymuszoną jałmużną przewidowała, co rok własną ręką uszyte białe szaty im rozdając, w wielki Czwartek wszystkich których zebrać mogła częstując, nogi im umywając, w wigilią zaś Bożego narodzenia, trzema na pamiątkę i cześć Jezusa, Maryi i Józefa też uczynność świadczyła, szpitale obchodziła, chorych nawiedzała, lekarstwami z swojej apteczki przewidowała: w tych świątobliwych zabawach śmierć ją zastała w roku 1646. *Hieron. a S. Hyacin. Kazanie.* Po Krasickiej pojął drugą żonę Jan wojewoda Ruski, Zofią Zółkiewską kanclerzankę koronną i hetmanównę wielką koronną,

z tej potomstwo jego, Teofila Sobieska kasztelanowa Krakowska, matka Jana III. Króla Polskiego. Dorota ksieni klasztoru Ś. Benedykta u wszystkich ŚŚ. we Lwowie, który, lat 47. mądrze i pobożnie rządząc, doczekawszy się tego, że siostrzeńca swego na tronie Polskim widziała, w sędziwym wieku życia tego dokonała w roku 1687. Z tejże Żółkiewskiej Stanisław syn jego, starosta Korsuński, Czebryński i Mostowski posłował na sejm 1632. z kąd był komissarzem do traktatów o pokój z Moskwą, *Constit. fol. 2.* a wkrótce na expedycyą Moskiewską w pięćset ludzi swoich stawił się Władysławowi IV. Po tej kampanji z tąż serca odwagą przeciwko Murtażemu Paszy do Polski zamyślającemu z wojskiem wkroczyć, stanął: ale gdy się potem przeciwko Kantymirowi Hanowi Perekopskiemu do Tauryki wyprawił, tam z ludźmi swemi w koło opasany, w niewolą był wzięty: kędy Kantymir mszcząc się klęski syna swego pod Bursztynem od Stanisława Lubomirskiego porażonego i zabitego, własnym synom swoim nad nim dopuścił się pastwić; od których tyrańsko w więzieniu zamordowany poległ: ciało jego jednak do Żółkwi sprowadzone, tamże dnia ostatniego czeka. *Potoc. Centur. fol. 263. et 150.* Działo się to koło roku 1640. Ojciec jego w Olesku złożony do którego kościoła fundacyi siła się przyczynił.

Mikołaj podskarbi wielki koronny pierwszy syn Stanisława chorążego Lwowskiego, brat Jana wojewody Ruskiego, przedtem zaś obożny koronny, z którym tytułem stawał przy Zygmuncie III. pod czas Rokoszu, dalej kasztelan Lwowski i podskarbi nadworny koronny, Chełmski i Drohobycki a wkrótce Krasnostawski, Samborski, Parczowski, Bielski, Czerwonogrodzki starosta, komissarz z sejmu 1613. do ukojenia związanych wojsk koronnych, *Constit. fol. 6.* w r. 1593. marszałkował w izbie poselskiej. Przez dziewięć lat porucznikował pod Janem Zamojskim hetmanem, a przeciwko Kacygorejowi Hanowi Tatarskiemu liczny komput ludzi swoich sprowadziwszy, z niemi, tak żwawie natarł, że nieprzyjaciela złamał, bez najmniejszego w swoich uszczerbku. Przeciwko Michałowi wojewodzie Multańskiemu znaczny supplement ludzi do boju posłał. Z Zygmuntem III. do Szwecyi płynąc, wszystkich przy dostojęństwie Pańskim niebezpieczeństw nierozdzielny towarzysz. Legacyą do Amurata Cara Tureckiego wielką i dzielnością serca i roztropnością szczęśliwie zakończył. I ku Bogu pamiętne jego dzieła. W Uchaniach albowiem kościół wspaniały z fundamentu wyprowadził. Kościół nasz Lubelski miedzianą blachą pokrył: insze zaś kollegia nasze w Małopolszcze i na Rusi ledwoby się które zna-

leżć mogły, którychby jeżeli nie Pańską munificencyą, przynajmniej osobiwszą protekcyą swoją nie dźwignął, wszystkich ubogich prawie ojcowską ratował szczodrobliwością. Tak sobie skarbił niebo, ten wielki podskarbi, do którego jako niepłonna nadzieja przeniósł się 1624. pochowany w Uchaniach; wypisał nadgrobek jego *Starowol. in Monum.* Kędy to o nim czytam *integritate invidiam, fucilitate odia, modestia temeritate temperavit*: luboć i drudzy pochwałami jego swoje księgi zagęścili jako *Ericius Puteanus in Apparatu Epistolarum centur. 2. Epist. 22. Argentus de reb. Soc. fol. 390. Praetor. Gothi. lib. 2. cap. 2. §. 4.* Anna czyli jako drudzy chcą Helena Pawła Uchańskiego wojewody Bełzkiego córka, a jego małżonka, trzy mu córki powiła, to jest Zofią która pierwszym związkim żyła z Pawłem Sapiehą podkanclerzym Litewskim, drugim z Opalińskim Łukaszem, marszałkiem wielkim koronnym. Izabellę ta po śmierci męża swego Jerzego Ossolińskiego kanclerza koronnego, nie małą summę w złocie, srebrach i klejnotach wysypała na wystawienie kościoła Pannom Karmelitkom Bosym w Warszawie. *Dedicat. Operum S. Teresiae* 1664. Urszulę ta sobie Panieńskie pod regułą Ś. Brygitty upodobawszy życie, klasztor ten w Samborze księżną rządziła, synów z tejże Heleny było pięciu Jan Mikołaj, Piotr, Stanisław, Mikołaj i Franciszek. Z tych

Jan Mikołaj z razu podstoli koronny, potem nadworny aż też i podskarbi wielki koronny, Przemyski, Samborski, Drohobycki, Ratniński, Kolski, Brański starosta a przedtem Chełmski Czerwonogrodzki. Pierwsza żona jego Helena Opalińska marszałkowna wielka koronna, druga Dorota jako piśsze Okolski, czyli jako inni chcą Zofia Tęczyńska wojewodzanka Lubelska, ostatnia z tego domu dziedziczka, atoli z obiema żadnego potomstwa nie zostawił. Żyje jednak i podziśdzień w pamiętnych swoich ku tej ojczyźnie zasługach: w ośmnastym albowiem roku życia swego już rotmistrzem był królewskim na Cecorską kampanią, nieprzerwanie potem w różnych expedykach, komisyjach do rozgraniczenia, deputacyach na trybunał Radomski, poselstwach na różne sejmy, wszędzie to złotą wymową, to silną ręką, to gruntownemi racyami broniąc swobody ojczystej, tak skarb koronny piastował, iż: aby uszczerbku jakiego rzeczpospolita nie miała, dziedziczną raczej wolał hartować fortunę: luboć nią i na Boga dosyć szcudrze szafował: bo Panny zakonne Karmelitki Bose w Lublinie pod tytułem niepokalanego poczęcia matki Boskiej ufundował i nadał. Nowicyatowi naszemu Krakowskiemu więcej niż 16. tysięcy różnemi czasy wysypał: Dzwon wielki do kościoła Panny Maryi w Jarosławiu, jego

nakładem stanął. Kollegium także Przemyskie i Krakowskie u Ś. Piotra łaski jego wieczną przed Bogiem słąwią obligacyą. W Uchaniach kościół od ojca swego zaczęty pod tytułem Wniebowzięcia matki Boskiej kształtniejszym pozorem przyozdobił. Mąż Staropolskiej cnoty, z której w wielki Czwartek co rok ubóstwu, hojnie ich wprzód ucęstawawszy, nogi umywał: a potem uchyliwszy się wieczorem z pałacu swego do któregokolwiek zakonnego domu, tam aż do Niedzieli na samem nabożeństwie czas wszystkich przepędził. W wielki Piątek w kapę się przystroiwszy, żeby się tem lepiej ukryć mógł od oka ludzkiego, bosemi nogami kościoły obchodził. Do Najśw. Matki szczególniejszy się w nim wydawał affekt: dla tego, w wszystkie dni poprzedzające święta jej uroczyste, samym tylko chlebem żył i wodą, komunji i spowiedzi w same jej dni, nigdy nie opuścił: tego dnia wszystkie szpitale i klasztory sowitą jałmużną obesłał: a przez oktawę tychże świąt z całą familią swoją Litanie do Najśw. Panny mówił. Obraz tejże Bogarodziee w Częstochowie i drugi w dziedzicznych dobrach swoich bogato przystroił: Dzień niepokalanego poczęcia jej wielkimi tryumfami co rok objaśnił: szlacheckie dzieci swoim nakładem w szkołach sustentował. Ze wszystkich prowentów dziesiąty grosz na jałmużny odłożył, z kąd bywało, że na jedną ćwierć roku, 40 tysięcy na ubogich wydano. Zygmuntovi III. solenne z wielką pompą exekwie sprawił. Do crekcyi klasztoru Przemyskiego i kościoła Lubelskiego OO. Karmelitów Bosych siła szkatułą swoją dopomógł: których też OO. kapitułę prowincyalną znacznym nakładem sustentował. W drodze będąc, a mszy słuchając, gdy się dowiedział, że gdzie puszka, nie była z honorem piastowania tak wielkiego sakramentu, zaraz inszą, które umyślnie na to już gotowe srebrne i modnie wyrobione wozil, z ochotą rozdawał: aż też po zapłatę poszedł Pańskich enót swoich 1650. w Lublinie w swojej fundacyi złożony. *Potocki Centur. fol. 405. Histor. Coll. Cracov. Premisl. Kanon in 1mo saeculo societ. Pigłowski elogia. Alexan. a Jesu Kazanie Niebieskie Planety. Phoenicius Mariae Mancipium. Echo Valeriani Capuccini.*

Piotr z Żurowa (bo się ztąd wszyscy Danilowiczowie piszą) krajezy, koronny starosta Krzemieniecki Parczowski, drugi syn Mikołaja podskarbiego koronnego był wprzód podstolim koronnym, o którym jako i o bracie jego Stanisławie, gdy się uczyli w Lowanium, tak pisze do ojca Ericius Puteanus *sic loquuntur, qui te referunt, imo sic te referunt, qui omnem in doctrina, et virtute magnitudinem ponunt*, powróciwszy potem do ojczyzny przeciwko Gustawowi Królowi

Szwedzkiemu mężnie czynił, na różnych potem sejmach posługując na różne go funkcyje Rzeczypospolita narażała: o czem są konstytucye 1633. *fol.* 8. 1638. *fol.* 10. i 1643. *fol.* 17. et 19. umarł 1643. żona jego pierwsza Szamotulska, z której jedna córka Helena z Sapiehą Kazimierzem starostą Krzepickim dożywotnie zmówiona. Druga żona Krystyna księżniczka Wiśniowiecka, z której córka Urszula najprzód z Potockim herbu Pilawa wojewodą Braclawskim, potem z Władysławem Sapiehą wojewodą Brzeskim Litewskim weszła w kontrakty małżeńskie, *Histor. Sapieh. par.* 3. i synów dwóch: z tych młodszy Władysław Wincenty starosta Czerkaski ale *sterilis*.

Jan Karol drugi syn starszy Piotra krajczego koronnego, najprzód krajczy koronny, potem podskarbi nadworny, Lubelski i Parczowski starosta, marszałek trybunału koronnego 1676. sprawiedliwości nieprzełamanej, jawny dał dowód: Bo gdy sąsiedztwo królewskie na grunta P. Maryi Jarosławskiej zachodząc, akcyą do trybunału wymusiło, a nie tylko patronowie bojaźnią majestatu przerażeni, ale inni respektem zdjęci obstawać przy słuszności nie śmieli, sam wszystkich od tak potężnej lubo krewnej sobie strony to powagą, to wieczności racyami za sprawiedliwością i sprawą matki Boskiej pociągnął: Bóg mu ten akt heroiczny nadgrodził: bo gdzie się wszyscy obawiali urazy majestatu, Jan Karol raczej chwałę odniósł. Jan albowiem III. jako Pan rozumny, widząc potem oczywiste tej sprawy dokumenta, tem go więcej u siebie szacował. Za teje laski, uszczypliwy i kościolowi Bożemu i niewinnym zakonnikom skrypt pewny podrzucony, katu wśród rynku palić kazał: i w inszych okazyach gorliwy sług Boskich obrońca. *Histor. Coll. Lublin.* Wspominają go konstytucye 1676. *fol.* 20. i 1678. *fol.* 7. złączył się był dożywotnie z Gorską: z której syn Piotr starosta Lubelski i Parczowski atoli bezpotomny.

Stanisław Danilowicz starosta Czerwonogrodzki syn trzeci Mikołaja podskarbiego w. koronnego, brat Jana Mikołaja podskarbiego i Piotra krajczego, posłował z Chełmskiej ziemi na sejm Warszawski 1626. z kąd był deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. wszedł był w kontrakty małżeńskie z Maryanną Siemiaszkówną kasztelanką Braclawską, z której córka Helena Izabella poszła za Stanisława Koniecpolskiego kasztelana Lubaczowskiego, i syn Jan starosta Czerwonogrodzki, o którym *Histor. Coll. Bidgost.* świadczy, że po jego śmierci pozostała wdowa Barbara Tarłówna kasztelanka Wiślicka, poszła za Jerzego Lubomirskiego hetmana polnego i marszałka wielkiego koronnego:

jakoż i Okolski gdy swoją książkę pisał, przyznaje że ten Jan już nie żył: drugi syn Alexander starosta Olsztyński ale *sterilis*. Trzeci Paweł.

Mikołaj podstoli koronny a potem podczaszy koronny i podkomorzy Chełmski, Rubieszowski i Czerwonogrodzki starosta syn czwarty Mikołaja podskarbiego wielkiego koronnego poseł, na sejm Coronationis 1633. *Constit. fol. 14.* a w roku 1641. w dziedzicznych dobrach swoich Fulsztynie otrzymał skład winny przez konstytucya *fol. 24.* żona jego Apollinara Niemojewska kasztelanka Chełmińska, z której córki: jedna Zofia była za Cetnerem Janem starosta Lwowskim a potem za Dąbskim wojewodą Brzeskim Kujawskim, ta za męża swego konsensem, rzadkim przykładem w klasztorze Lubelskim Panien Karmelitek Bosych życia swojego resztę Bogu poświęciła, i w nim świątobliwie dokonała. Druga Rozalia za Korycińskim. Trzecia Izabella za Tyszkiewiczem podkomorzym Brześciańskim. Czwarta Urszula Mniszka u Panien Benedyktynek we Lwowie, syn zaś Adam młodo *sterilis* umarł: tego Mikołaja, *Parisius in Slavia* zowie stolnikiem koronnym 1659. Franciszek starosta Czerwonogrodzki piąty i ostatni syn Mikołaja podskarbiego, Helena, Fryderyka Sapięhy podkomorzego Włodzimierskiego córka, jednego mu syna powiła, to jest:

Mikołaja wojewodę Podolskiego: był wprzód podstolim koronnym, z którym tytułem posłował na sejum 1661. a ztamtąd komissarzemznaczony do uznania krzywd poczynionych od wojska Litewskiego, *Constit. fol. 10.* w roku zaś 1670. podczaszym koronnym, tak się podpisał na elekcyą Króla Michała: przy obrazie Najśw. Matki Częstochowskiej buzdygan swój drogo oprawny zawiesił, na wieczną pamiątkę łask przez jej ręce i opiekę odebranych we wszystkich expedycyach wojennych 1651. *Analect. Nieszpork. fol. 51.* Pojął był Eufrozynę Skibięką (ale zda mi się pierwsza żona jego była Joanna Potocka kasztelanka Krakowska i hetmanowna. Córki jego Piaseczyńska starościna Nowogrodzka, i Rybińska starościna Czerniechowska. Synów z teje Skibiękiej dwóch: Alexander starosta Parczowski, chorągwi jego konstytucya 1690. *fol. 6.* krwawe zasługi płacić rozkazała. Anna Donhoffowna, trzy mu tylko córki spłodziła, Franciszkę Załuską starościnię Lubelską, Maryannę Potocką starościnię Krasnostawską, Konstancyą Małachowską starościnię Smotrycką. Jan starosta Borecki drugi syn wojewody Podolskiego, którego z Dzieduszyckiej wojewodzanki Podolskiej syn Franciszek *solus tantae scintilla Domus.*

Michał Daniłowicz roku 1700. pod *Ołkinikami* podpisał się na zjeździe publicznym z powiatu Brastawskiego. Józef Daniłowicz w aktach grodzkich Wileńskich 1763. Łukasz Daniłowicz podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Mścisławskiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Danilowski, w ziemi Ciechanowskiej, bo z nią Jan Daniłowicz pisał się na elekcyą Władysława IV. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Są także i w Litwie. Z tych w roku 1700. na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Ołkinikami* podpisał się Jan Daniłowicz z powiatu Rowieńskiego. Są i na Rusi, Fabian Daniłowicz kanonik Chełmski w roku 1780. był deputatem na trybunał koronny z kapituły Chełmskiej, Adam Daniłowicz podsędek i poseł województwa Podolskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka*.

Daniszewski herbu Cholewa, w ziemi Wyszogrodzkiej.

Daniszewski herbu Rudnica, w Radomskim powiecie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Wielądek pisze iż są także i w Litwie, z których Antoni Daniszewski w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Ołkinikami* podpisał się z województwa Połockiego.

Dankowski herbu Półkozic, w Rawskim województwie. Waleryan 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Anna Dankowska Wojciecha Sułkowskiego podstarościego Rawskiego małżonka. *Acta Castr. Raven*.

Danowski herbu Kirzywda, w ziemi Wiskiej z którą Wojciech komornik graniczny Wiski, i Maciej Kazimierz Danowscy podpisali elekcyą Jana III. Są i w Litwie, Dawid Kazimierz, Mikołaj, Jan Franciszek 1700.

DANTYSZEK HERB.

Jan Linodesmon (tak go zowie z ojca *Joannes Leo in Dedicat. Paraphr. Domin. Pass.*) luboć go od jego ojczyzny, to jest Gdańska kędy się urodził; pospoliciej zwano *Dantiscus*. Natura mu wielki dowcip, aplikacya niemniejszą naukę, długa peregrynacya większy poler przydała, z młodych lat zwiedził Palestynę Syryą, Arabią, Krete, Korycyrę, Rhodum, Grecyą, pod czas którego czasu grób Chrystusów nawiedził, i nabożną uczył weneracyą. Z tej podróży powróciwszy do ojczyzny, za promocyą Piotra Tomickiego biskupa Krakowskiego i kanclerza, osobliwszego wszystkich mądrych ludzi protektora, sekretarzem koronnym wyniesiony, (przydano mu i plebanią w Gołębiu nad Wisłą) w legacyach wysłany do Maxymiliana Cesarza, a potem Karola V. Fer-

DANTYSZEK

HERB.

dynanda Króla Czeskiego i do Rzeczypospolitej Weneckiej, z taką się estymacją swej nauki stawił, że go Maxymilian *Laureatum Poetam* przy publicznym Panów swoich kongresie i doktorem tak *Pontificii* jako i *Caesarei juris* deklarował, pierścień złoty, biret i laur poetyczny włożywszy na niego: o czem czytałem list *in MS. Petricov.* i owszem tenże monarcha tegoż Jana de Curiis tak go tam zowie, w komput szlachty Niemieckiej policzył, i herbem nadał, na ten kształt: dwa skrzydła podle siebie, rozciągnięone, jedno z nich po lewej stronie tarczy, srebrne w czarnym polu, drugie po prawej stronie, czarne w białym polu; atoli *Treterus in Episcopis Varmiensibus* tarczą herbu jego na cztery części przedzielił, w pierwszej skrzydła już opisane położył, w drugiej miecz ostrzem prosto do góry po prawej stronie tarczy, po lewej o pięciu sękach dębeczak; w trzeciej toż co w drugiej, w czwartej toż co i w pierwszej. Te jego nobilitacją przywilejem swoim utwierdził Zygmunt I. Król Polski, którą czytałem *in MS. Petricov.* U Karola piątego w takim był respekcie, że przez dwanaście lat, przez które przy dworze jego rezydentem mieszkał, wszędzie był wszystkich i podróży i ekspedycyi nawet wojennych nierozdzielny towarzyszem, z tąd pod Tycinem albo Papią, na klęskę Francuzów i Franciszka Króla ich pojmanie patrzył: ztąd gdy się Karol do Hiszpanji wybrał, lubo innym ablegatom cudzoziemskim ba i dworskim swoim kazał się na miejscu zostać, Jana przecież Dantyszka, dla mądrej z nim konwersacyi wziął z sobą, co lubo *Camerarius Juris consultus in Medital. Histor. cent. 3. cap. 68.* zwala na ówczas, kiedy Karol złożywszy Cesarską koronę i rządy, do Hiszpanji na uspokojenie się od publicznych zgiełków unikał, to jednak utrzymać się niemoże: bo Karol godność Cesarską rezygnował 1558. kiedy już nie żył

Dantiscus: tam go między szlachtę Hiszpańską policzył, co tym większa rozumiem, ile w tym narodzie niezwyčajniejsza; toż przyświadcza *Thomas Lansius, Elis. Aurimontanus*, i *Histor. Polon. Pruthen. fol. 605.* Od tegoż Karola, do obozu wojska Weneckiego jeździł, kędy pożądaný pokój między niemi i Cesarzem skombinował. Tej jego legacyi dukt znajdziesz *inter Acta publica* Tomickiego. Powróciwszy do ojczyzny, wziął kanonią Warmińską, wkrótce potem infułę Chełmińską, aż też i Warmińską, na której prezydując lat 11. z śmiertelnego życia przeniósł się na wieczne 1548. w swojej katedrze pochowany. Paweł Piasecki w swojej kronice wprawdzie mu zadaje, że z najcelniejszymi natenczas herezykami, jako to z Jerzym Sabinem, i Erazmem Rotterodammem miał swoje korespondencye; tak dalece, że i podziśdzień czytać, wierszem wzajemnie pisane listy Dantyszka i Sabina, atoli żadna ztąd nota nie może paść na tego przezacnego prałata: bo z Erazmem i Łaski arcybiskup Gnieźnieński i Krzycki potem arcybiskup Gnieźnieński i Szydłowiecki kasztelan Krakowski i kanclerz listownie korespondowali, a przecię najmniejsza ztąd na nich cenzura nie padła, za cóż na Dantyszka? A do tego wyświadcza go własna jego *Elegia*, którą napisał do Gdańszczanów, upominając ich, aby się do starożytnej i prawowiernej wiary wrócili, jest do druku podana wraz z Oracyą Tomasza Samostrzeleckiego do Gdańszczanów 1577. Hozyusz też, który razem z nim żył, że na tem biskupstwie świątobliwie umarł twierdzi. Krom tej Elegji podał do druku Poema, na zjazd Królów do Wiednia 1515. wspomina go *Rajnaudus num. 43.* Znajdziesz jego list o zwycięztwie naszym w Wołoszech 1531. *tom. 3. histor. Polonae:* i u *Gvagnina Rerum Poloni: tom. 3. Carmen Pareneticum ad ingenuum adolescentem Constantem Alliopagum in 4.* w Krakowie 1539. za staraniem Hozyusza w prasę drukarską weszło, tu młódz swoją expyryencyą informuje, jako ostrożnie postępować sobie powinna. *De nostrorum temporum calamitatibus sylva Bononiae in 4to 1530.* gdy do Klemensa VII. i Karola V. posłował pisana, *typis Joan. Baptistae Phaëlli. Sylva de clude Moschorum ad Borysthenem sub Sigismundo I. in 4.* w Rzymie wydrukowana, nakładem Jana Łaskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego 1515. *Epigrammata* jego *in obitum Petri Tomicki Episcopi* wspomina *Starowolski in Hecat. Eobanus Hessus*, swoje mu *sylvas* przypisał, kędy pochwałami mądrego tego biskupa zagęścił; jakoż było w nim co chwalić, dowcip wielki i rozsądek nienaganny; tak dalece, że najtrudniejsze tej ojczyzny interesa, bez żadnej danej sobie instrukcyi godnie i z po-

chwałą piastował: już był u Karola V. wymógł sukcesyją do Baru po Bonie Królowy za świadectwem *Varszewiciusza lib. de Legato et Legatione*. Twarz jego była kwadratowa, przecięż do okrągłości bardziej nakloniona, i pełna, oczy wdzięczne. Z młodszych lat swoich żołnierskiej się był chywił szarży, jako sam o sobie mówi. *Junior et belli contra Dacosque Getasque atque Boristhenidas tempore, miles eram*, pod który czas napisał *Elegiam Amatoriam 1518. w Krakowie u Jana Hallera* przedrukowaną.

Krasicki w przypisach namienia, że tego Jana Dantyszka a raczej *Flachsbindera* (to bowiem prawdziwe było jego nazwisko) dzieła, pisma korespondencye oryginalne znajdują się w Manuskryptach Helsingburskich zebrane w kilku księgach *in folio* są tam i listy jego oryginalne do Króla Zygmunta I. i Królowej Bony, pisane gdy był posłem w Hiszpanji przy Karolu V. Cesarzu. Jako się z tych listów pokazuje, to jeszcze przed rokiem 1519. wysłany już był w tem poselstwie, są bowiem w oryginalnych listach Izabelli Arragońskiej księżny Medyolańskiej wdowy Sforcyi, matki Królowej Bony wyrazy, iż on wiele się przyczynił do tego małżeństwa, zostawał na tem poselstwie podobno aż do r. 1532. — Poselstwa jego celem było księstwo Barskie dziedziczne Królowej Bony, w czem wielkie były trudności, jak to korespondencya jego wykazuje. — Oprócz oryginalnych listów Dantyszka znajdują się także w *Ms. Helsingburskim* zebrane w ośmiu tomach *in folio* listy oryginalne tych do niego pisywali: ludzie to byli sławni wieku onego; *Ludovicus Spinola*, — *Valdesius*, — *Cornelius Scepperus*, — *Eobanus Hessus*, i t. d.

Tenże *Krasicki w Zbiorze potrzebnych wiadomości* kładzie nagrobek któren sobie Dantyszek sam napisał:

*Jam sexaginta coeunt et tres simul anni,
Hactenus a superis quod mihi vita datur.
Quem clymactericum contingere sentio tempus,
Ultimus hic multis terminus esse solet.
Intra quod, si forte Deus migrare jubebit,
Qui fuerim paucis, ista notata dabunt.
Aula diu tenuit me regia, misit ad orbis
Primores; erat hinc infula dupla mihi,
Corpus habet tandem nunc terra: quiete fruatur,
Spiritus aetherea, quae sine fine beat.
Hoc quisquis transis, mihi quaeso, precare viator,
Ut tibi posteritas inde precetur idem.*

Nagrobek ten *Krasicki* tak przetłómaczył:

Już lat sześćdziesiąt i trzy wieku mego mija;
Wielu, jak mówią, pora takowa nie sprzyja.
Jeżeli więc i ja życia skończę w klimakterze,
Niech potomność takową o mnie wieść odbierze:
Długom bawił na dworze, poselstwa sprawiałem,
Dwóch Biskupstw rządu w mojej ojczyźnie trzymałem;
Teraz niech się duch wzbija, ciało spocznie w grobie,
Tego mi życz, żeby też życzone i tobie.

Dar, w Wielkiem Księstwie Litewkiem. Z tych Darównę Hluszaniego małżonkę wspomina, *Okol. t. 2. f. 574.* są i Dargiewiczowie na Zmudzi, z których Wojciech, Sebastian i Melchior kwitnęli 1621. Tamże znajdowali się Darguzowie.

DARGOLEWSKI HERB.

MS. o Familiach Pruskich, taki herb ich położył. Miecz ostrzem prosto na dół spuszczoney, księżyc nie pełny, rogami na dół, nad rękojęścią niby miecz opasując, na hełmie trzy pióra strusie. Tymże się herbem pieczętują Zapendowscy w Prusiech, tylko że gwiazdy na tarczy przydają. Jerzego podkomorzego Chełmińskiego w roku 1518. *Histor. Polon. Pruthen.* kładzie *fol. 632.* ale go Dargowiczem zowie: przydaje *fol. 633.* że był wprzód podkomorzym Pomorskim: namienia o nim i *MS. Konopackiego.* Jabym rozumiał że herb ten, jedenże jest z Garczyńskimi, ale snać przez omyłkę miasto strzały, miecz położono.

Darowski herbu Nałęcz, w Lubelskiem województwie, N. Darowska Jana Kucharskiego małżonka. Zakon nasz ozdobili dwaj z tego domu. Pierwszy Wacław, ten pobożnością, nauką, rozsądkiem, dowcipem przedziwny. Obraz Najsw. Matki zawsze na szyi nosił, której honorowi, własną się krwią podpisał; po skończonej ośmiat teologii godny professor, uprosił się do Loretu na Penitencyaryą, atoli powróciwszy umarł we Lwowie 1655. *Histor. Coll. Leop.* Drugi Jan, Bełzkie województwo ojczyzna obudwu, w Rzymie do zakonu naszego wstąpiwszy, tak delikatnym sumieniem służył P. Bogu, że na najmniejszą rzecz od starszych swoich pozwolenia prosił. Filozofji w Lublinie, kontrowersyi we Lwowie ucząc, stał się wizerunkiem, inszym do doskonałości, w Lublinie świat pożegnał 1667. *Hist. Coll. Lubl.* jest w druku jego, *Lot gołębiczy, albo wysokie i świętobliwe żądze pobożnej duszy: in 8vo Crac.* 1660.

Darowski herbu Ostoja, w Nowogrodzkim województwie, od Darowa dóbr tak nazwani. Są i w Połockiem i w Orszańskiem. Jan Darowski spłodził Grzegorza, którego syn Adam. Balcer w Połockiem 1648. Jędrzej łowczy Nowogrodzki 1674. *MS. P. Kojal.*

Darowski herbu Ślepowron. Poźniejsi autorowie kładą ten dom, lubo *Kuropatnicki*, pewno przez omyłkę *Sreniawę* im nadaje. — *Wielądek* pisze iż dawni ich przodkowie w województwie Podlaskiem siedlisko swoje mieli. Z tych Zygmunt *We-ryha* Darowski towarzysz znaku pancernego, służąc wojskowo, dał dowód swego męstwa na wielu ekspedycjach wojennych;

z Janem Sobieskim Królem, znajdował się także na ekspedycji pod Wiedniem. Ten zostawił dwóch synów, Szymona skarbnika Owruckiego, i Władysława Michała podstolego Trembowelskiego podstarostę grodzkiego Oświęcimskiego i Zatorskiego. Szymon *Werycha* Darowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Krakowskiego, i Jan tamże. Tenże Szymon *primo voto* z *Domańską* małżonką swoją spłodził synów sześciu: 1go Adama podsędką Podolskiego. 2go Jana vice-regenta grodzkiego Oświęcimskiego. 3go Kazimierza komornika granicznego Podolskiego. 4go Mikołaja, który był Bernardynem. 5go Marcina komornika granicznego Podolskiego. 6go Antoniego i córkę jedną Ewę, Michała Łochowskiego żonę.

Adam *Werycha* Darowski podsędek ziemski Podolski, w r. 1751. był deputatem na trybunał koronny z województwa Podolskiego, z Elżbietą *Drohomiczką* zostawił potomstwo córek trzy, Martę, Kunegundę, Maryannę, i synów czterech: Marcina generała adjutanta buławy polnej koronnej, ten wszedł w śluby małżeńskie z *Łaskarzewską*, Jana podsędką ziemskiego Podolskiego, który pojął *Gorzewską* za małżonkę. Faustyna regenta grodzkiego Łatyczewskiego, i Franciszka.

Jan vice-regent grodzki Oświęcimski, drugi syn Szymona z *Domańskiej* spłodzony, ten z Katarzyną *Gniadkowską*, dwóch synów zostawił, Szymona pisarza ziemskiego Krakowskiego, i Jana sędziego ziemskiego Sandomierskiego. Córkę jedną Elżbietę za Janem Kantym Psarskim.

Kazimierz komornik graniczny Podolski, trzeci syn Szymona podsędką, ze *Starzyńską* ma potomstwo syna Franciszka, który z Felicyaną *Starzyńską* spłodził Wincentego, Józefa.

Szymon Darowski pisarz ziemski Krakowski: z Urszulą *Trzebińską* spłodził trzech synów, Józefa, Sotera i Alexandra, i córkę Johannę.

Jan *Werycha* Darowski sędzia ziemski Sandomierski kawaler orderu S. Stanisława, który w roku 1780. był deputatem na trybunał koronny z województwa Sandomierskiego. 1mo *voto* z Johanną *Bystrzanowską* spłodził Michała i Felixa, córkę Teklę Felicjana *Szeliskiego* małżonkę. 2do *voto* z Izabellą *Zapolską* ma dwie córki, Ludwikę, Johannę i syna Teodora. Andrzej Darowski kanonik katedralny Kamieniecki, syn Alexandra podsędką ziemskiego Podolskiego, z *Drohomiczkiej* spłodzony.

Władysław Michał *Werycha* Darowski podstarosta i sędzia grodzki Oświęcimski i Zatorski. Syn drugi Zygmunta, a brat rodzony Szymona skarbnika Owruckiego, ten z Zofią *Winnicką* spłodził Apollonią, Józefa Sobolewskiego żonę. Maryannę Gaudenego *Strzebińskiego* małżonkę, i Angelę za Józefem Poniatowskim w stanie małżeńskim będącą.

Daszkowicz herbu Leliwa, przydają jednak do Leliwy strzałę bez piór, a na hełmie kładą trzy pióra strusie według *Kojal*. Eustachi Daszkowicz fortunny przeciwko Tatarom wojownik, atoli potem z Ukrainy do Moskwy się przeniósł, i lubo się go Alexander Król Polski, według umówionych z Moskwą paktów upominał, przecież go nie oddano 1503. *Kojal. parte 2da*. Ztemwszystkiem jeszcze w dalszych

latach familianci tego domu w Polsce się naszej znajdowali. Michał 1551. jako przytomny przy rozgraniczeniu dóbr książąt Ostrogskich od Zasławskich, znajduje się podpisany *in Monim. Coll. Ostrog. Okol. in Diario* pisze o jednym z nich towarzyszu pod pancerną chorągwią, że pod Starczem mężnie nacierając, z tej batalji ranę wyniósł 1638. Władysław w zakonie Soc. Jesu 1731.

Leon Antoni Daszkowicz 1763. roku podpisał się w aktach Wileńskich na manifest wraz z innemi obywatelami *de illegitimitate* trybunału. — *Heraldyka Wielądkka.*

Dauxa herbu Pierzchała, w księstwie Litewskim. Kinunt z synem swoim Dauxą na Wileńskim kongressie, podpisał pokój wieczny Litwy z Polską w roku 1401. u *Łaskiego w Stat. fol. 128.* a potem snać na sejmie Horodelskim, na siebie i na cały dom swój przyjął herb Roch, albo Pierzchała. *Łaskiego Stat. fol. 127. Stryjkow. Histor. Sapięh.* N. Dauxa kanonik Żmudzki, mąż uczony, wydał językiem Litewskim Kazania swoje do druku, tak na święta jako i na niedziele całego roku. Adam 1621. Alexander. Władysław w zakonie Soc. Jesu mąż godny, rządził najprzód domum professam w Wilnie, potem prowincją Litewską przez cztery lata, dalej kollegium akademickie Wileńskie, teraz domum professam w Warszawie. Piszą ich niektórzy Dauksza inni Doksza.

Jan Dauksza B. S. i Kasper w roku 1764. podpisali akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. Jan Dauksza kanonik Smoleński 1792. r. Michał Dauksza sędzia ziemski Upitski wspomina go konstytucya 1768. *fol. 31.* — *Heral. Wielądkka.*

Dawbor herbu Przyjacięł, takim kształtem, że dwa serca, jedno podle drugiego ale na misie być powinny, które strzałą jedną od prawego boku tarczy, na lewą przeszyte, w hełmie trzy pióra strusie. Przodek ich za Witolda ksiąźęcia Litewskiego, gdy w bitwie, dwóch nieprzyjacięł jedną strzałą postrzelił i zabił; a dodając serca swojej kompanji do gromienia ich, wołał Litewskim językiem Dabar Dabar, Terazże, teraz: od tego nazwany Dabar, czyli Dawbor, a od ksiąźęcia w nadgrodeę swego męztwa herb taki jako się mówiło. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, ale *Ks. Kojal. in MS.* powiada, że są w województwie Wileńskim, dziedzięą na Muśnikach. Z tych Jan Piotr Dawbor Muśnicki, leży w Kiernowie ostatni dziedzię na Muśnikach, żona jego fundowała bogatą altaryę w Kiernowie. Eliasż w księstwie Żmudzkiem 1621. Dawbor Samuel i Stanisław 1700.

Dawidowicz herbu Trąby, w księstwie Litewskim. Starosty Grodzieńskiego Dawida potomstwo. Tęgo rycerskimi przewagami historycy nasi księgi swoje napęłnili: bo naj-

przód w roku 1314. na obóz krzyżacki natarł, w którym wyciąwszy co było ludzi do boju: ponieważ inni, kraj dalszy pustoszyli, wszystek złupił, *Dusbruch u Stryjkow. f. 315. Kojatow. p. 1. lib. 6.* w roku potem 1319. w ośmset koni Prusy najechał, luboć mu powracającemu z plonem, coś ludzi utracono i zdobyczy odbito. *Długosz Dusbr. Stryjk. f. 318.* a w roku 1323. na posilek idąc Pleszkowianom, pięćtyśięcy niewolnika w Danji zagarnął. *Connotator Livon. rerum apud Stryjk. fol. 324.* Rewel w koło tym czasem opalił: *Stryjk. fol. 401. Kojat. p. 1. lib. 7.* w zimie zaś tego roku do Mazosza wtargnął, ogniem i mieczem straszny. *Stryjk. fol. 401.* Więcej następującego roku szkody tamże poczynił: bo Pułtusk i wsi 130. kościołów 30. spaliwszy, cztery tysiące ludzi pojmał, *Długosz Miechov.* atoli pod tenże sam czas, Krzyżacy w dobra jego zaciekli, stada mu i bydła zagarnęli. Władysławowi Łokietkowi Królowi w tysiąc dwóchset ludzi na sukkurs przypadszy Marchią Brandeburską zniszczył, sześć tysięcy z niej ludzi wyprowadził, gdy jednak przez Mazowsze powracając, tam na łup ludzi swoich puścił, od Jędrzeja imieniem, ziemianina Mazowieckiego w oczach obozu jego zabity, godzien lepszej śmierci mąż rycerski, i zięć Gedymina księcia Litewskiego, którego córkę miał za sobą. Bliższych czasów Jędrzej Dawidowicz poseł na sejm z Wileńskiego 1589. podpisał tranzakcją Będzińską, tenże sam czyli inszy Jerzy z tegoż sejmu, w Wilkomierskim powiecie poborcą naznaczony. *Constit. fol. 558.* Salomon stolnik Wilkomierski poseł na sejm 1638. ztamtąd komissarz do opatrzenia praesidium zamkowi Smoleńskiemu. *Constit. fol. 35.* Stanisław sędzia grodzki Wilkomierski 1648. Jan w powiecie Lidzkim 1674. Kazimierz 1700. Jan w zakonie Soc. Jesu temi czasy.

Benedykt Dawidowicz 1763. roku. Jan Dawidowicz podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sieradzkiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Dawidowski herbu Prus 3tio, w Ruskiem województwie dom starożytny. Stanisław z Dawidowa sędzia ziemski Lwowski 1436. podpisał pokój Brzeski u Łask. *w Stat. fol. 140.* Stanisław zginął w Wołoszech. *Biel. Okol.* Jan najprzód podsędek Lwowski, potem sędzia, którego córka zmówiona dożywotnie z Brzeskim herbu Ciołek starostą Kamienieckim. Dawidowska podkomorzanka Halicka, małżonka Gabryela Bojanowskiego. Temi czasy kwitną w W. Ks. Litewskim, z których Floryan Dawidowski z Zofią Olszewską spłodził Lędwika proboszcza i officyała dyecezyi Smoleńskiej, kanonika Zmudzkiego, missyi Sokolnikowskiej Societ. Jesu

fundatora. Są też i w Nowogrodzkiem Dawidowscy tegoż herbu. —

Dawidowski *Budzyna*, o tych pisze *Kuropatnicki* w rzędzie nazwisk domów szlacheckich. Także w konstytucyi roku 1764. między suffragiami, Adam i Wawrzeniec *Budzyna* Dawidowski, podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Nowogrodzkiego. — *Heraldyka Wielądka*.

Dębicki herbu Gryf, w województwie Krakowskiem, z Dębice za Tarnowem dziedziczne imię wzięli, która lubo już wyszła z domu ich, przed Paprockiego wiekiem, ztem-wszystkiem jeszcze się i podziśdzień z niej piszą. Dąbeckiego Mikołaja herbu Gryf wspomina, *Bielski fol.* 306. że go pod Koronowem Krzyżacy pojмали w roku 1410. ale to zda mi się drukarni omyłka, że miasto Dębicki, położyła Dąbecki. Stanisław Dębicki 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego województwa Sandomierskiego, wspominają go konstytucye 1570. *fol.* 11. i 1595. *fol.* 676. kędy go poborcą w Sandomierskiem naznaczono. Mikołaj podstarości Oświęcimski, żona jego Anna Trepczanka Jana córka: brat Mikołaja, Jan pisarz grodzki Sandomierski 1615. w prawie ojczystem biegły, układnością obyczajów wszystkim miły, pod Smoleńskiem odważnie stawał, i piórem i szablą pokazał, jak szczerze tej ojczyźnie służył, ten herezyą odrzuciwszy, która się też i w ten dom była zaplatała, katolikiem został. *Cichoc. alloq. Osecen. lib.* 2. *cap.* 12. Trzeci tych dwóch brat Sebastyan burgrabia Pyzdski, poborca w Kaliskiem województwie z sejmu 1629. *Univers. Pobor. fol.* 19. *Baran.* Mikołaj i Maciej w Sandomierskiem kwitnęli 1632. *Porządek Elekcyi.* Marcin Michał najprzód podczaszy Sandomierski i dworzanin królewski, dalej chorąży, na ostatek podkomorzy Sandomierski, mąż wielkiej roztropności, z której doświadczonej, województwo to prawie go ustawicznie na poselską, rzeczpospolita cała na różne funkcyę narażała 1649. na sejm Coronationis, a przedtem Confoederationem Ordinum podczas interregnum podpisał 1661. z kąd komissarzem był deputowany do skarbu koronnego, *Constit fol.* 16. i do konstytucyi sejmowych *fol.* 78. 1670. podpisał elekcyą Michała Króla, i z tego sejmu naznaczony do dislimitacyi między Poczesną i Boronowem Szląskim, *Constit. fol.* 25. w roku 1674. posłem na konwokacyą, a 1676. na sejm koronacyi Jana III. ztamtąd deputat do boku królewskiego *ad consilia bellica: Constit. fol.* 20. z sejmu 1678. komissarz do lustracyi Chęcińskiego i Żarnowieckiego starostwa, do konnotacyi przywilejów w koronnem *Archivum*; do dislimitacyi między ziemią Stężycką i województwem Lubelskiem. *Constit. fol.* 14.

30. 35. Był i deputatem na trybunał koronny 1643. Do Stobnickiego kościoła przydał pewne grunta, co approbowała konstytucya 1678. *fol.* 40. konwent Sandomierski OO. Reformutów liczy go między swemi fundatorami: żona jego Zofia Gniewoszowna chorążanka Lubelska herbu Rawicz. Marcin Zygmunt surrogat grodzki, sędzia Sandomierski, za Alexandra Lubomirskiegoznaczony z sejmu 1676. *Const. fol.* 38. Mikołajowi dostała się w małżeństwo Bidzieńska córka Samuela. Marcin, Aurelian, Michał, Mikołaj na Strzyżowicach 1674. Krzysztof S. Theologiae et Juris Utriusque doctor, kanonik Krakowski, oficyał Sandomierski i kanonik, proboszcz Stobnicki, sekretarz królewski, deputat na trybunał koronny 1695.

Stefan z *Dębice* Dębicki podpisał elekcyą Stanisława Leszczyńskiego Króla 1697. z województwem Sandomierskiem. Jan komornik graniczny Sandomierski sekretarz konfederacyi generalnej 1733. roku. Antoni z *Dębice* Dębicki komornik graniczny, sędzia kapturowy województwa Sandomierskiego, sekretarz konfederacyi generalnej 1734. podpisał się w aktach grodu Sandomierskiego. *Feria 6ta postridie Festi S. Martini Pontificis* na oblatę tejże konfederacyi, był potem podczaszym Wiślickim, podstarostą i sędzią grodzkim Nowomiejskim roku 1759. Jacek Dębicki chorąży Wiślicki, i Wojciech brat jego, Maciej *Jaxa z Dębic* Dębicki i Chryzostom podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Sandomierskiem. Tadeusz podwojewodzy Sandomierski, i Ludwik Dębicki szambelan J. K. Mci kawaler orderu Ś. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

DĘBICZ

HERB.

MS. o Familiach Pruskich taki herb ich położył, trzy oszczepy ostrzem do góry obrócone, tak jednak, że się toporzyska ich u dołu z sobą schodzą, tąż symmetryą nad hełmem i koroną trzy oszczepy widać. Paprocki i Okolski o nich nie pisali atoli kwitnęli Dębiczowie w Prusiech około Staro-

gardu w Pomorskiem województwie. W Starogardzie na grabstynie czytam Jana de Dambicz. W tymże kościele na chorągwi jest taki napis: *Hic servata jacent generosi membra Georgi Dębicz, quem mundo clara propago dedit, summis florentes cinxit virtutibus annos, floruit hinc pietas, floruit inde fides. Rex hujus cernens Lechi diademate clarus, virtutes, aulae jussit adesse suae. Grandia regalis comittens munera terrae: quae gessit forti pectore clarus heros. Inclitus in curas posito Rex dona ministrat, sed nihili duxit, dans dona pauperibus. Illorum sacris decorans limina nummis: qua pietate prudens, clausit in orbe faces. Quisquis perlustras oculis sobolis generosae vitam, dic requiem tribue, chare Deus. Vixit Annos 63. obiit 1637.* Dębicz zmówił sobie w małżeńską ligę Czapską, z tej było synów dwóch, Jan generałem w Danji, gdzie i życie zakończył. Drugi N. zostawił córkę, ostatnią tego domu dziedziczkę, ta zmówiona z Adamem Gralewskim sadowym ziemskim Tczewskim, urodzona była z Smiłowskiej. N. Dębiczowna była za Ciecholewskim herbu Chomało.

Dębiński czyli **Dembiński herbu Rawicz**. Od Warszusza kasztelana Krakowskiego, tej przezacnej familji dukt zawodzą pisarze nasi, o którym ja pod herbem Rawicz. Najdawniejszego pod tem imieniem, przeczytał się gdzieś Paprocki, Bernarda Dębińskiego chorążego Krakowskiego 1300. Jakób potem mąż sławny i rotmistrz szczęśliwy, zostawił syna Jędrzeja w roku 1400. od którego był syn Jakób pamiętny w tej ojczyźnie kawaler, najprzód kasztelan Małogoski, z którym tytułem wysłany był w legacyi do Jerzego Czeskiego Króla z Wojeiechem Gorskim, aby był oczyścić z potwarzy włożonej, Pana swego Kazimierza Jagiellonowicza, jakby z jego i z żony jego poduszczenia, siła bardzo miast i wsi Czeskich w perzynę poszło, co on dość skutecznie wykonał, bo stanąwszy przed Królem Czeskim, gdy i niewinność Kazimierza jawnie pokazał, i kalumniatorów na pojedynkę wyzywał, a nikt się nie odzywał, Król Czeski przyznał, że nigdy tym potwarzom wiary nie dawał. *Cromer l. 24.* Tamże zaraz wkrótce wspomina go tenże autor, że gdy Walecz, mocno nasze wojsko oblężeniem ścisnęło, a Bernard Sumberg we trzy tysięcy jazdy i piechoty z Niemiec i Czech zebranej, na sukkurs szedł oblężęncom, Jakób Dębiński hetman na ten czas przeciwko Krzyżakom, od miasta ludzi odciągnął, na Sumberga się przez Marchią Brandeburską idącego zaczaiwszy, o czem dowiedziawszy się nieprzyjaciel, w rozsypkę nazad poszedł. W roku 1462. już będąc podskarbisim koronnym, sprawę miasta Krakowskiego z Tęczyńskie-

mi, o zabicie Jędrzeja Tęczyńskiego uspokajał. Tu już Okolski o tym walecznym mężu skończył; drugiego po nim Jakóba Dębińskiego podskarbiego koronnego starostę Krakowskiego, a potem kanclerza kładzie, za którym poszedł *Auctor signatorum*, kiedy dwóch Jakóbów Dębińskich podskarbiech jednego po drugim położył: ale *Starowolski in Bellator. fol. 116.* jednego tylko być rozumie, tenże to sam Jakób, najprzód klucz koronny, potem pieczęć piastował: postąpił potem na województwo Sandomierskie, aż też i na kasztelaniją Krakowską na której umarł, jakom wyraził na swem miejscu, co i z komputu lat poznać: bo Kromer pisze o nim w roku 1466. że mu Kazimierz Król rządu Małopolski zlecił, sam w Prusy odjeżdżając; i w roku 1467. że posłował z innemi do Króla Czeskiego: i *Vading. in Annal. Minor. w roku 1466. num. 3.* świadczy, że do Pawła II. Papieża jeździł w legacyi w sprawie Minoritów, jakoż i Okolski trochę niżej dzieła 1462. temu drugiemu z Kromera przypisuje, lubo o pierwszym, w tymże samym roku mówił. Wziąwszy pieczęć wielką koronną, do Czech znowu posłem wysłany, perswadując Królowi Czeskiemu, aby Władysława syna Kazimierzowego, jeszcze za żywota swego na tronie Czeskim osadził; co gdy nieodmawiał Jerzy, byle na to konsens był z Rzymu, więc o konfirmacyą tych zamysłów, znowu do stolicy apostolskiej Dębiński z Michałem opatem Świętokrzyskim wysłany. Powróciwszy do ojczyzny wojewodą Sandomierskim już będąc, gdy Mikołaj Komorowski do Króla Węgierskiego wielkimi obietnicami przyciągniony, zdał się nakłaniać, z wojskiem Dębiński przypadłszy, Berwald zrujnował, Żywiec spalił, Sefflarę wziął gwałtem, a z dóbr wszystkich wyzuł Komorowskiego. *Cromer lib. 28.* który go też kasztelanem Krakowskim wspomina 1479. zostawił według Okolskiego godny senator dwóch synów, Jędrzeja i Jakóba. Z tych pierwszy

Jędrzej sędzia ziemski Sandomierski dożył lat stu dwudziestu, i bodajby był jeszcze dłużej życia nie pociągnął, gdyby był powietrzem nie umarł: syn jego Felix, który z Tęczyńskiej spłodził Krzysztofa bezpotomnego i Jana, i córki Strzalinę sędzinę Zatorską i Świerczkowską. Po zejściu Tęczyńskiej, ponowił Felix śluby małżeńskie z Strzalaną, która mu powiła trzech synów, Stanisława, Felixa, i Jędrzeja. Jan z Tęczyńskiej urodzony młodsze lata na dworze Zygmunta Augusta polerował, potem pod Moskiewską expedycyą rotmistrz królewski, z Oraczewskiej zostawił syna Adama, męża także rycerskiego, od którego był syn Gabryel Alexander, tego z Izabelli Belżeckiej, którą księżna Zbarazka uro-

dziła, potomstwo: córka Krystyna Kochańska i synowie Miłkołaj, Jerzy, Zbigniew, Adam. *Geneal. Betz.* Córka Jana z Oraczewskiej dostała się w małżeństwo Tarczewskiemu. Felixa z Strzalanki synowie, najprzód Stanisław, od którego był Marcin Dębiński własny Mars Polski, poręcznikując przy oblężeniu Smoleńska z Zygmuntem III. a mężnie nacierając; życiem swą ku ojczyźnie miłość zapieczętował. Brat Marcina Sebastyan umarł bezpotomny. Felix drugi syn z Strzalanki, od którego dwóch się synów zostało Krzysztof i Zygmunt. Jędrzej trzeci syn z Strzalanki, ten spłodził Jędrzeja dziedzica na Lgocie, Jana Felixa, i Konstantego.

Jakób drugi brat Jędrzeja sędziego Sandomierskiego, zostawił Piotra sędziego także Krakowskiego, z tym go tytułem czytałem na liście Zygmunta Augusta danym miastu Lwowskiemu 1552. pisał się z Piotrkowic, i Walentego, ten najprzód był referendarzem koronnym 1548. jakom widział na tegoż miasta przywilejach, potem kasztelan Biecki, dalej podskarbi wielki koronny, dalej kanclerz koronny, naostatek kasztelan Krakowski: z tych honorów jego poznać każdy może, co to był za senator: Kuczkowska małżonka jego powiła mu pięć córek, Zofią Lanckorońską, Barbarę Bużeńską, Annę Szafrancową wojewodzinę Sandomierską, Krystynę Gołuchowską podkomorzynę Sandomierską, i Elżbietę Silnicką, synów z teje siedmiu; Stanisława, Jakóba, Erazma, Kaspra, Jędrzeja, Jana, i Walentego: po śmierci Kuczkowskiej pojał kasztelan drugi Nestor Polski dla wielkiej wymowy *jako go zowie Orich. dial.* 6. Minocką, z tej tylko jedna córka została Katarzyna Rejowa. Złączył się po Minockiej z Gosławską Barbarą, z którą miał dwie córki: Barbarę Mińską podkanclerzynę koronną i Zarębinę starościcę Grabowiecką: syna także starostę Małogoskiego Hieronima.

Stanisław starosta Chęciński syn pierwszy Walentego kasztelana z Kuczkowskiej, ten z Zelechowską herbu Ciołek krom córek sześciu, to jest Padniewskiej kasztelanowy Oświęcimskiej starościny Dybowskiej, Anny Sapieżyny wojewodziny Smoleńskiej. *Histor. Sapieh.* Modliszewskiej starościny Łomżyńskiej, Chądzyńskiej starościny Nurskiej, Bolestraszyckiej, Belinowy i Bielawskiej, miał synów trzech. 1. Jędrzej Samuel Dębiński był kasztelanem Bieckim i starostą Będzińskim, a przedtem podstolim Krakowskim, jego z Barbary Prowanowny starościanki Chęcińskiej wszystka sukcesya na córkach oschła, z których jedna poszła za Alexandra Komorowskiego herbu Korczak kasztelanica Sądeckiego, druga za Marka Stadnickiego podczaszego Krakowskiego, trzecia za Łąckiego, dwie zakonnicami zostały. 2. Alexander Seweryn

dziedziec na Seceminie, miał żon trzy, pierwszą Pleszkowską, którą urodziła Parzniczewska, od tej tylko dwie córki zostały, z tych jedna dostała się Samuelowi Czarnockiemu z Klimuntowa miecznikowi Krakowskiemu, druga Panną zakonną na Zwierzyniu: pojął po Pleszkowskiej Krupczankę, Piotra Krupki cześnika Lubelskiego córkę, po tej wziął Tarnowską kasztelanę Konarską w Sieradzkim, ale z obiema żyjąc *steriliter*, świat pożegnał 1630. 3. Zygmunt z Mężykówną starościanką Sądecką dwie córki spłodził, z tych jedna Helena z Janem Kazimirskim Biberszteinem dożywotnie złączona, druga Zofia z bratem jego Jędrzejem. umarł Zygmunt 1633. w Krakowie u Ś. Franciszka pochowany, czego świadkiem chorągiew w tymże kościele zawieszona, to *Baranowski in MS.* atoli *Okol.* pisze, że trzeci syn Stanisława starosty Chęcińskiego, był Hieronim nie Zygmunt, który młodo umarł, jakoż z Okolskiego niżej o Zygumuncie mowa będzie.

Jakób drugi syn Walentego kasztelana Krakowskiego starosta Czorsztyński, którego zostało trzech synów, jeden po drugim byli starostami Czorsztyńskimi, którego według *Okolsk.* z Wężykowny raczej miał mówić z Mężykowny, syn Stanisław dworzanim królewski, ten z Rarowskiej spłodził Erazma męża rycerskiego przeciwko Tatarom, z Witkowskiej tylko miał córkę jedynaczkę: Zygmunta rotmistrza, umarł bezpotomnie: Alexandra, ten młodo zniknął: Felixa którego z Przylęckiej były dwie córki, dwóch Kazimirskich jako się wyżej mówiło z Baranowskiego, małżonki, trzecia ich siostra pierwszym związkiem Komornicka, drugim Oraczewska. Erazm starosta Czorsztyński trzeci syn Jakóba starosty Czorsztyńskiego, według *Okolsk.* (atoli ten autor, drugiego syna tegoż Jakóba nie dorachował) rotmistrz w wielu okazjach, z Skijowskiej pisarzowny Podlaskiej zostawił potomstwo. Erazm trzeci syn Walentego kasztelana, dziekan Krakowski, proboszcz Ś. Michała na zamku Krakowskim, jeździł w legacyi do Szwecyi, ofiarowanych jednak sobie inful przyjąć niechciał, przeniósł się na lepsze życie 1613. Kasper czwarty syn Walentego kasztelana, podkomorzy Mielnicki, rotmistrz przeciwko Moskwie za Stefana Króla, *primo voto* pojął był Maryannę Kopciównę, która mu trzy córki powiła, jedna z nich żyła z Trzińskim podkomorzyn Sochaczewskim, druga i trzecia z Alexandrem Roniecpolskim; *2do voto* Uhrowiecką, z tej córka Franciszka zmówiona dożywotnie z Olizarem rotmistrzem królewskim. Jędrzej starosta Lubomski piąty syn Walentego kasztelana, miał trzech synów. Rafała młodo zmarłego, Jędrzeja kanonika i kantora Sendomierskiego, Stanisława na Białej, i córkę Chylińską, a potem Kazanowską.

Stanisław z Otfinowskiej zostawił potomstwo. *Baranowski* pisze: że za jego czasów Dębiński Stanisław był sędzią ziemskim Krakowskim, miał za sobą pozostałą wdowę po Krzysztofie Chelmskim, atoli żyli nieplodnie. Jan szósty syn Walentego, po śmierci brata swego starosta Lubomski. Walenty siódmy młodo umarł.

Hieronim starosta Małogoski ósmy syn Walentego kasztelana ale z Gosławskiej, hojności Pan wielkiej, Bużeńska Regina starościanka Dobczycka, syna mu powiła Franciszka najprzód chorążego potem podkomorzego Krakowskiego zasłużonego tej ojczyźnie, złączył się był dożywotnie naprzód z Wielopolską podkomorzanką Krakowską, z której według *Baranow.* żadnego potomstwa nie miał: Okolski zaś pisze że był syn Jan dworzanin królewski: po Wielopolskiej pojął Dorotę Czarnkowską kasztelanę Szremską, z której córka Teresa Eleonora dostała się w małżeństwo Mazowieckiemu kasztelanowi Kamienieckiemu: była to Pani cnót znamienitych, jako pobożności, cierpliwości, miłosierdzia na ubogich, miłości nieprzyjaciół, za których co Piątek mszą Ś. zakupowała, zgadzania się z wolą Boską, affektu ku Najśw. Matce, kollegium nasze Krakowskie wieczną pamiątkę przed Bogiem jako osobliwszej swojej dobrodziejce zapisało, kędy krom innych bogatych aparatów i znacznej summy, którą naszym OO. oddała, widzieć z jej szczerobliwości w kościele Ś. Piotra szczerozłotą wielką monstrancją, drogiemi kamieniami bogato ozdobioną, blisko sto tysięcy szacowaną, poszła po zapłatę swych zasług 1704. w tymże kościele pochowana. Franciszek kasztelan Wojnicki, miał za sobą Krystynę Borkównę kasztelanę Radomską, z której trzech synów Józef, Ludwik i Jan i dwie córki, Salomea poszła za Józefa Michałowskiego podstolego Krakowskiego i sędziego Grodzkiego: Petronella za Józefa Otfinowskiego starostę Szerczowskiego. Antoni łowczy Krakowski żona jego Maryanna Brzechfowna, z tej córka Elżbieta zmówiona z Dębińskim Józefem herbu Nieczuja. Wojciech chorąży Zatorski i Oświęcimski, miał za sobą Zuzannę Żydowską chorążankę Krakowską, z której synowie dwaj Franciszek i Jan. Jest w druku tego chorążego, *Philomela Rosariana, cauens mysteria Rosarii B. M. Virg. Cracoviae 1710.* Brat jego rodzony umarł stolnikiem Krakowskim 1730. Jan komornik Krakowski wydał: *Różne mowy publiczne Sejmowe i Sejmikowe w Częstoch. 1727. in 4to.* Krzysztof Dębiński z Morakowny zostawił córkę Stanisława Borkowskiego herbu Łabędź kasztelana Połanieckiego małżonkę, i Stanisława opata Bledzewskiego, w wielu funkcyjach tej ojczyźnie zasłużonego, osobliwie pod te tam

czasy, gdy Szwedzi Szląsk pustoszyli: umarł 1641. Jakób brat Krzysztofa z Malickiej spłodził Daniela i Prokopa. Jakóba Dębińskiego wspominają historye podsędkiem ziemskim Krakowskim, którego było dwóch synów Mikołaj i Sebastyan, tyleż córki Czarnocka i Strzalina: Sebastyan z Ossowskiej kasztelana Połanieckiego siostry, miał dwie córki, Pozowską i Mokrską, tyleż synów, to jest Jana i Pawła. Jan z Gorskowej spłodził syna Adama i córki dwie Kosnowską i Grodzicką. Pawłowi Komornicka powiła córkę Szydłowską. Balcera Dębińskiego trzech synów Wojciech, Samuel i Zygmunt. Erazm chorąży nadworny inkorporacją Podlasia i Wołynia do korony podpisał.

Są i na krainie tegoż domu i herbu Dębińscy, z tych Maciej wojewodą Inflantskim umarł 1610. w zgrzybiałej starości, pochowany w Krakowie u Ś. Trojcy, córka jego była w Fraucymerze Królowy Konstancyi żony Zygmunta III. to *Baran*. jam go opuścił między wojewodami Inflantskimi: *Okolski* powiada, że z Inflantskiego województwa przeniósł się potem na Połockie, ale *Baranowski* który go znał, nic o tem nie pisze, i po te czasy Sapieha na Połockiem krzesło siedział. Jeszcze za Zygmunta Augusta, ten Maciej w Inflanciech tak Polskiej jako i Litewskiej kawaleryi regimentarz pod Rumborkiem, Hadzelem, Rakoborem i indziej z Moskwą się mężnie potykał: a gdy zamek Sancel Car Moskiewski stem tysięcy swoich uzbrojony, zamysłał posięść, on go odebrał Moskwie i posiadał 1577. Zamek Orle nazwany i Bebel tejeż Moskwie wydarł, i wyciąwszy tam nieprzyjacielskie wojsko, drugich w niewolę zabrawszy, z których przedniejszych Królowi odesłał, ludźmi swojemi te fortece osądził. Kiesę miasto w Inflanciech lubo od Moskwy już różnemi insultami skołatane utrzymał i obronił: z Jędrzejem Sapiehą wojewodziecem Nowogrodzkim, a drugi raz z Alexandrem Chodkiewiczem starostą Grodzieńskim działa i wszystkę amunicyą zabrawszy Moskwie, do Wilna z niewolnikami Królowi posłał 1578. w następującym zaś roku wszystkę im żywność pod Bierzonami odebrał: a drugi raz w małej swoich liczbie dziesięć tysięcy Tatarów, na sukkurs Moskwie idących wyciął: w roku 1580. wpadłszy w granice Moskiewskie ogniem i mieczem wszystek ten tam kraj zniszczył. Askarod i zamek Lenward obległ i gwałtem wziął. Król Stefan szacując sobie w nim rycerskie serce, dał mu wieczną darowizną zamek Bebel i wiele inszych, nad to starostwo Rumborskie. Wojciech brat Macieja rodzony, rotmistrz i mąż sławny, nierozdzielny braterskich zwycięstw towarzyszył, miał swoje opatrzenie od Króla w Inflanciech 1583. Stanisław i Remigian

w Wielkiej-Polszcze bracia rodzeni. Z tych Remigian w r. 1643. deputatem był na trybunał koronny. Stanisław opat Bledzewski umarł 1641. Jeremiasz miał za sobą Bąkowską podkomorzankę Pomorską herbu Ryś, pozostałą wdowę po Mikołaju Czapskim. Jan Zofią Baranowską herbu Rawicz. Adam najprzód Sumińską herbu Leszczyc, z niej spłodził córek trzy: Konstancją Kazimierzowi Bartskiemu herbu Szaszor, Ursulę Pawłowi Chmielowskiemu podstolemu Braclawskiemu, Katarzynę Józefowi Grochowickiemu zaślubione. Po Sumińskiej pojął Karwosiecką, z tej córka Teresa Godzimirska. Po Karwosieckiej Katarzynę Święcicką herbu Jastrzębiec, z tej się został syn Jan. Antoni brat Adama miał za sobą Siedlecką. Stefan Dębiński przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Witkowską z tej było dwóch synów, ale oba bezpotomni. Zygmunt także Witkowską. N. podkomorzyc Sandomierski Zofią Witkowską, zabity pod czas inkursyi Szwedzkiej 1645. zostawił syna Pawła. Okolski do tychże Dembińskich pociąga Wincentego Kota arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ale to jest przeciwko wszystkim historykom naszym, którzy o nim świadczą, że był herbu Doliwa, gdzie i ja o nim mówić będę. Biskupa też Przemyskiego bez imienia, bez roku do tejże familji przypisał, ale niewinnie. I owszem i Jakób o którym się tu na początku mówiło, najprzód podskarbi koronny, a potem kasztelan Krakowski, zda się nie należeć do tego domu, fundament tego mam z samegoż *Okolskiego tom. 2. fol. 303.* gdzie między inszemi Odrowążami podpisał fundacyą klasztoru Mogilskiego w roku 1462. w te słowa. *Jacobus de Dębno alias Szczekocin Regni Poloniae Thesaurarius, Capitaneus Sandecensis et Bięcensis et Regiae M. Pincerna Supremus.* Dla rozeznania tedy lepszego, trzeba wiedzieć, że się z dawna niektóre domy pisały z Dębna albo Szczekocina i ci byli Odrowążowie, drudzy także z Dębna i ci byli herbu Dębno, inni z Dąbna i ci Doliwczycowic, inni z Dębian i ci Rawiczowie i Nieczujowie o których niżej. Byli też na Szląsku Dębińscy z Dębina na Strzelnie, o których *Paprocki in Stromatibus* świadczy, niewiem którego herbu.

Dębiński kasztelan Biecki, zostawił synów, Arnolfa, Stanisława Kostkę wojewodę Krakowskiego 1782. r. zmarłego, Franciszka starostę Czocorskiego, i księdza Piara młodo zmarłych. Arnolf z *Dębian* Dębiński *primo voto* z *Bobrownicką* spłodził. Jerzego, Józefa i Franciszka synów, i córkę Annę, która była za Wojciechem Kluszewskim kasztelanem Bieckim, a przed samą śmiercią 1780. zaszła, nominowanym kasztelanem Wojnickim. Druga żona Arnolfa, była *Aksakowna* stolnikowna Wolyńska, z *Popielowny* spłodzona, z tej zostawił synów, Jana Ne-

pomucena cześnika Krakowskiego i Ignacego. Ignacy z *Dębian* Dębiński chorąży Krakowski orderów narodowych kawaler, poseł na sejm 1788. roku z województwa Krakowskiego, ten wszedł w śluby małżeńskie, z Maryanną *Moszyńską* córką Leona *Moszyńskiego* kasztelana Lubelskiego, i Ludowiki *Zaluskiej* kuchmistrzanki Litewskiej.

Jan Nepomucen hrabia Dębiński cześnik Krakowski, miał za sobą Krystynę *Wiesiołowską*, z którą spłodził trzech synów: 1. Felixa, z Józefą *Jurkowską* ożenionego, 2. Antoniego, 3. Wojciecha, i córek dwie: Maryannę za Jackiem Fredro, chorążym Lwowskim. Amelią za Rudzkim szambelanem J. K. Mci. — *Heraldyka Wielądka*.

N. Dembiński starosta Wolbromski dziedzic na *Szczekocinie*, z *Krasickiej* zostawił syna który z *Morsztynową* złączony. — Brat rodzony tegoż starosty Wolbromskiego, miał za sobą *Szembekównę*: to małżeństwo gdy się rozeszło taż Szembekowna poszła za Pomińskiego. Trzeci brat starosty Wolbromskiego zakonnik *Can. Reg. S. Sepulchri*. — *Przypisy Krasickiego*.

Dębiński herbu Nieczuja, w Krakowskim i Sendomierskim województwach. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, piszą się także z Dębian. Tych czasów jeden z nich jest kasztelanem Bieckim, syn jego starostą Czechowskim. Stefan kanonikiem Krakowskim, infulatem proboszczem Tarnowskim. Józef Dębiński miał za sobą Dębińską Elżbietę łowczankę Krakowską herbu Rawicz, z tej synów czterech: Antoni, Stefan, Franciszek i Hieronim. Sebastyan miecznik Zakrocimski r. 1674. N. Dębińska kasztelanka Biecka, była za Alexandrem Komorowskim dziedzicem na Siemieniu.

Franciszek Dębiński sędzia ziemski Krakowski i deputat 1742. roku z Krakowskiego. Tenże zda mi się Franciszek z *Dębian* starosta Czechowski poseł na konwokacyą 1733. z województwa Krakowskiego. Felicjan z *Dębian* Dębiński chorąży Smoleński podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sendomierskiego. Wincenty Ferrery Dębiński łowczy Wiślicki 1792. roku. Jan chorąży Braclawski kawaler orderu Ś. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka*.

Dębnicki herbu Poraj, z Dębnice w Wielkiej-Polszcze pod Gnieznem, dom starodawny i znaczny, z tych Stanisław Dębnicki przeniósł się w Krakowskie, dziedzictwo jego Mydlniki majątność mila od Krakowa, z Zofji Baranowskiej herbu Rawicz, zostawił syna Stanisława, i córki dwie. Zofia była za Przeclawem Jarockim, Anna za Bartłojem Radwańskim. Stanisław trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Zofią Jarocką, drugi raz z Palczewską, którą Minocka zrodziła, trzeci raz z Zofią Pruszkowską pozostałą wdową po Minorze, spłodził trzech synów, Krzysztofa, Jana i Samuela i trzy córki: Urszulę, Izabellę, i Bogumiłę. *Baranowski*.

DĘBNO

HERB.

Ma być krzyż biały przez całą tarczą, tak w szerz jako i w zdłuż rozciągniony, na lewym jego boku spodem, Abdank biały w polu czerwonym, kod herbem i koroną, między dwiema bawolemi rogami krzyż kościelny; tak go opisują. *Paproc. w Gniazdzie fol. 1040. i 1172. O herb. f. 297. Okol. tom. 1. fol. 141. MS. P. Kojalów.* O początkach tego herbu nie zgadzają się autorowie. *Paprocki najprzód w Gniazdzie cnoty*, z tej okazji nabytym go być twierdzi. Gdy w roku 1243. Tatarzy, wielkimi gminami w Europę wpadli, pierwsza się im na łup dostała Polska, a w niej klasztor S. Krzyża na Łysej górze pod Sendomierzem, z którego między inną zdobyczą, drzewo Krzyża Świętego w złoto i kamienie drogie oprawne, świętokradzka ręka wyniosła, i aż do Tartaryi wielkiej zaprowadziła. Bez żadnej czci i honoru, jako u Poganów, ta święta relikwia była, czego mszcząc się na nich sprawiedliwość Boska, powietrzem ich chłostać poczęła; które gdy codzień górę biorąc, siłą mogiłami wielką liczbę ludzi przysypało, Chan Tatarski, wrózków swoich radził się, co za przyczyna tak ciężkiej w Państwie swoim klęski być mogła; wszyscy się na to zgodzili, że się Bóg Chrześcijański gniewa na nas, o zabranie czegoś z jego kościołów: poświadczał toż samo, Chrześcijanin w niewolę od nich zabrany, i tę wszystkę plagę Boską, na to najbardziej zwał, że drzewo to, które Chrystus krwią swoją na nim umierając poświęcił, złupione i zabrane u siebie trzymali. Dlatego zagęszczoną między Tatarami śmiercią przestraszony Chan, co prędzej szukać go, i znalezione do Polski z poszanowaniem odesłać umyślił. Podjął się tej funkcyi znaczny między niemi jeden, z perswazyi pewnej w niewolę zabranej Polskiej Pannienki z szlacheckich rodziców urodzonej; z którą w komitywie do Polski go odprowadził. Oddawszy święte swemu miejscu drzewo, i sam też z namowy tejże Panny, a potem

swojej małżonki wiarę Chrześcijańską przyjął, od księcia Polskiego mile przyjęty: bo mu zamek Dębno od którego potem successorowie jego długo się pisali z Dębna, i z innymi obszernymi włościami darował; nadto w herbie Krzyż mu nadał, który od tegoż zamku Dębno, Dębnem nazwany. Wdzięcznym się potem stawił tych łask Bogu: kiedy kilka kościołów z swojej własnej fortuny wystawił. Bóg mu nie mniej i w dalszym progressie życia szczęścił: na dworze albowiem monarchy Polskiego, w wielkich respektach będąc, z nienawiści gdy mu Abdancyk nierówność urodzenia, czy kondycją Tatarską wyrzucał, na pojedynk go wyzwał i pokonał: darował ci w prawdzie życiem adwersarza swego z rozkazu królewskiego, na pamiątkę jednak tej swojej dzielności Abdank mu pod Krzyżem przydany. W pośredniej jednak o herbach edycji poprawił tej swojej narracji tenże autor, a najprzód powiada, że ten przeznacny tego klejnotu przodek, Dembrot się zwał, potem, że nie był rodem Tatarzyn, ale Polak w niewolę zabrany z drugimi do Tatar, dalej że ta Panna była herbu Abdank dziedziczka na Dębnie, którą gdy pojął, do Krzyża od monarchy Polskiego sobie za herb pozwolonego, i Abdank tym kształtem jako widzisz przyłączony, do niego odebrał, herb zaś od jej dziedzictwa Dębno zawołany: Tegoż zdania Okolski z Paprockim już się poprawującym.

Strykowski lib. 13. cap. 2. Kojalów. part. 1. Histor. Lith. lib. 9. Ruffinus in Histor. Ligni S. Crucis. Historia albo krótkie zebranie o Drzewie Krzyża S. z Kroniki Ruskiej Janusza Książęcia Ostrogskiego i z Latopisów Litewskich, tę wszystkę historią zwalają na rok 1384. kiedy Litwa z Jagiellem księciem Litewskim do Polski wpadłszy, klasztor Benedyktyński z drzewa Krzyża Świętego złupili, ta święta zdobycz dostała się jednemu z Panów Litewskich Dowojna, czy Donojów, jako Ruś pisze, nazwanemu; atoli powietrzem za to skarani, z instynktu Boskiego od Panny wielkiej fortuny dziedziczki herbu Abdank w niewolę zabranej przestrzeżeni, gdy Dowojna Krzyż Święty do Polski odprowadziwszy, Łysej górze oddał, Pannę tę w małżeństwo sobie zaślubił, chrzest wprzód przyjąwszy, herbem na tę formę nadany, jako tu widzisz. Aleć w Litwie Dowojnowie herbu Szeliga, a nie Dębno zażywają oczem niżej: co się też tyce roku 1384. i czasów Jagiella Króla, to się utrzymać nie może, żeby dopiero w tym wieku herb Dębno miał wziąć swoje początki; bo to jest pewna, że dawniej przedtem rokiem, już herbowni tego domu, w tej ojczyźnie kwitnęli, jako to Zbigniew z Oleśnicy, dziad Zbigniewa Oleśnickiego

kardynała, który w roku 1359. w Wołoskiej pod Bukowiną potyczce rycersko stawał, jako o tem i jego przodkach obszerniej znajdziesz pod Oleśnickimi; a *Nakiel. w Miechowie fol. 70.* z starych monimentów swego konwentu dowodzi, że Zyra wojewoda Mazowiecki, opiekun Leszka Białego jeszcze niedorosłego, tego domu i herbu familiant, już koło roku 1178. kwitnął; co znać z katalogu patriarchy Jerolimskiego na klasztor Miechowski świeżo fundowany słaui, kiedy mu dwie wsi wieczną darowizną zapisał, to jest Samogost i Stawiany, luboć Samogost wkrótce od tego konwentu odpadł. *Nakielsk. fol. 115.* Rządził ten Zyra za Leszka, całą Kujawską i Mazowiecką ziemią; tamże wspomina syna jego Ottona. A u *Pretoryusza lib. 2. cap. 4.* na liscie Konrada księcia Mazowieckiego, którym Krzyżakom Chełmińską ziemię oddaje 1228. znajduje się *inter praesentes*, Zyra podczasy książęcy, rozumiem że syn albo wnuk pierwszego wojewody Mazowieckiego Zyry. Tomasz herbu Dębno był kasztelanem Poznańskim 1471. *Sarnicki lib 4.* rozumie, że Dembrot w wyż wspomniony i jego potomstwo z Gotów idą. Z Sarnickiego tedy i Nakielskiego trzebaby mówić, że daleko dawniejszy ten dom, nizeli chce Paprocki albo Strykowski. Długosz pisze, że, z tego domu byli, *Viri audaces, vehementes, et ad iram proni.*

Herbowni.

<i>Bochotnicki,</i>	<i>Czymański,</i>	<i>Potworowski,</i>
<i>Borowiecki,</i>	<i>Gołogorski,</i>	<i>Pozowski,</i>
<i>Ciemiński,</i>	<i>Korejwa,</i>	<i>Sieniński,</i>
<i>Czajka,</i>	<i>Krzyżanowski,</i>	<i>Stojewski,</i>
<i>Czajkowski,</i>	<i>Natkowski,</i>	<i>Skroński,</i>
<i>Czermiński,</i>	<i>Oleśnicki,</i>	<i>Sulimowski.</i>

Deboli herb ich dwa Lwy, jeden z jednej, drugi z drugiej strony, wspięci do góry, w przednich łapach, trzymają lichtarz. Ten herb przyniósł z sobą do Polski Henryk Debeaulien (albo jako go Kazimierz w swoim liscie i przywileju zowie Deboli, i już to zwyczajniejsze nazwisko na successorach jego dziedziczy) oberszterleitnant w wojsku koronnem przez lat wiele, za co otrzymał indygenat na sejmie 1662. *Constitut. fol. 36.* o czym już namieniłem pod *Beaulien*: był potem starostą Tczewskim, a z Katarzyny Orchowskiej dwie córki spółdził, jedna z nich *sterilis* zesła, druga Plemięcka. Synów zaś trzech Stefan *sterilis*, Kazimierz miał za sobą Brocką z tej był syn Franciszkan. Mi-

kołaj z Alexandry Gostomskiej, którą Anna Orzechowska herbu Oksza sędzianka ziemska Przemyśłka urodziła, zostawił dwóch synów, Adama Soc. Jesu, i Antoniego, który z Anną Białogłowską wszedł temi czasy w kontrakty małżeńskie.

Antoni Deboli podczaszy Horodelski, sędzia grodzki Grabowiecki, ten w roku 1750. był deputatem na trybunał koronny z województwa Belzkiego. Franciszek Deboli chorąży Lubaczewski, podkomorzy nadworny J. K. Mci kawaler orderu Ś. Stanisława, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Belzkiego.

Tomasz chorąży Lubaczewski kawaler orderu Ś. Stanisława. Antoni August Deboli chorąży Lubaczewski, potem deputat na trybunał koronny 1766. z województwa Belzkiego, był posłem od J. K. Mci i Rzpólitej przez lat kilkanaście do dworu Petersburgskiego Imperatorowej Katarzyny II. kawaler Orła białego i S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka*.

Dębolecki herbu Prawdzic. Jednejże dzielnicy z Konojadzkimi, jako świadczy *MS. o Familiach Pruskich*, Okolski także lubo ich na swem miejscu opuścił, przecież pod herbem Topor powiada, że Jakób Konojadzki, pierwszy nazwany Dęboleckim (luboć inni ich piszą Dębolecki) miał za sobą Decyuszownę Barbarę Wielkorządczankę Krakowską. Akta grodzkie Ostrzeszowskie tranzakcyą domu tego zapisały w roku 1602. Jędrzej z Konojad Dębolecki 1633. wydał wierszem Polskim: *Wróżbit boju Moskiewskiego*. Ks. Wojciech Franciszkańskiego zakonu doktor podał do druku: *Wywód Jedynowładnego państwa świata*, w którym pokazuje, że najstarodawniejsze w Europie Królestwo Polskie, *in 4to w Warszawie 1633*.

Tenże Wojciech Dębolecki Franciszkan w księdze tu wspomnianej tytułuje się generałem społeczności wykupowania więźniów. Oprócz tej księgi napisał inną większą, której wykład jest tylko treścią, o czem tak mówi w swojej przedmowie do narodu Polskiego: — „Wszystcy proszę do nowego Pana (Władysława IV.) przyczynicie się o nakład na *Speculum Istoricum Universalis Istoriae*, które światu łacińskim językiem ogłoszę.“ — *Krasicki*.

DĘBORÓG HERB.

Ma być pieńek dębowy, w ziemię wkorzeniony, z którego środka dwa jelenie rogi wychodzą, jeden na prawą stronę, drugi na lewą w polu niebieskim, na hełmie nad koroną pięć piór strusich Okolski składa, *tom. 1. fol. 148. Paproc. w Gniazdzie fol. 1252. o herb. fol. 588. Klejnoty fol. 46*. Początek herbu tego, pisarze nasi ten zakładają. Zygmunt August łowczemu swemu, który na łowach będąc, takim kształtem jako widzisz w herbie, pieńek dębowy znalazł, tak że z niego zdały się jelenie rogi wyrosnąć, znalazł

DĘBORÓG

HERB.

i Królowi ofiarował, tenże sam pieńek za herb nadał. Przecież żaden z autorów nie pisze, któryby się tym herbem dom szczycił.

Dębowski herbu Jastrzębiec, pod Opoczmem. Z tych Benedykt dziedzic na Zychorzynie 1599. Dębowski. *Acta Castren. Opocznen.* Jeden z nich miał za sobą Katarzynę Baranowską herbu Rawicz, która potem poszła za Piotra Łagwnickiego. *Baran.*

Dębowski herbu Jelita, od Dębowskiej góry tego nazwiska nabyli w województwie Łęczyckiem. Z tych Jędrzej Dębowski u Zygmunta I. był dworzaninem i starostą Rubieszowskim, wziął potem kasztelanią Belzką aż i województwo Belzkie, z którym tytułem podpisał restytucyą Podlasia 1569. *Constit. fol. 154.* córka jego Zofia z Jędrzejem Tęczyńskim wojewodą Krakowskim dożywotnie zmówiona. Drugi tegoż imienia Jędrzej Dębowski najprzód kasztelan Brzeziński, z sejmu 1564. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu. *Constit. fol. 40.* był potem kasztelanem Sieradzkim i starostą Łęczyckim 1569. *Constitut. fol. 154.* żył jeszcze 1576. o czym *Constit. fol. 271.* córka jego Gomołińska. Tomasz najprzód cześnik Łęczycki. *Constitut. 1564. f. 40.* potem sędzia ziemski Łęczycki 1569. *Constit. f. 171.* Dębowska była za Niszczyckim wojewodą Belzkim. *Geneal. Niszczyk.* Adam z Sulkowic, Jakób, Alexander, Wojciech, Marcin, Waleryan, z województwem Łęczyckiem pisali się na elekeyą Jana Kazimierza Króla 1648. Franciszek rektor Łucki in Soc. Jesu. Dębowska Lassoty Działyńskiego małżonka. N. sędzia Płocki, syn jego Antoni referendarz koronny temi czasy, żona Rupniewska podstolanka.

Ten Antoni wprzód referendarz koronny, odmieniwszy stan wziął najprzód biskupstwo Płockie potem Kujawskie. Syn jego starszy starosta Płocki z *Tarłową* starością Goszczyńską ma potom-

stwo. Drugi syn Antoniego starosta Bendzyński z Przebendowskiej, zostawuje także potomstwo. — Córka zaś Antoniego referendarza złączona z Ossolińskim starostą Drohickim. — Dębowski biskup Kamieniecki umarł nominatem arcybiskupstwa Lwowskiego (podobno był to brat Antoniego). — Jan Dębowski suffragan Kujawski biskup Lambertyński. — Dębowski podkomorzy Płocki: — także inny chorąży Płocki buńczuczny królewski: wszyscy ci podobno byli bracia Antoniego biskupa Kujawskiego. —

W roku 1778. Antoni Dębowski stolnik Czerwonogrodzki. — W roku 1788. Stefan kasztelan (niewiem jaki). — Joachim archidyakon Gnieźnieński. — Wojciech kanonik Kujawski. — *Przypisy Krasickiego.*

Dębowski herbu Prus 2do albo *Wilczekosy*. Jam widział w Przeworsku u OO. Bernardynów nadgrobek wystawiony z tym herbem, Marcinowi Dębowskiemu mężowi rycerskiemu, który na Podolu o ojczyście granice mężnie piersi swych nadstawiał, na tychże OO. dobroczynny. Są i w Litwie Dębowscy, którego jednak herbu, wiedzieć nie mogę. Z tych Wojciech stolnik Nowogrodzki z Nowogrodzkiem województwem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Dębski herbu Prawdziec, w Płockiem województwie. Marcin Dębski od Ks. Kaspra Nahajusa Soc. Jesu do jedności kościelnej przeciagniony, obiecał był Bogu kościół fundować i nadać, ale gdy od już zaczętej obietnicy, ręki umykał, niebezpieczną chorobą ściśniony, w zachwyceniu będąc, przed trybunałem sędziego Boga stanął, na którym do ciemnego jakiegoś więzienia był osądzony. Tym czasem, sędziwy jakiś kapłan, za nim się przyczyniać począł, na którego instancją od tarasu uwolniony, gdy się go pytają, jakiejby był wiary, odpowiedział, tak wierzę, jako mię ksiądz nauczył. Był na ten czas i stał tamże przy sędzim, nie pewniejszego że Ks. Kasper Nahajus, jego w duchu nauczyciel: na co sędzia: ale cię ksiądz tego nie uczył, żeby ślubów Bogu raz uczynionych nie dochowywać albo zaniedbywać! Wielka wtem trwoga na te słowa i bojaźń na niego padła, i mięszać go zaczęła: przecież prosił o dilatę czasu, żeby mógł to wykonać, co zaczął: pozwolono mu, zaczem przyszedłszy do siebie, nazajutrz zupełnie ozdrowiał, wszystko co widział Ks. Kasprowi opowiedział, a potem i wykonał. *Annales Provinc. Pol. S. J.* 1595. Paweł biskup Laodycki suffragan kanonik i officyał generalny Krakowski, potrzykroć sede vacante administrator biskupstwa Krakowskiego, że był tego herbu i Płoczanin, świadczy o nim nadgrobek który matce swojej w Krakowie u Ś. Trojcy wystawił, umarł 1613. lat mając 79. i miesięcy ośm. *Starowol. Monumen.* Mateusza i Piotra Dębskich, na expedycyi Moskiewskiej za Stefana Króla wsławionych rotmistrzów w pieszych regimen-

tach, sławi *Paprocki fol.* 417. Marcin podsedek ziemski Płocki, Stanisław podczaszy Płocki 1606. posłowie z Płockiego do Rokoszanów. Wojciech 1632. Marcin 1674. Jana III. podpisał elekcją z Płockiego.

N. Dębski w ziemi Ciechanowskiej z *Goltzownej* splodził syna Adama starostę Lipnickiego dziedzica na *Dembsku* tę albowiem majątność z cudzej possessyi oswobodził: ten miał z Elżbiety *Mokownej* synów dwóch Adama i Jędrzeja: córek trzy, Barbarę, Maryannę i Ludwikę. — Maciej komornik graniczny Sandomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Adam Dębski i Alexander z województwa Płockiego. Michał *Prawdzie* Dębski wojski Przasnyski. Józef podwojewodzy Przasnyski. Jakób wice-regent Przasnyski, w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądk.*

Dębski herbu Radwan, w ziemi Przemyskiej Jan Dębski suffragan Przemyski którego synowiec Jerzy in Soc. Jesu teologiczną i kaznodziejską katedrą niesfatygowany, rektorem rządził collegium Przemyskie, i Krosieńskie, umarł 1733. wydał do druku, *Trojaki Pokłon, Kazania na niedziele* w Kaliszu 1725. *in fol.* Drugi zaś Tom kazań, pod tymże tytułem w Sandomierzu 1720. *in fol.* Siostra Jerzego księżką u Benedyktynek w Przemyśle, brat Kazimierz w Krakowskim osiadł. Są i w Litwie Dębscy, z tych Stefan 1632. Stanisław chorąży i poseł Upitski 1648. z województwem Trockiem podpisali elekcye. N. Dębska Franciszka Ligęzy małżonka.

Ignacy *Radwan* z *Dębego* Dębski pisał się na elekcją Stanisława Augusta Króla z województwem Krakowskim. Jan Nepomucen Dębski i Ignacy sędziowie grodzcy Krakowscy, Jan Dębski z powiatu Kowieńskiego: konstytucya elekcji 1764. — *Wielądek.*

Decius herbu Topor, a po Polsku Dycz. Rzymska to kiedyś familia starodawna, która z razu Koścę w herbie swym nosiła, potem z Cesarzów Rzymskich łaski, orzeł in o dwóch głowach nadany, którego połowa czerwona, w białem polu; połowa biała, w czerwonym polu. *Okolski tom.* 3. *fol.* 67. pod herbem Topor, kładzie list Zygmunta I. Króla Polskiego, w którym approbuje, list od Tęczyńskich dany Ludwikowi Decyuszowi, którym go do herbu swego Starza i do familji przyjmują, i ze wszystkim jego potomstwem; także o ich urodzeniu zdawna szlacheckiem, herbie i zasługach namienia. Pierwszy tu z tego domu w ojczyźnie naszej stanął koło roku 1500. Jodocus Ludovicus Decius Comes Lateranensis et Imperialis Palatii, tego historia jest w druku na troje podzielona, to jest: *de Antiquitatibus Polonorum, de Familia Jagiellonum, de Sigismundi I. Regis temporibus*, razem wydana w Krakow. *in fol.* z Miechowity historją na końcu 1521. Jegoż praca *Diarii, et eorum quae memoria*

digna in Nuptiis Sigismundi I. Regis et Bonae Mediolani Barique Ducis, gesta, in 4to Cracov. typis Hieron. Victoris 1518. Zostawił z Anny Rożnowny herbu Gryf trzy córki: z tych Barbara dostała się Jakóbowi Dębołęckiemu albo Konojadzkiemu herbu Prawdzic, Anna Kasprowi Stanisławskiemu herbu Pilawa podkomorzemu Sanockiemu, Elżbieta zakonnny sobie stan obrała w Toruniu. Z tejsze Rożnowny był syn, Justus Ludovicus Decius sekretarz królewski, żupnik Wielicki, wójt Piotrkowski, mąż i w naukę i w dostatki obfitujący, z Krupeczanki de Mojkowice herbu Krupek spłodził trzy córki, jedna Joachimowi Glińskiemu Jastrzębczykowi, druga Hieronimowi Paczkowi herbu Orla, trzecia Jerzemu Trzebińskiemu zaślubione. Synów także trzech, z tych pierwszy, Justus Decius wielkorządca Krakowski i sekretarz królewski, wójt Piotrkowski: są listy Erazma Roterodama do niego pisane między innymi *lib. 20. fol. 755.* Wspomina go Przeclaw Mojecki 1569. niewiem czy nie jego syn, Mikołaj Dicus dziekan Wileński, doktor teologii umarł 1629. czterdzieści i trzy lat w tej kapitule zasłużony, ale i kollegium Wileńskie nasze, jego biblioteką znacznie wspomóżone. *Gratiae secular. Starowol. in Monum.* kładzie jego z Wileńskiej katedry nadgrobek. Jan Decius drugi syn sekretarz królewski, dowcipem, obyczajami, językami różnemi, dworom Pańskim miły, umarł bezżenny, nadgrobek mu pisał, *Tricesius lib. 2. Epigrammatum.* Trzeci Ludwik wielkorządca Krakowski, żupnik Wielicki, umarł *sterilis.*

Krasicki w przypisach czyni uwagę iż Justa Ludwika Decyusza jest korespondencya oryginalna z Dantyszkiem naówczas posłem w Hiszpanji a potem biskupem Warmińskim: listy te są datowane z Wrocławia, Krakowa, Rzymu, roku 1523. Pieczętka zaś inasza nie z *Toporem.* —

DEDERKAŁO

HERB.

W Metryce Wołyńskiej 1528. czytam, Janka Dederkała i Fiedora ziemianów tamecznych: i *Okol. tom. 2. f. 388.*

wspomina, że Dederkałowna córka Damiana była za Iwanickim Eliaszem. Fedora za Alexandrem Uszakiem Kulikowskim. *Hist. Coll. Ostrog.* Wojciech leży w Ostropolu.

Dedyński herbu Gozdawa, inni piszą Dydyński: po różnych województwach rozmnożeni. Piotr pisarz Sanocki 1541. Józef Dedyński podsędek Sanocki z Tarnowskiej herbu Sas, zostawił syna Pawła, ten rycerską traktując od Tatarów w niewolą był wzięty. Piotr umarł 1586. na kościół nasz Jarosławski Ś. Jana dobroczynny, w którym pochowany leży; miał rodzonych braci pięciu: *Histor. Coll. Jarosl.* Stanisław w ziemi Przemyskiej, żona jego Anna Leska, która mu przykładowym życiem, wiele do świętszego życia pomogła; z tej miał córkę Zofią, ta w Lubelskiem Ś. Brygitty klasztorze, na wieczną służbę Bogu zamknęła się: synów zaś trzech, z tych Łukasz proboszcz Sandomierski sekretarz królewski, nauki wytwornej i biegłości w prawie 1620. Stanisław brat jego, pojął Elżbietę Lanckorońską, tę do prawowiernej wiary katolickiej, mąż pobożny nawrócił. Jan trzeci brat: *Cichocki Alloq. Osecen. lib. 2. c. 11.* Jerzy najprzód stolnik, a potem kasztelan Sanocki, na Pokucie się wyniósł z Elżbiety Wysockiej syn jego Jerzy podczaszy Halicki, potem sędzia ziemski Podolski, naostatek podkomorzy Podolski, na różnych sejmach posłem stawał, na trybunale Radomskim sędzią, *Constit. 1629. fol. 7.* ofiarowano mu kasztelanią Kamieniecką, ale jej przyjąć niechciał: w Dobrach swoich Borszczów nazwanych, otrzymał skład win i miodów Wołoskich, przez konstytucyą 1635. *fol. 37.* W tychże dobrach kościół i zamek wymurował, wałem opasał i ozdobił, mąż wymowy gładkiej, ludzkości osobliwszej, z Lubienieckiej zostawił córkę Wołucką. Jagnieszka Dedyńska Przeclawa Minockiego stolnika Sandomierskiego: *Baran.* Dedyńska pisarzowna Sanocka Jana Borejka kasztelana Brzezińskiego, małżonki. Barbara, Anna, Dorota, Jadwiga, Katarzyna zakonne sobie życie obrały we Lwowie u wszystkich ŚŚ. Barbara na świecie Panieńskie życie prowadząc, kościół Jarosławski Maryi Panny bogato przystroiwszy umarła 1643. *Histor. Coll. Mari.* Jakób z ziemi Wiskiej, Jerzy komornik Podolski z Smoleńskiego podpisali elekcyą Jana III. Maciej z Ruskiego, Jan z Sandomierskiego Władysława IV. Józef cześnik Sanocki, żona Maryanna Białyńska; Jerzy, którego żona Bydłowska herbu Topacz: któryś z nich miał za sobą Annę Wilczopolską. Jędrzej wojski Przemyski z sejmu 1703. komissarz na uspokojenie różnie między ziemiami Ruskiemi i Węgrami. *Constitut. fol. 22.* Marcin deputat na trybunał koronny 1725. Teresa zakonnica Sądecka 1701. Jacek w zakonie naszym

ślubem się obowiązawszy mniejszych szkół do śmierci uczyć, jak wiele tą swoją pokorą profitował przed Bogiem, zeznał, pokazawszy się po śmierci, umarł w Ostrogu 1713.

Józef Dedyński chorąży Krasnostawski kawaler orderu Ś. Stanisława, ten *1mo voto* z Rozalią *Węgłęńską* podkomorzanką Chelmską, spłodził synów trzech: Tadeusza komornika granicznego Chelmskiego, Wojciecha proboszcza Suchorowskiego, i Kajetana. Córek trzy: Annę Ignacego Szorca podstarosty Chelmskiego; Izabellę Macieja Ciemnowskiego podczaszego Chelmskiego; Kajetanę Kazimierza Wieluńskiego komornika granicznego ziemskiego Warszawskiego małżonki. *2do voto* z Bogumiłą *Pieglowską* spłodził córkę jedną Klarę.

Marcin Dedyński kasztelan Lubaczewski brat rodzony Józefa chorążego Krasnostawskiego, który z Katarzyną *Nitostawską* zostawił synów dwóch: Franciszka szambelana J. K. Mci i Michała także szambelana, który przez lat dwa dopełniał obowiązki komisarza cywilno-wojskowego województwa Bełzkiego. — *Heraldyka Wielądkka*.

Krasicki w przypisach wylicza trzech braci Dydyńskich: Franciszka który z *Grodzińską* spłodził córkę jedynaczkę. — Stanisława dziedzica na *Silnicy* bezdzietnego i Antoniego komornika Pilznieńskiego złączonego z *Rosnowską* chorążanką Czerwonogrodzką. Także, Onufrego dziedzica na *Wystryłowie* bezżennego i innego Onufrego pisarza ziemskiego Sanockiego który z *Jaroszkowskiej* spłodził córkę i synów dwóch, z tych starszy pojął *Orzechowską*. —

Delati. Jan Delati kapitan w wojsku Litewskim, w ekspedycjach Moskiewskich i Kozackich doznanej odwagi i męstwa, nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol. 22.* któremu przydają, że był ministrem, i że gdy minę do zamku Wileńskiego zapalał, z działa mu rękę ustrzelono.

Delpacy herbu Gozdawa. Franciszek Delpacy na sejmie 1658. otrzymał indygenat, a po nim Wawrzeniec brat jego rodzony stryjeczny, dla męstwa swego do tejże prerogatywy przypuszczony przez konstytucyą 1662. *fol. 40.* był kapitanem na ten czas pieszym, w Czehrynie na praesidium, ojczyźnie tej dobrze zasłużony: z dawna to była szlachta Niemiecka, jako świadczy konstytucya 1667. *fol. 192.* przyszedłszy potem do Polski, w Krakowie najprzód byli osiedli. Widzieć podziśdzień na Bielanych pod Krakowem u OO. Kamedulów, kaplicę Ś. Romualda z wyłoczonem sklepieniem, z miedzianymi drzwiami, marmurem opasaną, wytwornym pędzlem ozdobioną, nakładem Rafała Delpacego rajcy Krakowskiego, kędy herb jego taki, trzy lilie rzędem podle siebie, jakby na jednym pasie złożone, w szersz przez tarczą 1643. Na nadgrobkku zaś Łukasza Delpacego w rynku u Panny Maryi: tym kształtem herb położony, to jest są dwie linie, w jeden anguł, prosto końcem do góry patrzący, na

jednej stronie prawej trzy lilie, na drugiej trzy róże wyrobione, podle siebie ciągiem idą. Ambroży Delpacy zakonu Ś. Romualda 1639. *in Diva Mislenicensi*. Modesta Delpacowna zakonnica u Ś. Agnieszki w Krakowie 1631.

Dembiński herbu Rawicz patrz wyżej **Dębiński**.

DENIS

HERB.

Ma być w polu błękitnem krzyż złamany nad gwiazdą, w hełmie pięć piór strusich. Tego klejnotu zdawna zażywają w Brzeskiem województwie Deniszewiczowie. Z tych Piotr, którego wspominają konstytucye 1648. pogrzebiony jest w Kobryniu, w kościele farskim. Piotr drugi z województwem Kijowskiem podpisał elekcyą Jana III. *Kojałow. in MS.*

Deniszko herbu Wukry, patrz **Mokosiej**.

Depult. Wawrzeniec Depult z ziemi Sochaczowskiej podpisał elekcyą Jana III.

Derewiński herbu Korczak, na Wołyniu, Okolski ich pisze Drzewiński, inni Drewinki. Wawrzeniec Derewiński podczaszy Wołyński, poseł na sejm 1623. i 1631. ztamtąd naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Krzemienieckich: *Constit. fol. 28.* i 1632. poseł na konwokacyą. *Acta interregni.* Mikołaj poborca łanowego na Wołyniu 1624. *Uniwer. Pobor.* Jędrzej, Paweł 1632.

Dergon herbu Rawicz. Pawłowi Dergonowi swemu przyjacielowi 1541. Daniel Zabiński kanonik Kujawski, położył nadgrobek w Włocławku, przecież Okolski na miejscu, pisze ich Derkon.

Dermont herbu Korczak, atoli z tą odmianą, że pod Wrębami, (które od dołu mniejsze, a coraz do góry większe być powinny) kładą prosto herb Abdank, a na hełmie

trzy pióra strusie: Tak go opisuje *Kojal. in MS.* bo nasi pisarze o nich mileżą. Przydomek mają Dyrmont Siwicki, Mikołaj kanonik Wileński archidyakon Ruski, pierwszy administrator biskupstwa Smoleńskiego *sede vacante*, umarł 1650. jako z jego nadgrobk w katedrze Wileńskiej wypisał *Starowol. in Monum.* Tomasz 1648. Niewiem czy nie tu należy, Demut Melchior Ludwik pułkownik w wojsku Litewskim przed rokiem 1662. zmarły, czy też w okazji zabity, o którym konstytycya tegoż roku *fol. 16.*

Dernałowicz herbu Lubicz, w księztwie Litewskim. Samuel Dernałowicz poborca kontrybucyi w powiecie Oszmiańskim 1661. *Constit. fol. 6.* Jerzy stolnik Kijowski 1691. Adam 1700.

W roku 1755. Seweryn Dernałowicz pisarz ziemski Krzeczycki. — *Krasicki.* —

Derszniak herbu Korczak, na Rusi. Dom pod tem imieniem starodawny: bo Herbut i Bielski świadczą, że w roku 1120. Derszniak Bolesława Krzywoustego w ciężkim razie obronił. Iwana i Wasila, działły wspominają w roku 1348. 1393. Piotr wojski Samborski, Stanisław podkomorzy Przemyski. Walenty mąż rycerski zostawił syna Stanisława. Piotr z Odrowążowny zostawił trzy córki, Barbarę Trzecińską, Annę Fredrową, i Dorotę Trzecieską. Mikołaj brat Piotra, sędzia ziemski Przemyski, spłodził Stanisława i Jana bezpotomnych, dworzaninów Króla Augusta i regimentarżów na Moskwę. Walentyn trzeci brat, z Pieniążkowny miał syna Stanisława. Jacek poseł z Ruskiego województwa na sejm 1629. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol. 7.* Alexander z Rokitnic kasztelan Małogoski 1676. *Constit. fol. 9.* Stanisław starosta Radoszycki deputat na trybunał koronny 1691. żona jego Barbara Morsztynowna, z tej córka jedna Jana Dobieckiego, druga Zofia Konstantyna Karśnickiego wojskiego Ostrzeszowskiego małżonki.

Temi czasy ostatni domu tego sławnego i ojczyźnie zasłużonego Antoni Derszniak starosta Chołyniecki. *Nakielski* kładzie erekcyą kościoła Krzewickiego w ziemi Przemyskiej od dwóch braci Ilka i Sienka tojest Jana i Mikołaja z *Rokitnicy* Derszniaków herbu *Korczak*: gdzie doczytać się można iż oprócz *Rokitnicy* i *Krzewic* ciż bracia byli dziedzicami *Białobok* i *Miedźwiedzi* gdyż ztamtąd także majątności dziesięcinne do kościoła Krzewickiego naznaczyli. — Transakcya ta roku 1411., roborowana w aktach Przeworskich *seria 3tia post festum exaltationis S. Crucis proxima Anno Domini 1591.* — W roku 1413. pisał się na inkorporacyi księztwa i szlachty Litewskiej w Horodle Florian de *Rokitnica* kasztelan Wiślicki. *Const. Reg. Vol. I. fol. 70.* — *Przypisy Krasickiego.*

DESIER

HERB.

Jest tarcza przedzielona w szereg przez balk żółty czy złoty, na górnym piętze, są dwie gwiazdy złote, każda o sześć rogach, pole zaś błękitne; niżej pod balkiem pole czerwone, w którym kotwica biała albo srebrna, poprzek leży, kółko od kotwicy na lewej ręce, zaraz z rogu pod balkiem, a spód kotwicy na dół ku prawej ręce, nad hełmem są trzy pióra strusie. Jan oberszterleitnant, w wojsku Polskiem cudzoziemskim, otrzymał indygenat na sejmie w roku 1726. (o czem świadczy konstytucya tegoż roku) a to w nadgodę zasług swoich, jako gdy w roku 1702. przeciwko rebellizującemu chłopstwu, zamku Międzybozkiego dotrzymał, i lubo już była zhuczala Kozaków kanalia, do fortecy wycieczką wtargnąwszy, dwa znaki swoje podnieśli; przecież za odwagą jego wyparowani długiem oblężeniem nie nie wskórawszy, nazad odejść musieli. Od której fortecy utrzymania, dalsze województwa Podolskiego i Polski, że zawisło szczęście, słusznie wielu rozumie. *Primo voto* miał za sobą Joannę Zieślińską z Cieciszewskiej urodzoną, z której dwie córki zostało, jedna Maryanna Łucya Jana Kampenhauza podkomorzego Parnawskiego, generała majora infanteryi koronnej, druga Teresa Jana Stryjowskiego majora w regimencie pieszym: a po tego śmierci Waleryana Ks. Woronieckiego sędziego Kamienieckiego małżonki. *Secundo voto* Katarzynę Bykowską, która wprzód żyła z Łaskowskim kasztelanem Żakroczymskim, *2do* z Janem Michałem Rościszewskim stolnikiem Braclawskim. *Tertio voto* Katarzynę, pozostałą wdowę po dwóch mężach Bykowskim i Pruszkowskim. Był ten Dessier rodem Francuz.

Destrahan herbu Brochwicz 4to. Herb ten położyłem pod lit. B. tu przydaję że ten klejnot własny Destrahanom z Anglii do nas przeniesionym. Jędrzej Destrahan, miał za sobą

Burgrafska Maryannę, z tej Wiktorya zakonnica Ś. Klary u Ś. Jędrzeja w Krakowie; i syn Hieronim in Soc. Jesu: z drugiej żony Anny Laskowskiej, syn Jerzy.

Deszkowski herbu Chorągiew, w Braclawskim i Chełmskiem. Bogusz Deszkowski chorąży Braclawski 1575. podpisał z tegoż województwa deputowany, elekcyą Króla Stefana. *Constit. fol. 234.* Jan cześnik Braclawski, z Joanny Bystrzonowskiej herbu Starykoń, córek jego trzy, Niedabylska Zofia, i Katarzyna Mogilnicka, trzecia Angela, synów dwóch, Józef Jezuita, i Jan.

Deszkowski herbu Salamandra w Podgórzu, atoli Jan Deszkowski z ziemią Ciechanowską pisał się na elekcyą Władysława IV.

Deszpot herb, patrz **Zienowicz**.

Detyniecki Stanisław, o którym konstytucya 1638. *fol. 54.* kędy jego zasługi rycerskie wspominają. Tenże czy inny, Stanisław rotmistrz chorągwi Wołoskiej 1658. *Constit.*

Deubell herbu Korczak w Prusiech, o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Dewknetowicz herbu Świnka. Jędrzej Dewknetowicz na sejmie Hrodelskim, ten herb na siebie i successorów swoich przyjął 1413. *Stat. Łask. fol. 127.*

à **Dhele**. Krzysztof à Dhele z Sambieńskiej ziemi, deputat *ad recensionem juris Provincialis Ducatus Prussiae.*

Diakowicz. Są w księstwie Litewskim jako o nich świadczy konstytucya 1601. *fol. 76.* Krzysztof Dyakiewicz 1700.

Dłoto herbu Abdank, w Lubelskim województwie.

Dłotowski herbu Wężyk, w Mazowszu i na Rusi. Jan z województwem Płockiem pisał się na Władysława IV. Michał z Bełzkiem na Jana Kazimierza elekcyą. Krystyna Dłotowska Alexandra Komorowskiego herbu Ostoja sędziego ziemskiego Ciechanowskiego małżonka.

Długoborski herbu Topor w Mazowieckiem. Jędrzej Długoborski podpisał z ziemi Ciechanowskiej elekcyą Władysława IV. drugi Jędrzej podstoli z ziemi Łomżyńskiej Jana III. Jan in Soc. Jesu życie swoje świątobliwie zakończył w Jarosławiu 1701.

Długojewski herbu Prus 1mo w Radomskim. Wiktor Długojewski w ziemi Ciechanowskiej podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Długolecki. Maciej Długolecki po usarsku służąc, pieszo do szturmie szedł pod Psków 1582. Tomasz w Krakowskiem, Wojciech z ziemią Ciechanowską podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Długopolski herbu Sas na Wołyniu, widziałem jednego z nich nadgrobek z tym herbem. Długopolska była za Stanisławem Karsznickim kasztelanem Wieluńskim.

Duńczewski w herbarzu T. II. stron. 391. pisze iż przodkowie familji tej pochodzą z Krakowskiego, byli i w Sieradzkim, iż ciotka terazniejszych Krystyna Długopolska, była za Karsznickim chorążym ziemi Wieluńskiej, o mil siedm od Częstochowy. Kazimierz Długopolski miecznik Łukowski, służył za towarzysza z książęciem Radziwillem, kanclerzem W. Ks. Litewskiego, który potem osiadł w Brzeskiem województwie, miał *1mo voto Borkowską*, z której Jan; *2do voto Turowską*, z której Józef prototyparyusz apostołski, kanonik katedralny Rijowski, proboszcz Karoliński, Janowski na Polesiu i Bereski pleban, w województwie i dyecezyi Brzeskiej, a powiecie Pińskim beneficji sytuowanych, drugi brat jego rodzony ksiądz Józef i Jakób świecki; *3tio voto* Kazimierz pomieniony miał *Niepokojszczycką*, z której Tomasz; ci wszyscy żyjący 1757. Stryj tychże Benedykt, na Wołyniu zostawił po sobie synów trzech. —

Długosz herbu Wieniawa, z Niedzielska się piszą. Jan Długosz mąż rycerski, czego dowodem, kiedy na wojnie Pruskiej, Marchwarda komendora Brandeburskiego i kilku Niemców pojmał, *Biel. fol. 30.* trzymał od Króla starostwo Brzeznickie, a potem Nowomiejskie, i owszem Władysław Król, widząc jego dzielność, gdzie albo stawiać jaką fabrykę, albo fortyfikować chciał fortecę, tego Jana na to zażywał. Dwie żony miał, z pierwszą Beatryką spłodził kilku synów, ale młodo pomarli, zostali się tylko ci, najprzód Jan kanonik Krakowski i historyk Polski, życie jego obszernie opisane znajdziesz na początku pierwszego tomu historii jego, ja tu krócej zebrane położę. W Krakowskiej akademji z wielkiem cnoty i nauki zaleceniem przepędziwszy lat kilka, na dworze potem Zbigniewa Oleśnickiego biskupa Krakowskiego w osobliwszym był respeckie, dla wielkiego przezoru i dowcipu, tak dalece, że w siedmnastu tylko leciech będącemu Długoszowi, Zbigniew całego dworu swego administracją zlecił: popisała się tam zaraz industria jego, kiedy wszystkie monimenta, prawa, prowenta, fundacye biskupów Krakowskich, które przez niedozor zarzucone, albo zaniedbane i prawie zagubione były, pięknym porządkiem zebrał i skonnotował. Toż samo całej dyecezyi Krakowskiej, lubo z wielką pracą swoją wyświadczył; bo wszystkie tak kapituly tamecznej, jako i kollegiat, kościołów, plebanji, prebend, fundacye, erekcye, zapisy, dochody *jura patronatus*, w jedno *corpus* złożył, i pilno wypisał, żeby jaką niepamięcią albo przygodą nie zginęły, i to nazwał, *Librum Beneficiorum Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis*. Ten MS. zachowuje przy sobie kapituła Krakowska: cytują go jednak wielu autorów,

osobliwie *Nakiel. in Miechov.* Za jego namową Zbigniew biskup Krakowski, księstwo Siewierskie dla biskupów Krakowskich kupił. Na kapłaństwo poświęcony Długosz, najprzód wziął plebanią w Kłobucku, po rezygnacji stryja swego rodzzonego Bartłomieja, potem kantoryą, dalej kustodyą Wiślicką i kanonią Sandomierską, dalej kanonią Krakowską, wszędzie zaś pokazał, jakim affektem był ku Bogu i jego przybytkom: bo w Kustodyi Wiślickiej wiosce, kościół na cześć Ś. Szczepana Króla wymurował, taką strukturą, że tamtych czasów, między innymi przednimi, nie poślednia była; w Wiślicy grunta skupiwszy, i od podatków i innych ciężarów oswobodziwszy, dom wystawił dla wikaryów tamiecznych. W Sandomierskiem we wsi Odanchowie na cześć Matki Boskiej kościół murowany z fundamentów wyprowadził. Ś. Stanisławowi biskupowi Krakowskiemu w tej wsi, w której się ten przezacny Męczennik urodził, jego staraniem i industrią kościół drewniany i lichy zruciwszy, nowy wspaniały z muru stanął: kamienicę w Krakowie, kędy sądy konsystorskie sądziły się, z gruntu reparaował, dla której jego szczodroblewości Tomasz biskup Krakowski, jemu i jego familiantom, na ołtarz ŚŚ. Gerwazego i Protazego, *jus Patronatus* wiecznemi czasy przyznał. Bursę Jeruzalem, od Zbigniewa biskupa zaczęta dokończył, i gdy wkrótce trafunkowym ogniem spłonęła, znowu reparaował i prowidował. *Collegium Pauperum* tak rozporządził, że najuboższym studentom dostateczną sustentacją opatrzył. Żydowską synagogę poblizszą, *Collegio Artistarum*, zkąd częste zwadki i skargi rosły, swoim zabiegiem rugował; ich domy od siebie skupione, Cystercyansom darował: Inne domy Boskie to kieli-chami, to monstrancyami, to apparatusem bogatym pięknie przystroił, do Kłobuckiego Ś. Marcina kościoła, kanoników regularnych wprowadził; na Skalkę pod Krakowem, gdzie Ś. Stanisława zabito, OO. Paulitów; w dochody roczne wprzód opatrzonych: Mansyonarzów ośmiu przy kolegiacie Sandomierskiej fundował. Tak jednak na siebie i chwałę swoją pracującego, Bóg różnemi dolegliwościami probował, luboć to z większą potem Długosza sławą było, kiedy sam delator jego Piotr z Szczekocina podkanclerzy koronny, niewinność jego zważywszy, z płaczem przeproszał. Po śmierci Zbigniewa, na sąd od brata jego pozwany; wierności swojej i nie-nadwerężonej usługi, testamentem biskupa zmarłego oczywiście wypróbował. A gdy potem między Jakóbem z Sienna i Janem Gruszczyńskim, kontrowersye o biskupstwo Krakowskie zaszły, Jan Długosz za Sienińskim stojąc, nie tylko języki ludzkie, i serce królewskie na siebie zajątrzył, ale też

straciwszy wiele, na wygnanie uchodzić musiał, nie bez oczywistego niebezpieczeństwa, zawziętych i na życie swoje adwersarzów: przecież nieprzełamanie przy Sienińskim dostawał póty, póki rzeczy zakłócone w ugodę nie poszły. Czem nie tylko w opinji o sobie królewskiej, żadnego uszczerbku nie odniósł; ale też Król statek jego i przezor widząc, na różne potem tej ojczyzny interesa go narażał, jako do traktatu z Krzyżakami, który, że się wiecznym pokojem zakończył, siła mu ta ojczyzna powinna. Domową wojnę w Węgrzech, tam posłem wysłany, szczęśliwie uśmierzył. Elżbietę córkę Wojciecha Rzymskiego, Węgierskiego, i Czeskiego Króla, Kazimierzowi Królowi, za małżonkę z Wrocławia sprowadził; gdzie też Ś. Kapistrana na to namówił, że Polskę nawiedził; kupno zamku Malborskiego, jemu się powinno przypisać. Gdy się wojna zakurzyła, z Maciejem Królem Węgierskim o Królestwo Czeskie, wiele pisał, czynił, i poselstw odprawił. Do Rzymu, raz do Eugeniusza, drugi raz do Mikołaja V. Papieża jeździł. Palestynę i miejsca święte z wielkiem nabożeństwem i ukontentowaniem swoim zwiedził, tak dalece, żeby był rad potem umierać: jakoż powróciwszy do ojczyzny, o niczem bardziej nie myślał, jako żeby się był od zgielku spraw świeckich uchylił: na usilne jednak żądanie Króla Kazimierza, musiał się podjąć instytucji synów jego, którym jakąś dał edukacją, z jednego poznać Kazimierza Ś. Królewicza: lubo i to pewna, że Czechowie słysząc o świętem ćwiczeniu Długosza, Władysława syna Kazimierzowego, na tron do siebie zaprosili; Długosz go do Czech odprowadzał. Tym sobie bardziej Pańskie Kazimierza serce nakłonił, że go na wysokie godności chciał wystawić, ofiarował mu, to podskarbstwo koronne; bo tych tam czasów, i przy duchowieństwie ta funkcyja chodziła, to podkanclerstwo koronne, ale ich przyjąć niechciał. Pragskiego arcybiskupstwa, gdy go z niem potykano, z tą tylko kondycją, sobie życzył, żeby Czechowie z kościołem się Rzymskim pojednali, nie mógł tego jednak wmówić w odszczepieńców Długosz. Już był jednak otrzymał nominacją na arcybiskupstwo Lwowskie; atoli do possessyi, tej archikatedry śmierć przeszkodziła w roku 1680. 29. Maja, pochowany na Skalce. Był statury rosłej, i komplexyi suchej, nosa pociągłego i orlego, oczy u niego żywe, mowa szeptająca, lubo ten defekt staraniem swoim w sobie poprawił, dowcip piękny, w obyczajach miły, i sam mądry, i w ludziach uczonych kochający się. Pisał *Vitas Episcoporum Posnaniensium*, aż do Uryela Gorki biskupa Poznańskiego, resztę aż do Wawrzeńca Goślickiego dopisał *Treter*: i wydał w *Bransberdze* 1604. *2do Vitas*

Episcoporum Plocensium, aż do Kazimierza z książąt Mazowieckich biskupa Płockiego. 3tio Życie błogosławionej Kunegundy albo Kingi po łacinie, które na Polski język przełożył i podał do druku, Przeclaw Mojecki. 4to *Vita S. Stanislai Episcopi Martyris, et Legendas Sanctorum Poloniae, Hungariae, Bohemiae, Moraviae, Prussiae et Silesiae Patronorum, in Lombardicu historia non contentas, Cracoviae in 4to 1511*. 5to Historią Polską, którą od początków tego Królestwa, aż do ostatniego roku życia swego przeciagnał, znać jak ją szczerym duchem i prawdę kochającym pisał, kiedy dla samej, którą on sobie za cel postawił prawdy, tak nierychło drugi tom jego z prasy drukarskiej wyszedł. Przyrmawiając wprawdzie niektórzy, że dawniejszych przed sobą wieków dzieje konnotował, przecieź żadnego po sobie autora nie przywodzi, jawnie jednak *in epistola dedicatoria* do swojej historyi, o sobie świadczy. *Superioris aetatis tempora, aliorum adminiculis, quae vero in nostram incidere aetatem, Marte ut ajunt nostro conscripsimus*, i dalej, *Quae per varias Ecclesias et Bibliotecas, et alia loca sparsa erant, curavi, colligere, et collecta in praesens opus, utcunque deducere*. Z tego tedy poznać, że ten historyk nasz, nie wymyślił swoje w historyi nam podał, co mu zadaje *Balbinus*, ale to, co z autentycznych monimentów, z starodawnych *MS.* przy różnych kościołach, klasztorach, mógł wyczytać: i lubo go chcą mieć drudzy pierwszym Polskim historykiem, przecieź to pewna, że dawniej przed nim *Anonymus Gallus*, niewiem czy nie ten, którego samże Długosz pod imieniem Marcina Francuza chwali w swojej historyi *lib. 1. fol. 36. i 65*. Wincenty Kadłubek, Baszko kustosz Poznański, a podobno i Martinus Polonus dzieje Polskie pisali, z których i on, osnowę historyczną dawniejszych lat przed sobą, zebrał. Nad to, w teź swojej dedykacyi powiada, że się w podeszłym już wieku, Ruskiego języka wyuczył, żeby był mógł Ruskich dziejopisów, konfrontować z Polskimi autorami. Pochwały tego naszego historyka, z różnych tak Polskich jako i cudzoziemskich pisarzów, dość obszernie wypisał *Henryk ab Hujsen*, tak na początku pierwszego tomu, w którym dwanaście ksiąg jego historyi, to jest aż do roku 1444. zamknął, (bo przedtem świat, jego tej pracy, w druku nie widział, aż w Dobromilu w roku dopiero 1615. i to tylko sześć pierwszych ksiąg wydano) jako i drugiego tomu, kędy trzynastą księgę, to jest od roku 1445. aż do roku 1480. położył; i w Lipsku w roku 1712. drukiem dość pięknym ozdobił. Że jednak cudzoziemski drukarz, ani imion Polskich, ani akcentu był świadomy, dla tego bez końca błędów w nim

znajdziesz w przezwiskach, czy miejsc, czy osób. Znajdziesz krom tego *in Annali Minor. Vadingi*, list jego, który pisał do B. Kapistrana, tom. 6. num. 3. w roku 1454. *Chorographią czy Geographią Królestwa Polskiego*, gdzie miasta, zamki, rzeki, góry, lasy opisuje, ta wydrukowana przed początkiem historii jego. Nad to pisał o familiach Polskich i herbach, o czym świadczy *Miechovita*, ba i Paprocki wiele z niego wyczerpnął w swoim herbarzu, o czym na wielu miejscach przywodzi zdanie Długoszowe, mnie się nie dostało widzieć tej księgi, niewiem czy do druku przysłała. Brat Jana Długosza historyka starszy, w Babelnie od zbrojców zabity. Jan młodszy brat kanonik Krakowski, w wielu funkcyjach dla ojczyzny podjętych, dobrze zasłużony. *Biel. lib. 4.* pisze, że Jan Długosz brat historyka, gdy Eryka ksiązęcia Szczecińskiego pogromił, od Króla krom dziękczynienia, znaczne odebrał upominki. Bliższych czasów Michał Ernest Długosz wydał do druku, *Augustum Viennense, veni, vidi, vici*, albo panegiryk Janowi III. Królowi Polskiemu po Wiedeńskiej wiktoryi.

Dłuhomil *Berawski herbu Trzyradła*, na Szląsku, *Paproc. in Strom.* kędy wspomina że Dłuhomilowna, była za Adamem Goszyckim Jastrzębczykiem.

Dłuski *herbu Grzymala*, są w Chełmskiej ziemi, z tych Jędrzej na Wszehorach Dłuski burgrabia Wąsocki sędzia kapturowy 1733.

Dłuski *herbu Kotwicz*. O tych Paprocki w *Gniazdzie enoty* powiada, że od Mikołaja, syna Jana Pochnera dukt swój prowadzą, zaś w drugiej księdze o herbach, że od Piotra starosty Pyzdrowskiego i Konńskiego, którego siostry Pękowska, Bukowiecka, Gosciewska, Sakowa, Grudzińska, Braniczna herbu Gryf i Paszkowska, Kasper z Leszczyńską, syn jego Piotr z Potulicką, wszedł w kontrakty małżeńskie: *to Paproc.* Mikołaj syn Jędrzejów, surrogator Krakowski dziedzie na Iwanowicach, Damicach, Krasimierzu, i Poskitowie, mąż uczany, luboć dyssydent, zostawił z Minocką herbu Nowina, syna Mikołaja (inni go piszą Jędrzejem) opata Bledziewskiego 1608. z córek zaś, jedna była za Albrychtem Sawickim starostą Mielnickim: atoli już ten dom Dłuskich zszedł, według świadectwa *Baranowskiego*.

Dłuski *herbu Nałęcz zawiniony*, sam tylko *Paprocki in Strom.* o nich pisze. Dłuski z Długiego Adam, urodzony z matki Wierzbickiej herbu Nieczuja, splodził z Barbary Tomaszewskiej herbu Bończa dwóch synów, Marcina i Krzysztofa. Z tych Marcin osiadł w Sandomierskiem województwie na Gorzenicach, a z Brzuchańskiej herbu Jastrzębiec, zostawił

synów Wojciecha i Przeclawa. Krzysztof zaś w Morawskiej ziemi osiadł, żona jego pierwsza Barbara Krzykawska, z niej syn Mikołaj, i córka Barbara: druga żona Dorota Halknawska herbu Topacz, z niej syn Arnolf 1608. *Paproc. in Strom.*

W roku 1778. Remigian Dłuski wojski Podolski. — *Krasicki.*

Dłuski herbu Półkozic pod Radomiem. Barbara Dłuska Jana Rudnickiego wojskiego Krasnostawskiego małżonka.

Dłuski herbu Trzaska pod Radomiem, byli niektórzy z tego domu i w Inflanciech.

Dłużewski herbu Pobog, w Chełmskiej ziemi. Krzysztof i Jędrzej podwojewodzy Czerski z Mazowieckiem województwem podpisali elekcją Jana Kazimierza. Zygmunt miał za sobą Konstancją Linowską, z której córka Augusta. Jan biskup Gracyanopolitański suffragan Chełmski, administrator biskupstwa Kamienieckiego, po odebranych Kamieńcu Podolskim od Turków 1699. kościół tam katedralny rekonceyliował: brat jego Kazimierz kasztelan Chełmski, chorążym jeszcze tylko będąc, marszałkował w trybunale koronnym 1714, zostawił dwóch synów, (z których młodszy miał za sobą Barbarę Humiecką podczaszankę Łukowską,) i córkę Agnieszkę Węglińską. Remigian i Jędrzej 1674. kwitnęli. Zofia była za Kazimierzem Gorzkowskim.

Krzysztof Dłużewski wojski Chełmski. — *Krasicki.*

Dłużniewski herbu Dołęga, w Płockiem województwie. Zawisza Dłużniewski kasztelan Płocki 1535. córka jego dostała się w małżeństwo Krzysztofowi Wilkanowskiemu: *Paproc. herb. fol. 137.* był oraz i starostą Wyszogrodzkim. Alexander w województwie Sieradzkim. Jan w Rawskim 1628. od Szremskich poszli.

Dłużniewski herbu Prus 3tio, w województwie Płockiem i Bełzkim. Z tych jeden za czasów Paprockiego, był sędzią Płockim. Stanisław 1648. podpisał elekcją Jana Kazimierza z Płockiego. Dorota była za Dąbskim Stanisławem. Jakób komornik Opoczyński, za Stefana Króla i Zygmunta III. wojenną traktował, umarł 1630. *Starow. in Monum.* Dłużniewska żona Bogdana Chreptowicza referendarza Litewsk. *MS. P. Kojal.*

Dmiński herbu Dołęga, z Dmina Mikołaj chorąży Podlaski, i poseł na sejm Lubelski 1569, podpisał unią Litwy z koroną. *Const. fol. 172.* Tomasz. 1633. Dmiński Maciej łowczy Ciechanowski, żona jego Eleonora Kraińska łowczanka Sieradzka, z której córki Zofia i Katarzyna.

W roku 1788. Kazimierz Dmiński pisarz grodzki Stężycki. — *Krasicki.*

Dmochowski herbu Pobog w Mazowszu. Marcin harcerz Króla Stefana, we wszystkich za niego ekspedycjach mężstwem wsławiony. Stanisław surrogator Ostrzeszowski 1611. *Const.* Marcin, Łukasz, Adam i Piotr z Nurskiej ziemi Władysława IV. Jan z Brzeskiego Litewskiego Jana III. podpisali elekeye. Anna Jana Wadowskiego małżonka. Dmuchowski Jerzy w Wileńskim 1700.

W r. 1788. Jan Dmochowski regent Krasnostawski. — *Krasicki.*

Dmosiecki herbu Ostoja, inni ich piszą Dmościcki w Sandomierskiem województwie. Przeclaw starosta Spiski, którego nadgrobek na Kazimierzu u Ś. Katarzyny 1474, o nim to zda mi się *Biel.* świadczy *fol.* 425. *Crom. lib.* 25. że z Pieniążkiem i Komorowskim, zbojców w zamku Bukowcu pojmał. Kazimierz Dmosiecki deputat na trybunał koronny 1687. Kazimierz Płocki, Łucki, Pułtusi kanonik 1690. Jan mąż rycerski.

Dmowski, w Sandomierskiem województwie. Władysław Dmowski sędzia grodzki Stężycki 1702. *Ostrowski Kazanie pogrzeb.* są niektórzy w Wielkiej-Polszcze, co się z Dmoszyna piszą.

Dobczyński, w Poznańskim województwie. Stanisław i Jan z Dobczyc i Lanckorony dziedzice, podpisali przywilej miasta Krakowskiego 1482. *N.* dziedzic na Jarocinie, wuj Jędrzeja Radolińskiego kasztelana Krzywińskiego.

Dobek herbu Gryf, w Krakowskiem województwie, patrz **Lowczowski**. *N.* Dobek miał za sobą Maryannę Kowalską, od której Michał Jezuita, Antoni i Jan. Barbara Hieronima Wielowiejskiego małżonka. *Acta Castr. Cracov.* 1590. *N.* sędzia Kamieniecki 1575. *Paprocki w Panoszy.*

W roku 1788. Zygmunt Dobek skarbnik Sieradzki. — *Krasicki.*

DOBENEK HERB.

Jest w modrem polu kapelusz kardynalski czerwony, z kutasami zwinionemi w esy pod kapeluszem i sznurami: na hełmie kardynalski takiż kapelusz, z czerwonymi kutasami, na nim kita czarna. O tym herbie sam tylko pisze *MS. Pruski*, tu się z okazji mówić może, iż przywilej dawny kardynałów, i ten niektórzy kładą, że gdy kogo na śmierć prowadzą, za włożeniem kapelusza swego na głowę winowajcy, mogą go od śmierci wybawić. Tym się herbem pieczętują Dobenekowie w Prusiech. Z tych Ambroży kwitnął 1410. Job Dobenek był biskupem Pomezzańskim, czego świadkiem w kościele Kwizdińskim, jest forma rżnięta dla biskupów, żeby w niej przy

DOBENEK

HERB.

o sierze pańskiej siedzieć mogli, na niej widzieć herb ten z insułą biskupią i kapeluszem kardynalskim. *Job. 18. Episcopus Pomesaniensis Ferreus dictus; de monte Gigantum, o nim Neugebauer fol. 463. Conventus Polonorum cum Cruciferis Posnaniae: ubi Jobus von Dobenecker, Episcopus Pomesaniensis, legationis Cruciferae Princeps, Prussiam totam ac Pomeraniae partem, a Casimiro Rege Poloniae, ante 40. annos adeptam, a Sigismundo Rege repetebat. Juramentum fidelitatis, ac militiae onera pro Polonis suscipienda remitti, ac denique ne Poloni in Cruciferorum ordinem allegerentur, postulabat. Quoe ultimum Poloni, citra longiorem deliberationem, haud illibenter concessere, reliquis postulatis, quod iniquiora viderentur, rejectis; quoniam pacis perpetuae faedus aperte violabatur.* Jest w zamku Prabutckim (po Niemiecku to miasto zowią Rysenberg,) kaplica spustoszała pod tytułem Ś. Anny, gdzie jest herb u kraty na ganku, tego biskupa, tam albowiem powiadają, że bywała rezydencya biskupów Pomezzańskich; nad Gołąbkim i kapeluszem, jest krzyż kawalerski. *MS. de Famil. Prus.*

Dobiecki herbu Grzymala, w Sieradzkim województwie. Dobiecki Piotr w roku 1382. podpisał konfederacyą pod interregnum szlachty Wielkopolskiej u Januszow. w *Stat. fol. 73.*

Dobiecki herbu Ogończyk, w Łęczyckim województwie. Adam miecznik Kijowski, podpisał elekcyą Jana III. Katarzyna z Dobięcina Dobiecka, była za Janem Łąckim. Któryś z nich miał za sobą Zofią Bardzińską.

Dobiecki herbu Osorya, w Sandomierskim województwie, niewiem jednak czy nie omyłka, że nasi autorowie kładą Dobieckich Ogończyków, miasto herbu Osorya: z tych Jan Dobiecki podczasy Stężycki, sędzia grodzki Opo-

czyński, Deputat na trybunał koronny 1729. miał za sobą Derszniakównę, sam zaś urodzony z Ujejskiej, dziad jego, miał za sobą Bełhacką. *N.* miał za sobą Joannę Iwańską miecznikównę Sieradzką.

Andrzej Dobiecki chorąży Chęciński w roku 1788. także podkomorzy Sandomierski. — Wojciech podczaszy Chęciński. — *Krasicki.*

Dobiejowski herbu *Wczele*, w Wielkiej-Polszcze. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: dobra ich dziedziczne kiedyś były Wełna nazwane. Jeden z nich miał za sobą Rierską. Agnieszka Dobiejowska była za Franciszkiem Kaczkowskim 1701. Wojciech w zakonie naszym temi czasy.

Dobiesławski. Z Sieradzkim województwem Zygmunt Dobiesławski podpisał elekcją Władysława IV.

Dobieszewski herbu *Szeliga* w Wielkiej-Polszcze.

Dobiński herbu *Trąby*, w Krakowskim województwie. Jan Kazimierz i Krzysztof z Krakowskiego podpisali elekcją Jana III. Krzysztof Dobiński Cześnik Gostyński 1697. podpisał *pacta Conventa August. II. Constit. fol. 23.* jest w druku jego *Soluta Oratio, z Tytułem Teatrum żalobnego aktu na pogrzebie Warszawskiej Miecznikowy Koronnej.* Dobiński Stanisław burgrabia Krakowski, deputat na trybunał koronny 1727, wydał, *Świt wierszów na Święta Najśw. Panny* 1725. *in 4to w Krakowie.* Krzysztof Dobiński kanonik Gnieźnieński wiceprezydent trybunału 1729.

Ten Krzysztof Dobiński kanonik Gnieźnieński i vice-prezydent trybunału, umarł roku 1769. suffraganem Gnieźnieńskim, opatem Hebdowskim. — *Krasicki.*

Doboszyński. Jędrzej i Rafał Doboszyńscy z województwa Połockiego podpisali elekcją Jana III. Franciszek 1700.

W roku 1788. Ignacy Doboszyński sędzia grodzki Połocki. — *Krasicki.* —

Dobraczyński herbu *Korczak*, w Bełzkim województwie. *Paprocki o herb fol. 477,* pisze ich Dobraczewski. Dwaj Dobraczyńscy z Fredrem Jakóbem podkomorzym Kamienieckim posłani byli do Bajazeta. Dobraczyńska, była za Fredrem Stanisławem wojskim Samborskim. Stanisław, miał za sobą Helenę Chodorowską, drugi Annę Mogilnicką. *N.* sędzia grodzki Krasnostawski deputat na trybunał koronny 1732. ma za sobą Wiktoryą Nosadyniankę cześnikównę Laticzowską.

Duńczewski w herbarzu T. I. stron. 382. taką procedencją domu tego podaje: Stanisław Dobraczyński R. W. K. wziął w dożywotnią przyjaźń Helenę *de Chodorostaw* Chodorowską, herbu tegoż *Korczak*, która poszła *zdo voto* za Hieronima *de Brzezic* Lanckorońskiego, chorążego Podolskiego, jak wyraża tranzakcyą

w grodzie Buskim 1636. *feria 2da post Dominicam Invocavit*, z zapisem trzydziestu tysięcy złotych, *modo simplicis debiti*. Z tej Heleny Chodorowskiej, Stanisław Dobraczyński miał synów dwóch, Franciszka i Stanisława. Podział dóbr *Dobraczyn, Ponikwy, Jesionów*, roku 1640. dnia 20. Grudnia. Franciszek Dobraczyński wziął tymże działem wieś Wołą, Jesionów, ze wszystkimi należyciami, połowę majątności Ponikwy, z Włoskim bokiem, zaś wsi Czernika, Boratyń, Zarki, i połowę Ponikwy, z Włoskim bokiem, dostały się Stanisławowi Dobraczyńskiemu. *Roborat. in Castro Leopoliensi 1640*. Stanisław wziął w kontrakty małżeńskie Joannę *de magna Kłonie Kłoińska*, córkę Michała, stolnika Czerniechowskiego, herbu *Topor*, siostrę Krzysztofa Kłoińskiego, scholastyka Łuckiego, roku 1668. i Jacka zakonu Kaznodziejskiego prowincyała, a Teresy Przuluskiej i Urszuli Miłaszewskiej siostrę. *Acta Castren. Belzen. roku 1687. et Zydzaczovien. 1700.* z której Kłoińskiej syn Andrzej Dobraczyński, i dwie córki, Helena w małżeństwie Jana Kunickiego, łowczego Zydzaczowskiego, a Teresa Wirskiego. *Cesio roku 1678. in Castro Zydzaczovien.* Andrzej Dobraczyński towarzysz znaku husarskiego, książe Demetrego, Korybuta Wiśniowieckiego, hetmana W. B. Ks. Lit. wziął w dożywotnią przyjaźń Helenę *Rzepecką*, herbu *Białynia*, bliską kolligatkę Jana Rzepeckiego, starosty Zwolińskiego, której siostra Teresa, była za Stanisławem Zaporskim, miecznikiem Lubelskim, i brat Stanisław Rzepecki, wojski Lubelski. Z tej miał synów trzech, Józefa, Stanisława i Alexandra Dobraczyńskich, i córkę Annę w panieństwie zmarłą. Ten Józef Dobraczyński, podczaszy Zytomierski i Krasnostawski, a potem sędzia grodzki Krasnostawski, towarzysz znaku husarskiego, hetmana w. koron. miał *1mo voto* Barbarę *Kańską*, cześnikównę Mielnicką, po niej Wiktoryą *Radziwińską*. Obligacya roku 1726. na trzydzieści tysięcy złotych od tegoż małżeństwa, Wawrzeńcowi Lanckorońskiemu, staroście Stobnickiemu pożyczanych, i zapisanych na Rokocie i Borczynie, *in Castro Lublino.* Kańska herbu *Janina*, w Lubelskiem województwie mająca znacznych kolligatów tego imienia, miała w pierwszym małżeństwie z Józefem Dobraczyńskim, sędzią Krasnostawskim, synów dwóch, Jana S. I. i Antoniego. Antoni Dobraczyński, podczaszy Krasnostawski, hetmana poln. koron. towarzysz znaku husarskiego, *1mo voto* miał Joannę z Borowskich *Sobieszczańską*, z tą Wiktoryą córka; *2do voto* Annę *Wieszczyczą*, podstolankę i podstarościankę Brzeską Lit. z Boratyńskich, z którą synów dwóch, Ignacego i Franciszka, córek dwie Maryannę i Joannę. Z drugiego małżeństwa z Wiktoryą *de Nosadynie Radziwińską*, tenże Józef Dobraczyński, podczaszy i sędzia Krasnostawski, deputat na trybunał koronny Lubelski w roku 1732. miał syna Stefana, i córkę Annę. Stefan *secundi tori* z *Nosadynianki*, miał za sobą z Mikulskich *Daszkiewiczównę*, łowczankę Gostyńską, z nią miał synów trzech, Józefa, Antoniego, Onufrego, i córkę Maryannę, a siostra Anna w Panieńskim stanie; Stanisław Dobraczyński, rotmistrz hetmana w. koron. Józef brat, stryj Jana S. J. Antoniego, Stefana i Anny, miał za sobą Annę *Mogielnicką*, chorąż. Chelm. herbu *Korczak*, Michała Mogielnickiego, chorążego Chełmskiego córkę, urodzoną z Wielhorskiej,

herbu *Kierdeja*, której kolligacya, Alexander Władysław Mogielnicki, kanonik Łucki, sekretarz królewski, mąż wielce uczony, którego księgi są drukowane. Jedna z nich była Mogielnicka za Stanisławem Niemirą, kasztelanem Podlaskim. Krzysztof Mikołaj podczaszy Nowogrodzki 1648. Stanisław wojski Mielnicki 1616. Szymon podstarości Horodelski, ojciec Michała, którego z Wielhorskiej, Anna Dobraczyńska, teź brat Jakób kanonik Kamieniecki i Sendomierski, i dalsza kolligacya, jako Jana, którego wspomina konstytucya 1618. *fol. 30.* Wojciecha podstarościego Chelmskiego, z sejmu komissarza do rewizyi ksiąg Chelmskich i Krasnostawskich 1647. *Constit. fol. 38.* Józefa Teodora, miecznika Chelmskiego, starostę Nieszawskiego, posła na konwokacyą 1733. i inszych. Z tej Anny Dobraczyńskiej, została się córka Anna, która poszła za Znamirowskiego, komornika ziemskiego Chelmskiego. Jedna córka Stanisława Dobraczyńskiego, rotmistrza hetmana w. koron. którego żona Anna, *2do voto* poszła wdową za Jana Gałęzowskiego, skarbnika Helmskiego. Alexander Dobraczyński, cześnik Łatyczewski, towarzysz znaku pancernego, Denhoffa hetmana W. Lit. brat Józefa i Stanisława wyrażonych, miał za sobą Annę Gorzkowską cześnikównę Gostyńską, i z tą córkę jedną, Maryannę w Panieńskim stanie zostającą. *2do voto* też Anna z Gorzkowskich Dobraczyńska, wdową poszła za Świętosława Szklińskiego, podstarościego Chelmskiego. —

W r. 1788. Józef Dobraczyński wojski Chelmiński. — *Krasicki.*

Dobratycki herbu Łodzia. Z tym herbem widziałem nadgrobek, który matce swej, Maciej Dobratycki kanonik Wileński i Przemysłki, w katedrze Przemyskiej postawił 1551; wspominają go *Akta Synodu Piotrkowskiego*, że na nim był przytomny.

Dobrocieski herbu Brochwicz 2do, w Krakowskiem województwie. Z tych jeden był rotmistrzem. Jan Dobrocieski miecznik Braclawski i Poborca z sejmu 1629. *Constit. fol. 23.*

Dobrocieski herbu Prus 1mo. Mikołaj Dobrocieski Gutteter kanonik Krakowski, kanclerz księżęcia Radziwiłła biskupa Krakowskiego, deputat na trybunał koronny 1607. umarł 1608. nadgrobek jego w katedrze Krakowskiej z tym herbem wystawiony widzieć: piszą się z Dobrociesz. Stefan miał za sobą Annę Kowalską, z której córka Rozalia z Franciszkiem Wizembergiem zmówiona.

Dobrogojski herbu Grabie, w Bełzkim województwie i w Wielkiej-Polszcze kwitną. *Konstytucya o nich świadczy* 1653. *fol. 31.* Michał Dobrogojski, o którym *Acta Keyńskie*, miał dwóch synów, Jana i Macieja. Macieja syn Marcin, który z Zagorskiej, zostawił córkę Zofią, wydaną za Chryzostoma Gablińskiego. Jan zaś pojął Radolińską Maryannę, z ojca Stanisława, z matki Agnieszki Korytowskiej spółdzoną, ta mu powiła trzy córki, Zofią Zołmirskiemu, Annę

Janowi Żdziarskiemu zaślubione, trzecia Panna umarła: tyleż synów było, to jest Remigian, Jerzy i Wojciech. Z tych Jerzy, miał za sobą Kaniecką, z której spłodził pięciu synów, Marcina, Macieja, Pawła, Stanisława i Kazimierza, Kazimierz *1mo voto* zaślubił sobie Maryannę Gorzechowską, z niej ma syna Jakuba, *2do voto* Maryannę Koczorowską, z ta ma córkę Maryannę, i synów trzech, Faustyna, Antoniego i Michała.

Dobrogost. Samuel Dobrogost w ziemi Sochaczewskiej, podpisał elekeją Janą III.

Dobromirski herbu Ostaja, na Podolu z Krzykowa się piszą. Jan i Tomasz ojczyznę kochający 1575. Szymon Dobromirski pisarz ziemski Kamieniecki, z sejmu 1601. naznaczony do lustracyi pewnych gruntów, *Constit. fol. 742.* Kasper syn jego, pisarz także ziemski Podolski, poseł z ziemi Halickiej, podpisał *pacta conventa Constit. fol. 18.* deputatem był na trybunał koronny 1643. *Janson.* Wojciech, miał za sobą Bydłowską. Eufrozyna Jerzego Kiińskiego; siostra jej stryjeczna Kawieckiego małżonki.

Dobroniski. Piotr Dobroniski z województwem Brześciańskim podpisał elekeją Władysława IV. Króla. Anna Pawła Ryszkowskiego kasztelana Mściślawskiego małżonka. Paweł 1700.

Dobrosielski herbu Cholewa na Dobrzyńskiej, jedneje dzielnicy z Babeckimi y Wieliekiemi. Jan kanonik Krakowski 1568, na liście u *Nakiel. w Michovii fol. 687.* Jędrzej w województwie Płockiem 1648. *N.* poborca w Kalskiem 1651.

Dobrosielski herbu Radwan. Piotr z Inowrocławskiem podpisał elekeją Jana Kazimierza. Chryzostom Dobrosielski, wydał do druku, *Summariun Ascetiçae mysticæ Theologiæ in 12. Cracoviæ* 1655. był zakonu S. Franciszka *strictoris observantiæ*, i tego herbu.

Dobrosołowski herbu Poraj, w Kujawach i na Rusi. Marcin pamiętny w tej ojczyźnie rotmistrz, kiedy 1572. po wygnaniu Bohdana Hospodara Wołoskiego od Turków, Chocimia przeciwko wszystkiej potędze Tureckiej i Wołoskiej, przez kilka niedziel bronił, w siedmdziesiąt tylko swoich ludzi: i nie prędzej go poddał, aż dopiero za ordynansem hetmańskim: był i na expedycyi Połockiej 1579. ale się tam na niego Król Stefan do Czekań porwał. *Biel. fol. 765.* Nad działami od Mieleckiego przełożony, Sokolą ognistemi kulami zapalił, wspomina go *Paprocki o herb. fol. 670.* Niemniej rycerscy byli bracia jego rodzeni, Gabryel i Stanisław. Gabryel młodo zabity w Wilnie. Jan Dworzanin królewski, Jerzy

i Teofil w Grodzieńskim powiecie. *MS. P. Kojal. N.* była za Marcinem Będorskim *N.* Dobrosołowska z Pałędzia, była za Janem Głębockim koło roku 1582.

Dobroszewski herbu Półkozic, w Krakowskiem województwie. Marcin Dobroszewski burgrabia Krakowski, całe życie swoje na dworach królewskich, i na przysłudze ojczyźnie przepędziwszy, umarł 1615. podpisał ustawy Proszowickie 1587. *Constit. fol. 422.* uczynił fundacyą, żeby śpiewano kurs o Najśw. Pannie w kościele Krakowskim *S. Szczepana*, a nowicyatowi naszemu, krom wsi Zielenic, którą mu zapisał, wiele innych łask świadczył, *Hist. Dom.* żona jego Jadwiga Taranowska, ale *sterilis*, pochowany z nadgrobkim u Panny Maryi w rynku Krakowskim, atoli go tam piszą Dobryszowski, gdzie i przydomek tego domu wyrażono Łysak. *Starovol. in Mouum. Opato. w życiu B. Kantego.*

Dobrski herbu Jastrzębiec, w Płockiem i w Prusiech, drudzy ich do herbu Sępowron referują: niewiem czy nie z tego Dobrska, imię swoje wzięli, które jest w Kujawach mila od Niewieścina, teraz, w possessyi są te dobra kapituły Kujawskiej, kiedyś do opactwa Koronowskiego należały. Tomasza Dobrskiego w Płockiem, wspominają *Konstytucye* 1580. *fol. 366.* i 1808. *fol. 504.* Łukasza 1619. *Univers. Pobor.* któryś z Dobrskich folwark we wsi swojej dziedzicznej Wabsku, dał, darował *Seminario Clericorum Culmensi*, co approbowała *Konstytucya* 1678. *fol. 20.* Władysław Sądowy ziemski Chełmiński poseł na sejm 1678. ztamtąd komissarz do uznania pretensyi kurfirsza Brandeburskiego. *Constit. fol. 12.* tamże syna jego wspominają Jana, którego spłodził z Orłowskiej, i pierwszy z tego domu w Prusiech osiadł. Jan ten był chorążym Michałowskim i deputatem na trybunał koronny 1687. i 1693. posłem na sejmy, i podwojewódzym Chełmińskim, z Czapskiej podkomorzanki Malborskiej, jeden syn jego Antoni w zakonie naszym, rektorem temi czasy w Gdańsku; z drugiej Katarzyny Gralewskiej; córek dwie było, Ewa za Zaleskim łowczym Dobrzyńskim, Teresa za Franciszkiem Trebnicem sądowym Michałowskim, i syn jeden Kazimierz, który pojął Konstancyą Czapską kasztelanę Elbląską. Stryjeczny tych brat, miecznik Bydgoski, żona jego Wierzbowska siostra Hieronima suffragana Poznańskiego. Jan Kapitan w cudzoziemskim wojsku. *N.* miał za sobą Franciszkę Ponętowską, drugi Teresę Iwańską.

Dobruchowski herbu Ogończyk, w Krakowskiem województwie. Jedenże dom z Wolskimi Ogończykami. Adam z Rawskiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Marcin 1635. osobliwiej na zakon nasz dobroczynny.

Dobrucki herbu Doliwa z Dobrucia, w województwie Sandomierskiem. Dobrot herbu Doliwa, piszą nasi autorowie, ale rozumiem, że to jedenże dom, a znać że już temi czasy Dobruckiemi się zowią. Jan Dobrucki podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Jędrzej podstoli Liwski, sędzia, kapturowy Chełmski 1733. inni ich piszą Dobrzycki.

Kuropatnicki w dziele swoim w §. V. umieszcza w ekstrakcie *apud Tabulas Regni Gallitiae et Lodomeriae, inter equites sine voce*: Antoniego, Jana, Andrzeja i Jana Dobruckich pod dniem 13. Września 1782. roku zapisanych. —

Dobrzański herbu Sas, w ziemi Sanockiej, od Brylińskich swój początek wzięli, z Dobrej się piszą.

Dobrzelewski herbu Poraj, w Sieradzkim województwie, wspominają ich *Księgi Ostrzeszowskie* 1623. Marcyanna Dobrzelewska, Samuela Chrząszcza małżonka. Wojciech proboszcz infulatus Łaski, archidyakon Poznański, scholastyk Kujawski, Gnieźnieński i Łęczycki kanonik, opat Lubliński, *Administrator Episcopatus Posnaniensis sede vacante* 1663. i 1688. prałat wielkiej nauki i powagi. N. była za Piotrem Peplowskim.

Dobrzycki herbu Leszczyc, pod Pleszowem. Zbigniew Jawor Dobrzycki, zginął przy expugnacyi Papowa. *O czem Bielski fol. 413. w r. 1457.* Książd Tomasz w Zakonie naszym, nienaruszonej niewinności dochował do śmierci, umarł 1676. na kościół nasz Poznański pewną summę zapisawszy. Chryzostom brat rodzony Tomasza, i ten na to kolegium dobroczynny 1688. Janowi Dobrzyckiemu, życie Ks. Drużbickiego przypisał Ks. Daniel Pawłowski 1670. ten Jan z Urszuli Manieckiej, córki Władysława spłodził dwóch synów, Michała i Józefa. Michał z Anny Radzewskiej siostry Franciszka Radzewskiego podkomorzego Poznańskiego, zostawił dwie córki: Zofią, naprzód Jana Wierzchlejskiego sędzica Wieluńskiego, 2do Adama Myszkowskiego małżonkę: Wiktoryą, ta się za klauzurą Karmelitańską zawiła, na wieczną służbę Boską, i synów czterech, Antoniego kanonika Poznańskiego, Franciszka, którego z Heleny Jaskolskiej, córka Wiktorya, i syn Ignacy. Józefa, i Ignacego Paulitę. Józef brat Michała, pojął Katarzynę Olewińską, z tej były cztery córki, Katarzyna Mańkowska, Ludowika Cielecka, Joanna; Franciszka synowie trzej, Ludwik zakonu S. Pawła pustelnika, Kazimierz, Karol zakonu S. Benedykta. Któryś z Dobrzyckich miał za sobą Katarzynę Białogłowską. Konstancya Jakóha Morawskiego małżonka.

W roku 1788. Jan Dobrzycki chorąży Chełmski. — Pod te czasy żyje w Dreznie Salomea Dobrzycka dama dworu Królewsko-Saskiego. —

Dobrzyjałowski herbu Lubicz, w ziemi Wiskiej: i Ciechanowskiej, atoli z Wileńskim województwem, podpisał elekcją Jana Kazimierza Michał Stanisław.

Dobrzykowski herbu Dołęga, w Płockiem. Jan koronny stolnik, podkomorzy Płocki 1497. na liście Jana Albrzycha króla danym miastu Lwowskiemu, a na przywileju miasta Krakowskiego czytamy, Jana z Dobrzykowa cześnika koronnego. Mikołaja sędziego ziemskiego Płockiego, znajdziesz w życiu, Błog. Jana Kantego 1482. *fol. 99. u Opatowiusza.* Stanisław starosta Pułtusi z matki Wolskiej herbu Łabędź, siostry biskupa Płockiego urodzony, w wielu językach biegły, od Zygmunta Augusta, na wiele funkcyi narażony, wszędzie dzielność swoją pokazał. Anna z Dobrzykowa, Tarnowskiego kasztelana Sieradzkiego małżonka, atoli na nadgrobkach jej w Warszawie, te cztery herby widziałem, pierwszy pół Orła, drugi Rogala, trzeci Kruczyn, czwarty Lew. Elżbieta Jana Kowalskiego podkomorzego Wieluńskiego małżonka. *Acta Terrest. Wielun. 1567.*

Dobrzyniecki herbu Ciołek, w ziemi Liwskiej. Stanisław i Krzysztof podpisali elekcją Jana Kazimierza w ziemi Wiskiej. Któryś z tego domu miał Maciejowską wojewodzaną Lubelską: piszą się z Dobrzyńca. Adryan 1589. poseł na sejm podpisał tranzakcją Będzińską, wspominają go konstytucye 1590. *fol. 361.* Krzysztof 1674. na elekcję Jana III.

Dobrzyniecki herbu Prus 3tio, w Rożańskiej ziemi. Niewiem czy nie do tych należy, Zbigniew Dobrzyniecki poborca w Przemyskiej ziemi 1613. *Univer. Pobor.* Stanisław temi czasy, miał za sobą Katarzynę Rozłowską.

Dobrzyński herbu Jelita, w Kalskiem województwie: podpisali elekcją Władysława IV. Maciej i Jan Dobrzyńscy. Mikołaj miał za sobą Barbarę Czarnowską, z której syn Mikołaj cześnik Braclawski, ale *sterilis*: drugi brat Jędrzej, zostawił potomstwo. Siostra ich Anna, była za Antonim Bąkowskim cześnikiem Płockim, z której potomstwo to, naprzód Adam *sterilis*, Kasper, Mateusz, Felicyan, i Michał, którego żona Baworowska: siostry tych, Barbara Mogilnicka i Anna Szymanowska. *Geneal. Czarnow.* Dobrzyńska była za Jerzym Dowgiało. Jerzy w Litwie 1700.

Dobrzyszewski herbu Łada, w ziemi Czerskiej.

Dokowski herbu Leszczyc. Maryanna Dokowska tego herbu była za Jerzym Złotnickim.

Dolecki herbu Junosza. Hieronim Dolecki w Rawskiem województwie, podpisał elekcją Jana Kazimierza. Maciej, z Katarzyny Gniewoszowny, herbu Rawicz urodzony, spłodził z Teresy Kaczowskiej herbu Nałęcz, Jędrzeja Pro-

kopa kanonika Poznańskiego i Przemyskiego, był deputatem na trybunał koronny 1695. szczególnie nabożny do S. Franciszka Xawiera, którego przy śmierci doznał protekcyi: trafunkowym albowiem ogniem, dom w którym nocował, zapalony, gdy i jego już wskrósł przejął, cudownie z tego się pożaru wyczołgał, tak, że miał tyle czasu, że był mógł sakramenta święte przyjąć, czego sobie przy śmierci najbardziej życzył. Helena Dolecka, była za Ronarskim kasztelanem Rowalskim, Anna za Władysławem Skalawskim.

Doliniański herbu Abdank, w Ruskiem województwie, z tych Augustyna Doliniańskiego 1548. czytałem *in Monim. Colleg. Leopold.* Jedna z nich temi czasy, była za Jędrzejem Błażowskim podstolim Zydaczowskim. Józef skarbnikowicz Lwowski sędzia kapturowy 1733.

W roku 1788. Józef Doliniański konsyliarz trybunału w Gallicyi. — *Krasicki.*

DOLIWA

HERB.

Trzy róże czerwone o czterech liściach, jedna podle drugiej, na drodze białej, czyli jako drudzy mówią na pasie rycerskim białym, czyli jako inni, między dwiema liniami, równo od siebie odległemi, od lewego boku tarczy na ukos w prawą rozłożonemi, w polu błękitnem, wszakże niektórzy Doliwczycy, czerwonego pola na tarczy zażywać zwykli; nad hełmem i koroną trzy róże, w prost do góry, jedna nad drugą idą, między dwiema trąbami, w książce Klejnoty, trzy strusie pióra na hełmie składają, ale to omyłka. *Paproc. w Gniazdzie fol. 1044. i fol. 1179. Okol. tom. 1. fol. 158. Paprocki o herbach z Długosza kładzie między innymi Krzyżackimi chorągiewami pod Grunwaldem zabranemi, jedną starostwa Rogozińskiego chorągiew białą, na której trzy róże są białe na czerwonym pasie, na ukos od prawego boku na lewy rozciągnione. Petrasancta cap. 60. fol. 49. trzy róże*

na pasie srebrnym za herb naznacza Waerburgiuszom bra-
biom w Saxonji.

Parisius in MS. początek herbu Doliwy ztąd zamierza. *Gallien. Trebel.* pokoje swoje zwykł był pstrzyć różami, *Ve-
ris tempore cubicula de rosis fecit*, mówi o nim historyk: Pipara żona jego rodem z Sarmacyi, rodakowi swemu upro-
siwszy u Galliena wolność, za to że mu kształtną manierą,
z róż pokój przystroił, jeszcze i tę łaskę u męża uprosiła,
że odchodzącemu do ojczyzny swej Sarmacie, w herbie na-
dał różą, który potem Porajem nazwano. Że zaś Sarmato-
wie Wandali, Gallią i Włoską ziemię wexowali wkrótce,
domyśla się Parisius, że jeden z nich Doliwa rzeczony, po-
kój od Galliena w różę ułożony zapalił, zkąd za herb, trzy
mu różę nadano. Ten jednak domysł, nie tylko, że autora
żadnego nie ma po sobie, ale i podobieństwa, *Rożycki u
Okolskiego* twierdzi, że ten herb nabyty za Leszka Czar-
nego pod zamkiem Liw, od jednego z Porajczyków i Roży-
ców; ale i to utrzymać się nie może: bo Leszek Czarny,
dopiero w Polsce panować począł po roku 1279. a to pe-
wna u naszych historyków, że Doliwczycy, już przedtem
rokiem dawniej w senacie zasiadali, jako zaraz obaczysz.

Paprocki z tej okazji nabyty być mieni. Jadźwingowie
już sztuką, już przez potęgę dostać chcieli zamku Liwskiego
w Mazowszu, o tem gdy się dowiedziało wojsko Polskie, w
pobliższem miejscu na zasadzce stanęło; nieprzyjaciel nie ma-
jąc języka żadnego o naszych, z drugiej się strony lokował,
wysławszy jednego z pomiędzy siebie, na lustrowanie for-
tecy. Postrzegł go rycerz herbu Poraj, i pieszo do niego
zbliżywszy, poufalej z nim wszedł w dyskurs. Tam Jadźwing,
rozumiejąc, że jeden był z tych, co na praesidium w zamku
zostawieni byli, czego się on albo nie zapierał, albo gdy
wmawiano w niego dyssymulował, Porajczyk począł z nim
traktować, wiele obiecując, żeby tylko jakim fortem dopo-
mógł im do odebrania zamku, dla większej zaś wiary słowu
swemu, zaprosił go do ksiąźęcia swego. Umiał rzeczy swoje
udać rycerz Polski, tak że i wódz Jadźwingów wszystkę
otuchę wzięcia zamku na nim położył: czas i miejsce nazna-
czył Porajczyk, gdzie i kiedy pogotowiu stać mieli. Wódz
krom bogatych obietnic, najpierwszy z honorem respekt de-
klarował. Tak umówiwszy się wzajemnie, wychodzi Polski
junak, i żeby tym ostrożniej do skutku zamysły swoje przy-
prowadził, krytymi ścieżkami do hetmana Polskiego pospie-
szył: powiada gdzie był, i jako się sprawił, hetman sprawę
o wszystkim wzięwszy, toż samo miejsce, które Jadźwingom
Porajczyk naznaczył, wojskiem opasał, umówionej także go-

dziny wyglądając. Jadźwingowie żadnej się zdrady nie obawiając, jak na pewne ku zamku ciągną, gdzie gdy się z nimi wojsko nasze potkało, przestraszeni pierzchnęli, drudzy na placu legli. Zwycięstwa tego autorowi, nie tylko obszerne włości w nadgrodzie Król nadał, ale też do jednej róży, jeszcze dwie drugie przydał: to z Długosza Paprocki. Przecież są niektórzy, którzy powiadają, że ten herb nie w Polsce się urodził; ale z cudzych krajów do nas przybysz, ile jakom wyżej mówił, i w Saxonji podobnie się klejnoty znajdują.

Przodkowie tego domu. *Długosz i Łubień. in Vitis Episcop. Płocen.* Filipa herbu Doliwa biskupa Płockiego ósmego kładą, ten z dziekana Płockiego do tej infuły zgodnie obrany 1099. którą piastował z wielką roztropnością. Władysław monarcha Polski, dowiedziawszy o tej jego elekcji, nie tylko że się ucieszył, ale też u Paschalisa Papieża wymógł, że pozwolił, aby Filip od arcybiskupa Gnieźnieńskiego mógł wziąć konsekracją, po której, wszystek się Filip udał na rozporządzenie swojej dyecezyi, i na pobożne uczynki, na ubogich, podupadłych, i pielgrzymów dobroczynnie łaskawy, i lubo hojnie dla Boga sypał ubóstwu, przecież nie tylko mu na niczem nieschodziło, ale owszem przybywało. Czem i drugich do miłosiernych uczynków, swoim przykładem zachęcił. Siedm lat, tak siedząc na tej stolicy, przeniósł się jako nadzieja, na stolicę wybranych Pańskich 1107.

Jan biskup Poznański, będąc proboszczem tejże katedry, na tę godność wysadzony, a od Janisława arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony, że był z tego domu, świadczy *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* gdzie przydaje, że miał przydomek swój, czyli też on sam, na sobie to nazwisko wyniósł, Humoi, był dowcipu pięknego, miłych obyczajów, z kąd wszystkich łaskę i serca do siebie ciągnął; szczodry, a czasem i rozrzutny, dwór liczny chował, ludzkość każdemu świadczył; piętnastego roku swego biskupstwa, przeniósł się na inszy świat 1335. w katedrze Poznańskiej pochowany. Piotra Scherzyka z Falkowa biskupa Krakowskiego, kładę pod Falkowskimi Doliweczykami.

Jan biskup Poznański, po śmierci Wojciecha Pałuki z proboszcza Poznańskiego obrany, od Jarosława arcybiskupa Gnieźnieńskiego konsekrowany. Zarliwie stawał przy prawach i swobodach kościelnych, dlatego gdy Ziemowit książę Mazowiecki i Warszawski, dziesięciny wytyczne, i na siebie, i na ludzi żołnierskich chciał przeciągnąć, oparł mu się Jan; Kazimierz Król Polski za nim decydował, w Raciążu dekret ferowany 1358. z tego poznać, co za umysłu ku Bogu, był

ten prałat, kiedy tak gorliwie przy jego ochronie stawał, poszedł po zapłatę prac swoich na tej katedrze, przez lat 19. podjętych 1374. w Poznaniu pochowany. *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* Dolsko miasteczko i wiele wsi koło Buku i Krobi założył. *Miechov. lib. 4. cap. 33.*

Jan Lutek z Brzezia biskup Krakowski trzydziesty ósmy, z ojca Jana Luteka z Brzezia, sędziego Kaliskiego, z matki Doroty urodzony (*a u Łaskiego w Stat. fol. 141.* podpisał pokój Brzeski, Jędrzej z Brzezia podsędek Brzeski Kujawski 1436.) był najprzód ten Jan archidyakonem Gnieźnieńskim, scholastykiem Kujawskim, kanonikiem Krakowskim i podkanclerzym koronnym, pod który czas od Jagiella Króla, posługując do Świdrygiella księżęcia, upominał się Podola, *Biel. fol. 337.* do Bytomia komissarzemznaczony, pokój z Czechami uczynił: *Cromer. lib. 14. Biel. fol. 417.* posłował i do Fryderyka Cesarza, i do Ratysbony 1454. *Cromer. l. 22. Biel. fol. 401.* będącemu dziekanem Gnieźnieńskim i podkanclerzym koron. niektórzy z kapituły Warmińskiej kanonicy, suffragia dali na biskupstwo Warmińskie, atoli Papież bardziej tę infułę nakłaniał na Eneasza Sylwiusza. *Treter. Plastwig.* Jeździł potem w legacyi do stolicy apostolskiej, a po Gruszczyńskim, wziął biskupstwo Kujawskie, z którem oraz pieczęć trzymał, nie długo jednak na tej katedrze i ledwo rok zabawiwszy, na Krakowskie postąpił 1464. mąż już w leciech podeszły, statury miernej, twarzy pociągłej, wzroku słabego, do cholery skłonny, którą jednak, łagodną posturą umiał taić, powściągliwością znakomity, w sprawowaniu rzeczy dzielny, rozsądny, ostrożny i nieporywczy. Na traktacye hojny, we wsi Pniowie kościół fundował, i dziesięciny do stołu biskupiego należące oderwawszy, do niego przyłączył. Mansyonarzów przy kościele Panny Maryi fundował. W roku potem 1471. gdy żwawiej na sejmie Krakowskim, sentencyą Derszlawa Rytwiańskiego wojewody Sandomierskiego refutuje, z gniewu apoplexyą ruszony, nagle świat pożegnał, siedząc w Krakowskiej katedrze lat 6. Pamiętny swoją przysługą w tej ojczyźnie; bo i do pokoju z Krzyżakami siła dopomógł w Toruniu, i na koncyljum Bazyleeńskie, Stanisławowi biskupowi Poznańskiemu przydany: honor tam Polaków godnie utrzymywał. *Damalew. in Episcop. Vladisl. Starowol. in Cracov.* Brzezie w Kaliskiem województwie, insze od tego Brzezia, co się Lanekorońsey z niego piszą.

Wincenty Kot arcybiskup Gnieźnieński. Była kiedyś móżna tych Kotów Doliwczyków familia: bo Jakób Roth kanonik Gnieźnieński 1453. poseł, imieniem swojej kapituły do Kazimierza Króla, o konserwacyą wolnej elekeyi arcybiskupów:

Długosz: ja go czytam dziekanem Gnieźnieńskim w tymże roku, u *Nakiel. w Miechovii fol. 493.* Maurycy kasztelan Brzeski Kujawski, tenże sam potem był wojewodą tamże 1222. Maciej kasztelan Nakielski, którego syn ten Wincenty, kustoszem Gnieźnieńskim, kantorem Krakowskim i podkanclerzym koronnym będąc, na sejmie w Warcie 1430. przydany do instytucji synów królewskich, *Crom. lib. 20. Biel. fol. 336.* złąd w roku 1436. na arcybiskupią godność zgodnie obrany, w roku następującym, rzędy tej katedry objął: wkrótce potem do Wojciecha Cesarza posłem wysłany, z strony elekeji Czeskiej; w roku 1447. Kazimierza na tron Polski koronował, od Felixa którego sobie Bazyleeńskie Zboryszcze za Papieża obrało, wziął był kapelusz kardynalski, nie pierwszy z Polaków: luboć tego niektórzy popierają z Klemensa Janiciusza, który o nim tak napisał: *Hunc nova cardineo, textit fortuna galero, Sarmatico, nulli quod dedit ante, viro*: bo przed nim dwóch Polaków w tej purpurze jaśniało, Felix albowiem Antipapa, dopiero w roku 1446. kościół prawowierny rozrywał; a Mateusz Polak kardynał, już przedtem w roku 1410. żyć przestał, i Alexandra księcia Mazowieckiego, już w roku 1444. dobrze w collegium kardynalskim zagoszczonego czytam: dopieroż jeżeli Wacława księcia Legnickiego, będziemy między kardynałami liczyć, toby ten najpierwszym, powinien być, który z Polskiej krwi na tę godność był wysadzony, bo jeszcze od Urbana VI. Papieża koło roku 1385. ten go honor potykał. Nie widzę jednak racji, dla czegooby tak ten Wacław, jako i Wojciech margrabia Brandeburski, do Polaków purpuratów należeć mieli: a najprzód co się tycze Wacława, ten prawda z linji Piasta, królewskiej w Polsce krwi urodzony, ale już się przedtem rokiem, książęta Szląskie od Polski wydzielili, to jednak mniejsza; to większa, że Wacław, ofiarowanego sobie kapelusza przyjąć niechciał i nigdy nieprzyjął, z świętej pokory; jako świadczy *Purpura docta*: za cóż tedy w ten komput ma wchodzić; inaczej trzebaby liczyć, między kardynałami Polskimi i Rozdrażewskiego biskupa Kujawskiego, i tak wielu innych, którzy, choć ofiarowane sobie purpury Watykańskiego senatu, świętą ku Bogu pokorą i wspaniałością pogardzili. Dopieroż Wojciech margrabia Brandeburski arcybiskup Mogunski, do Polskich kardynałów nie należy, nie z urodzenia, nie ze krwi, nie z urzędu. Chyba to tedy Wincenty Koth pierwszy z arcybiskupów Gnieźnieńskich na Watykański honor był wyniesiony; atoli go dobrowolnie potem złożył, gdy Mikołajowi Papieżowi, imieniem Króla, i całego Królestwa posłuszeństwo oddawał. *Historia Pontificum*

Roman. kładzie go w indexie między kardynałami od Felixa kreowanemi. Był ten Wincenty, prawowierny religji katolickiej pamiętny zelant, karności kościelnej przestrzegał: na kanoników hojny, którym zasługi ich kompensując, do stołu swego dobra należące puszczał: kościoły jedne dziesięcinami uposażał, drugie z gruntu erygował. Mansyonarzów w Pleszowie fundował. Z Winnic w dobrach swoich Uniejowie rozrodzonych, cztery beczki wina co rok, do katedry Gnieźnieńskiej naznaczył: Kollacją kanonji Kaliskiej na Chełmicy fundowanej, biskupom Poznańskim przywłaszczył, kościół kanoników regularnych Lateraneński, u Ś. Mikołaja w Kaliszu, w kollegiatę wyniósł, pierwszemu opatowi Trzemeszyńskiemu infułę na głowę włożył: katedrę Gnieźnieńską w bogaty od pereł i złota aparat przystroił, i siebie przed Bogiem, do którego poszedł po zapłatę 1448. A że go z Dębna *Bielski* napisał, dla tego pod Rawiczem go położył *Okolski*, ale i pod herbem Doliwa, lubo wszyscy autorowie, tu go referują.

Wawrzeniec herbu Doliwa biskup Wrocławski na Szląsku 1232. Długosz i inni. Marcina biskupa Poznańskiego, który umarł 1147. do tej familji niektórzy naciągają, ale *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* inaczej o nim pisze. Jan Szyths Doliwczyk, który na harcu Konrada Niemca Szlązaka w bitwie pod Koronowem z konia zrzucił i pojmał. *Crom. lib. 17. Biel. fol. 307.* Stanisława Jelitka Doliwczyka, tenże autor sławi męztwo w tejże potyczce. Teuto Teutonicus herbu Doliwa, ojciec Jana proboszcza Miechowskiego drugiego, który tenże klasztor, dobrami koło Wielunia uposażył. *Nakiel. fol. 70. et 85.* koło roku 1225.

Herbowni.

Andruszewicz,
Balcerowicz,
Błotnicki,
Bobrownicki,
Boruchowski,
Brzeziński,
Ciecholewski,
Cieleski,
Dobrot,
Dobrucki,
Dzieczeniński,
Dzik,
Falkowski,

Gezek,
Głębocki,
Gorski,
Gorzycki,
Gozdzki,
Jamiołkowski,
Jański,
Kadtubski,
Kleczkowski,
Kłoczowski,
Kożuchowski,
Kruszecki,
Lubiński,

Łukomski,
Miłostawski,
Mleczko,
Naczko,
Paszek,
Radecki,
Rozrażewski,
Rykalski,
Rykowski,
Rzeszowski,
Sadkowski,
Silnicki,
Skępski,

*Slesiński,
Sobocki,
Sreczkowski,
Stępczeński,
Strawiński,*

*Stroński,
Syruc,
Trzecki,
Wrzebski,
Zacharzewski,*

*Zielecki,
Zieliński,
Zydowski.*

Andruszewiczom *MS. P. Kojalowicza* ten herb przyznaje, na właściwym miejscu mówiłem już o nich, lecz ich bez herbu podałem.

O Balcerowiczach herbu Doliwa, świadczy nadgrobek w kościele Krakowskim Ś. Trojcy, który Franciszkowi Balcerowiczowi podstolemu Braclawskiemu, żona Anna Teresa Cebrowska herbu Hołobok, z herbem Doliwa wystawiła, matka jego herbu Słepowron, w kancelaryi koronnej i obozie z wielkim dzielności swojej zaleceniem stawał, żył koło roku 1680.

Dolmat herbu *Rozmiar*, w księztwie Litewskim. Hrehory Dolmat chorąży Starodubowski 1632. *MS. P. Kojal.*

Dolski kniaź herbu *Kościusza*, z tą jednak różnicą, że na strzale rozdartej nie kładą całego krzyża, ale tylko połowę. Inszy to dom od Dulskich Prusaków, w roku 1528. jako świadczy *Metryka Wołyńska*, mieli swoje dobra dziedziczne, atoli potem w Pińskim powiecie najwięcej kwitnęli. Beata Dolska kniazia Sołomereckiego małżonka, akt ich weselną odprawiał się w Dubnie, nakładem Konstantego Bazylego księcia Ostrońskiego, wojewody Kijowskiego, podczas którego nad spodziewanie, Tatarów gmin wielki pod Dubno przypadł; w takim razie, gdy wszyscy do broni się na nieprzyjaciela rzucili, Beata zrzuciwszy z siebie ślubne szaty, prochu dostawszy, działa nabiwszy, z wieży tak dobrze z niego, i szczęśliwie strzeliła, że w sam namiot Hana Tatarskiego trafiwszy, z gruntu go zwała, czem przerażony Han, z całym wojskiem od Dubna ustąpił. *Jańczyn in MS.* Kniaź Dolski za Augusta Króla, miał za sobą Kłodzkównę starościankę Zmudzka. To pisze *MS. Kojal.* Nisifor Michał Kniaź Dolski najprzód podstoli Piński, a potem podśędek, wspominają go konstytucye 1590. *fol. 604.* potem sędzia, nakoniec kasztelan Brześciański, jam go nie położył między kasztelanami Brześciańskimi, bo roku o którym na tem krześle siedział, nigdzie się niemógł doczytać. Prokop brat jego, sędzia ziemski Wołkowyski: oba tak w sądach i biegłością prawa i sumienia delikatnością, każdą sprawę sądzili, że żadnej ich decyzji, trybunał nigdy nie skassował. Synów zostawił czterech, Jędrzeja, Krzysztofa, Mikołaja, i Pawła. Jędrzej był sekretarzem królewskim podkomorzym Wolko-

wyskim, na dworze Cesarskim czas niemalý przepędził, miał za sobą Naruszewiczównę, posłował na sejm 1627. *Constit. fol. 11.* drugi raz na konwokacyą 1632. Krzysztof podkomorzym Pińskim, którego żona Wólkowiczowna podkomorzanka Trocka: któregoś z nich syn, Konstantyn podczaszy Piński, z tym tytułem podpisał z Zmudzią elekcyą Jana III. i córka, która się w małżeństwo dostała Samuelowi Chreptowiczowi chorążemu Starodubowskiemu. Mikołaj chorąży Piński zabity od Kozaków, mąż znaczny, z Jelskiej Heleny syn jego, jako pisze *Kojal. in MS.* Jan Karol, ten we dwudziestu leciech i dwu, podkomorzym Pińskim został, chorągiew przyjął w roku siedmnastym, ojca utracił w leciech siedmiu, majątności i fortunę objął w trzynastym roku, za przyznaniem lat od Króla Jana Kazimierza, w którym sieroctwie, wielkim statkiem zawsze sobie postępował: Marszałkiem potem Pińskim zgodnie od wszystkiego rycerstwa tego powiatu obrany, z tym tytułem posłował na sejm 1667. ztamtąd deputowany do zapłaty wojsku, *Constit. fol. 4.* potem krajczy Litewski, komissarz do rozgraniczenia powiatu Braclawskiego od Kurlandyi, *Constit. 1670. fol. 10.* dalej podczaszy Litewski, z sejmu 1678. delegowany do coekwacyi hiberny, *Constitut. fol. 4.* wziął potem laskę nadworną Litewską, z którą 1685. komissarzem był do zapłaty wojsku Litewskiemu. *Constitut. fol. 5.* a po śmierci Radziwiłła, postąpił na wielką. O nim Ks. *Bielicki w Kazaniach* swoich rzecz taką pisze: Dano mu znać w dzień Wniebowzięcia Matki Boskiej, że pod pałac jego podszedł zwierz jakiś niewidany, porwał się od stołu książę; ale go pobożna marszałkowa przytrzymała duchownemi racyami; wypadli łowczy, i z gromadną psiarnią, obracali zwierza, który raz lisa, drugi raz wilka, inszemi razy pomięszane pokazywało się monstrum, a charty zmordowawszy raz drugi i trzeci, w bliską trzecinę na bagna wpadłszy, tego tylko głosem ludzkim żałował, że sam marszałek w to święto, na łowy nie wyjechał: żona jego Anna Chodorowska podkomorzanka Lwowska, wdowa po śmierci księcia Wiśniowieckiego Konstantego wojewody Bełzkiego: ale to małżeństwo nieplodne: z pierwszą zaś Elżbietą Ostrorogówną starościanką Rohatyńską, spłodził ten marszałek córkę, Katarzynę, która się małżeńską ligą dostała Michałowi księżęciu Wiśniowieckiemu kanclerzowi Litewskiemu.

D O Ł Ę G A H E R B.

Ma być podkowa biała, do góry barkiem, ni brama wystawiona, krzyż złoty u niej na wierzchu i środku, w po-

DOŁĘGA

HERB.

środku podkowy strzała biała albo belt, żeleźcem na dół, w polu błękitnem, w helmie skrzydło sępie, a przez nie strzała z żeleźcem w prawą obroconą, tak o nim piszą, *Biel fol. 314. Paproc. Gniazdo fol. 1007. i 1180. O herb fol. 308. Okol. fol. 150. tom. 1. Książ in MS.* Ciż zgodnie autorowie twierdza, że się w Polsce urodził: bo gdy Bolesław Krzywousty z Prusakami wojował, rycerz Dołęga nazwany, herbu Pobog, z boku z zasadzki, wodza Pruskiego wojska, tak dobrze z kuszy ogodził, że go z konia zwałił i z życia wyzuł; czem przestraszeni ludzie jego, snadniej potem od Polskiej szabli porażeni zostali. Za tę przysługę od Króla do ojczystego herbu swego, wziął strzałę w przydatku, a herb od imienia jego Dołęga nazwany. Mnie się zda, że starszy ten herb od czasów Bolesława Krzywousty: bo dobrze za panowania jego, już tego domu familianci w senacie zasiadali. Niektórzy przydają, że herb Niezgoda, od Dołęgi wziął swoje początki.

Alexander biskup Płocki dziesiąty, nie konkurując o tę infułę, obrany, luboć go i nauka i pobożność, zdolnym do niej czyniła, wstąpił w roku 1129. od Jakóba arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony i konfirmowany, wszystek się udał na to, żeby był zepsowane niektórych obyczaję, w lepszą klubę wprowadził, przycięwszy na tych, którzy dalecy byli i po napomnieniu, od poprawy; łaskawy na dobrych, siedząc na tej katedrze lat dwadzieścia i siedm, i z życia, i z niej ustąpił 1156. pierwszy katedrę tameczną drewnianą zwaliwszy, z muru stawiać począł. *Lubien. Vitae Episc. Ploc.*

Arnold biskup Poznański, z kanonika Poznańskiego i Gnieźnieńskiego na tę godność obrany 1177. od Piotra arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony, wprawdzie był z natury do cholery skłonny, atoli ją rozumem rządził, klasztorowi OO. Cystercyensów w Lubieniu, wieś Koszęcin, wieczną da-

rowizną zapisał i darował; na wszystkich innych sług Boskich dobroczynnie łaskawy. Rządząc tą dyecezyą lat dziewięć, umarł 1186. od dysenteryi; w katedrze Poznańskiej pochowany *Długos. in Vitis Episc. Posn.*

Tomasz Dołęga kasztelan Brzeski Kujawski, kwitnął 1228. Paweł syn Włodzimierza z Brudzewa herbu Dołęga J. U. D. Kustosz i kanonik Krakowski, 1421. do Rzymu wysłany od Władysława Jagiełła Króla, dla popierania sprawy u Marcina V. Papieża przeciwko Krzyżakom: był to prałat, życia pobożnością, i miłością ojczyzny wielmi zalecony. Usilnym zabiegiem pracował, koło odzyskania Pomorskiej, Chełmińskiej, i Michałowskiej ziemi, i wykorzenieniu z nich Krzyżaków, tak na koncylium Konstancyeńskim, jako i w Rzymie, Budzie i indziej, w której materyi siła napisał i zostawił monimentów, żyć przestał w roku 1435. w Krakowie, gdzie wielkim nakładem wspaniałą był rezydencyą dla siebie wymurował. W ostatnim wieku życia swego, wstąpił był do zakonu (rozumieć że kanoników regularnych S. Augustyna,) dla czego beneficya, które trzymał, musiał spuścić, otrzymał jednak u Króla Jagiełła, że kościół farny Kłodawski, inkorporował kanonikom regularnym, którym tam wprowadzonym klasztor wystawiony. Tak bywał w czytaniu ksiąg zatopiony, żeby był nie jadł, gdyby go słudzy jego nie przestrzegali, że już czas do jedzenia. *Długosz pod rokiem 1436.*

Tomasz Dołęga dziedzic części we wsi *Dołęgach, Turzeląki i Mazowie*, w województwie Mazowieckiem, powiecie Wąsowskim leżących, przeniósł się on w roku 1647. do Prus Brandeburskich *vid. konstytucyą 1768. fol. 349.* gdzie z Dorotą *Gorlewską* spłodził syna Michała, którego syn z Katarzyny *de Sacken*, Marcin oberszterleitnant w wojsku kor. wróciwszy się *ad regnum*, części swoje po dziadu swoim, przez process prawny odzyskał, i nabywszy dóbr w województwie Sandomierskiem a powiecie Opoczyńskim, tamże osiadł: także pisał się na elekcyą Stanisława Augusta, z województwem Sandomierskiem, po którego śmierci w roku 1790. pozostałe teraz żyjące potomstwo: Michał starszy szambelan J. K. Mci bywszy assessor sądów zadwornych koron. komissarz porządkowy ziemi Chełmskiej. Jan Paweł, brat młodszy szambelana J. K. Mci bywszy kapitan w regimencie pieszym pod imieniem Królowy Jadwigi, i córka Maryanna Zuzanna, wydana za Wojciecha Zarembe szambelana J. K. Mci. — *Wielądek.*

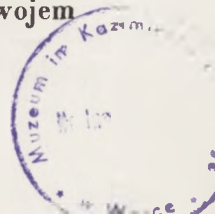
Herbowni.

<i>Babicki,</i>	<i>Chodakowski,</i>	<i>Dmiński,</i>
<i>Bartnicki,</i>	<i>Cieszkowski,</i>	<i>Dobrzykowski,</i>
<i>Borsa,</i>	<i>Czyndacki,</i>	<i>Dziedzicki,</i>
<i>Burnak,</i>	<i>Dąbrowski,</i>	<i>Dziublewski,</i>
<i>Bychawski,</i>	<i>Dłużniewski,</i>	<i>Galemski,</i>

<i>Gorecki,</i>	<i>Kurklański,</i>	<i>Piskorski,</i>
<i>Grabowski,</i>	<i>Lasocki,</i>	<i>Radzimowski,</i>
<i>Grabski,</i>	<i>Leski,</i>	<i>Roskowski,</i>
<i>Gzowski,</i>	<i>Łukowski,</i>	<i>Rusieński,</i>
<i>Jarmułt,</i>	<i>Mazowiecki,</i>	<i>Rycharski,</i>
<i>Jasiński,</i>	<i>Makowiecki,</i>	<i>Sierakowski,</i>
<i>Jastrzębski,</i>	<i>Mdzewski,</i>	<i>Ślucki,</i>
<i>Jerzmanowski,</i>	<i>Mlichi,</i>	<i>Śłużowiecki,</i>
<i>Jurgielewski,</i>	<i>Monstwild,</i>	<i>Skłotowski,</i>
<i>Kamiński,</i>	<i>Mostowski,</i>	<i>Sobiejuski,</i>
<i>Kawiecki,</i>	<i>Mycielski,</i>	<i>Srzeński,</i>
<i>Kliczewski,</i>	<i>Myśluborski,</i>	<i>Starozrębski,</i>
<i>Kobiernicki,</i>	<i>Narzymiski,</i>	<i>Szczepański,</i>
<i>Komorowski,</i>	<i>Niesułowski,</i>	<i>Szornel,</i>
<i>Koszkowski,</i>	<i>Niewiadomski,</i>	<i>Szyszka,</i>
<i>Kowalewski,</i>	<i>Nietosławski,</i>	<i>Tochman,</i>
<i>Kozierowski,</i>	<i>Osiecki,</i>	<i>Turski,</i>
<i>Kretkowski,</i>	<i>Ossowski,</i>	<i>Uliński,</i>
<i>Krusiński,</i>	<i>Ostrowicki,</i>	<i>Zabieński,</i>
<i>Kuberski,</i>	<i>Otockki,</i>	<i>Zaleski.</i>

O Cieszkowskich Dołęgach mówiłem wyżej tu z zupełniejszej informacyi przydaję. Jędrzej Cieszkowski w województwie Łęczyckiem spłodził trzech synów, oczym świadczą *Acta Custren. Lancic. 1560.* z tych Jędrzej osiadł na Cieszkowie ojczystej fortunie, inni dwaj na Wołyń się wynieśli, to jest Jan podstarości Włodzimirski: tylko jednego syna zostawił Wojciecha, który sobie stan duchowny obrał. Drugi Wojciech, tego z Anny Snopkowskiej, była córka Dzikowa, i synów trzech; 1mo Krzysztof, temu Przyłuska *Acta Terrestr. Vladimir.* powiła dwóch synów, Pawła od którego z Anny Wituńskiej, syn Mikołaj skarbnik Nowogrodzki, spłodził z Żardeckiej Alexandra *Ordinis S. Pauli*, i Wiktoryna. Mikołaj drugi syn Krzysztofa z Przyłuskiej, ten z Mirowską cześnikówną Trembowolską spłodził dwie córki, Jadwigę Liniewską i Marcyannę Iwanicką, synów zaś trzech, Bartłomieja Bernardyna, Łukasza Jezuitę, Wojciecha cześnika Trembowolskiego, którego było trzech synów z Konstancyi Lubienieckiej, Józef ten z Łychowskiej, miał syna Maurycego. Jan Łowczy Czerniechowski, ten z kandydy Cieszkowskiej miał synów trzech, Wiktora, Antoniego i Chryzanta. Antoni trzeci syn Wojciecha. *2do* Tobiasza *sterilem: 3tio* Stanisława skarbnika Nowogrodzkiego, którego z Boguszewskiej było synów siedmiu, o których już było na swoim miejscu.

(Patrz wyżej pod Cieszkowskiemi).

**DOŁSZKIE-
WICZ****HERB.**

Mają być dwie szable, na krzyż do góry końcami złożone, jedna z nich ordynka, z samym krzyżem, druga pałaszowata z rękojeścią, między niemi na krzyż prosto złożonemi, u góry krzyż, na boku prawym tarczy, gwiazda; na lewym księżyc, barkiem do szabel obrócony, nie pełny. O tym herbie żaden z naszych autorów nie pisał, bo Alexander Dolszkiewicz, dopiero w roku 1661. między rycerstwo Polskie policzony, przez konstytucyą *fol.* 64. Syn jego Stefan Dolszkiewicz, luboć ich niektórzy piszą Daułszkiewicz, wojski Owrucki 1690. dobra jego na Polesiu i koło Ostroga, miał za sobą Anastazyą Trypolską, z której było trzy córki, Katarzyna Mieltska, Zofia Biernacka, i Maryanna, tyleż synów, Michał temi czasy w zakonie naszym, Alexander wojski Owrucki i Jan.

Domajowski herbu Ogończyk, pod Cudnowem: z tych Alexander Domajowski mąż rycerski w Cudnowie pochowany.

Domaniewski herbu Lubicz, w Sieradzkim województwie, Jan Domaniewski kanonik Wileński, 1533. a potem biskup Zmudzki. Tomasza kanonika Lwowskiego 1592. czytam na liście Zygmunta III. danym miastu Lwowskiemu, Alexy Łowczy Lwowski 1548. *Monim. Colleg. Leopold.* Adam poborca w Podlaskiem z sejmu naznaczony 1613. *Uniwer. Pobor.* Mikołaj podpisał edykt Sieradzkiego województwa 1607. przeciw Rokoszanom. Maciej mąż rycerski z Żółkiewskim hetmanem. Stanisław dziekan i officyał Braclawski pleban Przyłęcki, delegowany z Łuckiej dyecezyi, do kompozycyi między duchowieństwem i rycerstwem 1631. Jest w druku, jego *Sol Sarmaticus obscuratus in fol.* a zaś *Faustus ingressus in 4to w Krakowie* 1649. Jan z Rawskiego podpisał elekcyą Władysława IV. Jakób miał za sobą Bie-

lecką. Domaniewska była za Stefanem Baranieckim. N. suffragan Kujawski 1663. *Histor. Coll. Caliss.* Stanisław do zakonu naszego w Rzymie wstąpiwszy, rządził przedziwną miłością poddanych swoich w kollegium Sendomierskiem, Kaliskiem, i Poznańskiem, ciała swego prawie poprzysiężony nieprzyjaciel, które wymyślnemi aż do śmierci umartwieniami trapił, po której, w komorce jego, nic więcej nie znaleziono, krom instrumentów dobrowolnej męczarni na siebie: duszom w czyscu zostającym wszystkie swoje zasługi przekazał: do Najśw. Sakramentu i Matki Boskiej szczególnie nabożny, umarł w Poznaniu 1637. *Nadasi Ann. Dierum memora.* Jakób w tymże zakonie życie swoje zakończył w Piotrkowie 1709. Tomasz burgrabia Sieradzki deputat na trybunał koronny 1712.

W roku 1544. na instrumencie względem dochodzenia summy posagowej, należącej się od Ferdynanda Cesarza Zygmunтови Augustowi Królowi Polskiemu, podpisał się *qua Notarius Publicus, Joannes a Domaniow Luceoriensis Dioecesis praepositus Cathedralis et Ecclesiae Vilmensis Archipresbiter.* — *Cod. Dipl. Vol. I. fol. 213.* — W roku 1788. Tomasz Domaniewski podstoli Szadkowski, także Karol Domaniewski sędzia pograniczny wojew. Braclawskiego. — *Krasicki.*

Domanikowski. Mikołaj Domanikowski z sejmu 1567. poborca w Podolskiem naznaczony. *Constit. fol. 146.*

Domański herbu Larissa, w Sieradzkiem województwie. Petrasz z Domanina, w roku 1436. na erekcyą nowego ołtarza w Ostrzeszowie zapisał grzywien dwadzieścia, od których czynsz co rok dwóch grzywien, żeby dochodził, nazaczył. *Acta Castren. Ostrzeszov.* a w roku 1578. w tymże grodzie, znajdziesz dział Domańskich. Jan z Łazów Władysława IV. Waclaw, Jana Kazimierza z Brześciańskiego województwa podpisali elekeye. Domańska była za Janem Zulińskim.

Domaradzki herbu Gryf, w Sanockiej ziemi. Początek tego domu od Chadera albo Cedra, czyli raczej Teodora herbu Gryf wojewody Krakowskiego, o którym się wspomniało wyżej pod lit. C; z kąd i po dziś dzień jeszcze się piszą Domaradzki Cedro, jednemu z jego potomków, gdy się dostały dobra działem Domaradz, Łudzca i inne, od nich Domaradzkiem był zawołany. Kwitnął potem Gabryel, który z Kunicką miał trzech synów, pierwszego Daniela opata Paradyjskiego, deputatem był na trybunał koronny 1616. Drugiego podczaszego Sendomierskiego, który przez odwagę, i sztukę rycerską w Brodach fortecy, nieprzyjaciela gromiąc, tamże mężny kawaler poległ, mało co przed tą okazyą otrzymał był przywilej na podkomorstwo Sendomierskie, jako go

z tym tytułem grobowiec w Sanoku u Fary opisuje. (Wspomina tych obudwu braci, dziedziców na Lutyczy *Kasp. Cichoc. alloc. Osec. lib. 2. cap. 24.* że herezyą porzuciwszy, z kościołem się katolickiem pojednali, atoli drugiego Danielowego brata Stanisławem i podstolim Lwowskim pisze, *virum industrium, et multis legationibus perfunctum*, i macieja stryjecznego ich brata, męża walecznego, który miał swoją chorągiew.) Trzeciego Daniela, który spłodził synów trzech, Jana, Piotra i Daniela, córek tyleż, jedna wydana do Węgier za Grafa de Homen, druga za Bala chorążego Przemyskiego, trzecia za Zaklikę. Jan stolnik Przemyski, miał córkę Annę za Morskim, i synów trzech. Podczaszego Inowrocławskiego usarza pod znakiem hetmańskim, Gabryela z Drohojewską, Alexandra z Gorską komornikowną Przemyską bezpotomnie zeszyłych. Ten Alexander trzymał lennem prawem w podgorzu Glinnik Niemiecki, a pod Wiedniem po usarsku służąc, gdy mężnie strącał w Dunaj z mostu Strygońskiego Turków, sam też mnóstwem nieprzyjaciół zwalony w rzekę, gdzie na dzielnym koniu pływając, w oczach Króla Jana III. trzech Turków sciąższy, szczęśliwie wypłynął; za co na chorążtwa pod tymże znakiem był pomknięty. Piotr cześnik Przemyski przez konstytucyą 1601. fol. 777. w Sanockiej ziemi poborcąznaczony, był potem potrzykróć deputatem trybunalskim, ten z Hulewską, zostawił synów czterech i córki dwie, Alexandrę ta panną umarła, Eleonorę, ta za Żołcińskiego wydana. Z synów 1. Samuel pod znakiem starosty Szezurowieckiego od Tatarów, na mężtwa jego z razu zadumiałych, (bo ich już pieszo, odpadłszy od ludzi i od konia) kilkunastu zwycięzko położył, potem od zajuszonych tłumem jezdnych starty. 2. Daniel wyniósł się do Węgier. 3. Krzysztof w Lubelskiem z Słupeckiem wszedł w kolligacyą. 4. Jan Stanisław, po pierwszym ślubie z Czerną siostrą starosty Parnawskiego bezpotomny; potem kupiwszy w Lubelskiem Boby, zostawił z Rychlickiej synów dwóch, Józefa Soc. Jesu, i Stanisława vices-regenta Lubelskiego, który z Jankowską spłodził syna Michała. Powtorzył małżeństwo z Dorotą Głogowską Łowczanką Belzką.

Domaradzki herbu Jastrzębiec. Łukasz Domaradzki syn Jakóba z Witowskiej, dziedzic obojga Domaradzina, 1515. temu Zofia Głowińska sędzianka Rawska, powiła córkę Bogumilę Teodora Stojęńskiego podczaszego Lubelskiego małżonkę, i syna Jędrzeja, który w dożywotnie kontrakty wszedłszy z Apollonią Siemianowską chorążanka, spłodził synów dzieciąciu, 1. Sadocheusza *sterilem*, 2. Faresa, ten miał za sobą Barbarę Kazimirską, z której trzech synów było Ludwik, Ję-

drzej i Konstantyn, córki trzy, Maryanna, Barbara, i Cecylia *Acta Castren. Lancic.* 1650. 3. Waleryana starostę Szydłowieckiego. 4. Ezechiela bezpotomnych. 5. Jakóba podczaszego Lwowskiego, leży u Franciszkanów we Lwowie. 6. Pawła *intimum Camerae Consiliarium* u Brandeburczyka. 7. Zacharyasza. 8. Jana, wszyscy *steriles*. 9. Ezdrasza, ten *1mo voto* żył z Zuzanną Jagniątkowską, z której córka Katarzyna z Wojciechem Wojuckim sędzią Gostyńskim zaślubiona, *2do voto* z Elżbietą Arciszewską Tobiasza córką, z której córka Anna, i synów trzech; Adam Jakób pułkownik, pojął Krystynę Slesińską z ojca Adama, z matki Wiszowaty urodzoną, z tej był syn jeden, Jan Kazimierz Lubuski Osmoliński starosta, generał w wojsku koronnem, tego z Konstancyi Zofji Janickiej potomstwo, Krystyna Remigiana Szygowskiego Łowczego Rożańskiego, Teresa Jakóba Ślubickiego skarbnika Gostyńskiego, Anna Sulimy Kamińskiego sędziego i podczaszego Gostyńskiego małżonki, Stanisław starosta Kruświcki pułkownik w wojsku Litewskim, pojął był Ludwikę Szygowską starościankę Kruświcką, z Libstowski kasztelanki Nakielskiej urodzoną, z tej miał syna Franciszka, córki dwie Wiktoryą i Zofią. Alexander Kusztoz Kamieniecki, scholastyk Jarosławski, proboszcz Końskowolski, deputat na trybunał koronny trzy razy, *jest jego Kazanie w druku na Serce Jezusowe*. Felicyan reformat, Józef Waleryan starosta Osmoliński kapitan królewski, Michał Decius chorąży w wojsku Polskiem cudzoziemskim. Paweł syn drugi Ezdrasza z Arciszewski, z pierwszą żoną Sierakowską żył bezpotomnie, z drugiej Zuzanny Gurskiej córki Jędrzeja, zostawił córkę Dorotę i synów pięciu; Bogusława, Adama, Ludwika, Samuela i Jerzego. Z tych Ludwikowi Arciszewska powiła córek dwie, Alexandrę i Ludwikę Kamińską. Daniel Bogusław syn trzeci Ezdrasza, porucznikował w wojsku koronnem, a z Anną Dorotą Czarlińską, pozostała wdową po Janie Gągławskim żył bezpotomnie. 10. Decyusza, ten pierwszym związkiem, miał za sobą Elżbietę Bartlińską ale *sterilem*, drugim Zofią Bratoszewską, córkę Ludwika, z tej tylko się dwie córki zostały Maryanna i Franciszka 1659. Stanisław stryja rodzony Jakóba, za którym była Witowska, dziedzic na Boczkach, pojął Zofią Sierakowską chorążankę Gostyńską, z tej synów trzech, Malcher *sterilis*, Piotr i Marcin: drugą pojął Konstancyą Dziankowską, z której synowie Wawrzeniec i Mikołaj, żadnego successora nie zostawili; od Piotra było dwóch synów, Samuel i Mikołaj, którzy się do Litwy wynieśli, tam wojnę czas niemały służąc osiedli w powiecie Orszańskim. Mikołaj spłodził syna Stanisława, Samuel Jana: wspomina

tych co się w Litwie rozrodzili *Kojał. in MS.* gdzie ich herb tak opisuje: Jastrząb stoi na dwóch podkowach, a w hełmie trzy pióra strusie kładzie. *Okolski zaś tom. 3. fol. 329.* chce mieć Domaradzki herb zatajony miesiąc, który tak określił. Jest podkowa do góry prosto obiema końcami obrócona, we środku jej księżyc jak na nowiu, obiema rogami do góry postawiony, i przydaje, że ztąd nabyty że Jastrzębczyk któryś, coś znacznego, uczynił, gdy księżyc na nowiu świecił.

Małachowski w Zbiorze Szlachty naznacza kolor pola zielony. —

Do tegoż Domu należą Domaradzcy dziedzice na Popowie. Z tych Adryan komornik Łęczycki, syn Marcina, miał za sobą Rogalińska, z tej był syn Samuel, żona jego Anna Celigowska, z której synowie Władysław *sterilis*, Przemysław, Paweł i Krzysztof, córki trzy Barbara Woźnickiemu, Katarzyna Janowi Borowskiemu, Anna Janowi Męcinnie zaślubione. Inni Domaradzcy dziedzice na Giecznie.

Domaradzki herbu Ostaja, w Sandomierskiem województwie. Domaradzka była za Mikołajem dziedzicem na Borowie Borowskim herbu Abdank. Antoni tych czasów kwitnie na Rusi, którego z Maryanny Leszczyńskiej dwóch synów Józef i Piotr.

Domaradzki herbu Równia, na Rusi. Daniel i Jan 1632. Stanisław 1648. podpisali elekcye królewskie z Ruskim województwem. Jan 1674. są i na Zmudzi Stanisław 1648. ale niewiem czy tego herbu. Maciej pod Nowogardem w niewolę wzięty od Moskwy. Piotr zabity w Moskwie 1606. *Petric. lib. 1. Histor.*

Domarat herbu Oksza, w Sandomierskiem o nich pisze *Paprocki i Okolski*, kędy ten drugi autor, tych którym imię było Domarat do tej familji referuje ale niesłusznie.

Domasławski herbu Nałęcz, Stanisław Domasławski, któremu syna Augustyna Król August pierwszy, do chrztu

trzymał. Od nich Podolscy swój początek wzięli. Anna ksiieni Sierpska zakonu Ś. Benedykta umarła 1651. *Paproc. Łaski Cudow. fol. 28.* Bogumiła była za Zareczyńskim na kościół Sierpski dobroczynna. *Idem fol. 63.* Stanisław w Zakonie naszym rektor kollegium Toruńskiego, a w krótcie przedziwnej cierpliwości wizerunek, po której zapłatę poszedł 1676. w Sandomierzu, luboć i tu po śmierci niezkażonem przez długi czas ciałem, Bóg chciał pokazać niewinne życie jego.

Domaszewski herbu Jastrzębiec, w Łukowskiej ziemi. N. Domaszewski miał za sobą Zofią Grabionczankę, pozostałą wdowę po Giedzińskim i Białozorze staroście Nowomylińskim.

Duńczewski w herbarzu Tom II. stron. 441. pisze o Domaszewskich, iż Józef Jakubowski, komornik Chelmski, miał żonę Magdalenę Domaszewską, miecznikównę Łukowską, z potomstwem swoim. Laurenty *de Domaszewnica*, na *Wysokim* z atynencyami, w województwie Lubelskiem dziedzic, z Zofią *de Krzyszkowice Kochanowską*, herbu *Korwin*, spłodził Stanisława sędziego grodzkiego Radomskiego, Jakóba komornika ziemi Opoczyńskiej, który *Imo* z *Rietlińską* herbu *Odrważ*, miał potomstwo, *2do* z Justyną *Brodowską* herbu *Łada*, miał Tomasza i Maryannę Kochowską. Kazimierz Domaszewski, syn trzeci Laurentego, miecznik Łukowski, dziedzic na *Wysokim*, ożeniony z Marcyanną *Sciborową Marchocką*, herbu *Ostoja*, spłodził Franciszka Karmelitę Bosego, przeora Grodzińskiego, Krzysztofa Reformata, Bernarda Soc. Jesu, Jana z *Ęwą Strzelecką* herbu *Oksza* ożenionego, od których Antoni, Magdalena pomienionego Józefa Jakubowskiego żona, i Bogumiła Szernelowa herbu *Dolega*. Justyna siostra Jana z Marchockiej za Wronowskim herbu *Topor*, i Konstancya Włodkowa herbu *Ostrzew*, od których Radaszewska herbu *Oksza*. Anna, siostra Kazimierza Domaszewskiego, miecznika Łukowskiego, wydana za Boszewskiego herbu *Ćiołek*, druga Zuzanna, *1mo* za Póplawskiego herbu *Drzewica*, *2do* za Konstantego Libiszewskiego herbu *Wieniawa*, wszystkie z potomstwem. —

Patrz w Tomie IV. pod herbem *Jastrzębiec*.

Domaszewski herbu Nieczuja, w Lubelskiem województwie, przydomek ich Widlica, od Krasuskich poszli. Stanisław z Domaszewic Domaszewski komornik Łukowski, syn jego z Doroty Miaskowskiej, Jan pisarz Grodzki Łatyczowski, miał za sobą Błażowską, umarł 1645. Erazm Koniuszy koronny, starosta Łukowski, za Stefana i Zygmunta III. Królów, na wszystkich expedycyach rycersko stawał; przeciwko nieprzyjaciółom tej ojczyzny okryte chorągwie, swoim kosztem erygowane, prowadząc. OO. Bernardynów w Łukowie fundował, umarł lat ośmdziesiąt i więcej przepędziwszy, jako z jego nadgrobkku wypisał *Starowol*. wspominają go konstytucye 1631. *fol. 35.* Jakób Widlica mąż wojenny, i ojczyźnie zasłużony, co mu przynaję konstyt. 1609. *fol. 905.*

Stanisław naprzód podsędek ziemski Łukowski 1648. potem sędzia, posługując na sejm 1653. deputatem stanął na trybunał skarbowy *Constit. fol. 2.* i w następujących latach, znajdziesz koronne ustawy, jego imieniem zagęszczone, i funkcjami, które na niego kładła zgromadzona rzeczpospolita, w roku 1662. już był starostą Łukowskim, i posłem na sejm, *Constit. fol. 5.* a w krótcie, wziął kasztelanią Lubelską, miał chorągiew pancerną w kompuacie wojska 1658. Jakób chorążym Łukowski 1653. *Constit. fol. 25.* Kazimierz starosta Łukowski, poseł na sejm 1678. i komissarz do uznania prentensyi kurfirsza Brandeburskiego, *Constit. fol. 12.* postąpił potem na kasztelanią Sanocką, z którym tytułem był komissarzem do czynienia sprawiedliwości, o krzywdy od Węgier. *Constit. 1690. fol. 18.* Domaszewska sędzianka Radomska, była za Balcerem Brzezińskim sędzią Grodzkim Radomskim herbu Łabędź. W zakonie naszym. Balcer w Ostrogu 1718. Franciszek w Poznaniu 1724. pomarłi świątobliwie; Bernard z Żółkiewskiej herbu Bończa urodzony jeszcze żyje, którego brat jeden w zakonie Karmelitów Bosych, drugi reformatem. Któryś z Domaszewskich na presidium Wileńskie, znaczną swoją sumę wydał, dla tego konstytucya 1670. *fol. 5.* każe ją successorom jego wyliczyć. Anna była za Remigianem Kiełczowskim Podsędkiem Lubelskim.

Domiechowski herbu Prawdzic, w Wielkiej-Polszcze i na Rusi. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich, znajdziesz tranzakcyą Domiechowskich w roku 1510. Walenty i Sebastyan z Sieradzkiego Władysława IV. Ludwik z Poznańskiego Jana Kazimierza, podpisali elekcyę. Stefan miał za sobą Dorotę Tomicką. Jan z Gołębina fundował kaplicę na cześć Panny Maryi u OO. Franciszkanów w Poznaniu. *Stoykowski.* Stefanowi Zygmunta III. dworzaninowi, przeciwko Węgom, Tatarom, Turkom wojownikowi, Jadwiga Zychlińska pozostała małżonka, nadgrobek w Kaliszu postawiła 1654. *Starowol. Monum.* Przemysław naprzód przeor Mogilski 1646. a potem opat Czerzycki zakonu Cystercyeńskiego 1672. jest jego, kazanie pogrzebowe w druku, *Rumacya do Narodzińka. 2do Matka Bolesna. 3tio Raj zabaw. 4to Praktyka żywej wiary* 1647. in 12. Stefan, którego syn Jan Jakób skarbnik Lwowski 1688. syn jego Antoni, synowiec Jan. Katarzyna naprzód była za Oleśnickim, potem za Joachimem Lubomirskim. *Baranow.* N. za Marcinem Koszutkim.

Dominikowski, w Łęczyckiem województwie Jan i wojciech Dominikowscy podpisali elekcyą Władysława IV. są i Dominowscy bo Jan z Panoszewa Dominowski, tak się z

Łęczycykiem podpisał na Jana III. N. Dominikowski miał za sobą Zuzannę Kowalską.

Domża. Ziemianina Smoleńskiego Domżę Zacharyasza, wspominają konstytucye 1662. *fol.* 18. z pochwałą wierności ku ojczyźnie i męztwa.

Donat. Jan Donat chorąży jazdy Polskiej, męztwem sobie zasłużył, że go w komput rycerstwa Polskiego włożono, przez konstytucyą 1662. *fol.* 40.

à DONAU

HERB.

O tym herbie i domu żaden z autorów naszych nie pisał, sam tylko *MS. Żalusc. o Familiach Pruskich* tak go okryślił. W polu modrem są dwa jelenie rogi białe, do góry prosto końcami, u dołu niby na krzyż założone, nad hełmem i koroną między dwiema jeleniami rogami panna w koronie, pół sukni u niej z lewego boku modre, z prawego białe, rozczesana, w długiej szacie, trzyma obiema rękami rogi. Andronik Cesarz Konstantynopolitański, jelenie rogi niezwyčajnej wielkości, przed pałacem swoim zawiesić kazał. Tym się herbem szczyci Familia à Dhonau, której sława po całej Europie, wielkimi dziełami przez kilka wieków, zagęściła różne historye. Z tych:

Piotr syn Dawida à Dhonau, burgrabia i *Liber Baro*, Wojciechowi książęciu Pruskiemu dla rycerskiej dzielności, przypadł był do serca, zostawił pięciu synów, męztwa swego emulantów. Pierwszy Achacy Burgrabia i *Liber Baro*, ojciec Fryderyka dziedzica na Wolfersdorfie: ten na dworze Maksymiliana Cesarza wielkiej był powagi, w Prusiech potem pięknymi tytułami ozdobiony. Drugi Henryk, za Zygmunta Augusta, podczas wojny Inflantskiej z znaczną szarżą żołąd prowadził, i pod Parnawą mężnie stawając na placu poległ. Trzeci Fryderyk marszałek i *Consiliarius* u Króla Duńskiego. Czwarty Krzysztof, niemniej nauką, jako i rycerską sztuką za-

lecony; bo naprzód akademią rektorem rządził, potem gdy się wojna otworzyła, u Fryderyka Króla Duńskiego, najwyższym był wojsk wszystkich hetmanem. Piąty Fabian starszy, pięknymi natury przymiotami ozdobiony, szczególniej dzielnością i umiejętnością, dla tego wszystkich auxyliarnych wojsk od książąt Niemieckich, Protestantów, i Szwajcarów, hetmanem wyniesiony, przeciwko Francuzom ciągnął, z tem wszystkiem, nie powiodła mu się ta expedycya, porażony wielką klęską od Francuzów pod Almetem, przyciśniony do tego, że musiał traktować z Królem o pokój: pozwolony mu tedy regress, z zwinionemi chorągwiemi, przysięgę wprzód na nim wyciągnawszy, jako nie miał więcej na Francuzów wojnować, wrócił się do Niemiec. *Spondan. in Annal. Eccles. num. 8. 1587.* Jeździł potem w legacyi do Polski, i na sejmy Rzeszy Niemieckiej po trzykroć, w Prusiech najwyższy tej prowincyi i dworu burgrabia. Fabian à Dhonau młodszy, najwyższy w Prusach książęcych *Regens* i *Consiliarius*, podpisał 1609. dekreta komissyi królewskiej, i Fryderyk starosta Brandeburski. Fabian *Electoris Palatini Friderici quarti à consiliis secretioribus*, wojownik sławny. Abraham à Dhonau, z książęciem Radziwillem Mikołajem Sierotką, nawiedził Palestynę i miejsca święte, potem legacją sprawował do Cesarza i Moskwy: syn jego Karol Hannibal *Vartembergæ, Pralini et Poszczytii Dominus, Sacrae Caesareae Majestatis Consiliarius, Lusatie Polemarchus et Silesiae Camerue Praeses, ac dux bellicus Silesiae Ordinum*, umarł 1633. w Sycowie, *MS. de Famil. Pruss.*, jest w grodzie Ostrzeszowskim protestacya przeciwko niemu, od Mieleckiego zapisana. Ma ta familia w Prusiech dziedziczne swoje starostwo Morungeńskie *M. Praetor.* krom tych, wspomniony *MS. o Familiach Prusskich*, jeszcze liczy, Teodora, Achacego, i Krzysztofa, *Liberos Barones à Dhonau*, wslawionych to różnemi funkeyami, to szarżą wojenną. Któryś z nich, miał za sobą Eilemberkownę. Freiherowna Donau, była za Wilhelmem Epingerem z Borezowa starostą Kwizdińskim.

D O N H O F F H E R B .

Ma być dzika głowa, szczecią ogromna, pyskiem na prawa stronę obróconym, z którego dwa kły wyrosłe widać, jako też i obie uszy, w polu białem, czyli jako chcą drudzy, złotem: na hełmie nad koroną pół dzika, w górę głową i łapami wyniesionego, i dwiema włóczniami z obu stron na krzyż przeszytego, od spodu aż do głowy. *Okol. tom. 1. post fol. 170.* Początek herbu tego i domu, zaciągają niektórzy z Hiszpanji,

DONHOFF

HERB.

na co przywodzią *Nolimberga in Symbolis Portugalliae et Arragoniae Regum*. Gdy bowiem Anferhorbs czy Asverhorbs Król Hiszpański, wojnę Arragończykom wypowiedział, tym czasem Król Arragoński, życie to śmiertelne zakończył. Verona pozostała jego małżonka, bitwę z Hiszpanami stoczyła, która że się jej nie powiodła, zbita na głowę i w niewolę wzięta, a potem w gęstym lesie do pnia przywiązana, kłom dzikich i jadowitych bestyi, na obłów i pastwę wystawiona, oplakana w takim razie królowy fortuna, tego tylko czekała, rychłoby w srogiego dzika zębach zmełta dokonała. Atoli Donhoff odważny rycerz, z miłości ku ojczyźnie przedarł się w zarosłe knieje, tam dzikowi, na zgubę królowy nacierającemu, głowę ucina, Weronę uwalnia, i za żonę bierze: na Anserborchiusza wojnę podnosi, tyrana z tronu i z życia wyzuwa, królem zgodnie od wszystkich ogłoszony. To prawie wszyscy piszą tego wieku panegirystowie. Mnie się wprawdzie *Nolimberga* nigdzie widzieć nie dostało, to jednak pewna, że żaden z historyków Hiszpańskich; ani *Werony*, ani *Answerhorbiusza* imienia nie namienia, lubo taka historia i jej rewolucya godnaby była zawsze wspomnienia, dla tego też u świadomszych historyi, dużo podejrzana. Ja starożytności domu tego, pewniejsze tu położę dokumenta. A naprzód *Petra sancta cap. 3.* świadczy, że Królowie Perscy głowę dziką w herbie nosili, w którego pysku utkwiona była strzała.

Paproc. w Ogrodzie fol. 179. powiada, że Krok Król Czeski, nie zostawił żadnego potomka płci męskiej, tylko trzy córki, to jest *Kassę*, *Tetkę* i *Libusę*, z tych *Kassa*, jako świadczy *Balbin. i Bielski w Kronice Czeskiej wydanej 1563.* dostała się w małżeństwo *Biwogowi* hrabi, herbu *Swinia* głowa; z tej zaś okazji tego herbu nabył *Biwog*. Na łowach bę-

dąc, dzikiemu wieprzowi, sam ręką swoją głowę uciął, którą gdy do królowny przyniósł, tąż samą głową w herbie, od nich regalizowany został, więcej mu jeszcze Kassa świadczyła się, kiedy go sobie za małżonka obrała: koło roku 722; potomstwo potem Kassy, na trzy się znaczne familie, według Paprockiego rozdzieliło, to jest na Panów z Szelnberka, na Panów z Hazenburka, na Panów Lwowow z Rozmitała, ci wszyscy w herbie świniej głowy zażywali, lubo jedni z nich, Lwa do niej przydawali, i od tego Lwami ich zwano; z tych Joanna Lwowna z Rozmitała, była małżonką Jerzego Podiebradiusza Króla Czeskiego, *Paprocki Ograd. fol. 195.* Drudzy Zająca, z tych był Jan Zaic z Hazenburka, najwyższy dziedziczny truckczasz królestwa Czeskiego, którego urodziła księżna Opawska Katarzyna, ten pojął Marketę księżną Mustenberską, hrabiankę Oleśnicką, od której zostali czterej synowie, Wacław, Mikołaj, Jerzy i Krzysztof, wszyscy bezpotomnie pomarli, tylko Mikołaj, z Anny Lobkowiczowny, spłodził syna Jana Żbinka z Hazenburka na Budyni, dziedzicznego truckczasza królestwa Czeskiego, konsyliarza Cesarza Rudolfa i hetmana Szląskiego. Atoli i do inszych poblizszych prowincyi, a snąc potomkowie Biwoga, i Kassy, rozeszli się: ztąd Gradocenów i Trewartenów familie w Anglji, Grezingów w Misnji, tąż się głową według niektórych pieczętują. Z tymże herbem Alexandra II. Papieża na mappie, kędy inszych biskupów Rzymskich i klejnoty i lata opisują, widziałem; toż świadczy i *Petra sancta.* Z Frankonji ten Papież był rodem, kędy mówi Okolski, że jeszcze ślady, za jego czasów były nad Mosą rzeką pałacu Donhoff nazwanego, z tej do Inllant się przenieśli Donhoffowie, a z tamtąd do korony: drudzy jednak chcą że z Misnji, inni że z Westfalji do Inllant weszli Donhoffowie.

Panegirystowie nasi, pismami swemi roznieśli, że Meinhard pierwszy apostoł i biskup Inllantski, był z domu Donhoff; ale o tem żaden z historyków nie pisał; dla większej zaś pewności, któtko tu położę, co o nim autorowie podrukowali. Zakon Kaznodziejski przywłaszcza sobie tego Meinharda: tak *Bzow. Annal. Eccles. 1233. num. 3.* powiada, że Ś. Jacek trzech infułatów Dominikanów różnym narodom przełożył, to jest B. Gerarda pierwszego biskupem na Rusi, B. Wita pierwszego w Litwie, B. Meinharda pierwszego w Inllanciech postanowił: atoli tenże autor *tom. 13. editio. Colonien. 1616. pod rokiem 1205. num. 17.* wyraźnie mówi. *Apud Livones cum Meinardus Episcopus, et post eum Albertus Christianam religionem paulo ante propagare caepissent, Albertus Ordinem militiae Christi instituit 1205.*

toć już sam przyznaje Bzovius, że dobrze przed tym rokiem Meinhard, żył i pracował koło Inflant. Do tejsze professyi pociąga Meinharda, *Ruszel in Tryunf. fol. 18.* i *Pruszcz poświadcza w Fortecy fol. 37.* ale się to utrzymać nie może: bo to jest pewna, że już w roku 1199. Inflanty Bogu pozyskał był Meinhard, jako dokumentem jest list Innocentego Papieża III. u *Raynal. tom. 13. Annal. Ecclesiast.* dany 1199. w którym ten ojciec święty książąt Saskich, do obrony katolików Inflantezyków od Meinarda nawróconych, pobudza. Ś. zaś Dominik jeszcze w tym roku był tylko kanonikiem Oxonieńskim, ba i w roku 1204. jako tamże pisze Bzov., i dopiero w roku 1215. prosił Innocentego Papieża o konfirmacyą swego zakonu: dopieroż Ś. Jacek ani podawać, ani stanowić Meinharda na Inflantskie biskupstwo nie mógł: bo sam dopiero w roku 1219. do zakonu od Ś. Dominika przyjęty, kiedy już nie żył Meinhardus, jako i Bzovius wyżej wspomniany przyznaje. Zakon Cystercyeński i ten do swojej reguły Meinharda nakłania, na co przywodzi Menologium swoje, kędy tak piszą. *In Livonia Sanctus Maynardus Episcopus Monachus Cisterciensis, vir multae religionis, a quibusdam mercatoribus in Livoniam invectus, ut populis illis fidem Christianam nuntiaret, post multos perperosos labores, et innumera patrata miracula migravit ad Dominum: toż potwierdza Henriquez in Notis. Arnoldus Lignovitae lib. 2. Belforessius: atoli tenże Henriquez in fasciculo SS. Ordin. Cisterc. lib. 2. cap. 10.* na co przywodzi Hieronymi Romanam Rempublicam powiada, że ten Meinhard tylko był kapłanem w Lubece, o professyi zaś jego mileży. Arnoldus zaś raczej go Benedyktynem chce mieć, ale nie pisze której reguły. *Christoph. Łoniewski i M. Baron.* Kanonikiem go regularnym Ś. Augustyna czynią. *Hartknoch in Chronico Ordinis Teutonici in Animadvers. ad Dusbruch. p. 3. cap. 28.* Kanonikiem go Sigeberskim tytułuje, od arcybiskupa Brzeźnieńskiego na biskupstwo poświęcony 1170. gdy do Inflant przyplłynął, z jednym tylko sługą, tam sobie dom najawszy, i języka się tej krainy z wielką trudnością nauczywszy, to łagodnymi sposobami serca sobie Poganów jednając, to choroby różne samym krzyżem świętym lecząc, tyle w owym grubym narodzie sprawił, że do wiary Chrześcijańskiej hurmem cisnąć się poczęli; a że sąsiedzka Litwa często po te czasy Inflanty najeżdżali, Meinhard na tem miejscu, gdzie teraz Kircholm stoi, nad Dźwiną rzeką, twierdzę wystawił, i żołnierzami osadził, kościół tamże wyprowadził: w tych pracach apostolskich śmierć go zastała 1193. lubo drudzy ale omylnie zejściu jego inszy rok zapisali. *Henriquez loc. cit.*

Szczygiel. Aquila Polono Benedict. Mart. Baronius: pochowany w Rydze Meinard, kędy wielkimi cudami Bóg go wsławił. Wspomniony Hartknoch z Hennebergera, powiada o tym Meinhardzie, że matka jego Jutta, razem dziewięciu synów na świat wydała, z których jednego tylko tego Meinharda czyli Menekona de Querfurt, mistrza potem Krzyżackiego, zostawiwszy, innych ośmiu potopić kazała, nadjechał na to mąż jej, i dowiedziawszy się co się działo, dzieci od zguby salwował, a Jutta ubłagawszy męża, do klasztoru na pokutę za swój grzech poszła.

W Inflanciech długo i pięknie ta familia kwitnęła (*Praetor. O. G. lib. 2. cap. 2.* mówi, że Sweckzten miasteczko na Żmudzi, stolicą było hrabiów Donhoffów) bo Otto, wojewodą był Derpskim: brat jego Teodor wojewodą Inflantskim, obadwa tej ojczyźnie dobrze zasłużeni, kiedy tak do unji Inflant z koroną Polską, jako i do utrzymania Inflantezyków, przy poprzysiężonej raz wierności Królom Polskim, siła pracowali. Zostawił Teodor pięciu synów, Kaspra, Ernesta, Hermana, Gerarda i Henryka. Z których Herman za ojczyznę mężnie się zastawiając, pod Cecorą poległ, w lat tylko ośmnastu.

Kasper wojewoda Sieradzki, syn pierwszy Teodora wojewody Inflantskiego. Konstytucya 1616. *fol. 5.* chwali jego, natenczas starosty Laiskiego i Bolesławskiego, i braci jego, miłość i wierność ku tej ojczyźnie, że gdy Karol Król Szwedzki Estonią opanował, dobra swoje dziedziczne, w tej prowincyi leżące, w rękę jego zostawili: za co dano mu potem w zasługach województwo Derpskie, starostwa Wieluńskie i Radomskie: *Constit. 1631. fol. 26.* większą jeszcze ku Bogu pokazał przychyłność, kiedy z całym domem swoim, błędy heretyckie porzuciwszy, z kościołem się katolickim pojednał, *Hacki Scrutinium Veritat.* z Alexandry Koniecpolskiej, siostry rodzonej Stanisława kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, córkę spłodził Annę, ta była za Bogusławem Leszczyńskim herbu Wieniawa podkanclerzym koronnym i generałem Wielkopolskim, synów także trzech; Alexandra, Stanisława, i Zygmunta. Był ten Kasper, wielkiej roztropności, którą pokazał, tak w wojsku za Zygmunta III. Króla, jako i w senacie, Władysław IV. szczególniej go sobie szacował, dla tego po Cecylią Renatę Austryaczkę żonę swoją, jego w legacyi do Wiednia wysłał; tam tak przypadł do serca Ferdynandowi III. Cesarzowi, że i jemu i sukcesorom jego, tytuł *S. Romani Imperii Principis* z chęcią ofiarował: Marszałkował całemu dworowi Cecylji Renaty, na wszystkich dobroczynny, nikomu nie szkodzący. Tak Rzeczpospolitą traktował, że lubo do każdej w gwałtowniejszych

jej interesach albo auktozem, albo większą częścią był rady, przecież sobie nie nieprzypisując, uszedł pospolitogo takim nieszczęścia, zawistnej gęby. Przyjacioł sobie jednać umiał, chronił się, żeby był kogo neuraził, dla tego u wszystkich w wielkiem był poszanowaniu. Już był destynowany wielkim posłem do pogodzenia Europejskich prowincyi, ale gdy ta ugoda nie doszła, za jego radą windykowane Prusy, oswo-bodzona od domowej wojny ojczyzna. Dwa pałace w Kru-szynie i Ujazdowie wymurował, inszych wiele na różnych miejscach wystawił. *Tylkow. in dedicat. Arithm. Curiosae*: Przestał żyć na ziemi wieku swego 57. w roku 1645. Nad-grobek jego w Częstochowie: *Stawicki Paulita*.

Alexander opat Jędrzejowski, syn pierwszy Kaspra woje-wody Sieradzkiego: zwiedziwszy cudze kraje, i Rzym, uprosił u Innocentego Papieża, ciała Ś. Honorata i Ś. Kandydy, które potem ostatnią wolą swoją, kościołowi Częstochow-skiemu naznaczył: przy tymże kościele grób wspaniały wy-stawił, z wieczną fundacją, żeby się co tydzień trzy msze odprawiały, z których jedna powinna być śpiewana. Był ten Alexander wielkiej submissyi, dla tego gdy mu w Rzymie *Clericatum Camerae*, a w Polsce biskupstwo Kamienieckie, ba i Łuckie ofiarowano, przyjąć ich z pokory niechciał, za-konnym się chlebem kontentując, o którym zwykł był ma-wiać, *Ego pane pauperum victito*. Od Jana Kazimierza Króla jeździł w legacyi do Wiednia, do Ferdynanda III. Cesarza, z kondolencją nad śmiercią Ferdynanda IV. Króla Węgie-rskiego. Na ubogich hojny, szpital Soborzycki wystawił i upo-sażył: Na klasztory dobroczynny, szczególnież OO. Domi-nikanów Gidelskich i OO. Bernardynów Przyrowskich u Ś. Anny, swemi jałmużnami opatrywał. Kościołowi Krusińskie-mu tysiąc dwieście złotych na fundacją wyliczył. Krom pa-cierzy kapłańskich, codzień koronkę do Najśw. Matki mawiał. W czeladze swojej przestrzegał, żeby nie tylko zgorzenia żadnego nie było, ale żeby się i nabożeństwo w nich po-mnażało. W tych enotach świat, który dawno sobie był ob-mierzył, zostawił. *Czechow. Kazanie Połow*.

Stanisław Wieluński i Radomski starosta, syn drugi Kaspra wojewody Sieradzkiego, przybrał sobie w małżeńską ligę Annę księżnę Radziwiłłównę marszałkównę Litewską, której zmarłej, trzech pozostali synowie, Stanisław, Zygmunt i Alexander: kaplicę w Częstochowie, marmurem prawie po królewsku całą ofutrowaną wystawili, dość kształtną manierą, w bogaty aparat tę cudowną górę przystroili, działami i inną amunicją uzbroili. Z tych Stanisław, prędko po matce wszy-stkie nadzieje o sobie z śmiercią pożegnał; z Alexandrem

niewiem co się stało. Ojca ich zasługi wspomina z pochwałą konstytucya 1661. fol. 12. kiedy na obronę tej ojczyzny okrytą chorągiew wystawiwszy, własną szkatułą sustentował, dla tego po jego zejściu successorom zmarłego, dobra Sokolskie w ziemi Wieluńskiej leżące, na czterdzieści lat, po expiracyi dożywocia matki ich, Rzeczpospolita puściła: jakoż właśnie z heroicznem sercem ten Stanisław stawał tak pod Beresteczkiem, jako i indziej przeciwko Kozakom. Na akt pogrzebowy jeździł od Króla do Cesarza 1648.

Zygmunt Wiktor podskarbi nadworny Litewski, podkomorzy Wieluński, dziedzic na Kruszyńcu, syn Stanisława starosty Wieluńskiego trzeci, tak politycznemi, jako i Chrześcijańskimi cnotami ozdobiony, Królom i wszystkim miły: postował na różne sejmy, jako 1683. z kąd był komissarzem do granic od Szląska, i 1685. do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol. 8.* i 1690. z Joanny Teresy Brzostowskiej wojewodzanki Trockiej herbu Strzemię, pozostałej wdowy po Radziejowskim, córka jego Anna Daniłowiczowa starościna Parczewska: umarł 1694. *Zalus. tom. 1. fol. 1380.*

Zygmunt Bydgoski i Sokalski starosta, syn trzeci Kaspra wojewody Sieradzkiego. Pod Zborowem gdy się mężnie za ojczyznę zastawia regimentarz Polskiego rycerstwa, obsypawszy pole trupami, sam się w niewolę Tatarską dostał, czyli raczej sam się w zastawę ofiarował, mówiąc: *Habetis voluntarium pro libertate Polona captivum.* Pojął był w dożywotnią przyjaźń, Teresę córkę Jerzego Ossolińskiego kanclerza koronnego, która mu spłodziła czterech synów: Jerzego Albrychta, Karola Kaspra, Stanisława Kazimierza i Franciszka Bogusława.

Jerzy Albrycht Donhoff biskup Krakowski, syn pierwszy Zygmunta starosty Bydgoskiego, w Rzymie z wielkiem dowcipu swego zaleceniem w kollegium naszym pod księdzem Martinezem skończywszy teologią, gdy do ojczyzny powrócił, wziął naprzód kanonią Chełmińską, potem kustodyą Poznańską, administratorem opactwa Witowskiego, kanonikiem Krakowskim, deputatem kilka razy na trybunał koronny, referendarzem u Olszowskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ztamtąd na Kamienieckie biskupstwo postąpił, z tego na Przemyskie, które wraz z pieczęcią wielką koronną trzymał; wieku tego, dla wrodzonej przedziwnej wymowy Chryzostom Polski; Jakób Cantelmi arcybiskup Cezaryi, Innocentego XI. do Jana III. Nuncyusz, gdy swoją u tronu legacyą odprawował, znagła kanclerz Donhoff od Króla wokowany, tak mądrze i slichnym stylem, *ex tempore* mu odpowiedział, jakby długim czasem i pracą, mowa jego limowana była. Prze-

ciwko Łyszczyńskiemu Ateuszowi na sejmie, z tąż fakundją, prawowierną zelożyą attemperowaną mówił, a potem wymógł na nim, że się błędów swych wyrzekł. Słyszeć go było po ambonach kazającego, do czego mu i najwyższe publiczne funkcye przeszkodą nie były; wszystkich serca do Boga i cnoty nakłaniał: *jest w druku jego Kazanie in fol. które miał na pogrzebie, Maryanny Jabtonowskiej Wojewodziny Ruskiej i Hetmanowy; i drugie, które miał na wprowadzeniu relikwii Ś. Felicysymy pod czas elekcyi in 4to.* Za jego perswazyą Innocenty Winnicki władyka Przemyski, z kościołem się Rzymskim zjednoczył, i swoich do tegoż pociągnął. Wjechał potem na biskupstwo Krakowskie 1701. 9. Października, na którym bardzo krótko prezydując, pieczęci na sejmie nie oddawszy, przeniósł się na lepsze życie 1702. Na zakon nasz był szczególnie z estymacyą łaskawy, dla tego probostwo Piotrkowskie trzymając, pierwszy nas do Piotrkowa wprowadził, ambonę nam w kościele swoim oddał.

Karol Kasper kasztelan Konarski, drugi syn Zygmunta starosty Bydgoskiego. *Celejowicz Fastigium*, pod wsławionemi tego tam wieku hetmanami Zusą i Montecucullem, w cudzych obozach pierwsze założył rycerskich dzieł początki, potem w ojczyźnie pod Chocimem, pod Kałuszą, Zórawnem, i Wiedniem zwycięzko stawał: miał za sobą Katarzynę Brzozowską. Stanisław Kazimierz trzeci syn Zygmunta. *Cielejow.*

Franciszek Bogusław kasztelan Sieradzki, czwarty syn Zygmunta, z młodych lat na dworze Jana Kazimierza będąc, tak mu przypadł był do serca, że po abdykacyi Królestwa, do Francyi go z sobą przeciągnął: był wprzód miecznikiem Łęczyckim, potem kasztelanem Płockim, jako się podpisał 1697. na obwieszczenie, nakoniec Sieradzkim: dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Jadwigą Lipską herbu Łada starościanką Rawską, ale o potomstwie jego z nią nie czytałem: drugi raz z Eufrozyną Mycielską starościanką Rolską, sędzianką ziemską Sieradzką, z tej trzech się było synów zostało: pierwszy Mikołaj kanonik Krakowski, proboszcz Sandomierski, deputat na trybunał koronny 1712. prałat godzien najpierwszych honorów, gdyby niemi z pokory nie gardził, jest jego *Kazanie w druku, Niebo w herbownym, Junoszy*, na wjeździe Szaniawskiego biskupa Krakowskiego, *in fol. 1720. Varsav.* Drugi Stanisław, ten wzgardziwszy światem, i wielkiemi, które go czekały nadziejami, do zakonu naszego wstąpił; gdzie tak prędko postąpił, że go Bóg wezwał po zapłatę cnót jego, w roku 1714. gdy jeszcze Filozofji w Lublinie słuchał, umarł świątobliwie. Trzeci pojął córkę Karskiego sędziego grodzkiego Rawskiego. *Szczaniecki*

Troj capitolium Kazanie powiada, że Donhoff miecznik Łęczycki, miał za sobą Łubieńską kasztelanekę Sieradzką. Donhoff podkomorzy Wieluński miał za sobą Helenę Działyńską wojewodzanekę Kaliską.

Ernest wojewoda Parnawski starosta Derpski, drugi syn Teodora wojewody Inflantskiego, mądrość i męztwo w nim, o prym certowało. Do wielu postronnych monarchów, ablegatem będąc, i Królów naszych, i ojczyzny, i domu swego honor, z podziwieniem obcych narodów pięknie piastował, pod Chocimem za Zygmunta III. pułkownik, w cudzoziemskim wojsku naszym heroicznie stawał, Szwedzkich sił w różnych okazyach, dobrze i nieraz, orężem nadwątliwszy, przymierze potem z nimi komissarz od Rzeczypospolitej wysadzony, szczęśliwie zawarł, był na ten czas kasztelanem Derpskim 1635. przez małżeńskie związki z księżętami Kurlandzkimi i hrabiami Donau, w kolligacyą wszedłszy, spłodził pięciu synów Ernesta, Henryka, Krzysztofa, Jana i Fryderyka.

Ernest wojewoda Malborski, generał artyleryi, syn pierwszy Ernesta wojewody Parnawskiego, złączył się był dożywotnie z Zosianną Oleśnicką herbu Dębno, starościanką Radziejowską, z której tylko się córka została, Joanna Stanisławowi Donhoffowi wojewodzie Połockiemu i hetmanowi polnemu Litewskiemu zaślubiona, po Oleśnickiej pojął Konstancją Słuszezankę wojewodzanekę Witepską, pozostała wdowę po Władysławie Donhoffie wojewodzie Pomorskim, ale z nią żył *sterilis*. Wspominają tego Ernesta konstytucyje koronne 1690. *fol. 17.* komissarzem na uspokojenie pretensyi Rzeczypospolitej do kurfirsza Brandeburskiego, z tytułem wojewody Malborskiego. *Nieszpork. jednak in sacra,* pisze, że Donhoff Ernest, który miał za sobą Oleśnicką, był kasztelanem Wileńskim, i w *Historyi Colle. Cracov.* czytam, że przez Ks. Młodzianowskiego S. J. Donhoff kasztelan Wileński herezyi się wyprzysiął w roku 1683. toż poświadcza, *Cielejow.* i inni. Przecież *Zaluski tom. 1. fol. 1333.* że umarł ten Ernest wojewodą Malborskim, marszałkiem Królowy Polskiej w roku 1693. twierdzi; Ernesta łowczego Litewskiego w konstytucyach kładą 1678. komissarzem do dóbr królewskich. *Constit. fol. 39.* Od młodości swojej do dzieł rycerskich przyuczony, zkąd potem w wielkiego urosł wojownika, przeciwko Turkom i Tatarom pod Kałuszą, Chocimem, Zórawnem, Wiedniem, i Strygoniem.

Henryk wojewoda Parnawski, syn drugi Ernesta wojewody Parnawskiego, jeździł w legacyi bardzo trudnej do Brandeburczyka, *Tylkow. dedicat.* ostatni na tem krześle siedział: bo ta część Inflant, przez pakta za Jana Kazimierza

Króla, Szwedom ustąpiona. Krzysztof trzeci syn Ernesta wojewody Parnawskiego, kasztelan Witebski, mężstwa swego dał dowody, kiedy na morzu przeciwko Szwedom wojował. Jan łowczy Litewski starosta Starogardzki czwarty syn; z Elżbiety Sobieskiej, córka jego Konstancya, pierwszym związkiem żyła, z Janem Wielhorskim podkomorzym Wołyńskim, drugim z Stefanem Potockim, na ten czas krajczym koronnym, luboć się potem to małżeństwo rozeszło, trzecim z Lubowieckim starostą Oświecińskim, syn zaś z tejże Sobieskiej, Franciszek Michał łowczy Litewski starosta Starogardzki, ten na dworze królewskim bawiąc, czas niejaki, sekretarzem pieczęci koronnej został. Człowiek był przyjacielskich i braterskich affektów pełen, które go, już na poselskie funkcyje, już podczas kapturów, na deputacye wysadzały; i laskę marszałkowską w Grodnie do niego obróciły po śmierci Jana III. gdzie mu wszyscy dank dawali, że partialitatem nie trzymał. Na trybunałach, nie własne interesa albo zbiór, ale Boga, i świętą sprawiedliwość kochał, umarł bezdzietny w Tajenku 1696. miał za sobą Ludwikę Dąbską kasztelenkę Biecką. Jana kasztelana Smoleńskiego wspominają konstytucye 1670. *fol. 10.* takbym rozumiał, że ojciec jego Jan łowczy, na to krzesło był posuniony. *Dunin Kazan. pogrzeb. fol. 366.* Fryderyk piąty syn Ernesta, podstoli Litewski, w wojsku Brandeburskiem generał: synowie jego dwaj. Bogusław Ernest podkomorzy terazniejszy Litewski, generał leitnant, w pieszym regimencie, Pan właśnie rycerskiego serca i inszych przymiotów natury, żona jego Maryanna Bielińska marszałkowna w. koronna, ale się to małżeństwo rozeszło. Brat jego Fryderyk podkoniuszy Litewski pułkownik królewski.

Gerard wojewoda Pomorski, Feliński, Kościerzyński starosta, syn trzeci Teodora wojewody Inflantskiego posłował na sejm 1638. *Constit. fol. 3.* oberszterem jeszcze będąc, gdy Szwedzki kapitan Frangel 1626. z wojskiem pod Gorną niespodzianie nastąpił, i naszych pogromił, do Torunia się obrócił, bramą Chełmińską chcąc miasto ubiec. Ten Gerard odważnie stanąwszy i serca dodawszy, z ochotną dzielnością obywatelów tamecznych, nieprzyjacielowi zamorskiemu, odporu znaczną był przyczyną. Gdy go ktoś namawiał, żeby był na obóz nieprzyjacielski dla zdobyczy uderzył, rzekł: *Malo unum militem strenuum, ex hostium manibus eripere, quam universas hostium fortunas vindicare.* Od Władysława IV. posłem wielkim do Francyi wysłany, Ludwikę mu Gonzagę Królową za małżonkę sprowadził 1645. *Brachel lib. 6.* której potem dworowi marszałkował. Był oraz podskarbidem Pruskim, i ekonomią Malborską trzymał. Związał się

był dożywotnie najprzód z Katarzyną Opalińską, pozostałą wdową po Dymitrze Weiherze kasztelanie Gdańskim, potem z Sybillą Piastowną, to jest, z linii Piasta, domu który w Polsce naszej, więcej niż cztery sta lat na tronie panował: była to córka Jerzego księcia Brygeńskiego, wnuczka Joachima elektora Brandeburskiego: potomstwo jego córki trzy, Konstancya Bąkowska wojewodzina Malborska, starościna Brodnicka, z Opalińskiej urodzona, miłosierna na ubogich i domy zakonne, umarła 1685. w Toruniu u Ś. Jana z nadgrobkim marmurowym pochowana. Cecylia Brezina wojewodzina Poznańska. Weiherowa wojewodzina Pomorska, Ludwika Weihera małżonka. *MS. Konopats.* Synów dwóch, Władysław i N. podkomorzy najwyższy u Brandeburczyka, którego imieniem do Berlina, zapraszał księżnę Bawarską, a Królowę Polską.

Władysław wojewoda Pomorski, syn Gerarda wojewody Pomorskiego, podskarbi ziem Pruskich, Skarszewski i Kościerzyński starosta, był wprzód podkomorzym Pomorskim, z którym honorem posłował na konwokacyą 1674. *Constit. fol. 15.* a w roku 1683. już wojewoda, komissarzemznaczony, do ubezpieczenia miasta Elbląga, i pretensyi kurfirszta Brandeburskiego. *Constit. fol. 11.* W różnych ekspedycjach przeciwko Szwedom, Moskwie, Węgrom i Tatarom, mężnego serca dowody dawszy, i pod Wiedniem heroicznie stanąwszy, nakoniec pod Strygoniem, w koło od Turków opasany, gdy się do ostatnich sił z nieprzyjacielem potyka, od szabli Tureckiej poległ 1683. głowa jego do Konstantynopola odesłana, z wielkimi tryumfami przyjęta. Konstancya Słuszczanka wojewodzanka Witebska, córkę mu powiła Teresę, która się w małżeństwo dostała księżciu Józefowi Czar-toryskiemu chorążemu Litewskiemu, i syna Stanisława.

Krasicki w przypisach naznacza temu Władysławowi wojewodzie za małżonkę *Kazanowską* i pisze że o tej pozostałej wdowie wzmiankę czyni Żaluski w kazaniu pogrzebnem Jabłonowskiej hetmanowej w. kor. — znać że po zejściu pierwszej, drugą tę *Kazanowską* małżonkę pojął. —

Stanisław wojewoda Połocki, hetman polny Litewski, starosta Kałuski, Kościerzyński, Nowomiejski, Latowicki, syn Władysława wojewody Pomorskiego, łowczym naprzód był Litewskim, z sejmu 1703. komissarz do uspokojenia dyfferencyi, między księstwem Zatorskiem i Szląskiem, *Constitut. fol. 21.* potem miecznikiem koronnym, marszałkiem konfederacyi generalnej Sandomierskiej: honor Augusta II. Króla Polskiego, podczas ciężkiej rewolucyi Szwedzkiej, i radą i szabłą, zdrowiem i fortuną tak piastował, że nienadwerżony

przy tronie utrzymał. Podczas tejże funkcyi, w izbie poselskiej łaskę trzymał dwa razy, raz 1710. w Warszawie, drugi raz 1712. wszędzie nieporównaną submissyą, wytworną roztropnością, wszystkich serca do siebie ciągnął; komissarz generalny z innemi do Kurlandyi od rzeczypospolitej naznaczony, na żadne, ani pogróżki nieustraszony, ani respekta niewzruszony, księztwo to w prowincyą do korony inkorporował, manierą Polską, rządu w niej ułożywszy. Zszedł z tego świata 1728. w Gdańsku, z żalem wszystkich ojezycznych kochających. Miał za sobą pierwszym ślubem, Joannę Donhoffównę wojewodzaną Malborską Ernesta córkę, z której byli wprawdzie syn: ale młodo umarł, córka się tylko została Konstancya księżęciu Sanguszkowi zaślubiona. Drugim ślubem Zofią Sieniawską kasztelanę Krakowską hetmanową wielką koronną, ale ztą żył bezpotomny.

Henryk starosta Dyneburski, czwarty syn Teodora wojewody Inflantskiego, posłował na sejm 1623. ztamąd komissarz naznaczony do traktatów o pokój z Szwedami *Constit. fol. 3.* wszyscy onim panegirystowie rozpisali, że obleżonemu od Szwedów Grunwaldzkemu zamkowi, na odsiecz z ludźmi swemy przypadłszy, tam na pobitych od siebie nieprzyjacielskich trupach i sam poległ, zostawił synów, Otona opata Peplińskiego. Henryka generała w wojsku Polskiem cudzoziemskim, *wspomina go Pastor. histor. lib. 1.* że pod Korsuniem 1648. na czele obozu naszego postawiony, mężnie przeciwko Kozakom stawał, tam nad działami komendę mając, nie raz nacierających na naszych, Tatarów, działami rozganiał, atoli, w tejże pod Korsuniem kłęczce w niewolą się dostał: *Pastor. Kochow. Tulden. lib. 5. Histor.* o nim mówi, że na presidium zostawiony w Dynaburdze 1655. tysiąc jazdy Moskiewskiej częścią pobił, częścią o ucieczkę przyprawił. Tenże autor powiada, że w okazyi z Szwedami nad Dunajcem rzeką, tegoż roku w niewolą się do nich dostał, żył bezżennie, a całe życie swoje przysłudze ojezyny w obozie poświęciwszy przepędził, przed samą śmiercią z kościołem się katolickim pojednał.

Teodor podkomorzy koronny, Wiślicki Urzędowski Seresowski starosta, syn trzeci Henryka starosty Dyneburskiego, jest o nim konstytucya 1667. *fol. 31.* miał za sobą hrabiankę de Bessen, z którego domu, Jan de Bessen Cesarskiego dworu był marszałkiem. Joachim de Bessen, na Cesarskiem miejscu, Szląski gubernator. Adam de Bessen na dworze Cesarskim wielkiej powagi; z tej zostało się córek dwie, Elżbieta z Stanisławem Lubomirskim marszałkiem wielkim koronnym dożywotnie zmówiona, Urszula z Marcinem Kazimie-

rzem Rątskim kasztelanem Lwowskim a potem Krakowskim: synów zaś trzech. Henryka starostę Urzędowskiego, pod Wiedniem i Strygoniem pierwiastki rycerskich dzieł założył. Franciszka Teodora starostę Wislickiego, tego z Potockiej herbu Pilawa kasztelanki Krakowskiej było dwóch synów: Jędrzej i Teodor. Jeden z nich pojął Drohojewską, znią bezpotomny: drugi młodzianem umarł, obadwa w młodym hardzo wieku z tego świata zebrani, siostra ich Anna, panną umarła 1694. w Krakowie u S. Piotra pochowana.

Jan Kazimierz kardynał, *tituli S. Joannis ante portam Latinam* biskup Cesenacki, trzeci syn Teodora podkomorzego koronnego w Reszlu, Pułtusk, w Warszawie, w naukach wypolerowawszy młodsze lata: Teologii i *Jus Canonicum* w Paryżu słuchał i publicznie defendował, do ojczyzny powróciwszy wziął opactwo Mogilskie, które nietylko restaurował, kościół osobliwie, ale też Wisłę wielkim nakładem, żeby gruntów klasztornych nie rwała, odwrócił i uhamował. Dziekanem Płockim i kanonikiem Warszawskim będąc, wizytował przykładnie archidyakoniat Warszawski. Wysłany potem do Rzymu, po owej sławnej pod Wiedniem z Turków wygranej: Innocentemu XI. Papieżowi chorągiew bogatą i najprzedniejszą samego Mahometa, w obozie Tureckim wziętą, imieniem królewskim oddał, aby tam na Watykanie na pamiątkę takiej wiktoryi zawieszona była: dziwnie był z tego prezentu kontent Innocenty, dla tego Jana Kazimierza Donhoffa, między purpuratów Rzymskich policzył, *Commendatorem Archihospitulis S. Spiritus de Saxia*, i tegoż zakonu protektorem ogłosił. Był na ubogich miłosierny; dlatego pod czas powietrza w Warszawie, mizernych ludzi, wiktem opatrywał. Ś. Franciszka Salezjusza *Viam perfectionis*, z Francuzkiego języka na Polski przetłómaczył: napisał krom tego *Tubam Evangelicam*, niewiem jednak, czy do druku weszła. Jan Kazimierz Król Polski do chrztu go trzymał, zkąd obadwa jego imiona wziął na siebie.

Krom tych kwitnęli z tego domu ci, Otto Adzielski starosta, dworzanin Królów Zygmunta III. i Władysława IV. podczas wojny Pruskiej pod Memem, pierwszy w tej okazji, poległ 1632. wieku swego 25. jako świadczy nadgrobek, który mu w Kruszynie wystawił, Jerzy Ossoliński natenczas podskarbi nadworny koronny, wypisał go *Starowol. in Monum.* N. Donhoff podczaszy Litewski nie dawno zmarły, żona jego pierwsza księżna Radziwiłłowna, wdowa po Grudzińskim Gólskim staroście, druga Kossakowska siostra kasztelana Podlaskiego.

Dopszewicz, w Żmudzi, z którą 1648. Ambroży Dopszewicz podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. Piotr, ale go Dowcewicz piszą, tamże w roku 1621.

Dorański herbu Jastrzębiec, w Sieradzkim województwie.

DORĘGOWSKI

HERB.

Są dwie trąby myśliwe, w czerwonym polu, tym kształtem jako widzisz, nad hełmem i korona, trąba myśliwa, ale już taką formą, jak się tu kładzie; tak go opisuje *MS. Zalusc. de Famil. Pruss.* Tym się herbem pieczętują Doręgowscy à Gleisen, czyli Glejstowie. Z tych jedni, jeszcze podziśdzień pod dawnem nazwiskiem Glejstów, czyli Klejstów kwitną: drudzy z nich Doręgowskimi nazwani. Przdka ich rezolucyą wspominają dawne wieki, że w rzekę skoczył bystrą, żeby był zawziętemu na siebie księżęciu, kroku nie ustąpił; atoli jak się z nim pojednał, wziął od niego na wieczna pamiątkę, przydatek do herbu, trąbę myśliwą. Familia ta z dawności, na Pomorskiej dziedziczy, pisząc się z Doręgowic, mila od Chojnic. Jedni z nich byli urzędnikami ziemskimi, chorążemi Pomorskimi; sędziami i sadowymi, drudzy rycerskie życie w obozach trawili. Jan Doręgowski na Jarczewie dziedzic, leży w Chojnicach u fary, z takim nadgrobkim. *Joannes à Gleisen Doręgowski, Assessor Senior Districtus Dirszaviensis, hanc post fata fidei, sibi posterisque delegit, ad cujus ornatum, unum mille florenorum, et aliud mille in censum Sacerdoti alendo, qui quot hebdomadibus die Lunae pro defunctis, et Sabatto de B. Maria Virgine sacrum caneret, numeravit; anno aetatis suae 88. Christi vero 1625.* podle osoby taka inskrypcya.

Precz na stronę krwawego Marsa świetne zbroje:

Ma broń Jezus, w starości krzyż kochanie moje.

Miał dwóch synów z Geschawowną, rodzoną siostrą opata Oliwskiego. Jana dziekana Kamińskiego, i Kryspina, ten z Lużyńską spłodził córkę, w dożywotnią przyjaźń zmówioną z Samsonek Garczyńskim, i synów czterech, z tych dwaj wojenną służąc w ekspedycyą Chocimską, młodo pomarli. Trzeci w zakonie Ś. Franciszka, do którego takim przypadkiem był powołany; młodszym będąc w Chojnicach, na wysoką przy kościele dzwonicę, czy wieżę wszedłszy, po rynnie poskakującemu, noga się powinęła, tak że na pewną zgubę z wysoka leciał; przecież w tak ciężkim razie, trafunkiem teje się samej rynny uchwycił, i obiema rękami mocno ścisnąwszy, tak u niej całym sobą wisiał, z niemniejszą bojaźnią, widząc oczywistą śmierć przed sobą, a tym bardziej że żadnego nie było sposobu do ratunku jego. Tym czasem na głos krzyczącego, tłumem się ludzie zeszli; i gdy myślą o jego salwowaniu, miękkich betów, i gwałt pościeli nanieśli: tą pod nim wszystko miejsce wysłali, spuścił się z wielkim strachem na nię młodzian, prawie już od wszystkich zdesperowany, i szczęśliwie: bo bez szwanku jakiegokolwiek zdrowia upadł, zaczem ślub uczynił przyjąć habit Ś. Franciszka, co i wykonał świątobliwie. Czwarty tych brat był Szczęsny. Adam Alexander starosta Starogardzki. *To MS. wspomniony.* Ten Jan dziekan Kamiński, a potem archidyakon i officyał 1623. fundował Chojnicką w naszej prowincyi rezydencyą, i missye przez Kaszubską i Pomorską ziemię: Stanisław zaś znacznie jej przyczynił 1688. na dwóch kaznodziejów Polskiego i Niemieckiego, i na professorów szkół, dobra do teje rezydencyi przyłączywszy, Niedźwiedź, Moscenice, i Sterberg. *Annuae* 1684. Któryś z Dorągowskich miał za sobą temi czasy Czapską, i zniej zostało potomstwo. N. instygator koronny. Jan Sądowy ziemski Mirachowski poseł na sejm 1730.

Dorohostajski herbu Leliwa. Mówiłem w tomie pierwszym *fol.* 255. że Moniwida Wojciecha wojewody Wileńskiego, synem był Olechno albo Alexander od tego familia Dorohostajskich swój początek wzięła: pierwszy albowiem od dóbr dziedzicznych Dorohostajskim pisać się począł: był *według MS. Kojalów.* namiestnikiem Trockim, zostawił synów czterech, Piotra, Mikołaja, Jędrzeja i Stanisława, ten bezpotomnie umarł. Mikołaj zostawił potomstwo. Jędrzej człowiek rycerski, poselstwo sprawował do Moskwy 1492. Piotr Kuchmistrem był Litewskim, potomstwo jego Kuchmistrzowiczami Dorohostajskimi zwano, dla różnicy od inszych, którzy szli od Mikoła Olechnowicza brata jego, zostawił ten Piotr Kuchmistrz czterech synów, Jana, Piotra, Stanisława

i Mikołaja, według *Kojat. in MS.* Z tych Mikołaj miecznik Litewski; drudzy go chcą mieć wojewodą Smoleńskim, spłodził syna Mikołaja wojewodę Połockiego, starostę Wołkowyskiego, Seresowskiego, Lepelskiego, Welońskiego, był to pan i w rękę i w radzie silny, dlatego gdy Tatarzy Litwę naszli, pod Dorohostajem dziedzicznymi swymi dobrami, w ośmdziesiąt tylko koni dworskich swoich, na nich uderzył, i siła pobiwszy, plon wszystek odebrał 1577. W Moskwie potem pod Połockiem, pod Łukami, pod Pskowem, i indziej, nie mały poczet kosztem swym trzymał, przez pułkownika swego Zaka 1580. dobył swym ludem Newła, Nieszczerdę ubiegł, gdzie tysiąc Moskwy na placu położwszy dwa tysiące wziął w niewolę: A że był kalwińską herezyą zarażony, dla tego fundacyi naszego kollegium Połockiego długo się opierał: przecież potem za Stefana Batorego Króla, fundatora tego miejsca staraniem, wszystko do pożądanego musiało przyjść skutku. *Sachinus Histor. par. 4. lib. 8.* Syn jego z Rajskiej, Alexander krajeży Litewski, *Paprocki Ogród. fol. 210.* Potomstwo tego wojewody, były córki dwie, Maryanna żyła z Mikołajem Tryzną podskarbin wielkim Litewskim. *Kazanie Dubowicze na pogrzebie Teophila Tryzny.* Druga Regina z Mikołajem Sapiehą wojewodą Nowogrodzkim. *Histor. Sapieh. part. 3. fol. 107.* Tegoż wojewody (który w roku 1563. stolnikiem Litewskim będąc, od Zygmunta Augusta byłznaczony, do korektury statutu Litewskiego) syn Krzysztof marszałek wielki Litewski, a przedtem stolnik Litewski, marszałek nadworny, starosta Wołkowyski, Mściłowski, Sereszowski. W potrzebie pod Kokenhauzem, chorągiew swoją wielkim sercem prowadził; z temże na Smoleńskie mury, pierwszy z królewską chorągwią wpadł, i rynek opanował. Wydał do druku książkę o *Koniach*, jako świadczy *Gvaguin. Chronic. Sarmatiae 1611.* z której znać, co był za wytwornej nauki i biegłości. *Liber Baronatus S. R. I.* jemu od Cesarza konferowany: *Walicki o Obraz, Koden.* miał za sobą Zofią, córkę Mikołaja Radziwiłła księcia na Birzach i Dubinkach wojewody Nowogrodzkiego, a po Chodkiewiczu Jerzym staroście Żmudzkiem pozostałą wdowę: z której syn Władysław. Bodaj to nie jego córka była, która się dostała w małżeństwo Jędrzejowi Firlejowi, natenczas kasztelanowi Bełzkiemu, a potem wojewodzie Sandomierskiemu. Władysław cześnik Litewski, czyli krajeży, jako chce *Kojat. in MS.* w r. 1634. posłował na sejm, *Constit. fol. 3.* starosta Zyzmorski, marszałek trybunału Litewskiego 1636. pojął był w dożywotnią przyjaźń Elżbietę Katarzynę, córkę Jerzego Samsona Podbereskiego marszałka Braclawskiego,

która po jego śmierci ponowiła związki z Teodorem Karolem Tarnowskim starostą Krzepickim, z tą Władysław, tylko jedną córkę zostawił, Zosią, z Tomaszem Sapięą oboźnym Litewskim dożywotnie zmówioną, umarła 1653. Pawła Dorohostajskiego wspominają konstytucye 1598. Podobno są w Litwie Dorostajscy herbu Rawicz.

Dorohostajski herbu Kościeszka, z tą jednak odmianą, że miasto żeleźca u strzały, kładą linią jak w literze T. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał, ale *Ks. Kojal in MS.* świadczy o nich, że są w księstwie Litewskim.

Doroszkiewicz herbu Lis, z tą jednak różnicą, że na strzale, jeden tylko krzyż kładą, a na hełmie trzy pióra strusie. *MS. Kojatow.* Bohufalowie w Grodzieńskim powiecie zowią się Doroszkiewiczami. Z których Stanisław podkomorzym był Parnawskim. Jan podsędkiem Grodzieńskim, o którym i ja mówiłem pod Bohufałami: synowie jego z Jezierskiej, Jan i Dobrogost.

Dorpowski herbu Leliwa, w Prusiech. *MS. Kono-patsc.* powiada, że Walewski kasztelaniec Elbląski, miał za sobą Dorpowską herbu Junosza, która w dom Walewskich wniosła była dobra Dorpów, Mgowo, Rybieniec i insze, atoli syn z tej Dorpowskiej, Adam starosta Nakielski z Padniewskiej, żadnego potomstwa nie zostawił. *MS. jednak drugi o Familiach Pruskich* świadczy, że Dorpowscy z Kłodzewa, herbem się Leliwa pieczętują; z tych miał być Michał Sądowy ziemski Chełmiński. Jerzy Alexander Dorpowski kanonik i officyał generalny Chełmiński 1643. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim *Acta Synodi.* Jakób na części swojej we wsi Grzywna, w województwie Chełmińskim, sześć tysięcy zapisał kollegio naszemu Bydgoskiemu. *Histor. Coll.* Jeden z nich miał za sobą Garczyńską chorążankę Chełmińską 1690. Dorpowska, była za Władysławem Chrzastowskim herbu Łódzia, druga za Czapskim Piotrem, trzecia za Marcinem Czapskim. Ernest Chryzostom wojewoda Łęczycki, a przedtem generał auditor 1697. córka jego Justyna, Bartłomieja Głębockiego podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego małżonka: był także chorążym Brzeskim Kujawskim 1703. *Constit. fol. 15.* Wojciech w województwie Chełmińskim 1704. Maryanna, Alexandra Skaławskiego sędziego Inowrocławskiego małżonka.

Krasicki pisze, że Manuskrypt Helsbergski początek Dorpowskich od Kronickich z *Kroniczyna* wywodzi i że z tych jeden pojawiający się dziedziczkę *Dorposza* począł się pierwszy pisać Dorpowskim. — W roku 1778. Józef Dorpowski kanonik kolleg. Warszawskiej. brat jego chorąży, siostra Werydyanna za Grąbczewskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Dorszt. Jan Dorszt towarzysz chorągwi cześnika Chełmskiego, dla męstwa nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol. 40.*

Doruchowski herbu Niesobia, w Sieradzkim województwie, od Kępińskich poszli, znać z tego, co się tam o nich mówić będzie. Piotraś dziedzic na Doruchowie 1425. Mruk Doruchowski 1496. wspominają obudwu *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie*. Piotr, Mikołaj i Jakób, 1502. dzielili między siebie dobra Tokarzów w tymże Grodzie. Maciej w w Kaliskiem 1591. i Adam 1627. Stanisław surrogator i poborca w Ostrzeszowskiem 1613. posłował na sejm 1627. ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Constit. fol. 5.* Katarzyna Doruchowska, Jakóba Szyszkowskiego małżonka 1613. co znać z jej reformacyi w tymże Grodzie. Jakób Wierzbęta scholastyk Poznański, i kanclerz Warszawski 1619. a potem referendarz koronny, archidyakon Warszawski, scholastyk Łęczycki, biegłością duchownego prawa, powagą, życia pobożnością zalecony 1631. na dom swój uczynił fundacją przy kollegiacie Warszawskiej, na dobrach Łomniki. Stanisław komissarz do granic między Wieluńską ziemią i Szląskiem, *Constit. 1661. fol. 25.* Jędrzej syn Bartłomieja, z Anny Walknowskiej herbu Wierusz, 1701. A dawniej, synowie Wierzbęty z Kępna 1481. dzielili się temi ojczystymi dobrami, Doruchowem, Skarydzowem, Godziatowem i Bobrownikami. Wierzbęta z Bobrownik, żonie swojej Biskupskiej reformacją uczynił 1497. w grodzie Ostrzeszowskim. Z tego poznać, że Myjomscy, Doruchowscy, Kępińscy Kierzyńscy, wszystko to z jednego domu poszło, z Krzywosądów; jakoż Jana Krzywosąda tamże wspominają dobra dziedziczne, Myjomice, Kierzno; i w roku 1473. temiż się dobrami Krzywosądowie dzielili, nadto Kąty i Swiba, i 1587. Anna Doruchowska Wierzbęta, urodzona z Heleny Slaskiej, była za Kraszkowskim, matka Franciszka Kraszkowskiego suffragana Gnieźnieńskiego synowica referendarza koronnego, siostry jej były za dwiema rodzonemi bracią Zdrowskimi, Wielkorządzczy Krakowskiego synowcami. Trzecia za Borzewskim, czwarta za Bujnowskim, piąta za Zarębą Tyminieckim. Stryjeczne zaś, jedna za Orzelskim, druga za Grabią, trzecia za Brzechfłą. Czwarta za Rychłowskim, za Janem Komeckim pisarzem Krakowskim, za Lubienieckim. Maryanna Doruchowska Marcina Wierusz Kowalskiego małżonka.

Dostojewski herbu Radwan, z tą odmianą, że miasto krzyża nad chorągwią kładą pierścień, a w hełmie rękę zbrojną z mieczem. *MS. P. Kojal.* Są w księstwie Litewskim. Piotr Dostojewski marszałek Piński, z sejmu 1598.

komissarzem naznaczony. *Const. fol.* 699. Piotr z Dostojowa 1632. Jędrzej, Stanisław. Jan Alexander i Mikołaj 1648. w Brześciańskim wojewodztwie.

Doszewski, w województwie Trockiem. Gabryel Doszewski poseł z Trockiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Douglielt patrz **Cyryna**. N. Cyryna miał za sobą Franciszkę Stoińską sędziankę ziemską Bełzką.

Dowgiało herbu Adank, w województwie Trockiem. Idą od Jana Hawnielewicza, Dowgiało chorąży Litewski *MS. Kojał.* z tem wszystkim tenże autor, tychże samych kładzie pod herbem *Zadora*.

Dowgiało herbu Działosza, i o tych tenże *MS.* świadczy w Upitskim powiecie. Piotr Dowgiało którego synu Rafał. Jan skarbnik Lidzki, Samuel Jędrzej. 1674.

Dowgiało herbu Zadora. Ten klejnot w Hrodlu przyjął na siebie, i na dom swój wojewoda Trocki Hawnul, czyli jako drudzy go zowią Jawno; był przed Unią, zamków Wileńskich starostą, które potem Jagiełłowi księżęciu Litewskiemu poddał, trzymając jego stronę przeciwko Kiejstutowi: potem namiestnikiem Wileńskim wyniesiony od Jagiełła, od którego jeździł w dziewosłęby, do Królowny Polskiej Jadwigi: ochrzczony jest w Krakowie z innemi panami Litewskimi, i znać było gorliwość jego w prawowiernej wierze: bo w Wilnie kościół Ś. Michała zbudował i nadał, w której fundacyi, nazywa się dziedzicem na Kienach, zostawił synów, Alexandra i Jana, córkę jedną, która była za Litaworem marszałkiem Litewskim. Alexander Hawnulewicz Nadziwoj kasztelan Wileński, hetman Litewski, syn jego N. Nadziwoj wojewoda Trocki, kaplicę Trójcy przenaświętszej w kościele katedralnym Wileńskim, zmurował i dochodami opatrzył, w której z ojcem pogrzebiony leży, jam tak ojca, jako i jego, między kasztelanami Wileńskimi i wojewodami Trockiem nie położył, bo roku autor nie pisze, którego na tych krzesłach siedzieli. Jan Hawnulewicz chorąży Litewski, mężny rycerz, gdy w wojsku Zygmunta księżęcia Litewskiego, przeciwko Swidrygielłowi pod Wielkomirzem, siłą mężnie dokazował, z kąd językiem Litewskim, nazwany jest od swoich Dowgialis, to jest siłomozny: ztąd urosło nazwisko domu tego Dowgiałów, zostawił córkę jedną, która się dostała w małżeństwo, Wojciechowi Gastoldowi wojewodzie Trockiemu, a z nim spłodziła Stanisława Gastolda wojewodę także Trockiego, i synów tych: Marcina, Jana, Jerzego, Stanisława Zawiszę, Andruszka Narburta, Hawryła Kurowiosa. Z tych Marcin dziedzic na Dawgieliszkach, będąc nieplodnym, sio-

strzeńca swego Gastolda dziedicem majątności swych uczynił. Jan także zszedł bezpotomnie. Od Andruszka, Narburtów familia rozpleniona. Od Stanisława, dom Zawiszów. Od Hawryła, dom Strzyszków; o których na swem miejscu mówić się będzie. Jerzy tych wszystkich brat, przezwany Dowgilis, to jest wielkiej nadziei, miał za sobą Gedrojcównę, syn jego Marcin, zabity jest pod Starodubem, w potrzebie za Króla Alexandra, pojawiający za żonę Ościkównę. Z niej synowie, Stanisław Marcinowicz Dowgiało, przezwany Dawbaras, od ojca wydzielony, porzuciwszy ojczysty herb, używać począł Abdanku. Jerzy Marcinowicz rotmistrz królewski, zabity od rozbójników 1562. z Dobrzyńskiej spłodził Wojciecha, którego z Mickiewiczówny syn jeden Bartłomiej, utonął w rzece nazwanej Święta: drugi Melchior z Adamkowiczówny Baszowskiej, zostawił synów, Jerzego, Mikołaja, i Stanisława. Z tych Mikołaj pleban Pobczyjski, kanonik Smoleński, Stanisław zaś był podstolim Wileńskim, i pisarzem Krzysztofa Paca kanclerza Litewskiego.

Dowgird herbu Bawola głowa, w księstwie Litewskiem. O tych sam tylko świadczy *MS. Kojal*. A że tego nazwiska, są domy w Litwie różnemi herbami rozróżnione, dla tego nie mogę doskonale wiedzieć, którzy z nich tego klejnotu używają. Stanisław Dowgird, pięć razy gońcem był do Moskwy, to jest od 1508. aż do roku 1523. Bogdan także do stolicy goniec 1510. i znowu w rok. Dowgird pisarz ziemski Trocki: *u Paproc*. Dowgird sławny rotmistrz w Inflanciech 1561. Jerzy Dowgird, wspominają go dzieje 1578. Benedykt, Wiktoryn 1633. Konstantyn, Michał w województwie Wileńskim 1648. Alexander na Wołyniu, Alexander i Władysław w powiecie Lidzkim 1674.

Dowgird herbu Łabędź. Deidygolt starosta Podolski, a potem Smoleński, Świdrygiella stronę przeciwko Zygmuntovi książęciu Litewskiemu utrzymywał, ale zbity w okazyi pod Oszmianami, i pojmany, *Stryjkow. fol. 576*. syn jego Dowgird, w też się więzy dostał. *Kojal. p. 2*. Przez Buczačkih z Podola wygnany, za Jagiella Króla był wojewodą Wileńskim, jako go wspomina przywilej 1436. ale go tam Dolgert piszą. Gdy 1440. zabito Zygmunta w Trokach, oskarżony oto do Kazimierza Jagiellonowicza, niewinność swoją wywiódł, a Lelussę z krzesła Trockiego ruszył. Brat jego Didigozd Gedygöldowicz, potężny Pan w Litwie, który swym ludem i kosztem, Świdrygiella na księstwie Litewskiem chciał osadzić, wypędziwszy Zygmunta; ale i on się w niewolę dostał. Domy które od tych dwóch idą, mają się Łabędziem pieczętować. Są wprawdzie Dowgirdowie i teraz w księstwie

Litewskiem, ale nie mogę wiedzieć, którzy się do tego Dowgirda odzywają, gdyż nie jednego wszyscy herbu używają. Córka tego Dowgirda wojewody Wileńskiego, była za Alexandrem Wodoradzkim *Laurynowicz*. Daniel i Kazimierz 1700.

Dowgird czyli raczej **Dawgird** herbu *Mogila*, w księstwie Żmudzkiem, ci linią swoją prowadzą od Zodejki, znacznego w tamtym kraju Pana, jedenże to dom z Bielewiczami, Stańkiewiczami, Andruszkiewiczami, Monstwilami, Bogdanowiczami. *MS. P. Kojał*. Jędrzej Daugiert poborca w Lidzkiej ziemi 1578. *Constit. fol. 362*.

Downarowicz, w Witebskiem województwie. Michał Downarowicz podczaszy Inflantski 1700. Wojciech, Jakób i Jędrzej. Eliasz Downarowicz Soc. Jesu gorliwy kaznodzieja, umarł 1669. podał do druku. *Tractatum de virtutibus moralibus pod tytułem. Homo politicus, in f. 1664. Brunsbergae*.

Dowojna herbu *Szeliga*. Początki tej familji, *Stryjkow. lib. 6. cap. 11*. referuje, do Dowojny syna Grauzyszowego, z Rzymskiej Rosinów familji, który między innymi przedniejszymi hetmanami Erdziwiła, Nowogrodzką ziemię, i inne, Rusi i ich Panom odebrał, koło roku 1217. Według *Kojał. in MS.* z dawna herbu *Szeliga* zażywają. Jeden z nich za Jagiellą, uwożąc łupy i więźnie w Polszcę zabrane, a między niemi, mając cząstkę drzewa Krzyża Świętego, gdy wozu z miejsca żadną miarą ruszyć nie mógł, przestrzeżony od więźniów Polskich, coby tego za przyczyna była, i drzewo Krzyża Ś. na miejsce, z kąd było wzięte, odesłał, i sam Chrześcijaninem został; ale się o tem obszerniej mówiło pod herbem Dębno. Wysigierd Dowojnicz podpisał unią Litwy z Koroną 1401. Jędrzej Dowojna podkomorzy Litewski, poseł od Litwy na sejm Polski Sieradzki, Podola się u Polaków upominał: o czem *Dług. Kromer*. Jan Dowojnowicz marszałek Litewski starosta Wilkomierski 1492. Jakób Dowojnowicz starosta Drohicki 1499. z innymi Panami Litewskimi, dawne przymierze opprobując, podpisał się, u *Herburta fol. 298*. i na innym przywileju za Alexandra Króla 1501. Tamże Jerzy Dowojnowicz starosta Bydgoski, Jędrzej Dowojnowicz podkomorzy Litewski starosta Brzeski 1516. podpisał przywilej ziemi Drohickiej, u *Januszow. w Stat. fol. 836*. syn jego Stanisław starosta Kobrzyński, Szawelski, Merecki, Uspolski, Pieniański, Pereasławski, Nowodworski, umarł bezżenny. Stanisław wojewoda Połocki, wziął to krzesło według *Stryjkow. 1542*. podpisał przywilej ziemi Bielskiej, u *Januszow. w Stat. fol. 837*. odprawował różne komissye, i poselstwo do Moskwy trzy razy, raz 1542.

drugi raz 1552. trzeci raz 1554. zawsze wielkim umysłem stawając, kiedy Carskiego tytułu, książętom Moskiewskim przyznać niechciał. W roku 1546. obleżony od Moskwy na Połocku, poddał się przez traktaty, przecież nad umowę wzięty i z żoną w niewolą, *Biel. fol. 613. Kojal.* umarł bezpotomny, lubo miał trzy żony, Radziwiłłownę, Kościownę, i Barbarę Sołomerecką. Jan Iwanowicz Dowojna, miał za sobą Szemetownę, z tej był syn Mikołaj, zszedł *sterilis*, i cztery córki, jedna Maryna Kłodzkowa, druga Sofronia Lubbecka, trzecia Katarzyna, za Janem Hajkiem kasztelanem Brześciańskim, czwarta Anna Podarczewska. Bartłomiej 1700. i Stanisław Dowojnowicz.

Dozobor, w księztwie Żmudzkiem. Eliasza Jana Kazimierza, Kazimierz Dozobor Jana III. podpisali elekcyę.

Drąbiński herbu Suchekomnaty, w Płockiem województwie: piszą się z mniejszych Drąbin. Piotr Drąbiński nazwany Kania, którego synowie, ludzie właśnie do wojny urodzeni.

Drągowski herbu Jastrzębiec, w Łukowskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Noszą w herbie swoim podkowę, barkiem do góry na dół rogami, na niej krzyż, a na hełmie Jastrząb, pierścień w pysku trzyma, i to zowią Jastrzębcem. Są i w Podlaskiem województwie, w ziemi Bielskiej, z których jeden był sędzią i podstarościm Bielskim tamże w ziemi Bielskiej, czego dowodem są akta grodzkie Brańskie. Wojciech Drągowski z Anną Mieńską, miał syna Adama, komornika, i sądów na ten czas fiskalnych w ziemi Bielskiej sędziego, i drugich synów. N. w zakonie Franciszkańskim regens studii w prowincyi Litewskiej temi czasy.

Do tych może Drągowskich Jastrzębczyków należy Marcin lub innego imienia Drągowski Jezuita przez lat więcej jak 30 sławny zakonu swego prokurator w trybunałach. Wstąpił do zakonu będąc już mecenasem w trybunale. Mąż wielką wiadomością prawa Polskiego znamienity. Zyl jeszcze roku 1774. — W r. 1778. Jakób Drągowski podwojewodzy Mielnicki. — *Krasicki*.

Drąkłęński herbu Przyjaciel, w Płockiem województwie. Paprocki w Gniazdzie ma Drąbieński.

Dramiński, w Bełzkim województwie i indziej. Stefan Dramiński w Dobrzyńskim 1631. Jan, Wojciech, Jędrzej 1648. w Bełzkim. Walenty w Płockiem 1674. Mikołaj chorąży Horodelski 1674. Franciszek miał za sobą Elżbietę Blinowską. Dramiński cześnik Bełzki 1704. *Acta Confederat. Sandom.* Jan miał za sobą Katarzynę Podhorecką, z której potomstwo, Jan, Jędrzej, Mikołaj, Maryanna i Zofia zakonnica.

DRANGWITZ

HERB.

Drangwitzowie von Budysz w Prusiech, takim kształtem herbu używają, jako go opisał *MS. Zalusc. de Famil. Pruss.* są dwa strzemiona rajtarskie, podle siebie w czerwonym polu, nad hełmem i koroną pawi ogon. Jeszcze od Krzyżaków swój początek wzięli; w Drangwiczach majątności, która teraz do Waplewa należy, z dawna dziedziczyli; żołniersko umiejętnie słurowali. Starszych Drangwiczów Meinhenderowna urodziła: syn Henryka Jan Trankwicz (tak ich drudzy piszą) pojął Konarską, herbu złamane koło, która przedtem była za Niewieścińskim.

Drasławski herbu *Leliwa*, w Zmudzkiem księztwie. O tych sam tylko pisze *Kojał. in MS* Jerzy Drasławski 1632. Dominik porucznik usarskiej chorągwi wojewody Połockiego pod Chocimem, a potem instygator W. Ks. Litewskiego.

Dreszkowski, w Grodzieńskim powiecie. Stefan Dreszkowski sędzia grodzki Grodzieński poborca 1607. *Constitut. fol.* 881.

Drewnowski herbu *Junosza*. Jan Drewnowski podwojewodzy Lubelski 1632. Stanisław i Wojciech w ziemi Mielnickiej 1674. Drudzy z nich w Krakowskiem dziedziczyli. N. Drewnowska była za Węglińskim. Jan miecznik Chełmski, którego syn w zakonie naszym świątobliwe życie przepędził, zapisał kollegio Lubelskiemu 1678. trzydzieści tysięcy.

Wielądek w heraldyce tak obszerniej donosi o tej familji.

Dawni autorowie, jako i terazniejsi, nie zapomnieli o imieniu Drewnowskich, kładąc ich między *Junoszcami*, lecz o pierwiastkowym tego domu pochodzeniu nie mieli wiadomości. Wiedzieć zaś należy, iż to imię bierze swój początek od wsi *Drewnowa*, w województwie Mazowieckiem ziemi Nurskiej będącej. Dom tenże Drewnowskich, dla pamiątki swojego protoplasty, pisali się i piszą z *Dolecka*, ponieważ pierwiastkowy szczep tego domu, zyskując

nadanie od Bolesława księcia Mazowieckiego, tak się w tem pierwiastkowym nadaniu nazywał Jan z *Dolecka*.

Roku 1450. Bolesław książę Mazowiecki ceniąc zasługi Jana z *Dolecka*, i one nadgradzając, nadał onemuż dobra *Przydanowo* nazwane, pięćdziesiąt włok gruntu miary Chelmińskiej zawierające, mila od Nura, w województwie Mazowieckiem nie daleko granicy Podlaskiej położone.

Jak długo Jan pierwiastkowy dziedzic po objęciu dóbr nadanych w possessyą żył, nie jest wiadomo. To zaś jest rzeczą niewątpliwą, iż Daćbóg successor jego w roku 1519. podając przywilej nadawczy Bolesława, dla wciągnięcia onego do ksiąg ziemskich Nurskich, już tego nadania nie nazywa *Przydanowem*, ale *Drewnowem*. Znac więc, iż w samych początkach po nadaniu, nazwisko dóbr *Przydanowa*, zmienione zostało na *Drewnowo*, i zaraz od tej zmiany następcy po Janie z *Dolecka* wzięli nazwisko Drewnowskich. Jakoż od pomienionego Daćboga, jedna wieś do dnia dzisiejszego nosi nazwisko *Drewnowo Daćbogi*. Zaświadcza to dokument uroczysty gockim charakterem z ksiąg ziemskich Nurskich wyjęty w składzie papierów familji Drewnowskich znajdujący się.

W późniejszym czasie dla rozrodzenia się następców Jana pierwszego protoplasty domu Drewnowskich uformowały się od pierwiastkowego szczepu trzy oddzielne ramiona, czyli linie i przydomkami rozróżniły się: ta linia, o której teraz mowa wzięła przydomek *Pupczyków*. A lubo wszystkie jeden dom oznaczają, jednego herbu używają, z jednego pnia pochodzą, jednak tak są rozrodzeni i rozplenieni, iż już między temi liniami stopniów pokrewieństwa nie masz. Pod ów czas, zaś gdy linie odłączyły się, nadanie pierwiastkowe, które jednemu służyło, rozdzielone zostało na cztery części, a każdy udział wzięł oddzielne nazwisko wsi, to jest: *Drewnowo Daćbogi*, *Drewnowo Ziemaki*, *Drewnowo Lipskie* i *Drewnowo Golyń*. Te jednak wszystkie wsie, lubo oddzielnych nazwisk, urosły i poformowały się z pierwiastkowego nadania włok 50. zatrzymawszy podziśdzień nazwiska i nomenklatury swoje, i stykając się granicami, jako jednego ciała będące.

Z tego *Drewnowa* wyniosły się niektóre osoby, tegoż imienia w różne województwa: z tych jedni w województwie Krakowskiem, drudzy w województwie Lubelskiem i ziemi Chelmińskiej, inni w W. Ks. Litewskiem, i w województwie Wołyńskiem osiedli, gdzie ich successorowie do dziś dnia znajdują się.

Pozostali zaś w województwie Mazowieckiem, ziemiach, Łomżyńskiej i Nurskiej, licznie rozrodzeni w tychże ziemiach zasiedli, a osobliwie w *Drewnowach* wsiach gniazdowych imienia swojego.

Za świadectwem przeto urzędowych tranzakcy z akt Nurskich od roku 1627. szczęściem (bo akta Nurskie przez Szwedów spalone zostały) w ekstraktach znajdujących się, jest rzeczą pewną, iż Jan był synem Jana, i spłodził Macieja, Maciej spłodził trzech synów, to jest: *Wojciecha*, *Józefa* i *Andrzeja* sędziego ziemskiego Nurskiego.

Wojciech pierwszy syn *Macieja*, spłodził *Piotra* komornika ziemskiego Łomżyńskiego, który z *Trzasczanką* po Olszewskim wdową, spłodził *Joannę* córkę *ultimo voto* *Dąbrowską*. Tenże *Piotr* w powtórnym małżeństwie z *Pudłowską* wojską Nurską,

spłodził Ignacego syna porucznika w wojsku koronnym, a potem komornika ziemskiego Łomżyńskiego, i Maryannę córkę wydaną za Stanisława Kleczkowskiego podwojewodzego Ostrołęckiego.

Józef drugi syn Macieja, spłodził Jana vice-starostę, oraz sędziego grodzkiego Zambrowskiego i Wacława, ci bracia obadwa z młodych lat służyli wojskowo pod chorągwiami, aż do skończenia rewolucyi po śmierci Augusta drugiego.

Andrzej sędzia ziemski Nurski, dóbr Drewnowa, Dobków, Gumowa, Gumowka, Szulborza, Wyszomierza, w ziemi Nurskiej, Zarąb, Radwan, Stryków, Szumowa, Gawków w ziemi Łomżyńskiej dziedzic, był trzecim synem Macieja, który bezdzietnie zszedł z tego świata, podając substancją swoją w ziemi Nurskiej i Łomżyńskiej nabytą, pozostałym rodzonym braciom, Wojciechowi i Józefowi.

Jan Antoni podstarosta i sędzia grodzki powiatu Zambrowskiego, syn Józefa, podziękowawszy za służbę wojskową, ożenił się z Maryanną *Korsakówną*, Antoniego Korsaka rotmistrza, Petyhorskiego córką, z tą miał liczne potomstwo, z którego dwóch synów, i trzy córki pozostało się. Ten Jan będąc komornikiem granicznym ziemi Łomżyńskiej, posłował z tejeż ziemi na sejm elekcyjny Stanisława Augusta, i też elekcyą podpisał.

Wacław zaś brat jego rodzony drugi syn Józefa umarł bezpotomnie.

Z pozostałego potomstwa po Janie Antonim vice-starości i sędzim grodzkim powiatu Zambrowskiego, żyje Floryan Krzysztof stolnik ziemi Łomżyńskiej przeszły sędzia grodzki tejeż ziemi, kawaler orderu S. Stanisława, który z Wiktoryą *Milewską* pierwszego małżeństwa Leszczyńska, spłodził dwóch synów, Ignacego starostę Sulejowskiego, i Henryka sędziego ziemskiego Łomżyńskiego, który w wojsku koronnem był rotmistrzem. W powtórnym zaś małżeństwie, z Balbiną *Mikorską* sędzianką ziemską Gostyńską, spłodził córkę, która w dzieciennym wieku umarła.

Tenże Floryan w latach 1780. 1784. 1788. i 1793. odprawił funkcyę poselskie z ziemi Łomżyńskiej, na sejmy walne, z których 1788. do roku 1791. a 1793. trwał sześć miesięcy, pomimo tych funkcyi publicznych był wyznaczony z sejmów komissarzem do likwidacyi długów Rzplitej, i sędzią sądów sejmowych. Nadto inne funkcyę ziemiańskie, z nie małym kosztem i pracą chwalebnie odbył.

Kazimierz brat jego drugi syn Jana vice-starosty Zambrowskiego, wyszedłszy od kadetów, gdzie brał edukacyą, poszedł w służbę wojskową, w niej stopniami dosługując się, doszedł rangi pułkownika, a mając konieczną chęć służenia w wojsku zagranicznym, wyniósł się do Moskwy, gdzie zawarł ślubne związki, z księżniczką Trubecką, i spłodził syna Jana.

Trzy córki Jana vice-starosty i sędziego grodzkiego Zambrowskiego, to jest: Józefa, Antonina i Rozalia, poszły za mąż, jako to. Józefa za Piotra Saniewskiego, Antonina za Wojciecha Nagurkę miecznika Brzezińskiego, Rozalia za Adama Trzaskę komornika ziemskiego Łomżyńskiego.

Z dwóch synów, Floryana stolnika Łomżyńskiego, jest Ignacy starosta Sulejowski i Henryk sędzia ziemski Łomżyński, ci od-

prawili funkcyę ziemiańskie, Ignacy zaś starszy starosta Sulejowski, ożenił się z Maryanną *Bartochowską* stolnikową Mielnicką, po Siennickim chorążym wdową, z którą spłodził córkę Zuzannę. Henryk sędzia ziemski rotmistrz w wojsku koronnem, brat Ignacego jeszcze nie żenny.

DROBYSZ

HERB.

Jest litera h zwyczajna, charakter *aspirationis*, czyli też do niej coś podobnego, być może że znak, którym astronomowie Saturna zwykli wyrażać, przez wierzch jej strzała w prawą tarczy żeleźcem przechodzi, dwie gwiazdy koło niej, jedna w prawym boku tarczy, w górze równo z żeleźcem strzały, druga na lewym boku na dole: nad hełmem trzy pióra strusie. Tegom herbu nigdzie w żadnym autorze nie czytał, tylkom go odryssowany widział na konkluzyach Wileńskich przypisanych 1679. Drobyszowi deputatowi na trybunał Litewski. Drobysz Jan podczaszy Smoleński sekretarz królewski 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Niewiem czy nie tu do tych należą, Drobiszewski Krzysztof i Jan w Mińskiem tegoż roku. Ks. Kojałowicz w herbarzu Litewskim *in MS.* tak herb ich opisuje, są dwie strzały, jedna przez drugą na krzyż złożone, ale jednej pół żeleźca tylko kładą, a koniec jej dwa razy załamując, bez piór, gwiazdy tylko dwie przydają: na hełmie trzy pióra strusie. Wspomina tam jednego z Drobyszów, żołnierza odważnego, który zginął pod wielkimi Łukami. Adam chorąży Wendeński, synowie jego Konstantyn, Marcin, i Alexander. Mikołaj Drobysz podczaszy Wendeński. Krzysztof cześnik Miński, synowie jego, Jan, Alexander, i Władysław: z tych Alexander, lat ośmnaście służył z Hilarym Połubińskim pisarzem polnym, Władysław zaś z Słuszką.

Drochecki. *Paprocki o herb. wspomina ich f. 565.* N. Drochecki miał za sobą Zuzannę Krupczankę.

Drochowski herbu *Jastrzębiec*, w Mazowieckim województwie.

Droczyłowski. Jan Droczyłowski pisarz Nowogrodzki 1616. *Disput. Nowograd. impressa Vilnae.*

DROGOMIR

HERB.

Mają być trzy nogi zbrojne z ostrogami, w polu czerwonym, do siebie wszystkie trzy spojone, na hełmie trzy pióra strusie. *Paproc. w Guiazdzie f. 1075. O herb. f. 574. Okol. tom. 1. fol. 171. Biel. fol. 101.* Początek tego herbu, wszyscy ci autorowie ten zakładają. Drogomirza niejakiego rycerza, pięciu synów w okazji z Niemcami na Psiem polu zabito, trzech ochramionych w tejże batalji do Króla przyprowadzono; na pociechę żalonnemu ojcu, nietylko, że obszerne dobra nadano, ale też Król, tym kształtem, herb potomkom jego nadał. Jabym rozumiał, że ten herb nie w Polsce naszej nabyty, ale z cudzych krajów do nas przybysz: ile że *Petrasancta cap. 3.* świadczy, że Mannji wyspy Królowie, ze wszystkiem podobnego Drogomirowi, herbu używali, którego ten autor kopersztych u siebie położył i *Cambdenus in Britannia* powiada, że Królowie tych wysp, które teraz Anglii hołdują takim się herbem znaczyli. Tymże się pieczętują w Frankonji Rubensteinusowie. *Stuartus Comes Buchnanorum, Galliae Comestabilis*, tymże się właśnie klejnotem szczycił z ostrogami złotymi, według tegoż autora c. 65. Z tej familji Drogomirowna była za Mikołajem Kalinowskim koło roku 1600. Drogomir sędzia ziemski Krakowski w roku 1386. *u Nakiel. w Miechov. fol. 328.* Jan Drogomir z Cebrowską spółdził Jędrzeja, ten z Zofią Bielską Alexandra, który dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Malską, z tą *sterilis*, drugi raz z Joanną Orzechowską, z tej syn Marek podkomorzy Wendeński sędzia kapturowy

Lwowski 1733. ten *1mo voto* z Agatą Kamińską sędzianką ziemską Lwowską, spłodził córkę Joannę Grzybowską czesnikową Ciecchanowską, i syna Antoniego komornika ziemskiego Lwowskiego: *2do voto* z wdową po Janie Krzysztofie Hondorfie. *3tio* z wdową po Wojakowskim kasztelanicu Przemyskim. N. Drogoimir, z Wyżdżanki miał syna Mikołaja, ten, z Chłopecką córek dwie i syna Stanisława, od którego był syn Alexander, który umarł w roku 1718.

Herbowni.

Drogomir,
Kikuł,

Kulikowski,
Potrykowski,

Romatowski,
Sadowski.

Drogon herbu *Przerowa*, w Sandomierskiem województwie. N. Drogon, którego z Rabsztyńskiej, siostry rozdzonej, tej, co była za Janem Balem podkomorzycem Sannockim, syn Franciszek 1692. Drogoński Mikołaj, miał za sobą Agnieszkę Tarnowską herbu *Rolicz*.

Drogonów trzech braci było w ziemi Przemyskiej: Józef bezżenny, — Jan z *Błońską* bezdzietny, — Floryan zostawił syna. — *Przypisy Krasickiego.*

DROGOSŁAW

HERB.

Podobny jest *Ogończykowi*, ma być w polu czerwonym pół pierścienia białego, luboć *Paproc. o herbach*, nie wiedział, jak to rezolwować, czy to pół pierścienia, czy księżyc nie pełny, czy pół koła: na nim strzała do góry prosto żelazcem, pole tego herbu chcą mieć drudzy błękitne, na hełmie pięć piór, drudzy trzy, inni jako *Kojał. in MS.* rękę zbrojną z mieczem z muru, składają. *Biel. fol. 217. i 584. Paproc. w Gniazdzie fol. 1116. O herb. fol. 587. Okol. tom. 1. fol. 175.* Strzała w tym herbie powinna być prosto

żeleźcem w górę obrócona. Wszyscy się na to zgadzają ci autorowie, że z Szląska do Polski przeniesiony. Przydaje *MS. Ks. Rutki*, że w roku 1333. za Kazimierza Wielkiego, te się przenosiny stały. Okolski domyśla się, że z tej okazji przodkowi któremuś był nadany, iż gdy w koło nieprzyjacieli, wojsko był opasał, i prawie jak w cyrkule zamknął, on serca swoim dodawszy, mieczem sobie drogę otworzył, i cyrkul przerwał. Drogosław pierwszy z tym herbem do nas zawitał, od którego imię herbowi przywłaszczono.

Herbowni.

<i>Bartoszewski,</i>	<i>Gorzycki,</i>	<i>Tolwiński,</i>
<i>Bukowiecki,</i>	<i>Herstopski,</i>	<i>Truszkowie,</i>
<i>Czapliński,</i>	<i>Rdułtowski,</i>	<i>Więckowski.</i>
<i>Dąbrowski,</i>	<i>Szremski,</i>	

O Bartoszewskich w tomie pierwszym nie pisałem, jakoż i o nich nikt nie pisze pod tym herbem, tylko *Kojal. in MS.* Na nadgrobkę Stanisława Czieniowskiego, widziałem ten herb *1mo loco* położony, *2do* Ostoja, *3tio* Róża.

Drogoszewski. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie wspominają ich w roku 1622. Piotr zakonu Kaznodziejskiego, wydał *Tarczą wiary Chrystusowej*, 1708. *in 4to* w Warszawie.

Drogowski. Marcin Drogowski 1648. podpisał elekcyą Władysława IV. w województwie Łęczyckiem. Stanisław Drogocki miał za sobą Giszewską.

Drohiciński herbu Nałęcz na Rusi. Sędziwój Drohiciński kasztelan Lubaczowski 1573. z innemi Panami Polskimi protestował się przeciwko konfederacyi *de pace Religionis*, u *Dumulew. in Archiep. fol. 315.* córka jego była za Hieronimem Lanckorońskim łowczym Sandomierskim. *Paproc. w Gniazdzie* pisze, Drohicińskiego kasztelana Chełmskiego. Zygmunt, Samuel 1632. kwitnęli. Drohiciński, miał za sobą Kaimirownę kasztelanę Chełmską. Drohiciński miał za sobą Fredrownę. Abraham Annę Podhorecką sędziankę ziemską Belzką. Samuel Katarzynę Zarębinę, ale *sterilem.*

Drohnicz. Ludwik Drohnicz Horodniczy Radomski, z księstwem Żmudzkiem podpisał elekcyą Jana III. Niewiem czy nie tu należy, Katarzyna Drohiczanka Piotra Myszkowskiego kasztelana Lubelskiego małżonka *Gen. Myszko.*

Drohojowski herbu Korczak, na Rusi. Atanazy Drojewski władca Przemyski koło roku 1440. jako świadczy obraz jego w tamtej katedrze. Jan Parys na Drohojowie Drohojowski, z Orzechowską sędzianką Przemyską, zostawił synów pięciu. Z tych: 1. Jan naprzód kasztelan Chełmski,

potem biskup Kamieniecki, z tego postąpił na Chełmskie, ztęgo na Kujawskie, na którym umarł w roku 1557. Był ojczyznę kochający: *Orichov. in Annal. Damalew. in Episc. Cujav.* który o nim obszerniej pisał. 2. Stanisław kasztelan Przemyski 1578. *Constit. fol. 354.* był to pan ojczyźnie dobrze zasłużony, ale od wiary katolickiej daleki, miał za sobą Urszulę Karłównę siostrzenicę Królowy Bony, z tej spłodził, syna Jana kasztelana Sanockiego 1591. o czym konstytucya *fol. 616.* ten z Anny Balowny, spłodził córkę Annę, ta najpierwej żyła z Dembińskim podstolim Krakowskim, po nim z Zarębą, i synów dwóch. I. Maciej Stanisław, żona jego Maryanna Czermińska herbu Ramułt wojska Kamieniecka, z Strzyżowskiej herbu Gozdawa urodzona, powiła mu cztery córki, Annę Jaskmanicką, Elżbietę Kopycińską, Magdalenę i Zofią: synów zaś czterech; Samuela, ten w wojsku Francuzkiem żołd prowadząc, tamże umarł. Jana tego z Zuzanny Jaskmanickiej dwóch synów którzy młodo pomarli. Alexander Dymitra, ten pierwszym związkiem żyjąc z Agnieszką Gorajską *sterilis*, drugim z Konstancją Ożarowską, od której była córka Agnieszka, Mikołaja Grzybowskiego cześnika Ciechanowskiego małżonka, i synów pięciu, Krzysztof Tomasz *sterilis*, Maciej Stefan miecznik Buski *sterilis*. Alexander Dymitr, tego żona Zukowska Maryanna. Krzysztof Tomasz czwarty syn Macieja z Czermińskiej, chorąży Przemyski, pierwsza żona jego Zofia z Irządz Swatopelkowna Bolestraszycka cześnikowna Przemyska, wdowa po Pawle Ożarowskim; druga Dorota Felicjana Guldenszternowna kasztelanka Gdańska, trzecia Alexandra Bidzińska, siostra wojewody Sandomierskiego; z pierwszą spłodził córek sześć, Magdalenę Bazylego Hoszowskiego, Krystynę Marcina Bielskiego miecznika Lubelskiego, 2do *voto* Samuela Sokolnickiego chorążego Żydaczowskiego, Annę Ludwika Jeziorowskiego, Maryannę Alexandra Stana, Helenę Ożarowskiego podstolego Buskiego małżonki, Eleonora młodo umarła: synów zaś trzech; Jana, ten cztery razy śluby małżeńskie ponawiał, 1mo z Uleniecką, 2do z Kossowską chorążanką Zatorską, z którą miał syna Józefa. 3tio z Sołtykowną, z której był syn Alexander, i córka Franciszka. 4to z Morską, z tej syn Antoni, i córka Agnieszka. Alexander Dymitr, drugi syn Krzysztofa chorążego Przemyskiego, miał za sobą Helenę Rupniewską, z tej syn był Krzysztof, i córka Katarzyna, naprzód Donhoffowi staroście Wiślickiemu, po nim Antoniomu Rozwadowskiemu staroście Karaczkowskiemu zaślubiona. Trzeci Samuel Kuzyn. II. Jan, drugi syn Jana kasztelana Sanockiego z Balowny, ten miał za sobą pierwszym związkiem Lasocką,

z której córka Beata Krystyna, zmówiona *1mo voto* z Zygmuntem Porębskim chorążym Zatorskim, a potem kasztelanem Zawichojskim, *2do voto* z Marcinem Mieleckim rotmistrzem, starostą Brzeźnickim, z obiema dziećmi nie miała. Drugim związkiem pojął Katarzynę Myszkowską wojską Oświęcimską *Acta Castren. Cracov. 1650.* z tej była córka Zofia, wydana za Teodora Małachowskiego, wojskiego Sieradzkiego syna, i synów trzech. Stanisław, ten z Konstancyi Marchockiej, spłodził Zofią, Jana Skoruty, *2do voto* Krzysztofa Humnickiego, małżonkę, drugą Łazowską, Helena i Eufrozyna mniszkami: tyleż synów, to jest Jana Marcina, ten z Wizembergowny, miał dwie córki, Domicellę naprzód Łepkowską, potem Kobielską, i Salomeą Chwalibogową, i syna Kazimierza, którego z Jaklińskiej zostało potomstwo. Adama stolnika Bielskiego, ten z Rzewuskiej zostawił córki, Rozalią mniszkę, Maryannę Karśnicką oberszterleitnantową, Annę Zalasowską, i Teresę Wisłocką, i syna Jędrzeja kustosza katedralnego Przemyśkiego, kanonika Warszawskiego, proboszcza Pruchnickiego. Tomasza cześnika Podolskiego, tego syn z Wolskiej, Ludwik ma za sobą Brześciańską, i córka Justyna. Mikołaja, czwarty do syn Stanisława z Marchockiej, brat Jana, Adama i Tomasza, ten z Kossowską chorążanką Zatorską *sterilis*. Władysław Ferdynand, drugi syn Jana z Myszkowskiej, ten z Anną Marchocką starościanką Czechowską, spłodził córkę Helenę, Jerzego Jordana podczaszego Krakowskiego małżonkę, i synów dwóch Jana kasztelana Czerniechowskiego, którego z Rojowskiej kasztelanki Wiślickiej, córka Anna mniszka, druga Katarzyna Janowi Balowi podczaszemu Trembowolskiemu, sędziemu Sanockiemu zaślubiona, i Teresa; synowie dwaj, Jakób z Ochotnicką, Józef z Wolską, weszli w kontrakty małżeńskie. Józef brat kasztelana, miecznik Przemyśki, tego z Marchockiej, córki trzy, Drzewiecka, Witowska, i Kotowska, tyleż synów, to jest Michał, Teodor, i Mikołaj, którego z Goreckiej syn także Mikołaj. Stefan trzeci syn Jana z Myszkowskiej, pułkownik Królewski, córka jego z Omiecińskiej Antonina, Jędrzejowi Wizembergowi zaślubiona. 3. Krzysztof syn Jana z Orzechowskiej, ten spłodził z Morawskiej, Katarzynę Herburtową kasztelanową Sanocką, Przemyśką, Mościcką, Mednicką starościnę. Annę Wasowiczową, Bierecką, i Gniewosзовą starościnę Latowicką, tyleż synów, to jest Jana Tomasza referendarza koronnego starostę Przemyśkiego, tak się podpisał na przywileju danym miastu Lwowskiemu 1597. posłował na sejm Warszawski w następującym roku, a że i dowcip wielki, i biegłość w różnych językach w nim się wydawała,

dla tego w różnych go legacyach zażywano, już do Francji do Króla Henryka, już do Porty do Cara Tureckiego Amurata od Króla Stefana, za którego czasów, we wszystkich okazjach począwszy od Gdańskiej, mężnie przeciwko nieprzyjaciółom stawał, złączył się był dożywotnie z Wolską, marszałką w. koron. siostrą rodzoną, z tej był syn tylko jeden Mikołaj, ale z Baranowską żył bezpotomnie. Jana Kuzyna, starostę Przemyskiego *sterilem*. Kiliana podkomorzego Przemyskiego, ten z pierwszą żoną Ostrowską, tylko córkę miał, zaślubioną Grzegorzowi Leżeńskiemu, z drugą Sobkowną kasztelanką Sandomierką, miał córek trzy, Elżbietę 1mo voto Herburtową, 2do Lubomirską starościcę Sadecką. Magdalenę Szaniawską, a potem Gniewoszową, i Zofią Piasecką; i synów czterech, Jan i Krzysztof bezżenni, Stanisław z Wysockiej zostawił syna Jana, i Samuel Łowczy Nurski, którego synowie czterej, Władysław, Stanisław, Franciszek *sterilis*, Jędrzej z Głębowskiej miał synów. Krzysztof czwarty syn Krzysztofa z Morawskiej, (atoli, drudzy chcą go mieć synem Stanisława kasztelana Przemyskiego, jakoż i genealogia przyznaje, że był urodzony z Zofji Ossolińskiej kasztelanki Sandomierskiej, która była za tym Stanisławem kasztelanem Przemyskim, a znać druga żona po Karłownie, jako się wyżej mówiło) ten z Anny, czy z Katarzyny Męcińskiej kasztelanki Wieluńskiej, spłodził cztery córki, Zofią Krzysztofa na Nowymtańcu Stana, Annę Włostowskiego sędziego Sanockiego, *steriles*, Katarzynę Zaranka, Elżbietę Oleśnickiego małżonki, i synów dwóch; z tych Jędrzej, pojął Hornostajównę podkomorzankę Kijowską (która po jego śmierci, poszła za Abrahamowicza wojewodę Trockiego,) z tej był syn Samuel starosta Niedzialski, który z Orlickiej miał córkę, która się w małżeństwo dostała Marcinowi Rybińskiemu chorążemu Łomżyńskiemu. Brat Jędrzeja z Męcińskiej Stanisław, ten z Zofji Przyjemskiej podkomorzanki Kaliskiej, zostawił Annę Gorajską na Łaszczowie, i Katarzynę Kaszewską Miecznikową Wołyńską *sterilem*, i synów trzech, Krzysztofa stolnika Lubelskiego, który trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zofią Malicką, drugi raz z Teodorą Buczacką, z obiema potomstwa nie było; trzeci raz z Teofilą Leszczyńską dziedziczką na Włodawie, wdową po Buczackim, z tej było dwóch synów, Adam i Samuel bezpotomni. Władysława ten z Orzechowską herbu Rogala *sterilis*. Jędrzeja, ten naprzód był cześnikiem, potem chorążym Przemyskim, nakoniec starostą Łukowskim. 4to. Jędrzej, syn czwarty Krzysztofa z Orzechowskiej, ten z Fredronną tylko trzy córki zostawił; Katarzynę Krzysztofa Reja

stolnika Lubelskiego, Barbarę Fredra, a po nim Jana Stodnickiego, Zofią Jędrzeja Ossolińskiego dziedzica na Bałtowie małżonki. 5to. Mikołaj, syn piąty Krzysztofa z Orzechowskiej, temu Oparowska, powiła dwie córki, Brześciąnską i Chłopicą, syna jednego Jerzego, ten z Bobolanki zrodził trzech, Stanisława opata, Jędrzaja podsędką Przemyskiego *sterilem*, i Stefana, który z Siecińska zostawił trzech synów, Jana Tomasza, od którego z Biereckiej dwaj synowie byli, Franciszek i Jędrzej. Franciszka z Lipowskiej potomstwo Zofia, Teresa, Stanisław, Seweryn i Jerzy. Jędrzeja zaś z Teofilą Zabawską, Zofianna Kossowska, N. Ostrowska, i syn Zygmunt dziekan katedralny Przemyski, deputat na trybunał kilka razy, prałat godny. Gabryel drugi syn Stefana z Siecińskiej, ten z Glinczanką spłodził dwóch synów, Stefana i Władysława *steriles*. Wojciech, trzeci syn Stefana, ten z Romerowną miał córek cztery, Salomeę, Petronellę, Maryannę, i Różą, i syna Jana, tego z Przedwojewskiej trzej synowie; Stanisław, Antoni, i Paweł; *to z Geneal. Domu tego*. Krom tych, Zofia była za Janem Bobrownickim miecznikiem Stężyckim. N. za Czapskim Jędrzejem, druga za Michałem Czapskim. Krzysztofa, *jest w druku Oratio, de fatalibus Rerum publicarum periodis apud Mel. Junium tom. 2. Orat. Argentin.*

Drohojowski sędzia ziemski Przemyski dziedzic na *Bolestraszcach z Żborowskiej* zostawił córek trzy: z tych jedna za Michałem Drohojowskim sędzią grodzkim Przemyskim; druga za Strojowskim sędzią Wiślickim: trzecia Panną umarła. — Syn Michał miecznik Przemyski złączony z *Lubieniecką*: drugi Józef z *Pinińskiej* zostawił córkę. — Drohojowski podstoli Zydaczewski z *Borejkonny* zostawił dwóch synów: Jędrzeja, ten z *Ulińską*, spłodził córkę Anielę Ustrzycką i synów Mikołaja i N. — Dominik brat młodszy Jędrzeja z *Kopystyńskiej* zostawił potomstwo. — Michał Drohojowski sędzia grodzki Przemyski dziedzic na *Trojczycach z Sałackiej* zostawił dwie córki, 2do z *Drohojowskiej* syna, 3tio z *Chojeckiej* także potomstwo. — Józef syn Jana kasztelana Czerniechowskiego (jak wyżej) najprzód chorąży Zydaczewski później kasztelan Przemyski z *Wolskiej* zostawił trzy córki: Annę za Pinińskim starostą Pilźnieńskim, Józefę za Woroniczem, trzecia Bernardynką została, i synów siedmiu z których jeden Karmelitą, drugi Reformatem, trzeci Dominikanem zostali. — Antoni stolnik Przemyski, syn Józefa kasztelana dziedzic na *Krukiewiczach z Konarskiej* kasztelanki Sandomierskiej miał synów dwóch Onufrego i Jakóba. — Jan miecznik Lwowski bezżenny. — Najmłodszy syn Józefa kasztelana Wiktor z *Łosiowny* wdowy po Zawadzkim miał synów dwóch Lesława i Stanisława. — *Przypisy Krasickiego.*

Droszewski herbu Wczele, w Wielkiej-Polszcze, jednejże dzielnicy z Gniazdowskiemi. Ignacy Droszewski w za-

konie naszym pobożnie żyć przestał w Lublinie 1719. Paprocki Droszewskich położył i pod herbem Wczele, i pod herbem Korab. Okolski Korabitów nie pisał. Stanisław z Droszowa Droszowski w Kaliskiem województwie podpisał elekcyą Władysława IV. N. Droszewska była za Janem Dalezyńskim sędzią ziemskim Poznańskim.

Drów. Jan Drów, do Iwana ks. Moskiewskiego wysłany, od Alexandra w. księżęcia Litewskiego, prosząc o posiłki przeciwko Tatorom, które wprawdzie obiecano, atoli nie dano. *Kojał.* Druff Jerzy, strażnik księztwa Zmudzkiego podpisał elekcyą Jana III.

Drozdęński herbu Sokola, na Wołyniu, wspomina ich *Metryka Wołyńska* w roku 1528. Michał Drozdęński Ulewicz, zginął w potrzebie z Tatarami 1576. tłumem wielkim ogarniony.

Drozdowicz herbu Jastrzębiec. Jędrzej Drozda Litwin, Michała Glińskiego bliska krew, od Króla Alexandra wziął starostwo Lidzkie, ale że go panowie Litewscy w spiski z Glińskim włożyli, dlatego Iliniczowi, któremu to starostwo, wziął był Alexander, nazad go oddali. *Crom. l. 30. Biel. fol. 285.* od tego zdamiszę poszli Drozdowiczowie w Orszańskiem, z których Jan stolnik Wołkowyski. *MS. P. Kojatow.*

Drozdowski herbu Jastrzębiec, w województwie Łęczyckiem, z których niektórzy Byszewskiem się nazwali, drudzy z Drozdowskich, w Podgórzu osiedli. Michał sędzia ziemski Łęczycki. Jędrzej z sejmu 1661. komissarz do granic od Szląska z Wielko-Polską. *Constit. fol. 21.* Stefan pisarz Grodzki Poznański 1687. żona Teresa Zawadzka, Korzbok herb jej. Alexander stolnik Braclawski burgrabia Krakowski, kaplice Ś. Borgiasza w Krakowie przy kościele Ś. Piotra przyozdobił i ubogacił, na to miejsce szczególniej dobroczynny, umarł 1702. Jan podczaszy Braclawski 1674. Piotr w tymże roku, Paweł rotmistrz. N. Drozdowski miał za sobą Ołtarzewską, Franciszek 1705. ale ci Drozdowscy w Krakowskiem, bodaj się nie herbem *Prus 1mo* pieczętują. Krzysztof pojął Annę Witkowską, z tej syn w wojsku zginął, córka Barbara poszła za Kałuskiego.

Michał Drozdowski w Sandomierskiem z *Trzebińskiej* urodzony, z Zofią z *Mrokowskich* małżonką, spłodził Józefa, który wraz z Maciejem, Franciszkim i Adamem Drozdowskimi, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Sandomierskiem, a Sebastyan z ziemią Chelmską. Tenże Józef Drozdowski, wszedł w śluby małżeńskie, z Teresą z *Mietelskich*, Teofila Mietelskiego i Anny z Lgockich córką, zostawił potomstwo, córek trzy: Annę, Teklę i Benignę, synów pięciu: Fran-

ciszka, Jana, Szymona, Józefa i Jacka Drozdowskich.
— *Heraldyka Wielądka*.

Drozdowski herbu Jezierza, w Mazowieckiem. Wojciech Drozdowski podstarości Płocki, 1631.znaczony do rewizyi ksiąg ziemskich Płockich. *Constit. fol. 29.* tenże czy inszy Wojciech pisarz ziemski Zakrocimski, Maciej, Warwieniec, Marcin, Jakób, Jan Jędrzej 1648. w Płockiem. Gabryel *Constit. fol. 20.* Stanisław podstoli Zakrocimski, Jacek, Jan, Walentyn 1674. Są według Kojałow: w Osmiańskim, powiecie familianci tego herbu, atoli i w Ruskiem województwie kwitną.

Drozdowski herbu Korab. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Piotr Drozdowski w Braclawskim powiecie w Litwie, Jerzy Drozdowski w Trockiem województwie 1700. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Drozdowski herbu Pilawa, w województwie Mazowieckiem w ziemi Wiskiej. Paweł Drozdowski starosta Wiski, sekretarz Królowy Bony, o czem świadczą przywileje ziemianom Wiskim od teje Królowy nadane. Stanisław dziedzic na Drozdowie 1540. podpisał erekcyą kościoła Drozdowskiego w teje ziemi. Jan starosta Wiski z sejmu 1607. komissarz do granic od Prus. *Constit. fol. 849.* Stanisław poborca Wiski 1635. *Constit. fol. 63.* Floryan miecznik Wiski, poseł na konwokacyą 1674.znaczony do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol. 13.* i 1683. do kwarty *Constit. fol. 10.* w roku 1685. już kasztelan Wiski, deputat na trybunał skarbowy 1690. *Constit. fol. 5.* Temi czasy stryj rodzony Tomasz, Tomasz chorąży Wiski. Stanisław komornik graniczny ziemi Wiskiej. N. miał za sobą Zamojską herbu Grzymała, z której Tomasz podstoli Wiski.

Drożeński herbu Ślepowron, w ziemi Ciechanowskiej, inni ich piszą Drozieński, inni Drozdzieński. Krystyn z Drozina, kwitnął za czasów Ludwika Króla koło r. 1377. jako świadczą o tem, *Monimenta Domu Krasińskich.* Wojciech umarł 1582. w Płońsku pochowany, miał za sobą Annę Podoską, z której dwaj jego synowie Jakób i Maciej, rycerskie życie prowadząc, w różnych okazyach na placu poległi: drudzy ich bracia młodo pomarli. Stanisław Drożeński u kardynała Hozyusza w wielkich respektach dla swojej nie nadwężonej cnoty.

Druchowski. Druchowski towarzyszył Tarnowskiego, do Pskowskich murów z konia zsiadłszy, pieszo szedł do szturm 1582. *Paproc. o herb. fol. 405.* Jerzy w województwie Mińskiem 1632.

DRUCK

HERB.

O tym herbie ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: *Ko-jałow. in MS.* czegom się i ja napatrzył, tak go opisuje: Są cztery księżyce jak na nowiu, dwa z jednej strony, jeden nad drugim, rogami do siebie obrócone, z drugiej strony drugie dwa takimże kształtem, między nimi krzyż, nad hełmem mitra książęca, bo według historyków naszych z linji książąt Ruskich idą. Roman albowiem książę Włodzimirski i Halicki, między pięciu synów swoich, księstwo Ruskie swoje podzielił, to jest na Mścislawa, Daniela, Wasilka, Włodzimierza i Michała. Z tych Michał, pisał się książęciem Druckim, miał i więcej dóbr przyległych na Wołyniu, które mu się działem dostały: według *Stryjkow. fol. 283.* Zostawił syna Siemiona księcia Druckiego, ten Dymitra, którego syn Iwan, tego zaś Siemion i Jędrzej, któremu rodzona siostra Witolda, powiła córkę Zofią dziwnie urodziwą, tę sobie wziął za małżonkę Władysław Jagiełło Król Polski, i z niej spłodził Władysława Polskiego i Węgierskiego, i Kazimierza Polskiego, Królów. Od tych książąt Druckich rozmnożone potomstwo, od dóbr które im się działem dostały, różnych nazwisk nabyli, jako Sokolińscy od Sokolni, Horsey na Horach, Lubeccy na Lubeczu, Ozierzeczy na Ozierzach, Podberezcy na Podbereziu. Ci wszyscy, krom Podbereskich, którzy własny inny herb mają, tego herbu, jako się tu położył, zażywają. *Geneal. Ogińs.* na mappie sztychowana Bakrynowskich do tejsze krwi książąt Druckich pociąga; taż powiada, że Sudzisław książę Pleszkowski syn Włodzimierza Jedynowładcy Ruskiego, spłodził syna Bazylego księcia Druckiego, od którego wzwyż pomienione domy poszły. *Ostroż. S. J. w Kazan. pogrzeb., Kłasy złote:* w herbie książąt Druckich bardziej chce mieć, miecz otłuczony rękojeścią prosto do góry obrócony, nizeli krzyż: na hełmie zaś jego, sześć piór strusich składa.

Druszkiewicz herbu Bożawola. Są w województwie Brzeskiem Litewskim. Jan z Zababia Druszkiewicz pułkownik sławny w Inflanciech, i innych okazyach, miał daninę od Króla Władysława w Siewierczyźnie. Stanisław wojski Halicki rotmistrz Tatarskiej chorągwi, w kompucie wojska miał koni dwieście, 1658. Tenże czy inszy Stanisław, stolnik Parnawski, z młodu w wojsku lata trawił, przy Grodziekim gubernatorze na Kodaku; w niewoli był Tatarskiej, na Żółtych Wodach wzięty; z Kalinowskim służył po usarsku przez lat 32. jeździł pięć razy do ordy w legacyi, i od wojska do Króla Szwedzkiego, miał za sobą Poradowską z wielkich Porad. Tenże czy inszy Stanisław kasztelan Chełmski, deputat na trybunał skarbowy z sejmu 1690. naznaczony, *Constit. fol. 5.* córka jego Ewa była za Adamem Jaruntowskim kasztelanem Sanockim: był i syn pode Lwowem umarł 1720. Dawniej zaś Paweł był podsędkiem Brzeskim Litewskim.

Druszkowski herbu Prus 1mo, w Czchowskim powiecie.

Družbacki herbu Lew na Rusi. Lew zaś w herbie ich w prawą tarczy obrócony na trzech wzgórkach stoi z dniami łapami, w przednich trzyma trzy lilie: na helmie pół Lwa takiegoż, jako i na tarczy. Z dawna w powiecie Sądeckim kwitnęli. Z tych Jerzy u Króla Kazimierza był rotmistrem nad rajtaryą, zginął pod Mątwami, miał za sobą Węgierkę, z domu tam sławnego Czakich, synów z niej było trzech, Marcin burgrabia Sądecki, żona jego także Węgierka z domu Pławeckich. 2. Michał, ten z Poniatowskiej spłodził Jana cześnika Czarniechowskiego, który z Łancuckiej, zostawił Annę Witkowską łowczynę Czarniechowską i syna Franciszka proboszcza Lanckorońskiego. 3. Jan, temu Pruszkowska pierwsza żona, powiła dwie córki, Katarzynę Alojzją Kawiecką skarbnikową Podolską, fundatorkę missyi naszej Liczkowskiej, i Maryannę Święcicką miecznikową Podlaską, i syn Franciszek łowczy Rijowski, którego z Zacharzewskiej potomstwo, Józef, Teresa, Konstancya, Alexander, i Antoni. Druga żona Jana, Weberowna, z której dwaj synowie, Józef w zakonie naszym młodo umarł, i Kazimierz, którego żona Kowalska.

Tenże ostatni Kazimierz Družbacki później podstoli Żydaczewski miał za żonę Elżbietę *Kowalską*: — jest to też sama Elżbieta Družbacka sławna nasza rymotwórka której wiele pięknych na wiek ów tworów drukiem ogłoszonych zostało. Umarła w Tarnowie 1760. roku w 60 roku życia swego. — *Krasicki w przypisach* utrzymuje iż zostawiła córkę która została wydana za Wiesiołowskiego łowczego Pilźnieńskiego. — W roku 1778. Michał Družbacki komornik ziemski Łatyczowski.

Druźbic herbu Junosza w Mazowszu. Mikołaj Druźbic z Zamstowa chorąży Warszawski 1482. *inter praesentes* podpisany, *Statut. Mazowiec. fol. 133.* Dwóch rotmistrzów z tego domu, w niewolą Tatarską wzięto za buławy Żółkiewskiego, jeden z nich pod Cecorą zginął. Jan Druźbic podkomorzy Bełzki, miał za sobą Zofią Łaszczownę obożniankę koronną, od której Samuel chorąży Buski 1730. i Michał synowie, bezpotomni zeszedli: córki dwie, Katarzyna za Gabryełem Silnickim starostą Buczniewskim, Teofila za Alexandrem Kosakowskim. *Geneal. Bełzec.* Anna Druźbiczowna, pierwszym związkim była, za Stanisławem Pieczyhojskim, drugim za Wojciechem Światopełkiem Zawadzkim. Jan 1674. Gabryel 1632. na Wołyniu. Kaspera wspominają księgi Sądeckie 1619.

Druźbicki herbu Nałęcz zawiązany, w Sieradzkim województwie. Druźbickich dział dóbr, widzieć w grodzie Sieradzkim 1554. tamże reformacya Druźbickiej 1560. Druźbice, z których się oni piszą, leżą od Piotrkowa dwie mile, od Sieradza sześć mil, już teraz są w possessyi Trzebickich kupione. W tych Druźbicach fundowali kościół Druźbicki, i było z tego domu, tamże dwóch plebanów. Z tegoż domu był w. ks. Kasper Druźbicki zakonu Soc. Jesu. Urodził się z ojca Piotra, matki Elżbiety Obiezierskiej szóstego dnia Stycznia, z Soboty na Niedzielę, w roku 1590. Jeszcze nad dziecięcim, dziwna się opatrność Boska pokazała, gdy albowiem w wodę wpadłszy utonął; nierychło, bo aż w kilka godzin, ztamtąd wyciągniony, cudowną sprawą Boską ożył. Rodzice z mlekiem zaraz, pobożność mu Chrześcijańską wlewali, do czego z daru Boskiego i kompleksyą miał dobrą; bo ani do dobrego nie była oporem, ani do złego porywczą. Do collegium Poznańskiego Soc. Jesu, na nauki oddany, nie z mniejszą pilnością, cnoty sobie skarbił, niż mądrość: przetoż pierworodnej niewinności i panieństwa, niwczym nienaruszywszy, aż do śmierci samej niepokalanym dotrwał; dla tegoż dziedzictwa ochrony, i w zakonie na potem żyjąc, gdy z białą płcią drugdy widzieć się musiał, przez cały czas tej rozmowy, ostremi się zwykł był kłóć szpilkami. Na żywot duchowny od Ducha Ś. wezwany, nic się Boskiemu natchnieniu nie opierając, do Soc. Jesu w Krakowie wstąpił 1609. 14. Sierpnia. Tam jak wysoko Kasper postąpił, łącno dojdiesz; wlała najprzód dobroć Boska w serce jego, ducha pogardy wszystkich stworzonych rzeczy, skrucę i poznanie własnej nikczemności, takie; jakiego potem nigdy nie miał. Zawzjął niepospolite ku Najśw. Sakramentowi nabożeństwo, zapaliła się w nim gorąca modlitwy miłość, i jak najwyższej

doskonałości żądza, synowska ku Przekzystej Pannie ufność; od której, wyprosił sobie zdrowe piersi, na które znacznie począł falować. Pragnienie pamięci ustawicznej na przytomność Boską: jakimiby zaś sposoby, tę przytomność Boską, mógł mieć zawsze przed oczyma swemi, Bóg go sam przez się nauczyć raczył. Naostatek tak wielkie o ojcowskiej Boga opatrności wziął objaśnienie, że na nie we wszystkim, coby się kolwiek z nim na potem działo, cale się spuścił, we wszystkich urzędach, zabawach, towarzyszach, miejscach. Po skończonym dwuletnim nowicyacie, śluby zakonne uczynił 15. dnia Sierpnia. Podczas szkół, to jest retoryki w Lublinie, filozofji w Kaliszu słuchając, poetyki rok i retoryki w Lublinie rok, rok w Toruniu ucząc, teologii w Poznaniu ucząc się, w tych się cnotach najwięcej ćwiczył, najprzód w cierpliwości i milczeniu. Potem codzień kwadrans jeden na rozmyślanie o śmierci obracał, na każdy dzień sześć razy Najśw. Sakrament nawiedzał, kędy i Najśw. Matkę pozdrowiał. Do komunji nie inaczej, tylko albo się włosiennicą ostrą pokrywszy, albo dyscyplinę wprzód uczyniwszy: w post zaś wielki aż do krwi się biczował, i w wielu innych cnotach ukrzepczał duszę swoją. Kapłanem zostawszy, dał mu Bóg wielką dusz ludzkich żarliwość, i dar na wydzwignienie tych, którzy w brzydkim grzechów cielesnych bloku ulgnawszy, ciężko im z niego wybrnąć. Nie mało i innych na sumieniu uciśnionych, i w niebezpieczeństwie zbawienia zostających osób, też opatrność Boska do niego obracała. Na mszach świętych gorąco prosił, aby mógł krew swoją dla Boga rozlać, od którego też i tę łaskę otrzymał, iż się stał, jednym z kongregacyi albo z pocztu głupców Jezusowych. Raz gdy ofiarę miał przenäjsz. Chrystus mu się w osobie ukrzyżowanego Serafina pokazał, przetoż od tego czasu, począwszy od słów owych Święty, Święty, Święty, palającym a prawie Serafickim affektem, a ostrym zawsze łańcuszkiem biodra ścisnąwszy, msze święte odprawował, po mszy zaś każdej, jako i przedemszą członki swe dyscypliną krajał. Skończywszy *tertium Probationis annum* w Jarosławiu, gdy 1623. w Lublinie logiki uczył; wielkie, a rzadko komu, z objawieniem oraz wyświadczone, wziął od Boga dobrodziejstwo, to jest łaskę, potwierdzenia w łasce Boskiej, co się tak stało. Dnia 18. Stycznia, uczuł wewnętrzną jakąś pobudkę, aby się o swoje, w łasce Bożej potwierdzenie modlił; miał potem natchnienie, aby wprzód uważyl, co to jest, i jak wielka rzecz w łasce Bożej być potwierdzonym, i jakie są tego skutki. Co roztrząsnawszy, Chrystusa i matki jego, o to dobrodziejstwo prosił, a po modlitwie w słodkie się łzy rozplnąwszy,

wziął dobrą o wysłuchaniu prośby swej otuchę, i głos ten od Matki Boskiej w sercu usłyszał. *Dam ci tę łaskę, ale musisz dnia Oczyszczenia mojego poczekać.* Słowa te, dziwnie go ucieszyły: gdzie pokazano mu zaraz człowieka tego, który ma być w łasce Boskiej potwierdzonym znaki takie, jakie też i sam na duszy swej już widział: baczył albowiem, bardziej się być w łasce Bożej umocnionym, i na duszy pokorniejszym, do wywyższenia czci Boskiej gorętszym. Dnia zaś 25. i 27. Stycznia, też mu łaskę przyobiecując Chrystus, duszę jedną dla niego z czyśćca uwolnił; a w dzień oczyszczenia Matki Boskiej wyraźny głos z Najśw. Sakramentu w duszy usłyszał. *Potwierdzam cię w łasce mojej,* które słowa, że były prawdziwie Boskimi, tudzież miał z nieba upewnienie. Aleć i nazajutrz gdy mszą, za to dobrodziejstwo dziękując, poczynał; tak znowu Bóg rzekł do niego. *Dziś na mszy tej, dam ci znak potwierdzenia twójego w łasce mojej,* i zaraz się wznieciło w nim wielkie nabożeństwo, i ubezpieczeństwo o łasce pomienionej, z radością serdeczną złączone. Po tej zaś mszy, czwartego dnia Lutego, taki się w nim żał za grzechy zajął, i ochydzienie ich, że aby tylko, niwczym obrażona nie była dobroć jego i majestat nieskończony, gotów był z ochotą w piekło bezdenne skoczyć. Podczas skruchy tej, i innych właśnie nadprzyrodzonych affektów, słyszał głos mówiący. *Przestań jeżeli możesz, i jeżeli z siebie są, przestań od tych affektów,* i chciał był sługa Boży przestać, ale nie mógł; i owszem, im je bardziej przerwać usiłował, tym więcej w nim wzmagały, i nie prędzej ustały, chyba aż w ten czas, gdy już dalej piersi jego, wytrzymać ich nie mogły: te zaś affekty nie tak na wewnętrznej słodkości gruntowały się, jako raczej na rozumie. To dobrodziejstwo tak on sobie poważał, że często bardzo płakał, iż Bogu tak na siebie łaskawemu, nie mógł być jako przystało wdzięcznym; wszakże co rok w dzień Gromnic, na osobliwsze się dziękczynienie wydawał, i cały miesiąc Luty na to obracał. Dusza ta, którą Bóg, jako się wyżej mówiło, dla Ks. Kaspra z czyśćca uwolnił, była niejakiego Adama Lucensa, ten wstąpiwszy do zakonu z niestatku za fórtę na świat wyglądał, co mu odradzając Ks. Kasper, kilka godzin na rozmowie z nim strawił, i lubo rozum jego, gruntownemi racjami przekonał, woli jednak jego, skłonić do statku zbawiennego nie mógł. Zatem Adam, koniecznie żywot zakonny porzucić umyśliwszy, rozmowy z księdzem Kasprem uchodził. Ten zaś pragnąc go na służbie Boskiej utrzymać, piętnaście dyscyplin za niego, Bogu ofiarował; nie raz, dłużej niż przez godzinę, za niego się modląc. W tym Adam, morowem ruszony powietrzem

śmiertelnie zachorzał, radząc tedy o duszy swojej Ks. Drużbickiego do siebie przyzwał, i przed nim na niestatek swój w powołaniu świętem, płacząc, aż do śmierci w zakonie trwać Bogu ślubował, a w tym w kilka dni skonał. Służył mu w tej morowej niemocy Ks. Kasper z wielką miłością, i ślub Bogu uczynił, że i drugim, takąż zarazą dotkniętym, miał usługować: nadto umierającemu przyobiecał, iż przez cały rok, codzień na duszę jego w modlitwach swoich pomnieć miał. W miesiąc po śmierci jego, gdy o godzinie dwunastej w noc, już na odpoczynek gotował się, przyszedł mu na myśl Adam, za którego oprócz modlitw, cztery dyscypliny uczynił. Uczuł potem nieomylną od Boga otuchę, iż jeźliby piątą jeszcze przydał, zapewne Adam nocy tej, z czyścica wybawion być miał, więc i piąty raz się biczuje, a potem ze łzami się modli, od siebie coś odszedłszy, Anioła stróża do siebie mówiącego usłyszał. *Oto już uwolniony od mąk wychodzi;* poznał i samego Adama tuż przytomnego, który mu za wybawienie swoje, przez modlitwę jego dziękował. Drugi raz gdy penitent Ks. Kaspra, Maciej Smoszewski umarł, do komorki jego w krzaku ognistym przyszedł, za którego zaraz dyscyplinę uczynił, i mszą świętą nazajutrz odprawił. Inszych czasów, często drugie dusze ratunku szukając, u drzwi jego kołatały; codziennie w prawdzie, oprócz innych modlitw dwie dyscypliny za dusze czynił: w dzień jednak Zaduszny, postem się i włosiennicą trapił, dyscyplin trzydzieści trzy, z których w każdej, trzydzieści i trzy zacięcia zwyczajnie było, odprawował: a w roku 1640. z Bogiem znowę uczyniwszy, wszystkie aż do śmierci zasługi swoje, tymże duszom przekazał, żadnej za to miłosierdzie, nadgrody nie pragnąc, i owszem też samę zapłatę, którą jemu Bóg miał dać, na też dusze wlał, tego sobie za największą nadgodę życząc, żeby Bóg w stworzeniach swoich, przez jego wyniszczenie był uwielbiony. Modlitwy nad to wszystkie, i miłosierne uczynki, które za duszę jego po śmierci czynić miano; za dusze w czyścju, nie sobie nie zachowując, oddał: a nawet i to, co by mu kolwiek po zejściu swem, lub od języków ludzkich na ziemi, lub od samej sprawiedliwości Boskiej w czyścjowych mękach, cierpieć przyszło, na tychże dusz ratunek obrócił, co ślubem i przysięgą potwierdził, i krwią własną podpisał. Raz jezioro obaczywszy pomyślił sobie, Boże mój, czy jest tak wiele łaski twojej w duszy mojej, jak wiele kropel w tej wodzie, i zaraz w sercu usłyszał. Nie tylko tak wiele łask, jak wiele wody w tem się jeziorze znajduje, wyczerpnąć możesz, ale tak wiele, jak wielkie jest to miejsce, które ziemia, powietrze, i nieba wszystkie zastępują, a to jednym aktem

Boga nad wszystkie stworzenia ważącym sobie więcej, otrzymać możesz; i wnet się na taki akt zdobył: chciał i drugi raz takiż akt ponowić, ale nie mógł; aby poznał, iż to od Boga samego raczej miał, a nie z siebie: wszakże potem w półroka podobny akt temu, Bóg w nim wzniecił. W roku 1624. dnia 4. Stycznia, zaprosił do domku swego Chrystusa, zgubionego w kościele od Matki Boskiej, i dwa tysiące aktów miłości Bożej, poważania godności jego, i upokorzenia swego ofiarował mu. W dzień trzech Królów, trzy tysiące aktów takich: tyleż w dzień Nalezienia jego, i przez trzy dni, na też intencją, mszą odprawiał, na jednej z nich, miał osobliwszy gust, gdy mówił owe słowa z Ewangelji ostatniej: *którzy go zaś przyjęli, dał im moc, aby się stawali synami Bożemi, usłyszał głos. Ześ mie przyjmą, przyjmę i ja ciebie i nigdy nieopuszczę.* Drugiego czasu, tak Bóg do serca jego mówił. *Jużci djabeł, tak dalece o to nie stoi, żebyś w niebie nie był, ale o tem myśli, żebyś tam nie miał wielkiej chwały.* Miał z Ks. Jakóbem Lichańskim wielką duchowną przyjaźń, któremu się dobrodziejstw od Boga wziętych zwierzył poufale, tą intencją, żeby mu za nie pomógł dziękować dobroci Boskiej, jakoż ten Jakób, gdy się na dziękczynienie Bogu za Ks. Kaspra wylewał, nie tylko, że mu Bóg objawił, że Ks. Kaspra w łasce swojej potwierdził, ale też i jego samego, tegoż dobrodziejstwa uczestnikiem uczynił. Po skończonej w Lublinie filozofji dwuletniej, rok w Kaliszu przejąwszy, rektorem i magistrem nowicyuszów, dom Krakowski rządził, od roku 1626. do 1629. w którym prowincyałem prowincyi Polskiej ogłoszony, lat tylko dwadzieścia, dopiero w zakonie przeżywszy; po prowincyałstwie rektorstwo Kaliskie objął 1633. Wprawdzie się co dzień na mszy, i innych modlitwach, wypraszał Bogu, aby go od przełożenstwa zakonnego wolnym uczynił; jednak się nie wyprosił: Zawsze wszystkich, z znacznym poddanych postępkim, w cnotach świętych, rządził. Gdy niedostatek jaki, na kollegium jego nastąpił, do obrazu ukrzyżowanego Jezusa udawszy się, mawiał. *Panie, czym ja tych zrodził, twoi to są, opatrujże ich, oto z rąk twoich pokarmu wyglądają. Uczynili oni coś rozkazał, dajże ty, coś obiecał.* A po modlitwie takowej, aby jałmużnę, do fortecy przyniesioną odebrał, często mu znać dawano. W Krakowskim nowicyacie, znacznem ubóstwem przyciśniony, według zwyczaju swego uciekł się do Chrystusa, a gdy do nowicyata, z domu professów powracał, nieznanomy młodzian drogę mu zaszedłszy, nie małą w złocie summę ofiarował. Na starszeństwach swych, zakonną w życiu mierność z hojnością sprzągał: i mawiał, że w zakonnych

domach, za otwartą przełożonego przeciw poddanym ręką, Boskie błogosławieństwo, a za skurczoną, nieszczęście chodzi. Na uspokojenie sumienia w drugich, osobliwszy dar miał od Boga. Nowy kapłan jeden, tak był szkrupułami uwikłany, że żadną miarą do mszy ś. sprawowania przywieźć się nie dał, ale skoro się z nim raz Ks. Kasper rozmówił, taki pokój na duszy odniósł, iż zaraz do ołtarza poszedł, i nigdy na potem tego zamieszania nie cierpiał. Kasper zaś, żeby się sam w niczem, na urządzie swym nie potknął, co dzień pewnej godziny, ze dwudziestu i czterech punktów, z sobą się pilno rachował. Prowincją objeżdżając, więcej przez nabożeństwo, drogi do nieba uczynił, niż do kolegium, do którego jechał. Gdy bowiem już się miał, z jednego domu do drugiego ruszać, oprócz innych aktów, opatrność Boską sobie za przewodnika obierał, kroki wszystkie tak swe, jako i koni, Bogu ofiarował. W drodze zaś samej już będąc, Jezusa Pana przez trzy lata z Ewangelią chodzącego, w oczach swoich stawiał. Przejeżdżając wsie i miasteczka, dziękował Bogu za łaski, które obywatelom tych miejsc wyświadczyć raczył; mijając pola, Aniołów Świętych upraszał; aby grady, pioruny, powodzie, gwałtowne dżdże i czary odwracając, pożądany urodzaj ludziom sprawowali. Na kościół trafiwszy, i Najś. Sakramentowi pokornie się pokłoniwszy, przy nim serce swe zostawował, zabawiając się tam różnemi affektami, tak długo, ażby do drugiego kościoła przyjechał, do którego wszedłszy, serce swe z pierwszego kościoła, do drugiego przenosił. Dojeżdżając już do terminu, a ujrzawszy z daleka miejsce, do którego ciągnął, Chrystusowi Panu, we wszystkich tam kościołach pod wszystkimi hostyami zostającemu, niski pokłon oddawał, za wszystkie grzechy, które się w tem mieście stały, żał serdeczny wzbudzał, a przeciwnym sposobem wielkie wesele w sobie wzniewał z tego wszystkiego, z czego się Bóg kiedykolwiek tam ucieszył. Naostatek polecał się wszystkim patronom miejsca tego. Po prowincyalstwie pierwszem ambonę mu dano w Lublinie trybunalską, na której kazał dwie lecie, to jest 1636. i 1637. Po drugim, trzy lata do ludzi mówił, to jest 1647. 1648. i 1649. jakoż wszystkie prawie naturalne kaznodziejskie przymioty, dobroć Boska w nim była skoncentrowała: starał się zaś o to, żeby kazania jego samym Bogiem tchnęły, a po każdym kazaniu dyscyplinę uczynił. Przedni ludzie słuchać go za szczęście mieli, Jan nawet Kazimierz Król Polski, chciał go mieć swoim kaznodzieją, ale on sześćdziesięcioletnim już będąc, z tego się wy-mówił luboć i tę przydał racją, że prawi, kazania moje nie

według dworskiej fantazy, nie wieleby tam popłacały. Podczas kazania jego w Krakowie, w dzień Ś. Piotra, ogień z ust jego wypadający, świątobliwa jedna panna widziała. A gdy go z kaznodziejstwa Poznańskiego na przełożenie wzięto, znaczniejsi z miasta panowie przed naszymi się uskarżali, ojcowie wzięliście nam Proroka naszego, boć zaiste jak prorok do serca mówił, luboć i na prorockim duchu Kasprowi nie schodziło. Gdy księżna Ostroska wojewodzina Wileńska, już na śmiertelnej pościeli leżała, a doktorowie słabość jej zważywszy, że tego dnia dokonać miała, udawali: Kasper rzekł, dziś nie umrze, aż gdy uroczystość Chryzostoma Ś. za trzy dni przyjdzie, albowiem ten Ś. doktor, aby mu ją Bóg podarował, uprosił; co się tak stało.

Pani Tomickiej, i urodzeniem i cnotą, i cudami wsławionej białejgłowie przepowiedział, iż lubo kapłani Soc. Jesu zawsze sumnienie jej piastowali, przy śmierci jednak, żadnego z nich do usługi duszy swojej mieć nie miała, i ziściło się. Tomaszowi Zamojskiemu kanclerzowi koronnemu, wyraźnie porokował, iż mu za pierwszym i drugim razem córkę, a za trzecim syna, małżonka jego powić miała, co się wypełniło. Co się tycze powierzchownego, którym ciało swoje trapił, umartwienia, to, acz się na oko tak dalece nie wydawało, jednak takie było, że trudno i wierzyć. Albowiem ten sługa Boży, przez jeden dzień i noc, zwłaszcza od starszeństwa uwolnionym będąc, często piętnaście tysięcy razów, dyscypliną w ciało swoje wbijał, oprócz dyscyplin różnych, zażywał różg, łańcuszków, włosienic, i dwóch żelaznych grzebieni, i jakiegoś ostremi a gęstemi nabitami igłami instrumentu, które wszystkie po śmierci jego zbroczone krwią, a ciało całe posiniałe i zbite naleziono. Te zaś świątobliwe katownie, inne u niego były codzienne, inne miesięczne, inne roczne, inne nadzwyczajne. Na każdy tedy dzień, dwanaście dyscyplin na rozmaite intencye czynił, godzin porządnie rozłożonych, między któremi, jedną odprawował wieczorem, płacąc robotnikom, to jest Panu Jezusowi i Maryi Pannie, których codzień, ze snu wstawszy, najmował, prosząc, aby około winnicy duszy jego pracując, łaski w nim rozmaite sprawowali, która dyscyplina, zawierała w sobie trzysta sześćdziesiąt i sześć cięcia: a tak do tej, jako i do wszystkich innych przez dzień dyscyplin, tak wiele jeszcze przydawał razów, jak wiele się liter, w imionach Jezus, Marya, Joachim, Anna, i patrona miesięcznego znajdowało. Każdą zaś z osobna dyscyplinę, na innym ciała członku, aby żywszy ból czuć mógł, odprawował. Nad to zwykł się był rozgami smagać, i dwiema żelaznymi grzebieniami ciało szarpać. Od-

prawiwszy zaś to święte nad sobą morderstwo, obrażki zwłaszcza ukrzyżowanego Chrystusa, do skatowanych i krwią pluszczących członków przykładał. Umartwienia miesięczne te miewał. Naprzód na początku każdego miesiąca, czynił pierwszą dyscyplinę, drugą piątego tego miesiąca, trzecią dziesiątego, czwartą piętnastego, piątą dwudziestego, szóstą dwudziestego piątego, siódmą ostatniego, a to za Państwa Chrześcijańskie i Króla Polskiego. Oprócz tego miał jeszcze inne, jakby każdemu z osobna miesiącowi przywłaszczone, zmysłów i członków umartwienia, nie żeby ich innego czasu nie zażywał, ale że się osobliwie, w miesiącach pewnych w nich ćwiczył. Wszystkiego opisywać długo, niektóre wspomnę. Oczy tedy ujmując, na żadnej osoby twarz, zwłaszcza stanu zacniejszego i urody pięknej, chyba z trafunku nie patrzył. Na rzeczy dworne wspaniałe, piękne, jako obrazy, budynki, wjazdy, pompy, okiem nie rzucił. Na rzeczy zaś brzydkie, i które wstręt do siebie czynią, umyślnie się przypatrował. Uszy martwił, żartów, nowin, wesołych rzeczy nie słuchając. Powonienie martwił, umykając się od miejsc i rzeczy pachnących, a narażając się na cuchnące okazy. Smak trapił, nie dobrze zgotowanych potraw nie przyprawując: przed jedzeniem albo pokarm, albo język piółunem albo inną gorzkością, napuszczając, tego nie jedząc, do czego większy go apetyt ciągnął. Głowie się przykrząc, wezglówka twardego używał, żelaznym się grzebieniem czesał: czołem częściej bił o ziemię przed Bogiem. Nad rękami pastwiąc się, paznokcie głębiej przyrzynał, ostrym łańcuszkiem ich sciskał. Nogi martwiąc, umyślnie dłużej na jednej nodze stawał: kamyczki do trzewików podkładał, stopy i boki ogniem przypalał. Golenie, żywot, i piersi różgami smagał, i żelaznym grzebieniem czesał: język, tymże szarpał, gorącemi potrawami parzył, ziemię, cegłę, i inne chropowate rzeczy liżał. Miał i nadzwyczajne niektóre umartwienia. Przy dokończeniu każdego roku, trzysta sześćdziesiąt i pięć razy się zaciął, to jest tyle, wiele dni w roku: grzebieniem żelaznym tak wiele razy się szarpał, jak wiele znaczniejszych w ciele ludzkim liczą kości, to jest 225. Przez trzy dni zapustne, na każdą noc pięć dyscyplin czynił, pięćdziesiąt razy w każdej się zacinając. Tegoż czasu, na cześć Matki Bolesnej, siedm razy się zaciął, prosząc jej za grzesznikami, żeby ich do pokuty przyprowadziła. W wielki piątek, na różne intencye czynił dyscyplin siedm, a w nich cięcia wszystkiego, trzysta czterdzieści i ósm. W dni krzyżowe, i w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego, na uczczenie części ciała i sił duszy jego, których jest 225. i ran których rachują 6466. zaciął się

dyscyplina, i drapał żelaznym grzebieniem 6466. W każdy dzień adwentu 276. tyleż aktów uczynił, na uszanowanie tych dni, których Pan Jezus był w żywocie Najś. Matki. Tegoż czasu, gołemi kolanami klęcząc, modlitwy odprawował, i na twardym łóżku sypiał, a potem na gołej ziemi. Wyrzucił mu się był raz na prawym boku wrzód dość niebezpieczny, i rękę lewą odjął: co on kapłanowi, nad choremi przełożonemu, opowiedziawszy, o plastr prosił: lecz gdy on o tem zapomniał, Kasper wziąwszy w rękę różgę, wrzód on mocno zaciął, rzecz dziwna, za pierwszym uderzeniem zaraz stęchł, a gdy go jeszcze dalej smagać nie przestał, cale wyzdrowiał. W drogach nawet i gościnach będąc, czem mógł, ciało trapił. Na święta tylko Wielkonoce, przez cały tydzień ciało folgował, częścią dla uszanowania tak wielkiej uroczystości, częścią, aby wytechnawszy, ciało ostrzejszy ból na potem czuło. Nie mniej się i na wewnętrzne umartwienie wydawał. Raz gdy mszą miał, pomyślił sobie jakimby też sposobem i sam mógł się stać wdzięczną ofiarą Bogu: w tem do ludzi się obróciwszy, kościół wszystek językami napełniony ujrzął, z których jedne były jak włócznie, drugie jak dzidy, trzecie jak miecze, inne jak puginały, albo węzłów jadowitych żądla. I zrozumiawszy, czego po nim Bóg chce, zaraz mu się na ofiarę uszczypliwych języków oddał. Jakoż ostre piórka i języki, nie raz go cięły, a jednak się im, wszystko cierpliwie znosząc, i jedną literką, i słówkiem najmniejszym, nigdy nie składał. Siły duszy naszej, tak gniewliwe, jako i pożądlive mocno uzdał. Wysokie siebie samego poważanie tłumiąc, często się przez dzień, ze wszystkiej czci i sławy przed Bogiem wyzuwał, i do niej się prawa wszelkiego wyrzekał, moc wszystkim stworzeniom dając, aby o nim, jako chcą, rozumiały; a dobroci Boskiej, żeby jak najpodlej o nim trzymano, prosząc. Swobodę zaś woli swej króćąc, w sprawach, które na upodobanie jego dawano, to raczej co się drugim podobało, nie co się jemu widziało, czynił. Innych rozumienie wielce sobie szacował, zwłaszcza starszych swych, których się rządzeniu, jak podróznym, gościńca nie wiedzący poddawał. Wielce się owej łaski starszych obawiał, któraby mu czynić to, co sam chciał; mieszkać tam, gdzieby sam chciał, pozwalała: bo rozumiał, że tak żyć, tożby to samo było, co z opieki i rządów samego Boga być wyrzuconym, a w ręce zkażonych pożądlivosti oddanym. Z miłości się własnej zwłóczył, często sobie ułomności swoje i mizerye przed oczy stawiając. Pokora w nim głęboka była, z której, na wyrzeczenie się sławy i czci swojej, ślubem Bogu w oczach starszego obowiązał.

Zakonowi za niewolnika się i bydlę oddał, tego żądając, aby się z nim zakon, jak z niewolnikiem i bydlęciem obchodził, do wszelakiej go roboty zażywał, nadgrody i wdzięczności za pracę, żadnej mu nie świadczył, najmniejszego nad nim, w chorobie nawet ostatniej respektu nie miał, a ciało jego, jako bydlęcia w gnoju pochował, albo bez pogrzebu porzucił. Protestacya ta przed Bogiem obszernie uczyniona, pełna jest nabożeństwa. W starym osobliwie wieku będąc, często się psem zgniłym nazywał; i za takiego z serca poczytał. Po każdej mszy wszystkich nieprzyjaciół swych, dobroci Boskiej polecał, we krwi Chrystusowej ich topiąc i obmywając. Raz kartę znalazłszy, na której przeciw niemu coś było ostrzej napisano, wdzięcznie ją ucałował, i aż do śmierci jak co drogiego chował. Jakie ku przeczystej Pannie, (którą najdroższą Matką nazywał,) serce miał, trudno wypisać. W dzień Niepokalanego poczęcia, za dziedzictwo się jej wiecznie oddawszy, gdy to ślubem i przysięgą stwierdził, bardzo świątobliwe od niej, przez wewnętrzne oświecenie, wziął nauki. Też Matkę Boską obrał sobie wzajem za dziedziczkę, i z nią się napotem, jako i z przedwieczną mądrością zaślubił pilnie się do tego, i długo przez różne nabożeństwa przyprawiwszy, w każdym miesiącu przez tydzień jeden, na cześć jej, ofiary święte sprawował. Miesiące zaś Październik wszystkie, na jej wychwalenie obracał, żywot jej rozpamiętywając, i łaski przez nią ludziom wyświadczone: często o niej rozmawiał, codzien, wysokie jej tytuły, których (365. sobie zebrał) na rozmyślaniach uważał. Na każdy dzień w jakimkolwiek uczynku, jej przykładu naśladował, najśodsze imię jej, na ciele swem mocno, nie bez bólu wyciskając, i jakby się nim piątując. Ile razy z komórki wychodził, wprzód jej obraz nabożnie z uczciwością całował, i tak siebie samego, jako i komórkę swoją, i sprawę, dla której odchodził, synowskim jej affektem polecał. Okrom zwyczajnych kościołowi Bożemu uroczystości, miał wiele prywatnych na każdy miesiąc, świąt: jako to wtórego dnia Stycznia, święto dobrej otuchy i przyszłego powodzenia przez następujący rok, którego dnia, aktów miłości Boskiej 365. Bogu odawał. W Maju święto wszystkich Jezusowych głupców, i krzyża jego miłośników. W Czerwcu święto hojności przeciw Bogu. Świąt podobnych z Ducha Ś. wymyślonych przez rok obchodził 66. a wszystkie z przedziwnem nabożeństwem. Marzec cały, na uważaniu zacności gorącej modlitwy trawił. Panna przeczysta, ustawiczne mu z Bogiem spojenie, osobliwie przez affekt miłości uprosiła. Na postęпки swoje tak pilne miał oko, że każdego dnia kilka razy wszy-

stkie sprawy swoje roztrząsał. Do śmierci codziennie, najmniej się trzy razy gotował, rano, w południe, i przed snem, którego czasu na łóżku leżąc, i jakby już konając, wszystkich tych aktów z serca dobywał, które pobożni ludzie umierając, wzbudzać w sobie zwykli: tygodniowe także posty wszystkie, i jutrznią z kapłańskich pacierzy, we Środę każdą, na uproszenie szczęśliwego zejścia ofiarował Bogu. Spowiedź co miesiąc, i na końcu roku każdego, tak czynił, jakby ostatnia być miała. Aż też w śmiertelną gorączkę zapadł, acz i w tej niemocy, różgami się dni tych, których choroba ulżyła, smagać nie zaniechał, sakramentami świętymi opatrzony, lubo mowę zamknął, z Bogiem rozmawiał; wielkim prałatom, którzy się do niego nacisnęli, błogosławił; a potem ręce w niebo podnosząc, lat mając 71. z ciała tego śmiertelnego, na wolność synów Bozkich wyszedł, w roku 1662. dnia 2. Kwietnia. Wkrótce go dobroć Boska wsławić cudami poczęła: bo naprzód ciało jego nic nie naruszone, okrom samej głowy znaleziono, w lat cztery i 6. miesięcy, to jest 1666. a jednak i trumna już była po wielkiej części zgniła, i szaty w proch się obróciły. Język z tem wszystkim był nieskażony, znać w nadgrodzie żarliwych kazań, i rozmów jego, któremi wielu ożywał. Nadto wielu ludzi wdzięczną wonią, z ciała jego uczuli. Widzieli w tym czasie, ciało jego takie, Maciej Maryan Kurski biskup Enneński, suffragan Poznański i dwaj inni komissarze, z których jeden Stanisław Grudowicz, w wieczór przed tą rewizją, do domu przyjechawszy, nic zgoła nie wiedział, co się jutro dzieć miało: a gdy się przez sen uspokoił, widział, jakby go ktoś do oglądania ciała Kasprowego, twarz zasłonioną mającego prowadził. Jakoż prawdziwie twarz zakryta (czego jednak on niewiedział) u Ks. Kaspra była. Zdało mu się nad to dalej, iż gdy wszystko ciało opatrzywszy, chciał jeszcze i twarz widzieć, jakby tego Kasper ręką kiwając zabraniał. Nazajutrz, coby to za sen był, gdy myśli; w tem posłaniec od Ks. officyała Poznańskiego Dobrzelewskiego przychodzi. Idzie tedy nic się nie bawiąc, i tam między innemi dyskursami sen swój powiada, co usłyszawszy officyał, zdumiał się, i zeznał, że go w tej samej sprawie i wezwał, i zażyć chciał. Alexander à Ludinhaus Wolff starosta Feliński, na oczy tak ciężko falując, że o utratę jednego oka szło, skoro metal Ks. Kaspra, do oczu przyłożył, tegoż momentu zbył boleści. Piotr Woliński w niebezpieczną zapadłszy niemoc do Ks. Kaspra się udał, ten mu się na jawie pokazał i obierać mu kazał, coby chciał, czy w tem życiu przyboleć, a kwitowanym być z czyścica, czyli też lekką śmierć, a w czyścicu resztą wyplacać się Bogu

za grzechy; obrał sobie pierwsze, i zaraz dziwne i samym doktorom nieznanym boleści go zdjęły: przystąpiły do tego nie lekkie od czarta najazdy. W tych razach, stawał co raz w oczach jego Ks. Kasper, i już dusznych nieprzyjaciół płaszał, już strapionego cieszył, nakoniec czas mu śmierci oznajmił. Dorota Gnińska wojewodzina Pomorska w śmiertelnej chorobie od medyków opuszczona, wezwawszy przyczyny Ks. Kaspra, do zdrowia pierwszego niespodzianie przyszła. Józefowi Gorskiemu dwadzieścia i trzy wrzody, na nogi się wyrzuciły, którym gdy żaden doktor poradzić nie mógł, kawałka ornatu, w którym Ks. Kasper był pochowany do wrzodów przykładając chory, za tydzień zdrowym na nogi został. Anna Wolińska tak chorobami ściśniona, ze się konać zdała, od jednego do Ks. Kaspra ofiarowana, z niemocy zdrowa wyszła. N. Bardski na sumieniu ciężko uciśniony, podwakroć z tego uwolniony przez przyczynę Ks. Kaspra, dwie srebrne tablice do niego ofiarował. Pisał wiele ksiąg ducha Bożego pełnych których długi regestr, autor życia jego Ks. Daniel Pawłowski wypisał, w druku te się jego księgi znajdują, a naprzód w Kaliszu 1686. *in fol.* tom pierwszy ksiąg jego wydrukowano, między którymi są też tam niektóre, już przedtem z prasy wyszłe. 1mo. *Tractatus de brevissima ad perfectionem via, & Calissii* 1682. *in 8vo.* 2do. *Tractatus de Gratia delectante & Vincente.* 3tio *Negotiatio spiritualis per varias industrias, aeternis intenta lucris, & Cracov.* 1674. *in 12.* 4to. *Fasciculus Exercitiorum et considerationum de praecipuis virtutibus Christianae fidei, & Crac.* *in 4to* 1662. 5to. *Tractatus de Moribus, amore, servitio, aeternae sapientiae.* 6to. *Provisiones senectutis in tres partes distributae, & Caliss.* 1673. *in 8vo.* 7mo. *Centum modi meditandi Passionem Domini, & in 8vo Lubl.* 1652. *& in 4to* 1652. 8vo. *Industriae Examinis.* 9no. *Considerationes in Dominicis totius anni.* W drugim zaś tomie *in fol.* 1691. w Poznaniu, przekrukowane te jego księgi. 10mo. *Exercitia in 12. menses distributa.* 11mo. *Novellus Religiosus.* 12mo. *Vota religiosa, seu tractatus de Votis religiosis in Communi et in particulari.* 13tio. *Considerationes de religioso Mancipio.* 14to. *Considerationes de soliditate Virtutis.* Osobno zaś wyszły. 15to. *Sol in virtute sua Jesus Christus in splendore suorum excellentiarum spectabilis.* Cracov. 1662. *in 4to.* 16to. *Deklaracya memoryału Processu Akademii Krakowskiej między stany koronne podanego* 1632. *in 4to.* 17mo. *Tractatus de Effectibus fructu et applicatione Sacrificii Missae.* Pragae 1ma edit. 1713. *in 4to.* 18vo. *Sublimitas perfectionis reli-*

giosae, 79. *discursibus explicata*. Prague 1713. in 4to. 19no. *Stromata de Passione Domini in fol.* 20mo. *Festum Dignationum*. 21mo. *Paradoxa Verbi Incarnati*. 22do. *Meditationes in festa totius anni*. 23tio. *Septem accommodationes Passionis et Orationis Dominicae*. 24to. *In Passionem Domini Meditationes* 46. *juxta numerum dierum Quadragesimae*. 25to. *Coronis sive dissertatio de perpetua cruce Christi Domini ab instanti Conceptionis, usque ad instans mortis suae*. 26to. *Droga doskonałości Chrześcijańskiej na trzy części rozłożona*. *Calissii in 8vo* 1665. 27mo. *Przemysły Zysku duchownego, albo nauki do prędkiego w drodze Bożej postępk*. *Gedani* 1672. in 12. 28vo. *Liturgicae Observationes Sandomir*. 1717. in 12. To w nim podziwiania godna. Pierwsza, że ksiąg żadnych nie zażywając, takie rzeczy napisał, jakich w drugich księgach nie znajdziesz. Druga, że gdy miał, albo pismo święte, albo doktora którego świadectwo przywodzić, w księgi nie patrzył, a przecie słowo w słowo, rzecz wszystkę przytacza. Trzecia, że tegoż zaraz czasu, i nie nieprzerywając pisał, i na pytania innych, jak potrzeba było, odpowiadał. Czwarta, że nigdy nic nie zmazał, ani limował poprawując. Nadto przy tak zatrudnionych urzędach, tak wiele pisał, to jest nawet i w drogach gdy prowincją dwa razy rządząc, objeżdżał, i do Rzymu, dokąd dwa razy prokuratorem z tej prowincyi jeździł, raz 1636. drugi raz, 1643. Dwa razy Elektorem, raz na kongregacją generalną ósmą 1646. drugi raz na dziesiątą 1652.

Drużbiński, wspominają ich księgi grodzkie Ostrzeszowskie, i u *Okol. tom. 1. fol. 421*. znajdziesz, że Drużbińska była za Zadzikiem herbu Korab.

Drużyna herb. Ponieważ herb Drużyna, jedenże jest z herbem Sreniawa; a samym się tylko krzyżem od siebie różnią, do tego jedneż ich początki: bo albo ten od tego poszedł, albo tamten od tego. Nadto, że temi czasy już niektórzy herb Drużynę, Sreniawą, i Sreniawę Drużyną zowią, dla tego ja o tym kłejnocie, początkach, przodkach, familiantach, pod herbem Sreniawa, da Bóg mówić będą.

Drwalewski herbu Ogończyk w Kujawach, to nasi pisarze, atoli że Drwalewscy z Drwalewa w Łęczyckim herbu Rolicz używają, widziałem sam pieczęć tego domu, chyba że insi są Ogończykowie, inni Roliczowie. Stanisław podsedek Łęczycki, 1589. z sejmu naznaczony do korektury praw koronnych. *Constit. fol. 516. et 1601. fol. 734*. Jędrzej w Łęczyckim umarł 1645. rotmistrz sławny *Starowol. in Monum.*

Drwalewski herbu Przyrowa, w Mazowszu. Wojciech kustosz Kurzelowski 1609. z Synodu prowincyalnego

Piotrkowskiego, naznaczony do kompozyceyi między stanem duchownym i rycerskim *Acta Synodi*.

Drwęski herbu Gozdawa. Franciszka Drwęska była za Stanisławem Szpotafińskim. —

DRYA

HERB

Mają być między dwiema liniami, które od prawego boku tarczy, na lewy ukosem idą, trzy kamienie żółte w polu czerwonym na hełmie trzy piora strusie. Tak go opisali, *Paprocki w Gniazdzie fol. 706. i 1174. O herb. fol. 505. Okol. tom. 1. fol. 166. MS. Ks. Kojatów. Bielski fol. 298.* atoli nimie się herb widzieć dostało Jędrzeja Lisieckiego takim kształtem, na tarczy trzy kamienie białe, kwadratowe, w złoto oprawne, nad hełmem skrzydło o siedmiu piorach, i noga, białe; na skrzydle w polu czerwonym trzy kamienie takież jak i na tarczy. Ten herb z Burgundyi do Czech przeniesiony, przez jednego rycerza Mutyna nazwanego, z kąd też od jego imienia, Mutyną ten herb niektórzy zowią. Ztamtąd przez dwóch hrabiów Wilhelma i Hermana wszedł do Anglji. *Paprocki* powiada, że ten Mutyna pierwszy z tym herbem do Polski przyszedł, gdzie gdy za czasów Bolesława Krzywoustego, na różnych expedycejach męzkiego serca dał dowody, od niego w dobra opatrzony, familią tę u nas rozmnożył. *Okol. z Anonima i Biel. fol. 185.* twierdzą, że za czasów Bolesława Wstydliwego, dopiero z tym herbem w królestwie tem zawitał Stanisław, czyli jako Bielski chce, Swatysław rycerz, ten sobie mężnie poczynał, w owej z Rusią u Piety potrzebie, od Pudyka książećcia szczodrze był udarowany koło roku 1266. atoli musi być w Polsce dawniejszy: bo Petrindus Drya, już był kasztelanem Wojnickim 1242. *Maciej Drya dziekan Poznański 1439. o którym Długosz pisze in Vitis Episcop. Posnan.* że Lasockiemu do biskupstwa Poznańskiego przy clekcyi sprzyjał, tegoż czy inszego Macieja, kanonikiem Gnie-

znieńskim wspomina, *Damalew. in Archiep.* 1443. Stanisław Drya proboszcz u Ś. Ducha w Sierpsku 1623. *Luc. Paproc. Łaski fol.* 56. Niektórzy z Czeskiej historii przydają; że wyżej wspomnieni hrabiowie Wilhelm i Herman, zaraz na początkach krzewiącej się w Czechach religji katolickiej, klasztor fundowali pod tytułem Ś. Wilhelma. Taż historia namienia, że Adryan Drya był marszałkiem dworu, u Rycharda hrabi Kornubji, brata Króla Angielskiego 1264. i że w elekcyą, kiedy go obierano na Cesarstwo, siła mu do tego pomagał, bo był mąż wielkiego zachowania i godności. Drudzy piszą, że Bernard Święty Klarewalleński opat, był z tej familji, atoli zbija ich Paprocki, i powiada, że tę miał autentyczną wiadomość, że w herbie tego świętego, w czarnem polu, były dwie linie szachownicy, na ukos od prawego boku, na lewy idące, na szachownicy zaś pola białe i czerwone. Zwał się zaś ten herb jego, *Gaudium* albo *Wesele*. Z Litwy pierwszy na siebie i dom swój przyjął herb Drya, Mikołaj Tawtygerd na sejmie Hrodelskim 1413. *Stat. Łaski fol.* 127. *Strykowski.*

Herbowni.

<i>Bożejowski,</i>	<i>Kiszewski,</i>	<i>Osiecki,</i>
<i>Chtapowski,</i>	<i>Kopydłowski,</i>	<i>Radecki,</i>
<i>Czyżowski,</i>	<i>Kozaryn,</i>	<i>Runowski,</i>
<i>Dziechtarski,</i>	<i>Krepsztul,</i>	<i>Siąski,</i>
<i>Estka,</i>	<i>Kwinta,</i>	<i>Tawtygierd,</i>
<i>Gorecki,</i>	<i>Lisiecki,</i>	<i>Tomicki,</i>
<i>Grabieński,</i>	<i>Łukomski,</i>	<i>Trampczyński,</i>
<i>Grodzicki,</i>	<i>Modlibowski,</i>	<i>Wysocki,</i>
<i>Jenicz,</i>	<i>Mroczyński,</i>	<i>Zernicki.</i>

Podobny do Dryi, herb był Wilcholda biskupa Chełmińskiego 1390. który z nadgrobką jego wypisał, *G. Jon-gell. in Purpura D. Bernardi*, to jest w polu białem pas rycerski, a na nim trzy kostki, na jednej z nich sześć punktów, na drugiej pięć, na trzeciej cztery wyrażono.

Dryon. Mikołaj Dryon, dla zasług rycerskich w wojsku koronnem, idygenat otrzymał na sejmie 1676. *Constit. f.* 58.

Drzemlik herbu Korczak, w Chełmskiej ziemi. N. Drzemlik pod Pskowem odważny żołnierz. *Biel. fol.* 782. Tomasza i synów jego chwali *Paprocki w Panoszy.*

DRZEWICA HERB.

Ma być miesiąc żółty, rogami do góry obiema obrócony, tak jak w herbie Leliwa, gwiazda jedna między rogami księ-

DRZEWICA

HERB

życa, druga pod księżycem, w polu błękitnem, na hełmie pięć piór strusich, luboć drudzy tylko trzy składają. *Paproc. w Gniazdzie fol. 1074. O herb. fol. 573. Okol. tom. 1. fol. 188. MS. Ks. Kojalów.* Początek tego herbu ztąd wywodzi, *Paproc. w Gniazdzie*: Prokop z Drzewicy, gdy Leszkowi Czarnemu pierwszy tę nowinę przyniósł, że go Polacy sobie za monarchę obrali, od niego krom inszych podarunków i ten klejnot sobie nadany, wyniósł; drudzy chcą, że do dawnego herbu Prokopa, w którym gwiazdę nosił jedną, aukeyą otrzymał, księżyc i drugą gwiazdę. W późniejszej zaś o herbach księdze, tenże powiada, że z tej okazji nabyty. Arkadyusz niejaki cudzoziemiec, gdy w wojsku ksiąźęcia Sieradzkiego z Piasta linji idącego, wojenną służył, Litwa ogniem i mieczem, zapadłszy w te kraje, wszystko niszczyła, wysłany w pierwszej straży, skoro postrzegł, że Litwa ubezpieczona koczuje, sprawiwszy lud sobie poruczony, uderzył na zagon pogański i szczęśliwie na głowę poraził. Tem zaprawiwszy się dobrze na obciążonej łupem Litwie, co prędzej następującemu wojsku Polskiemu znać daje, aby nadciągali: jakoż przypadli, i wiele Litwy pobili: za co Arkadyusz od ksiąźęcia wziął na wieczną pamiątkę herb, tym kształtem ułożony. A że ta potyczka naszych wygrana pod wsią Drzewicą była, dla tego i herb Drzewica nazwany. Tegoż herbu Drzewica, Drzewicki zakonu S. Benedykta S. teologii doktor, przeor na górze u S. Krzyża pod Śen-domierzem.

Herbowni.

*Drzewiecki,
Jeż,
Kadłubowski,
Ługowski,*

*Mikułowski,
Mniskowski,
Popławski,
Protaszewicz,*

*Sierzechowski,
Stokowski,
Zajączkowski.*

Drzewicki herbu Ciołek, w województwie Lubelskiem. Jednejże z Maciejowskiemi dzielnicy, ale od dóbr Drzewicy tego imienia nabyli, jest ta Drzewica w województwie Sandomierskiem, w której kościele chowano i czczono niegdy, głowę Ś. Jana Chryzostoma, infulata Konstantynopolitańskiego, w Rzymie od jednego z tej familji Biskupa (rozumiem że Macieja o którym niżej) uproszoną, i temu miejscu oddaną ku weneracyi, atoli podczas wojny Szwedzkiej i Kozackiej, ten święty depozyt zginął: bo gdy ci łupiecy świętokradcy, na srebro w które była oprawna chciwi, łamać go poczęli, i świętą relikwią pokruszyli, świadczy *MS. życia Ś. Bonifacego Męczennika*. Piotr i Wincenty Drzewicy podpisali *inter praesentes*, list Jagiella Króla dany miastu Lubelskiemu. Długosz w roku 1341. pisze, że gdy Król Jagiello był w obozie, podczas ekspedycyi wojennej, pod niebytność Pieczętarzów koronnych, oddano było pieczęć królewską, Mikołajowi Drzewickiemu herbu Ciołek, kustoszowi Sandomierskiemu, prałatowi i mądrością i wiernością ku ojczyźnie dobrze zaleconemu. Jan sekretarz królewski, poseł do Króla Czeskiego od Kazimierza Króla 1477. *Crom. l. 28. Biel. fol. 468*. Jakób z Drzewicy kasztelan Żarnowski 1496. podpisał elekcyą Jana Albrychta Króla, u *Łask. w Stat. fol. 110*. Jego to zda mi się syn był, Waleryan sekretarz królewski, umarł 1520. wieku swego 21. któremu nadgrobek w Krakowskiej katedrze, dwaj rodzeni bracia wystawili, Maciej podkanclerzy koronny, i biskup na ten czas Przemysłki, i Jędrzej stolnik Krakowski. *Starowol. in Monum.*

Maciej arcybiskup Gnieźnieński, był najprzód kantorem Sandomierskim i sekretarzem królewskim 1496. *Stat. Łask. fol. 110*. potem proboszczem Szkalmirskim i podkanclerzym koronnym 1504. też pieczęć trzymał z biskupstwem Przemysłkiem 1505. *Ibidem fol. 120*. Trzech Królów pieczętarz godny, Jana Albrychta, Alexandra, i Zygmunta I. niespracowany koło dobra kościoła i ojczyzny minister, czuły koło owieczek swoich pasterz. Wpadłci był wprawdzie lubo niewinnie w suspicyą, jakby po śmierci Albrychta Króla, tknął się skarbów królewskich, najwięcej ztąd ją sobie roszezono, że pod jego dozorem złożone były; dla tego Fryderyk kardynał, królewski brat, arcybiskup Gnieźnieński, a oraz biskup Krakowski, do więzienia go był wtrącił, wkrótce jednak, że się niewinność jego pokazała, wolnym puszczoney, i infulą Przemysłką uczczony, a po Łaskim wziął pieczęć wielką koronną. Z Przemysłkiej posuniony na Kujawską 1513. żeby był tem lepiej pasterki swój urząd piastował, kanclerstwo spuścił. Z Królem Zygmuntem na kongres Wiedeński jeździł,

na cześć Ś. Stanisława biskupa, kościół drewniany wystawił 1524. i poświęcił, a że toż samo przypisują Sienińskiemu, po którym piąty na tej katedrze był Drzewicki musi być, że ten od Sienińskiego postawiony kościół, jakąś przygodą czyli ogniem prędko zniszczał. Kapitułarz albo miejsce dla kongressu kanoników Kujawskich, przy katedrze wymurował 1518. Katedrę zaś swoją już apparatus, już księgami do śpiewania w chórze, już laskami srebrnymi i krzyżem pozłocistym przyozdobił. W legacyach różnych, jako wielkiego rozsądku senatora zażywano. Do Litwy po Zygmunta I. na tron go Polski zapraszając 1506. *Biel. fol. 504. Vapov.* do Wenetów, stronę wojny Tureckiej, do Węgier 1517. żeby był Ludwika Króla Węgierskiego jeszcze niedorosłego, przy dziedzicznym państwie utwierdził. *Biel. fol. 537.* Gdy się w jego dyecezyi Luterska sekta w Gdańskim mieście szerzyć poczęła, kościoły łupiąc, księży prawowiernych wyrzucając, obrządki kościelne profanując, oparł im się wielkiem sercem Maciej, Zygmunta I. Króla do Gdańska sprowadził, który buntowników na gardle skarawszy, magistrat katolicki, luterski zrzuciwszy, ustanowił. Wieś od stołu swego Biskupiego Siedlec, z Stanisławem Waliszowskim zamienił, za inną Wola Skarbkowa nazwaną, przydawszy do tego sto pięćdziesiąt i pięć grzywien. Z młynów Wolborskich, co rok naznaczył czternaście grzywien na aniwersarz, za duszę swoją; któryby się co kwartał odprawiał. Przy koronacyi Zygmunta Augusta, dawna kontrowersya między nim, i Janem Latańskim biskupem Poznańskim odnowiona, o prawo do koronacyi Królów Polskich, Łaski arcybiskup Gnieźnieński, obojga stron wysłuchawszy racyi, za Drzewickim przeciwko Latańskiemu sentencyą ferował, która jednak nie promulgowana, że Latański chciał się lepszymi dokumentami bronić: atoli potem Drzewicki arcybiskupem Gnieźnieńskim zostawszy, biskupom Kujawskim to prawo przysądził 1532. Na prymasowstwie lat cztery bez dni 17. przeżywszy, umarł świątobliwie 1535. w Gnieźnie pochowany. Król Zygmunt wielce się w nim kochał; Karol Cesarz siła mu się świadczył, ile że z Rafałem Leszczyńskim na sejm Frankfordski wysłany posłem, wiele się do tego przyczynił, że Karol Cesarzem obrany. Mansyonarów w Przemyślu przy katedrze fundował. *Damalew. in Episc. Vladislav. et Archiep.* Jest w druku jego *Epistola ad M. Antonium Maurocenum Venetum, in libro Callimachi impresso Haganae in 4to.*

Jędrzej stolnik Krakowski, brat Macieja arcybiskupa, którego syn Maciej kanonik Krakowski, proboszcz Kujawski, Jana Drohojewskiego biskupa Kujawskiego, od całej kapituły

upominał nie raz, aby herezyi górę w dyecezyi tej biorącej, tak jako na dobrego pasterza należało, opierał się; i Jakóbowi Uchańskiemu odważnie stanął, gdy to biskupstwo opanovał, bez konsensu stolicy apostolskiej. Zostawił przy katedrze Kujawskiej, statucę Ś. Wojciecha srebrną pozłocistą, a gdy się do Rzymu na jubileusz wielki wybrał, tam pobożnie życie zakończył 1575. wieku swego 72. w kościele Ś. Łucyi pochowany. *Starowol. in Monum. Damalew. in Praeposit. Vladislav.* Jan scholastyk Łęczycki 1540. podpisał list Zygmunta Króla dany miastu Lwowskiemu. Barbara Stanisława Tarnowskiego herbu Leliwa wojewody Sandomierskiego i podskarbiego koronnego małżonka, owdowiała 1586. N. Dunina Piotra.

Adam kasztelan Inowrocławski starosta Gostyński i Inowłodzki, z sejmu 1564.znaczony do lustracyi dóbr królewskich na Rusi 1564. *Constit. fol. 40.* i 1569. *Constit. fol. 154.* córka jego była, za Erazmem Barzi herbu Korczak. Barbara za Kretkowskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim, umarła 1622. *Lutnia siedmiostrojna.* Synowie Zygmunt i Adam. Jędrzej 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol. 427.* Jan kanonik Gnieźnieński, sekretarz królewski 1617. *Acta Castren. Ostrzeszow.* Jerzy, który żonę swojej Annie, Piotra Bala podkomorzego Sanockiego córce, w Kraśniku nadgrobek wystawił 1623. *Starowol. in Monumen.* Stanisław stolnik Lubelski, poseł na sejm 1661. ztamtąd komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constitut. fol. 16.* miał za sobą Katarzynę Myszkowską, z której syn Adam podsędek Lubelski 1670. podpisał elekcyą Króla Michała, miał za sobą Sydonią Mniszkównę, z której trzech synów, Alexander, Stanisław, i Jan, jest tego Adama w druku, *Zodiacus Horoscopum reducens* 1636. *in 4. Zamoscii,* córka zaś Stanisława, Zofia Katarzyna 1674. Krystyna Stanisława Dąbskiego małżonka.

Alexander wojewoda Lubelski, a przedtem najprzód podkomorzy Lubelski 1690. *Constit. fol. 8.* potem kasztelan, nakoniec wojewoda, z sejmu 1703. deputat na trybunał fiskalny. *Constit. fol. 9.* Siostra jego Barbara, była za Michałem Ryszkowskim herbu Nowina podczaszym Łukowskim, córka Konstancya za Sołtykiem kasztelanem Belzkim, z synów zaś jego dwóch, młodszy w szkołach Lubelskich młodo umarł. Hieronim starszy miał za sobą Katarzynę Brzezińską herbu Łabędź, ale zszedł bezpotomny. Druga córka wojewody, była za Janem Ignacym Działyńskim wojewodą Pomorskim.

Drzewiecki *Borsa herbu Nałęcz.* W kościele Opatowskim, widziałem z tym herbem nadgrobek Alexandrowi

Borsie z Drzewice Drzewieckiemu, zmarłemu 1674. wystawiony u OO. Bernardynów. Stanisław także Drzewiecki żonnie swojej w Krakowie u OO. Reformatów nadgrobek z tym herbem przydał 1688. Drzewiecki Borsza łowczy Buski, miał za sobą Annę Czarnowską chorążankę Grabowiecką. W informacyi z tego domu przysłanej mi, piszą ich z Drzewce Drzewieckimi. Wacław kasztelan Zawichojski spłodził syna Jana, Jan Mikołaja stolnika Chełmskiego, i innych. Mikołaj z Gorskiej Tomasz stolnika Chełmskiego, ten z Romanowskiej podkomorzanki Chełmskiej, zostawił syna Felicyana i innych. Felicyan najprzód stolnik Chełmski, potem sędzia, dalej podstarości grodzki, a teraz sędzia ziemski Krzemieniecki, był trzykroć deputatem na trybunał koronny, raz z ziemi Chełmskiej, dwa razy z Wołyńskiego; mąż rzetelności starożytnej, i bogobojności, złączył się był dożywotnie z Konstancją Węgleńską, z której córka Antonina z Antonim Jabłonowskim podczaszym Buskim zmówiona, synów dwóch Stanisław scholastyk Chełmski w młodym wieku, i świat i nadzieje o sobie dalsze, do grobu zaniósł; drugi Piotr stolnik Chełmski pisarz grodzki Łucki terazniejszy, poseł na konwokacyą 1733. temu Maryanna Wiśniewska chorążanka Pińska, córka Stanisława, dwóch synów powiła Felicyana i Stanisława.

Tenże Piotr później podkomorzy Krzemieniecki miał córkę Annę którą wydał za Celestyna Czaplica łowczego w. koronnego, i synów (jak chce *Krasicki w przypisach*) trzech, z których Felicyan sędzia ziemski Krzemieniecki. — Podług tegoż *Krasickiego* ten Piotr Drzewiecki podkomorzy, pojął potem powtórnie *Leduchowską*, która nie mając z nim potomstwa, po śmierci jego poszła za księcia Jana Sanguszkę syna z *Duninowny* Pawła Sanguszki marszałka W. Litewskiego.

Drzewiecki herbu Ogończyk, w województwie Łęczyckiem. Drzewiecki Wojciech mąż rycerski, dobra sobie w krwawych zasługach nadane, w województwie Smoleńskiem leżące, puścił Alexandrowi Gosiewskiemu wojewodzie Smoleńskiemu, o czem namienia konstytucya 1631. *fol. 20. N.* Drzewieckiego męża walecznego i dobrze ojczyźnie zasłużonego wspomina konstytucya 1662. *fol. 34.* Jan wydrukował, *Oracyą swoją na pogrzebie Jerzego Ossolińskiego Kanclerza.*

Drzewiecki herbu Rawicz. Paproc. in Stom. o nich namienia. Z tych Jędrzej z Drzewce Drzewiecki, miał za sobą Dorotę Stanisława Tomaszewskiego herbu Sępowron małżonkę. Jan skarbnik Rijowski 1632. i Samuel. Mikołaj z ziemi Czerskiej podpisał elekcyą Jana III. Mikołaj w Sandomierskiem 1632. N. Drzewiecki miał za sobą Zuzannę

Mieleszkownę. N. Drzewiecki cześnik Braclawski Kłoczowską 1702. Franciszek deputat na trybunał koronny 1725.

Drzewoszewski herbu *Zareba*, w Łęczyckiem województwie. Kazimierz, Alexander, i Hieronim 1648.

Dubaniewski herbu *Brochwicz 2do* w Przemyskiej ziemi. O tych sam tylko *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* pisze, ale podobno się myli.

Dubaniewski herbu *Ostoja*, także w Przemyskiej ziemi, tych Rokosz biskup Ramieniecki do herbu swego przyjął za czasów Kazimierza Wielkiego. Z tych jeden był łowczym Przemyskim za czasów Paprockiego.

Dubkowski czy *Dąbkowski* herbu *Junosza*, w Płockiem województwie.

Dubleniecki, w Wileńskim województwie. Paweł, Krzysztof, Mikołaj 1648. podpisali elekcją Jana Kazimierza Króla.

Dubina herbu *Zagłoba*, w księstwie Litewskim, kwintną Dubinowie Kniażycy w powiecie Grodzieńskim; atoli ztą odmianą w herbie, jako świadczy *Kojal in MS.* że dwie strzały na krzyż w podkowę kładą. Paweł Dubina Kniażycy za Karola Chodkiewicza pod Chocimem był rotmistrzem piechoty Węgierskiej, a przedtem towarzysz Usarski, miał za sobą Morawicką, z której zostawił synów Piotra, Jana, Łukasza i Samuela ludzi rycerskich. Jan Dubina Kniażycy, miał za sobą Joannę Miciuciankę, córkę Olbrychta podstarościego Grodzieńskiego. Stanisław, Antoni, Jędrzej i Piotr 1674. w Słonimskim powiecie. Adam 1700.

Dubrawski herbu *Sas*, w Przemyskiej ziemi. Tomasz Dubrawski podsędek Halicki z sejmu 1567. *Poborca, Constit. fol. 146.* posłował na sejm 1569. *Constit. fol. 171.* N. Dubrawski podstarości Żarnowiecki, którego dwie córki były, jedna za Stanisławem Sładkowskim, druga za Czarnockim. *Baran.* Dubrawskie Magdalena i Teresa, zakonnice u Wszystkich Świętych we Lwowie. Dubrawska była za Czarnieckim Wojciechem pisarzem grodzkim Chęcińskim. Jędrzej komissarz do rozgraniczenia od Węgier, z sejmu 1676. naznaczony. *Constit. fol. 31.* Franciszek podkomorzy Przemyski, lat swoich większą część w obozie z wielką męztwa swego chwałą przepędził, krwi i zdrowia dla ojczyzny nie żałując. Niemniej ojczystej swobody językiem i gładką dziwnie wymową bronił, z tąd dwa razy w izbie poselskiej marszałkował, raz 1649. drugi raz 1654. Ztąd Jan Kazimierz Król Polski, z pieczęcią go mniejszą koronną potykał, ale za nią podziękował. *Potocki centur. fol. 350.* piękne cno-

cie jego pochwały zapisał, a zakon nasz, jako szczególnie łaskawemu na siebie, wieczną przed Bogiem pamięć; świat ten poźegnał 1665. *Histor. Coll. Jarosl. Mariani*. Syn jego Paweł Konstantyn dziekan Łucki i Przemyski, kilka razy deputat na trybunał koronny, a potem w roku 1691. suffragan Przemyski.

Synowica tego Dubrawskiego suffragana Przemyskiego poszła za Dębińskiego cześnika Krakowskiego. — W województwie kijowskim roku 1781. Andrzej Dubrawski sędzia grodzki Zytomierski. — *Przypisy Krasickiego*.

Dubrowiccy książęta. Dubrowicka księżna, Bazylego księżęcia Sanguszka małżonka, koło roku 1490. *Geneal. Czartorysk.* Jerzy Ks. Dubrowicki, w r. 1503. od Tatarów nad Prypociem rzeką grassujących zbity. *Kojałow. part. 2.* Tenże czy inszy Jerzy, wojewodą Kijowskim od Zygmunta I. ogłoszony 1542. *Strykow. lib. 24. cap. 5.* tenże Jerzy czy Janusz, wojewody Trocki od roku 1544. zszedł z tego świata 1549. *Strykow. lib. 24. cap. 5. fol. 760. i 762.* Któryś z nich, pojął był córkę Mikołaja Radziwiła wojewody Wileńskiego i kanclerza Litewskiego. *Geneal. Radziw.*

Duchanicz, w Lubelskiem województwie. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Duchnowski, w ziemi Łomżyńskiej. Piotr Duchnowski podpisał elekcyą Jana III.

Duczymiński herbu Rogala w Mazowszu, Podgórzu, i Wielkiej-Polszcze. Agnieszka Duczymińska, ksieni klasztoru Kaliskiego 1630. *Gold. Bractwo.* Jan starosta Janowski, poseł na sejm 1613. ztamąd delegowany do uspokojenia Związane go wojska. *Constit. fol. 6.* i 1637. deputat na trybunał skarbowy. *Constit. f. 3.* Zygmunt w Sandomierskiem 1632. Stanisław starosta Ostrołęcki, Wojciech, Wiktor, Konstantyn, Kazimierz, posłowie ziemi Łomżyńskiej 1648. Jan i Franciszek w ziemi Nurskiej. Jan chorąży Ciechanowski, posłował na sejmy 1661. 1662. zkąd zażywała go ojczyzna, już na trybunały Radomskie, już do rewizyi skarbu koronnego. N. sędzia Zakrocimski 1641. *L. Paproc. Łaski f. 62.* Zygmunt w ziemi Wyszogrodzkiej 1674. Duczymińska chorążanka Parnawska, była za Janem Borowskim herbu Jastrzębiec. Stefan w Przemyskiej ziemi, miał za sobą Bolestraszycką, pozostałą wdowę po Lityńskim. Bartłomiej wydał drukiem, *Exercitium Rhetoricum, jest Oratio in 4to, Cracoviae* 1619. *Typis Mathiae Andreov.* N. była za Adamem Ulińskim. N. miał za sobą Elżbietę Cieszkowską kasztelanę Liwską. Stefan Krystynę Zarębinę, z której syn Alexander.

W r. 1778. Leo Duczymiński miecznik Ciechanowski. — *Krasicki.*

Dudycki. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie w roku 1584. Dudyków wspominają, *Petricius lib. Histor. Moschov.* powiada, że Dudycki w okazyi z Moskwą pod Dobrzynią zginął.

Dudziński. Hieronim Dudziński podstoli Mozyrski, w województwie Nowogrodzkiem podpisał elekeją Jana Kazimierza. N. miał za sobą Maryannę Hurkownę pisarzównę ziemską Witebską.

DULICZ

HERB.

Ma być pół pierścienia, grzbietem do góry obróconego, na którym stoi litera Tau, albo T wielkie zwyczajne: na helmie pięć piór strusich, tak go położył, *Paproc. w Gniazdie fol. 1193. O herb. fol. 680. Okol. tom. 1. fol. 198.* przecież kopersztych, nie według opisania w nim położony: przydaje tenże, że im pierścień na znak wierności ich, w herbie nadano, litera zaś Tau, czyli krzyż taką formą, że byli Greckiej religji. Eliasza Dulicza, który tego herbu używał, i braci jego wspominają, i że się od nich zostało potomstwo.

Dulski herbu Gryzima, w Dobrzyńskiej ziemi, przecież w herbie nie trzy liszki, jak inni; ale tylko jedną nosili. Z tej familji był Maciej Dulski, którego syn Jan, jeszcze dziecięciem będąc, zaduszony, gdy go do Najśw. Matki, w Sierpsku cudami wslawionej, ofiarowano, życie odebrał 1617. atoli przydaje *Łukasz Paproc. Łaski fol. 42.* że ten Jan, już ostatni z familji Dulskich Gryzimów zszedł bezpotomnie.

Dulski herbu Przegonia. Dom w Prusiech starodawny. Wojciech Dulski chorąży Pomorski, z Katarzyny Rabinianki, spłodził córkę, która była za Jabłonowskim z Wicholca herbu Prus, i syna Jana kasztelana Chełmińskiego i Podskarbiego wielkiego koronnego, starostę Brańskiego, Su-

razkiego, Świeckiego, Rogozińskiego, ten z młodych lat na dworze się chował Króla Augusta, któremu się dobrze zaśluzyszy, wziął od niego znaczne opatrzenie. Pierwszym związkiem małżeńskim, złączył się był z Roźnową herbu Gryf, ta mu powiła sześć córek, jedna poszła za Mikołaja Działyńskiego wojewodę Chełmińskiego, druga za Tarła starostę Zwoleńskiego, trzecia za Kiszkę starostę Drohickiego, czwarta Elżbieta za Macieja Konopackiego na ten czas podkomorzego Chełmińskiego a potem wojewodę, piąta Zofia księżką rządziła klasztor panieński w Toruniu 1623. szósta Panną umarła. Drugim związkiem, pojął Mniszchównę, pozostała wdową, po Janie Firleju wojewodzie Krakowskim, i marszałku wielkim koronnym, ale z nią nie miał potomstwa. Trzecim, Oleśnicką herbu Dębno podsędkównę Bełzką, siostrzenicę hetmana Zamojskiego, po której, został się syn Jan, ale i matka i syn prędko pomarli 1583. Czwartym, Zofią Herburtównę starościankę Barską, i z tą *sterilis*, Zofia zaś po jego zejściu, poszła za Jana Kostkę wojewodzica Sandomierskiego, Świeckiego i Lipieńskiego starostę. Zygmunt brat Jana podskarbiego, został na ojczyźnie w Lubochyni, z córki Rafała Kossa, tylko jedną córkę spłodził, która była za Piotrem Wojanowskim. Siostra tych dwóch braci, zmówiona z Krzysztofem Kłińskim. Trzeci brat ich z Rembowskiej, zostawił siedm córek. Jedna z nich poszła za Trzcіńskiego Michała sędziego Chełmińskiego, a potem podkomorzego Pomorskiego, dwie Elżbieta i Justyna, za Ciecholewskich, braci rodzonych, czwarta za Elżanowskiego, piątą za Przewoskiego, szósta za Piwnickiego dziedzica na Sapotach, siódma za Czarlińskiego Hektora, z którym spłodziła sześciu synów, z których dwaj młodo pomarli, Marcin zaś Wojciech i Paweł z Czapskiej, którą Bąkowska urodziła, zostawili potomstwo. Szósty Jan Karol opat Pepliński. Podobno był i czwarty brat (luboć drudzy synowcami ich raczej chcą mieć Jana podskarbiego, albo stryjeczniemi bracią) Jan Dulski dziedzic na Małzewie, który pojąwszy Rabiankę pozostała wdową po Rembowskim, spłodził z nią dwóch synów, Wojciecha i Marcina Dulskich. Z tych Wojciech na ojczyźnie został. Marcin był w Podlaszu starostą Rajgrodzkim, z Roźnowy zostawił czterech synów, Piotra starostę Rajgrodzkiego i Augustowskiego, z sejmu 1616. komissarzem byłznaczony do rozgraniczenia Mazowsza od Prus. *Constit. fol. 30.* Wojciecha, tego żona Rębowska. Jana dziedzica na Paparzynie, ten trzy razy śluby małżeńskie ponawiał. Pierwszy raz z Bąkowską siostrą chorążego Malborskiego i starosty Kiszewskiego. Drugi raz z Meldzińską z Meldna. Trzeci raz z Orłowską

herbu Cygenberg, z której córka Elżanowska, syn zaś heżżenny. Krzysztofa starostę Rajgrodzkiego i Augustowskiego, z województwa Podlaskiego deputowany podpisał *pactu conventu* Władysława IV. Króla. To *MS. o Familiach Pruskich Zaluski. i drugi MS. Konopats.* który przydaje, że Dulaska była małżonką Frąckiego, i że Dulask i Lubochin z Dulaską w dom się Wojanowskich przeniósł. N. tych czasów miał za sobą Maryannę Jaskmanicką. Dulaska była za Stanisławem Kuczborskim kasztelanem Sierpskim. *Baran.* N. miał za sobą Teofilę Ponętowską. Samuel stolnik Parnawski, żona jego Elżbieta Bekierska, z której córka Maryanna, i synowie Jędrzej, Antoni, Jakób i Rafał.

W roku 1788. Józef Dulski łowczy Trembowolski. — Ignacy stolnik Latyczowski. — *Krasicki.*

Kuropatnicki w dziele swoim w §. V. w ekstrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae* umieszcza *inter magnates* Józefa Dulskiego pod dniem 10. Września 1782. roku zapisanego.

Dunikowski herbu Abdank, w Przemyskiej ziemi. Jan Dunikowski podsędek Przemyski, z województwa Ruskiego poseł na sejm 1613. ztamtąd deputat na trybunał fiskalny, *Constit. f. 8.* i 1618. *fol. 4.* rotmistrz i pułkownik mężny miał za sobą Ossolińską. N. pisarz grodzki Sanocki z sejmu koronacyi 1633. komissarz do uspokojenia granic od Węgier. *Constit. fol. 31.* Dunikowska Magdalena podsędkowa Przemyska była za Kasprem Fredrem, druga za Czerniejowskim. *Academus Unicornis.* N. miał za sobą Fredronę podstolankę Przemyską.

Dunin herbu Łabędź. Piotr Dunin, tego imienia pierwszy szczep w Polsce; wielką zwycięzkiego imienia chwałą Bolesława Krzywoustego księcia Polskiego uwiedziony, w pięknej komitywie do Polski przyjechawszy, na dworze się jego czas niejaki bawił, gdzie potem i rycerskimi dziełami, i pięknymi w młodym wieku przymiotami, i zaleceniem od Króla Duńskiego, tak sobie za serce ujął Krzywoustą, że krom tego, że go w obszerne dobra opatrzył, hrabią na Skrzynnie uprzywilejował; żonę mu ze krwi książąt Ruskich, powinną Zbysławy pierwszej małżonki swojej zaślubił. Człowiek był pobożny, rozsądny, każdemu umiejący się akkomodować, a żeby się był tym bardziej Polakom przymilił, języka się Polskiego doskonale nauczył. Gdy Henryka Króla Duńskiego, brat chciwy korony, zażył i Królestwo najechał; Gwihelm, (którego potem Polacy Świętosławem nazwali) ojciec Piotra, podskarbi królewski, i między Panami Duńskimi czoło, mając w ręku swoich skarby wszystkie Henryka, a obawiając się, żeby ich tyran gwałtem nie zabrał, przestrzegł Piotra, aby

ludzi zebrawszy, po nich do Danji wyprawił się. Doniósł to Piotr Krzywoustemu, który z wrodzonej chęci do sławy, morzem się od Gdańska do Danji puścił z wojskiem, dokąd szczęśliwie w okrętach przypłynąwszy, bez żadnego odporu na ląd wysiadł: Abel tyran to usłyszawszy, i tronu, zgubą braterską nabytego, i Danji odbiegł. Panowie zaś Duńscy, osobliwie za podżogą Gwilhelma, wszyscy się do Bolesława Krzywoustego skłonili, ile że się zawczasu przed nimi oświadczył, że tylko na to zjechał, aby ich z niewoli intruza i tyrana oswobodził, jakoż wolno im pozwolił, aby sobie na tron obrali, kogoby chcieli, co gdy się stało, skarby zabrawszy, Gwilhelma i cały ród jego wyprowadziwszy, do Polski z nimi odwrócił. Umiał na dobre zażyć tych skarbów Piotr, bo według Kromera, siedmdziesiąt i siedm kościołów, z ciosowego kamienia wystawił, drudzy z pełna siedmdziesiąt rachują. *Bielski fol. 116.* te wylicza: w Krakowie S. Jana, i S. Jędrzeja, na Zwierzyńcu Salwatora, albo Przemienienia Pańskiego, luboć niektórzy chcą, że ten kościół jeszcze za Pogaństwa fałszywym Bożkom był wystawiony, a potem gdy Polacy wiarę Chrześcijańską przyjęli, na cześć Salwatora poświęcony. *Pruszcz. fol. 81.* Tamże S. Marcina, S. Michała, na Kazimierzu pod Krakowem S. Wawrzeńca z drzewa postawił, a potem kogoś innego szczodrobliwością z muru powstał, mówi *Pruszcz. fol. 66.* W Strzelnie, w Chełmie, w Łęczycy, w Kłobucku, w Skrzynnie, w Żarnowie, w Pajecznie, w Sieradzkiej ziemi w parafji Bielskiego, w Rudzie, w Siewierze, w Chełmicy, w Wierzycowie, w Rijach, na Tyńcu, w Chlewiskach, w Opatowie, w Kujawskim kościeleu, w Kaliszu u S. Wawrzeńca, w Czerwieńsku z Opatwem, w Kazimierzu w Wielkiej-Polszcze, w Mstowie, w Koninie, gdzie też na ementarzu u fary postawił słup wielki kamienny, na znak tego, że z Kalisza do Kruświcy, miał prawie pół drogi; bo się często tamtędy przejeżdżał, gdyż był starostą Kaliskim i Kruświckim; w Nysie w Chotlewie, w Rabinie, w czerwonym kościele, w Ławinie zakonnikom i u fary, w Leżowie przed Krobią S. Idziego, i indziej. Nad to w Wroclawiu, kościół i klasztor Premonstratensów, pod tytułem S. Wincentego, kędy po śmierci i on, i żona jego Marya, i synowie pogrzebieni, ostatniego dnia czekają. Tę mu jego szczodrobliwość na siebie, Bóg i tu na świecie nadgradzał, kiedy jego potomstwo tak rozmnożył, że prawie tyle familji Duninów w Polsce naszej, od niego idących liczymy, ile on przybytków Boskich postawił, co niektórzy rozumieją, że mu obiecała była Najśw. Panna. Król Krzywousty uczynił go starostą Kaliskim, Kruświckim, i Wro-

clawskim na Szląsku. Tenże miał affekt, i u Władysława księżęcia, luboć się wkrótce w nienawiść z podżogi Krystyny Królowy zamienił. Na łowach albowiem będąc Piotr z Władysławem, gdy się za zwierzem daleko w las zaciekli, a ciemna noc zaszła, obadwa chlebem i wodą się posiliwszy, na ziemię się dla spoczynku rzucili, tam gdy Piotra żartem tknął Władysław, on żart żartem oddając: Krystyny Królowy z Dobieszem niejaki, większą konfidencją, Władysławowi zarzucił. O czem dowiedziawszy się Krystyna, wszystkę imprezę na tem zasadziła, żeby było Piotra Dunina zgubić; z jej tedy namowy, Dobiesz, gdy w Wrocławiu Piotr, córkę swoją za Jaxę księżęcia Serbskiego herbu Gryf wydawał, Piotra pojmał, do Królowy sprowadził, gdzie mu i język urznięto, i oczy wylupiono: atoli Bóg patrząc na jego ku sobie hojność, wzrok mu i mowę przywrócił przez przyczynę Najśw. Matki, przed której obrazem modlił się Piotr; ten obraz według *Poniatow. Morze*, jest i podziśdzień w kościele Staroego Skrzywna, wielkimi łaskami wsławiony: żył potem jeszcze lat pięć. *Nicol. Henel. Breslograp. fol. 18.* powiada, że żona jego Marya w Wrocławiu na Szląsku, klasztor pod tytułem Najśw. Matki na Piasku, *Ordini Canonicorum Regularium Lateranensium* Ś. Augustyna i wystawiła i nadała; jako świadczy inskrypcya w tymże kościele. *Has mater veniae, tibi do Maria, Mariae. Has offert aedes Sventoslaus Ulascides.* Niewiem czy ten Swentosław nie był synem tej Maryi z Dunina, toż mówi *Krzysztof Łoniewski in addit. ad regulam S. August.*

Paprocki dwóch synów wspomina tego Piotra, Idziego i Konstantyna którzy w jednymże grobie z ojcem pochowani. *Nakiel. in Miechov. fol. 115.* który się też świadczy Długoszem *in libro Benefic.* dwóch synów liczy Piotra hrabi z Skrzywna, to jest Ottona hrabię z Wierzbicy i Razimierz, i przydaje że do klasztoru Wąchockiego, darowali też same dobra Wierzbicę: a do klasztoru Miechowskiego tenże Otto, dobra Dzierzków, wieczną darowizną przyłączył: co jeszcze musiało być przed rokiem 1198. jako dochodzi *Nakiel. z katalogu Patryarchy Miechowskiego.* A że *Przetocki* o tym domu pisząc, w roku 1191. Piotra Dunina wspomina kasztelanem Łęczycyckim, Kruświckim i Ronińskim starostą, raczejby trzeba mówić, że Otto i Razimierz synami byli tego drugiego Piotra, niżeli pierwszego. Tenże Paprocki chwali tego domu familiantów, wielką zobopólną miłość między sobą, z której do pospolitego skarbcu, każdy z żyjących natenczas Duninów, co rok złoty jeden, dawać był powinien: aby gdy kogo z nich przygoda jaka na fortunie zniszczyła, z tych pie-

niędzy składanych, mógł mieć przyzwoity z suplementem ratunek. Powiada i to, że mało co przed jego wiekiem, niektóre familie Duninów Rzeszotkami zwano, dla tego, że gdy komu pożyczali pieniądze, zwykli byli pieniądze nie rachować, ale rzeszotem mierzyć, i takąż miarą od dłużników odbierać.

Piotr Dunin wojewoda Łęczycki 1240. starosta Kaliski, Kruświcki, i Koniński. *Przetoc.* Piotr Dunin kasztelan Sandomierski 1271. Jan z Skrzywna Dunin *Capellanus Curiae Casimiri Magni* 1370. przez którego ten Król, swoje śluby Bogu oddawał. *Długosz tom. 2.* Piotr Dunin z Skrzywna podkanclerzy koronny 1414. którego Władysław Jagiełło Król, między inszemi czterema kandydatami, podał kapitule Poznańskiej do elekcyi na to biskupstwo, *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* był natenczas proboszczem Ś. Floryana: i w historyi swojej o nim namienia 1415. kiedy przez niego upominki od Witolda sobie ofiarowane, do Krakowa z pod Troków odsyłał. Jędrzej podkomorzy Brzeski Kujawski 1436. *u Łask. w Statut. fol. 140.* Mszczuj z Skrzywna dworzanin Królowy Zofji, przeciwko Janowi Straszowi, bronił niewinności i honoru Pani swojej 1431. *Dług.* miał na Wołyniu dobra swoje Sienno pod Włodzimierzem, pod Grunwaldem i pod Koronowem, z chorągwią królewską mężnie stawał. *Biel. fol. 295.* Król Jagiełło, mając doświadczonego w rycerskich dzielach i nieustraszonego, wysłał go z ludźmi na sukkurs Zygmunтови książęciu Litewskiemu, przeciwko Świdrygellowi. *Długosz* 1432. Piotr Dunin z Prawkowie marszałek nadworny koronny 1460. tenże sam potem kasztelan Sieradzki 1478. pod Władysławem jeszcze Jagiellonowiczem, rycerskimi dziełami wślawiony, a potem za czasów Kazimierza Króla, 1461. podkomorzym Sandomierskim i marszałkiem będąc, hetmanem ludu pieniężnego uczyniony, jako świadczy *Cromer lib. 24. Bielski fol. 421.* Gdy Krzyżacy nie dotrzymawszy poprzysiężonych paktów, Brodnicki zamek oblegli, on ściśnionym na odsiecz przypadłszy, mistrza Krzyżackiego tak nastraszył, że odstąpiwszy zamku, obozu odbiegłszy, uszedł. Dunin miasto w przydium zmocniwszy, w prowiant opatrzywszy, sam w Pomorską z ludźmi zapadł, ogniem i mieczem wszystko niszcząc. Tu dopiero Krzyżacy, spodziewając się, że na naszych łupem zatrudnionych trafią, ile że im nowe posiłki z Niemiec przyciągnęły, na naszych pod Puckiem natarli: przybiegł na sam czas od Króla wysłany Wojciech Gorski, z świeżym ludem do obozu naszego, i lubo nie większy miał komput wojska, już to i z temi przybyszami rachując, Dunin; nad tysiąc ośmset, przecież da-

wszy im batalią, dwa tysiące Niemców, trupem na placu położył, sześćset w niewolą zabrał, inni w rozsypkę poszli. Dunin jak w tej okazyi i hetmana dobrego, i męża walecznego dał dowód, z tego poznać, że trzy rany z tego boju wyniósł. Wkrótce potem, Eryka księcia Stolpeńskiego, chcącego się z Krzyżakami łączyć, zbił na głowę. Hollandyą z rąk nieprzyjacielskich wydarł; Gniew przez dwuletnią obsydyą do poddania się przymusił. Do Czech i Węgier posłem wyprawiony, wszystko należycie, dzielnością swoją uspokoił. A gdy wkrótce Ś. Kazimierza Królewicza na usilną prośbę Panów Węgierskich, na tron Węgierski chcąc sprowadzić, z wojskiem się tam wyprawił; ta expedyca jego skutku nie wzięła, dla odmiany serca w panach Węgierskich, z której drogi powróciwszy, na drogę wieczności poszedł: był oraz starostą Malborskim, Łęczyckim *Starowol. in Bellat. Sarm. fol. 117. Crom. lib. 29.* Jędrzejowi Duninowi z Prawkowic, staroście Brzezińskiemu i Bolesławskiemu, zmarłemu 1522. Jan brat jego, nadgrobek miedziany na pawimencie w katedrze Krakowskiej postawił. *Starow.*

Floryan z Strawczyna podkomorzy Inowrocławski koło r. 1491. *Przetoc. N. Dunin z Ujazdu, dworzani Albrychta Króla 1496. u Łask. w stat. fol. 110.* Piotr Dunin wojewoda Brzeski Kujawski, starosta Łęczycki, Malborski, Rawski, Brzeźnicki *według Historji Posseliusza* umarł 1562. żona jego Leżeńska herbu Nałęcz, z której syn Jakób, starosta Sanocki, który z Przerębskiej herbu nowina kasztelanki Sieradzkiej, splotził Wincentego stolnika Łęczyckiego, tego córka Anna z Walewskiej, była za Szczawińskim kasztelanem Łęczyckim, starostą Wareckim, w który dom wniosła Ujazd. Drugi syn Jakóba z Przerębskiej, Stanisław Dunin kasztelan Inowrocławski, z tym tytułem podpisał list Zygmunta Augusta *u Nakiel. w Miechow. 1556. fol. 654. i u Paproc. 1557. fol. 473.* Garwaska Grzymalanka żoną, syna mu powiła Mikołaja, i córek dwie Pierzchalinę i Śleszyńską. Jędrzej drugi syn Piotra wojewody Brzeskiego Kujawskiego, ten z Mniszewskiej zostawił syna Piotra, który z Drzewickiej herbu Ciołek pierwszej żony, miał syna i córki, z drugiej Bużeńskiej herbu Poraj, Sebastjana syna, i córkę Małgorzatę Romiszowską. Krzysztof i Mikołaj Duninowie 1587. podpisali ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constitut. fol. 427.*

Piotr Dunin w zakonie naszym, od nowicyatu zaraz, wylania krwi dla Chrystusa, i opowiadania pogaństwu Ewangelji, gorąco pragnął, te święte pożary ślubem wzniecał i w sobie pomnażał, którym się dla łączniejszego tego dostąpienia, obowiązał. Życie jego zaleca dziwna niewinność,

z stateczną ducha gorącością złączona: będąc nowicyuszem i scholastykiem, wszystkie swoje w nabożeństwach ćwiczenia, i przemyślnie ciała umartwienia, kapłanem zaś zostawszy, bezkrewne ofiary, przez przenajdroższej Matki Boskiej ręce, P. Bogu ofiarował dla łaski męczeństwa, co też i otrzymał; albowiem odprawisz z niemałym pożytkiem w duszach ludzkich missyą, między Rusią odszczepieńcami, od rebellizujących Rozaków, którzy się, na wykorzenie wiary świętej i religji katolickiej Rzymskiej, byli nasadzili, i mocno uzbroili, w samym spowiadającego się znacznego schizmatyka rozgrzeszeniu pojmany, i dzikiem okrucieństwem końmi roztargany, wdzięczną Chrystusowi stał się ofiarą, i brzegu życia swego chwalebnie dopędził w Nowogrodku 1649. wieku swego 39.; urodzony był z matki Mikołajewskiej. *Poniat. Morze.*

Tenże Poniatow. różnych z tego domu dygnitarzów liczy, których tu na wiarę jego położę, innych zaś, których tamże przywodzi, każdego pod swoim imieniem. Jan Dunin dziedzic na Parcowy rotmistrz sławny, zabity od Szwedów we wsi Skroninie. Kazimierz przez lat trzydzieści, wojnę traktował, z Koźuchowską żył bezpotomny. Brat jego Filip, proboszcz katedralny Poznański, archidyakon Gnieźnieński. Łukasz podczaszy Liwski z Cieciszewskiej urodzony, ustąpił honoru swego synowi mężowi rycerskiemu. Alexander wojski Radomski, sędzia grodzki Chęciński, deputatem będąc trybunału koronnego, na inszy się świat i trybunał przeniósł. Otto cześnik Łęczycki, dworzanin Władysława IV. Adam cześnik Łęczycki, dworzanin Jana Kazimierza Króla. Hieronim dziedzic na Gielnowie miecznik Sandomierski, łożył wiele na *lapidem Philosophicum*, ale bez skutku: postępując na sejm 1647. komissarzem ztamtąd był do zapłaty piechocie Smoleńskiej. *Constit. fol. 24.* Synowie jego Konstantyn i Jan 1691. N. Dunin cześnik Nowogrodzki, żona jego Suffczyńska. Swentosław dziedzic na Nadolu, z innemi szesnastą Duninami poległ pod Batowem. Mikołaj, z kanonika Poznańskiego, opat Oberski i komissarz przez królestwo Polskie, zakonu Cystercyeńskiego 1643. *Acta Synodi Provinc. Varsav. fol. 4.* w legacyach różnych zażywano go, klasztor i kościół restaurowałszy, w Oliwie dokonał życia. Swentosław Wojski Sandomierski, syn Alexandra z Niewiadowskiej, posłem na różne sejmy bywał, z Zofji Manowskiej, którą urodziła Kochanowska kasztelanka Małogoska, zostawił trzech synów Jakóba, Piotra i Jana.

Hieronim dziedzic na Kuraszkowie, Władysława IV. i Jana Kazimierza dworzanin, i sekretarz; urodzony z Zofji Koniepcowskiej, starościanki Sieradzkiej siostry stryjecznej Ko-

niepolskiego hetmana, Zofia siostra jego była za Waleryanem Olszowskim, kasztelanem Spicimirskim, matka arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Stanisław, miał za sobą Sobieską herbu Janina córkę Felixa Sobieskiego, z tą spłodził syna Krzysztofa, tego chorążym Buskim wspominają konstytucyje 1690. fol. 8. wziął potem kasztelanią Lubaczowską w zasługach swoich: bo przez czterdzieści lat wojenną służył, w pół postrzelony w piersi na wylot, na trybunale deputatem będąc, nieskorrumpowany, samej sprawiedliwości przestrzegał: w Uchnowie dziedzictwie swoim, piękny kościół wystawił, drugi Ś. Franciszkowi zamyślał: żona jego Maryanna Zaborowska, urodzona z Skrzetuskiej. Franciszek chorąży Buski, rotmistrz królewski, zdami się syn Krzysztofa, pod Wiedniem mężnie stawał, i na Budziakach, w bok postrzelony, posłował od Wojska na sejm, miał za sobą Teresę Hinkownę kasztelanekę Czechowską urodzoną z Ossolińskiej. Rafał Dunin, którego żona Urszula Miaskowska herbu Bończa, umarła 1669. Grzegorz kasztelan Żarnowski, z Podlódowskiej urodzony, z sejmu 1643. deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol. 25.* Tego z Zofji Nowomiejskiej, córka Barbara była za Mikołajem Łąciszewskim herbu Prawdzie, kasztelanem Sochaczewskim, zesła ztego świata 1645. jako czytam na jej nadgrobk w Łowiczu. Dunin referendarz koronny, miał za sobą 2do voto Potocką herbu Śreniawa podczaszankę Krakowską, pozostała wdową po Jakóbie Rybińskim wojewodzie Chełmińskim. Piotr w zakonie naszym, wydał do druku, *Virtutis honoratae Panegyres, viris Regni Poloniae illustribus sacrae, in unum typis secundis collectae, in 8vo Lublini 1687.* To jest: *Panegyryki różnych czasów pisane od siebie, w jedną Książkę zebrał.* 2do. *Kazania pogrzebne ku wygodzie pogrzebnych i politycznych Oratorów do druku w jednym tomie podane in 4to Varsav. 1700.* 3tio. *Wschód i zachód słońca sprawiedliwości, to jest, Kazania o narodzeniu, śmierci i zmartwychwstaniu Pańskiem. Cracov. in fol. 1704.* 4to. *Nowe Święto i ofiara sprawiedliwości, Kazanie na wotywie Trybunalskiej 1683. in fol. Lubl.* 5to. *Imię sławy pełne, na wszystkie świat zawołane, Kazanie na święto Ś. Stanisława Biskupa i Męczenika, Lublini in fol. 1685.* 6to. *Trybunał Polski koronny na szali Ś. Wojciecha Arcybiskupa Gnieźnieńskiego zważony, 1688. in fol. Lubl.* Mikołaj kasztelan Połaniecki z sejmu 1685. deputat do kwarty Rawskiej *Const. fol. 10.* o inszych Duninach, którzy mają swoje nazwiska własne, patrz na swem miejscu.

Józef Dunin wojski Oświęcimski. — Jakób Dunin referendarz kor. po *Potockiej* pojął *Grudzińską* z której syn kuchmistrz Lit.

dziedzic na *Szymanowie* i *Dobrowlanach* starosta Chęciński, umarł bezdzietny; córka Barbara księżna Sanguszkowa marszałkowa w. k. małżonka przymiotów i doskonałości wielkiej. — Są w druku pisma jej następujące: *Wiersze* w rozmaitych materyach. — *Instrukcye* dzieciom, — książki niektóre nabożne z Francuzkiego języka tłómaczone. — *Przypisy Krasickiego*.

Pod te czasy Marcin Dunin arcybiskup Gnieźnieński i Poznański, pasterz rzadkich przymiotów w r. 1779. urodzony. —

Obszerniejsza wiadomość o tej dziś tak rozgałęzionej familji umieszczona będzie w dodatku w Tomie X. —

Duński herbu Zdan albo Koilenczyk. Michał Duński zasłużony na dworze Adama Tarła wojewody Lubelskiego, z Gwozdziowskiej dwie córki spłodził, z tych Jadwiga młodo umarła, druga Katarzyna z Józefem Raczyńskim herbu Jastrzębiec zmówiona. N. brat Michała kanonik Poznański.

Andrzej Duński na sejmie roku 1676. do szlachectwa przyjęty. — *Krasicki*.

Duplicki, w Mazowszu. Walentyn Duplicki pisarz i poborca ziemi Wyszogrodzkiej 1653. *Constit. fol. 24.* Hieronim pisarz ziemski Wyszogrodzki i sędzia grodzki Płocki, z sejmu 1678.znaczony, do zbierania i przepisowania ksiąg ziemskich Wyszogrodzkich i grodzkich. *Constit. fol. 35.*

Duracz herba Odrowąż, w Sandomierskiem województwie. Stanisław Duracz miał za sobą Annę Sokołównę, córkę Jędrzeja Sokoła, którą Staszowska urodziła, atoli zszedł bezpotomnie 1624. Brat jego Walentyn, drugi Jacek w zakonie Karmelitańskim. *Baranow.* O Familji Duracyuszów we Francyi, czytamy. *Jul. Buleng. lib. 1. Histor.* Józef Duracz podczaszyc Bełzki 1675.

Duryewski herbu Lubicz, tylko że ptaka jakiegoś nad podkową kładą, w Lubelskiem województwie. N. Duryewski miał za sobą Bystrzejowską herbu Abdank, z której syn Jędrzej w zakonie naszym świątobliwe życie zakończył w Krakowie. Wielką pracą, nowy herbarz zbierać począł, nie więcej jednak drukiem na świat wydał, tylko *Nie zesła pamięć Domu Kostków, w Krakowie in folio typ. Schedel 1702.*

Duszewski herbu Pobog, w Trockiem województwie, w powiecie Oszmiańskim. Maciej Duszewski z Romanem książęciem Sanguszkim pamiętnego męstwa kawaler, i na wszystkiej Inflantkiej kampanji. Tomasz wojski Mściśławski *MS. P. Kojatow.* Felicjan sędzic Oszmiański 1675.

Dwernicki. Jan Dwernicki z Tarnowy 1670. komisarz z sejmu na uznanienie krzyw d w mieście Krosnie poczynionych od żołnierzy, *Constit. fol. 24.* Piotr Dwernicki, miał za sobą Maryannę Chojnacką, pozostałą wdowę po Leszczyńskim cześniku Dobrzyńskim. N. Dwernicki pojął Bogusławę Niedabyłską. Dorota była za Jakóbem Henningiem.

Dwernicki lowczy Przemyski, z *Palczewskiej* miał syna Fausty-
na, ten złączony z *Załęską*, miał z niej potomstwo; córki te-
goż lowczego, jedna za Dwernickim, druga Maryanna za Sze-
ptyckim. — *Krasicki*.

Kuropatnicki w dziele swoim w §. V. *apud tabulas regni Gallicie et Lodomeriae immatriculaturum cum et sine voce*, umie-
sza Bazylego, Jana, Konstantego, Michała, Marcina,
Ignacego, Pawła, Georga, Bazylego, Ignacego, pod dniami 12. 13. Września, i 5. Listopada 1782. roku
zapisanych. —

Dworzański herbu Rolicz, piszą się z Dworzna w
Warszawskiej ziemi. Z tych Jerzy Dworzański miał za sobą
Agnieszkę Bogusławską herbu Ostoja, są i w Krakowskiem
Dworzańscy.

Dworzycki, na Rusi. Adam Dworzycki, regimentarz
wojsk tych, które Mniszech wojewoda Sandomierski, posłał
na przywrócenie Dymitra na państwo Moskiewskie, dziwną
prędkością i mężstwem tam sobie poczynął, bił się pod No-
wogardem, z znacznym swojej odwagi dowodem. *Petricius*
Histor. Mosch. Ewa była za Walentym Kalinowskim Woj-
skim Halickim. *Okol. tom. 1. fol. 519.*

Dyakowski herbu Trąby, to jest, powinny być cztery
trąby myśliwe, na krzyż złożone, w polu czerwonym na heł-
mie trzy pióra strusie: herb ten z Węgier do Polski przy-
niesiony, za Władysława Warneńskiego, Węgierskiego i
Polskiego Króla, przez Seńka Koslewskiego, któremu w za-
sługach ten pan dał na Podolu dobra Dyakowce i Tusypowce
prawem dziedzicznym, o czem przywilej czytałem, dany 1442.
od tegoż Króla w Budzie, który potem approbował Zygmunt
w Krakowie 1530. wnukom jego Iwaskowi i Damianowi, i
synowcowi ich od brata, Olechnowi. Z tegoż przywileju
poznać, że się potem od tychże dóbr Dyakowskiemi nazwali,
których potomkowie rozrodzeni, dla dystynkei, cztery przy-
domki w ten dom wnieśli, to jest, jedni od Iwana Sieniaka
Sieniakami, drudzy od Iwana Worwola Worwolętami, inni
Janczentami, inni od Hrynea Hrynczętami nazwani. Z tych
Semem Sieniak Dyakowski, za Władysława IV. rotmistrz
pancernej chorągwi: mąż rycerski, miał za sobą księżniczkę
Woroniecką, z której syn Samuel, pojawiwszy Szeptycką, spłodził
Mikołaja podstolego Łatyczowskiego, ten po różnych funkcyach
wojskowych pułkownika, rejmentarza, w wielu okazyach
świadectwo dał mężnego serca, żona jego Wisłocka. Dy-
mitr Dyakowski Sieniak z Ledochowskiej zostawił, synów
Mikołaja i Leona, z tych Mikołaja z Młodzkiej syn Tomasz.
Alexander Dyakowski Horodniczy Łucki, z księżniczki Cze-
twertyńskiej urodzony. Stefan i Bazyli w Braclawskim 1674.

elekeją Jana III. podpisali. Damian o którym wyżej się mówiło, wieś Letynkę na Podolu w ziemi Latyczowskiej założył, w królewskich lasach, za Zygmunta I. o czem czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov*. Tę wieś jemu i sukcesorom jego pozwolono trzymać, póki by mu nie zapłacono trzydzieści grzywien. Jędrzej 1648. Iwana i bracią jego 1575. chwali z męztwa, *Paprocki w Panoszy*, luboć herbu ich nie położył.

Dybowski herbu Nałęcz, w Łęczyckiem województwie. *Ks. Kojalów. in MS. powiada*, że Dybowscy w Powiatach Orszańskim i Wołkowyskim pod Nałęczem kładą trzy wręby białe, a w hełmie trzy pióra strusie. Ludwik komornik ziemski Drohicki i Krzysztof z Podlaskiego, Jan w ziemi Warszawskiej podpisali elekeją Jana III. a dawniej Jan Dybowski tamże poborca 1577. *Constit. fol. 321*. Ludwik Dybowski w zakonie naszym temi czasy. Helena była za Kazimierzem Ejsmontem.

Dylałowski herbu Nałęcz, w Sanockiej ziemi. Z tych jeden rotmistrz królewski: poległ pod Gdańskiem 1578. Sebastian Dylałowski sędzia grodzki Stobnicki, miał za sobą Czelatycką, z której zostawił syna Piotra, i córkę Annę. Bartłomiej wydał, *Chronologiam Medicam cum titulis suis honorificis in 4to. Cracov. 1635*.

Dylewski, w województwie Nowogrodzkim, Jan Dylewski podpisał elekeją Jana Kazimierza. Jakób 1684. pod Usarską chorągwią.

W roku 1755. Michał Dylewski sędzia ziemski Smoleński. — *Krasicki*.

Dymber, w księstwie Żmudzkiem. Jan Karol Dymber podpisał elekeją Jana III.

Dymidecki, na Pokuciu. Stefan Dymidecki przed rokiem 1676. zmarły, wspominają go konstytucye tego roku *fol. 50.*, któryś z nich miał za sobą Annę Wasicką. N. Dymidecka, była za Jerzym Zamojskim, bratem Jana biskupa Łuckiego, druga była za Pawłem Szumlańskim miecznikiem Żydaczewskim. Trzecia za Wolskim Stanisławem Toporezykiem.

Dymiński herbu Dołęga, w Sieradzkim województwie, tak ich piszą *Paprocki* i *Okolski*, atoli powinno być Dmiński, jako się wyżej mówiło.

Dymitr herbu Nieczuja, w Sandomierskim województwie. Dymitr waleczny mąż, w wojsku Wołodora księcia Przemyskiego, bijąc się odważnie, poległ na placu 1125. *Stryjkow. fol. 210*.

Dymitrowski herbu Prus 1mo, w Kırakowskim i Podolskim województwach. N. rotmistrz nad dwóch set pie-

choty przeciwko Moskwie, w bitwie pod Czaśnikami 1567. *Biel. fol. 622.* Dymitrowski, przy dworze Stanisława Braniczkiego, miecznika koronnego, starosty Chęcińskiego, miał za sobą Branicką herbu Gryf, synowicę tegoż miecznika. *Baran. Hieronim i Zygmunt 1632.* Dymitrowski w okazji pod żółtymi wodami w niewolą pojmany. *Kochowski climac. 1. lib. 1.* 1648. Adam z Dymitrowa, Alexander i Jacek w Sendomierskiem 1674. drudzy pod Ostrogiem osiedli.

Dymski *Smogor herbu Tępa Podkowa*, w Brzeskiem Litewskim. Alexander Kazimierz Dymski Smogorowski, umarł 1673. wieku swego 51. na kościół nasz w Brześciu Bitewskim dobroczynny. Paweł Dymski, którego łaską toż się kolegium szczyci. Obraz Alexandra, widziałem w tymże kościele z herbem Tępa Podkowa.

Dyniatyński *herbu Murdelio*. Jan z domu Murdeliów Dyniatyński, wydał *Carmen Nuptiale pod tytułem Hymen* 1617. kędy się tak podpisał.

Dysowski, w województwie Nowogrodzkiem Jerzy Antoni Dysowski, podpisał elekeją Jana III.

Dyszlewicz *herbu Gozdawa*, w Litwie, w Wileńskim województwie. Mikołaj Dyszlewicz, podpisał elekeją Władysława IV.

W roku 1755. Antoni Dyszlewicz cześnik Miński. — *Krasicki.*

Dyzniak. Jan Franciszek Dyzniak pisarz dekretowy Litewski, poseł na sejm 1661. *Constit. fol. 66.*

Dzberkowski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

Dziabilewicz. Jan Dziabilewicz pisarz ziemski Połocki. *Susza w życiu B. Jozafata Meczennika.*

DZIAŁOSZA

HERB.

W polu czerwonym, szary róg jeleni, końcem prosto do góry stojący, po prawej stronie tarczy, po lewej zaś skrzydło sępie szare, także prosto do góry wyciągnione, barkiem

w prawą tarczy obrócone, na helmie trzy pióra strusie. *Biel. fol. 269. Paproc. w Gniazdzie fol. 904. i 1177. O herb. fol. 259. Okol. tom. 1. fol. 195.* Początki tego herbu, ztąd naznaczają. Bolesław Krywousty Pańską rozrywając melancholią, z ludźmi rycerskimi wyjechał na łowy, pierwszy mu się jeleni nadał, za tym gdy się na rączym koniu rycerz imieniem Działosza, chybko puścił, dognawszy go, za róg uchwycił, i tak mocno trzymał, że mu go przyłamał, który przyniesiony Królowi, ofiarował. Tegoż dnia, na sępa napadli: Działosza pomieniony, tak szczęśliwie na lecącego buzdyganiem rzucił, że mu skrzydło, zupełnie wybiwszy, sępa pojmał, w oczach królewskich. Za to i róg jeleni i skrzydło sępie, od tegoż monarchy, w herbie otrzymał; od którego imienia, ten Działoszą nazwany. Długosz o nich pisząc mówi: *Genus Polonicum industriosum, sed tenacitatem redolens.*

Herbowni.

Cyryna,
Dowgiąło,
Ejtmin,
Gelgud,

Kokutowicz,
Piętkowicz,
Ratult,
Rogowski,

Stanczewicz,
Szybiński,
Wolczkon.

Działowski herbu *Prawdziec*, w województwie Chełmińskim, dom starożytny, bo jeszcze kiedy inkorporacja ziem Pruskich do Królestwa Polskiego nastąpiła w roku 1454. Mikołaj Działowski od Króla Kazimierza w roku 1464. naznaczony był między inszemi do traktatów z Krzyżakami, o czem *Cromer lib. 25. i Błażowski jego Tłómacz fol. 501.* Dziedzictwo ich Działowo w temże województwie, do tych czas jest w ich possessyi. Od tego tedy Mikołaja było dwóch successorów, jeden Jędrzej, którego syn Wawrzeniec, spłodził córkę Katarzynę Maciejowi Orłowskiemu, (z którym miała syna Jana, z którego dwóch synów zostało, Michał kanonik Chełmski, i Stanisław, córka zaś tej Orłowskiej Zofia poszła za Jana Tytlewskiego których syn był opatem Lubińskim) a drugą Bartłomiejowi Kobryńskiemu zaślubioną, i syna Macieja, ten złączył się dożywotnie z Katarzyną Orłowską, siostrą Macieja szwagra swego rodzoną, ale umarł *sterilis*, a syn z siostry jego Jan Orłowski, wziął po nim sukcesyą, co się pokazuje *ex Actis Culmens. 1585. i Dekretu Trybunału Piotrk. 1590.* Drugi Krzysztof, ten zostawił czterech synów, i córkę Barbarę Bartłomieja sokoła małżonkę: z synów jego Jędrzej, żył nieplodnie z Regimą Watlewską. Drugi Paweł, od którego się tylko córki zostały, Katarzyna wydana za Jana Babskiego, Zofia za Bartłomieja Jaromirskiego,

Dorota za Macieja Jaromirskiego, Elżbieta za Wacława Mileszewskiego, czego dowodem, *Dekret ziemski Michałowski w Brodnicy*. Trzeci Bartłomiej, temu Tytlewska z Tytlewa powiła córki dwie, Annę i Katarzynę i syna Macieja, który żył z Katarzyną Trzebską, wszyscy *steriles*, *Acta Culmens*. 1602. i *Trybunalski Dekret Piotrkowski* 1595. Maciej czwarty syn Krzysztofa, *Acta Radzinen*. 1585. pojął Elżbietę Kijewską, syna z niej splodził Łukasza, *Acta Culmen*. 1612. miał za sobą Barbarę Rutkowską z ziemi Dobrzyńskiej, z tą zrodził cztery córki, Eufrozyne Bartłomieja Orłowskiego, Elżbietę Wojciecha Zaleskiego, Małgorzatę Wojciecha Zrzelskiego, Annę Marcina Chlebowskiego, małżonki, i syna Jana, ten ślubował dożywotnie Barbarze Chlebowskiej. *Acta Castren. Coval*. 1604. po nim została się córka Ewa, i synów dwóch, Ewa w panieństwie do śmierci żyła. Łukasz syn jego na wojno zginął. Michał zaś z Anny Rywockiej, zostawił liczne potomstwo: Katarzynie Samuela Powalskiego, a po nim Stanisława Murzynowskiego, Maryannę *1mo voto* Kazimierza Doruchowskiego, *2do* Jędrzeja Koziębrockiego, małżonki, i synów czterech, z tych Zygmunt był kanonikiem Przemyskim, Wojciech sędowym ziemskim Chełmińskim, cztery razy wkraczał w związki małżeńskie, pierwszy raz z Gosławską, drugi raz z Dorpowską, z obiema *sterilis*. Trzeci raz z Konojadzką, z tej potomstwo jego: Konstancya, Zofia, Ewa, Antoniego Kanigoskiego małżonka, i synowie dwaj. Melchior i Ignacy sędowy ziemski Chełmiński, starosta Strzelecki, deputat na trybunał koronny, żona jego Sabina Gadomska. Czwarty raz z Jadwigą Szydłowską, z tej syn Adam. Trzeci syn Michała Kazimierz, temu Teresa Wodzińska cześnikowna Liwska (która *1mo voto* żyła za Jakóbem Kuczborskim, z którym miała syna Kazimierza *sterilem*, i córkę Maryannę, ta naprzód wydana za Józefa Rywockiego z Gryzlin, a po tego śmierci, za Piotra Ostrowickiego sędowego ziemskiego Michałowskiego. *2do voto* Teresa poszła za Pawła Szydłowskiego miecznika Ciechanowskiego, z którym miała syna Stanisława, i córkę Jadwigę, która w małżeńską ligę naprzód weszła z Wojciechem Działowskim sędowym ziemskim Chełmińskim, po nim z Janem Karskim Wojskim Rożańskim. *3tio voto*, z tym Kazimierzem Działowskim) powiła dwóch synów, Wawrzeńca pisarza ziemskiego Chełmińskiego, którego z Cecylji Wałdowskiej synowie: Jan, Teodor, Antoni, i córka Joanna. Drugiego Adama stolnika Braclawskiego, którego z Katarzyny Dąbrowskiej syn Michał i córka Anna. Czwarty syn Michała z Rywockiej, Jan stolnik Wieluński, którego z Jadwigi Nowowieskiej syn Józef i córki, Scholastyka Zembrzuska, Helena i Teodora.

Wawrzeniec Działowski sądowy ziemski Michałowski i Ignacy posłowie na sejm 1730. roku.

Melchior Działowski regent ziemski Chełmiński deputat na trybunał koronny 1765. roku, z tegoż województwa. — *Heraldyka Wielądka*.

Działyński herbu Ogończyk. Nic pewniejszego, że od Kościeleckich ten dom, swoje początki zabrał, ale gdy się bracia, ojczystemi dobrami dzielili, jeden z nich, na swoim dziale, Działyń fundował, od którego Działyńscy imienia nabyli; leży ten Działyń zamek murowany, w Dobrzyńskiej ziemi, i kościół ma w sobie ozdobny, w bogaty aparat sporządzony, i należycie uposażony. *MS. Konopats.* Kiedy się jednak Działyńscy od Kościeleckich wydzielili, trudno zgadnąć; rozumiem jednak, że mało co przed rokiem 1438. w którym Piotr z Działyń podkomorzy Dobrzyński, podpisał list Jagiełła Króla, dany miastu Kraków. *Dług. tom. 2. Crom. lib. 26. Biel. fol. 435. Neugeb. i Stryjk. fol. 645.* wspominają Mikołaja Działyńskiego herbu Ogończyk, męża walecznego, rozumiem że syn Piotra; który, gdy żołnierstwo Polskie, doczekać się krwawych zasług swoich nie mogło, i dla tego dla sposobniejszej, na łup do Mazowsza, i Kujaw wycieczki, górę pewną w Dobrzyńskiej ziemi, nad Wisłą rzeką opanowało, za biskupa Kujawskiego radą, Mikołaja i Jana Kościeleckich pomocą, jako bliski ich, na prezydium tego miejsca, ko uspokojeniu kawaleryi nie płatnej, osadzony był 1465. Ten to zda mi się Mikołaj, ile z komputu lat wnoszę, był potem wojewodą Inowrocławskim 1485. jakom pod wojewodami pisał, poświadcza *Paprocki, Okol. i MS. Zatuscianum o Familiach Pruskich*, którzy i to przydają, że miał za sobą Danaborską herbu Topor, i z nią spłodził syna Mikołaja wojewodę Pomorskiego, o którym niżej. Jam *in MS. Coll. Caliss. S. J.* czytał inwentarz kościoła Gdańskiego Panny Maryi, podpisany od Jana Konopackiego biskupa Chełmińskiego, i Mikołaja z Działyń wojewody Kaliskiego, koło roku 1530. atoli ten wojewoda, jakom indziej na wielu przywilejach czytał, był Kościelecki: Tu raz na zawsze przestrzegam, że po autorach naszych, często Kościeleckich za Działyńskich i opak znowu, położonych znajdziesz, co ztąd poszło, że Działyńscy jeszcze się i wtenczas, z Kościelca niektórzy pisali, a Kościeleccy z Działyń.

Mikołaj z Działyń wojewoda Pomorski, Brodnicki, Bratyański starosta, dzierzawca Lipieński, syn Mikołaja wojewody Inowrocławskiego, według wzyź namienionych autorów, toż samo pisze *MS. Konopatse.* Jam znalazł *in MS. Petricov.* list Zygmunta I. Króla, w którym Mikołajowi Działyńskie-

mu podkomorzemu Dobrzyńskiemu, staroście Brodnickiemu, za jego wierne zasługi, z których, i zdrowiu i fortunie swojej nie folgował, i jego successorom, pewną summę na starostwie Brodnickiem, które też już przedtem w inszych summach obligowane trzymał, zapisał; i dozwolił póty trzymać, pókiiby te summy oddane zupełnie nie były; przecież, roku na tym liscie nie mogłem się doczytać. *Historia Polon. Pruthenica Posselii*, Mikołaja Działyńskiego, podkomorzym Chełmińskim chce mieć, od roku 1516. aż do roku 1518. tegoż czy innego, kasztelanem Chełmińskim 1529. a w roku 1544. wojewodą Malborskim. Okolski tego Mikołaja, jednymże być rozumie, z tym, który w Dobrzyńskiej ziemi 1465. zostawiony był na presidium, ale lat wielki przeciąg, wierzyć mi temu nie pozwala. Złączył się był dożywotnie z Anną Sokółowską herbu Pomian, wojewodzanką Malborską, z której spłodził dwie córki, Zofią Garnyszową podstolinę Krakowską, i Hłowską kasztelanową Wiską, to *Paprocki*; synów zaś z tejsze trzech tylko wspomina *MS. Konopats.* to jest Michała, Rafała i Pawła. *Paprocki w Gniazdzie*, dwóch jeszcze przydaje, Jana i Jędrzeja. Z tych to zda mi się, czterech braci rodzonych Działyńskich chwali, *Orichov. in paneg. Nuptiali*, że w roku 1553. właśnie królewską pompą wprowadzali do Krakowa, Katarzynę Austryaczkę oblubienicę Zygmunta Augusta Króla, dwie rotę znaczne ludzi wojennych, swoim kosztem prowadząc, jedna z nich Węgierskim, druga Włoskim krojem przystrojone były. *Genealogia tego domu*, o Sokółowskiej żadnej wzmianki nie czyni, ale temu Mikołajowi wojewodzie Pomorskiemu Magdalenę z Studziannej wody, Węgierkę, za żonę przypisuje, która tu do Polski przyjechała była, z Elżbietą Królową: z niej pięciu synów wyżej wspomnianych, spłodzonych być mieni; córki zaś cztery te, Radziejowską kasztelanową Gostyńską, Trzebuchowską, Kryską matkę wojewody Mazowieckiego i Kostczyńską. Z synów tego Mikołaja, Jędrzej miał za sobą Chocimską, z której według genealogji była córka Gosławska, i syn Mikołaj, który trzymał Chocin na Kujawach, ten z Zakrzewską kasztelaną Kruświcką, zostawił córkę Czernikowską Ewę, *Paprocki* i o synu jego wspomina, ale *Genealogia* o nim milczy.

Jan wojewoda Chełmiński starosta Bratyański, syn Mikołaja wojewody Pomorskiego, był najprzód kasztelanem Elbląskim 1547. dalej wojewodą Pomorskim 1551. nakoniec Chełmińskim 1556. jako świadczy *Posselii Historia*. Był to Pan tych tam czasów złych, przy wierze katolickiej nieodmiennie stateczny, i o nię gorliwie wszędzie zastawiający się; dla tego po zejściu Zygmunta Augusta, podczas inter-

regnum, solenną z innemi prawowiernemi Panami Polskiemi protestacją podpisał przeciwko dyssydentom, i z Pawłem Działyńskim kasztelanem Dobrzyńskim jakom czytał u *Damalew. in Archiep. Gnesn.* W roku 1574. na wjazd Henryka Króla do Krakowa, Niemiecką jazdę pięknie przystrojoną przyprowadził, *Gvagnin. Compend. hist. Biel. fol. 706.* W roku 1577. do Gdańszczan, oblężeniem od Króla Stefana przyciśnionych, o traktaty proszących, zesłany z innemi komissarzami, luboć na tenczas ten traktat nie doszedł. *Biel. f. 747.* z Hozyuszem kardynałem w ścisłej przyjaźni żyjąc, siła na dobro tej ojczyzny, i wiary w Prusiech pracował. A że się u *Paproc. o herb. fol. 473.* tak podpisał, Jan z Działyńia na Bratyanie wojewoda Chełmiński, starosta Lipnicki, ztąd się domyślam, że mu Bratyan, i jego potomkom *in perpetuum feudum* był puszczoney, ile że i *Łukasz Gornicki Starosta Tykociński, w historyi od siebie napisanej twierdzi, że od Zygmunta Augusta, Brodnica temu domowi wiecznemi czasy pozwolona była: i Posselius* powiada że z Wilkanowską herbu Lis, tego Jana wojewody Chełmińskiego małżonką, weszły przez małżeństwo, Bratyan i Nowemiasto, które to niegdy dobra Kazimierz III. Król Polski, Wilkanowskiemu dziedzicznym prawem puścił. Prawdać, że *Gniazdo Paprockiego, Karniską* mu za małżonkę przypisuje: a drudzy Sokołowską, atoli *Geneal. tego domu Sokołowską* chce mieć żoną brata jego Michała, o czem niżej, temu zaś z Wilkanowskiej cztery córki przyznaje, to jest jedną Gulczewską, drugą Katarzynę Hugona Dąbrowskiego, starosty Radzyńskiego wojewodzica Chełmińskiego małżonkę: trzecią Kosobudzką kasztelanową Ciechanowską, czwartą Pannę. *MS. Konopats.* powiada, że drugi brat Hugona Jan Dąbrowski, pojął także Działyńską, niewiem czy nie tę. Synów zaś trzech, Sylwestra albo Lassotę, Mikołaja, i Stanisława. Z tych Lassota miał za sobą Dębowską, z której spłodził dwie córki, jedną wydał za Brzeskiego, drugą za Bąkowskiego Piotra, i synów dwóch, Piotra i Mikołaja. Mikołaj był podkomorzym Dobrzyńskim, któremu Grzymułtowska, córkę jedną powiła, wydaną za Sułowskiego wojewodzica Rawskiego. Piotr zaś był kasztelanem Dobrzyńskim, żona jego pierwsza Czerska, druga Jadwiga Mycielska, pozostała wdowa po Radojewskim, synów jego było czterech, Wojciech kanonik Warmiński 1668. Jan, Kazimierz, od którego był syn Piotr: i czwarty z Mycielskiej spłodzony Władysław, ten z Trampeczyńskiej zostawił syna Jana (którego z Kłobuchowskiej, zostaje potomstwo,) i córek dwie, Annę Słuckiemu, Teresę Lassockiemu zaślubione.

Mikołaj wojewoda Chełmiński, syn Jana wojewody Cheł-

mińskiego, które krzesło wziął zaraz po śmierci ojcowskiej, 1585. *Histor. Polon. Pruthen.* i trzymał aż do roku 1602. w którym, to życie śmiertelne zakończył: jako się mówiło w pierwszym tomie. Ten to zda mi się Działyński wojewoda Chełmiński, i starosta Bratyański, za czasów Zygmunta III. Króla, w województwie Chełmińskiem, wystawił zamek Gzyn nazwany, oczem też *Historia Posselii fol. 284.* Złączył się był dożywotnie z Dulską podskarbianką koronną herbu Przegonia, z której według *MS. Konopats.* i drugiego *MS. o Familiach Pruskich,* syn jego ten co następuje.

Paweł wojewoda Pomorski, starosta Skarszewski, Bratyański, Jasieniecki, podskarbi ziem Pruskich, fundator OO. Reformatów w Łąkach, pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boskiej 1624. był i Kowalskim starostą w roku 1632. jako się podpisał na elekcyą Władysława IV. młodsze lata, już w ojczystych, już w cudzoziemskich szkołach przepolerowany, na dworze Zygmunta III. czas niejaki zabawił, posłował potem na różne sejmy jako 1620. i 1629. Gdy się Osman Car Turecki, z całą orientalną potencją na zgubę Polski wyprawił, jego między innymi komissarzami, ojczyzna przydała Chodkiewiczowi, pamiętnemu hetmanowi, dokąd w pięknym i licznym kompucie ludzi wojennych stawił się, jako pisze *Sobieski Comment. lib. 1. fol. 42. Petricius 1621. i Margonius.* Szwedom potem, gdy do Prus wpadli, pierwszy się z bracią swoją zastawił; a potem komissarzem do traktatów 1635. z sejmu naznaczony, pokój z nimi utwierdził. Pobożność szczególna w całym się życiu jego wydawała, z której ciało swoje już postami, już na gołej ziemi leżeniem, już włosienicą i dyscyplinami trapił, dalekie peregrynacje pieszo, do różnych miejsc świętych odprawował: co Śobota do komunji i spowiedzi w Łąkach, w kościele od siebie fundowanym przystępował: na trzy dni przed Wielkanocą, w komórce się zakonnej zamykał. Gorliwy przeciwko dyssydentom, za katolikami. Do Najśw. Matki w Sierpsku cudownej dwie wielkie tablice srebrne zasał. *Paproc. Łask. fol. 60.* Na kościoły insze, i ubogich szcudroblivy, właśnie ten Pan, *Fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerabat,* jako mówi *Tacitus,* w tych go pobożnych uczynkach śmierć w Bratyanie zastała 1643. z Jadwigi czy Maryanny Czarnkowskiej wojewodzanki Łęczyckiej, splodził dwie córki, z których jedna Katarzyna, dostała się w małżeństwo Franciszkowi Ossolińskiemu staroście Brodnickiemu i Bydgoskiemu, druga Jadwiga Kretkowskiemu kasztelanowi Chełmińskiemu, tyleż synów, to jest: Jan umarł *sterilis.* Adam starszy syn starosta Bratyański, wielkiego serca kawaler, z Weiherem

w Malborskiem zamku zostając, gdy inni Szwedom go chcieli poddać, długo się tak szkodliwym zamysłem opierał, ile że jeszcze tak ciężkiej nawały od nieprzyjaciela nie widział; atoli oni kryjomo od niego, z Szwedami się umówiwszy, zamku Szwedom ustąpili, Adam poniewolnie musiał i z niemi wynijsć: przecież nad umówione pakta, gdy się on do Króla Kazimierza przebierał, Szwedzi go naszli, rozegnawszy ludzi jego, wszystko zabrali, ledwo życie salwował Działyński, atoli potem pod Cudnowem, w owej zwyciężkiej z Szeremetem w Moskwie batalji, gdy temże mężstwem naciera, poległ na placu. *Zieleniew. Potrzeba z Szeremetem. Konstytucya 1662. fol. 27.* chwając jego miłość ku ojczyźnie i odwagę, kiedy swoim własnym kosztem, chorągiew usarską wystawiwszy, z nią się aż do krwawej śmierci potykał; dla zasług jego, Katarzynie Robierzyckiej pozostałej małżonce jego, starostwo Bratyańskie do jej zgonu, potomstwu zaś, po jej śmierci, na lat dwanaście pozwoili, i 1690. *fol. 9.* mówi o nim konstytucya; córka jego, z teje, dostała się w małżeństwo Alexandrowi Czapskiemu podkomorzemu Malborskiemu, synowie zaś Stanisław starszy starosta Bratyański, w młodym wieku zszedł z tego świata: drugi Tomasz.

Tomasz wojewoda Chełmiński, podskarbi ziem Pruskich, administrator ekonomji Malborskiej, starosta Bratyański, Łąkorski, Kowalewski, a przedtem krajezy koronny. W szkołach tylko po Syntaxim w Bransberdze, młodsze lata polewował, atoli potem pilną aplikacyą, ile przy naturalnym wielkim obrocie, czytając księgi, tyle postąpił, że mu i statysty i mowcy przedniego, wszyscy honor dawali. Jakoż marszałkiem izby poselskiej 1690. obrany, tyle przemyślną industrią i zabiegiem swoim wyrobił, że po dwóch zerwanych sejmach, ten do pożądanego doszedł końca, na tymże zaraz sejmie, przez respekt ojca i jego samego, czterdzieści tysięcy z skarbu koronnego wyliczyć mu Rzeczpospolita kazała. *Constitut. fol. 9.* W trybunale koronnym, dwa razy marszałkiem przydował, raz po śmierci Urbańskiego 1692. drugi raz 1712. Na kollegium nasze Grudziądzkie dobroczynny, któremu szkatułą swoją do fabryki dopomógł. W dobrach zaś które trzymał, wiele kosztownych i modnych struktur wystawił. Do Cara Moskiewskiego od Augusta II. Króla posłem wysłany, wszystko dowcipem swoim ulacnił, z niemalą imienia swego u tego monarchy estymacyą. Śmiertelne to życie zakończył, w roku 1714. niespodzianą apoplexyą ruszony. Złączył się był dożywotnie, z Teresą Bielińską herbu Junosza wojewodzanką Malborską, więcej z nią jednak potomstwa niebyło, tylko córka Anna; zmówiona w dożywotnią przy-

jaźń, z Michałem Zamojskim łowczym koronnym, a potem wojewodą Smoleńskim.

Stanisław wojewoda Chełmiński, syn drugi Jana wojewody Chełmińskiego, a przedtem naprzód kasztelan Elbląski od roku 1588. z tym tytułem, w roku 1609. do Szwecyi w legacyi wysłany, żeby był Szwedów nakłonił, do poddania się Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu, jako dziedzicznemu Panu swemu, wspomina to jego poselstwo, *Auctor confutationis accusationum Stokolmiensium*, postąpił potem na województwo Malborskie roku 1611. jako znajdziesz w Tomie I. na właściwem miejscu: z tego zaś na Chełmińskie roku 1615. był oraz i starostą Tołkmiickim. Komissarzem do Prus książęcych r. 1612. zjechawszy z drugimi, nową przysięgą, według świeżo umowionych paktów, z Janem Zygmuntem elektorem Brandeburskim koronie ich Polskiej obowiązał, księstwo to w possessyą oddał. Przysięgi 1578. i inszych lat, któremi bez konsensu Polskiej Rzeczypospolitej, to sobie księstwo margrabiowie przycisnęli, pokassował; miejsce na kościół katolicki, który kosztem kurfirsza stanąć był powinien, naznaczył; i prowenta dla niego wydzielił; kalendarz nowy od Grzegorza Papieża reformowany, po tem księstwie ogłosić, i przyjąć rozkazał; żeby do magistratów i inszych w tem księstwie urzędów, przypuszczony nie był, tylko katolik, albo przynajmniej *Augustanae Confessionis*, obwarował. Wolną wszystkim appellacyą od sądów książęcych do Króla Polskiego zostawił: i wiele inszych pożytecznych ojezynie i wierze świętej, rzeczy ustanowił, co się pokazuje z *Recessu tej Komissyi*, od Króla Zygmunta III. potwierdzonej, wydrukowanego w Krakowie in fol. 1614. *Typis Piotrkowczyka*. Zszedł z tego świata 1618. Żona jego Plemięcka, córkę mu powiła Elżbietę Karnkowską, umarła 1620. *Grazny Łzy nagrobne*, i synów czterech: Jana, Michała, Stanisława i Mikołaja. Z tych najstarszy

Jan wojewoda Chełmiński, Kowalski, Pucki, Pokrzywiński starosta, religji katolickiej, dobra pospolitego, praw i swobód prowincyi Pruskiej, gorliwy zelant, na Moskiewskiej, Tureckiej, Pruskiej expedycyach, krwi i fortuny dla ojezyny nie żałował: posłując na walne sejmy, różne dzielności jego funkcyę, Rzeczpospolita powierzała, jako podczas wojny Tureckiej pod Chocimem 1620. *ad consiliu bellica*, na trybunał Radomski 1627. 1629. 1633. i 1637. do umówienia cel Pomorskich 1638. Starostwo Rogozińskie puścił mu był przez arendę Zygmunt III. na lat dwanaście, żeby był ten Jan spustoszałą tam ekonomią restaurował, co i uczynił. *Constit.* 1633. fol. 50. Rozstał się z światem w Pokrzy-

wnie 1648. w Grudziądzu z marmurowym nagrobkiem pochowany. Fundował collegium nasze Grudziądzkie, którego początki z takiej okazji zakładać począł. Pewnego czasu, przez sen zdało mu się, jakby go na sąd Boski stawiono, tam gdy go przed sędzią Bogiem piekielni instygatorowie obwiniać poczeli, Ś. Ignacy fundator zakonu Soc. Jesu, do nóg sędziemu Bogu upadł, prosząc o dylatę ostatniej sentencji, i przydał. Ten prawi, synów moich fundatorem będzie: porwał się Jan, i gdy z sobą to wszystko roztrząsać począł, koło tej struktury zaraz się krzatać począł. On że, czy też żona jego Kuczborska kasztelanka Sierpska, Panny zakonne w Grudziądzu pod regułą Ś. Benedykta z Chełma sprowadzone fundowała: nie mając albowiem żadnego potomstwa, Boga dziedzicem swej fortuny uczynili. *MS. o Familiach Pruskich* pisze, że Jan starosta Pokrzywiński i Rogoziński, miał za sobą Justynę Knutowną, pozostałą wdowę po Mortęskim.

Michał biskup Kamieniecki, suffragan Warmiński, opat Mogilski, drugi syn Stanisława wojewody Chełmińskiego: był wprzód kanonikiem Krakowskim i Warmińskim, potem za Jana Albrychta ksiązęcia, biskupem Warmińskim od stolicy apostolskiej, jeszcze w niedoroslým wieku ogłoszonego, ten Michał Erazm administratorem biskupstwa Warmińskiego, biskupem Hipponeńskim był deklarowany. W Rzymie słuchając teologii 1611. gdy nowina przyszła, o wziętym od naszych szturmem Smoleńsku, kosztem wielkim i nakładem, na chwałę imienia Polskiego, ognie tryumfalne w oczach całego Rzymu wystawił, które opisał *Ramirus*. Fundacją jego szczyci się kościół nasz w Brunsberdze, którą wino do ołtarza Pańskiego, temu miejscu przewidował. *Ara gratitudinis*. Do świętej Lipki, kielich srebrny ofiarował. *Clag. Lind. Maria: lib. 3. c. 12*. Komissarzem zesłany od arcybiskupa Gnieźnieńskiego, do wprowadzenia naszych ojców do miasta Gdańskiego i kościoła Panien Brygitanek, od magistratu tamiecznego zdyzgustowany wyjechał: z tej jednak, którą miał żarliwości o cześć Boską, miło mu to było, by też najcięższy stós dla Boga ponosić.

Stanisław kasztelan Chełmiński, starosta Tolkmicki, trzeci syn Stanisława wojewody Chełmińskiego, umarł 1643. był najprzód podkomorzym Malborskim, potem wziął kasztelanią Gdańską, dalej Elbląską, nakoniec Chełmińską. *MS. de Famil. Pruss. Histor. Posselii fol. 633. i 631*. córka jego z Zalińskiej Helena Pudłowska. Mikołaj starosta Pokrzywiński, czwarty syn Stanisława wojewody Chełmińskiego, człowiek godny i Rzeczypospolitej dobrze zasłużony co znać z kon-

stytucyi 1635. i 1638. o żadne wyższe urzędy nie zabiegał, w Osieczku życia tego dokonał, miał za sobą Łodzińską, z Knutowny urodzoną, z tej była Justyna, czy Katarzyna Kolidzka podkomorzyna Inowrocławska, Katarzyna, Elżbieta, i Cecylia zakonnice w Grudziądzu. Synów zaś trzech, Michała wojewodę Chełmińskiego, Stanisława wojewodę Malborskiego, Jana Dominika kasztelana Chełmińskiego. O Zuzannie Działyńskiej świadczy *Nieszporok. fol. 160.* że w piersi między żebra nożem aż do trzonka utopionym przebita, ofiarowana do Najśw. Matki Częstochowskiej, zdrowa została. Z synów tego Mikołaja. Pierwszy

Stanisław wojewoda Malborski, starosta Kiszborski i Tolkmicki, z temi tytułami podpisał *diploma electionis* Jana III. Króla Polskiego 1674. i w monimentach naszej rezydencyi Malborskiej, czytałem że kwitnął 1661. i 1672. dokonał życia tego 1677. jako się pokazuje z tych suffragia, które po całej prowincyi naszej, są nakazane za jego duszę; jako znacznego dobrodzieja. Na Tolkmickiem starostwie 1676. Rzeczpospolita ośmnaście tysięcy przyznała temu Stanisławowi, i successorom jego, pókiiby im wyliczone nie były, przez konstytucyą *fol. 50.* miał za sobą Maryannę z Tomic Iwińską, pozostałą wdowę po Grudzińskim kasztelanie Nakielskim, jako świadczy *Kazanie Anioła od Ś. Teresy Karmelity, i Genealogia tego domu,* z której synów dwóch zostało. Pierwszy Jan kasztelan Elbląski starosta Tolkmicki, z sejmu 1678. delegowany, do uznania pretensyi książęcia Kurlandzkiego, i do granic między Kurlandya, Infantami Polskimi, i Szwedzkimi, *Constitut. fol. 8. et 43.* umarł koło roku 1694. z Bąkowskiej herbu Rys wojewodzanki Pomorskiej, spłodziwszy trzech synów. Jana Ignacego wojewodę Pomorskiego starostę Tolkmickiego, posłował na sejm 1699. z sejmu zaś 1703. komissarzem byłznaczony do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol. 13.* umarł 1724. miał za sobą *1mo voto* Drzewicką wojewodzankę Lubelską, z której córkę Teresę, wydał za Franciszka Szembeka podkomorzycza Krakowskiego starostę Tolkmickiego, *2do voto* Łacką pozostałą wdowę po SzczaWińskim, atoli z nią żył bezpotomnie: bracia jego dwaj, Józef i Kasper bezżenni. Drugi syn Stanisława wojewody Malborskiego, Michał najprzód chorąży Pomorski, potem kasztelan Bydgoski, i w roku 1706. marszałek trybunału koronnego, nakoniec kasztelan Brzeski Kujawski, wspominają go konstytucye 1690. komissarzem na uspokojenie pretensyi Rzeczypospolitej do kurfirsztą Brandeburskiego, *Constit. fol. 17.* do druku wydał, *Szala albo ogłos konwokujący ojczyzniu synów do jedności, w Argentynie czyli raczej w Toruniu*

1713. *in 4to*, złączył się był dożywotnie najprzód z Szamowską, z której spłodził dwie córki, Ewę Radoszewską, i Eleonorę Latałską; drugim związkiem z Ludowiką Niegolewską chorążanką Wschowską, z której został się syn Jakób, i córka Kazimira.

Michał wojewoda Chełmiński, brat Stanisława wojewody Malborskiego; najprzód miecznik ziem Pruskich potem kasztelan Gdański, dalej Chełmiński, ztąd postąpił wojewodą Chełmińskim starostą Kowalewskim i Kiszewskim. Młodsze lata już w szkołach tak ojczystych jako i cudzoziemskich, już w obozie przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu odważnie stawając, przepędził; dalsze różnym interesom ojczyzny poświęcił; z sejmu komissarzemznaczony do odebrania od heretyków kościoła S. Jakóba, Pannom go Benedyktynkom w Toruniu oddał. *Constit.* 1667. *fol.* 39. *Otrębus Vox clamantis*; przeniósł się na wieczność 1687. Helena Wężykówna, dwóch mu synów powiła, z tych jeden Stanisław starosta Kiszowski, deputatem bywał na trybunał koronny 1688. i 1694. posłem na sejmy, komissarzemznaczony, do uspokojenia pretensyi Rzeczypospolitej, do kurfirsztą Brandeburskiego. *Constit.* 1690. *fol.* 17. w Kiszborku ojcom Reformatom kościół wystawił, miał za sobą Heidensztejnównę, z niej były dwie córki, jedna z nich żyła z Kzewskim podkomorzym Malborskim, druga z starostą Borzechowskim. Drugi Karol starosta Łąkorski, młodo, wieku swego 21. w roku 1690. wszystkie nadzieje o sobie z światem pożegnał, dobrze się jednak przymiliwszy Bogu, kiedy kościoły Lipnicki, Łąkorski, Parencowski częścią restaurował, częścią w ozdobny aparat przystroił. *I. Columna Kazanie Strzała.*

Jan Dominik kasztelan Chełmiński, starosta Pokrzywiński, trzeci brat Stanisława wojewody Malborskiego, i Michała wojewody Chełmińskiego usarską chorągiew własnym kosztem wystawiwszy, gdy się z nią do obozu Króla Jana Kazimierza przebiera, obskoczony od Szwedzkiego daleko liczniejszego wojska, w niewolą był wzięty. *Trebnic. i Tulden. Collegio.* Grudziądzkiemu we dwudziestu i pięciu tysiącach dobra Świerczyn i Szymków rezygnował 1678. a następującego roku dług śmiertelności wypłacił; synowie zaś jego, trzydzieści tysięcy na Świerczynie temuż collegio zeznali 1699. z Maryanny Grudzińskiej, (która w wielkiej świętobliwości życia tego dokonała 1682. w Poznańskim kościele naszym pochowana) liczne potomstwo odebrał, sześć córek, z tych Elżbieta księżną rządziła w Grudziądzu, klasztor panieński. Urszula Mistrzynią tamże. Trzecia Zofia tamże zakonnica prędko umarła. Czwarta za Baranowskim herbu Jastrzębiec. Piąta Katarzyna

pierwszym związkiem za Gostyńskim, ale z nim nieplodna, drugim za Kołudzkiem na Kujawach. Szósta Panna. Tyleż synów: z tych Stanisław i Mikołaj w zakonie naszym, Bogu się zaślubili: pierwszy w Rawie Kaznodziejską funkcją, ludzi do Boga ciągnąć, sam się do niego w młodym jeszcze wieku pokwapił 1685. Drugi rektorem Grudziądzkim i Gdańskim rządząc, ojcem miłości zasłużył być nazwany, dokonał w Gdańsku 1710. Trzeci Kasper ten młodo umarł. Czwarty Michał. Piąty Zygmunt. Szósty Paweł kasztelan Bydgoski, przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Dąbską, siostrę tej, co była za Kadziłłowskim, atoli z nią żadnego nie zostawił potomstwa.

Rafał kasztelan Brzeski Kujawski, syn Mikołaja wojewody Pomorskiego Brodnicki i Kowalewski starosta, z temi tytułami, podpisał list Zygmunta Augusta Króla 1565. u *Lipskiego decad. quæst. publ. qu. 3.* Złączył się był dożywotnie, z Katarzyną hrabianką z Gorki, Jędrzeja kasztelana Poznańskiego córką, siostrą rodzoną dwóch wojewodów Poznańskich, z której został się syn tylko jeden, jako opowiada nadgrobek tej Katarzyny, *Unica progenies, ex me relictus alumnus, in quo Działyniæ est spes generosa domus*; był to Łukasz podczaszy koronny, mąż do wojny urodzony pod wszystkie za Stefana Batorego ekspedycje Moskiewskie, w pięknym zawsze poczcie ludzi rycerskich, do potrzeby stawał, jako pisze *Pap. MS. Konopats. i Heidens, de bello Moschov. lib. 3.*, hetman Zamojski 1580. nad pierwszym go swoim pułkiem przełożył, gdy pod Wielkieleki przyciągnął, tam gdy się serdecznie popisał Łukasz, znowu do expugnacji Zawolocia, siłą mężstwem swoim dopomógł, kiedy pasy wszystkie zaległ, żeby miasto ściśnione od naszych, znikąd sukursu niemiało: atoli w krótcie potem, to jest 1582. śmierć go ojczyźnie wydarła: pojął był w prawdzie Zofią Zamojską herbu Jelita, kasztelanekę Chełmską, rodzoną siostrę Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana, atoli nieplodne to małżeństwo było. Zona jego żyła aż do roku 1605. i Brodnicę dożywotniem prawem trzymała, jako namienia *Piasecki w tym roku*. Michał podkomorzy Chełmiński, starosta Dobrzyński, syn także Mikołaja wojewody Pomorskiego, brat Rafała kasztelana Brzeskiego, mąż wielkiej sławy i pamięci godny, który morzem i ziemią wiele świata objechał; komissarzem go do Inflant, wspomina *Varsavic. in Vitis* koło roku 1570. według genealog. miał za sobą Sokołowską, syn jego Felix, ten chcąc ojca w tym doścignąć, aby mógł tak wiele świata zwiedzić, będąc młodzieńcem uczonym, wyjechawszy na peregrynacją do ziemi świętej, w Turczach w Adrianopolu,

na drogę wieczności poszedł. Siostry Felixa, ile że on tylko jedynakiem był, w różne domy majątności rozniosły, *MS. Konopats.* to jest jedna wydana za Mortęskiego, wojewodę Pomorskiego, druga za Iwińskiego Jana, trzecia za Cikowskiego podkomorzego Krakowskiego. *Geneal. tego Domu.*

Paweł kasztelan Dobrzyński, starosta Radzyński, syn także Mikołaja wojewody Pomorskiego, brat Rafała i Michała, był wśród kasztelanem Słońskim, z którym tytułem komissarzem go destynowała Rzeczpospolita, do lustracji dóbr królewskich w Małej-Polszcze 1564. *Constit. fol. 40.* kasztelaną Dobrzyńską trzymał 1573. jako się podpisał na protestacji przeciwko Dyssydentom u *Damalewicza in Archiep. Gnesn.* deputat do kwarty Rawskiej *Constit. 1570. fol. 205.*; z Krystyny Kostczanki wojewodzanki Chełmińskiej, spłodził trzy córki, starsza wydana za Mniszcha starostę Łukowskiego, młodsza za Zebrzydowskiego podczaszego Krakowskiego, trzecia panną umarła: synów zaś trzech było, Stanisław *sterilis*, Łukasz peregrynując w cudzych krajach umarł. Michał wojewoda Kujawski, i Paweł starosta Radzyński, o którym *Paweł Piasecki w kronice swojej fol. 179. tak pisze. Legatus Poloniae a Rege ad Hollandos, fuit Paulus Działyński anno 1597. generis nobilitate, ingenio, ac habitu corporis praestans, et expedita (nullo fructu) apud Hollandos legatione, aliam apud Reginam Angliae Elisabetham tractaturus, recta inde Londinum perrexit, ubi data dicendi copia, et exhibitis fidei literis, immunitatem Polonis mercatoribus in Anglia, a priscis regibus Angliae concessam diminui, eos in sveltis oneribus gravari, ac alios cum suis mercibus in Hispaniam commeantes intercipi et retineri, oratione latina querebatur. Juri naturae et Gentium, adversari eum morem, et ablata restitui, liberamque navigationem in Occidentem permitti expostulans. Ad cujus sermonem liberiores Regina offensior, respondit; se querelam audisse, cum legationem exspectaverit, ne plane faeminea dicacitate, omnia dicta legati, singulatim iteravit, redarguitque; commota maxime illo, quod jura gentium violata fuisse dixerat. Sed Legatus, ut erat magnanimus et cautus, nihil commotus inhumaniori responso, suae legationis capita, in scripto, si verba offendunt (inquit) se daturum replicavit, dummodo responsa quoque in scripto redderentur. Postea autem, negotio cum consiliaris Reginae collato, Angli non Polonos mercatores, male acceptos fuisse, quibus liberam vult esse Regina in Anglia negotiationem, sed quosdam Ansiaticarum civitatum socios mulctatos, eo quod in plurimis, contra privilegia, ab Edvardo Rege ipsis data, deliquisse fuissent deprehensi. Et*

neque Polonis in Hispaniam, navigationem posse concedi, si eo conducant annonam, vel bellico apparatusi necessaria, quibus hostis Angliae adjuvetur, cum hoc causum sit in eorum pactis expresse, ne ad hostes regni istius juvandos commeari debeant. Demum vero, conscriptis quoad mercatores genuinos Polonos, Asiaticis non conjunctos, ex voto pactis ac privilegiis, legatus ille honorifice et liberaliter habitus, fuit dimissus. Paweł ten starosta umarł bezżenie żyjąc. *Beierlink i Buleng. fol. 10.* wspominają tę legacya, ale i przyczynę jej daleko inszą chcą mieć, i skutek.

Michał wojewoda Brzeski Kujawski, syn starszy Pawła kasztelana Dobrzyńskiego, starosta Gniewski, Bobrownicki, Nieszawski, posługując na sejm 1589. tranzakcyą Będzińską podpisał, dano mu potem w zasługach województwo Inowrocławskie, nakoniec i Brzeskie Kujawskie, z którym tytułem wspominają go konstytucye 1613. komissarzem do pogranicza od Szląska *Constit. fol. 24. Historia Posselii fol. 458.* śmierć jego składa, na rok 1615. atoli jam *in MS. Caliss.* znalazł, że jeszcze żył w roku 1618. w którym od Rozrządówskich, kupił dobra Służów miasteczko, i z innemi do niego wsiami należącemi, to jest Wolą, Błota, Kiewo, Goszczewo za sześćdziesiąt tysięcy. Drugim związkim małżeńskim, miał za sobą Reginę Einsenreichownę, która po jego śmierci, dostała się Wojciechowi Stanisławowi książęciu Radziwiłłowi, kanclerzowi Litewskiemu. *Histor. Possel.* Pierwszym zaś związkim, miał Cemiankę wojewodzankę Pomorską, z Radziwiłłówny urodzoną, ta mu siedmiu synów powiła. Z tych Jędrzej młodzianem umarł. Drugi Piotr w zakonie Societatis Jesu, młodo życie swojej zakończył. *Ks. Nudasi in Annalib. Marianis fol. 314. num. 596.* jego osobliwszy ku Najś. Matce affekt i nabożeństwo chwali. Trzeci Łukasz Maxymilian naprzód na dworze Cesarza Matyasza, potem Zygmunta III. Króla Polskiego, przystojnie i pobożnie żyjąc, umarł bezżenny, w Działyniu pochowany. Czwarty Michał ten z Czarnkowskiej wojewodzanki Kaliskiej, według *MS. Zatusc. de Famil. Pruss.* spłodził syna i córkę, córka Katarzyna, zakonnicą w Chełmie została, syn zaś Piotr według *Genealogii tego Domu*, wojewoda Chełmiński, starosta Kowalewski, miał za sobą Chlewicką Annę, pozostała wdowę po Ferdynandzie Myszkowskim, co o nim wspomina, *Geneal. Myszkow. i Łukasz Paproc. Łaski fol. 64.* ale ojca jego Mikołajem zowie, i wojewodą Kaliskim, w czem się myli: ale ani o Piotrze nigdzie nie czytamy, żeby na krześle Chełmińskim siedział; w r. 1629. z podkomorzego Dobrzyńskiego tytułem, deputowano go na trybunał Radomski, *Constit. fol. 12.*

i z sejmu 1637. *Constit. fol. 3.* i w r. 1648. jeszcze z tym honorem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. W roku 1659. już był kasztelanem Dobrzyńskim, jako świadczy *historia Colleg. Bydgost.* którego roku z jego ręki i łaski, kościołowi naszemu Bydgoskiemu oddany jest krucyfix, wielkimi cudami wslawiony, który niegdy w świętych był delicyach, u Zofji Tomickiej świątobliwej pani, *Annuae Colleg. Bydgost.* z tymże tytułem podpisał konstytucye 1662. *fol. 2.* Mikołaj piąty syn Michała wojewody Brzeskiego Kujawskiego, podkomorzy Dobrzyński starosta Kościański, z tym tytułem posługując na sejm 1618. deputowany był na trybunał Radomski *Constit. fol. 4.* żona jego Izabella Orzelska kasztelanka Rogozińska herbu Drya, z którą w posagu wziął Runowo, z niej miał trzy córki, Izabellę zaślubioną Zelskiemu, Prudencyą zakonnicę w Bydgoszczy, trzecia także zakonne sobie życie obrała, i syna Stanisława, ten z Szczepańskiej starościanki Grudziądzkiej, zostawił córkę, Maryannę ta poszła za Olszewskiego podkomorzego Wieluńskiego.

Ten Michał wojewoda Brzeski Kujawski w roku 1608. był posłem do Rzymu, zastępując koszt tej legacyi, dano mu starostwo Gniewskie, jako to przyświadczają listy oryginalne w Manuskryptach Helsbergskich. — *Przypisy Krasickiego.*

Kasper biskup Chełmiński, szósty syn Michała wojewody Brzeskiego Kujawskiego, Okolski o nim napisał, że z wojewody Chełmińskiego, stan sobie duchowny obrawszy, na biskupstwo Chełmińskie wstąpił, z kąd też i ja za świadectwem jego idąc, położyłem go między wojewodami Chełmińskimi, w tomie pierwszym, ale tego żaden z inszych autorów choć *ex professo* o nim pisali, Okolskiemu nie pomaga, dla tego trzeba to mieć za rzecz podejrzaną. Prawda, że ten Kasper z szkół wyszedłszy, w których i w filozofji i teologii znacznie postąpił, w rycerskim stanie, czas niejaki zabawił, na sejm 1629. z Inowrocławskiego województwa posługując, z niego deputatem był naznaczony na trybunał Radomski, *Constit. fol. 12.* i gdy Szwedzi do Prus wtargnęli, chorągiew okrytą na obronę ojczyzny wystawił, z którą na wielu miejscach mężnie sobie poczynął: dopiero potem stan duchowny sobie obrawszy, gdy się do Rzymu wybrał, tam na kapłaństwo poświęcony, pierwszą ofiarę Bogu, w naszym tam kościele oddał: powróciwszy do ojczyzny wszystek się wydał na pomnożenie czci Boskiej, z tąd kościoły w dobrach swoich jedne reparaował, drugie zdobył, osobliwie jednak kościół nasz Bydgoski z gruntu piękną strukturą wymurował. Wieś Płonkowno do fundacyi Bydgoskiego collegium przyłączył 1638. a w roku 1640. krucyfix cudowny, który mu się dostał po

śmierci Zofji Tomickiej (ta mu stan duchowny przyjąć radziła, i że miał być biskupem prorokowała) kościołowi tamiecznemu naznaczył, kamienicę w rynku Bydgoskim kupioną, na kollegium, naszym darował. I lubo przy dworze królewskim, ani u Biskupów, o żadną prelaturę nie zachodził, przecież same się do niego cisnęły, dziekanią katedralną Kujawską uczczony. Chciał go biskup Kujawski, widząc w nim i wspaniałość umysłu, i żarliwość o chwałę Boską, i inne piękne przymioty, coadjutorem na to biskupstwo uczynić, i już konsens od Władysława IV. na to otrzymał, atoli Działyński, za tę łaskę podziękował: przecież Król, jak tylko Chełmińska katedra wakowała, jemu ją z chęcią ofiarował. Na tej pasterskiej funkcji złamawszy niedowierny Toruńczanów upor, processyą solenną w dzień Bożego ciała, publicznie po mieście postanowił, i żeby na potem żadnej impetycy od dyssydentów nie miała, ustawą koronną utwierdził: na ubogich szczodry; bywało to, że ich i sto czasem z miłosierdzia odziewał, więcejby był jeszcze dla Boga uczynił, podagrą jednak i innemi przykreimi chorobami długo strapiony, na lepsze życie się przeniósł w Lubawie 1646. wieku swego 49. Umierając a żalując tego, że zawistnym niektórym jątrzącym mu serce do naszych, dowierzał; mówił, *Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua*, fundował OO. Reformatów w Pakości 1631. pod tytułem S. Bonawentury, pochowany w swojej katedrze, gdzie sobie grób jeszcze żyjąc wystawił, *Wosdasi Ethic. Sacerd. l. 4. Tolibowski Ziemia Chełmińska, Histor. Coll. Bidgost.* Paweł starosta Inowrocławski i Nieszawski, siódmy syn Michała wojewody Brzeskiego Kujawskiego, umarł 1649. nadgrobek jego w Toruniu u S. Jana, z Izabelli Grudzińskiej wojewodzanki Kaliskiej splodził według *MS. Zatusc. o Famil. Prus.* krom innego potomstwa, o którym jednak nigdzie nie czytamy, syna tego co idzie.

Zygmunt wojewoda kaliski, starosta Inowrocławski, a przedtem wojewoda Brzeski Kujawski, szczodroblivość jego na Boga, pamiętna na Jasnej górze Częstochowskiej, dokąd w roku 1675. dał wielką blachę srebrną, którą się zasuwa obraz cudowny Matki Bozkiej, z tym podpisem:

*Dzieciatko Częstochowskiej Matko Boska Góry,
Jakoś zamożna Matka, tak w syny jak w córy,
Wszystek mój Domek ciebie swą dziedziczką głosi,
Niech go syn twój, i z tobą, w swej opiece nosi.*

W Pakości nową Kalwaryą otworzył, kaplice według dymensyi miasta Jerozolimskiego, i tajemnic męki Jezusowej, wystawiwszy. Na ojców Reformatów hojnie łaskaw,

w których kościele po śmierci 1686. złożony, z nadgrobkim marmurowym. Zona jego Katarzyna z Sielca Witosławska, którą urodziła, Zofia Pogorzelska kasztelanka Kaliska, dwie mu córki na świat wydała, Izabellę w młodym wieku zmarłą, i Helenę zaślubioną Zygmuntowi Donhoffowi podskarbiemu nadwornemu Litewskiemu, podkomorzemu Wieluńskiemu, (była to pierwsza jego żona, druga Brzostowska, z tą żył *sterilis*, z tamtej była córka Daniłowiczowa starościna Parczewska; patrz *fol.* 380.) synów zaś pięciu, Jędrzeja ten młodo zniknął, Macieja ten bezżenny z szedł z tego świata, Jakóba który miał za sobą Dąbską Maryannę wojewodzankę Brzeską Kujawską, ale znią żyjąc bezpotomnie, przeniósł się na lepsze życie 1730. Jana który z Eleonory Łosiowny wojewodzanki Malborskiej spłodził córkę Ewę. Pawła dziedzica na Kurniku, ten pojął Magdalenę Leszczyńską wojewodzankę Podlaską, która mu powiła trzech synów, Alexandra kanonika Gnieźnieńskiego, proboszcza Łowickiego, Zygmunta, którego z Tarłowny starościanki Goszczyńskiej, jedynaczka córka Teofila została, Kurnickich włości dziedziczka, Józefa ten sobie zaślubił Maryannę Potulicką, z której dwie córki Magdalena i Teresa, synów także dwóch Augustyn i Marcin, tych czasów jeszcze w szkołach.

Augustyn Dziatyński wojewoda Kaliski, Pan posiadający wielkie dobra w Wielkiej-Polszcze, z *Radomickiej* wojewodzanki Inowrocławskiej spłodził córek cztery: Czapską wojewodzinę Malborską, Czapską wojewodzinę Chełmińską, Koźmińską wojewodzinę Kaliską, i Hylszenową. Synów także zostawił z tej *Radomickiej* dwóch, z tych jeden pojął *Woronieczową* kasztelankę z Drohojewskiej urodzoną, wielkich dóbr dziedziczkę. — *Krasicki*. Opacz w dodatku w Tomie X.

Dzianott. Piotr szlachcie Włoski, do indygenatu w Niemczech już przedtem przypuszczony, gdy w wojsku koronnym pod Usarską chorągwią długo ojczyźnie służył, i dla niej tak fortuny, jako i zdrowia nie żałował, indygenat w Polsce otrzymał na sejmie 1662. *Constit. fol.* 36. Stanisław biskup Fesseński, suffragan Kijowski, kanonik i proboszcz Ś. Jana w Gnieźnie, archiprezbiter Malborski, oflcywał generalny Pomorski 1663.

Dziatkowski, piszą się z Dziatkowic: Katarzyna z Dziatkowic, matka Hieronima Bużeńskiego podskarbiego koronnego, *Paproc. o herb. fol.* 361. żona Piotra Bużeńskiego sędziego ziemskiego Sieradzkiego, umarła 1526. Bogusław Dziatkowski Smoleński ziemianin, wspominają go konstytucye 1662. *fol.* 18. z pochwałą wierności jego ku ojczyźnie, i męstwa wojennego. Bazyli pisarz grodzki Grabowiecki w Bełzkim, 1674. podpisał elekcyą Jana III. N

Dziatkowski miał za sobą Sojecką córkę Stanisława, z tej było dwóch synów Seweryn i Bronisław krom innych.

Dziboni, w Czerskiej ziemi. N. podstoli Warszawski 1674. N. miał za sobą Jarzyniankę.

Konstytucja sejmu 1654. roku nadaje indygenat urodzonemu Janowi Dziboniemu: „Za to że przez lat kilkanaście wyswiadczył ojczyźnie usługi, znacznie na teraźniejszym sejmie przyłożył się *in usus publicus* substancją. — *Vol. IV. f. 458.* — *Przypisy Krasickiego.*

Dzid herbu Giejsz, na Żmudzi. Piotr Michał Dzid człowiek w prawie biegły, wiek swój strawił przy kancelaryi W. Ks. Litewskiego, podpisał elekcją Jana Kazimierza, umarł 1656. *MS. P. Kojatow.* Jędrzej Dziedowicz w Wileńskiem 1632.

Dziduski herbu Jelita, inni ich piszą Dziaduski. Stanisław Dziduski starosta Koniński, córka jego naprzód się w małżeństwie związała, z Piotrem Barzim herbu Korczak kasztelanem Przemyskim, starostą Lwowskim, potem z Rafałem Sieniawskim wojewodziecem Ruskim. Jakób biskup Enneński, suffragan i kanonik Poznański zakonu Minorum, mąż na ubogich miłośnierny, zszedł z tego świata, 1568. jako opowiada nadgrobek jego w katedrze Poznańskiej, wypisany *od Biernackiego Specul. Minor. fol. 277.* Jan naprzód biskup Chełmski, potem Przemyski; na Chełmskiej prezydując, kościół w Tarnogorze, którą przedtem Izbica zwano, wystawił, i pewnemi prowentami uposażył, a potem we wsi Ostrzycach parochią zniósłszy, wszystkie ztamąd dochody, do Tarnogóry przeniósł, i inkorporował. *Nakiel. Miechov. fol. 632.* na Przemyskiej, Orzechowskiego Stanisława herbu Oksza kanonika niegdy Przemyskiego, o to, że nad stan swój w małżeństwo wkroczył, wyklął: o co siła nienawiści na siebie oburzył: przecież sam Orzechowski, przyznaje mu to w piśmie swoich, że był pobożności wielkiej i nauki, umarł 1559. w swojej katedrze pochowany. Jan Dziduski, za czasów Okolsk. miał za sobą Begłowską, podobno miał mówić Boglewską: przydaje tenże, że w tym domu znajdował się przywilej pierwszemu Saryuszowi dany.

Dziębakowski herbu Jastrzębiec, w Mazowszu.

Dziechciewski, w województwie Połockiem. Władysław Dziechciewski, podpisał elekcją Jana III.

Dziechtarski herbu Dryu, na Krainie. Dziechtarski Mikołaj deputowany z Krakowskiego zjazdu 1586. konfederacją szlachty Małopolskiej po śmierci Stefana Króla uczynioną, i sam podpisał, i do ksiąg grodzkich podał. *Constit. fol. 399.*

Dzieciątkowski herbu Jelita, w Sieradzkim województwie.

Dzięcielski herbu Dzieciot na pniu stojący, w województwie Pomorskiem, tym herbem uczczony Maxymilian Persa od mistrza Krzyżackiego za heroiczną odwagę, z którą się znacznie w różnych okazyach popisał, nadto w rekompensę wziął od niego dobra Dziecieliście nazwane w województwie Pomorskiem w powiecie Lemburskim. Z tych był Michał Dzięcielski dziedzic na Dargolewie w powiecie Mirachowskim, który z Dargolewską *primi voti* żoną spłodził trzech synów, Jana, Michała i Ernesta; z Tępską zaś *2di voti* małżonką kolligatką Przebendowskich zrodził Jakóba, Pawła, z których niektórzy wojnę służył cudzoziemskiego auctoramentu i są officerami. Jan Dzięcielski z Joanną Krajowską miał czterech synów, Władysława cześnika Latyczowskiego, żona jego Tomicka, Michała, ten sobie stan duchowny obrał, Jana ten za towarzysza służył, i Jakóba.

Dzięciołowski herbu Ogończyk, w Sanockiej ziemi. Cypryan Dzięciołowski, miał za sobą Bielecką.

Dzieczeński herbu Doliwa, w Kaliskim województwie. Dzieczyński Jan kanonik i officyał Poznański umarł 1610. pochowany na Tumie. *Starowol. in Mon.*

Dziedoszycki herbu Sas, na Rusi. W monimentach kollegium Lwowskiego czytam Jana Dziedoszyckiego dziedzica na Siedliskach w roku 1507. i w księgach ziemskich Lwowskich 1522. Waclaw 1570. *Paproc. w Panoszy.* Barbara Dziedoszycka podsędkowna Lwowska, pierwszym związkiem w małżeństwie żyła z Stanisławem Bolestraszyckim rotmistrzem królewskim, *2do* z Piotrem Boratyńskim kasztelanem Belzkim. Dwie były potem rodzone siostry, z których jedna dostała się w małżeństwo Tarnowskiemu kasztelanowi Żarnowskiemu, druga Alexandrowi Chodkiewiczowi wojewodzie Trockiemu, z której była córka Sieniawska chorążyna koronna, obiedwie złożone po śmierci w kościele Lwowskim Dominikańskim. Wiele dobrego ta Chodkiewiczowa świadczyła tymże ojcom w Szklowskim konwencie. Franciszek starosta Żydaczowski. *Acta Leopold.* 1593. Grzegorz kasztelan Lubaczowski, pamiętny wojownik przeciwko Beglerbegowi, Nalewajkowi, Michałowi wojewodzie, jako jego nadgrobek świadczy, miał za sobą Annę Czuryłównę stolnikównę Sanocką, z której dwóch synów, Mikołaj i Franciszek, *Geneal. Czuryłow.* i dwie córki Elżbieta z Sokołowa Dziedoszycka Stanisława Korytka małżonka 1615. Anna Alexandra Gidzińskiego. Franciszek kasztelan naprzód Lwowski, potem wojewoda Podolski, żona jego Zofia Jabłonowska mieczniko-

wna koronna, siostra Stanisława kasztelana Krakowskiego i hetmana, zesła z tego świata 1695. z niej córka, w dożywotnie małżeńskie kontrakty weszła, z Galeckim Franciszkiem herbu Junosza wojewodą Poznańskim, druga z Franciszkiem Daniłowiczem starostą Boreckim, trzecia z hrabią Tarnowskim, czwarta z skarbkim kasztelanem Halickim, piątą z Miaskowskim, szóstą zakonnica. Syn zaś Jerzy Koniuszy koronny, starosta Zydaczewski, posłując z ziemi Lwowskiej podpisał konfederacyą generalną. Od Augusta II. Króla Polskiego, posłem do Rzymu wysłany, posłuszeństwo stolicy Apostolskiej imieniem jego oddał: miła była ta legacya Ojcu Świętemu, ile od tego pana, który świeżo z katolickim się był kościołom pojednał, przetoż poseł Dzieduszycki, wdzięcznie traktowany, ciało S. Benedykta M. z sobą do Polski wywiózł. Ogród w Cudzołowcach modną strukturą i wielkim nakładem wystawił; mąż jak dowcipu bystrego, tak i niepospospolitej umiejętności, pojął Maryannę Zamojską podskarbiankę koronną, ale z nią żył bezpotomnie. Mikołaj brat rodzony wojewody Podolskiego, chorąży Podolski, córka jego, Helena za Michałem Ulińskim stolnikiem Podolskim, i syn Stanisław chorąży Lwowski, temu Joanna Ustrzycka kasztelanka Sanocka, dwie córki powiła, Barbarę Zabinią wojewodzinię Mińską i Justynę pannę; tyleż synów, to jest, Franciszka chorążego Lwowskiego, którego z Zofji Sokolnickiej chorążanki Zydaczewskiej są dwie córki, z których jedna Justyna. Drugiego Jana podczaszego Halickiego, ten pojął Różą Lipską, z której synowie Tadeusz, Adam, i Dominik. N. miał za sobą Barbarę Stadnicką, ale z nią *sterilis*.

Tadeusz Dzieduszycki syn Jana podczaszego Halickiego, cześnik koronny, mąż w prawie ojczystem, i innych naukach temi czasy, wielce biegły; po kilkakrotnie urząd poselski na sobie nosił, złączył się dożywotnie z *Trembińską* podsędka Lubelskiego córką z *Rostworowskiej* urodzoną i z niej miał potomstwo: Antoniego pisarza kor. ten pojął *Koźmińską* z Działyńskiej urodzoną. Siostra jedna za Morskim. Jeden z braci Tadeusza cześnika pojął był *Bielską* łowczankę nadworną koronną. Siostra zaś była za Potockim cześnikiem koronnym. — *Przypisy Krasickiego*.

Dziedzicki herbu Dołęga, w Płockiem województwie. N. Dziedzicki komornik Króla Zygmunta III. 1608. *Baran*.

Dziedziel herbu Sas, z tą jednak różnicą, że z boku jednego pól miesiąca, z drugiego gwiazdę kładą, a we środku strzałę rozdartą na kształt Kościeszcy. *MS. Ks. Kijałow*. w województwie Wileńskim kwitną. Krzysztof Dziedziel, Adam zostawił synów Michała i Stefana. Inni w województwie Nowogrodzkim osiedli. Stanisław 1700. i Michał, ale za herb im niektórzy Białynią naznaczają.

Dzieganowski herbu *Kotwicz*, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Dzięgielowski herbu *Jastrzębiec*, w województwie Mazowieckiem. Jan Dzięgielowski, wydał do druku konstytucya koronne do roku 1632. do 1643.

Dzieleczyński herbu *Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

Dzielnicki. Dzielnicki Hrehory, któremu konstytucya 1578. daje tytuł urodzony, kiedy mu cła pod Jurbokiem kazano wybierać. *Constit. fol. 348.*

Dziembowski herbu *Pomian*, w Kaliskiem województwie. Balcera i Jana Dziembowskich wspomina konstytucya 1662. *fol. 33.* Maciej z żoną swoją Grabińską, wzięwszy w posągę Sitno, Siciński nazwany, od niego został się syn Jan, z którego synów jeden na Zmudzi osiadł. Piotr brat Macieja, miał za sobą Sicińską, ten nabywszy dóbr Kęsowa, od nich Kęsowskim pisać się począł. Jan trzeci ich brat, kupiwszy od Szydłowieckich dobra Brzuchowo, Brzuchowskim zawołany, miał za sobą Barbarę Słupską herbu Topor, która mu powiła syna Tomasza, ten na Podolu osiadł pojawiaszy Zofią Skarbkównę Jana córkę, z której dwóch synów spłodził, Jana i Tomasza. Krzysztof drugi syn Jana z Słupskiej, z Kamienieckiej zostawił synów Jana i Krzysztofa: z drugiej zaś Jabłonowskiej, Jędrzeja, Samuela, i Wojciecha w zakonie Ś. Franciszka *de Observantia*. Barbara Kreśka Dziembowska, była za Jakóbem Gnińskim.

Dziёнkowski. Roman Dziёнkowski z województwa Wileńskiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. Konstancya Dziańkowska Stanisława Domaradzkiego małżonka.

Dzierski, wspominają ich księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1622.

Dziersznicki, w Kaliskiem województwie. Wojciech Dziersznicki, którego nadgrobek z Przemyskiego kościoła, wypisał *Starowol. in Monum.* tam jego expedyce za Stefana i Zygmunta III. Królów, w Szwecyi, Inflanciech i Wołoszech wielkiem męztwem podjęte wspominają.

Dzierżanowski herbu *Gozdawa*, z tą jednak różnicą, że na tarczy nie jedna, ale dwie są lilie, jedna podle drugiej, białe, jakom widział w Bydgoszczy na nadgrobkę Franciszka Wąldowskiego zmarłego 1672. którego Dzierżanowska urodziła, ale i w Kazaniu pewnem pogrzebowem, toż mi się widzieć dostało. Jednejże dzielnicy z Pampowskiemi. Jędrzej Dzierżanowski, miał za sobą Jadwigę Cerekwicką, z niej syna Jana, ten z Kuklinowską spłodził synów czterech, Jędrzeja, Stanisława, Jakóba i Mikołaja. Jędrzej świątobliwe życie prowadził, kapłańskie pacierze co

dzień mawiał, umarł lat mając 76. Stanisław brat jego, mąż rycerski, po dwakroć pojmany od Tatorów, dziwną jednak sprawą Boską z niewoli wychodził; raz gdy mu jakaś bia-łogłowa, z miłosierdzia nad nim ręce odwiązała, tegoż sa-mego Tatarzyna, u którego był więznie, i z innemi osób ośmią, jegoż szablą pobiwszy, wszystkie więźnie wybawił: wróciwszy się do ojczyzny, z Anną Ostrowską Dzierzkowną herbu Nieczuja, spłodził pięciu synów. Jeden Sebastyan, ten w Kcynskim powiecie, miał dziedzictwo swoje. Drugi Ma-tyasz, ten z Zienowiczem w Litwie wojenną traktując, gdy Niemcy Budzyn byli oblegli, zabity na harcu. Jędrzej trzeci, opatem był Wągrowieckim, pierwszy z Polaków: bo prze-szłych czasów, Niemcy tylko Koleńczykowie tem opactwem rządili; spustoszały tedy od nich wzięwszy klasztor, z gruntu go reparował, folwarków i inszych prowentów przyczynił do stołu opaciego, w przymnożeniu też chwały Boskiej zabiegły, Polakami cały klasztor osadził, których według reguł i ustaw klasztornych wychowawszy, ludźmi godnemi zostawił: był na synodzie prowincyalnym Warszawskim 1577. *Acta Synod.* Prałat ludzki i szczodry. Marcin czwarty, na dworze Cesar-skim, i w obozie Niemieckim z Turkami, czas niemały wo-jując, na Szląsku się użenił z Kochezycką, po której wziął niemałą majątność, sam potem zamek Wysoką z przyległo-ściami do niego przykupił, i potomstwo zostawił: bodaj to nie jego synowie byli, Adam Dzierżanowski sędzia ziemski Opolski i Raciborski, i jego brat Waclaw, którym i ich stryjowi Jędrzejowi 1608. przypisał książkę swoją Bartło-miej Paprocki, której tytuł *Stambuch Słężki* jakoż Adama dziedzicem na Wysokiej, Waclawa na Bohdanowcach pisze. Stanisław piąty, mąż wielkiej siły, we Włoszech długi się czas bawił, a potem od Włochów zabity. Siostra tych pięciu braci, naprzód była za Wilkowskim rotmistrzem i dworza-ninem Króla Augusta I. a po nim za Grzymułtowskim. Ja-kób syn Jana trzeci z Kuklinowskiej, zostawił z Potworowską herbu Dębno sędzianka Ostrzeszowską trzech synów, Mikołaja i Stanisława rotmistrza sławnego w różnych potrzebach, ale osobliwie na Moskwę, Jan trzeci syn jego, łowczy Kny-szyński. Mikołaj czwarty syn Jana z Kuklinowskiej mężnie sobie poczynął w Węgrzech za Janusza Króla. Jerzy Dzier-żanowski 1578. w Kaliskiem województwie poborca *Constit. fol. 352.* Bogumiła podczaszanka Kaliska, była za Piotreni Koszutkim, siostra jej starsza za Michałem Koszutkim mie-cznikiem Kaliskim.

Dzierżanowski herbu Grzymala, z mężem zbroj-ny. Są w Mazowszu. Z tych Stanisław Dzierżanowski w Pło-

ckiem 1632. Jerzy 1648. Jerzy, Tomasz, i Maciej w ziemi Liwskiej 1674. podpisali elekcyje królewskie. Paweł i Marcin 1700.

Duńczewski w herbarzu Tomie I. pisze że z tej familji kilka domów wzięło swoje nazwiska, w województwie zaś Mazowieckiem dom ten rozkrzewiony, z jednego *Dzierżanowa* w ziemi Wyszogrodzkiej i z drugiego w ziemi Nurskiej, powychodzili: — i następnie tak o ich familji donosi:

W awrzeniec Dzierżanowski, podkomorzy Płocki, w ziemi Wyszogrodzkiej, i w województwie Płockiem miał swoje dobra, który wszedł w kontrakty małżeńskie *primo voto* z *Prażmowską*, *secundo* z *Rogosińską*; z której Mikołaj Dzierżanowski, wojski ziemi Wyszogrodzkiej, i sędzia grodzki Płocki: tenże *1mo voto* miał za sobą *Luszczewską*, herbu *Grabie*, Waleryana naprzód stolnika, a potem kasztelana Sochaczewskiego córkę: *2do voto*, *Sarbiewską* chorążankę Ciechanowską, z której urodzony Franciszek Dzierżanowski, łowczy ziemi Liwskiej, sędzia i burgrabia, a w tym czasie opiekun ordynacyi Zamojskiej.

Wyrażony Franciszek Dzierżanowski, łowczy Liwski, *1mo voto* miał za sobą Annę *Chociszewską*, herbu *Junosza*, siostrę stryjeczną Teresy Chociszewskiej, żony Hieronima Ponińskiego, kasztelana Gdańskiego.

Z nią miał potomstwo, to jest, córek pięć. Pierwsza Teresa, za Ulatowskim burgrabią Czerskim, druga Bogumiła, za Maciejem Łubińskim cześnikiem Bielskim, trzecia Katarzyna Benedyktyńska w Jarosławiu, czwarta i piąta Rozalia i Krystyna pannami: syn zaś jeden, Michał w wojsku Francuzkiem był chorążym, teraz w regimencie księcia de Ansparach Brandeburskiego, porucznikiem.

Powtórny wjeściem w dożywotnie kontrakty małżeńskie, tenże Franciszek Dzierżanowski, łowczy ziemi Liwskiej, wziął Franciszkę Morykoniównę, herbu tegoż imienia, Franciszka Morykoniowa, wojskiego powiatu Wilkomierskiego córkę, urodzoną z Kuścińskiej, z tej potomstwo synowie Ignacy i Ludwik. —

Dzierżański herbu *Sulima*, w Rawskim województwie. Są i Dierżawscy z których Franciszek był burgrabią Sieradzkim pisarzem grodzkim Łęczyckim 1693. miał za sobą Franciszkę Jerzmanowską, z niej synów czterech, drugi Maryannę Włodkównę.

Dzierzbicki herbu *Topor*, w Łęczyckiem i w Litwie. Dzierzbickiego Pawła wspominają konstytucye 1616. *fol. 18.* Marcin miał za sobą Katarzynę córkę Stanisława Branickiego, z tej było czterech synów Alexander, Antoni, Szymon, i Felix.

Wielądek w heraldyce pisze iż są w województwie Łęczyckiem, z tych Kazimierz Dzierzbicki, koło roku 1502. dystyngwował się w wielu potyczkach, będąc w służbie wojskowej, potem przybył z Pomeranii w Łęczyckie, kupił, czyli założył wieś *Dzierzbice* i *Chodów*, z której piszą się Dzierzbiccy, żona jego *Sokołowska*. Pawła Dzierzbickiego, wspomina konstytucya roku 1616. *fol. 18.* O którym wspomina *Niesiecki* (jak wyżej) dziedziec *Popowa*, *Leznicy*, w Sieradzkim. Felicjan dziedzic na

Piaskach, Oszkowicach, Marcin Dzierżbicki podczaszy Łęczycki, dziedzic *Piask, Lesajny, i Dąbia*, bywał na różnych funkcyjach poselskich i deputackich, ożenił się z Katarzyną *Branicką*, córką Stanisława Branickiego, herbu *Korczak* i Zofji Wituskiej małżonków, z którą spłodził córki dwie, Honoratę Wielowiejską pisarżową Krakowską, i Jadwigę za Łąckim podkomorzym Brzeskim Rujawskim; synów czterech: 1. Alexandra, 2. Antoniego, 3. Teodora, 4. Szymona.

Alexander Dzierżbicki, syn Marcina, kasztelan Brzeziński, który bywał na różnych funkcyjach publicznych, tego z Franciszki Jakubowskiej, herbu *Topor*, córka jedna Rozalia, za Mateuszem Walewskim, kasztelanicem Rospirskim, herbu *Kolumna*, z którą miała dwie córki, Katarzynę i Marcyannę, i synów dwóch, Anastazego i Józefa Walewskich.

Antoni z *Dzierżbic* Dzierżbicki, drugi syn Marcina, podczaszy Inowłocki, który z Klarą *Piaskowską* herbu *Junosza*, spłodził dwie córki: Katarzynę za Trościńskim, i Maryannę za Piotrem Alkantara-Ożarowskim kasztelanem Wojnickim herbu *Rawicz*, i dwóch synów, Jana i Marcina.

Teodor Dzierżbicki, trzeci syn Marcina, starosta Wartelski, orderu S. Stanisława kawaler, ten z Zofią *Pokutyńską* wdową zostawił córkę Angelę.

Czwarty syn Marcina, Szymon z *Dzierżbic* Dzierżbicki, ten będąc chorążym Łęczyckim, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, potem starosta Błoiński, Jeziernicki, Szczawiński, Falenicki, rotmistrz pancerny chorągwi królewskiej, nareszcie wojewoda Łęczycki, dziedzic na *Piaskach, Lesajny, Borwoku, Szeligach, Piekarach* i innych, kawaler orderów Orła białego i S. Stanisława. Ten w stanie rycerskim, wielokrotnie na sejm posel, w roku 1776. i 1777. konsyliarz rady nieustającej, także komisarz komisyi skarbowej koronnej. Umarł życia wieku swego 58. w roku 1787. zostawiwszy potomstwo: — *primo voto* z Heleną *Walewską*, herbu *Kolumna* kasztelaną Łęczycką, synów trzech: Ignacego, Franciszka i Józefa; *secundo voto*, z Józefatą z *Gomolińskich*, herbu *Jelita*, podkomorzanką Łęczycką, *primo voto* będącą za hrabią *Skarbkiem*, spłodził z nią córkę jedną Izabellę, za Felixem Czarneckim szambelanem J. K. Mci i synów dwóch, Xawerego i Michała. Ignacy Dzierżbicki, syn Szymona wojewody Łęczyckiego porucznik kawalerji narodowej, ten z Anną *Swiniarską* zostawia potomstwo synów dwóch: Michała i Eustachiego, córkę jedną Julią. Józef drugi syn wojewody, rotmistrz kawalerji narodowej, ten z Johanną *Siekierzyńską*, spłodził synów Alfreda, Tadeusza, Xawerego, córkę Gabryelę. Franciszek trzeci syn wojewody, sędzia zimiański Warszaw. z Józefą *Skulską* ma potomstwo synów, Adama, Seweryna i Szymona. —

Dzierżbiński. Kazimierz Dzierżbiński podsędek Wschowski, posługując na sejm 1685. deputowany komissarzem do Kurlandji w sprawie biskupstwa Piltyńskiego. *Const. f. 13.*

Dzierżek herbu *Nieczuja*, w Lubelskiem województwie i na Rusi, i w Litwie, z tych Jędrzej Dzierżko podkomorzy Trocki 1578. poborca w Trockiem. *Constit. fol. 352.*

syn jego Krzysztof z Krzywca chorąży Trocki dworzanin królewski *MS. P. Kojal*. W Polsce zaś Dzierżko stolnik Krakowski na liście Kazimierza Wielkiego 1365. *u Nakiel. w Miechow. fol. 387*. Jan i Piotr bracia rodzeni, za czasów Zygmunta Augusta kwitnęli w rycerskich dziełach, z których Jan, trzech synów spłodził, Krzysztofa, Jana i Prandotę. Krzysztof pierwszy, prosto ze szkół, od Króla Augusta wysłany do Turów, aby się był języka Tureckiego i pisma Arabskiego nauczył, mieszkając w Konstantynopolu lat sześć, gdy obaczyli w nim Turcy wielki dowcip, różnemi powabnemi obietnicami do tego go ciągnęli, żeby się był zbisurmanił; niewzruszony na to stał młodzian, i owszem częstokroć, gdy go temi nadziejami karmiono, z kontemphem pluł na ziemię. Ciężko to bolało Turków; dla tego wielkie mu niewczasy czynili i dolegliwości, nawet gwałtem go sobie przywłaszczyć chcieli, albo przynajmniej o szwank zdrowia przyprowadzić, Bóg jednak na jego cnotę patrząc, w szczególnej go swojej miał opiece: tym czasem przy różnych cudzoziemskich posłach, języków się różnych nauczył, Włoskiego, Francuzkiego, i Niemieckiego: powróciwszy do ojczyzny, nowa mu się z ojcem własnym potyczka otworzyła, przecięż ją szczęśliwie wygrał, kiedy ojca Bogu i wierze katolickiej pozyskał, dyssydenckich błędów wyrzekłszy się w poselstwie potem jeździł do Moskwy, kędy na przyostrzejszy list Stefana Króla, gdy mu grubo odpowiadano i traktowano, mężnym sercem i Króla i Królestwa honoru bronił: pod Pskowem i Połockiem, przeciwko Moskwie; indziej zaś przeciwko Tatarom, zawsze nieustraszonym sercem stawał: do Jerozolimy nakoniec wyprawivszy się, i święte miejsca z powinną weneracją uszanowawszy, do ojczyzny powrócił, a potem na drogę się wieczności wybrał: któremu bracia rodzeni nadgrobek wystawili. Prandota stolnik i sędzia grodzki Lubelski brat Krzysztofa, (podobno z Jadwigi Kliszewskiej) spłodził córkę Annę i synów sześciu. Jana ten sobie zakon Karmelitański obrał. Stanisława męża walecznego, to pod Chocimem przeciwko Osmanowi, to przeciwko Abazy Baszy pod Kamieńcem. Remigiana (jam gdzieś czytał, że Remigian Dzierżek tłumacz koronny, z Jeziorkowskiej był urodzony) tak w kancelaryi koronnej, jako i w obozie dobrze zasłużonego, pod Cecorą z Zółkiewskim ledwo nie zginął. Łukasza, który po wojennych ekspedycjach w różnych kampaniach z Roźniatowskiej zostawił potomstwo. Prandotę, tak Okolski pisze, że był synem piątym Prandoty, atoli *u Starowol. in Monum.* czytam nadgrobek Prandoty *fol. 777.* z tego poznać, że ten Prandota, był synem Jana dworzanina

u Zygmunta III. i Łowczego Lubelskiego, w językach Łacińskim, Niemieckim, Francuzkim, Tureckim, i Arabskim biegły: posłem do Turek kilka razy jeździł, Krzysztofowi najmłodszemu bratu, wojownikowi w Prusiech, na Szwedów, Kozaków i Tatarów, żal po sobie zostawił: toż samo pisze Okolski o nich, mam tedy suspicyą, że w tem jest jakaś omyłka. Jan brat Krzysztofa i Prandoty, *według Okol.* naprzód Łowczy Lubelski, potem sędzia ziemski Lubelski, ja go podsędkiem czytam 1607. kiedy snać posługującego na sejm, komissarzemznaczono na Ukrainę, *Constit. fol. 830.* i do kwarty Rawskiej *fol. 841. i 1609. fol. 907.* synów jego tenże trzech rachuje, Jana rotmistrza, Krzysztofa, i Adama. Z tych Adam kasztelan Rospierski, starosta Żydaczewski, poseł na sejm 1653. ztamtąd deputat na trybunał skarbowy, *Constit. fol. 2.* miał za sobą Elżbietę Czuryłównę stolnikównę Sanocką, i z niej córkę Annę, która się w małżeństwo dostała Floryanowi Rzewuskiemu podskarbiemu nadwornemu koronnemu: synów zaś dwóch. Pierwszy Franciszek Łowczy Żydaczewski, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Alexandrą Grochowską kasztelanką Lwowską, z tej był syn Ludwik Łowczy Żydaczewski, drugi raz z Heleną Dąbrowską, która mu powiła trzech synów, Michała, Jana i Adama. Drugi syn Jan chorąży Podolski, ten z Katarzyny Gołockiej, spłodził córki trzy, Maryannę Ustrzycką, Annę i Alexandrę: tyleż synów, to jest Franciszka, który naprzód z Wybranowską potem z Lipską się żenił. Antoniego i Adama. Któryś z Dzierzków miał za sobą Maryannę Bełżecką, pozostałą wdowę po Kowalskim, ale z nią *sterilis.* N. była za Gomołińskim Rafałem. Antoni Dzierżek siostrzeniec Jana Stadnickiego wojewody Wołyńskiego.

W roku 1778. Stanisław Dzierżek chorąży Bełzki z pierwszego małżeństwa córkę jedyną dziedziczkę znacznej fortuny wydał za Gabryela hrabię Krasieńskiego. Powtórnie małżeństwo ponowił z hrabianką *Krasieńską* Anielą córkę starosty Korytnickiego z *Kurdwanowskiej*, z tą bezpotomny. — Maciej Dzierżek sędzia grodzki Goniądzki. — *Przypisy Krasieckiego.*

Dzierzgowski herbu *Jastrzębiec*, w Mazowszu. Ci się przedtem Jeżewskimi zwali, ale gdy się jednemu z nich Dzierżgów działem dostał, od niego Dzierzgowskimi zawołani, miał ten dział stanąć przed rokiem 1270. Mikołaj z Dzierzgowa sędzia Ciechanowski 1453. *Statut. Masov. fol. 98.* Pomściborz z Dzierzgowa kasztelan Ciechanowski, z Katarzyny Wilkanowskiej, spłodził dwie córki, z tych Anna, naprzód była za Pawłem Kiernowskim herbu Junosza, kasztelanem Gostyńskim, potem za Marcinem Sleszyńskim wojskim Gostyńskim, Barbara za Janem Garwaskim cześnikiem Pło-

ckim i dwóch synów. Jan pierwszy, ten był naprzód kasztelanem Ciechanowskim 1536. w którym roku naznaczony był do zebrania dawnych zwyczajów, i spisania praw księstwa Mazowieckiego, *Statut. Masov. fol. 7.* postąpił potem na kasztelaną Czerską, z tej na województwo Mazowieckie: był oraz i starostą Warszawskim, i vicesgerentem księstwa Mazowieckiego, jako się podpisał u *Nakiel, w Miechov.* z Doroty Sobockiej, córka jego Dorota, poszła za Parżniczewskiego kasztelana Łęczyckiego. *Kazanie, Roczna pamiątka.* Syn zaś Auctus kasztelan Sochaczewski i starosta Osiecki, którego z Śreńskiej wojewodzanki Płockiej, córka Barbara, dostała się w małżeństwo Maciejowskiemu staroście Zawichojskiemu, z którą dobrą wielkie w dom Maciejowskich weszły. Mikołaj brat Jana wojewody, arcybiskup Gnieźnieński; ciotka jego Alexandra, była za Jędrzejem Krasińskim hetmanem księcia Mazowieckiego Konrada. *Geneal. Krasińskich.* Z lekka na Prymacyalna godność postępował; z razu albowiem Kamienieckie mu biskupstwo dano, z tego wkrótce na Chełmskie przeniesiony, z Chełmskiego na Kujawskie, z Kujawskiego na Gnieźnieńskie, jako się mówiło, z różnych autentyków w tomie pierwszym na którym przydując lat trzy-naście, na wieczność się przeniósł 1559. Zostawił po sobie pamiątkę w Kujawskiej katedrze, kiedy do siedmiu Psalterystów fundowanych od Gorki biskupa Kujawskiego, ósmego przyczynił i ufundował; Plebanią w Byczynie, i wójtostwo w Raciążu inkorporował. Był wspaniałej myśli, w radzie poważny, przy wierze katolickiej gorliwy, o prawa i wolności kościelne mocno się zastawiający: atoli *Hozyus tom. 2. Oper. fol. 168.* lubo dobroć jego sławi, przecież niedouczonym go zowie, a *Łubieński in Monit. de recte geren. Episc.* przydaje, że chcąc dom swój wynieść; między inszemi, hrabiów tytuł, i sobie i bratu przywłaszczył; atoli ten splendor przybyszowy, wkrótce i z śmiercią jego zniknął. Zygmunтови Augustowi, który bez konsensu senatu, Barbarę Radziwiłłównę sobie był za małżonkę przybrał, długo się w tym z innemi sprzeciwiał; atoli widząc, że to nie uchybiona rzecz była, na ostatek ją koronował. Po niej wkrótce, drugiej, Katarzynie Austryaczce, żonie tegoż Augusta, koronę na głowę włożył, trzysta zbrojnej jazdy, na jej do Krakowa wjazd wystawiwszy. *Orichov. in Paneg. Nupt.* Zeby był duchwieństwo w karność kościelną wprawił, synod prowincyalny w Piotrkowie złożył, na którym nowemi ustawami *Clerum* obostrzył; professyą wiary od Hozyusza kardynała napisaną ogłosić kazał. Stanisława Orzechowskiego, Jana Łaskiego, Krzysztofa Ostroroga, Stanisława Lutomirskiego, o porzuconą od

nich wiarę katolicką, do arcybiskupiego przypozwał sądu, ale tak złe natenczas były czasy, że ani pasterskie napomnienia, ani kościelne karania, zepsowanym nic nie pomagały. Gdy się tedy, coraz to bardziej wzmagala herezya, kollegium Gnieźnieńskie, przez wysłanych umyślnie na to prałatów dopominało się u Dzierzgowskiego; aby powagą swoją prymasialną, zapalił Zygmunta Augusta Króla, do zabieżenia szerzącej się herezyi, i innych biskupów Polskich: Dzierzgowski idąc za ich radą, co mógł czynił, żeby był ten kąkol z Chrystusowej roli wytepił: czterech inkwizytorów naznaczył w swojej dyecezyi; archidyakona, kustosa, suffragana Gnieźnieńskich prałatów, i proboszcza Łaskiego. Nad to kaznodziejów w kollegiatach naznaczył, w Łęczyckiej, Uniejowskiej, i Kurzelowskiej, i ufundował. Zamek Łowicki znacznym nakładem restaurował, i wiele innych rzeczy pożytecznych kościołowi swemu poczynił, na ubogich szczodry, nikomu nie naprzykrzony, z kąd o nim *Janicius* napisał; *Largus eras inopi, nec certe injurius ulli*. Po śmierci w Gnieźnie pochowany, kędy sobie jeszcze za żywota grób wystawił. *Damalew. in Episc. Cujav. et Archiep. Gnesn.* jest w druku jego *Agenda, sive Obsequiale, 2dum Rubricam Ecclesiae Metropolit. Gnesn. in 4to 1549. Cracov.* W roku 1523. Stanisław Dzierzgowski sędzia ziemski Ciechanowski, gdy w dziale wziął Szumsko, od niego potomstwo jego nazwane Szumskiem. Stanisław z Dzierzgowa Dzierzgowski w ziemi Sochaczewskiej, podpisał elekcyą Władysława IV. Alexander Dzierzkowski 1632. Marcin 1648.

Dzierzkowicz herbu Wieniawa. Mikołaj Dzierzkowicz biskup Wileński, umarł 1468. człowiek uczony i godny. Piotr Dzierzko z Bilewiczowny, córki Marcina, spłodził syna Stanisława, ten zaś Jana. N. Lenarda Oziębłowskiego małżonka.

Dziewałtowski herbu Jelita, o tych tak pisze *in MS. P. Kojałowicz.* Dziewałtowskich dom herbu Jelita, przyszedł do Litwy z Krakowskiego województwa przydaje tamże Jana Dziewałtowskiego chorążego Kowieńskiego, *Constitut. 1607. fol. 861.* miał za sobą Barbarę córkę Ogińskiego Macieja cywona Wileńskiego, *Geneal. Ogińsk.* i Karola w księztwie Zmudzkiem, koło roku 1621. jakoż i jam o nich że są tego herbu, wziął pewną wiadomość, ale się piszą Dziwałtowscy w Sandomierskiem województwie, jakoż i *Paproc. o herb. namienia, fol. 238.* że Dziwałtowski, miał za sobą Przerębską kasztelanę Sieradzką. Są i w Rawkiem. *Sphynx Samsonica.* Jan 1628.

Dziewałtowski herbu Trąby. Z tegoż Ks. Kojałowicza pisze *Minsztolt. in histor. Sapieh. par. 2. fol. 32.* że

się Dzięwałtowscy w Litwie herbem Trąby pieczętują, ile jednaż z Radziwiłłami i Ostykami dzielnica: bo Grzegorza Ostyka, syn Rak, spłodził syna Ciołka, Ciołek Osuka, Osuk Stancyka, od którego Jan Stancykiewicz: Skopa, od którego trzech synów, Mozejko, Syrowicz i Płowiański, i Gintułta, (czy jak inni chcą Gintowta) od którego był Bartłomiej Gintułtowiec Dzięwałtowski. Stanisław długo się w cudzych krajach bawił, syn jego Mikołaj 1570. zostawił dwóch synów, Jana i Stanisława. Jan stolnik Kowieński, żołnierz sławny, zostawił z pierwszej żony Owsianowny Razimierza i Alexandra, z drugiej Zyzemskiej, Hieronima i Stanisława. Razimierz chorąży Osmiański od Moskwy okrutnie zamordowany 1661. w Wilnie leży. To *Kojałowicz*. Wojciech Dzięwałtowski podkomorzy Kowieński, z sejmu 1581.znaczony do zapłaty wojsku. *Constit. fol. 396.* Jerzy chorąży Trocki, marszałek trybunału Litewskiego 1668. córka jego była za Janem Sapięką starostą Kierznieńskim. Anna Dzięwałtowska, Chreptowicza podkomorzego Nowogrodzkiego małżonka. Stanisław i Jędrzej 1648. Samuel Gintowt Dzięwałtowski miecznik Wilkomierski, Jan i Bartłomiej 1674. Hieronim w zakonie Soc. Jesu, Bogu życie swoje konsekrował, collegio Grodzieńskiemu dobra Szupienie w powiecie Orszańskim leżące zapisał, kościoła tamtego znacznie przyczynił. *Hist. Sapięh. loc. cit.*

Dziewanowski herbu Jastrzębiec, w Chełmińskim województwie, i w Płockiem. N. miał za sobą Zofią Jeżewską. *Paproc.* Krzysztofów dwóch kwitnęło w Brzeskiem Kujawskiem 1632. Wojciech w Płockiem 1648. Franciszek rotmistrz chorągwi Wołoskiej. *Komput Wojska.* Jędrzej z Łukowską spłodził Klemensa, ten z Przeradzką Jakóba, ten z Janczewską Łukasza pisarza ziemskiego Podolskiego, który miał swoją pancerną chorągiew, i Mikołaja, który pojął kasztelanekę Rospierską Miłońską, z tej spłodził córkę Maryannę, która się dostała w małżeństwo Bogusławowi Kitnowskiemu, chorążemu Michałowskiemu, synów zaś czterech, to jest Jędrzej posługując z ziemi Dobrzyńskiej podpisał elekcyą Augusta II. 1697. *Constit. fol. 24.* był potem kasztelanem Słońskim, dalej Rypińskim, nakoniec Dobrzyńskim, umarł 1722. z Kretkowskiej nie zostawiwszy potomstwa. Marcin w zakonie naszym po filozoficznych i teologicznych katedrach, rektorem rządził nowicyat Krakowski, collegium Ś. Piotra, w Jarosławiu u Ś. Jana, w Krakowie domum professam, teraz prowincyą Polską. Franciszek wstąpiwszy do tegoż zakonu, nowicyuszem umarł 1685. w lat siedmnaście życia swego, młodzian dojrzałych cnót, tak do nabożeństwa skłonny, tak gorącością ducha palający, że go aż starsi wstrzymywać mu-

sieli, do Najśw. Matki szczególnie nabożny: nie widziano go, żeby kogo albo ganił, albo uraził. *Histor. Dom. Probat. Cracov.* Kazimierz czwarty, drugim związkiem miał w małżeństwie Konstancją Gralewską, która mu powiła trzy córki, z których jedna Petronella, i dwóch synów, z których jeden Juliusz, obadwa posłami byli na sejm 1730. Stryjeczna rodzona ich siostra Katarzyna, była za Adamem Wagnerem.

Dziewczopolski, w Nurskiej ziemi. Wojciech Dziewczopolski, podpisał elekcyą Jana Kazimierza. *Starowol. in Monum.* wypisał nadgrobek Jana, który długo w różnych obozach, chlebem się żołnierskim bawiąc, i już w Węgrzech, już w Litewskim wojsku z Krzysztofem Radziwillem hetmanem polnym, mężnie stawając, pod Mittobią postrzelony kulą, z tego razu poległ 1662.

Dziewoczka herbu Syrokomla, w Grodzieńskim. Onisifor Dziewoczka metropolita Kijowski 1568.

Dziewolski, w Lubelskiem województwie. N. Dziewolski miał za sobą Cielemecką: Dziewolska była za Stanisławem Borkowskim.

Dzieźyc herbu Lubicz, w powiecie Lidzkim. *MS. Ks. Kojatów.* pisze że tego herbu był Hieronim Chlebowicz Dzieźyc mieczny Lidzki, podwojewodzy Trocki, jam o nim mówił pod Chlebowiczami stron. 30. ale tu należy, syna zostawił Władysława. Jan cześnik Lidzki, i Marcin, podpisali elekcyą Jana III. z powiatu Lidzkiego. Dominik i Antoni 1700.

Dzik herbu Doliwa, w Sandomierskiem województwie. Przybysław Dzik kasztelan Zarnowski 1436. podpisał pokój Brzeski u Łask. w *Stat. fol.* 140. N. Dzik miał za sobą Jadwigę Firlejownę koło roku 1420. Dzikowna była za Janem Firlejem wojewodą Krakowskim, i marszałkiem wielkim koronnym. Druga była za Zebrzydowskim, matka Mikołaja Zebrzydowskiego wojewody Krakowskiego. Dzierżek Dzik 1587. podpisał ustawy Pokrzywnickiego zjazdu, *Constit. fol.* 427. Jan chorąży Braclawski, wysłany przeciwko Kozakom pod Starzec, z ludźmi Tomasza Zamojskiego. Jędrzej Dzik z Sainar 1632. i Mikołaj 1648. w Braclawskim. Samuel z Guzowa Dzik w Sandomierskiem 1648. Helena zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie: Dzikowny, Mikołaja dziedzica na Byszowie córki, jedna była za Stanisławem Brzeskim herbu Oksza, druga za Stanisławem Dąbskim. N. Dzik proboszcz Zółkiewski tego wieku.

Dzikowski. *Okol. tom. 2. fol.* 629. pisze, że Dzikowska była za Kucharskim.

Dziński. Jędrzej Dziński pisarz grodzki Kruświcki, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Dziublewski herbu Dołęga, w Sieradzkim województwie Jana Dziublewskiego wspomina *Okol.* którego pojął Iwonia wojewoda Wołoski, drudzy z tego domu byli ludzie rycerscy.

Dziugłowski herbu Jelita, w Kujawskim województwie

DZIULI

HERB.

Powinny być trzy węże jeden pod drugim, kręcące się, głowami wszystkie w prawą tarczy obrócone. Stanisław Dziuli Franzbe, z ojca Marcina, z matki Kossowskiej herbu Łozdia urodzony, dla zasług w wojsku koronnem indygenat otrzymał na sejmie *Coronationis Constit. 1676. fol. 58.* miał za sobą *1mo voto*, Annę Leżeńską, z której syn Tomasz podstoli Stężycki, major w wojsku cudzoziemskim, i córka Katarzyna. *2do voto*, tenże Stanisław stolnik Sandomierski, pojął Zofią Czermińską siostrę kasztelana, z tej były dwie córki, Maryanna z Brzuchowskim strażnikiem koronnym, Franciszka z Straszewskim dożywotnie zmówione, i synów dwóch, Alexander i Michał.

Dziusza herbu Kierdej. Iwan Dziusza ziemianin Wołyński, tamże Ihnatowa Dziusina 1528. *Metryka Wołyńska.* Jeden z tego domu był kasztelanem Chelmskim. Dziusa podpisał testament księżny Ostrogskiej.

Dziwosz herbu Świnka, w Sieradzkim województwie.

Dzwonki herb. *Okol. tom. 3. f. 357.* widział w Kamieńcu taki herb, na którym były trzy Dzwonki, jak u nóg jastrzębiom wieszają.

Dzwonkowski herbu Przegonia, w ziemi Łomżyńskiej. Stanisław Dzwonkowski, podpisał elekcją Jana III.

Dzwonowski herbu Prawdzie. N. Dzwonowska była za Janem Kraińskim cześnikiem Dobrzyńskim.

KONIEC TOMU III.

P R Z E D R U K D Z I E Ł A

Kaspra Niesieckiego S. J.
Powiększony dodatkami z późniejszych autorów,
rękopismów, dowodów urzędowych
i wydany przez Jana Nep. Bobrowicza
w Lipsku
nakładem i drukiem Breitkopfa i Haertla
1839-1846
wykonano techniką fotooffsetową
w Drukarni Narodowej w Krakowie
z egzemplarza udostępnionego
przez Bibliotekę Narodową w Warszawie
Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe
Warszawa 1979

WAF
Reprint

